

23-c-160

107

- uva 1/2

Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech trestních.

II

Svazek druhý,
(od čísla 323 do čísla 674)
obsahující rozhodnutí z roku 1921.

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu senátní president tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ.

V PRAZE 1922.

Nakladatel a vydavatel: Právnické vydavatelství v Praze, společnost s r. o.

OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	III.—VI.
Rozhodnutí čís. 323—674	1—530
Věcný seznam abecední	531—553
Seznam ustanovení zákonných	554—558

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

		Čís.			Čís.
	1921				
leden	8. Kr I 48/20	323	únor	3. Kr I 781/20	358
»	8. Kr I 383/20	324	»	3. Kr I 801/20	359
»	8. Kr I 517/20	325	»	3. Kr II 256/20	360
»	8. Kr I 617/20	326	»	5. Kr I 664/20	361
»	8. Kr I 670/20	327	»	5. Kr I 692/20	362
»	8. Kr II 225/20	328	»	5. Kr I 791/20	363
»	11. Kr I 679/20	329	»	5. Kr II 266/20	364
»	13. Kr I 161/20	330	»	8. Kr I 890/20	365
»	15. Kr I 646/19	331	»	10. Kr I 682/20	366
»	15. Kr I 240/20	332	»	10. Kr I 696/20	367
»	15. Kr I 525/20	333	»	10. Kr I 912/20	368
»	15. Kr I 590/20	334	»	12. Kr I 567/20	369
»	15. Kr I 641/20	335	»	12. Kr I 597/20	370
»	15. Kr I 662/20	336	»	12. Kr I 683/20	371
»	15. Kr II 360/20	337	»	12. Kr II 263/20	372
»	20. Kr I 537/20	338	»	15. Kr I 89/21	373
»	20. Kr I 570/20	339	»	15. Kr II 65/21	374
»	20. Kr II 218/20	340	»	17. Kr I 623/20	375
»	20. Kr II 240/20	341	»	17. Kr I 752/20	376
»	22. Kr I 531/20	342	»	19. Kr I 616/20	377
»	22. Kr I 924/20	343	»	19. Kr I 772/20	378
»	25. Kr I 733/20	344	»	19. Kr I 798/20	379
»	27. Kr I 613/20	345	»	19. Kr II 276/20	380
»	27. Kr I 643/20	346	»	22. Kr II 215/20	381
»	27. Kr II 187/20	347	»	26. Kr II 303/20	382
»	27. Kr II 350/20	348	»	26. Kr II 318/20	383
»	29. Kr I 516/20	349	»	26. Kr II 325/20	384
»	29. Kr I 580/20	350	»	26. Kr II 96/21	385
»	29. Kr I 606/20	351	březen	3. Kr I 419/20	386
»	29. Kr I 629/20	352	»	3. Kr I 969/20	387
únor	1. Kr I 800/20	353	»	5. Kr I 534/20	388
»	1. Kr I 852/20	354	»	5. Kr II 243/20	389
»	1. Kr I 952/20	355	»	8. Kr I 200/21	390
»	3. Kr I 586/20	356	»	10. Kr II 334/20	391
»	3. Kr I 764/20	357	»	12. Kr I 852/20	392
			»	12. Kr I 73/21	393

OSTRAVA
 PAVLA FAKULTY
 F. P. D.
 17806

			Cís.
březen	12.	Kr I 209/21	394
»	12.	Kr II 265/20	395
»	12.	Kr II 381/20	396
»	15.	Kr II 56/21	397
»	17.	Kr I 611/20	398
»	19.	Kr I 700/20	399
»	19.	Kr I 870/20	400
»	23.	Kr I 688/20	401
»	23.	Kr I 725/20	402
»	23.	Kr I 760/20	403
»	23.	Kr II 47/21	404
»	30.	Kr I 855/20	405
»	31.	Kr II 141/21	406
duben	2.	Kr I 861/20	407
»	2.	Kr I 187/21	408
»	2.	Kr II 103/21	409
»	7.	Kr I 739/20	410
»	7.	Kr I 756/20	411
»	7.	Kr II 295/20	412
»	9.	Kr I 680/20	413
»	9.	Kr I 887/20	414
»	11.	Kr I 36/21	415
»	11.	Kr II 110/21	416
»	12.	Kr I 41/21	417
»	14.	Kr I 828/20	418
»	14.	Kr II 248/20	419
»	14.	Kr II 288/20	420
»	16.	Kr I 790/20	421
»	19.	Kr II 81/21	422
»	21.	Kr I 663/20	423
»	21.	Kr I 262/21	424
»	23.	Kr I 811/20	425
»	23.	Kr I 195/21	426
»	23.	Kr I 310/21	427
»	25.	Kr I 309/21	428
»	25.	Kr II 155/21	429
»	28.	Kr I 583/20	430
»	28.	Kr I 743/20	431
»	28.	Kr I 908/20	432
»	28.	Kr II 291/20	433
»	28.	Kr II 362/20	434
»	30.	Kr I 157/20	435
květen	2.	Kr I 776/20	436
»	2.	Kr I 306/21	437
»	2.	Kr II 168/21	438
»	9.	Kr I 340/21	439
»	10.	Kr II 33/21	440
»	12.	Kr I 326/21	441
»	14.	Kr I 823/20	442
»	14.	Kr I 49/21	443
»	14.	Kr II 226/21	444
»	17.	Kr I 360/21	445
»	19.	Kr I 822/20	446
»	19.	Kr I 928/20	447

			Cís.
květen	19.	Kr II 158/21	448
»	21.	Kr I 317/21	449
»	21.	Kr II 309/20	450
»	21.	Kr II 216/21	451
»	23.	Kr I 819/20	452
»	23.	Kr I 845/20	453
»	24.	Kr I 491/21	454
»	28.	Kr I 830/20	455
»	28.	Kr I 873/20	456
»	28.	Kr I 16/21	457
»	28.	Kr II 291/21	458
»	28.	Kr II 298/21	459
»	30.	Kr I 100/21	460
»	30.	Kr II 115/21	461
»	30.	Kr II 239/21	462
»	31.	Nd I 316/21	463
červen	2.	Kr I 807/20	464
»	2.	Kr I 351/21	465
»	2.	Kr I 453/21	466
»	2.	Kr I 460/21	467
»	2.	Kr I 504/21	468
»	2.	Kr II 320/20	469
»	4.	Kr I 282/21	470
»	4.	Kr I 329/21	471
»	4.	Kr I 395/21	472
»	6.	Kr I 622/20	473
»	6.	Kr II 22/21	474
»	9.	Kr II 301/20	475
»	9.	Kr II 365/20	476
»	11.	Kr I 25/21	477
»	11.	Kr I 84/21	478
»	11.	Kr II 212/21	479
»	13.	Kr I 151/21	480
»	13.	Kr I 182/21	481
»	14.	č. pres. 627/21	482
»	14.	Kr I 248/21	483
»	15.	Kr I 543/21	484
»	16.	Kr II 243/21	485
»	20.	Kr I 459/21	486
»	20.	Kr II 245/21	487
»	23.	Kr I 884/20	488
»	23.	Kr I 902/20	489
»	23.	Kr I 33/21	490
»	23.	Kr I 165/21	491
»	23.	Kr I 172/21	492
»	25.	Kr I 834/20	493
»	27.	Kr I 418/21	494
»	27.	Kr I 488/21	495
»	27.	Kr II 95/21	496
»	30.	Kr I 17/21	497
červenec	4.	Kr I 875/20	498
»	4.	Kr I 918/20	499
»	4.	Kr I 937/20	500
»	4.	Nd II 138/21	501

			Cís.
červenec	7.	Kr I 121/21	502
»	7.	Kr I 560/21	503
»	7.	Kr II 66/21	504
»	9.	Kr I 931/20	505
»	9.	Kr I 74/21	506
»	11.	Kr I 938/20	507
»	11.	Kr I 131/21	508
»	12.	Kr I 62/21	509
»	14.	Kr I 66/21	510
»	16.	Kr II 247/21	511
»	21.	Kr I 731/21	512
»	21.	Kr I 733/21	513
»	21.	Kr II 444/21	514
»	21.	Kr II 467/21	515
»	21.	Kr II 468/21	516
»	23.	Kr I 594/21	517
»	23.	Kr I 647/21	518
»	26.	Kr II 180/21	519
»	30.	Kr I 694/21	520
»	30.	Kr II 293/21	521
srpen	6.	Kr I 702/21	522
»	9.	Kr I 290/21	523
»	20.	Kr I 736/21	524
»	20.	Kr I 754/21	525
září	1.	Kr I 636/21	526
»	1.	Kr II 420/21	527
»	10.	Kr I 698/21	528
»	10.	Kr I 817/21	529
»	10.	Kr II 363/21	530
»	13.	Kr I 30/21	531
»	13.	Kr I 923/21	532
»	13.	Kr II 407/21	533
»	15.	Kr I 535/21	534
»	15.	Kr II 326/21	535
»	17.	Kr II 58/21	536
»	17.	Kr II 177/21	537
»	19.	Kr I 193/21	538
»	23.	Kr II 406/21	539
»	24.	Kr I 904/20	540
»	24.	Kr I 102/21	541
»	26.	Kr I 519/21	542
»	28.	Kr I 755/21	543
»	28.	Kr II 8/21	544
»	28.	Kr II 111/21	545
»	28.	Kr II 154/21	546
»	28.	Kr II 485/21	547
»	30.	Kr II 631/21	548
říjen	1.	Kr I 175/21	549
»	1.	Kr II 607/21	550
»	3.	Kr I 765/20	551
»	3.	Kr I 250/21	552
»	3.	Kr I 295/21	553
»	3.	Kr II 434/21	554

			Cís.
říjen	4.	Kr II 550/21	555
»	6.	Kr I 802/20	556
»	6.	Kr I 12/21	557
»	6.	Kr I 141/21	558
»	6.	Kr I 277/21	559
»	7.	Kr I 921/21	560
»	7.	Kr II 407/21	561
»	8.	Kr I 311/21	562
»	8.	Kr II 352/20	563
»	10.	Kr I 742/20	564
»	10.	Kr II 57/21	565
»	10.	Kr II 232/21	566
»	11.	Kr I 795/21	567
»	14.	Kr I 600/21	568
»	14.	Kr II 202/21	569
»	15.	Kr II 48/21	570
»	15.	Kr II 55/21	571
»	17.	Kr I 964/20	572
»	17.	Kr I 275/21	573
»	17.	Kr II 35/21	574
»	17.	Kr II 76/21	575
»	18.	Kr I 934/21	576
»	18.	Kr II 731/21	577
»	21.	Kr I 470/21	578
»	22.	Kr I 98/21	579
»	22.	Kr I 213/21	580
»	22.	Kr II 262/21	581
»	24.	Kr I 599/20	582
»	24.	Kr I 257/21	583
»	24.	Kr I 365/21	584
»	24.	Kr I 452/21	585
»	24.	Kr II 337/20	586
»	27.	Kr I 405/21	587
»	27.	Kr I 601/21	588
»	27.	Kr II 135/21	589
»	29.	Kr I 729/21	590
listopad	3.	Kr II 194/21	591
»	4.	Kr I 105/21	592
»	4.	Kr I 703/21	593
»	5.	Nd I 619/21	594
»	7.	Kr I 335/21	595
»	8.	Kr II 482/21	596
»	10.	Kr II 367/21	597
»	10.	Kr II 650/21	598
»	11.	Kr I 783/21	599
»	11.	Kr II 409/21	600
»	11.	Kr II 497/21	601
»	11.	Kr II 786/21	602
»	12.	Kr I 359/21	603
»	12.	Kr II 780/21	604
»	14.	Kr I 584/21	605
»	15.	Kr I 160/21	606
»	17.	Kr I 421/20	607
»	17.	Kr I 849/21	608

		Čís.			Čís.		
listopad	17.	Kr II 757/21	609	prosinec	16.	Kr I 286/21	642
»	21.	Kr I 142/21	610	»	16.	Kr I 1005/21	643
»	21.	Kr I 272/21	611	»	16.	Kr II 228/20	644
»	21.	Kr I 1100/21	612	»	16.	Kr II 283/21	645
»	24.	Kr I 68/21	613	»	16.	Kr II 372/21	646
»	24.	Kr I 632/21	614	»	16.	Kr II 817/21	647
»	26.	Kr II 375/20	615	»	17.	Kr I 894/20	648
»	28.	Kr I 416/21	616	»	17.	Kr I 968/20	649
»	29.	Kr I 1133/21	617	»	17.	Kr I 253/21	650
prosinec	1.	Kr I 371/21	618	»	19.	Kr I 943/20	651
»	1.	Kr I 372/21	619	»	19.	Kr I 64/21	652
»	1.	Kr II 292/20	620	»	10.	Kr I 91/21	653
»	2.	Kr I 615/21	621	»	19.	Kr I 115/21	654
»	2.	Kr I 619/21	622	»	19.	Kr I 385/21	655
»	2.	Kr II 192/21	623	»	19.	Kr II 121/21	656
»	3.	Kr II 149/21	624	»	22.	Kr I 450/21	657
»	3.	Kr II 288/21	625	»	23.	Kr I 390/21	658
»	5.	Kr I 136/21	626	»	23.	Kr II 356/21	659
»	5.	Kr II 340/20	627	»	23.	Kr II 411/21	660
»	5.	Kr II 376/21	628	»	28.	Kr I 540/21	661
»	6.	Nd II 225/21	629	»	29.	Kr I 480/21	662
»	6.	N II 54/21	630	»	29.	Kr I 778/21	663
»	9.	Kr I 125/21	631	»	29.	Kr II 125/20	664
»	9.	Kr I 767/21	632	»	29.	Kr II 162/21	665
»	9.	Kr I 1280/21	633	»	29.	Kr II 319/21	666
»	10.	Kr I 20/21	634	»	29.	Kr II 892/21	667
»	12.	Kr I 75/21	635	»	30.	Kr II 567/21	668
»	12.	Kr I 181/21	636	»	31.	Kr I 156/21	669
»	12.	Kr II 191/21	637	»	31.	Kr I 502/21	670
»	13.	Kr I 1208/21	638	»	31.	Kr I 832/21	671
»	15.	Kr II 349/20	639	»	31.	Kr I 1077/21	672
»	15.	Kr II 150/21	640	»	31.	Kr I 1341/21	673
»	15.	Kr II 524/21	641	»	31.	Kr II 348/21	674

Tiskové chyby.

Stránka	
1.	řádka 17. shora: za slovo náhledu vsuň stížnosti.
»	2. řádka 10. zdola: správně zjištěních, nikoliv zjištěním.
»	3. řádka 9. zdola: správně předmětů, nikoliv předmětu.
»	5. řádka 11. zdola: správně nepřístupným, nikoliv nepřipustným.
»	6. řádka 2. zdola: správně nepříznivě, nikoliv příznivě.
»	8. řádka 14. zdola: správně 93 a, nikoliv 93 a).
»	54. řádka 8. zdola: správně §§ 5 a 144, nikoliv §§ 55 a 144.
»	63. řádka 21. zdola: správně částí, nikoliv částí.
»	63. řádka 14. zdola: správně v obchodních papírech, nikoliv v cenných papírech.
»	65. řádka 19. shora: správně lhůta, nikoliv důtka.
»	76. řádka 6. zdola: správně proto, nikoliv proti.
»	161. řádka 12. zdola: správně stížností, nikoliv stížnosti.
»	162. řádka 8. shora: správně popírá, nikoliv opírá.
»	217 v záhlaví čís. 460: správně neodvolatelným, nikoliv neodvolatelným.
»	266 v záhlaví čís. 497: správně čís. 568 sb. z. a n, nikoliv čís. 567 sb. z. a n
»	291. řádka 5. zdola: správně jím, nikoliv jím.
»	300. v záhlaví čís. 522, odst 3: správně čl. IV., nikoliv čl. IV.
»	311. řádka 3. zdola: správně § 506, nikoliv § 560.
»	399. v záhlaví čís. 590: správně dle § 199 lit. d) tr. zák., nikoliv dle § 199 tr. zák.
»	405. řádka 20 shora: správně opovědi, nikoliv odpovědi.
»	419. řádka 15. zdola: správně trestnímu, nikoliv trestního.
»	421. řádka 20. shora: správně stanoví, nikoliv stanově.
»	421. řádka 5. zdola: před slovo stížnosti vsuň zmateční.
»	423. řádka 5. shora: správně § 93, nikoliv § 97.
»	462. v záhlaví čís. 633: správně rozeslána, nikoliv rozezlána.
»	467. v záhlaví čís. 636: správně prodeje, nikoliv prodejem.
»	468. řádka 17. zdola: správně prý, nikoliv prvý
»	481. řádka 23. shora: správně tr. ř., nikoliv tr. zák.
»	487. řádka 1 zdola: správně 1918, nikoliv 1919.
»	500. řádek 26 zdola: správně nesejde, nikoliv sesejde.
»	501. řádka 1. zdola: správně intencích, nikoliv intecích.
»	503. řádka 3. zdola: správně osobní, nikoliv sobní.
»	517. řádka 12. shora: správně správy, nikoliv správě.

Čís. 323.

Ideální konkurence spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu dle §§ 5 a 144 tr. zák. s přestupkem § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 48/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení stížnost obžalovaných Emmy S-ové a Berty D-ové do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 25. října 1919, jímž uznány byly vinnými obžalovaná Emma S-ová zločinem vypuzení vlastního plodu dle § 144 tr. zák. a Berta D-ová zločinem spoluviny na vypuzení vlastního plodu dle § 5, 144 tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti výroku, odsuzujícímu stěžovatelku Bertu D-ovou též pro přestupek dle § 335 tr. zák., dovolává se stížnost důvodu § 281 č. 9 a) tr. ř., poněvadž prý soud nepřihlížel k tomu, že s každým vyhnáním plodu spojeno jest nebezpečí pro život matky, takže přestupek dle § 335 tr. zák. jest dle náhledu vyčerpán již odsouzením pro zločin dle § 144 tr. zák. Než v tomto případě nejedná se o ten stupeň nebezpečí pro život neb zdraví, jenž ovšem nutně s každým vyháněním plodu ze života jest spojen. S hlediska § 335 tr. zák. přichází v úvahu zvláštní nebezpečí, jež vyvoláno bylo nad míru normálními okolnostmi provedení skutku. Toto zvýšené nebezpečí má rozsudek na očích, když poukazuje na zvláštní nebezpečnost nástroje, v konkrétním případě použitého, a způsobu jeho použití, jež měla septickou infekci dělohy v zápětí. Mluví § 335 tr. zák. výslovně o jednání, způsobitelném, by nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí bylo zvýšeno. Za takových okolností nebyla by činnost stěžovatelky pouhým odsouzením dle § 144 tr. zák. trestně vyčerpána a nelze sledati pochybeným, uznána-li byla stěžovatelka vinnou i přestupkem dle § 335 tr. zák.

Čís. 324.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Z dosahu § 11 čís. 3 cit. zák. není vyloučen ani nákup zboží, jež delšího uschovávání nesnese (vejce).

Pro splnění skutkové podstaty § 7 cit. zák. postačí objektivní přemrštěnost ceny, třebaš pachatel vzhledem k nepoměrným nákladům spojil se pro svou osobu se ziskem menším.

Skutková podstata § 9 čís. 1 cit. zák. jest splněna tím, že pachatel vědomě a z vlastního popudu přeplatil ceny, prodavači požadované, třebaš cena přeplacená byla přiměřenou.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 383/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 9. dubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čis. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čis. 568 sb. z. a n. a přestupky dle § 7 čis. 1 a § 9 čis. 1 téhož zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dověřavajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř. popírá stížnost především, že by v obžalobu dané jednání obžalovaného zakládalo skutkovou podstatu přečinu dle § 11 čis. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. Nelze prý tu mluvit o nakupování v tom smyslu, v jakém byl jeho pojem vytčen v rozhodnutí zrušovacího soudu ze dne 15. února 1919 č. j. Kr I 30/18, dle něhož trestné nakupování je dáno tehdy, když pachatel zásobu ne příliš nepatrného objemu na sebe strhne a ji schová a z obchodu vyloučí, místo aby ji jako řádný a poctivý obchodník uvěděl do obchodu. Stížnost není v právu. V odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že obžalovaný prostřednictvím různých nakupovačů shromáždil mnoho másla a vajec, takže mohl přenechat obchodnici potravinami Emě M-ové koncem listopadu 1919 35 kg másla a 6 kop vajec a dne 4. prosince téhož roku 84 kg másla a 25 kop vajec naložených ve vápně. Vůči těmto zásobám nelze zajisté tvrdit, že by se nejednalo o značnější množství zboží zejména když se přihlíží ke zjištění rozsudku, že v té době byl v nejbližším okolí citelný nedostatek těchto poživatin a velká poptávka po nich. Bylo proto také povinností obžalovaného, by především vyhověl domácí potřebě a nedával přednost odbytištím vzdáleným z důvodu dosažení většího zisku. Jestli úkolem reálného obchodování, zvláště v době naléhavé potřeby a nedostatku potravin, by byl rychle sprostředkován obrát statků mezi výrobcí a spotřebiteli, tedy by zboží se dostalo bez prodlení a co nejrychleji do spotřeby. Tak však obžalovaný nepostupoval, nýbrž nakupoval zboží, hromadil je, by je teprve po určitém mezidobí ve velkých množstvích prodal do vzdálených okresů. Tím zdržoval oběh zboží, jenž by byl jinak rychleji pokračoval, a jednal proto v podstatě tak, jak v citovaném rozhodnutí je vyloženo. Tomu, že obžalovaný zboží vskutku uschoval, nasvědčuje zejména zjištěná skutečnost, že měl 100 kop vajec (6000 kusů) ve vápně naloženo a sice, jak doznal, od léta a že nedal je do spotřeby přes to, že už byla zimní doba a v okolí citelný nedostatek vajec a naléhavá poptávka po nich. Tím je též odňata půda námitce, že obžalovaný věci prostřednictvím nakupovačů opatřené ihned dále prodával, nehledíc k tomu, že pro tvrzení to není podkladu ani ve zjištění rozsudku ani ve výsledcích řízení a že zákon stanoví trest na každý nákup významnějšího množství, který není předsevzat za vlastním účelem řádného obchodování, to jest sprostředkovatí co nejrychleji přechod zboží od výrobce ke spotřebiteli, nýbrž v úmyslu, by ceny byly stupňovány, tedy v úmyslu spekulacím. Není proto ani zapotřebí, by pachatel s prodejem zboží nějak zvláště dlouho vyčkával a je uschoval, tak že z dosahu § 11 čis. 3 cit. zákona není vyloučen ani nákup takového zboží, jež delšího uschovávání nesnese. Nelze proto uznati, že obchodování obžalovaného bylo normálním zjevem při obchodování s dotýčným druhem potravin, naopak přičilo se potřebám reálného a solidního pře-

3
kupnictví, jakého nynější doby vyžadují. Důvod zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. není proto dán.

Neprávem brojí zmateční stížnost též proti výroku soudu nalézacího, jímž byl stěžovatel odsouzen pro přestupek přímého předražování dle § 7 čis. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. Je zjištěno a obžalovaný sám připouští, že ceny, jež platili nakupovači obžalovaného za maslo a vejce, činily téměř veskrze 40 K za 1 kg másla, při vajíčkách ponejvíce 1 K 20, h až 1 K 30 h za 1 kus. Než i to byly již ceny, jež nelze uznati směrodatnými, poněvadž nepovstaly způsobem správným, jsouce spíše výsledkem soustavného předražování, proti němuž brojiti má právě zákon na mysli. Obžalovaný však požadoval a také obdržel od Emmy M-ové za 1 kg másla 46 až 47 K, za 1 vajíčko 2 K. Již ve srovnání ceny nákupní s cenou, obžalovaným požadovanou, vysvitá nepochybně zjevná přemrštěnost ceny požadované, zvláště když již zmíněné ceny nákupní nelze uznati přiměřenými z důvodu shora uvedeného. Z toho pak, že zákon činí trestnost jednání pachatelova odvislou od požadování přemrštěné ceny a nikoli od domáhání se zisku, převyšujícího zisk občanský, vyplývá, že pro trestnost dle § 7 čis. 1 cit. zák. jest rozhodným nikoli tento subjektivní moment, nýbrž objektivní přemrštěnost požadované ceny, která je tu i tenkrát, když pachatel vzhledem k nepoměrným nákladům spokojil se pro svou osobu se ziskem menším. Výrok soudu nalézacího je proto po stránce právní bezvadný. Z těchto úvah plyne též bezpodstatnost důvodu čis. 4 § 281 tr. ř., jež stížnost uplatňuje z té příčiny, že nalézací soud zamítl návrh obhajoby na provedení různých důkazů o tom, byl-li zisk obžalovaného přiměřený či přemrštěný. Neboť je-li rozhodnou pro posouzení věci jen výše ceny požadované a nikoli docílený zisk, týkaly se důkazní návrhy obžalovaného jen okolností nerozhodné a byly proto nalézacím soudem právem pro nezávažnost zamítnuty.

Zmateční stížnost brojí konečně i proti odsouzení pro přestupek přeplácení cen dle § 9 čis. 1 zákona čis. 568/19. Rozsudek zjišťuje, že nakupovači požadovali dříve od obžalovaného za maslo nejvýše po 42 K za 1 kg, obžalovaný však, aby hodně másla sehnal, vyzval je, by maslo hojně sháněli, že jim bude za 1 kg platiti 44 K, což také činil. Pokud se stížnost odchyľuje od tohoto zjištění, tvrdíc, že nakupovači ceny, jim skutečně placené, požadovali a odpírali, za ceny nižší nákup obstarávají, neprovádí tím věcně uplatňované důvody zmatečnosti, nýbrž brojí jen nepřipustně proti zjištění soudu nalézacího. Vychází-li se ze zjištění rozsudku, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že je splněna skutková podstata zmíněného přestupku, k níž stačí, že obžalovaný při nákupu předmětu potřeby, jež dále hodlal zciziti, přeplácel cenu prodávacem požadovanou. Byla-li i přeplácená cena 44 K dle tehdejších poměrů cenových přiměřenou a odpovídala-li cenám tehda obvyklým, je pro posouzení věci zcela nerozhodno, poněvadž § 9 cit. zákona chce zameziti veškeré zvyšování cen. Záleží pouze na tom, že obžalovaný ceny prodávací požadované z vlastního popudu a vědomě přeplácel a jen za tím cílem, by co nejvíce na sebe soustředil dotýčné zboží a takto co možná největšího zisku docíloval. Za tohoto stavu věci nepada již na váhu případ manželů Smolových, jímž obžalovaný platil dokonce až 46 K za 1 kg.

poněvadž prý měli máslo zvláště pěkné. I v tomto případě ostatně přelácel cenu jinak těmito prodavači požadovanou, takže ani zde námitky stížnosti neobstojí.

Čís. 325.

Pod ochranou § 105 tr. zák. jest úřední činnost státního zástupce vůbec, tudíž i tehdy, jde-li o účast jeho při rozhodování o zrušení vyšetřovací vazby.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 517/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. března 1920, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin nedokonaného svádění ku zneužití moci úřední dle §§ 8, 5 a 105 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným dle obžaloby.

Důvody:

Oprávněnou jest stížnost, pokud čelí proti osvobozujícímu výroku soudu nalézacího co do zločinu dle §§ 8, 5 a 105 tr. zák. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný podstrčil svému bratru, který ho navštívil, listek s obsahem, by ihned zítra v poledne sám osobně došel do bytu státního zástupce Dra K., odevzdal mu 2 kuřata, 25 vajec, 10 kg mouky, 1 kg másla a poprosil ho, by obžalovaného propustil z vazby. Obžalovaný doznal, že zamýšlel tímto způsobem vymoci své propuštění z vyšetřovací vazby. V tomto doznáním a zjištěném ději zračí se všechny zákonné znaky skutkové podstaty zločinu dle § 105 tr. zák. Zákon nevyžaduje ničeho více, nežli takovou činnost obžalovaného, z níž je patrný úmysl jeho, přimětí nějakým darem úřední osobu, v šu tom zmíněnou, ke stranickosti nebo porušení úřední povinnosti. Tento zlý úmysl obžalovaný doznal. Zamýšlel, by státní zástupce byl pohnut právě zmíněným darem k tomu, by obžalovaného propustil z vazby, tedy k tomu, by při posuzování a vyřizování trestní záležitosti obžalovaného neřídil se výlučně důvody věcnými a právními, nýbrž ohledy blahověle, vykoupené darem. V takovémto postupu státního zástupce musila by zajisté spatřována býti hrubá stranickost, ne-li porušení úředních povinností. Na věci nemůže ničeho měniti okolnost, že obžalovaný byl 5 dní po závadné události z vazby skutečně propuštěn a trestní řízení proti němu úplně zastaveno, poněvadž čin obžalovaného dlužno posuzovati dle stavu věci, jaký byl v době činu; příznivá změna poměrů, potom nastavší, není v důsledku toho pro posouzení věci směrodatnou a nemůže založenou již trestnost jednání odčiniti. Mylným je též náhled nalézacího soudu, že svádění ke stranickosti, po případě porušení úřední povinnosti nepřichází v tomto případě proto v úvahu, poněvadž prý obžalovanému šlo jen o zkrácení vyšetřovací vazby, za několik dní potom beztoho zrušené. Pokud jde o justiční orgány, stanoví zákon docela všeobecně, že zločinnu dle § 105 tr. zák. se dopouští, kdo úředníka takového pokusí se svěstí ke stranictví nebo porušení úřední povinnosti, aniž činí při tom rozdílu

co do druhu jeho úředních výkonů. Z toho plyne, že pod ochranou § 105 tr. zák. jest úřední činnost státního zástupce vůbec. Ze účast při rozhodování o zrušení vyšetřovací vazby v té které trestní záležitosti náleží k jednomu z hlavních úředních úkonů státního zástupce, je na snadě (viz §§ 190 a násl. tr. ř.). Poněvadž pak obžalovaný zamýšlel čin provéstí pomocí svého bratra, k provedení činu však nedošlo jen zakročením dozorce vězňů, tudíž pro překážku odjinud v to příšlou, jsou zde i podmínky §§ 5 a 8 tr. zák.

Čís. 326.

Jest krádeží, nikoliv zpronevěrou, přivlastnil-li si pachatel obsah zamčeného kufru, jenž mu byl svěřen.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 617/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. c) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku důvod § 281 čís. 10 tr. ř., poněvadž kufr, jehož obsah obžalovaný si přivlastnil, byl stěžovateli i s obsahem svěřen za účelem vypravení z nádraží — rozsudek výslovně praví při odůvodnění výroku o ztrátě práva volebního, že obžalovaný zneužil důvěry, jemu svěřením zásilky projevené — pročež v přivlastnění si obsahu kufru sluší prý spatřovati zpronevěru, nikoli krádež, důsledkem čehož i stává se nesprávným výrok o trestu. Než, nehledíc k tomu, že i zločin zpronevěry ohrožen jest v zákoně v podstatě tímž trestem, jako zločin krádeže, nelze uznati právní kvalifikaci skutku jako zločinu krádeže pochybenou. Neboť kufr odevzdán byl obžalovanému řádně na dva zámky uzamčen a zadrátován. Tím vyloučeno bylo speciální svěřeni předmětů, v kufru se nalézajících, obžalovanému, jak je podstata zpronevěry vyžaduje. Majitel neumožnil obžalovanému volně nakládání s obsahem kufru, naopak zachoval si, učiniv jej přejímateli kufru nepřístupným, jeho držení. Chtěl-li se obžalovaný obsahu kufru zmocniti, musil napřed kufr násilně vypáčiti a předměty v něm se nalézající proti vůli majitele odejmouti z jeho držení. Proto právem shledány byly tu veškeré náležitosti krádeže, dvojnásobně na zločin kvalifikované.

Čís. 327.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pletichami (§ 11 čís. 4 cit. zák.) jsou všeliké praktiky a obchody, jež vybočují vzhledem ku poměrům, válkou přivoděným, z mezí řádného obchodování, jsou-li způsobilé, by jimi byly stupňovány ceny předmětu potřeby.

Pokud jest použití podmíněného odkladu trestu při odsouzení pro válečnou lichvu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr I 670/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v České Lípě ze dne 3. července 1920, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však odvolání státního zastupitelství, jež směřovalo proti podmíněnému odkladu trestu, a prohlásil odsouzení za bezpodmínečné.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř. označuje odsouzení obžalovaného pro přečin § 11 čís. 4 lich. zákona právně mylným. Leč není důvodna. Neprávem snaží se rozdělití skutkový stav, jenž byl ve své celistvosti podkladem odsouzení pro pletichy na jednotlivé jeho složky a dovozovati pak, že zneužíval-li obžalovaný svého postavení jako nakupovač německého hospodářského družstva ku konkurenčním obchodům výdělečným na vlastní účet, prohřešil se sice na předpisech obchodního zákona, není však trestným dle lichevního zákona, že přeplácení ceny při nákupu spadá pod § 9 lich. zákona, předražování při prodeji pod § 7 lich. zákona, a dodávání nakoupeného ovsa na kontingent vlastní nebo jiných výrobců že nespadá pod § 11 čís. 4 lich. zákona. Neboť, byť i snad u jednotlivých složek podřadí pod § 11 čís. 4 lich. zákona mohlo být pochybným, dlužno přece na podkladě celkového zjištění rozsudku posuzovati správnost odsuzujícího výroku soudu nalézacího. Tu pak ovšem tvrdí zmateční stížnost, že již pojem »pletich« předpokládá souhlasnou spolupráci alespoň dvou osob a že spolupráce ta musí býti rázu takového, by stupňování ceny následkem něho nastalo samočinně. Takový výsledek nastane prý na příklad, když jistý počet výrobců se dohodne, že své výrobky prodávají nebudou pod určitou cenou minimální, nebo že zastaví výrobu přes dostatek surovin, nebo že výrobky nebudou prodávati, kdežto v tomto případě o podobném dohodnutí se více osob vůbec není řeči. Správnost svých vývodů pokouší se stížnost dovoditi cestou etymologickou, tvrdíc, že pletichy mají též kmen jako »pléstí«, pročež nutno vyrozumívati pod pletichami nějaké spletení. Než zmateční stížnost přehlídí, že případy, jí uvedené, tvoří již samy o sobě skutkovou povahu deliktů dle § 10 neb § 11 čís. 1 až 3 lich. zákona, z čehož zřejmě vyplývá, že nemohou spadati pod pojem pletich, v čís. 4 § 11 lich. zákona zvlášť uvedeným. Rovněž má zmateční stížnost mylně za to, že ku skutkové povaze potřebí jest činnosti způsobilé k tomu, by ceny dotyčného druhu předmětů potřeby pro jistou oblast byly přímo vyháňeny do výše. S hlediska § 11 čís. 4 lich. zákona stačí úplně, když způsobilost stupňovati cenu obmezí se přímo na dotyčné množství předmětu potřeby, k němuž právě pletichy se nesou; má každé stupňování ceny určitého množství zboží přirozený následek, že působí nepřímo příznivě i na cenu druhu zboží vůbec, jež tvoří se přirozeně ze souhrnu všech jednotlivých obchodů v určité oblasti. Co pak se týče významu

pojmu »pletich«, tedy nelze pod pojmem tím vyrozumívati to, co rozumí tím zmateční stížnost, ježto jest všeobecně známo, že mnohé slovo v přeneseném slova smyslu má jiný význam, a vysvítá již z motivů ku čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., z něhož pojem pletich do lichevního zákona byl převzat, že pod široký pojem ten spadají vůbec všechny praktiky a obchody, jež vybočují vzhledem ku poměrům, válkou přivedeným, z mezí řádného obchodování, jsou-li způsobilé, by byly jimi stupňovány ceny předmětu potřeby. Tomuto předpokladu vyhovuje však nepochybně činnost stěžovatelova, jak jest v rozsudku zjištěna. Vybočujef z mezí řádného, legitimního obchodování, pokud obchodoval obžalovaný s ovsem, tedy s předmětem potřeby, pro stát zabaveným, z volného obchodu vůbec vyňatým, to tím spíše, an do jeho držení dostal se stěžovatel, zneuživ svého postavení v nákupně obilí, a jehož použil k obejití předpisů o úpravě spotřeby obilí. Způsobilost, stupňovati ceny tohoto ovsa, jest pak dána jak podloudným nákupem ovsa, tak i výdělečným jeho použitím ku prodeji za ceny, jež převyšují ceny úředně stanovené, neboť tím činí nedovolenou a cenu stupňující konkurenci ústavu, jenž jest jedině povolán, by obchodoval s tímto předmětem potřeby.

Oprávněno jest však odvolání státního zastupitelství. Podmíněné odsouzení dlužno považovati v tomto případě za nemístné. Při rozhodování o tom, má-li býti použito zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. ve prospěch obžalovaného, nutno míti na zřeteli, že podle úmyslu zákonodárcova a znění zákona žádný druh trestních činů není vyloučen z podmíněného odsouzení. V prvé řadě dlužno však přihlížeti k osobnosti a osobním poměrům vinníka; poněvadž s tohoto hlediska lze spolehlivě posouditi, zda lze důvodně očekávati, že odsouzený povede pořádný život a že tudíž není potřebí výkonu trestu. Ovšem ale zákon žádá důvody podstatné; zvláštního zřetele hodné. Kromě toho nelze však ponechati nepovšimnutým, že soud podle § 1 dotčeného zákona má sice právo, ale ne povinnost povolití podmíněný odklad trestu, že mu tedy je volno odepřiti odsouzenému toto dobrodíní i když jsou splněny objektivní jeho podmínky, uzná-li, že v daném případě ku polepšení se obžalovaného jest zapotřebí výkonu trestu. Tu pak nutno vytknouti, že při deliktech válečné lichvy zpravidla v zájmu veřejném sotva se bude odporučovati povolení odkladu trestu, kdyžte by takto největším škůdcům zájmů všeho občanstva byla poskytnuta možnost uniknouti zaslouženému, přísnému trestu. Proto budou výjimky z pravidla svrchu vytčeného přípustny jen tam, kde jsou okolnosti závažné a zvláštního ohledu hodné. Takových však v tomto případě není. Obžalovaný, který jako komisionář nakupoval potraviny pro obchodní skladiště, zneužil hrubým způsobem tohoto důvěryhodného místa k lichvářským účelům, bera od rolníků obilí pod rouškou veřejné dodávky za ceny maximální a prodávaje je pod rukou dále za ceny vyšší. Tuto činnost provozoval obžalovaný po delší dobu a ve značném rozsahu, při čemž dodělal se i podstatných zisků, iakkoli jako rolník neměl příčiny k takovému jednání. Povaha tohoto trestního činu, obžalovaným spáchaného, poukazuje na to, že u obžalovaného nabyla převahu sobeckost nad jinými vlastnostmi, jež by snad jinak mluvily pro naději na jeho polepšení, a že se obžalovaný neřídí při svém jednání úvahou o dobru a zlu, nýbrž jedině o prospěchu z činu mu plynoucím. Odvolává-li se stěžovatel na to, že je doposud zachovalý, dlužno

poukázati právě k povaze jeho činu, pro nějž byl odsouzen, a kterým dal na jevo, že v jeho životě jest směřodatnou pro něho toliko ziskuchtivost a žádné jiné ohledy ku společnosti. Právě tedy ve vážné době, kdy se měl osvědčiti jako dobrý občan a jako komisionář úřad svůj co nejsvědomitěji měl vykonávati, nedbal svých povinností a porušil je způsobem škodlivým a zavržení hodným. Jeho dosavadní zachovalost nepadá tedy v tomto případě vůbec na váhu. Právě ta okolnost, že obžalovaný trestný čin opakoval, dokazuje pak, že u něho není naděje, že by svoji ziskuchtivost, které opětovně dal průchod, nyní ovládl a že by se polepšil bez výkonu trestu.

Čís. 328.

Ochrany § 68 tr. zák. nepoživají občané, již se účastní dobrovolné svépomocné akce občanstva na ochranu jeho majetku, třeba akce ta byla vyvolána usnesením veřejnoprávní korporace.

Trestným dle § 93 tr. zák. jest i jinak oprávněně obmezení osobní svobody, překročuje-li co do intenzity nebo co do trvání vědomě hranice nezbytné, by účele zadržení bylo dosaženo.

Vyhrůžku vůči osobě, jejíž osobní svoboda byla obmezena, nelze podřaditi kromě toho ještě pod § 98 lit. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1921, Kr II 225/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 28. května 1920, jímž byli obžalovaní sprostěni dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 93 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí, dovolávajíc se důvodů § 281 čís. 9 a) a 5 tr. ř., jednak proti odsouzení obžalovaných Jana H., Ignáta Sch. a Tomáše Sch. pro přestupek dle § 331 tr. zák., jednak proti zproštění všech jedenácti obžalovaných z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 93 a), ohledně Ignáta Sch. též dle § 99 tr. zák. Ve skutečnosti uplatňuje se ohledně prví jmenovaných tří obžalovaných, vzhledem k tomu, že jich činnost, kvalifikovaná jako přestupek, tvoří součást skutku kvalifikovaného obžalobou jako zločin veřejného násilí dle § 93 tr. zák., též zmáteční důvod § 281 čís. 10 tr. ř. Zmateční stížnost jest v podstatě odůvodněna. Především neprávem shledána byla v týráni vojinů Antonína P. a Bohumila K. obžalovanými Janem H-em, Ignátem a Tomášem Sch-em též skutková podstata přestupku § 331 tr. zák., poněvadž neprávem spatřoval soud nalézací ve jmenovaných obžalovaných jako členech sklepní stráže vrchnost ve smyslu § 68 tr. zák. Tato sklepní stráž vyvolána byla ovšem, jak rozsudek zjišťuje, usnesením obecního výboru, dle něhož střídavě 20, později 10 mužských obyvatelů mělo konati službu na ochranu vinných sklepů. Ale právě ze skutečnosti, že jednotliví členové této stráže nebyli individuálně obec-

ním úřadem označování, nýbrž mužské obyvatelstvo obce střídavě funkcí obstarávalo, vyplývá, že šlo jen o dobrovolnou svépomocnou akci občanstva na ochranu jeho majetku proti zlodějům, která pro nedostatek pověření úřadem nečinila z jednotlivců zřizence úřadu obecního. Jako jim tedy nepřísluší ochrana § 68 tr. zák., tak nepřísluší jim též zvláštní povinnosti takových zřízenců a nemůže proto na ně vztahován býti též trestní předpis § 331 tr. zák.

Neprávem však sprostil soud nalézací veškeré obžalované z žaloby pro zločin veřejného násilí. Ze skutečnosti, že trestní zákon chrání v § 93 důsledkem zákonů na ochranu osobní svobody zásadně svobodu člověka proti neoprávněnému obmezování a že i v případech, kde zadržení bylo at již objektivně at již subjektivně oprávněno, nastává povinnost, ohlásiti je neprodleně řádné vrchnosti, plyne, že zodpovědným činí dle § 93 tr. zák. i jinak oprávněně obmezení osobní svobody, když buď co do intenzity nebo co do trvání vědomě překročovalo hranice nezbytné, by dosaženo bylo účelu zadržení, aneb nebylo-li úmyslně bez prodlení oznámeno řádné vrchnosti. Proto jest právně pochybeným stanovisko rozsudku, jenž spokojil se na odůvodnění výroku osvobozujícího se zjištěním, že zadržení vojinů P-a a K-a bylo beztrestným, poněvadž je obžalovaní zadrželi v dobré víře, že jsou lidmi cizímu majetku nebezpečnými a škodlivými. Sám rozsudek zjišťuje, že vojenská hlídka byla nejen zadržena a že jí byly odebrány zbraně, nýbrž že oba vojini byli s výkřiky »Haut's« po-
biti a na těle poraněni, že byl vojin K. ve sklepe, do nějž byl zaveden, nucen pít víno, že byl vojin ten ve sklepe políčkován a že byl nucen na povel vykonávati různé vojenské cviky. Soud však neuvažuje další v tom směru rozhodné výpovědi P-ovy a K-ovy, což stížnost zmáteční právem uplatňuje jako zmatek dle § 281 čís. 5 tr. ř. — neúplnost soudního výroku o rozhodných skutečnostech, — že dle výpovědi P-ovy se ve sklepe nesměli ani z místa hnout, že K. nesměl si ani sednout, že musel stát, trvale v pozoru, a když tak nestál, že dostal facku, že i P. byl nucen pít víno a že K., když se zdráhal pít, byl častován fackami, že směli mluvit jen, když se jich někdo tázal, že dle výpovědi K-ovy musili cvičiti jako rekruti, že jim bylo nadáváno a že s nimi bylo nakládáno jako s dobyt看em. Jest patrné, že těchto dalších obmezování osobní svobody obou vojinů nelze ospravedlniti tím, že je obžalovaní bezelstně pokiádali za lidi škodlivé a nebezpečné, a že přesahují míru obmezení osobní svobody, za těchto okolností dle § 93 tr. zák. přípustnou. Že i pak co do času zadržení a věznění obou vojinů přesahovalo i jen domněle nutnou potřebu, tomu zdá se nasvědčovati okolnost, že je obžalovaní po několika hodinách, do-
provodivše je za sklepy, propustili na svobodu. Rozsudek však rovněž nezabývá se vůbec otázkou, zda obžalovaní nestali se snad trestnými dle § 93 tr. zák. tím, že zadržení obou vojinů neoznámili zúmyslně, bez prodlení řádné vrchnosti, odevzdavše teprv po jich propuštění odebrané jim ručnice obecnímu představenému, čemuž zdá se nasvědčovati okolnost, v nařikáнем rozsudku na základě výpovědi Ignáta Sch. zjištěná, že za K-em, jemuž se podařilo ze sklepa uprchnouti, proto běžel, že byl vyzván, by jej nenechal utéci, že by jinak K. mohl přivolati jiné vojáky, a že obžalovaní i potom, když již hlídku chtěli propustiti, zavedli ji až za obec Maše D. a tam jí teprve pustili. vědouce patrně, že jednají nesprávně a nepřepřice si ani zakročeni obecního úřadu.

Prisvědčiti nelze však zmateční stížnosti, pokud spatřuje ve zjištěné skutečnosti, že Sch. hrozil Bohumilu K-ovi, jenž se pokusil o útěk, postřelením, by mu útěk zamezil, zvláštní skutkovou podstatu zločinu dle § 98 tr. zák. Výhrůžka ta měla za účel, zadržeti prchajícího K-a, a tvořila takto patrně též jen prostředek omezování jeho osobní svobody, pro nějž jest se obžalovaným zodpovídati již dle § 93 tr. zák.

Čís. 329.

Při posuzování, zda jde o přestupek podezřelé koupě dle § 477 tr. zák., jest vzít zřetel též na jakost koupeného předmětu.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1921, Kr I 679/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 21. května 1920, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným přestupkem koupě podezřelé věci dle § 477 tr. zák., rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozsoudil.

Důvody:

Proti odsouzení pro přestupek § 477 tr. zák. uplatňuje zmateční stížnost důvod § 281, čís. 9 a) tr. ř. a dovozuje, že nebylo prokázáno, že podšívky byly ukradeny, že nízká cena, již se rozsudek na odůvodnění podezřelosti nákupu jediné dovolává, sama o sobě nemůže odůvodňovati tuto podezřelost, kdyžž rozsudek pomíjí veškeré další okolnosti, za nichž podšívky byly koupeny. Ovšem nevyžaduje § 477 tr. zák. na rozdíl od § 185 tr. zák. průkazu, že předmět zakoupený byl ukraden neb že ho bylo nabyto jinakým způsobem, jenž se přiči trestnímu zákonu; stačí, že jest původ předmětu nejistý a že lze důvodně míti za to, že předmět pochází z krádeže. Avšak zákon v § 476, jehož se § 477 tr. zák. dovolává, poukazuje výslovně na **jakost předmětu**, jenž vzbuzuje v kupujícím podezření, že jde o věc kradenou. S touto stránkou věci se rozsudek vůbec nezabýval, jakkoli hájení se obžalovaného, že koupil podšívky od italského vojína, jenž tvrdil, že je dostali od italského červeného kříže a že je prodává, poněvadž jich nepotřebuje a má hlad, mělo vésti soud nalézací k tomu, by si jí náležitě povšíml, to tím spíše, ana tato jakost věci mohla po případě vysvětliti způsobem pro stěžovatele příznivějším nízkost placené ceny, o niž rozsudek opírá v první řadě své přesvědčení o vině stěžovatelově.

Čís. 330.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.).

Skutková podstata § 21 jest splněna, dal-li pachatel na jevo vůli, že jest ochoten za předmět potřeby, ježž hodlá dále zciziti, dáti určitou cenu pře-

vyšující ceny v cit. § uvedené, aniž jest třeba, by ten, komu svědčila nabídka, měl zboží pohotově a by skutečně došlo k uzavření obchodu.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1921, Kr I 161/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 4. února 1920, jimž byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 21 čís. 2 lit. a) cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvod zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že prý nebylo zjištěno, byl-li svědek Rudolf M. v době, kdy ho došel závadný korrespondenční lístek obžalovaného, v držení nějakých koží či nikoli. Neměl-li tehdy vůbec žádného zboží, nemohla prý býti za ně cena přeplacena. Všeobecná taková nabídka, jako je korrespondenční lístek, nemohla by prý zakládati skutkovou povahu trestního činu přeplácení, poněvadž toto předpokládá prý konkrétní koupi. Stížnost je na omylu. Ustanovení § 21 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. spokojuje se s pouhou jednostrannou činností pachatele a stačí proto k založení jeho zodpovědnosti úplně, když dá jakýmkoli, avšak srozumitelným způsobem na jevo svou vůli, že je ochoten za předmět potřeby, ježž dále zciziti hodlá, dáti určitou cenu převyšující ceny v § tom uvedené, aniž je třeba, by skutečně došlo k uzavření obchodu. Zákon se vyjadřuje jen »kdo při nákupu přeplácí . . .«. Kladeť se takovou nabídkou základ k uzavření smlouvy kupní, jež patří ke smlouvám konsensualním, přichází k místu již usjednocením se stran co do předmětu koupě a jeho ceně. Dodání zboží není náležitostí smlouvy kupní, nýbrž jen jejím splněním a je proto pro otázku přeplácení cen lhostejno, zdali ten, komu cena byla nabízena, měl zboží pohotově či zda by teprve musil je sobě opatřiti ke splnění smlouvy. Závadnou nabídkou byl proto trestný čin již dokonán a nemůže pak přijíti v úvahu pokus přeplácení, tím méně může býti řeči o netrestném přípravném jednání. Je-li dle toho právní posouzení věci nalézacím soudem správné, pak nebylo ani třeba, by učinil zjištění stížností postrádané. Neří tu proto ani důvodu zmatečnosti dle čís. 5 ani dle čís. 9 a) § 281 tr. ř.

Čís. 331.

Předražování (cís. nař. ze dne 21. srpna 1916, čís. 261 ř. z.).

Úmysl, požadovaný v § 21 čís. 2 cit. nař. musí býti na straně pachatelově již v době nákupu předmětu potřeby.

I spoluvinník dle § 5 tr. zák. musil v době skutku věděti, že primý pachatel nakoupil předměty potřeby již v úmyslu, by jich cenu stupňoval na nepřiměřenou výši.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 646/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu,

pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem spoluviny na předražování dle § 5 tr. zák. a § 21 čís. 2 cit. nař. a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin — mimo jiné z těchto

důvodů:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud vytyká rozsudku zmatečnost dle § 281 čís. 9a) tr. ř. Nutno přisvědčiti názoru stěžovatele, že úmysl, požadovaný v § 21 čís. 2 cit. nař., musí býti na straně pachatelově v době nákupu předmětu potřeby a že z ustanovení § 5 tr. z. vyplývá, že i spoluvinník musil v době skutku věděti, že přímý pachatel nakoupil předměty potřeby již v úmyslu, by jich cenu na nepřiměřenou výši stupňoval. V tomto směru zjišťuje však naříkaný rozsudek, že stěžovatel Josef E. nemusil věděti již při nákupu střeviců od M-a pro Š-u, že Š. se vsunuje nepřipustně jako mezičlen do řetězu od výrobce k spotřebiteli a že mohl rozuměti sdělení Š-ovu tak, že Š. kupuje střevice pro svého bratra, pachtýře dvora, jenž jich potřebuje pro své ruské zaiatce. Že by tedy obžalovaný Josef E. v době, kdy Jan Š. od něho střevice kupoval, skutečně byl si vědom, že tento kupuje předměty ty v úmyslu, zvyšovati ceny, rozsudek naříkaný nezjišťuje. Napomáhání t. j. prodeji Josefa E. nedostává se tedy subjektivní stránky skutkové podstaty přečinu spoluviny na předražování ve smyslu §§ 5 tr. z. a 21 č. 2 čís. nař., která nebyla splněna u tohoto obžalovaného ani v době dodání střeviců, poněvadž se stanoviska tehdejšího zákonodárství mohl za to míti, že jest proti obžalovanému Š-ovi povinen k dodání, jemuž nemůže platně odpírati námitkou, že jedná se o obchod lichvářský.

Čís. 332.

Zodpovědnost (§ 335 tr. zák.) stavitele a stavebníka za následky vadné stavby, k jejímuž používání nebylo vymoženo schválení úřadu živnostenského a stavebního.

Přerušení příčinné souvislosti opomenutí pachatelova může nastati pouze dolosní činností třetí osoby, nebo sice činností kulposní, ale takovou, k níž první pachatel nedal podnětu.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 240/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 11. prosince 1919, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné nepopírá zmateční stížnost Karla Sch. (stavitele) výslovně zavinění na straně obžalovaného, dovozuje však, že není příčinné souvislosti mezi jeho jednáním, pokud se týče opomenutím a úrazem

Marie S-ové. Pouhé vadné provedení stavby kádě nebylo by s to přivoditi nebezpečnosti pro život nebo zdraví lidí, kdyby byl L. (stavebník) bez předepsané úřední kolaudace ji byl nepoužil. Na kolaudaci nemohl míti obžalovaný vlivu, protože nastoupil vojenskou službu. Vina spadá jediné na L-a, který kádě komisi zamlčel, ačkoliv byl napřed upozorněn okresním hejtmanstvím, že si živnostenský inspektorát vyhradil žádati dodatečně potřebná ochranná opatření. Za kausálně dlužno pokládati každé opomenutí, které jest jednou z podmínek trestního výsledku. Každý výsledek předpokládá spolupůsobení jistého počtu okolností nebo sil, z nichž každá představuje podmínku výsledku. Celek všech podmínek tvoří příčinu, v příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá podmínka. Kdyby byl v tomto případě obžalovaný jako odpovědný stavitel, znaje účel rmutové kádě a vida při častějších dohlídkách, že se stavba provádí způsobem zcela nedostatečným (tenké stěny, nevhodný materiál, nádrž nadzemní místo do země zapuštěné), neopomenul zaříditi po technické (stavební) stránce vše, čeho bylo třeba, by byla kádě náležitě zabezpečena a porušení stěn zabráněno, nebyla by se stěna probořila a obsah kádě uvolnil a nebylo by došlo k smrtelnému úrazu Marie S-ové. Ovšem musela přistoupiti v tomto případě ještě další okolnost, by nastal výsledek. Tuto další okolnost přivodil druhý obžalovaný L. tím, že, neopatřiv si úředního schválení k provozování výroby v kádě (jakž i před tím bez úředního povolení dal její stavbu provésti), použil nádrže k naplnění vařenou ovocnou hmotou a způsobil tak, že slabá a nedostatečně založená stěna kádě povolila tlaku vysoké váhy této hmoty nahromaděné v kádě, sřítla se, zasáhla dělnici Marii S-ovou ve výši žaludku a prsou, přitiskla ji na protější zeď a zadusila ji. Trestný výsledek nastal tudíž z kulposního opomenutí obou obžalovaných. Nelze tvrditi, že by stačilo to či ono samo o sobě, obě byla podmínkami výsledku, obě jsou s ním v příčinné spojitosti. Nelze též tvrditi, že kausalita opomenutí obžalovaného byla přerušena časově následujícím kulposním opomenutím L-ovým. Přerušeni by nastalo jen v případě dolosní činnosti třetí osoby nebo sice činností kulposní, ale takové, k níž první pachatel nedal podnětu. Že by zde tyto předpoklady byly, nebylo vůbec tvrzeno.

Zmateční stížnost Roberta L. (stavebníka) namítá po stránce věcné jednak, že není na straně obžalovaného zavinění, jednak že není příčinné spojitosti mezi zjištěným jeho jednáním a smrtí Marie S-ové. V prvním směru se snaží dovoditi, že bylo výlučnou povinností obžalovaného Karla Sch., jehož jako oprávněného stavitele pověřil stavbou rmutových kádí, by nejen stavbu bezvadně provedl, nýbrž se také postaral o potřebné povolení stavebního úřadu ke stavbě a užívání kádí a o schválení hotového zařízení úřadem živnostenským. Poukazuje na ustanovení §§ 1297, 1299 a 1315 ob. zák. obč., z nichž plyne, že odpovědnost znalce a odborníka jest mnohem větší než neodborníka, což prý platí i pro trestní odpovědnost dle § 335 tr. z. Z ustanovení stavebního řádu, zvláště §§ 27, 30, 124 a 128 zák. ze dne 8. ledna 1889 čís. 5 z. z. pro Čechy dovozuje, že v prvé řadě stavbyvedoucí, nikoliv stavebník odpovídá za přestoupení stavebních předpisů, zvláště také za neopatření povolení ke stavbě a konsensu k užívání. V přítomném případě zavinil vše, co rozsudek klade za vinu stěžovateli, pouze spoluobžalovaný Sch. jako stavbyvedoucí, stěžovatel sám je bez viny. Trestní zavinění obžalovaného dlužno

posuzovati nikoliv dle občanského práva, nýbrž dle § 335 tr. z. Dle toho se dopouští kulposního jednání nebo opomenutí, kdo na základě zvláště vyhlášených předpisů může nahlédnouti, že z jeho činnosti nebo opomenutí může vzejíti nebezpečnost pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí, nastane-li výsledek v tomto zákoně předpokládaný. Dle rozsudečných zjištění dal obžalovaný postavit ve sklepní místnosti svého domu zděné nádrže rmutové, které měly sloužiti při výrobě marmelády jako kádě pro ovocnou zavářku. Ze k této stavbě bylo třeba povolení stavebního úřadu a k použití zařízení schválení živnostenského úřadu (§ 25 živnost. řádu), obžalovaný vůbec nepopírá. Dle českého řádu stavebního byl oprávněn (a poněvadž jde o právo veřejné také zavázán) žádati za povolení stavby obžalovaný L. jako stavebník (§§ 27, 30, 35 stav. ř.). Jest lhotejno, že v praxi, jak tvrdí zmáteční stížnost, zpravidla žádost podává stavitel, když dle § 30 odst. 2 smí jiná osoba než stavebník podatí žádost jen tenkrát, vykáže-li se plnou mocí oprávněného (stavebníka). § 40 stav. řádu stanoví, že, dokud povolení ku stavbě nebudе právní mocí, není dovoleno začíti stavěti a § 127 tresce za přestoupení tohoto zákazu stavebníka. Nelze tedy dovozovati z § 30 ve spojení s § 128 stav. ř., jak činí stížnost, že odpovědnost za neopatření povolení stavebního stíhá stavitele. Co platí o povolení stavby, platí také o povolení k užívání. Dle § 124 stav. ř., §§ 25 a 74 živn. ř. byl obžalovaný jako majitel živnosti povinen opatřiti si schválení zařízení rmutových kádí živnostenským úřadem a nesměl před tímto schválením se zařizováním jich započíti a dokonce ne neschválených kádí při výrobě průmyslové použití. V obou směrech zanedbal obžalovaný sám, a nikoliv jeho stavitel zákonné předpisy, jichž účelem je zameziti ohrožení zdraví, života a tělesné bezpečnosti jednak sousedů, jednak osob v podniku zaměstnaných, takže musel sám nahlédnouti, že z jeho opomenutí mohou tyto následky vzejíti. Obžalovaný Sch. nesl by za tato opomenutí trestní odpovědnost tenkrát, kdyby byl smlouvou na sebe vzal povinnost dotyčné úřední povolení opatřiti. Že se tak stalo, stěžovatel ani netvrdil, příkaz, provést stavbu, nezahrnoval v sobě oprávnění ani závazku opatřiti zmíněné povolení, jež speciální zákony ukládají stavebníku a majiteli živnosti, a o něž třetí osoby směji žádati na základě plné moci oprávněného. Zmateční stížnost popírá dále příčinnou spojitost mezi kulposním opomenutím L-a a nastalým úrazem. Poukazuje na to, že pouze hrubé konstruktivní chyby stavbyvedoucího Sch. zaviniily sřícení nádržky a smrt Marie S-ové a že nelze s jistotou tvrditi, že by tyto chyby byly odstraněny vymožením stavebního povolení resp. schválením živnostenské provozovárny. Proto prý nelze tvrditi, že opomenutí stěžovatelovo bylo pro úraz kausální. Bylo již shora řečeno, že úraz byl způsoben dvěma podmínkami: vadnou stavební konstrukcí kádí, za kterou odpovídá stavitel, a použitím jich při provozování živnosti bez předcházejícího schválení úřadu živnostenského a bez nutného povolení úřadu stavebního. Obě opomenutí byla pro nastalý výsledek spolukausální. Uváží-li se dále, že konstruktivní vady byly tak zjevné a do očí bijící (jak uvádí posudek znalců), dlužno říci, že by bylo nikdy k úrazu nedošlo, kdyby byl obžalovaný dbal povinností, které mu k ochraně života a zdraví ukládaly zákon stavební a řád živnostenský; poněvadž však svémocně a za zády úřadu stavebního a živnostenského použil vadné kádě k živnostenskému

provozu, nezjednav si k zařizení povolení, a dal tím bezprostřední příčinu k smrti dělnice Marie S-ové, jest se mu zodpovídati vedle prvního obžalovaného za výsledek, který spoluzavinil svým kulposním opomenutím.

Čís. 333.

Neúplnost ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř. jest tu i tenkrát, je-li sice určitá skutečnost zjištěna, avšak nikoliv způsobem formálně dle zákona bezvadným.

Byl soud nebyl oprávněn přečísti při hlavním přelíčení dřívější výpověď svědka, jenž se pro hlavní přelíčení vzdal výpovědi dle § 152 čís. 1 tr. ř., není na závadu, by přihlédl k jiným mimosoudním údajům svědkovým.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 525/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 4. června 1920, pokud jím byli ohledně vyhnání plodu Marie H-ové tato z obžaloby pro zločin dle § 144 tr. zák. po případě také dle §§ 9, 144 tr. zák. a Františka L-ová z obžaloby pro zločin dle §§ 5 a 144 tr. zák., pak ohledně pokusu svádění Aloisie K-ové k vyhnání jejího plodu, obžalovaní Ant. K. a Berta H-ová z obžaloby pro zločin dle §§ 9, 144 tr. zák. a obžalovaná Františka L-ová z obžaloby pro zločin dle §§ 5, 9, 144 tr. z., dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěni, rozsudek částečně zrušil a vrátil věc v rozsahu zrušení soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující proti rozsudku soudu nalézacího důvod zmatečnosti dle čís. 5 § 281 tr. ř. pro neúplnost výroku soudcovského o rozhodujících skutečnostech, je odůvodněna. Pokud jde o výrok osvobozující obžalované Marii H. a Františku L. pro čin jim společně za vinu kladený, uplatňuje stížnost právem, že rozsudek bere při odůvodňování svého výroku jen zřetel na doznání obžalované Marie H-ové a ty údaje spoluobžalované L-ové, kterými tato před soudem popírala veškeru vinu na vyhnání plodu H-ové, pomíjí však úplně mlčením ostatní důležité výsledky řízení průvodního. Jako takové označuje stížnost obsah četnického oznámení, jež bylo při hlavním přelíčení přečteno a v němž Františka L-ová vylučuje věc v podstatných částech v úplném souhlase s neodvolaným a stále opakovaným doznáním Marie H-ové a dle něhož zejména doznala, že dne 26. listopadu 1919 provedla na H-ové zásah vsřiknutím do matky její, po kterém prý plod musí vyjít, že to dělají všechny porodní báby, že ona to vykonávala teprve ve válce a že se před tím za celou dobu svého povolání, jež vykonávala po 25 let, ničeho nedopustila. Stížnost poukazuje dále k tomu, že nalézací soud neuvážil, že obžalovaná L-ová ještě i při svém zodpovědném výslechu ze dne 25. prosince 1919, na něž se poukazuje v protokole o hlavním přelíčení, přes to, že tvrdila svou nevinu, doznala, že na jed-

nom děvčeti provedla zakázaný zákrok za účelem vyhnání plodu a že kromě tohoto jediného případu nedopustila se žádných zakázaných činů. Konečně vytýká stížnost, že nalézací soud neuvážil onu část výpovědi svědka MUDra Jana W., přečtené při hlavním přelíčení, kde zejména potvrzuje, že u obžalované Marie H-ové neshledal známek zvláštní dispozice ku spontannímu potratu. V pomnutí zmíněných výsledků jednání dlužno spatřovati vytýkanou neúplnost, která ve smyslu zákona je zde nejen tehdy, když ve zjištěních nalézacího soudu jsou mezery, nýbrž i tenkrát, když zjištění tu sice je, nepřišlo však k místu způsobem formálně dle zákona bezvadným. Vadnost taková může být přivoděna zejména též tím, že nalézací soud neuvážil důležité průvodní prostředky nebo skutečnosti, jež vyšly při hlavním přelíčení na jevo. Aby vyhnul se této výtce, jest soud pod následky zmatečnosti povinen, v rozsudku prokázati, že všechny vyskytnuvší se rozhodné skutečnosti uvážil, a vložiti, jak se přenesl přes ony skutečnosti, které svědčí proti jeho zjištění. Této zákonné povinnosti však nalézací soud v tomto případě nedostál, ačkoliv skutečnosti, stížností vytknuté a v rozsudku nehodnocené, jsou takového rázu, že nevyklučují předem již možnost, že by soud, kdyby k nim byl podle zákona přihlížel, nebyl dospěl k jinému přesvědčení nežli jak se stalo. Poněvadž skutečnosti ty mají důležitost pro řešení otázky co do viny obou obžalovaných, dlužno jim přiznati rozhodující význam, takže jich pomnutí zakládá neúplnost ve smyslu čis. 5 § 281 tr. ř. Touž vadou trpí rozsudek i ohledně dalších výroků. Stížnost uvádí, že nalézací soud nepostupoval správně, když doznání obžalovaných Antonína K-a a Bertu H-ové, učiněné v předchozím řízení a při hlavním přelíčení přečtené, přešel mlčením jen proto, že tyto obžalovaní při hlavním přelíčení doznání to odvolali. Nalézací soud měl, jako stížnost právem vytýká, doznání to vzíti v okruh svých úvah a zkoumati, zasluhuje-li se zřetelem na ostatní výsledky líčení více neb méně víry, nežli zodpovídání se obžalovaných při hlavním přelíčení, a zejména uvážiti, že doznání to souhlasí v podstatě s mimosoudními údaji svědkyně Aloisie K-ové. Byť i soud vzhledem k tomu, že svědkyně tato prohlásila písemně, že používá dobrodini dle § 152 čis. 1 tr. ř., nebyl oprávněn, přečísti při hlavním přelíčení výpověď její z předběžného řízení, a využití jí, nebylo mu nijak bráněno, by hleděl k mimosoudním údajům této svědkyně, jak tyto jsou obsaženy v četnickém oznámení, které bylo při hlavním přelíčení přečteno a stalo se takto složkou onoho skutkového podkladu, k němuž má soud po rozumu § 258 tr. ř. přihlížeti, to tím spíše, že se jedná o jiný, samostatný průvodní prostředek, jehož použití v zájmu zjištění pravdy není vyloučeno a zákonem zakázáno. Zákonné dobrodini § 152 č. 1 tr. ř. chrání jen příbuzenské city svědka, nemůže však z toho těžiti obžalovaný, dá-li se onen scházející průvodní prostředek doplniti jiným bezvadným způsobem. V odpor vzatý rozsudek neposkytuje záruky, zda nalézací soud vzal skutečně v úvahu jednak mimosoudní údaje svědkyně K-ové, obviňující oba obžalované Antonína K-a a Bertu H-ovou z činu jim za vinu kladeného, jednak dřívější soudní doznání obou těchto obžalovaných a zda je, jak to vyžaduje základní pravidlo hodnocení důkazů, nechal na sebe působiti jak o sobě, tak v jejich souvislosti. Poněvadž ani tyto skutkové okolnosti nejsou bez významu pro řešení průvodní otázky co do viny obžalovaných, je rozsudek neúplným i v tomto směru.

Čis. 334.

Veřejné stráži tuzemské jest přiznati soudem tuzemským ochranu dle § 68 tr. zák. i tehdy, když úřední výkon předsevzat za hranicemi.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 590/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost spatřuje zmatek dle čis. 9 a) § 281 tr. ř. v tom, že nalézací soud přiřknul vojenské hlídce ochranu § 68, pokud se týče § 81 tr. zák., jakkoli výstup mezi ní a obžalovaným odehrál se za hranicemi, na rakouské půdě, kam vojin Rudolf S. při stíhání obžalovaných pro podezření z podloudnictví se byl dostal, a zmatek dle čis. 5 § 281 tr. ř. v tom, že soud na odůvodnění svého odchýlného stanoviska dovolává se výnosu ministerstva vnitra ze dne 18. ledna 1920 čis. 1819, výnosu to, jenž vydán byl několik dní po spáchání činu obžalovaných, o němž bylo souzeno. Než zmateční stížnost nelze uznati odůvodněnou. Že vojenské hlídce, pokud koná službu v tuzemsku, ochrana § 68 a 81 tr. zák. přísluší, ani zmateční stížnost nepopírá. Pokud přísluší tato ochrana strážím při stíhání osob podezřelých i za hranicemi, jest ovšem předmětem úpravy mezistátními úmluvami. Než ustanovení takové mezistátní úmluvy, pokud vůbec existuje, bylo by rozhodným v případě, kde šlo by o rozhodování otázky té úřady státu cizího. Tyto mohly a musily by odepřiti zvláštní ochranu, příslušející osobám veřejné služby, strážím, překročivším u výkonu služby hranice, kdyby jim takováto zvláštní ochrana mezistátním ujednáním nebyla zaručena. Jinak má se věc u úřadů vlastního státu. Pro ty zůstává veřejná stráž, jakmile úřadovati jest jim dle platných zákonů vzhledem k jejímu zakročení třeba i na půdě cizí, předmětem zvláštní ochrany, tuzemským zákonodárstvím veřejné stráži zaručené, to již proto, poněvadž jest jí přivesti k platnosti zákon tuzemský, veřejné stráži u zákonitěm výkonu její služby ochranu tu bezvýmínečně zaručující. O tom může tuto býti tím méně pochybnosti, ano se jednalo o veřejnou stráž, která ještě v tuzemsku započala povinné zakročení proti osobám podezřelým, příslušníkům to vlastního státu, a jen v jeho pokračování hranice země překročila. Obviněným jako vlastním státním příslušníkům nelze žádným způsobem přiznati právo, by se, byvše stíháni po podloudnictví, proti stráži bezprostředně za hranicemi beztrestně postavili na odpor. Nasvědčují tomu již zásady §§ 36 a násl. tr. zák. Že osobám vojenským nařízením ministerstva Národní obrany, v rozsudku uvedeným, překročení hranic u výkonu služby bezvýmínečně jest zakázáno, nemůže zbaviti vojenskou hlídku, přidělenou pohraniční finanční stráži pro službu pohraniční zákonitě ochrany, okolnost ta činila by jí jen vůči jejím vojenským nadřízeným zodpovědnou. Z úvah shora uvedených nezaléží však též na tom, že uvědomění podřízených orgánů o dohodě

mezi zástupci Čsl. republiky a Rakouska o stíhání provinilců přes hranice stalo se výnosem, jenž vydán byl až po případu, o němž jde. Jelikož soudem tuzemským přiznati jest veřejné strážní tuzemské povahu tuto i tehdy, když úřadování stalo se za hranicemi, jest otázka, platila-li zmíněná dohoda již v době skutku, bezvýznamnou, to tím spíše, že výnosem prezidia ministerstva vnitřní ze dne 18. ledna 1920 čís. j. 1819 neobsahuje vlastně ničeho jiného než sdělení stavu samozřejmého a spořádaným poměrům mezistátním odpovídajícího.

Čís. 335.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Trestu administrativnímu dle §§ 8 a 9 nařízení ze dne 19. února 1919, čís. 94 sb. z. a n. podléhá prosté, byť i jen kulposní, porušení zákazu prodeje, pokud se týče příkazu ohlášení. Stalo-li se vědomě a úmyslně, spadá, splněny-li další podmínky, pod pojem pletich.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 641/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 3. března 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnická stížnost, uplatňující důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř., jest bezdůvodná. Dovolávajíc se vládního nařízení ze dne 19. února 1919, čís. 94 sb. z. a n. a posudku znaleckého vytýká stížnost, že byl stěžovatel nepopíratelně oprávněn kúže koupiti a kup nelze prý proto pokládati za pletichy. Ježto však překročení zákazu prodeje a porušení povinnosti, ohlásiti koupi kúže komisi, ohrožuje uvedené nařízení v §§ 8 a 9 pouze administrativním trestem, nelze prý ani v prodeji pokud se týče neohlášení kúže komisi, natož v pouhém pokusu prodeje, spatřovati pletichy, trestné dle § 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., což platilo by dle náhledu stížnosti i tehda, kdyby nebylo speciálního ustanovení uvedeného nařízení. Nelze nahlédnouti, proč by jednání, jímž vědomě mají býti zmařeny předpisy, čelící proti zvyšování ceny koží, nemělo spadat pod široký pojem pletich, jenž kryje každou činnost obchodní, vybočující vzhledem ku poměrům, válkou přivoděným, z mezí legitimního obchodování. Pouhé vládní nařízení nemůže však derogovati předpisu zákona, jakému na roveň klásti sluší cís. nař. o předražování. Předpisu § 8 a 9 vládního nařízení čís. sb. z. a n. 94/19 lze rozuměti jen tak, že trestu administrativnímu podléhá prosté, byť i jen kulposní, porušení zákazu prodeje, pokud se týče příkazu ohlášení. Jakmile stane se vědomě a zúmyslně za okolností, jež vyhovují předpokladům trestního činu dle § 23 čís. 4 cís. nařízení, nastane i trestnost soudní dle tohoto předpisu. Že stížnost nepřipustně dělí činnost stěžovatelovu na dvoji období — nákup a pokus prodeje — dokazujíc ohledně každé zvláště nezpůsobilost jako podkladu pro odsouzení

pro pletichy, budiž jen mimochodem podotknuto. Záleží tudíž jen ještě na způsobilosti, by pletichami byla stupňována cena předmětu potřeby, již stížnost popírá při pouhém pokusu, natož úmyslu, zboží dále prodati. Než rozsudek zjišťuje, že jak nákup, tak pokus prodeje kúže stal se v úmyslu, docíliti obejitím platných předpisů neodůvodněného zisku, jehož by při správném postupu nemohlo býti docíleno. Tím opodstatněn jest požadavek způsobilosti, by cena zboží pletichou byla stupňována a jest lhostejno, že zůstalo jen při pokusu prodeje, jelikož tím vyloučen jest jen účinek, tedy skutečné zvýšení ceny, ne však způsobilost, účinek ten přivoditi.

Čís. 336.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.).
I soud lichevní, rozhoduje »podle volného uvážení všech okolností« (§ 18 cit. zák.), jest povinen uvéstí důvody a úvahy, jakými se řídil, rozhoduje sporné otázky.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr I 662/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Ml. Boleslavi ze dne 28. července 1920, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin předražování dle § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti vývodům obžalovaného, že dle § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. rozhoduje lichevní soud o tom, je-li cena zřejmě přemrštěná »podle volného uvážení všech okolností«, dlužno připomenouti, že tomuto ustanovení nelze rozuměti tak, jakoby soud lichevní mohl rozhodovati o přiměřenosti cen libovolně bez jakéhokoliv podkladu a důvodu, nýbrž že i soud lichevní jest vázán předpisy § 258 odstavce druhý tr. ř., jakož i předpisem § 270 čís. 5 tr. ř., dle něhož jest mu uvéstí důvody a úvahy, jakými se řídil, rozhoduje sporné otázky.

Čís. 337.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

»Obecnou cenou« ve smyslu § 6 zák. jest při předmětu monopolním (sacharinu) úřední cena monopolní; nelze přihlížeti ku srážce z této ceny, které jsou účastní státem pověřeni prodavači.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1921, Kr II 360/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojme

ze dne 29. října 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným toliko přečinem dle § 8 tr. zák. a § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., nikoliv však zločinem dle § 2 c) cit. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal soudu nalézacímu, by věc znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství čelí toliko proti výroku, od-
suzujícímu Adolfa S., co do kvalifikace skutku jako pouhého přečinu a dů-
sledkem toho i co do výměry trestu. Stížnost, dovolávající se zmatečnických
důvodů § 281 čís. 5 a 10 tr. ř. jest odůvodněna. Obžaloba vypočetla cenu
sacharinu, pro jehož dopravu přes hranice obžalovaný Adolf S. byl od-
souzen, na 4154 K a kvalifikovala tudíž skutek dle § 2 c) zák. ze dne
18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. jako zločin. Soud nalézací nenabyl však
přesvědčení, že cena sacharinu, S-em vyváženého, přesahovala 4000 Kč,
ač přesahuje ovšem 500 Kč, a kvalifikoval skutek jen jako přečin. K to-
muto výsledku dospěl soud nalézací vzhledem k ustanovení § 6 cit. zák.,
maje za to, že za »obecnou« hodnotu možno uznati jen cenu ve velkém,
cenu v továrně, onu cenu, za kterou lékárníci sacharin nakupují. Cena
v malém nemůže prý vzata býti za rozhodující, poněvadž obsažen jest
v ní již výdělek lékárníka, jenž nemůže zvyšovati obecnou hodnotu sa-
charinu. Ježto pak cena v e v e l k é m činí pouze 3769 Kč 30 h, bylo odsou-
diti Adolfa S-a jen pro přečin. Názor tento označuje zmateční stížnost prá-
vem za mylný. Obchod s umělými sladidly, jenž vyhrazen byl čís. naříze-
ním ze dne 25. ledna 1917, čís. 37 ř. zák., dle zákona ze dne 28. října 1918,
čís. 11 sb. z. a n. ve státě Československém platným, výlučně státu (sla-
didlový monopol), byl upraven na základě tohoto čís. nařízení minister-
ským nařízením ze dne 12. února 1917, čís. 57 ř. zák. Dle tohoto nařízení
jsou oprávněny prodávati umělá sladidla jen osoby, jež podle dalších usta-
novení zvláště jsou oprávněny buď k velkoprodeji neb ku prodeji v drobném.
Velkoprodejcem rozumí se prodej umělých sladidel d r o b n ý m p r o-
dáváním v obvodu platnosti čís. nařízení oprávněným. Velkoprodá-
vači smějí umělá sladidla dodávati jen drobným prodáváčům, finančním
úřadem označeným, a určitým živnostenským podnikům. Oprávnění
k drobnému prodeji, čímž rozumí se dodávka umělých sladidel přímým
spotřebitelům, vyhražuje se jen lékárnám, jen výjimečně může minister-
stvem financí býti uděleno, je-li toho potřebí, i jiným živnostníkům. Velko-
prodáváči smějí umělá sladidla odebíratí jen odběrní úřadovnou správy
sladidlového monopolu za monopolní prodejní cenu, finanční
správou vždy zvláště dle druhů vyhlášenou p o s r á ž e c e provise pro
drobný prodej a zvláštní provise z velkoprodeje. Drobní prodáváči jsou
povinni, umělá sladidla odebíratí zpravidla od některého velkoprodáváče
z a p r o d e j n í c e n u po srážce provise z drobného prodeje. Z ustanovení
těchto vyplývá, že širší obecnostvo nemůže zákonitou cestou nabývatí
umělých sladidel jinak, než nákupem v lékárnách neb u zvláště k tomu
oprávněných jiných drobných prodáváčů za prodejní cenu mono-
polní, tedy za cenu státem stanovenou, za cenu úřední, a v tomto smyslu
tudíž maximální. Z a t u t é ž c e n u odebírají i velkoprodáváči a prodáváči
v drobném toto zboží přímo nebo nepřímo od místa, jež finanční správa
k tomu označí, při čemž se jim sráží provise za prodej. Z toho vyplývá,

že za cenu obecnou ve smyslu § 6 zák. ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb.
z. a n. nelze pokládati jinou cenu, než tuto úřední cenu monopolní a že
srážka z této ceny, které jsou účastni jen státem pověřeni prodáváči, ne-
může přijíti v úvahu pro ocenění s hlediska § 2 cit. zák. Proto dlužno
označiti právně mylným, vzal-li rozsudek za podklad kvalifikace skutku
monopolní cenu, sraziv z ní napřed tuto provisi, která se sráží jen lékární-
kům s ceny jinak jednotné a dospěl takto k ceně nepřesahující peníz
4000 K, jenž jest rozhodným pro zločinnou kvalifikaci. Bylo proto zma-
teční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a rozsudek, pokud touto va-
dou jest stížen, jako zmatečný zrušiti. Ježto však soud opomenul v roz-
sudku zjistiti množství, druh a dle toho určitelnou monopolní cenu sachar-
rinu, obžalovaným neoprávněně vyváženého, — což zmateční stížnost
státního zastupitelství zvláště ještě vytýká jako zmatek dle § 281 č. 5 tr.
ř. — nelze soudu zrušovacímu rozhodnouti ihned konečně ve věci samé.

Čís. 338

**Ku zločinné kvalifikaci krádeže dle § 176 II c) tr. zák. se nevyhledává,
by byl pachatel na práci zjednan přímo a bezprostředně poškozeným.**

(Rozh. ze dne 20. ledna 1921, Kr I 537/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční
stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 16.
čubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§
171, 173, 176 II a) c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Pokud zmateční stížnost napadá kvalifikaci dle § 176 II c) tr. z., poně-
vadž stěžovatel nebyl od poškozeného Josefa J-a na práci zjednan, nelze
jí přisvědčiti, poněvadž zákon nevyžaduje, by pachatel byl poškozeným
p ř í m o a b e z p r o s t ř e d n ě na práci zjednan. Tam, kde práce je vyko-
návána učedníkem nebo jiným pomocným personálem, bude pravidelně
sjednávána u mistra neb jiného podnikatele a rozhodným jest jen, zda tato
práce poskytla pracovníku lepší příležitost ku vykonání krádeže, což
v tomto případě stěžovatel nepopírá. Zmateční stížnost bylo proto za-
vrhnouti.

Čís. 339.

**Predražování (cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Dulcín jest předmětem potřeby.**

**Při zjišťování výše zamýšleného zisku, rozhodného pro kvalifikaci činu
jako přečinu dle § 20 čís. 2. lit. b) cit. nař., lze přičítati každému z pachate-
lů pouze ten zisk, který vzešel nebo jehož mělo býti dosaženo z jeho
trestné činnosti.**

Znalce lze slyšeti při hlavním přelíčení též telefonicky.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1921, Kr I 570/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 9. června 1920, pokud jím stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu pokud se týče pletich dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., vyhověl však zmatečným stížnostem obžalovaných Adolfa B-a a Ludvíka S-a, pokud byli uznáni vinnými přečinem předražování dle § 20 čís. 2 lit. b) cit. nař., rozsudek v odpor vzatý v tomto bodě zrušil a uznal stěžovatele vinnými pouze přestupkem předražování dle § 20 čís. 1 cit. nař. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce věcné namítají stížnosti, že dulcin není předmětem potřeby proto, že nemá výživné ceny, neprodává se ve volném obchodě a nelze jej pokládati za náhražku cukru, nýbrž za předmět přepychový. Než všechny tyto námitky platí stejně o sacharinu, jemuž stížnost neupírá povahy předmětu potřeby. Dle znaleckého posudku jest dulcin chemickým přípravkem, vyráběným firmou J. D. Riedel v Berlíně, který má tytéž vlastnosti jako sacharin, až na to, že má menší sladivost a ve vodě se těžce rozpouští. Poněvadž není zdraví škodlivý, lze ho s prospěchem použít jako sladidla a náhrady za cukr. Je tudíž předmětem potřeby ve smyslu § 1 čís. nař., poněvadž slouží přímo životním potřebám lidí. Okolnosti, že nemá hodnoty výživné a neprodává se ve volném obchodě, jsou pro pojem předmětu potřeby lhostejny, protože zákon takových výhrad nestanoví. Náhled stížnosti, že předměty potřeby jsou jen takové věci, které slouží v š e o b e c n é potřebě obyvatelstva, nemá opory v zákoně, který nerozeznává, zda slouží věc potřebě všech či jen určitého kruhu. Rovněž tak není na závadu pro kvalifikaci dulcinu jako předmětu potřeby, že se jedná o specialitu určité (jediné) firmy, která jej vyráběla, jakmile jest zjištěno, že ho lze s úspěchem používat jako sladidla.

Odůvodněny jsou zmateční stížnosti Adolfa B-a a Ludvíka S-a pokud uplatňují proti odsuzujícímu výroku pro přečim předražování zmateční důvod dle čís. 10 § 281 tr. ř., uvádějíce, že obžalovaní měli býti odsouzeni pouze pro přestupek předražování, poněvadž jest zjištěno, že Adolf B. koupil od Josefa K-a 7.6 kg dulcinu po 1220 Kč za 1 kg a požadoval prostřednictvím Ludvíka S-a — který mu na základě vzájemné předchozí dohody za podíl na zisku opatřil kupce — od Karla R-a za 1 kg 1440 K, takže obnášel zisk při tomto prodeji zamýšlený celkem 1368 K, tedy méně, než 2000 K. Rozsudek neprávem činí obžalovaného Adolfa B-a i Ludvíka S-a zodpovědným také za zisk, kterého zamýšlel dosíci jeho předchůlce v držení dulcinu Josef K., ohledně kteréhož zjišťuje, že vynaložil na 1 kg dulcinu 775 Kč, tedy na 10 kg 7750 Kč a požadav od Adolfa B-a 1200 Kč za 1 kg, zamýšlel docílit zisku, 2000 Kč daleko převyšujícího. Avšak při zjišťování výše zamýšleného zisku, rozhodného pro hranici přečinu lze přičítati každému z obžalovaných pouze ten zisk, který vzešel nebo jehož mělo býti dosaženo jeho trestnou činností. V tomto případě jde o 2 samostatné převody — prodeje (z Josefa K-a na Adolfa B-a a z tohoto za spolupůsobení Ludvíka S-a na Karla R-a). Za první prodej zodpovídá Josef K., za druhý Adolf B. a Ludvík S., u nichž jest zjištěno vědomé při něm

spolupachatelství, neboť se předem dohodli o prodeji i rozdělení zisku a zodpovídají tudíž oba i za výši zamýšleného zisku, který však nedosahuje 2000 Kč. Naproti tomu není zjištěno ničeho v tom směru, že by byli Adolf B. a Ludvík S. znali nabývací náklad Josefa K-a a že snad prodej Karlu R-ovi provedli na jeho účet, čili, že šlo o jediný převod z Josefa K-a na Karla R-a, uskutečněný za vědomé spolupčnosti všech tří obžalovaných. Pouhá okolnost, že Adolf B. i Ludvík S. »vědomě pokračovali v trestné činnosti Josefa K-a«, jak zdůrazňuje rozsudek, nestačí k založení jich spolupachatelství, kdyžž z rozsudečných zjištění nepochybně vyplývá, že byly uskutečněny převody dva, a že z prvního ani pro Adolfa B-a ani pro Ludvíka S-a žádný zisk ani neplynul ani nebyl zamýšlen. Nelze proto přičítati těmto obžalovaným oba prodeje, nýbrž pouze druhý, při němž zamýšleli, jak zjištěno, dosíci svou vědomou spolupčinností jako spolupachatelé zisku 2000 Kč nedosahujícího. Jsou proto vinni jen přestupkem předražování. Odůvodněné jejich zmateční stížnosti bylo nutno v tomto směru vyhověti a uznati právem tak jak shora uvedeno.

Neodůvodněny jsou však zmateční stížnosti, pokud s hlediska čís. 3 § 281 tr. ř. vytýkají, že soud porušil zásadu ústnosti a bezprostřednosti řízení tím, že vyžádal si za hlavního přelíčení od osoby, obžalovaným neznámé, telefonicky zprávy, na základě nichž učinil potom zjištění o rozhodných okolnostech, což prý se přiči ustanovení §§ 247 a 252 tr. ř. Dle obsahu protokolu o hlavním přelíčení vyhověl soud návrhu obhájce obžalovaných, by byla zjištěna (pro srovnání s cenou dulcinu) cena sacharinu v únoru 1919 a to tím způsobem, že se telefonicky dotázal místní lékárníka na tuto cenu a sdělenou zprávu oznámil obžalovaným, kteří ani proti postupu ani proti sdělené ceně ničeho nenámítali. Bylo věcí obžalovaných, měli-li ohledně sdělené ceny pochybnosti nebo námitky, by učinili příslušné návrhy a v případech jich zamítnutí si pojistili důvod zmatečnosti dle č. 4 § 281 tr. ř. Zmatku dle čís. 3 § 281 tr. ř. nezakládá uvedený postup soudu, poněvadž cenu sacharinu sdělil lékárník W., jenž byl v této trestní věci slyšen jako znalec dodatkem k svému posudku, který byl se souhlasem obžalovaných při hlavním přelíčení přečten. Při telefonickém způsobu dotazu měli ostatně obžalovaní možnost činiti své připomínky, jakoby byl znalec přítomen, takže nelze mluvit o porušení ustanovení § 247 tr. ř.

Čís. 340.

**Osoby těhotné nejsou ještě »nemocnými« ve smyslu § 343 tr. zák.
K pojmu »léčení« ve smyslu téhož paragrafu.**

(Rozh. ze dne 20. ledna 1921, Kr II 218/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 31. května 1920, jímž byla uznána vinnou přestupkem dle § 343 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a obžalovanou z obžaloby sprostil.

D ů v o d y:

Skutková podstata přestupku dle § 343 tr. zák. předpokládá, by pachatel po živnostensku provozoval hojičství nemocných. Ani to,

ani ono není ohledně stěžovatelky zjištěno. Nebyly Marie R-ová ani Kristina B-ová vůbec nemocny, nýbrž snad těhotny — a nešlo vůbec o jich léčení, nýbrž jednalo se jím — jakž zjištěno alespoň ohledně prv uvedené, o skutečné nebo domnělé vyhnání jejích plodu. Rovněž nelze ve zjištěné činnosti — sáhnutí na rodidla, pokud se týče namazání rodidel vaselínem — shledati činnost, kterou bylo by lze podřaditi pod pojem léčení, kdyžtž rozsudek ani nenaznačuje, že by rodidla bývala chorá. Za takových okolností jest odsouzení stěžovatelčino pro přestupek dle § 343 tr. zák. zřejmě právně mylným a bylo proto vyhověti zmateční stížnosti obžalované, jež uplatňuje důvod § 281 č. 9 a) tr. ř., rozsudek v uvedeném výroku zrušiti a stěžovatelku z obžaloby sprostiti.

Čís. 341.

Jest vybízením více lidí ve smyslu § 279 tr. zák., byla-li výzva řízena na příslušníky početně silné politické strany a pronesena vůči náhodně se shluknuvšímu davu lidí.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1921, Kr II 240/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 23. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 279 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce namítá stížnost, že není zde skutkové podstaty přečinu dle § 279 tr. zák. ani po stránce objektivní, poněvadž obžalovaný vyzýval ku pomoci a zprotivení se proti četníkům, když ho odváděli k soudu, výslovně jen sociální demokraty a není zjištěno, že byli aspoň 2 příslušníci této strany na náměstí přítomní. Výrok obžalovaného zakládá prý nejvýše skutkovou podstatu přestupku dle § 314 tr. zák. (čís 10 § 281 tr. ř.). Po stránce objektivní se vyhledává k přečinu shluknutí dle § 279 tr. zák. vybízení více (t. j. nejméně dvou) osob ku společné pomoci nebo ku zprotivení se osobě vrchnostenské, konající službu. Všecky tyto náležitosti jsou dány. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný vybízel dne 2. června 1919 v H. na náměstí, když ho četnický strážmistr Josef K. a četník na zkoušku Rudolf P. vedli spoutaného k soudu, více lidí, kteří ve velkých davech byli svědky výstupu slovy: »Sociální demokraté., vyslyšte mne, pojdte mi na pomoc, já jsem nevinen, nenechte mne nevinně věsti k soudu.« Je zřejmo, že tento výrok měl ten smysl, aby lidé na náměstí přítomní pomohli obžalovanému proti četníkům, kteří jej odváděli k soudu. Avšak i kdyby se vzal výrok doslovně, nelze pochybovati o tom, že ve velkém množství shromážděných byli ve značnějším počtu zastoupeni příslušníci strany sociálně demokratické, která dosáhla při volbách do obcí, konaných krátce po spáchání činu v polovici června 1919, průměrně 30 proc. všech odevzdaných hlasů. Je proto nepochybné, že závadný výrok byl pronesen k více lidem, jak žádá § 279 tr. zák.

Poněvadž se obžalovaný svým výrokem, jak zjištěno, obracel na více osob, nikoliv na jedinou, nemůže přijíti v úvahu přestupek dle § 314 tr. z.: v daném případě také proto ne, že vmísení se obžalovaného dotčeného úředním výkonem do téhož výkonu jest pojmově vyloučeno.

Čís. 342.

Zatajování zásob (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Ustanovení § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vztahuje se i na zatajení obilí a mlýnských výrobků. Trestným jest takové zatajení, jehož se pachatel dopustil, ač měl povinnost — ať jemu individuálně, ať všeobecně uloženou — zásoby ohlásiti. Ohlásiti jest veškeré zásoby, tudíž i ty, jichž netřeba odvésti.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1921, Kr I 531/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 27. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká především s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., že stěžovatelův čin, v němž nalézací soud spatřuje skutkovou podstatu přečinu dle § 2 č. 1 (2.) zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., nesprávným výkladem zákona byl podřaděn trestnímu zákonu, který se naň nevztahuje, a uvádí v tomto směru, že zákon o válečné lichvě ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vztahuje se na předměty potřeby vůbec, že je zákonem všeobecným, že v tomto případě jedná se o zatajení mouky a obilí, že o mouce a obilí jsou vydány zvláštní zákonné předpisy a to: nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 334 sb. z. a n. a nařízení ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n., že nařízení čís. 354/1919 má v § 33 čís. 1 zvláštní trestní ustanovení o úmyslném zatajení zásob obilí, které prohlašuje za přestupek, že příslušným jest soud přestupkový, že toto nařízení platilo až do vydání nařízení čís. 169/1920, tedy až do dne 23. března 1920, že, poněvadž trestný čin se stal dne 7. února 1920, vztahuje se naň ustanovení § 33 čís. 1 nařízení čís. 354/1919 a že není tedy přečinem dle § 2 zák. lichevního, nýbrž přestupkem dle cit. nařízení. Generální prokuratura sdílí názor stěžovatelův, že jeho čin dlužno podřaditi ustanovení § 33 nařízení čís. 354/1919 a uvádí ve svých vývodech podstatně toto: Jest arci stranou ponechati pochybnosti zásadního rázu, pojmí se k otázce formální oprávněnosti a právní závaznosti jednotlivých ustanovení tohoto vládního nařízení, zejména § 33 tohoto nařízení. K pochybnostem oněm zavdává podnět citace zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. z. v úvodě vládního nařízení. Bylať šem 2 tohoto zákona vláda toliko zmocněna, by v nařízeních, jež ve smyslu § 1 zákona budou vydána, stanovila na přestupky vedle peněžité pokuty až do 20.000 K, po případě i propadnutí předmětů a ztráty živ-

nosti, trest vězení až do 6 měsíců, kteréžto tresty ukládati mají politické úřady. Naproti tomu stanoví § 33 vládního nařízení, že přestupky dle č. 1—3 trestají se, právě tak jako ovšem i přečiny dle č. 4, soudem, při čemž trest na přečin stanoví se vedle peněžité pokuty tuhým vězením až do jednoho roku. Než nehledíc k této nesrovnalosti, kterou lze prý vysvětliti tím, že zákon ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. z. citován je v úvodě nařízení pouhým nedopatřením na místě §u 38 čís. nař. ze dne 11. června 1916, čís. 176 ř. z., jehož se dovolává též min. nař. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. z., není příčiny k důvodným pochybnostem v tom směru, že čin stěžovatelův, který spáchán byl dne 7. února 1920, dlužno správně podřaditi pod ustanovení § 33 nařízení vlády ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. Nebyloť prý na tomto stavu věci, dle něhož zúmyslné zatajení zásob obilí a mlýnských výrobků, spáchané po vydání nařízení vlády ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n., bylo soudně trestným podle § 33 č. 1 vládního nařízení čís. 354/19, ničeho změněno ani předpisem § 2 zákona o trestání válečné lichvy. Teprve od vydání vl. nař. čís. 169/1920, z něhož ustanovení o trestnosti zatajení zásob takových bylo vypuštěno, stejně jako vynecháno bylo i z vládního nařízení ze dne 11. června 1920, č. 390 sb. z. a n., jehož §em 28 vládní nařízení čís. 169/20 bylo zatím opět zrušeno, jest míti za to, že byl zvláštní předpis vládního nařízení čís. 354/19 zrušen a že na přístě zúmyslné zatajení obilí a mlýnských výrobků má býti stíháno dle § 2 zákona o trestání válečné lichvy. Naproti tomu dlužno prý zatajení obilí a mlýnských výrobků, které bylo spácháno do vydání vl. nař. č. 169/20, souditi podle § 33 vl. nař. č. 354/19, jehož trestná ustanovení jsou ve srovnání s trestními ustanoveními § 2 zákona o trestání válečné lichvy mírnější (čl. IX. uvoz. zák. k tr. z.). Generální prokuratura však proti názoru stěžovatelovu, jenž v souvislosti s touto námitkou uplatňuje dle § 14 odst. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., že pro rozhodování tohoto případu byl příslušným soud přestupkový, uvádí, že stížnost přehlížl, že dle skutkového zjištění, jemuž stížnost neodporuje, převyšuje hodnota zásob, stěžovatelem zatajených 500 K, že tedy jeho čin zakládá skutkovou podstatu přečinu dle § 33 čís. 1 a 4 cit. nař., takže k rozhodování příslušným byl sborový soud první stolice a to vzhledem k předpisu § 12 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. a § 1 lit. a) vlád. nař. ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n. lichevní soud zřízený při soudě tom. Názoru hájenému zmateční stížností a generální prokuraturou nelze přiznati oprávnění. § 2 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. stanoví v odstavci prvním, že kdo, nedbaje své povinnosti, podati vysvětlení, úmyslně zatajuje úřadu zásoby předmětů potřeby, jež má neb uschovává, bude trestán soudem pro přestupek, a v odstavci druhém, že, dopustí-li se někdo uvedeného činu na zásobách, jejichž hodnota převyšuje 500 K, potrestá se pro přečin. Není pochybnosti o tom, že zákonné ustanovení vztahuje se také na zatajení zásob obilí a mlýnských výrobků, z něho získaných, kdyžž § 1 cit. zák. vymezuje pojem předmětů potřeby jakožto věci movitých, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Čin byl spáchán dne 7. února 1920, tedy již za platnosti zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a proto vztahuje se naň ustanovení § 2 čís. 1 a 2 cit. zákona, předpokládajíc ovšem, že jsou dány všechny pojmové

znaky tohoto zákonného ustanovení. Tímto pozdějším zákonem, totiž ustanovením § 2 lichevního zákona čís. 568 z roku 1919, byly změněny dřívější zákonné předpisy nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. pokud se týče zatajování zásob dle § 33 čís. 1. Správnosti tohoto výkladu zákona svědčí i okolnost, že nařízení pozdější ze dne 23. března 1920, čís. 169 sb. z. a n., měnící citovaný právě § 33 a upravující nový jeho doslov, přejímá pouze bod 2 a 3 řečeného § 23 a pomíjí mlčky bod 1, očitě proto, poněvadž samo již bod 1. pokládá za změněný ustanovením § 2 citovaného lichevního zákona. Nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. nepřichází tu tedy v úvahu, nehledíc ani k tomu, že jeho trestní ustanovení, vymezující kompetenci soudní, neodpovídají právnímu základu tohoto nařízení, vydaného podle zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. z., ježto §em 2 tohoto zákona byla vláda toliko zmocněna, by v nařízeních, jež ve smyslu § 1 tohoto zákona budou vydána, stanovila na přestupky tresty, jež podle závěrečného ustanovení § 2 tohoto zákona ukládati mají politické úřady.

Ale i potud, pokud se stížnost dovolává formálně důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř., při čemž však ve skutečnosti provádí ponejvíce zmatek dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze jí oprávnění přiznati. Zdůrazňujíc, že k pojmovým znakům zúmyslného zatajení zásob předmětů potřeby náleží, by se tak stalo zanedbáním povinnosti podati vysvětlení, kteroužto povinnost staví stížnost na roveň všeobecně neb individuálně uložené povinnosti, zásoby ohlásiti, vytýká stížnost především, že rozhodovací důvody rozsudku povinnosti takové a jejího zanedbání stěžovatelem nezjišťují. Důvodová zpráva právního výboru ovšem uvádí výslovně, že ne každé zatajení je trestné, nýbrž jen takové, kde někdo zatají zásoby přes to, že má — ať jemu individuálně, ať všeobecně uloženou — povinnost je ohlásiti. V tomto směru stačí poukázati na to, že rozsudek tuto individuální povinnost obžalovaného výslovně zjišťuje způsobem jakoukoliv pochybnost vylučujícím a věcně správným, že stěžovatel zásoby zatajil, povinnosti oné nedbaje; zatajil je dle zjištění rozsudkového vůči Josefu V-ovi, který při prohlídce, předsevzaté jím jako výkupním komisařem okresního obilního ústavu při okresní politické správě v P. z příkazu této správy, stěžovatele opětovně vyzval, by mu veškeré své zásoby ukázal a oznámil, kde má co uloženo. Rozsudek při tom zdůrazňuje, že výkupní komisař prováděl tehdy úkon ve smyslu § 9, pokud se týče § 11 vl. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n., při němž dlužno dáti zmocněncům úřadu, t. j. politické okresní správy a státního obilního ústavu veškerá vysvětlení, jejichž je třeba. Že pak povinnost k takovému vysvětlení zahrnuje v sobě jmenovitě i povinnost, ohlásiti zásoby, jest na bíledni. Je tedy zmateční stížnost, která v tom směru vytýká rozsudku nedostatek zjištění a tedy neúplnost, zřejmě neodůvodněna.

V dalším dovolává se stížnost jednak zásadního ustanovení vládního nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n., dle něhož zemědělcí smějí obilí vlastní sklizně bez ohledu na zabavení v množství, úpravou spotřeby stanoveném, spotřebovati k výživě, pokud se týče, zkrmiti, jednak §u 6 téhož nařízení, dle něhož držitel obilí je povinen je nabídnouti a prodati státnímu obilnímu stavu jen potud, pokud mu nemá dle tohoto nařízení nebo dle zvláštních předpisů, podle něho vydaných, zůstatí a ko-

nečně §§ 1 a 3 vl. nař. ze dne 15. července 1919, čís. 386 sb. z. a n., dle nichž smějí zemědělstí podnikatelé a držitelé hospodářského zvířectva mimo jiné i oves zkrmiti bez ohledu na zabavení, pokud se týče bez omezení, ač ovšem bez újmy případné povinnosti dodávkové. I dovozuje stížnost jednak, že stěžovatel neměl povinnosti, by u něho nalezených a dle zjištění nalézacího soudu zatajených 390 kg ovsu dodal a nabídnul, a že tedy nebyl ani povinen, by oves ten ohlásil, jednak, že, poněvadž má manželku a 6 dětí, měl vzhledem k tomu, že řem 1 vl. nař. ze dne 5. listopadu 1919, čís. 580 sb. z. a n. stanovena byla spotřební dávka pro držitele zemědělských podniků k vlastní výživě a k výživě příslušníků rodiny na 20 kg měsíčně, dne 7. února 1920, t. i. v den činu právo míti do srpna 1920 960 kg obilí. Neměl prý tedy stěžovatel povinnosti, by obilí (a zajisté i mouku) u něho nalezené a jím dle rozsudku zatajené odevzdal ani povinnosti, by je ohlásil. (Jde tu o 433 kg pšenice, 90 kg žita, 69 kg žitné mouky a 86 kg mouky pšeničné). K těmto závěrům mohla stížnost dospěti jen proto, že nesprávně směsuje povinnost, zásoby úřadu ohlásiti, s povinností, zásoby takové nabídnouti nebo prodati státnímu obilnímu ústavu. Účelem prohlídek ve smyslu §§ 11 a 12 vl. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 354 sb. z. a n. stejně jako cílem soupisů zásob dle §§ 9 a 10 téhož nařízení jest, by zjednáán byl úřadům spolehlivý a úplný přehled všech po ruce jsoucích zásob obilí a mlýnských výrobků, neboť jen tím umožněno je spravedlivé rozdělení zásob mezi obyvatelstvo. Cíle toho dosíci lze samozřejmě pouze tehdy, jestliže povinní ohlásí veškeré své zásoby. Bylo tedy i povinností stěžovatelovou ohlásiti úřadu veškeré své zásoby, tedy i ony, které mu dle příslušných předpisů měly zůstat k výživě nebo na zkrmení, a bezpředmětnými jsou i všechny další vývody zmateční stížnosti, týkající se jednak přiměřenosti množství obilí, které výkupní komisař stěžovateli ponechal, jednak množství, které mu státním obilním ústavem dodati předepsáno bylo.

Čís. 343.

Pokud jest beztrestným vojín, vykonávající v bitevní čáře rozkaz svého představeného.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1921, Kr I 924/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin vraždy dle §§ 134, 135 čís. 4 tr. ř.

Důvody:

Uplatňujíc zmateční důvod čís. 5 § 281 tr. ř., vytýká zmateční stížnost rozsudku, že jest v rozporu sám s sebou a neúplný. Rozpor rozsudku spatřuje zmateční stížnost a generální prokuratura v tom, že nalézací soud na jedné straně shledává neodolatelné donucení ku splnění rozkazu u obžalovaného, který konal službu toliko jako ordonance, na druhé straně

sám zjišťuje, že přítomní vojáci pohotovosti rozkazu neuposlechli, nýbrž že se rozutekli, jakkoliv oni dle § 65 a násl. služ. ř. pro c. a k. vojsko I. díl v první řadě byli povinni, rozkazu, napřed jim daného, uposlechnouti, kdežto služba obžalovaného záležela dle § 41 bodu 302 citovaného služebního řádu hlavně v přenášení rozkazů a hlášení. Neméně jest prý rozsudek sám s sebou v rozporu, když jednak zjišťuje, že by byl nadporučík S. každého, kdo by se za mu byl zprotivil, zastřelil, jednak však zjišťuje, že vojín pohotovosti skutečně rozkazu jim napřed daného neuposlechli, aniž by k usmrcení některého z nich bylo došlo. Není prý vyloučeno, že by byl rozsudek nedospěl k závěru, že by byl nadporučík S. obžalovaného ihned na místě probodnul nebo zastřelil, kdyby byl jeho rozkazu na probodnutí Františka V-a neuposlechl, kdyby byl správně dle předpisů služebního řádu uvážil postavení jednak vojínů pohotovosti, jednak obžalovaného jako ordonance a náležitě ocenil skutečnost, že právě vojín pohotovosti, jímž rozkaz nejdříve byl dán, jeho splnění bez osudných následků se vyhnuli tím, že se rozutekli. Neúplnost spatřuje zmateční stížnost v tom, že nalézací soud, poukazuje k § 6 (bod 33) služebního řádu, I. díl, dle něhož měl nadřízený před nepřítelem v rozhodném okamžiku právo, pro případ neuposlechnutí rozkazu vojína ihned skoliti, úplně pominul při tom ustanovení § 11 (bod 66 a 67) téhož služ. řádu, pak § 158 lit. b) voj. tr. zák., dle nichž není povinen podřízený daného mu rozkazu uposlechnouti, má-li rozkaz za předmět čin zakázaný trestním zákonem. Stížnost není v právu. Nalézací soud zjistil, že vojín František V. byl dne 18. září 1914 na srbském bojišti přiveden hlídkou k nadporučíkovi S-ovi, pověřenému tehdy hlavní agendou u vojenského štábu, poněvadž zpřobíh zmatek v rakouském vojsku tím, že prý vystřelil a křičel: »Srbové jdou« v rozhodném okamžiku, kdy se právě očekával srbský nepřátelský útok. Dle dalšího zjištění nalézacího soudu poručil nadporučík S., aby byl František V. spoután s tím, že bude druhý den předán k příslušnému řízení, a nařídil postavení hlídky k V-ovi; kolem 1 hodiny v noci počal však V. opět křičeti: »Srbové jdou« a to mohutným, daleko slyšitelným hlasem a tu nadporučík S., aby umlčel V-a, strčil mu kukuřicový klas do úst, a když to nepomohlo, kopal V-a do hlavy okovanou botou a když ani pak neprestal křičeti, uchopil nadporučík S. z nedaleko stojící pyramidy jednu pušku, jejíž pažbou tloukl V-a do hlavy, až pušku přerazil a V-ovi mozek vytékal; po té dal nadporučík S. přítomným vojákům všeobecný rozkaz ku probodnutí V-a, kterémuž rozkazu nikdo z vojínů nevyhověl, tito se rozutekali a S. dal na to přímý a zvláštní rozkaz k probodnutí V-a obžalovanému Arnoštu B-ovi, jenž byl výstupu onomu přítomen služebně jako ordonance nadporučíka S-a, a jenž rozkazu toho, věda, že ve válečném území musí se každý rozkaz představeného vyplniti, a že nadřízený má právo pro případ neuposlechnutí rozkazu vojína ihned skoliti, uposlechl, a bodl naznak ležícího V-a dvakrát bodlem, aniž se přesně dalo zjistiti kam. Tato zjištění odpovídají spisům. Nejvyšší soud, zkoumajíc oprávněnost zmateční stížnosti, přihlížel především k těmto předpisům služebního řádu pro c. a k. rakousko-uherské vojsko:

Podle § 61 služ. řádu, II. dílu, nadepsaného »Chování před bojem, v boji a po boji«, bod 378 musí důstojníci i poddůstojníci čeliti všem nepořádkům v boji; podle 3. odstavce tohoto bodu nesmí žádný představený trpěti zbabělost slovem neb činem; kdo v rozhodném okamžiku působí

zhoubně malomyslnými řeči na ducha svých soudruhů, kdo se snaží, o své újmě bojí se vyhnouti, . . . , poslušnost odepře, . . . má, kde to káže odstrašující příklad, podle stanného práva býti trestán, v naléhavém případě nadřízeným důstojníkem bez odkladu skolen.

§ 6. cit. služebního řádu I. díl, nadepsaný: »Chování před nepřítelem« stanoví v bodu 33: »kdo v rozhodném okamžiku véde bojácné řeči, poslušnost odepře, (zbraně a střelivo odhodí, o své vůli z bojiště se vzdálí nebo plení), buď na výstražný příklad od velitele vojska — po případě od představeného, který zakročí — osobně anebo na jeho rozkaz před očima vojska okamžitě skolen.«

§ 9 cit. služebního řádu I. díl, vymezuje v bodu 53 pojem představeného, jímž jest bez ohledu na souborovou skupinu ten, jemuž podle organického rozdělení služebních předpisů anebo na základě zvláštního nařízení náleží právo dávat rozkazy, vzhledem ku všem, kteří jsou na jeho rozkazy odkázáni a tím jsou jeho »podřízení«. Dle bodu 54 cit. § stane se představeným každý vyšší — jakmile uchopí se velení na vlastní zodpovědnost. K takovému případnému velení jest každý vyšší (v hodnosti starší) se závazkem, že chování své dostatečně před příslušným úřadem ospravedlní, vždycky oprávněn, v těchto případech však bezvýminečně povinen: a) aby nepřislušnému chování, zřejmému porušení povinností a protislužebnému jednání, výtržnostem a rušení pokoje se strany osob zbrojné moci a četnictva přítrž učinil, b) seide-li se více vojsk neb ústavů, které nejsou vespolek v žádném organickém svazku, a uzná-li potřebu rozhodného rozkazování anebo jednotného velení. Pojem podřízenosti pak stanoven jest v § 11, bodu 62, I. dílu cit. služebního řádu takto: »subordinace jest povinná, bezpodmínečná poslušnost, kterou jest pro službu povinen každý podřízený svým představeným, jakož i také nižší vyšším (v hodnosti starším), jakmile tito uchopí se rozkazování.« Bod 64 tohoto § stanoví dále: subordinace žádá, by podřízený jakýkoliv rozkaz svých představených vykonal bezpodmínečně, ochotně, v příslušném čase a tak dobře, jak podle jeho sil a panujících poměrů jest možno.« Bod 65: »před vykonáním rozkazu mohou se jen tehdy činiti námítky — předpokládá se, že to okolnosti vůbec dovolují — když podle rozumu podřízeného prospěch služby nutně tak žádá, anebo vykonání rozkazu jsou v cestě neodstranitelné, představenému však neznámé překážky. Neuzná-li představený těchto námitek, buď rozkaz bez dalšího odmítání vykonán.« Bod 66. stanoví dále toto: »jen tehdy, kdyby rozkaz jasně a zřejmě směřoval proti povinnostem, přísahou slíbeným, proti blahu státu anebo proti službě, podobně kdyby žádal skutek trestním zákonem zapovězený, ať podřízený po zralém uvážení všech okolností poslušnost odepře a nejbližšímu představenému o tom zprávu podá.

§ 16 cit. služebního řádu I. díl, vymezuje pojem kázně, jež zahrnuje v sobě zakořeněnou ve vojsku subordinaci, věrnost k povinnostem a pořádek, (bod 98 odstavec první) a stanoví dále v bodu 99., že základem kázně u vojska jest, by byl voják přiměřeně vychován k bezpodmínečné poslušnosti, k svědomitému konání povinností a k nejpřísnější důkladnosti i v podrobnostech služby.

Dle § 41, bodu 302 tohoto služebního řádu záleží ordonanční služba hlavně v donášení rozkazů i zpráv a konají ji podle potřeby důstojníci, pak i jiné šarže a vojáci.

Nejvyšší soud vzal dále v úvahu tato ustanovení vojenského trestního zákona:

§ 145 voj. tr. zák. vymezuje pojem porušení subordinace, jehož se dopouští ten, kdo v okamžiku, kdy jest skutečně ve službě, anebo také mimo službu, odepře povinnou poslušnost rozkazu představeného vztahujícímu se na službu, anebo také jen kdykoliv poruší úmyslně povinnou úctu vůči představenému.

§ 149 voj. tr. zák. stanoví: »odepřen-li výkon služebního rozkazu představeného anebo jeho příkaz týkající se služby ne sice násilím, ale způsobem neurvalým a urážlivým, anebo nevykoná-li se úmyslně důležitý služební rozkaz, buď vinník potrestán žalářem od 3 do 5 roků, v dobách válečných od 5 do 10 roků a podle okolností, zvláště týkal-li se rozkaz služby proti nepříteli, anebo povstala-li z nevykonání jeho pro službu velká újma, smrtí zastřelením.«

Dle § 158 lit. b) voj. tr. zák. nemůže se podřízenému jakožto porušení subordinace přičítati neuposlechnutí rozkazu, má-li tento za předmět jednání neb opomenutí, v němž zřejmě lze seznati zločin nebo přečin.

§ 243 voj. tr. zák. vymezuje pojem zbabělosti takto: »Kdokoliv ze stavu kombatantů neklade vnějšímu neb vnitřnímu nepříteli z obavy o svou vlastní bezpečnost takového stupně odporu, jež podle své služební povinnosti jest povinen a schopen klásti, anebo kdo se snaží proti své povinnosti uniknouti osobnímu nebezpečí, anebo také jen projevuje slovy nebo znamenímí takové smýšlení, jež jest s to vzbuditi u jiných malomyslnost, dopouští se zbabělosti.

§ 254 voj. tr. zák. jednajících o 9. případě zločinu zbabělosti stanoví pod lit. c): »I projevy bojácnosti stávají se zločiny, pakliže někdo ze stavu kombatantů před nepřítel dává se strhnouti k projevům, jež jsou s to vyvolati vzrůstající skleslost mysli, § 255 voj. tr. zák. zmocňuje pak představeného, by v takovém případě, vzniká-li velké nebezpečí, zločince na místě sám skolil, anebo dal k okamžitému takovému výkonu rozkaz, a v § 257 voj. tr. zák. jest vysloveno, že každý představený, důstojník nebo poddůstojník, jenž v takovém případě nepoužije všech jemu po ruce jsoucích prostředků k odvrácení hrozícího nebezpečí, propadá sám zákonnému trestu dle § 252 voj. tr. zák.

Nejvyšší soud přihlížející k citovaným předpisům služebního řádu a vojenského trestního zákona a ke shora uvedeným, spisům odpovídajícím zjištěním nalézacího soudu jest toho názoru, že v tomto případě není ani rozporu tvrzeného ve zmáteční stížnosti ani neúplnosti, při čemž se řídil těmito úvahami: Za daných okolností tváří v tvář nepříteli, v okamžiku, kdy očekával se nepřátelský útok, a kdy pochopitelně vzrušení vojska bylo veliké, stupňoval voják František V. svými výkřiky: »Srbové jdou« vzrušení a nervositu vojska a výkřiky ty byly způsobily vyvolati vzrůstající skleslost mysli; on neustal ani po té, když na rozkaz nadporučíka S-a byl svázán do kozelce a za tmy v noci o 1 hodině, kdy situace byla ještě kritičtější, mohutným, daleko slyšitelným hlasem počal opět křičeti: »Srbové jdou« a šířil tím zmátek ve vojsku a nebezpečný poplach. Nadporučík S. jako velitel v oboru své působnosti vystupující (§ 9 I. díl, bod 53 a 54 cit. služebního řádu) byl podle § 61, II. dílu, bodu 378 a § 6, I. dílu,

bodů 33 v tomto rozhodném okamžiku před očekávaným útokem nepřítele povinen odstraniti příčinu nebezpečného poplachu a přiměřeným způsobem proti V-ovi zakročiti a ho, ano jeho jednání oprávněovalo nadporučíka S-a k tomu, by spatřoval v něm zbabělost dle § 254 lit. c) voj. tr. z., za každou cenu umlčeti, a pokud jiné prostředky nestačily, mohl konečně i na místě ho skoliti, nebo dáti rozkaz k takovému okamžitému skolení, neboť jinak by byl sám neplnil povinností jemu náležejících a vystavoval se nebezpečí trestního stíhání dle § 257 voj. tr. z. Použil-li nadporučík S. i věcně správně tohoto krajního prostředku umlčovacího, a vyčerpali před tím skutečně všechny ostatní prostředky, jimiž vládl, nežli udělil krajní rozkaz ku probodnutí V-a, netřeba zde, ano se nejedná o trestní posouzení jednání nadporučíka S-a, blíže rozebíratí. Nadporučík S. dal zvláštní a přímý rozkaz k probodnutí V-a obžalovanému B-ovi, jenž byl tehdy ve službě a jehož byl bezprostředním představeným. B. byl pak podle předpisů § 11 bod 62 a 64, I. díl cit. služebního řádu vzhledem na ustanovení § 145 a 149 voj. tr. zák. povinen uposlechnouti rozkazu, neboť jinak sám by byl spáchal zločin subordínace dle posléz uvedeného zákonného ustanovení a mohl se důvodně obávat, že nadporučík S., jenž byl všeobecně znám jako člověk násilný, brutální, všeho schopný a odporu netrpějící, ho usmrtí, nehledě ani k tomu, že by se byl vydal, ježto se jednalo o uposlechnutí důležitého rozkazu před nepřítelem, nebezpečí trestního soudního stíhání pro zločin dle § 149 voj. tr. zák. Za tohoto stavu věci není podřízený oprávněn zkoumati materiální, nýbrž jen formální oprávněnost rozkazu, on musí rozkazu uposlechnouti, je-li vydán příslušným nadřízeným orgánem v mezích jeho kompetence, pokud by nešlo zřejmě o rozkaz zločinný. Uváží-li se však, za jakých okolností rozkaz tento byl dán, zejména že se tak stalo na bojišti v rozhodném okamžiku, kdy se právě očekával srbský nepřátelský útok, že V. byl k nadporučíku S-ovi přiveden, poněvadž způsobil zmatek ve vojsku tím, že prý vystřelil a křičel: »Srbové jdou!«, že nadporučík nejprve poručil V-a spoutati s tím, že bude druhý den předán k příslušnému řízení, že V. kolem 1 hodiny v noci, tedy v době, kdy situace stávala se ještě kritičtější, opět počal křičeti: »Srbové jdou!« a to mohutným, daleko slyšitelným hlasem, což šířilo ve vojsku zmatek a nebezpečný poplach, že nadporučík S., by ho umlčel, nejprve strčil mu kukuřicový klas do úst a když V. ani pak nepřestal křičeti, že uchopil nadporučík S. pušku; její pažbou tloukl Valentu do hlavy, že po té, když vojáci pohotovosti jeho všeobecného rozkazu ku probodnutí V-a neuposlechlí a se rozutíkali, dal přímý a zvláštní rozkaz k tomu obžalovanému Arnoštu B-ovi, pak nemohl obžalovaný B. shledati v daném mu rozkazu zřejmě nějaký zločin nebo přečin a nepřijdou tedy v úvahu ustanovení § 11 bodu 63, I. dílu cit. služebního řádu a § 158 lit. b) voj. tr. z., jichž se dovolává zmateční stížnost, nalézací soud nemusil se proto s těmito předpisy zabývatí a není tu neúplnosti, jež by se týkala podstatné pro rozhodnutí okolnosti. Ale ani zdánlivého rozporu tu není. Rozkaz, jež nadporučík S. dal kolem stojícím vojínům pohotovosti, byl pouze povšechný, vůči žádné určité osobě nesměřující, všeobecný, rozkaz však obžalovanému B-ovi daný byl určitý, výslovně jen na něho znějící a pro něj přesnou povinnost zakládající a zvláštní závazek mu ukládající, kterýmž jeho postavení oproti nadporučíku S-ovi bylo v poměru k vojínům pohotovosti zatíženo, takže

je s postavením těchto porovnávatí nelze. Ostatně není předmětem této trestní věci posuzovati, čeho snad a s jakými následky se dopustili vojní pohotovosti, když se rozutekli a byli-li za to trestáni, nýbrž pouze zkoumati jednání obžalovaného B-a, vplynuvší z uposlechnutí rozkazu. Následkem toho nemusil se soud zabývatí služebním postavením a povinnostmi, pokud se týče trestem vojínů pohotovosti. Při tom ani netřeba podotknouti, že ordonance, byť i, jak z výše uvedených předpisů plyne, sloužila hlavně k donášení rozkazů a zpráv, byla mimo to povinna, uposlechnouti i ostatních služebních rozkazů představeného. Třebaže nalézací soud zjištěním pouhé možnosti nikoliv však skutečnosti, že by byl nadporučík S. obžalovaného ihned na místě probodl nebo zastřelil, kdyby byl jeho rozkazu na probodnutí V-a neuposlechl, vybočil snad z mezí, jemu §§ 258, 270 č. 7 st., 5 nové, tr. ř. položených, uvádí se toto zjištění tím způsobem na pravou míru, že soud očividně tím pouze chtěl dáti výraz svému přesvědčení, že obžalovaný právem se mohl domnívatí, že by ho byl nadporučík S. na místě zabil, kdyby byl rozkazu neuposlechl, a že jen neúplnou stylisací vytykané nedopatření vzniklo, zvláště když tohoto zjištění v objektivním směru k odůvodnění rozsudečného výroku nebylo zapotřebí a zjištění pouze subjektivního přesvědčení obžalovaného úplně dostačovalo.

Čís. 344.

Zmatečnost rozsudku dle § 281 čís. 3 tr. ř. z důvodu, že nebylo dbáno předpisu § 170 čís. 1 tr. ř., není podmíněno návrhem obhajoby při hlavním líčení.

Otázku nepřipustnosti vzeší svědka do přísahy jest posuzovati dle stavu přelíčení v době svědkova výslechu.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1921, Kr I 733/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl již při neveřejné poradě zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 4. srpna 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle § 11, čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti čís. 3 § 281 tr. ř., jest stížnost odůvodněna. Sám rozsudek poukazuje v prvních třech odstavcích důvodů na to, že dle spisů konalo se již v prosinci 1919 proti nynějším stěžovatelům (manželům Josefu a Anně D-ovým) a proti Adolfu S-ovi přípravné vyhledávání pro přečin řetězového obchodu s kuřivem a pro jeho předražování. Výsledkem tohoto vyhledávání bylo, že ohledně Josefa D-a učiněno bylo prohlášení dle § 90 tr. ř.; na Adolfa S-a a Annu D-ovou podána byla obžaloba, jen obviněný Adolf S. však byl odsouzen pro řetězový obchod a předražování, kdežto obviněná Anna D-ová z obžaloby

byla sprostěna. Udání a svědecká výpověď Adolfa S-a, že ho manželé D-ových uprosili, by celou věc vzal na sebe, následkem čehož on ve prospěch jejich vypovídal, jen sebe sama zatěžuje, což vedlo ku zastavení trestního řízení proti Josefu D-ovi a sprostění Anny D-ové od obžaloby, — bylo podkladem usnesení na obnovu trestního řízení proti manželům D-ovým. V tomto obnoveném řízení vynesen byl, a to v první řadě na základě přísěžného svědectví Adolfa S., nynější rozsudek odsuzující, manžely D-ovými v odpor brány. Zmateční stížnost vytýká, že Adolf S. dle předpisu § 170, čís. 1 tr. ř. nesměl vzat býti pod zmatečností do přísahy, byv řízením proti němu samému provedeným usvědčen, že měl účast na trestním činu, k němuž se svědecký jeho výslech vztahoval. Věcná správnost tohoto tvrzení nemůže již dle toho, co důvody rozsudku samy udávají, zvláště však dle trestných spisů býti pochybnou. Vychází již z důvodů obžaloby na manžele D-ovy na jevo, že zodpovídati bylo se jim v první řadě z prodeje kuřiva právě Adolfu S-ovi, jenž s kuřivem tím způsobem trestným zas dále obchodoval. Obhájce dovolával se v odporu proti vzetí svědka Adolfa S-a do přísahy ovšem jen § 170, čís. 6 a 7 tr. ř. Než předpis §u 170, čís. 1 tr. ř. a zmatečnost rozsudku dle § 281 čís. 3 tr. ř. není podmíněna návrhem obhajoby. Zákaz § 170 tr. ř. jest kategorický, posuzovati jest pak otázku nepřipustnosti vzetí svědka do přísahy dle stavu přelíčení v době výslechu svědkova. V tomto případě již samy důvody obžaloby měly vésti soud nalézací k tomu, by zkoumal, není-li tu překážky § 170, čís. 1 tr. ř. proti přísěžnému výslechu svědkovu, což bylo by mělo ovšem za následek, že by od přísahy z důvodu § 170, čís. 1 tr. ř. bývalo upuštěno. Jelikož soud nalézací, nehledě vůbec k předpisu § 170 čís. 1 tr. ř., Adolfa S-a vzal jako svědka do přísahy, z důvodů rozsudku pak vychází, že toto svědectví Adolfa S-a bylo hlavním podkladem výroku, obžalované odsuzujícího, bylo odůvodněné zmateční stížnosti obžalovaných Josefa i Anny D-ových již pro zmatek dle § 281 č. 3 tr. ř. vyhověti.

Čís. 345.

Amnestovaný dřívější trestní čin nevylučuje sám o sobě podmíněného odkladu trestu.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1921, Kr I 613/20.)

Nejvyšší soud, rozhoduje o zmateční stížnosti a odvolání obžalovaného, uvedl mimo jiné v

důvodech:

Nelze souhlasiti s názorem rozsudku, že podmíněné odsouzení jest v tomto případě podle § 2 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. vůbec nepřipustno. Obžalovaný byl arci rozsudkem krajského soudu v Plzni ze dne 12. srpna 1918 odsouzen pro zločin podle § 81 tr. zák. na 6 týdnů do těžkého žaláře, ale ohlásil proti rozsudku zmateční stížnost a mezi tím stal se účastným obligatorní amnestie podle § 2 nařízení Ná-

rodního výboru ze dne 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n., poněvadž šlo o delikt, v § 1 tohoto nařízení výslovně jmenovaný. Další řízení musilo býti zastaveno a odsouzení obžalovaného nemohlo se tedy ani státi právoplatným. Tím odpadá hlavní podmínka vyloučení podmíněného odsouzení dle § 2 cit. zák., totiž dřívější právoplatné odsouzení, nehledíc ani k tomu, zda by amnestie ve smyslu uvedeného nařízení Národního výboru neměla téhož účinku i při odsouzení právoplatném, nejsou právě jen právoplatným prominutím trestu, o jakém zmiňuje se odst. 2 § 2 cit. zák. o podmíněném odsouzení, nýbrž amnestií mnohem širě založenou. Dlužno tedy otázku podmíněného odkladu trestu posuzovati v tomto případě jen se stanoviska § 1 zák. o podm. odsouzení.

Čís. 346.

Ustanovení zákona o potravinách (ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák. z roku 1897) nebyla za války pozbavena dočasně účinností tím, že bylo dovoleno vyráběti potraviny náhradní.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1921, Kr I 642/20.)

Nejvyšší soud zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. května 1920, jímž byl uznán vinným přestupkem dle § 11 čís. 3 zák. o falšování potravin — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost namítá, že ustanovení zákona o potravinách byla za války fakticky suspendována tím, že bylo dovoleno vyráběti náhradní potraviny. Avšak nehledě k tomu, že o takové suspensi nemůže býti řeči, poněvadž nařízení úřadu pro výživu lidu ze dne 31. března 1918 se týká pouze potravin náhradních, t. j. vyráběných z látek a výrobků jiných, než dosud obvyklých, kdežto zákon o potravinách se týká požívatín a předmětů potřeby v § 1 zák. uvedených, stanoví cit. nařízení v § 4, že také náhradní potraviny musí býti co do způsobu, účelu a jakosti označeny pravdivě a srozumitelně, zakazujíc každé označení, způsobilé klamati kupce zboží, a stanovíc v § 12 na přestupky tresty.

Čís. 347.

Predražování (čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pro trestnost pletich jest nerozhodno, v jaké roli se pachatel do pletich pouští a v jakém období se vmísí do přechodu předmětů potřeby.

Stíhání dle mín. nař. ze dne 12. srpna 1918, čís. 302 ř. zák. pro neplechty podplácením nastupuje jen tehdy, nepodléhá-li čin trestu přísnějšímu.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1921, Kr II 187/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichévního soudu při zemském

soudě v Opavě ze dne 4. května 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich ve smyslu § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř., dovozuje zmatečnou stížnost, že předpisy o stihání válečné lichvy směřují jakožto ustanovení vyjimečná pouze proti škodlivým praktikám a výstřelkům vlastního obchodování a že neměla jimi býti omezována také jiná činnost hospodářská, pokud nepodléhala stihání dle trestního zákona již v míru, že tedy není přípustno rozšiřovati předpisy ty na jiné obory než na pole vlastního obchodování; zejména přicházejí prý jako přečin dle § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák. v úvahu pouze pletichy v obchodování a má prý toto trestní ustanovení význam pouze jako ochrana obyvatelstva před poškozováním se strany nelegitimního obchodu. Také ta okolnost, že ten, kdo si za splnění smlouvy, k němuž je jako zástupce nebo pomocník někoho jiného povolán, dá poskytnouti úplatu, podléhá pouze trestu dle nař. min. vnitra ze dne 12. srpna 1918, čis. 302 ř. zák., nasvědčuje prý tomu, že nedovolené spolupůsobení osob, které nejsou na obchodu účastněny bezprostředně, nespadá pod ustanovení o stihání válečné lichvy. Obžalovaný sprostředkoval prý pouze za účelem urychlení dodávky uhlí Josefu P-ovi, ohledně něhož kupní smlouva byla již dávno před tím bez účasti obžalovaného uzavřena, provisi pro úředníka uhelné kontroly, jemuž bylo dodávku uskutečniti; mohla prý by tedy býti u něho nanejvýš řeč o spoluvině na přestupku ve smyslu čis. min. nař., spáchaném oním úředníkem. Zmatečnou stížností oprávněně přiznati nelze. Nehledíc k tomu, že se přečinu dle § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák. dopouští k a ž d ý, kdo se pouští do pletich, způsobilých stupňovati cenu předmětů potřeby, tedy nikoli pouze obchodník neb osoba, na tom kterém obchodě bezprostředně účastněná, spadá pod pojem pletich každé úmyslné jednání, které, hledíc k mimořádným poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování; předpokládá se hlavně, by bylo s to stupňovati cenu předmětů potřeby. Nebylo by tudíž na místě omezovati pojem pletich pouze na ty, kdož činnost pletichářskou vyvíjejí při obchodování v užším smyslu slova toho, účastnice se ho bezprostředně, a vylučovati tedy v tomto případě skutkovou podstatu pletich proto, že obžalovaný neměl účasti na právním jednání, jímž nárok Josefa P-a na dodávku uhlí vzešel. Zmatečnou stížnost ani výslovně neuvádí, co výrazem »obchodování« (Handel) vyrozumívá. Ale i kdyby tím, jak za to míti jest, mínila úplatné sprostředkování přechodu zboží, které arci v převážné většině případů bývá oděno ve formu koupě a prodeje zboží, pak stačí poukázati k tomu, že obžalovaný vyvinul činnost svoji v nejtěsnější souvislosti s dodávkou uhlí, které dle zjištění nalézacího soudu bylo obchodníku uhlím Josefů P-ovi pro okres vítkovský okresním hospodářským úřadem v Opavě přikázáno a jemu ústředním ředitelstvím Larisch-Mönnichovských dolů v Karvině mělo býti dodáno. Nalézací soud, zmiňuje se v rozhodovacích důvodech o ustanovené ceně uhlí toho, zjišťuje však skutečnost, ostatně samozřejmou, že uhlí bylo dodáno P-ovi za úplatu, P-em pak že mělo spotřebitelům býti přenecháváno rovněž za platu, tedy jím býti

prodáváno. Dle toho vztahovala se činnost obžalovaného na kup a prodej předmětu potřeby, tedy na určitý obchod. Uvážili-li se dále, že pojmu pletich odpovídá každé úmyslné jednání, vybočující z mezí řádného a solidního obchodování, jež je způsobilým, stupňovati cenu předmětů potřeby, pak postrádá jakéhokoli významu i ta okolnost, že se obžalovaný jednak obchodu účastnil jaksi v roli podružné, jednak že se do věci vmísil teprve tehdy, když již právní jednání, tvořící základ dodávky, bylo bez jeho účasti přišlo k místu. Jest již dle doslovu definice § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák. nerozhodno, v jaké roli se ten který pachatel do pletich pouští nebo se jednání pletichářského účastní, a rovněž lhotejno je období, ve kterém se pachatel do přechodu předmětů potřeby vmísí. Trestnosti takového vmísení se s hlediska pletich není tudíž na závadu ta okolnost, že právní jednání neb akt, kterým se prodej předmětu potřeby umlouvá a povinnost k jeho dodávce zakládá, se stal již dříve, pletichářské jednání možným je i v pozdějším období, zejména tedy tenkrát, když se jedná o to, by dodávka dříve již smlouvená nebo stanovená, byla uvedena ve skutek. Tomuto stanovisku není na překážku ani shora zmíněné ustanovení min. nař. ze dne 12. srpna 1918, čis. 302 ř. zák. a nejsou na místě ani vývody, z něho zmatečnou stížností odvozované, shora rovněž již citované. Ustanovení to omezeno je dle svého doslovu pouze na toho, kdo k uzavření nebo splnění smlouvy, které činí závislým na poskytnutí úplaty druhou smluvní stranou, je jako zástupce nebo pomocník někoho jiného povolán, čehož u obžalovaného nebylo, a vztahuje se patrně jen na případy takové, v nichž poskytnutím úplaty sleduje se cíl, dosáhnouti uzavření neb splnění smlouvy, pokud se týče prodeje nebo dodávky zboží jen pro vlastní potřebu, tedy nikoli za účelem jeho dalšího zcizení a tudíž bez nébezpečí jeho zdražení. Nastupuje tudíž mírně stihání takového počínání jakožto neplechy podplácení úřadem politickým, jak v ustanovení samotném výslovně jest uvedeno, pouze tehdy, nepodléhá-li čin trestu přísnějšímu, nezakládá-li tedy zejména skutkové podstaty některého trestného činu, stihaného soudem. Takovýmto činem, soudně stihatelným, jest však, jak případně dovozuje soud nalézací, jednání obžalovaného. Spatřuje soud v činnosti obžalovaného právem skutkovou podstatu přečinu pletich, jelikož byl úředníkovi uhelné kontroly, který s provedením dodávky uhlí otálel, v úmyslu, by přesnou dodávku uskutečnil za úplatu provise ve výši 1 K z jednoho q uhlí, při tom vědomě nápomocen tím, že proň provisi onu sprostředkoval; při čemž se, jsa cestujícím v oboru papírnickém, pouštěl na pole, jemu do té doby cizí, a sám za svoji námahu obdržel dle svého tvrzení, jemuž soud uvěřil, obnos 100 K. Jak rozsudek dále dovozuje, musil P., kterému nezbylo než mimo stanovenou cenu uhlí na oné provisi zapraviti ještě též 1860 K, jako obchodník s uhlím v drobném prodeji tuto provisi nějakým způsobem přiraziti, čímž spotřebitelé byli poškozeni. Tyto následky svého počínání pak musil obžalovaný dle přesvědčení nalézacího soudu jako obchodník předvídati. Nalézací soud takto zjišťuje, že počínání obžalovaného bylo provázeno i nejpodstatnějším pojmovým znakem přečinu pletich, totiž způsobilostí, stupňovati cenu uhlí, a že si obžalovaný této škodlivé stránky svého počínání byl vědom.

Podlouný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Zákonný zákaz vztahuje se též na podlouný průvoz předmětů potřeby.

K pojmu deliktu putativního.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1921, Kr II 350:20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 30. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 9 tr. zák. a § 4 zák. ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. a přečinem podle § 8 tr. zák. a § 2 lit. b) posléz uvedeného zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud neuznal obrany obžalovaného, že »potravin«, jež chtěl Marii L-ové pomoci dopravit přes hranice, pocházející z Haliče a že tedy šlo o pouhý průvoz, isa toho názoru, že podle § 1 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. zakázána jest jakákoli doprava bez povolení vývozního, tedy i doprava předmětů potřeby z cizozemska pocházejících. Zmateční stížnost pokládá s hlediska § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. názor tento za právně mylný, dovozujíc, že uvedený zákon vydán byl na ochranu jen tuzemských zásob a nikoli též zboží z ciziny pocházejícího a zdejšími územím jen prováženého, že má tudíž na mysli jen vývoz a nikoli průvoz a že na tom ničeho nemění se tím, že mluví § 1 zákona kromě vývozu též o jiné dopravě, poněvadž jde tu o technické výrazy, znázorňující též pojem a mající jen za účel, postihnouti všechny způsoby převodu domácího zboží do ciziny — a v souvislosti s tím vytyká rozsudku, pokud nezjistil, zda pašovaný sacharin byl tuzemského či cizozemského původu, i zmatečnost ve smyslu § 281 č. 5 tr. ř. Ale ani ta ani ona výtka není důvodna. Uvedený zákon zakazuje v § 1 »vývoz a jakoukoli dopravu předmětů potřeby do ciziny bez povolení oprávněných činitelů«. O průvozu sice výslovně nemluví, ale z toho ještě neplyne, že by měl na mysli jen vývoz ve vlastním, technickém smyslu, totiž jen převod domácího zboží z tuzemska do ciziny, protivou k pouhému průvozu t. j. pouhé přepravě cizozemského zboží zdejšími územím, neboť nemluví právě jen o vývozu, nýbrž též o jakékoli dopravě, nerozeznáváje při tom, zda jde o zboží zdejší či o zboží původu cizozemského. I když by při vývozu pojmově pomýšleno mohlo býti jen na zboží zdejší, není úsudek takový beze všeho možným při prosté přepravě. Že by uvedený obřat zákona byl vlastně jen pojmovou tautologií, mající za účel postihnouti toliko všechny možné způsoby vlastního vývozu po stránce technické, vyloučeno jest již proto, že jak »vývoz« tak »doprava« jsou právě po této stránce svým základním významem synonyma, vztahující se právě na též způsob převodu. Tento doslov zákona nemůže tudíž míti tvrzeného smyslu: byl by vlastně planou řečí, ostatně nad to i zbytečnou, poněvadž pojem vývozu i bez takového

jakási autentického výkladu musil by býti v naznačeném směru stejně vykládán. Mluví-li tedy zákon též o dopravě, činí tak z jiné příčiny a tu pravý smysl jeho netřeba hledati jinde, než v prostém jeho znění, zvláště, vezme-li se v úvahu jakost jednání, jež jím má býti stíháno. Zákon chce svými ustanoveními zachytiti prostě veškeru podlounou přepravu předmětů potřeby z tuzemska do ciziny, ať již jde při tom o vývoz ve vlastním, technickém smyslu čili nic. Namítá-li zmateční stížnost, že účelem zákona bylo chrániti domácí zásoby a nikoli cizozemský vývoz, nedokazuje tím svého stanoviska, poněvadž právě i zákazem podlouného průvozu chrání se domácí zásobování, neboť především i podlouným průvozem dostává se v jeho konečném stadiu do ciziny zboží, jež se stalo dopravou z ciziny do tuzemska vlastně již součástíou zdejších zásob; zakládá-li se podlouný průvoz na legálním t. j. úředně povoleném dovozu, jest to beze všeho jasno; ale tak tomu jest i tehda, byl-li již i vstup podlouně jen prováženého zboží na zdejší půdu podlouným, poněvadž takové zboží zachyceno jest příslušnými předpisy celními a důchodkovými. Dle toho nelíší se podlouný průvoz od podlouného vývozu vlastně ničím a i se stanoviska zmateční stížnosti samé spadal by pod uvedený zákon, i kdyby v něm nebylo řeči o jakékoli dopravě. Nad to však uvážiti jest, že v pravdě — též s hlediska ochrany domácího zásobování — není ani možno, by takový úředně nepovolený, podlouný průvoz nepodléhal uvedenému zákonu, neboť jinak byla by dokořán otevřena brána, kterou by bylo lze zákon obcházeti. Jediným oprávněným průvozem byl by průvoz legální, t. j. průvoz krytý řádně nabytým úředním povolením, ale že by šlo o takovýto průvoz, ani se netvrdí. Právem proto neuznal soud nalézací zmíněné obhajoby obžalovaného a nebylo ani potřebí tvrzení původ sacharinu zjišťovati. Zmateční stížnost vytyká nařikánému rozsudku ještě v jiném směru zmatečnost ve smyslu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř.; prý jde pouze o zločiny putativní, poněvadž v obou případech, jimiž byl obžalovaný uznán vinným, šlo jen o nastrčenou hru, sehranou s obžalovaným úředníky finanční stráže, jimiž prý obžalovaný proti předpisu § 25 tr. ř. byl vyveden, aby své domnělé činy spáchal, takže prý již předem vyloučena byla objektivní možnost, skutečně je spáchati. Ale zmateční stížnost vychází tu především z jakéhosi pojmu putativního deliktu, teorií trestního práva úplně neznámého, takže není ani jasno, co námitkou svou vlastně míní. Teorie mluví o deliktu putativním čili domnělém tehdy, když jednající omylem má za to, že podniká činnost trestnou, ačkoli to, co podnikati chce a podniká, je činností kriminálně zcela nezávažnou, t. j. není vůbec, za žádných okolností trestnou, nikoli, když by nebyla z jakýchkoli důvodů trestnou v konkrétním případě. Takového deliktu putativního nemá však ani zmateční stížnost zřejmě na mysli a také ve skutečnosti o něj v tomto případě nejde; musilo by leda býti prokázáno, že obžalovaný nám sehrál se zřizenci finanční stráže jakousi kriminálně vůbec nevinnou hru, pokládaje ji omylem za čin trestný. Než i jinak byla by zmateční stížnost v uvedené námitce neodůvodněna. Namítá-li, že obžalovaný byl zřizenci finanční stráže k činům svým vyprovokován a vlastně sveden, opouští tu nepřipustným způsobem (§ 288 č. 3 tr. ř.) půdu zjištění nalézacího soudu, podle něhož jednal obžalovaný z vlastního popudu a zřizenci finanční stráže poskytli mu k tomu jen příležitost, nijak ho nesvádějice. Neprovádí tudíž zmateční stížnost po této stránce vyčteného dů-

vodu zmatečnosti vůbec podle zákona, nehledíc ani k tomu, že by obžalovaný, pokud se zvláště týče přečinu podle § 8 tr. z. a § 2 lit. b) zák. o podloudném vývozu, za tento čin svůj, i kdyby byl sveden, jako pachatel odpovídal, neboť — dopustili-li se snad i uvedení zřízenci něčeho trestného, jest jiná otázka, které zde řešiti netřeba. Poukazu zmateční stížnosti na objektivní nemožnost, spáchatí čin trestný, nelze pak ani jinak rozuměti, než že obžalovaný svého cíle, propašovatí zmíněný kufřík s obsahem sacharinu, ani dosáhnouti nemohl, když zřízenci celní a finanční dali se podplatit jen na oko, by obžalovaného mohli při vývozu dopadnouti. Ale netřeba ani rozbíratí, že o tento moment při skutkové podstatě podle § 9 tr. z. a § 4 zák. o podloudném vývozu vůbec nejde. Námitka mohla by se týkati toliko pokusu přečinu podle § 2 lit. b) zák. o podloudném vývozu v tom smyslu, že by jednání obžalovaného nebylo takové, aby mohlo vésti ke skutečnému vykonání trestného činu. Ale po této stránce podává se i z vývodů zmateční stížnosti snad nemožnost obžalovaného, čin dokonati pro překážku odjinud v to příšlou, a nikoliv že by jeho jednání bylo samo o sobě, objektivně úplně nezpůsobilé naznačeného výsledku dosáhnouti. Jest tudíž zmateční stížnost i v tomto směru bezdůvodná.

Čís. 349.

Skutková podstata přečinu dle § 24 zákona o tisku nepředpokládá uveřejnění doslovu, nýbrž stačí i uveřejnění obsahu zabaveného tiskopisu.

Hlostejno, že závadný článek byl již bez závady uveřejněn v jiném časopise, třebas časopis onen byl vedoucím.

Dokonán jest přečin dle § 24 zákona o tisku teprve v okamžiku, kdy pachatel uveřejní obsah zabaveného tiskopisu.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1921, Kr I 516/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti stát. zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 10. května 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro pokus přečinu dle § 8 tr. zák. a § 24 tisk. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným ve smyslu obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnosti, která se opírá o důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze upřiti oprávnění. Nalézací soud sprostil obžalovaného Hugona Sch. z obžaloby pro pokus přečinu dle § 24 zákona o tisku, jednak proto, že prý není zde skutkové podstaty tohoto přečinu ani po stránce objektivní, jednak proto, že prý obžalovaný, jednaje v dobré víře, je beztrestným i v ohledu subjektivním. V onom směru opírá se rozsudek o zjištění, že článek, který dle úmyslu obžalovaného měl býti uveřejněn v čís. 66 časopisu »Egerer Kreisblatt«, nesouhlasí doslovně s uveřejněným článkem čísla 65. téhož časopisu, že však souhlasí doslovně s článkem, uveřejněným v čísle 92. časopisu »Deutsche Zeitung Bohemia« a v tomto

časopise nezabaveným, i dospívá nalézací soud takto k závěru, že zodpovídání se obžalovaného, dle něhož nezamýšlel v čísle 66 časopisu »Egerer Kreisblatt« dáti znovu otisknouti článek, zabavený v čísle 65. téhož časopisu, je věrohodným. Po stránce subjektivní přičítá mimo to nalézací soud obžalovanému k dobru i to, že bylo venkovským listům za války censurními úřady dovolováno, otiskovati články, které ve vedoucích listech prošly bez závady. Než jak zmateční stížnost případně namítá, skutková podstata přečinu dle § 24 zákona o tisku předpokládá nikoli uveřejnění doslovu, nýbrž obsah u zabaveného tiskopisu. O tom však, že obsah článku, který dle úmyslu obžalovaného otisknut býti měl v čísle 66. časopisu »Egerer Kreisblatt«, se shoduje s obsahem článku, zabaveného v čísle 65 téhož časopisu, nepochybuje zřejmě ani soud nalézací, který dle rozhodovacích důvodů klade důraz jen na tu okolnost, že oba články svým doslovem navzájem nesouhlasí. Skutková podstata přečinu dle § 24 zákona o tisku není vyloučena ani tím, že článek, uveřejněný v čísle 92. časopisu »Deutsche Zeitung Bohemia«, s nímž arci článek, který uveřejněn býti měl v čísle 66 časopisu »Egerer Kreisblatt«, doslovně souhlasí, zabaven nebyl. Nebylať ani tato okolnost s to, vyloučiti u obžalovaného vědomí, že má otisknutím tohoto článku tiskem uveřejněn býti obsah článku zabaveného. Po stránce subjektivní nemůže konečně obžalovanému beztrestnost zjednati ani ona zvyklost, censurními úřady za války vůči venkovským listům zachovávaná. Nehledíc k tomu, že, jak nalézací soud sám zjišťuje, ona praxe byla zavedena za války, z čehož se podává sám sebou logický závěr, že ukončením války a změnou poměrů, tím nastalou, pozbyla půdy a tedy zanikla, měla praxe ta, jak případně zdůrazňuje zmateční stížnost, místo jen tam, kde se jednalo o články, které nezavdaly podnět k zabavení, nelze se jí tudíž dovolávati v tomto případě, kde šlo o článek zabavený v témž časopise, ve kterém měl dle úmyslu obžalovaného býti znovu otisknut. Přečin dle § 24 tisk. zák. dokonán je teprve v okamžiku, kdy obžalovaný uveřejní obsah zabaveného tiskopisu. V tomto případě pro tehdejší výjimečný stav bylo č. 66 svrchu uvedeného časopisu zabaveno před jeho uveřejněním, takže zabráněno bylo uveřejnění jeho obsahu. Obžalovaný nedopustil se tudíž dokonaného činu, nýbrž toliko pokusu přečinu dle § 8 tr. z. a 24 tisk. zák.

Čís. 350.

Ke skutkové podstatě zpronevěry se nevyhledává, by věc byla svěřena pachateli právě vlastníkem.

Prodávatel pozbývá vlastnictví věci tím, že ji odevzdal na místě, jež určil kupitel.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1921, Kr I 580/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Hradci Králové ze dne 20. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 181, 183 a 184 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaný namítá především ve zmateční stížnosti, že Pavel V. smlouvou, mezi ním a stěžovatelem o koupi koní uzavřenou, a zaplacením kupní ceny nabytí pouhého titulu k nabytí vlastnictví ke koním, vlastnictví však že mohl nabýti dle § 425 obč. zák. teprve právním odevzdáním a převzetím koní a to dle § 426 obč. zák. jen hmotným odevzdáním jich z ruky do ruky. Tím, že stěžovatel koně k příkazu Pavla V-a postavil do stáje Jana S-a prý tedy ještě nepřešli do vlastnictví Pavla V-a, poněvadž tím nebyli převzati ani Pavlem V-em samotným ani Janem S-em, o němž prý není zjištěno, že by byl býval zmocněn Pavlem V-em k převzetí koní, tak, že Jan S. neměl ani práva ani úmyslu, nabýti vlastnictví ke koním pro Pavla V. Pavel V. měl prý tudíž oproti stěžovateli pouze nárok na dodání a odevzdání, koně samotní prý však zůstali vlastnictvím stěžovatelovým, který tudíž nezadržel a si nepřivlastnil věc cizí. Námitka je právně bezpodstatná. Dle § 1053 obč. zák. náleží ovšem i kupní smlouva pouze k titulům nabytí vlastnictví a nabývá se vlastnictví koupené věci teprve odevzdáním tak, že až do odevzdání podržuje vlastnické právo prodatel. Dle § 426 obč. zák. pak mohou sice movité věci na jiného býti přeneseny z práva dle jen hmotným odevzdáním z ruky do ruky. Než, nehledíc k tomu, že zákon připouští dle okolností i jiné formy tradice (§ 427 odevzdání znamením, § 428 odevzdání prohlášením), spatřuje nalézací soud v tomto případě odevzdání koní správně v tom, že je stěžovatel k příkazu Pavla V-a postavil do stáje, jím určené, byť k tomu bylo došlo i bez osobní přítomnosti Pavla V-a a byť ani nalézací soud neviděl v Janu S-ovi, do jehož stáje koně postaveni byli, V-ova zmocněnce. Vyhověl tím stěžovatel předpisu § 1061 (1047) obč. zák., neboť odevzdal koně kupci na místě, jež kupec sám byl k tomu určil. Nelze tedy právem říci, že koně i potom, když je stěžovatel postavil do oné stáje, zůstali jeho vlastnictvím a že tedy nezadržel a si nepřivlastnil věci cizí. Dovolává-li se zmateční stížnost na podporu svého stanoviska svědeckých údajů Jana S-a, dle nichž prý S. stěžovatele vyzval, aby si své koně vzal zase zpět, budiž jen připomenuto, že dle dalších údajů téhož svědka a také dle rozsudkového zjištění Janu S-ovi, který byl četnictvem sám podezříván z podloudnictví koňmi, šlo jen o to, by koně u něho nadále nezůstali a tam četnictvem spatřeni nebyli. Proto vyzval stěžovatele, který byl koně do jeho stáje přivedl, by si je zase vzal zpět a by mimo to vůči četnictvu prohlásil, že koně jsou jeho; úmysl, prohlašovatí slovy, ronesenými vůči stěžovateli, koně za vlastnictví stěžovatelovo, byl ho dalek. V dalším dovozuje zmateční stížnost, že Jan S., který koní od stěžovatele pro Pavla V-a nepřijal a zástupcem posléz jmenovaného vůbec nebyl, tím, že vyzval stěžovatele, by si koně vzal zpět, mu koně nesvěřil. Zejména prý nevychází ze svědecké výpovědi Jana V-a na jevo, že by byl koně stěžovateli, jak dovozuje rozsudek, odevzdal jen do uschování a jen na tu dobu, než by od něho (S-a) bylo odvráceno podezření z podloudnictví. Nalézací soud spatřuje pojmový znak svěření ve smyslu § 183 tr. zák. opravdu v tom, že stěžovatel k žádosti S-ově koně, byť bez vědomí a výslovného příkazu Pavla V-a, k sobě vzal. Ta okolnost, že koně nebyli stěžovateli svěřeni jich vlastníkem, je právně bezpodstatná, neboť skutková podstata zpronevěry nepředpokládá ani dle doslovu znění ani

dle smyslu § 183 tr. zák., by věc byla pachateli svěřena právě jejím vlastníkem; stačí, dostala-li se na základě jistého právního poměru do moci třetí osoby (pachatele) se závazkem, že ji později opět vydá. Tak tomu bylo dle zjištění nalézacího soudu v tomto případě. Obžalovaný byl si toho též vědom, že to nejsou jeho koně a že nemá neobmezené dispozice k nim, považuje koně právem za odevzdané, což plyne též z toho, že za koně dostal peníze a že se po 3 dny o koně nestaral. Pokud pak stížnost namítá, že příslušné závěry rozsudku nenalézají opory ve svědeckých údajích Jana S-a, brojí jen způsobem dle zákona nepřipustným proti případně odůvodněnému přesvědčení nalézacího soudu v tom směru, že stěžovatel koně od S-a převzal k jeho žádosti pouze do uschování a jen na tu dobu, než by od S-a odvráceno bylo podezření z podloudnictví. Vycházejíc v dalším z předpokladu opačného, jakoby totiž Jan S. byl býval zmocněncem Pavla V-a, namítá stížnost, že v tom případě byl S. oprávněn koně stěžovateli vrátiti a že oním vrácením přešli koně opět do vlastnictví stěžovatelova, pokud se týče byla jím původní smlouva oboustranně zrušena tak, že prý Pavlu V-ovi vzešel tím vůči stěžovateli opět jen soukromoprávní nárok na dodání koní, resp. na vrácení tržové ceny. Nehledíc k nanejvýš závažným pochybnostem o správnosti těchto právních názorů, opouští zmateční stížnost ve svých příslušných vývodech půdu skutkových zjištění nalézacího soudu, který jednak v Janu S-ovi nespatřuje zmocněnce Pavla V-a, jednak zjišťuje, že stěžovatel vzal koně od S-a pouze do uschování a jen na tu dobu, než by od S-a bylo odvráceno podezření z podloudnictví, takže o vrácení koní, které by bylo mělo v zápětí přechod vlastnictví k nim na stěžovatele, nemůže býti řeči.

Čís. 351.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Tím, že prodatel vyhradil předmět potřeby pro staré odběratele, neobmezoval ještě podstatně jeho prodej (§ 12 cit. zák.).

(Rozh. ze dne 29. ledna 1921, Kr I 606/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Plzni ze dne 23. dubna 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Provádějíc důvod zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř., brojí zmateční stížnost proti tomu, že mezitímním nálezem lichevního soudu zamítnut byl návrh stěžovatelův na provedení důkazů: a) svědeckým výsledkem Bohumila K. a Army M. o tom, že stěžovatel kontrolním orgánům lichevního úřadu Františku S. a Karlu P. na jich otázku, má-li rum, ihned sdělil, že má asi hektolitr rumu, který musí prodati svým starším zákazníkům; b) dotazem

u nákupního a výrobního družstva lihovarnického v Praze o tom, že stěžovatel byl povinen onen hektolitr rumu prodati svým zákazníkům, kteří by jinak měli právo stěžovati si u líhové ústředny (správně: komise) v Praze, která by mu přiděl líhu buď zmenšila (snížila) nebo vůbec odmítla. Nálezací soud neodůvodňuje mezitímního nálezu ani v rozsudku ani dle protokolu o hlavním přelíčení. Zamítnutím oněch návrhů porušil nálezací soud ustanovení § 3 tr. ř., podle něhož trestní soudy jsou povinny s touž péčí bráti zřetel na okolnosti sloužící k obhajobě obžalovaného, jako na okolnosti sloužící k jeho usvědčení. Ohledně okolnosti, v návrhu shora ad a) uvedeného, potvrdil svědek František S., že nejprve příručí obžalovaného Bohumil K., a pak i manželka obžalovaného iemu a Karlu P-ovi na otázku, mají-li rum, odpověděli, že nikoli, že jim také obžalovaný, který přišel později, řekl, že rumu nemá a že teprve, když svědek řekl, že půjdou do sklepa a budou prohlížeti, stěžovatel prohlásil, že ho má 1 hl, ale rezervovaný pro své staré odběratele. Obžalovaný trval však na tom, že svědkovi S-ovi ihned na jeho otázku, má-li rum, odpověděl, že má asi 100 litrů, že však ho má pro své stálé odběratele. K vývrácení výpovědi S-ovy vedl obžalovaný řečený důkaz, chtěje prokázati, že na otázku S-ovy i h n e d odpověděl, že rumu sice má, ale pouze množství, jež rezervoval pro staré odběratele. Poněvadž nálezací soud z toho, že obžalovaný dle výpovědi S-ovy z počátku svou zásobu rumu vůbec zatajil, vyvozuje, že obžalovaný rum uschoval, jest jasno, že zjištění okolnosti, o níž obžalováním sub a) uvedený důkaz byl nabídnut, mohlo mít vliv na přesvědčení soudu, to tím spíše, kdyžž Karel P., jenž stejně jako František S. ve své funkci jako dozorčí orgán lichevního úřadu zároveň s S-em intervenoval, tohoto počátečního zapírání obžalovaného nepotvrdil, nýbrž vypověděl, že se n e p a m a t u j e na to, zdali se ptali obžalovaného, má-li rum. Okolnost, o níž Bohumil K. a Irma M. měli jako svědci býti slyšeni, mohla by tudíž při posuzování trestní této věci, při nejmenším však při posuzování věrohodnosti a věcné správnosti údajů svědka S-a mítí důležitý, po případě i rozhodný význam a mohl by se shora uvedený závěr rozsudku státí vratkým. Co se tkne důkazu shora ad b) uvedeného, jest uvážiti, že ke skutkové povaze přečinu dle § 12 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. se vyhledává, by vinník také podstatně obmezil prodej předmětů potřeby, v tomto případě rumu; obžalovaný pak ospravedlňuje se tím, že do 10. března 1920 prodával z únorového přidělu líhu vyrobený rum každému, kdo přišel a teprve, když onoho dne shledal, že z 10 hl rumu mu zbývá toliko jediný hl, že rezervoval tento hektolitr rumu pro své dosavadní zákazníky, kteří se objednávkami u něho o rum hlásili, proto že v březnu 1920 vůbec žádný hl přidělen nebyl a poněvadž dle stávajících předpisů byl povinen rum prodávati starým odběratelům, takže by mu líhová ústředna mohla snížit nebo vůbec odeprítí přiděl líhu, pak-li by rumu neodál odběratelům z období 1912/1913. Jest na snadě, že pro posouzení úmyslu obžalovaného jest provedení důkazu nabídnutého přímo nezbytným, neboť jen provedením důkazu toho lze s bezpečností usuzovati, zda obžalovaný dle své povinnosti oněch 100 litrů rumu rezervoval pro staré odběratele, či zdali skutečně a to podstatně obmezoval prodej rumu; měl tedy připuštěn býti obžalováním v té příčině navrhovaný důkaz dotazem u nákupního a výrobního družstva lihovarnického v Praze o tom, jak svrchu sub b) ná-

vrhu obžalovaného je uvedeno. Pro posouzení této otázky je ostatně též důležité zjistiti, kolik prodal obžalovaný rumu starým a novým zákazníkům (kteří nepadají do období 1912/1913) a kolik ze svých zásob prodal v drobném prodeji, dále ta okolnost, k níž nálezací soud rovněž nepřihlížel, zdali obžalovaný dříve, než mu zbyl onen 1 hl rumu z lednového přidělu roku 1920, neprodal všechny zásoby nebo kolik rumu z těchto zásob v drobném prodeji a kterým zákazníkům. Odmítnutím nabízených důkazů byly tedy mezitímním nálezem proti návrhu obžalovaného učiněným, porušeny zásady trestního řízení, jichž šetřiti káže podstata řízení, obhajobu zabezpečujícího, pročž je rozsudek stížen zmatečností dle čís. 4 § 281 tr. ř.

Čís. 352.

Ke skutkové podstatě podvodu se nevyhledává, by osoba, v omyl uvedená, byla totožna s osobou poškozenou.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1921, Kr I 629/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podvodu dle § 461 tr. zák.

Důvody:

Obžalovaný byl uznán vinným, že dne 24. června 1919 v Čes. Budějovicích listivým předstíráním, že koupí tabák, uvedl Annu Ch. v omyl, kterým Marie F. na svém majetku škodu utrpěti měla a penízem 70 K skutečně utrpěla. Opodstatněnost tohoto odsuzujícího výroku v pochybnost uvéstí není s to stížnost, dovolávající se čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. a tvrdící, že škody neutrpěla Anna Ch., s níž obžalovaný výhradně jednal, a že o nějaké Marii F. neměl vůbec zdání. Zákon nepředpokládá v § 197 tr. z., že osoba v omyl uvedená musí býti totožnou s osobou poškozenou, naopak je se stanoviska zákona lhostejno, zda listivým jednáním pachatelovým byla poškozena osoba v omyl uvedená přímo neb prostřednictvím jejím někdo jiný. Podvod je dokonán, jakmile pachatel uvedl nějakou osobu v omyl, aby jí přiměl k jednání, jež má poškoditi ji neb kteroukoli osobu třetí. Nezávažno je proto, že počinem obžalovaného neutrpěla škodu podvedená Anna Ch. sama, nýbrž majitelka tabáku Marie F. a měl-li o této obžalovaný vědomost.

Čís. 353.

Není místa pro důvod zmatečností dle čís. 12 § 344 tr. ř., použito-li vyšší trestní sazby na základě všeobecného poukazu zákona k okolnostem přitěžujícím.

(Rozh. ze dne 1. února 1921, Kr I 800/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního

soudu v Plzni ze dne 2. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173 a 174 II. a) tr. zák. a odsouzen za to, dle § 178, II. sazba, a § 180 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se toliko zmatku dle § 344 čís. 12 tr. ř., vytýkajíc rozsudku, že neprávem vzal za podklad pro výměru trestu druhou trestní sazbu § 178 tr. zák., jakkoli tu nebylo přitěžujících okolností, sazbu tuto podmiňujících, ježto o značné škodě z krádeže jalovice, rozsudkem za přitěžující vzaté, vzhledem ku všeobecnému znehodnocení peněz nemůže být řeči. Zmatek § 344 čís. 12 tr. ř. předpokládá, že soud při výměře trestu překročil meze zákonité trestní sazby, pokud sazba tato zakládá se v okolnostech přitěžujících neb polehčujících v zákoně jmenovitě uvedených, anebo vykročil z mezi příslušejícího mu práva mimořádného zmírnění nebo přeměny trestu nebo porušil neb nesprávně vyložil předpisy § 293, odstavec třetí, pokud se týče § 359, odstavec čtvrtý tr. ř. Zmateční stížnost neuvádí výslovně, který případ § 344 čís. 12 tr. ř. uplatňuje, dle stavu věci může však přijíti v úvahu jen případ prvý. Tu však přehlíží zmateční stížnost, že zmatek ten může se vůbec vyskytnouti jen tam, kde trestní sazba zakládá se v okolnostech přitěžujících neb polehčujících v zákoně jmenovitě uvedených, které pak by vedle § 322 tr. ř. zjištění bylo též výrokem porotců. Této podmínky tu není, neboť tam, kde jako v § 178 tr. zák. podmíněna jest vyšší trestnost všeobecným poukazem na okolnosti přitěžující, jde ve skutečnosti jen o jedinou trestní sazbu, zde od 6 měsíců do 5 roků, vyšší trest nezakládá se na okolnostech přitěžujících anebo polehčujících v zákoně jmenovitě uvedených, podkladu pro otázku dle § 322 tr. ř. porotcům zde vůbec není; proto nemůže zmatek dle § 344 čís. 12 tr. ř. první věty vůbec být uplatňován. Výměra trestu mohla by brána být v odpor obžalovaným jen odvoláním.

Čís. 354.

Boj zaměstnanců se zaměstnavatelem o hmotné výhody není bojem politickým, trestní činy spáchané za takového boje nejsou rázu politického a nespádají pod amnestii ze dne 27. května 1920.

Předchozí posouzení o podmínkách amnestie přísluší soudu, u něhož se nalézají spisy za účelem vyřízení opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 1. února 1921, Kr I 852/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v neveřejném sezení, vyřizuje zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 83 tr. zák., nevyhověti návrhu generální prokuratury, by byly spisy především vráceny soudu prvé stolice za účelem

zahájení řízení ve smyslu výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 31. května 1920, čís. 25 min. věstníku ku zjištění, nejsou-li zde podmínky amnestie dle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 27. května 1920.

Důvody:

Dle výnosu min. spravedlnosti ze dne 31. května 1920, čís. 25 věstníku, mají být spisy před rozhodnutím ve stolici opravné vráceny státnímu zastupitelství, pokud se týče do stolice prvé v případech, kde amnestie mohla by přijíti v úvahu. Toto všeobecné předchozí posouzení, je-li případ takového rázu, že by amnestie mohla přijíti v úvahu, čili nic, je zůstaveno soudu, u něhož se nacházejí spisy s nepravoplatným rozsudkem za účelem vyřízení opravného prostředku. Nemůže tedy být pochybno, že také v tomto případě řeší nejvyšší soud sám otázku, může-li amnestie přijíti v úvahu, to jest, je-li aspoň pochybno, nespadá-li čin, o který tu jde, pod některé z hledisek rozhodnutí presidenta republiky ze dne 27. května 1920 o amnestii. Rozhodnutím tím nařizeno bylo nezahajovati, pokud se týče zastavěti trestní řízení 1. pro trestné činy politické, 2. pro trestné činy spáchané z pohnutek politických, které čelily proti Československé republice a jejím obyvatelům. Obžalovanému klade se za vinu zločin veřejného násilí spáchaného t. zv. porušením míru domovního ve smyslu § 83 tr. zák. Delikt tento politickým není. Rozsudek zjišťuje, že počátkem února 1920 povstalo mezi dělnictvem, zaměstnaným v tkalcovnách v severovýchodních Čechách hnutí, by majitelé továren přispívali dělníkům pro nezaměstnanost určitým týdním příspěvkem, — . . . že vyplácení ujednaného příspěvku domáhali se také dělníci v továrně Bedřicha H. . . . že tento odepřel jisté kategorii dělníků příspěvek vypláceti, . . . že dne 14. února 1920 vřhl zástup lidí do kanceláří firmy H-ovy . . . by vynutil vyplácení domněle smlouveného s firmou příspěvku všem nezaměstnaným dělníkům . . . že obžalovaný prodrav se ze zástupu k Bedřichu H-ovi uchopil ho za kabát na prsou, zatřásl jím a pronesl k němu: budete platit nebo ne, už toho máme akorát dost . . . že dav i obžalovaný vnikl do kanceláří za tím účelem, by vynutil na Bedřichu H-ovi domnělé své právo na výplatu podpory. Je tedy zřejmo, že čin zástupu i obžalovaného spadá v obor t. zv. boje sociálního, ale je prost pohnutek politických. Šlof obžalovanému i zástupu co do motivů jejich vpádu do továrny o vynucení peněžního plnění na Bedřichu H-ovi, tedy o otázku čistě hospodářského rázu, nikoli o záležitosti práv občanských, poměru, moci a vlivu stran ve státě, směru, jímž na venek a uvnitř stát musí být veden a t. pod., co právě spadá pod pojem záležitostí a pak i pohnutek politických. Dle toho amnestie ze dne 27. května 1920 pro čin obžalovaného vůbec v úvahu nepřichází a není tudíž třeba zachovati se dle syrchu zmíněného výnosu min. spravedlnosti. Tomu nevádí, že v odstavci čtvrtém rozhodnutí presidenta republiky se praví, že, vzejde-li pochybnost, vztahuje-li se na určitý případ ustanovení předcházejících odstavců, rozhodne s konečnou platností ministr spravedlnosti; tím upravena pouze otázka příslušnosti k rozhodování případů pochybných, soud nejvyšší však takových pochybností v tomto případě nemá.

Čís. 355.

Protokol o domovní prohlídce finančními orgány patří k listinám, jež dlužno, nezřekly-li se toho obě strany, přečísti při hlavním přelíčení.

(Rozh. ze dne 1. února 1921, Kr I 952/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 11. listopadu 1920, jímž byl uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II c) tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu z důvodu, že bylo použito prostředků průvodních, jež zákon sám prohlašuje za zmatečné, a to protokolu o domovní prohlídce a protokolu sepsaného s manželkou obžalovaného, uplatňuje tím zmatečný důvod dle čís. 2. § 281 tr. ř. Tohoto důvodu zmatku zde není, neboť protokol o domovní prohlídce vykonané finančními orgány dne 13. ledna 1920 patří k listinám, které dle § 252 odstavec druhý, nezřekly-li se toho obě strany, při hlavním přelíčení musí být přečteny a byl protokol o výslechu Anny P. — ostatně nikoli jako svědkyně, nýbrž jako obviněná slyšené — jak to bylo ve spise obžalovacím navrženo, při hlavním přelíčení přečten, aniž by obžalovaný tomu odporoval (§ 252 čís. 4 tr. ř.) a nemůže obžalovaný tomu pro zmatečnost odporovat, to tím méně, jelikož dle čís. 2 § 281 tr. ř. zmatečnou stížnost v případě takovém jen tehdy se přípouští, byla-li listina o zmatečném jednání přečtena, ač stěžovatel se tomu vzepřel.

Čís. 356.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Tím, že skutek pachatelův spadá též pod hledisko účasti na zločinu podvodu, není vyloučeno, by byl podřaděn též pod trestní ustanovení lichevního zákona.

(Rozh. ze dne 3. února 1921, Kr I 586/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížností obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soude v Chebu ze dne 30. června 1920, pokud jím byli uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Z důvodu § 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř. brojí zmatečnou stížností manželů S-ových proti odsouzení pro přečin dle § 11, čís. 4 lichevního zákona. Skutek obžalovaného Arnošta F. možno prý po případě kvalifikovati jako padělání listin, v kterémžto případě tvořil by skutek manželů S-ových

spoluvinu, pokud se týče nadržování zločinu podvodu. Žádným způsobem nelze však shledati v jednání stěžovatelů pouštění se do pletich, poněvadž tu není příčinná spojitost s lichevním jednáním F-ovým a nějakého podílu stěžovatelů na jeho zisku. Pokud soud nalézací ohledně obžalovaného S-a vyslovuje přesvědčení, že tento dle množství cukřenek, jež Arnoštu F-ovi dal, musil seznati, že F. zamýšlí provozovati podloudný obchod s cukrem, označuje stížnost okolnost tu pro právní posouzení za bezvýznamnou a uplatňuje zvláště ještě důvod § 281 čís. 5 tr. ř., poněvadž pro výrok ten nejsou udány důvody. Především sluší poukázati na to, že rozsudek ohledně Františka S-a vůbec neodvozuje jeho vědomí o úmyslu Arnošta F-a, provozovati s cukrem podloudný obchod dle množství cukřenek, jež F-ovi dal, nýbrž že dotýčné odůvodnění týká se jen stěžovatelky Barbory S-ové. Než ani tato nemohla by s úspěchem uplatňovati nedostatek důvodů dle § 281 čís. 5 tr. ř. pro toto zjištění, ježto skutečnost, že Barbora S-ová dala F-ovi množství (60 kusů) cukřenek, odůvodněná doznáním jeho v předběžném řízení, jež soud nalézací věrohodným uznal, tvoří již o sobě odůvodnění pro přesvědčení soudu o vědomí S-ové o úmyslu F-ově, provozovati s cukrem, za cukřenky ty zjednaným, podloudný obchod, takže o naprostém nedostatku důvodů nemůže být vůbec řeči. Že pak důvody ty nezdaří se snad stěžovatelům postačitelnými pro přesvědčení soudu, neopodstatňuje důvod § 281 čís. 5 tr. ř., jenž předpokládá, že vůbec udány důvody pro zjištění. Ohledně Františka S-a dovozuje soud jeho vědomost o úmyslu F-a z doznání tohoto v předběžném řízení. Po stránce meritorní však nevyklučuje okolnost, že skutek stěžovatelů spadá snad pod hledisko účasti na zločinu podvodu, by bylo podřaděno též pod trestní ustanovení lichevního zákona, bylo-li jím krom právních statků, jež chrániti mají předpisy o podvodu, ohroženo neb poškozeno zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby, zákonem lichevním zvláště chráněné. To pak v tomto případě zmatečnou stížnost marně běře v odpor. Soud nalézací odůvodnil a zjistil, že oba stěžovatelé umožnili svou nedovolenou činnost, snad i všeobecnému zákonu trestnímu se přičící, vědomě podloudné obchodování F-ovo s cukrem, za cenu zvýšenou, že Barbora S-ová krom toho vědomě zvyšovala cenu cukru tím, že padělané cukřenky konsumentům po 3 K prodávala. Tím zjistil soud nalézací činnost, která pro nezákonnou svou povahu a vzhledem k tomu, že jí státní opatření o stejnoměrném zaopatřování obyvatelstva cukrem mělo být a bylo rušeno, spadá zřejmě pod pouštění se do pletich ve smyslu § 11, čís. 4 lich. zákona, a jež vzhledem k tomu, že jí F-ův podloudný obchod s cukrem za cenu zvýšenou vědomě byl podporován a že též padělané cukřenky úplatně konsumentům byly prodávány, byla způsobila, by jí ceny předmětu potřeby byly stupňovány. Nelze proto shledati pochybeným právní stanovisko rozsudku, jenž uznal stěžovatele vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 lich. zák., to tím méně, kdyžte nějakého vlastního podílu na zisku spolupachatelově podstata pouštění se do pletich nevyžaduje.

Čís. 357.

Podmíněný odklad trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a nar.).

Trestní rozhodnutí. III.

Dobry dojem obzalovaného na soudce může přijíti v úvahu, jestli pravým odleskem jeho povahy, doznání, jestli znakem upřímné lítosti a rozpoznání zavržitelnosti činu, posavadní zachovalost pak, není-li již první poklesek proti zákonu důkazem zvrhlosti vůle.

(Rozh. ze dne 3. února 1921, Kr I 764/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 24. února 1920, pokud jim bylo odsouzení obzalovaných prohlášeno podmíněným, zrušil výrok o podmíněném odkladu trestu a zamítl návrh obzalovaných na povolení téhož.

D ů v o d y:

Rozsudkem nalézacího soudu byla jedna skupina obzalovaných uznána vinnou krádeží dle § 174 I c) tr. zák. (drancováním obchodů), druhá skupina pak zločinem dle §§ 185, 186 a) tr. zák., jenž spočíval v tom, že od neznámých lidí, kteří se drancování zúčastnili, převzala věci, za násilně ukradené, a je na sebe převedla.

Proti výroku nalézacího soudu, kterým povolil všem obzalovaným podmíněný odklad trestu, poukázav na zachovalost většiny z nich, nebo nepatrné předchozí potrestání, dále na doznání jejich, byl u některých jen částečné, a na dobrý dojem, který učinili u soudu, provedlo státní zastupitelství odvolání. Poukazuje na to, že není správné, že se všichni obzalovaní k trestnému jednání doznali, dále na to, že čin obzalovaných byl takového rozměru a druhu a takové nebezpečnosti pro právní jistotu jednotlivých občanů a tak svůdným příkladem pro opakování podobných deliktů, že měl být nejen přísně potrestán, nýbrž výkon trestu ihned nařízen. Má prý na tom zájem státní celek, jemuž z důvodů veřejných záležitostí na tom, aby hromadné páchaní zločinů bylo zamezeno a bezpečnost právní nebyla podkopávána. Nebudou-li obzalovaní musiti trest si odpykati, nedocílí se oné výstrahy před opakováním podobných činů, spíše naopak utvrdí se přesvědčení, že i s jinými bude tak blahovolně nakládáno. Odvolání státního zastupitelství dlužno přisvědčiti potud, že doznání obzalovaných nelze v tomto případě použiti k odůvodnění podmíněného odkladu trestu, a dále též v tom, že povaha činu vylučuje v tomto případě podmíněný odklad trestu. Bez povšimnutí musí ovšem zůstati další tvrzení odvolání státního zastupitelství, že u obzalovaných dlužno vykonati trest pro výstrahu jiných, poněvadž tento důvod podle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a nař. nepřichází v úvahu, neboť jde pouze o to, je-li potřebí výkonu trestu či polepší-li se obzalovaní bez výkonu trestu. Dlužno zajisté uvážiti okolnosti, nalézacím soudem uvedené, zejména tedy zachovalost obzalovaných, o které možno mluvit, poněvadž v některých případech zjištěná potrestání byla nepatrná, jakož i dojem, kterým obzalovaní na soud působili, při čemž ovšem tato poslední dobrá známka obzalovaných může jako zevní znak jejich povahy přijíti v úvahu teprve tenkrát, když jiné okolnosti nedokazují, že dojem, který obzalovaní učinili, nesouhlasí s jejich pravou povahou. K doznání

bylo by lze v té všeobecnosti, jak to uvádí rozsudek nalézacího soudu, přisvědčiti jako k okolnosti, odůvodňující podmíněný odklad trestu jen tehdy, kdyby v něm bylo viděti upřímnou lítost obzalovaných, a tedy již před výkonem trestu jakési znamení, že sami o spáchaném zlu uvažovali a jeho špatnost seznali. Toho však v tomto případě nelze shledati. Doznání obzalovaných pozbývá na ceně již tím, že bylo vynuceno nalezením ukradených, pokud se týče na sebe převedených věcí, a chybí mu tedy právě zmíněný znak, svědčící o tom, že obzalovaní sami nahlédli špatnost činu. Jest to doznání rázu docela formálního, o čemž v mnohých případech svědčí i jeho znění, v rozsudku zjištěné, ba u některých obzalovaných nelze o doznání vůbec mluvit. Nelze proto pro povolení podmíněného odkladu trestu odvolávati se na bezcenné formální doznání obzalovaných, takže zbývá jen jejich zachovalost, která však nemá v osobnosti obzalovaných pevné opory, když prvá příležitost je svedla k činu tak závažnému, jenž ohrožuje veřejný pořádek v míře přímo nebezpečné. Jejich zachovalost a dobrý dojem, který učinili, ustupují do pozadí před zjištěním nalézacího soudu, že se u obzalovaných projevila touha po zisku a po vykořisťování tísně druhého v jejich majetkových prospěch způsobem bezohledným. Ačkoliv šlo pouze o majetkový prospěch, který musí býti posledním důvodem, jenž je odvrací od zlého konání, neodolali mu při první příležitosti, spáchali čin, o jehož zavržitelnosti podle vlastní zkušenosti musili býti přesvědčeni. O nějaké jejich nouzi nemůže býti řeči, neboť nalézací soud neměl ani příčiny, by tuto okolnost považoval za polehčující. Uvedená kvalifikace trestného činu obzalovaných ukazuje právě opak mravní pevnosti povahy, předpokládané soudem nalézacím, totiž zesláblou mravní zodpovědnost obzalovaných a jejich neschopnost, sebe samy ovládati, nejsou-li k tomu nuceni veřejným opatřením. Nelze proto očekávati, že by již pohrůžka trestem na ně působila a je k polepšení přivedla, zejména jejich zvláště vyvinutou ziskuchtivost v dovolené mezi udržela, a dlužno proto naříditi výkon trestu. Poukazují-li někteří z obzalovaných na to, že šlo o trestný čin davu, jehož vlivu podléhali při spáchání trestného činu, jest jejich tvrzení již svrchu vyvráceno. Další jejich tvrzení, že trest nelze vykonati proto, že by jejich rodiny tím utrpěly, dále, že by i jinak je výkon trestu krutě postihl, nemohou přicházeti v úvahu, ježto se osobnosti obzalovaných nikterak nedotýkají a o polepšení obzalovaných nikterak nesvědčí. Také ta okolnost, že škoda byla nahrazena, neprospívá obzalovaným, ježto naprosto nelze jim přičítati za zásluhu, že ukradené věci byly vráceny, nýbrž stalo se tak náležitým provedením četnického šetření.

Čís. 358.

Hranice mezi zločinem podvodu dle § 199 d) tr. zák. a přestupkem dle § 320 f) tr. zák.

(Rozh. ze dne 3. února 1921, Kr I 781/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obzalované do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne

16. září 1920, jimž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §§ 197 a 199 a) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 10, (věcně také 9 a) § 281 tr. ř. Vytýká dle čís. 5 § 281 tr. ř., že rozsudek jest nejasný a neúplný v tom, že nezjišťuje, že obžalovaná jednala v úmyslu, by pomocí sfašovaného osvědčení se dostala přes hranice a tím přestoupila předpisy o pohraničním styku. Dále prý soud neuvádí důvodů pro úmysl, který obžalované přičítá. V prvním směru neuplatňuje stížnost neúplnosti a nejasnosti rozsudku, nýbrž nedostatek zjištění subjektivní stránky deliktu, tedy důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř. Neprávem, neboť rozsudek zjišťuje, že obžalovaná, prokávající se pohraničním kontrolním orgánům sfašovaným osvědčením, chtěla nedovoleně překročit hranici, čímž je i řečeno, že chtěla přestoupit předpisy o pohraničním styku a mařiti tak účel státního dozoru na hranicích, tedy překaziti opatření, která stát střezáním hranic sleduje z důvodů vojenských, finančních, policejních, zásobovacích, zdravotních atd. Budiž zde podotknuto, že obžalované bylo odepřeno prodloužení pohraničního průkazu, poněvadž byla v podezření, že provozuje podloudnictví. Úmysl obžalované, stát takovým způsobem poškoditi, odůvodňuje rozsudek poukazem na to, že obžalovaná padělaný průkaz při pohraniční kontrole již předložila a tím dala na jevo, že chce překročiti předpisy o přecházení hranic. Vytknutých vad zde není.

Dle čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje stěžovatelka, že se v tomto případě může jednat pouze o přestupek § 320 f) tr. z., nikoliv o zločin podvodu dle §§ 197 a 199 d) tr. zák. Avšak hranice mezi oběma trestnými činy leží právě ve stránce subjektivní. Byla-li sfašována veřejná listina v úmyslu, oklamati ji osobu třetí, a je-li zde možnost, způsobiti škodu, spadá čin pod § 199 d) tr. zák.; pouze tenkrát, není-li zde úmyslu způsobiti škodu, přichází v úvahu přestupek dle § 320 f) tr. zák. V tomto případě jest tento úmysl bezvadně zjištěn, pročež odsouzení pro zločin odpovídá zákonu.

Čís. 359.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Nález o odsouzení pro válečnou lichvu nutno uveřejniti i tehda, přiznán-li obžalovanému podmíněný odklad trestu. Rozsudek, jimž nenařizeno předepsané uveřejnění odsuzujícího nálezu, jest zmatečným dle čís. 11 § 281 tr. ř.

(Rozh. ze dne 3. února 1921, Kr I 801/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu, jimž byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 11, čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a doplnil výrok o trestu v ten rozum, že nařídil podle § 23 lichevního zákona, by rozsudek byl uveřejněn ve dvou časopisech.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje proti rozsudku důvod zmatečnosti dle čís. 11 § 281 tr. ř. Právem. Obžalovaný byl uvedeným rozsudkem odsouzen pro přečin řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě k trestu tuhého vězení na 6 měsíců a k pokutě 1000 K (správně 10.000 K), v případě nedobytnosti do tuhého vězení na další jeden měsíc. Přes to, že § 23 zákona o lichvě nařizuje, by soud při každém odsouzení pro přečin předražování označil v rozsudku jeden nebo několik časopisů, v nichž má býti nález uveřejněn na útraty odsouzeného, a nařídil, by byl nález vyhlášen v obci, kde vinník bydlí (a v obci, kde se trestního činu dopustil) — neurčil tak soud nalézací, odůvodniv nepojetí výroku o uveřejnění nálezu do rozsudku tím, že odsouzení bylo vysloveno podmíněčně a že by tudíž mohlo dojiti k výkonu rozsudku v případě, že by se obžalovaný nechoval ve zkušební lhůtě uspokojivě, v době, kdy uveřejnění nebude více aktuální, a bylo by neúčinné. Toto odůvodnění není správným; nehledíc k tomu, že uveřejnění nálezu o řetězovém obchodu obžalovaného neztratí na aktuálnosti ani po dvou letech, na něž byla obmezena doba zkušební, jest předpis § 23 zákona o lichvě obligatorním, takže opomenutí dotčených výroků v rozsudku odporuje přímému předpisu hmotného práva trestního a zakládá zmatečnost dle čís. 11 § 281 tr. ř. Neboť soud překročil meze svého trestního oprávnění, nepojal-li do rozsudku výroku o vešlejších trestech, které byl povinen za všech okolností do něho pojeti bez ohledu na otázku vhodnosti a aktuálnosti, k níž zákon v tomto případě nedovojuje přihlížeti.

Čís. 360.

Není spolupachatelem krádeže, nýbrž pouze spoluvinníkem (§ 5 tr. zák.) na ní ten, kdo pomohl pachatelům — dohodnuv se před tím s nimi — odnésti věc krádenou již po té, kdy byla z místa spáchaného činu odstraněna.

(Rozh. ze dne 3. února 1921, Kr II 256/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 3. července 1920, pokud stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem krádeže dle § 171, 173, 174 II a), 176 II a) tr. zák., a, zrušiv rozsudek, uznal ji vinnou pouze spoluvinnou na krádeži dle § 5, 171, 173, 174 II a), 176 II a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované M. V. brojí, dovolávajíc se důvodů § 281 č. 5 a 9 a) — správně 10 tr. ř., proti odsouzení pro zločin krádeže, domáhajíc se pouhého odsouzení pro podílcnictví na krádeži. Především sluší podotknouti, že se zmateční stížnost s krádeží uhlí zvláště nezabývá; než, kdyby odsouzení pro krádež balíku kůže nebylo shledáno oprávněným, stala by se zbývající pak jen krádež uhlí vzhledem ku ceně tohoto předmětu krádeže pouhým přestupkem. Ohledně krádeže

kůže v ceně 831 K 10 h zjistil rozsudek, že všichni tři obžalovaní, spáchavše společně na nádraží krádež uhlí v ceně 6 K a byvše upozorněni obžalovanou Vincencií K-ovou na balík kůže uložený na vozíku před dělnickými kasárnami, řekli si, že si ji vezmou a zanesou domů do K., a že při tom stěžovatelka Marie V-ová dala souhlas, by kůže odcizena byla v společný prospěch; že mezi tím, co stěžovatelka odešla s ukradeným uhlím domů, tedy z a její nepřítomnosti obžalovaný J. vytáhl kůži z vozíku, zanesl ji za nádraží, tam smekl s balíku, ve kterém byly dva menší balíky, provaz, jeden balík vzal sám, druhý dal K-ové a odnášeli kůži k domovu. Cestou přišla jim stěžovatelka, vracejíc se z domu, vsťíc a pomohla J-ovi nésti jeden balík. Z tohoto stavu věci dovozuje soud nalézací, že i stěžovatelku pokládáti jest za spolupachatelku. Zmateční stížnost jest odůvodněnou. Stěžovatelka, byť i byla přítomna, když K-ová na kůži upozornila a k jejímu odcizení popud dala a, byť i při tom přímo dala souhlas, by kůže ve společný prospěch byla odcizena, nebyla přec, odešedši s ukradeným uhlím domů do jiné obce, při provedení krádeže na místě činu přítomna. A klade-li rozsudek zvláštní váhu na to, že pomohla kůži odvésti o d místa činu, tedy stalo se to dle shora uvedených zjištění přec teprve v době, kdy krádež byla již nejen právně, nýbrž i fakticky dokonána, když se byli již spoluobžalovaní kůže zmocnili a z nádraží, tedy z místa, kde by mohlo se mluvit o tom, že byla ještě v dosahu moci držitelovy, ji odnesli. Ovšem nevyplývá z toho, že by pomoc, kterou stěžovatelka spoluobžalovaným poskytla, opodstatňovala jen podílnictví na zločinu krádeže. Dle shora uvedených zjištění účastnila se stěžovatelka předem dohody spoluobžalovaných o provedení krádeže a dohodla se s nimi již i o podílu na zisku. Tím dány jsou předpoklady nepřímého pachatelství dle § 5 tr. z.

Čís. 361.

Pro trestní zodpovědnost dle § 335 tr. zák. jest lhostejno, zda poškozený dal podnět k činnosti pachatelově; lhostejno, že čin jest též zločinem vyhnání plodu dle § 144 tr. zák.

(Rozh. ze dne 5. února 1921, Kr I 664/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 16. července 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §§ 55 a 144 tr. zák. a přečinem dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Provádějíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., má stížnost za to, že podstata přečinu dle § 335 tr. zák. předpokládá, že ten, jemuž bylo neopatrným jednáním ublíženo, sám ničeho nepříčinil k takovému jednání a neměl ani tušení, že by mu mohlo býti ublíženo. Dá-li však, jako v tomto případě, poškozená matka dítěte souhlas k vyhnání plodu vnitřní manipulací, z níž vzešlo zároveň nebezpečství pro její život, nemůže se

pachatelce této trestné manipulace vedle zločinu dle § 144 tr. zák. přičítati ještě přečim dle § 335 tr. zák. Stížnost není odůvodněna. Spoluzavinění usmrčené matky dítěte, která souhlasila s tím, by její těhotenství bylo násilně přerušeno a dobrovolně se podrobila vnitřní manipulaci, z níž povstal těžký zánět a konečně její smrt, a která tak sama přispěla k trestnému výsledku, nemůže stěžovatelku omluviti, poněvadž k přičtení trestného výsledku dostačí, vyvolá-li pachatel svým zaviněným jednáním i jen jedinou z více podmínek nastalého výsledku. Neboť k trestnosti dle § 335 tr. zák. se nevyžaduje, by výsledek nastal výhradně z jednání neb opomenutí obžalovaného, nýbrž stačí, je-li zde příčinná spojitost mezi zaviněným jeho jednáním a nastalým výsledkem, tak že by bez jeho jednání výsledek byl nenastal. V tomto případě jest nepochybně, že by bylo nedošlo k těžkému onemocnění Anny T-ové hnisavým zánětem pobřišnice, které mělo v zápětí její smrt, kdyby byla obžalovaná neprovedla na ní nedovolenou vnitřní manipulaci a neporanila při tom dělohu ostrým předmětem. I když se usmrčená sama chovala neopatrně, zůstává nedotčena příčinná spojitost mezi zaviněným jednáním stěžovatelky a nastalou smrtí Anny T-ové, za niž jest se stěžovatelce zodpovídáti dle § 335 tr. zák. bez ohledu na to, že její jednání jest též zločinem dle § 5 a 144 tr. zák.

Čís. 362.

Soud může učiniti zdrojem svého přesvědčení též výsledky důkazu (znaleckého), provedeného za řízení v jiné trestní záležitosti.

(Rozh. ze dne 5. února 1921, Kr I 692/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Táboře ze dne 2. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 7 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Vycházejíc z názoru, že pro posouzení otázky přiměřenosti či zřejmé přemrštěnosti požadované ceny jsou rozhodnými jediné ceny nabývací, spatřuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. v tom, že výrok nalézacího soudu, který odmítl zjistiti nabývací náklady obžalované, postrádá následkem toho zjištění podstatné náležitosti předražování, totiž zřejmé přemrštěnosti ceny, již obžalovaný za selata požadoval. Nalézací soud prý přehlíží, že jde v tomto případě o selata, koupená a prodaná v obchodě, tedy nikoli o selata, prodávaná producentem. Přisedící lichevního soudu neměli prý ohledně obchodu selaty odborných zkušeností, které u nich předpokládají rozhodovací důvody rozsudku, ani na základě svého povolání ani si jich nezjednali u výkonu úřadu přisedících lichevního soudu. Jako nepřipustné označuje dále stížnost, zakládá-li nalézací soud své přesvědčení o zřejmé přemrštěnosti ceny obžalované požadované na posudku soudního znalce, vyslechnutého v jiných

trestních případech, v nichž se jednalo o producenty. Zmatečná stížnost jest neodůvodněna i po stránce formální. Ustanovení § 258 tr. ř., dle nichž má arcí soud, vynášející rozsudek, bráti zřetel na to, co se sběhlo v hlavním přelíčení, a dle nichž rozhoduje soud o otázce, má-li ta která skutečnost býti považována za prokázanou, dle volného přesvědčení, získaného svědomitým zkoumáním všech pro a proti přednesených průvodních prostředků, nemělo býti soudu ukládáno, by prováděl důkazy též o takových skutečnostech, které důkazu nepotřebují ať již proto, že jsou notorické, či proto, že jsou soudu známy buď ze zdrojů, ležících mimo rámec hlavního přelíčení. Nelze tedy zejména namítati ničeho proti tomu, učiní-li soud zdrojem svého přesvědčení o té které skutečnosti důkaz provedený za řízení v jiné trestní záležitosti, zejména tehdy, je-li průvodním prostředkem posudek soudního znalce, který již pro svůj povšechný ráz hodí se jako zdroj soudcovského přesvědčení v případech téhož druhu, vedl-li, byv proveden opětovně v několika případech, vždy k jednomu a témuž výsledku. V tomto případě mohl nalézací soud znaleckého posudku, podaného v jiných případech, tím spíše upotřebiti pro své přesvědčení, kdyžtž jím cena 40 K za 1 kg byla označena jako cena přiměřená při selatech zvláštního druhu, kteréžto vlastnosti rozsudek u selat, tvořících předmět trestného činu obžalovaného, nezjišťuje, a když obžalovaný za selata ona požadoval peněz, přiměřenou cenu o polovici, tedy značně převyšující. Při tom nalézací soud shledal v odborných zkušenostech přisedících lichevního soudu, ať již jimi byly získány ve vlastním povolání toho kterého z nich či při výkonu úřadu přisedících lichevního soudu, jen ještě další oporu pro správnost svého postupu při zjednávání svého přesvědčení v otázce, o kterou tu jde.

Čís. 363.

Zastavena-li působnost poroty, nezřizuje se v případech jinak porotních obžalovanému z úřední moci obhájce ani pro řízení před výjimečným senátem ani pro řízení na soudě zrušovacím, a to ani tehda, rozhodoval-li v první stolici výjimečný senát šestičlenný.

(Rozh. ze dne 5. února 1921, Kr I 791/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zamítl v neveřejném sezení žádost obžalovaného, by mu byl zřízen obhájce chudých pro ústní líčení před soudem zrušovacím o zmatečnou stížnost jeho do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 8. července 1920.

Nejvyšší soud zabýval se otázkou svrchu uvedenou již ve svém plenárním rozhodnutí ze dne 9. března 1920, čís. pres. 223/20, a dospěl k mínění uvedenému z těchto

důvodů:

Nejde zde sice o otázku povinného zřízení obhájce pro hlavní přelíčení před soudem první stolice, nýbrž pro veřejné líčení před soudem zrušovacím; ale vzhledem na souvislost bude otázka povinného zřízení obhájce

probrána zde v obou těchto směrech. Podle § 6 obč. zák. dlužno zákony, o něž jde, vyložití jednak z jejich doslovu v souvislosti uvažovaného, jednak ze zřejmého úmyslu zákonodárcova. Doslov zákona vede k důsledku, že v trestních věcech, v nichž následkem zastavení působnosti porotních soudů konati jest hlavní přelíčení v první stolici před řádným soudem, ač by jinak porotní soud byl býval podle čl. VI. uvoz. zákona k tr. ř. z roku 1873 příslušným, není zapotřebí, zříditi obžalovanému z úřední moci obhájce pro hlavní přelíčení v první stolici aniž pro veřejné líčení před soudem zrušovacím, a to ani v takových případech, v nichž hlavní přelíčení v první stolici předsevzato před šesti soudci. Ve druhém odstavci § 41 tr. ř. totiž uloženo zříditi obhájce z moci úřední jen pro hlavní přelíčení před soudem porotním a v § 347 tr. ř. je totéž ustanovení rozšířeno na veřejná líčení před soudem zrušovacím jen v případech, v nichž v první stolici rozhodoval soud porotní, ovšem ale také ve všech takových případech bez rozdílu, šlo-li o těžký nebo jen méně těžký zločin nebo přečin anebo přestupek. V čl. VII. uvoz. zákona k tr. ř. jest uvedeno, že, je-li působnost soudů porotních zastavena, platí pro trestní věci, jinak v čl. VI. vyhrazené soudům porotním, ve příčině hlavního přelíčení a opravných prostředků proti rozsudkům předpisy 18. hlavy a dále z 19. hlavy, vztahující se na soudy porotní, 2. a 3. odst. § 338, jakož i ustanovení §§ 339 a 341 tr. ř. V § 3 zákona ze dne 23. května 1873, čís. 120 ř. z. o dočasném zastavení soudů porotních, kterýž zákon byl vydán zároveň s trestním řádem nyní platným z roku 1873, jest uvedeno, že, jsou-li porotní soudy zastaveny, řídí se v trestních věcech vyhrazených jinak soudům porotním, hlavní přelíčení a opravné prostředky proti rozsudkům podle předpisů, platících pro zločiny, nenáležící před soudy porotní, ale, jde-li o zločin, jež potrestati jest smrtí nebo žalářem více než pětiletým, konati jest hlavní přelíčení v první stolici před šesti soudci. Zákon tedy pro trestní řízení v případech, které by dle čl. VI. uvoz. zákona k tr. ř. náležely před porotní soudy, ale následkem přerušeni působnosti porot vyhrazeny jsou řádným soudům, neobsahuje podobného ustanovení, jaké se nachází ve druhém odstavci § 41 tr. ř. pro soudy porotní a v § 347 tr. ř. pro veřejné líčení před soudem zrušovacím, ačkoliv z téže 19. hlavy tr. ř., ve které nachází se tento § 347, pojata jsou do čl. VI. uvoz. zákona k tr. ř. výslovně ustanovení §§ 339 i 341 a druhého odstavce § 338. Z toho dlužno argumento a contrario dospěti k důsledku, že slovný výklad zákona mluví pro názor, uvedený na počátku této úvahy. K témuž důsledku vede také úmysl zákonodárcův, projevený zřejmě v zákoně, což vysvítá již z poslední věty hořejší úvahy, zejména však i z historického vývoje zákona. Trestní řád z roku 1850 (cís. pat. ze dne 17. ledna 1850, čís. 25 ř. z.) obsahoval ustanovení o řízení před soudy sborovými i porotními. Hlava druhá jednala o soudních úřadech (Gerichtsbehörden), oddíl IV. této hlavy (§§ 17 až 44) o porotních soudech. V § 21 bylo ustanoveno, že soud porotní sestává mimo porotce z předsedy, 4 soudců a zapisovatele. V § 247 ustanoveno bylo v příčině řízení v první stolici toto: »V případech náležejících před soud porotní musí obviněnému za následků zmatečnosti i tenkrát, když prohlásí, že se vzdává zřízení obhájce, zřízen býti obhájce z moci úřední.« Hlava 14. (§§ 260 až 306) jednala o líčení před sborovými soudy; § 285 zněl (podobně jako teď § 255 tr. ř. nového), že

na konci líčení obdrží slovo obžalobce a po něm soukromý účastník a že obžalovanému a jeho obhájci přísluší právo, na to odpověděti, jestliže pak státní zástupce a soukromý účastník na to něco odvěti, obžalovaný a jeho obhájce mají v každém případě závěrečnou řeč. O opravných prostředcích proti rozsudkům jednaly §§ 352 až 390, zahrnuté v tyto oddíly: důvody zmatečnosti § 352, zmateční stížnost proti rozsudkům soudů porotních §§ 353 až 374, odvolání proti rozsudkům sborových soudů §§ 375 až 387, zmateční stížnost proti rozsudkům soudů odvolacích §§ 388 až 390. V § 360 bylo podobně jako v nynějším trestním řízení rozeznáváno mezi předběžným neveřejným zasedáním soudu zrušovacího a mezi veřejným líčením před tímto soudem; následující §§ 361 a 362 obsahovaly tato ustanovení o řízení před zrušovacím soudem: § 361: Obeslání obžalovaného a eventuálního soukromého žalobce děje se vždy s připomínkou, že, nepřijdou-li, jejich stížnosti a vývody budou předneseny a hned bude o nich rozhodnuto. Je-li obžalovaný na svobodě, jest mu volno, osobně se dostavit k jednání. V případě opačném budiž toliko jeho obhájce předvolán. Nemá-li obhájce, budiž vyzván, by se dostavil s obhájcem, a budiž mu, je-li toho třeba, obhájce zřízen z moci úřední soudem zrušovacím. § 362: Stěžovatel obdrží slovo, by odůvodnil svou stížnost, a po té jeho odpůrce, by odpověděl. Obžalovanému a jeho obhájci přísluší v každém případě právo posledního vyjádření. Jestliže některá strana se nedostaví, budou její stížnost neb odvod přečteny. Císařské nařízení ze dne 11. ledna 1852, čís. 5 ř. z. upravovalo řízení před soudy krajskými (Landesgerichte), jež prozatím nastoupilo na místo řízení před porotou; § 2 zněl takto: Hlavní přelíčení ve všech případech trestních; v trestním řádu z roku 1850 soudům porotním přikázaných, má před se jíti před soudy krajskými, které při tom rozhodovati budou ve shromáždění, záležejícím z 5 soudců a z předsedceho. Soudové krajské před se jíti mají vůbec podle předpisů, v hlavě 14. dotčeného trestního řádu obsažených (totiž §§ 260 až 306 o líčení před sborovými soudy, viz nahoře), pokud není v následujících §§ něco jiného ustanoveno; § 3 zněl takto: §§ 17—44 tr. ř. onoho (totiž ustanovení IV. oddílu 2. hlavy, jednajícího o soudních úřadech a to o porotách, viz nahoře), jsou zrušeny; § 5 zněl takto: Po skončení řízení průvodního slyšení budou státní zástupce a obžalovaný i obhájce jeho v pořádku, v § 285 tr. ř. ustanoveném (viz tento § 285 nahoře); § 6 zněl takto: Aby se obžalovaný za vinného mohl prohlásiti, potřebí jest většiny aspoň dvou třetin hlasů (4 proti 2); § 11: Proti rozsudku má místo jen stížnost zmatečná ke zrušovacímu soudu, šetříc při tom ustanovení obsažených v §§ 352 až 354 a 356 až 359 tr. ř. (vyloučeny tedy byly §§ 360 až 362 nahoře uvedené); § 12: Soud zrušovací rozhoduje o všech stížnostech zmatečných, které se k němu podají, v sezení neveřejném, nepřivezma k tomu ani státní zastupitelství ani obžalovaného neb obhájce jeho. Z trestního řádu z roku 1853 (cís. pat. ze dne 29. července 1853 čís. 151 ř. z.) uvéstí jest předpisy tyto; § 17: Sborové soudy jednají a rozhodují ve věcech trestních zpravidla ve shromážděních předsedy, dvou soudců a zapisovatele; závěrečná líčení však, při nichž jde o zločin, na který v zákoně uložen jest trest smrti nebo trest žaláře přes 5 roků, jakož i rozhodování o nich, konány buďte ve shromážděních předsedy, 4 soudců a zapisovatele; § 18: V druhé stolici vykonávají vrchní zemské soudy soudnictví o zločinech, přečinech

a v § 9 naznačených přestupcích; usnášejí se zpravidla ve shromážděních předsedy, 4 soudců a zapisovatele; rozhodnutí však o závěrečných přelíčeních, při kterých jde o zločin velezrády neb o takové zločiny, na něž zákon uvaluje trest smrti, běže vrchní zemský soud před se ve shromážděních předsedy, 8 soudců a zapisovatele; § 19: Ve třetí stolici přísluší trestní soudnictví o zločinech, přečinech a v § 9 naznačených přestupcích nejvyššímu soudu. Tento usnáší se v trestních věcech zpravidla ve shromážděních předsedy, 6 soudců a zapisovatele; jde-li však o rozhodování o závěrečném přelíčení v příčině některého ze zločinů, naznačených v III. odstavci § 18., ve shromážděních předsedy, 10 soudců a zapisovatele; 2. odstavec § 213: Kdykoli jde o zločin, na nějž uvaluje zákon trest smrti nebo nejméně 5 roků žaláře, budiž obžalovanému pro závěrečné řízení v první stolici zřízen z moci úřední obhájce, i když ho nechce užítí; § 216: Je-li obžalovaný ve vazbě a již ve vyšetřovacím vězení soudního dvoru, budiž vyslechnut, jakmile obžalovací usnesení nabude moci právní. Ne zvolil-li dosud obhájce, budiž tento v případech, kde mu zřízen býti má k jeho žádosti nebo z moci úřední soudem (§ 213) zřízen při této příležitosti; § 217: U všech zločinů, stíhaných trestem smrti neb aspoň pětiletého žaláře povinen jest státní zástupce do 8 dnů a jen při velké obsírnosti vyšetřování nejdéle do 14 dnů po vejiti obžalovacího usnesení v moc právní povinen, podati u soudu spis obžalovací; § 218: Ve všech ostatních trestních případech povinen je státní zástupce nebo soukromý žalobce obžalobu podle usnesení obžalovacího předněsti ústně i předněstí svědků a znalců, kteří mají býtí obesláni; § 219: Přednostu soudu určí den závěrečného přelíčení tak, by obžalovanému v případech, kdy bylo by podle zákona uznati na trest smrti neb aspoň pětiletého žaláře, zbyla k přípravě lhůta aspoň 8, ve všech ostatních případech aspoň 3denní, počínaje od otevření obsírky. Trestní řád z roku 1850 tudíž obsahoval v § 21 zvláštní ustanovení o obsazení porotního soudu, v § 247 pak ustanovení, že obžalovanému musí pro líčení v první stolici zřízen býti obhájce z moci úřední v případech, náležejících před soud porotní, a podle § 361 měl býti obžalovanému pro veřejné líčení před zrušovacím soudem zřízen podle potřeby (nötigenfalls) z moci úřední obhájce. Císařské nařízení z roku 1852, jímž prozatím porotní soudy byly zrušeny, obsahovalo v příčině trestních případů, v trestním řádě z roku 1850 porotním soudům přikázaných, zvláštní ustanovení v § 2 co do obsazení soudu (6 členů) a v § 6 co do počtu hlasů, potřebných pro odsouzení obžalovaného; v ostatním mělo líčení jíti před se podle předpisů platných pro líčení před soudy sborovými a pro opravné prostředky proti rozsudkům byly vyhrazeny toliko §§ 352 až 354 a 356 až 359 tr. ř. z roku 1850 o zmateční stížnosti, takže zejména byla vyloučena ustanovení §§ 360 i 362 o veřejném líčení zrušovacím a následkem toho vyloučeno bylo též ustanovení § 361 o eventuelním zřízení obhájce z moci úřední pro řízení zrušovací, v § 12 pak výslovně bylo uvedeno, že soud zrušovací k zasedání nepřivezme ani obžalovaného ani jeho obhájce. Proto cís. nařízení z roku 1852 neobsahuje pro věci trestní, jichž se týče, podobného ustanovení, jaké obsahoval § 247 tr. ř. z roku 1850 o povinném zřízení obhájce pro líčení v první stolici v případech náležejících před soud porotní; v § 5 cís. nařízení z roku 1852, dle něhož ke konci líčení v první stolici slyšeti

jest státního zástupce a obžalovaného i jeho obhájce, jest při tom výslovně poukázáno na § 285 tr. ř. z roku 1850, znějící podobně jako § 362 téhož zákona i § 255 nynějšího trestního řádu z roku 1873, takže z okolnosti, že je tam řeč i o obhájci, nelze vyvozovati, že zákonodárce předpokládal, že obhájce bude obžalovanému zřízen vždy z moci úřední, kdyby obžalovaný neměl obhájce, nýbrž předpokládány jsou v těchto všech zákonných ustanoveních jen případy takové, když obhájce při líčení skutečně vystupuje. V § 12 dokonce jest obhájce vyloučen ze zastupování před soudem zrušovacím, před nímž řízení bylo dle cis. nařízení z roku 1852 jen neveřejné. Trestní řád z roku 1853 naproti tomu obsahoval v příčině těžkých zločinů celou řadu zvláštních předpisů pro řízení v první, druhé i třetí stolici na prospěch obžalovaného a to v §§ 17 až 19 co do obsazení soudu, v §§ 213 a 216 co do zřízení obhájce z moci úřední pro závěrečné řízení v první stolici, v § 217 (na rozdíl od § 218) co do podání spisu obžalovacího a v § 219 co do lhůty pro přípravu obžalovaného k závěrečnému přelíčení. V čl. VII. uvoz. zákona k tr. ř. nyní platnému a v § 3 zároveň s ním vydaného zákona o dočasném zastavení porotních soudů ze dne 23. května 1873, čís. 120 ř. z. jsou pro trestní věci, vyhrazené jinak soudům porotním, ale následkem zastavení jejich působnosti projednávané před sborovými soudy výjimečnými, z předpisů trestního řádu, platících pro řízení porotní, zachovány v platnosti toliko druhý a třetí odstavec § 338, jakož i ustanovení §§ 339 a 341 tr. ř. a pro těžké zločiny je tam jen jediné výjimečné ustanovení obsaženo o obsazení soudu první stolice. Naproti tomu není pro tyto trestní věci zákonného ustanovení podobného, jako v odstavci druhém § 41 tr. ř. o zřízení obhájce z moci úřední pro hlavní přelíčení v první stolici a zejména není zachováno v platnosti ustanovení § 347 o zřízení obhájce z moci úřední pro veřejné líčení před soudem zrušovacím v případech těžkých zločinů. Že by byl zákonodárce, který měl před sebou z dřívější doby hlavně trestní řád z roku 1853, s četnými, a hoře uvedenými výjimečnými předpisy ku prospěchu obžalovaného pro řízení o těžkých zločinech a který pro řízení v trestních věcech, náležejících jinak před porotní soudy, výslovně zachoval v platnosti §§ 339 i 341 tr. ř. a druhý odstavec § 338, vynechal jen z nedopatření a nikoli vědomě i úmyslně ustanovení § 347 o povinném zřízení obhájce pro veřejné líčení před soudem zrušovacím v případech těžkých zločinů tam uvedených, a že by byl rovněž jen z nedopatření a nikoli vědomě i úmyslně opomenul vydati podobné ustanovení též pro líčení v první stolici místo druhého odstavce § 41 tr. ř., ukládajícího zřízení obhájce z moci úřední pro hlavní přelíčení před soudem porotním, nelze vzhledem na hořejší úvahu se domnívati. Naopak sluší míti za to, že zákonodárce měl úmysl vyloučiti v případech řízení před soudy výjimečnými povinné zřizování obhájců pro hlavní přelíčení před soudem první stolice (§ 41 tr. ř.) a zejména pro veřejné líčení před soudem zrušovacím (§ 347 tr. ř.). Ostatně lze i dodat, že, kdyby bylo šlo o nedopatření redakční, zajisté by byli povolání činitelé zakročili, by nedopatření to bylo náležitě napraveno, poněvadž jde o věc důležitou a zvláště de lege ferenda v literatuře i praxi po dlouhou dobu úsilovně přetřásanou. Zákonodárce pečoval o obžalovaného jiným způsobem, totiž tím, že uložil rozhodování o vině obžalovaného v první stolici soudům sestávajícím ze soudců z povolání a to při těžkých zločinech se-

stičlenným senátům a tím, že řízení porotní, plné zvláštních formalností, nahradil řízením řádným. Zřizování obhájců z moci úřadu v případech porotních má svůj důvod jednak v tom, že rozhodují tu o vině obžalovaného soudcové povolání z lidu a postrádající odborného předběžného právního vzdělání, jednak ve zvláštnostech porotního řízení. Vůči soudcům, kteří nejsou právníky, byl by obžalovaný zřejmě v nevýhodě, kdyby se mu nedostávalo zastance práv znalého, kdežto na druhé straně zastupuje obžalobu soudcovský úředník státního zastupitelství, tudíž právník. Nevýhoda ta nebyla by vyvážena ani z daleko předpisem § 325 tr. ř., poněvadž tu předseda zasahuje teprve ve stadiu příliš pokročilém, kdy byly otázky, jež jest ve smyslu § 316 tr. ř. dáti porotcům, již formulovány a řízení týkající se jejich úpravy a znění skončeno a poněvadž musí ve svém výkladu počínati si nestranně, není tedy povolán hájiti zájmy jedné strany, obžalovaného. Zejména jest však vyvolána nutnost, zříditi obžalovanému obhájce z moci úřadu zvláštnostmi řízení porotního. Otázky, jež jest položiti porotcům dle § 316 tr. ř., celé řízení týkající se úpravy, přesného znění a jednotlivých druhů těchto otázek tvoří tak složitý článek celého porotního řízení, že volají přímo po právním zastoupení obžalovaného a činí toto nanejvýš nutným; třeba tu řešiti namnoze velmi choulostivé, nesnadné a závažné právní otázky. Na zodpovězení otázek kladených porotcům dle § 316 tr. ř. závisí téměř celý osud obžalovaného a padá to tím více na váhu, ježto vyhotovení rozsudku porotního soudu se líší valně od rozsudku nalézacího sborového soudu, postrádá obzvláště věcného odůvodnění otázky viny a podmiňuje tím i zcela jiný způsob brojení a potírání před soudem zrušovacím (srov. § 281 a 344 tr. ř.). Rozhodují-li o vině obžalovaného soudcové z povolání, odpadají otázky a celé řízení jich se týkající a tím i nutnost právního zastoupení obžalovaného. Že by v případech, v nichž rozhodují poroty, rozhodovala pouze tíže trestných činů, nelze právem tvrditi, jelikož náleží k příslušnosti porotních soudů i méně závažné a trestné činy, jak na př. delikty tiskové. Obdoby předpisů o právu státním ani předpisů vojenského trestního řádu nelze pro různost předmětu užiti.

Čís. 364.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a u.).
Zlaté a stříbrné šperky a peníze nejsou předměty potřeby ve smyslu § 1 lichevního zákona.**

(Rozh. ze dne 5. února 1921, Kr II 266/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zrušil dle § 290 tr. ř. ku zmatečné stížnosti státního zastupitelství rozsudek lichevního soudu při krajském soudě v Jihlavě, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a správně obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Zmatečná stížnost státního zastupitelství zavdala zrušovacímu soudu podnět k tomu, by případ zkoumal také po stránce, které se nejen nedotýká

zmateční stížnost, ale která posud vůbec nedoznala pozornosti ani státního zastupitelství, ani soudu nalézacího, ani konečně obžalovaného. Jedná se o otázku, lze-li věci, které jsou předmětem trestného činu, z něhož jest obžalovaný viněn, považovati za předměty potřeby ve smyslu § 1 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., pokud se týče cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. Jde tu jednak o různé zlaté a stříbrné předměty, jednak o stříbrné mince. Výrok rozsudkový mluví sice ve shodě s obžalovacím spisem o »zlatých a stříbrných penězích, zejména též mincích«, než v odůvodnění spisu obžalovacího je výslovně řeč o zlatých a stříbrných předmětech, a také rozhodovací důvody rozsudku mluví o nákupu zlata a stříbra, zvláště také peněz. V seznamu věcí, které, byvše obžalovanému odebrány, byly rozsudkem dle § 43 cís. nař. prohlášeny za propadlé, je řeč o »skvostech a mincích«, které také v seznamu jednotlivě vypočteny jsou. Měly tedy také ve výroku rozsudkovém jako předmět trestného činu býti označeny »zlaté a stříbrné předměty, zejména též mince«. Jde tu o zlatý řetízek se zlatým křížkem, stříbrný řetízek, náhrdelník s kovovou sponou, pár zlatých náušnic, dvojitý prsten, přelomený prsten, pět kousků zlata (úlomků řetízku), zlatý úlomek, posázený broušenými kameny, pak o stříbrný dvouzlatník, stříbrný zlatník, dvě stříbrné dvoukoruny, stříbrný dvacetník, stříbrnou dvouliru a stříbrný desetník. Prvou skupinu tvoří šperky, z části porouchané, neb úlomky jich, skupinu druhou pak stříbrné mince a to až na jedinou výjimku (dvouliru) mince bývalého státu rakousko-uherského a sice z části mince vzaté z oběhu. Rozsudek spatřuje ve všech těchto věcech předměty potřeby ve smyslu § 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., obžalovací spis pak, který podřadil čin obžalovaného skutkové podstatě přečinu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., předměty potřeby dle § 1 tohoto zákona. Ani obžalovací spis ani rozsudek nenaznačují, které okolnosti propůjčují dle názoru státního zastupitelství pokud se týče nalézacího soudu oněm věcem povahu předmětů potřeby; považují to patrně za věc samozřejmou. Než názoru, že zlaté a stříbrné šperky jakož i peníze jsou předmětem potřeby ve smyslu shora dotčených ustanovení, přisvědčiti nelze. Dle těchto ustanovení rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích; cís. nař. čís. 131/17 mluví dokonce o ukojení potřeb životních. § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. (o soudech lichevních) mluví »o činech proti zákonům nebo nařízením, vydaným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno (a předražování zabráněno)«. Již tato ustanovení nasvědčují tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají jednak takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí nebo domácích zvířat, jednak věci, které mají význam pouze jako prostředky, jimiž se věci, sloužící za předměty potřeby, opatřují. Nejsou dle toho předmětem potřeby především věci takové, které, hovíce jen touze úzkých kruhů společenských po vnější ozdobě a nádheře, nebyly již v dobách předválečných a nejsou zejména za poměrů, vyvolaných válkou, pro svoji nevhodnost a drahotu používány širšími vrstvami obyvatelstva, jsouce jim namnoze nedostupny pro vysoké ceny, za něž si lze věci takové zejména za dnešních poměrů

opatřiti. Mezi ně patří v první řadě zlaté a stříbrné šperky a skvosty a bylo by přímo nehorázností, považovati za úkol státu, by pečoval o zásobování obyvatelstva těmito věcmi, ukájecími jen touhu určitých vrstev po ozdobě, nádheře a přepychu, a by jim skýtal ochrany, kterou předpisy o stíhání válečné lichvy propůjčují jen předmětům skutečné potřeby. Nemálo padá v tom směru na váhu ta okolnost, že šperky (zlato, stříbro . . . . a předměty, z těchto hmot i ve spojení s jinými zhotovené) uvedeny jsou a to bez ohledu na cenu pod č. D. IX. seznamu přepychových předmětů, podrobených přepychové dani dle druhé hlavy zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n. Ale ani peníze, ať již jde o mince tuzemské či cizozemské, nelze řaditi mezi předměty potřeby. Jsouť peníze dle své podstaty a svého určení právě jen prostředky, pomocí nichž se předměty potřeby opatřují. Ale nelze o nich pro tuto jejich povahu ani říci, že snad náležejí mezi ony věci, které k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží nepřímo, neboť těmito věcmi rozuměti dlužno věci takové, které, jsouce jako na př. suroviny nebo součástky, samy sebou a v původní své podobě nezpůsobitelné, sloužiti k ukojení potřeb, slouží k výrobě nebo přípravě takových věcí, jimiž se potřeby tv přímo ukájejí. Nejsou v tom směru a to ani ohledně zlata a stříbra a věcí z toho nebo onoho kovu vyrobených, ani ohledně zlatých a stříbrných peněz bez významu opatření státní správy, směřující k tomu, by zlato a stříbro, zejména pak zlaté a stříbrné peníze byly poněmáhlu staženy do bankovního ústavu ministerstva financí, neboť důsledkem těchto opatření jednak množství zlata a stříbra, dříve mezi obyvatelstvem se nacházevšího, se stenčilo, jednak zlaté a stříbrné peníze ve skutečnosti téměř úplně pozbyly významu jako oběživo. Konečně je skutková podstata největší částí trestných činů ve smyslu cís. nař. čís. 131/17 i zákona čís. 568/19, vztahujících se na předměty potřeby, takového rázu, že možnost spáchatí je ve přičině peněz je stěží myslitelná nebo přímo vyloučena, tak zejména zatajování zásob, úmyslné porušení dodávkové povinnosti, překročení nejvyšších cen, poškození, zničení předmětů potřeby nebo učinění jich bezcennými, zastavení nebo podstatné omezení veřejného jich prodeje, nesprávné údaje v cenných papírech. Bylo tudíž výrokem nalézacího soudu, který v činu obžalovaného shledal přečin pleťích dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., v neprospěch obžalovaného zákona nesprávně použito.

Čís. 365.

Nedostatek formálních podmínek, za nichž lze vynéstí rozsudek proti nepřítomnému obžalovanému, dlužno uplatňovati zmatkem dle čís. 3 § 281 tr. ř.

Odpor proti takovému rozsudku uznává formální jeho přípustnost, ale omlouvá neúčast obžalovaného.

(Rozh. ze dne 8. února 1921, Kr I 890/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení námitky a zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 7. července 1920, jímž byl stěžovatel

uznán vinným přečinem předražování ve smyslu § 20, čís. 2 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.

Důvody:

Obžalovaným dne 22. června 1920 podepsaný zpáteční lístek osvědčuje přijetí poštovní zásilky obsahovavší »předvolání pro 7. 7. 1920«, na kterýžto den bylo usnesením krajského soudu v Mostě ze dne 4. června 1920 ustanoveno hlavní přelíčení před soudem lichevním, k němuž nařizeno kanceláři obeslati obžalovaného u připojení jednoho vyhotovení spisu obžalovacího, a »obžalobu«. Mimo to podal krajský soud v Mostě zprávu, že dle záznamu kanceláře bylo obžalovanému současně se spisem obžalovacím doručeno též obeslání ku hlavnímu přelíčení. Dlužno tedy pokládati za prokázáno, že obžalovanému byla obsílka ku hlavnímu přelíčení jistě do vlastních rukou doručena, jakž se vyžaduje v § 427 tr. ř., by smělo býti v nepřítomnosti obžalovaného provedeno hlavní přelíčení a vynesení rozsudku. Obžalovaný tvrdí, že mu obsílka ku hlavnímu přelíčení vůbec doručena nebyla, i uplatňuje z tohoto důvodu jednak odpor ve smyslu § 427 tr. ř., jednak zmatečnost rozsudku podle § 281 tr. ř., čís. 3 a 4. Odpor (»námitky«) je tu opravným prostředkem formálně pochybeným, neboť odpor možno dle § 427 tr. ř. uznati jen, když řízení kontumační sice bylo přípustno, pro splnění podmínek § 427 odstavec prvý, ale když se tvrdí, že obžalovanému bylo nepřekonatelnou překážkou zabráněno dostavití se ku hlavnímu přelíčení. Tvrdí-li se, že tu nebylo formálních podmínek řízení kontumačního, nutno uplatňovati zmatečnost rozsudku dle § 281, čís. 3, jenž § 427 tr. ř. uvádí mezi předpisy, jichž šetřiti káže zákon výslovně pod následky zmatečnosti. § 281, čís. 3 tr. ř. citován je tedy ve zmateční stížnosti správně a to i pokud jde o domnělé porušení § 221 tr. ř., za to nesmí býti uplatňován důvod zmatečnosti dle čís. 4 téhož ř. u, tvrdí-li se porušení předpisu chráněného speciální pohružkou zmatečnosti. Věcně však zmateční stížnost není odůvodněna, jakž shora ukázáno, i budiž jen ještě podotčeno, že také lhůta § 221 tr. ř. (15. června až 7. července 1920) byla zachována.

Čís. 366.

Zatajování zásob (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Trestným jest zatajování zásob i tehda, když soupis jejich nařízen byl okresní politickou správou k přímému poukazu ministerstva pro zásobování lidu a dle tohoto poukazu.

(Rozh. ze dne 10. února 1921, Kr. I 682/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Čes. Budějovicích ze dne 2. dubna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 5, čís. 2 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) namítá stížnost, že politická okresní správa nebyla oprávněna prováděti soupis zásob látek a jiných předmětů, určených k ošacení obyvatelstva, o který jde v tomto případě, poněvadž prý nebyl nařízen zemským politickým úřadem, což je dle názoru zmateční stížnosti vzhledem k ustanovení § 3 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. předpokladem platnosti soupisu, prováděného ve smyslu téhož předpisu okresním úřadem politickým. Telegrafické nařízení ministerstva pro zásobování lidu ze dne 25. května 1919, na jehož základě byl soupis politickou okresní správou dne 30. května 1919 proveden, nemá prý významu, poněvadž prý ministr pro zásobování lidu, byv šem 11 vládního nařízení ze dne 27. května 1919, čís. 267 sb. z. a n. (o soupisu zásob pro ošacení obyvatelstva) pověřen výkonem jeho, nemohl změnití lhůtu, stanovenou pro ohlášení místnosti, kde zboží je v době soupisu uloženo, na dva dny od dne účinnosti nařízení, tedy vzhledem k tomu, že nařízení nabylo dle § 11 účinnosti dnem 1. června 1919, teprve na den 3. června 1919. Byl prý tedy telegrafický rozkaz ministra pro zásobování lidu ze dne 25. května 1919 předčasný. Při nejmenším měla prý však býti stěžovateli udělena ona důtka, před jejímž uplynutím prý proň nebylo povinnosti, podávati vysvětlení, tak, že nemůže býti stěžovatel činěn zodpovědným za to, co se stalo 30. května 1919 a co měl ještě 4 dny času napravití. Zmateční stížnosti nelze oprávnění přiznati. Dle § 5 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. dopouští se zatajování zásob, kdo, ač uloženo mu za povinnost, uděliti vysvětlení, úmyslně úřadu zatají zásoby předmětů potřeby, nacházející se v jeho držení nebo v jeho uschování. Z tohoto doslovu nevychází nutně na jevo, že by zatajování zásob mohlo býti spácháno jen u příležitosti oněch soupisů. V tomto případě šlo dle rozsudkového zjištění o soupis látek a jiného zboží, určeného k ošacení obyvatelstva, ve výrobnách a prodejnách, tedy patrně o soupis ve smyslu druhého odstavce § 3 cís. nařízení, dle něhož může soupis zásob býti omezen na ony kategorie k vysvětlení povinných, u nichž předpokládati jest větší zásoby. Je ovšem pravda, že nařizovati všeobecnými vyhláškami soupisy takové zmocněna je dle ustanovení § 3 cís. nařízení zemská politická správa. Než soupis, o který jde v tomto případě, předsevzala pokud se týče komisemi, jí k tomu cíli sestavenými, předsevzítí dala dle dalšího rozsudkového zjištění okresní politická správa na základě telegrafického nařízení ministerstva pro zásobování lidu ze dne 25. května 1919. I byly by sotva na místě pochybnosti v tom směru, jakoby k opatřením, k nimž pouze na základě zvláštního zmocnění povolán je úřad podřízený, jakým je v poměru ku jmenovanému ministerstvu politická správa zemská, nebyl oprávněn také úřad nadřízený, dokonce ministerstvo, v jehož obor působnosti jako ústředního a nejvyššího orgánu, povoláného k úpravě zásobování obyvatelstva, opatření taková po výtce spadají. Vždyť dle § 61 cís. nařízení mohou opatření toho druhu, pokud arci ohledně jednotlivých předmětů potřeby zvláštními předpisy upravena jsou, býti sice i na základě §§ 2, 3, 6 až 9 zařizena, ale jen na rozkaz příslušného ministra, tedy zejména na rozkaz ministra pro zásobování obyvatelstva. Neoprávněnost hořejší opačné domněnky vynikne tím více, uváží-li se, že dle § 2 cís.

nařízení může i politický (okresní) úřad tomu, kdo má předměty potřeby v zásobě nebo pro jiné v uschování, zvláštním, nařízením, vyzváním uložit, by svou zásobu dle množství a druhu do úředně stanovené lhůty ohlásil, a že dle druhého odstavce téhož §u může dokonce politický úřad zásoby kdykoli ohledati, při čemž nic není na překážku tomu, by tato opatření nebyla předsevzata současně ohledně většího počtu jednotlivců. Jeť sotva myslitelné, by pravomoc podřízených úřadů sahala v tom směru dále, než pravomoc úřadu ústředního, oněm úřadům nadřízeného. Není ovšem vyloučeno, že ono telegrafické nařízení bylo v jakési souvislosti s vládním nařízením ze dne 27. května 1919, čís. 267 sb. z. a n., kterým nařízením byl soupis zásob zboží pro ošacení obyvatelstva, proto však nelze, zaujme-li se ono shora jako správné doložené zásadní stanovisko, důvodně říci, že by byl rozkaz, daný oním telegrafickým nařízením, předčasným býval a že ministerstvo pro zásobování lidu bylo vázáno lhůtami, pro soupis stanovenými vládním nařízením, že tudíž obžalovanému měla k podání nařízeného vysvětlení býti udělena ona dnem 3. června 1919 končící lhůta. Za onoho zásadního stanoviska mohl si ministr pro zásobování lidu při stanovení podrobných podmínek, za nichž soupis, jím dne 25. května 1919 telegraficky nařízený, proveden býti měl, počínati zcela samostatně, stanoviti tedy zejména, že mají zásoby zjištěny býti ihned, jak se také dle rozsudkového zjištění skutečně stalo. Ostatně byla dle dalšího rozsudkového zjištění jak oním telegrafickým nařízením, tak okresní politickou správou poskytnuta povinným ku podání p ř e s n ě h o soupisu, správně hlášení zásob na okresní hospodářskou radu lhůta 48 hodin. Dne 30. května 1919 byl obžalovaný komisí pouze všeobecně tázán, má-li také jiné zboží, než ono, které právě zapisoval. K této otázce nebolí k tomu příkazu, ukládajícímu obžalovanému pouze, by neprodleně prohlásil, má-li zboží, o něž se jednalo, čili nic, byla komise oprávněna doslovem ministerského nařízení, dle něhož zásoby měly býti zjištěny ihned. Povinnosti, z onoho příkazu proň vzešlé, byl by obžalovaný učinil zadost již tím, kdyby byl prostě odpověděl kladně. Neučiniv tak, zatajil zároveň úmyslně úřadu ony zásoby.

Čís. 367.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Při posouzení přemrštěnosti ceny za pokoutně zcizené obilí dlužno vzítí za směrnici pouze základní cenu přejímací, nikoliv též rychlostní příplatek a kontingentní odměnu.

(Rozh. ze dne 10. února 1921, Kr I 696/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Táboře ze dne 16. srpna 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem dle § 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. jednak, že cena 200 K za 1 q, kterou za pšenici obdržela, není cenou zřejmě přemrštěnou, jednak že ceny té nepřijala, by využila mimořádných poměrů vyvolaných válkou. V onom směru dovozuje stížnost, že pro posouzení otázky přiměřenosti či zřejmě přemrštěnosti ceny nemohou při obilí býti směrodatnými jeho rychle se měnící ceny přejímací. Bezpodstatnost této námitky vysvětluje však nejzřetelněji z toho, že se hned v zápětí na to stížnost sama dovolává jako směrnice úřední ceny přejímací, ač ovšem vyšší ceny přejímací, než je ona, ze které vychází soud nalézací, totiž přejímací ceny, stanovené vládním nařízením ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n. Při tom stížnost dokonce zdůrazňuje, že ceny přejímací stanoví se po pečlivých odborných, vládou vykonaných anketách. Je však samozřejmo, že pro posouzení otázky přiměřenosti či zřejmě přemrštěnosti ceny, kterou si dala stěžovatelka poskytnouti za pšenici dle rozsudkového zjištění dne 16. února 1920, nemůže býti směrodatnou přejímací cena, stanovená teprve dne 25. června 1920, tedy mnohem později. Nalézací soud uznal cenu 200 K, kterou si dala stěžovatelka poskytnouti za 1 q pšenice, za cenu zřejmě přemrštěnou, poněvadž převyšuje o 40 K cenu, kterou by byla stěžovatelka za ni obdržela zákonnitou cestou jako cenu přejímací (60 K) s příplatkem za rychlou dodávku (20 K) a odměnou kontingentní (80 K), tedy celkem 160 K. Proti tomuto postupu nelze ničeho namítati a zmáteční stížnost uznává sama, že při nemožnosti, stanoviti přesně výrobní náklady při obilí v tom kterém hospodářství, mohou jako směrnice při zjišťování přiměřené ceny sloužiti úředně stanovené ceny přejímací. Ale bezpodstatnou je námitka zmáteční stížnosti, jakoby překročení přiměřené ceny o pouhou čtvrtinu (stížnost nesprávně mluví o jedné pětině) ještě neznamenalo zřejmě předražení, to tím méně, kdyžž se si nalézací soud počínal při zjišťování přiměřené ceny vůči stěžovateli až příliš liberálně tím, že jí přiznal jako cenu přiměřenou nejen základní cenu přejímací, ve výši 60 K, nýbrž, jak shora již zmíněno, i příplatek za dodání před 1. březnem 1920 20 K (§ 1 vládního nařízení ze dne 29. července 1919, čís. 434 sb. z. a n.) a kontingentní odměnu za obilí dodané nad normální kontingent do 29. února 1920, ve výši 80 K (§ 1 vládního nařízení ze dne 13. února 1920, čís. 98 sb. z. a n.), ačkoli zajisté jak rychlostní příplatek, tak kontingentní odměna jsou na místě pouze u obilí dodaného státu, takže při obilí zcizeném pokoutně měla za směrnici sloužiti správně pouze základní cena přejímací ve výši 60 K, kterou tudíž stěžovatelka prodejem 1 q pšenice za 200 K překročila ve skutečnosti o 140 K, tedy o částku více než dvojnásobnou. V druhém směru dovolává se stížnost domnělé neorientovanosti v cenách obilí, jevíci prý se v tom, že sám stát slibuje prémie za dodávky nad kontingent, že se dále za mouku, přiváženou ze zahraničí, platily ceny čtyřnásobné, a konečně v tom, že vláda jednala v kritické době se zájmovými korporacemi a organisacemi zemědělskými o nové ceny přejímací za předpokladu 150 proc. zvýšení. Tyto momenty prý nasvědčují tomu, že stěžovatelka, která prý vzhledem k výrobním nákladům považovala za cenu přiměřenou částku ještě vyšší než 200 K, nejednala ze ziskuchtivosti ani nevyužívala mimořádných válek vyvolaných po-

měří. Nehledíc k tomu, že se tu stížnost dovolává vesměs okolností, kterých rozsudek nezjišťuje, takže vlastně v tomto směru dle zákona provedena není, dospěl nalézací soud k přesvědčení, že stěžovatelka počínala si zjištěným způsobem, využívajíc mimořádných poměrů vyvolaných válkou, totiž známé jí zvýšené poptávky po mouce, a vůči tomuto veskrze případnému odůvodnění rozplývají se v nivec pochybnosti, které zmateční stížnost, opírajíc se o okolnosti jí k platnosti přiváděné, snaží se v tom ohledu vzbuditi. Podotknouti zbývá nanejvýše tolik, že, slibuje-li a poskytuje-li stát za rychlou dodávku obilí a za dodávky nad normální kontingent příplatky a odměny a zakupuje-li z ciziny obilí za ceny vyšší, nežli jsou tuzemské ceny přijímací, nemíní tím uznati ceny ty za přiměřené vlastním výrobním nákladům obilí, nýbrž činí tak proto, že je k tomu nucen poměry, zejména nedostatkem porozumění pro nesmírný význam zásobování obyvatelstva obilím a mlýnskými výrobky, který jest u valné části zemědělců, a jemuž čeliti nezbývá státu jinou cestou, než poskytováním oněch příplatků a odměn na straně jedné a zakupováním obilí v cizině za vysoké ceny na straně druhé.

Čís. 368.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pro trestnost předražování (§ 7 cit. zák.) jest lhotejno, že ten který kupitel byl s cenou spokojen.**

(Rozh. ze dne 10. února 1921, Kr I 912/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Táboře ze dne 15. listopadu 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem dle § 7, odstavec třetí, zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost provádí důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., namítajíc, že obžalovaná požadovala za selata takovou cenu, kterou požadovali i ostatní, kdož téhož dne na trhu selata prodávali, a dovozuje, že obžalovaná jednala bezelstně, pokud se týče v omluvitelném omylu, tedy nikoli v úmyslu zlém, imenovitě zjištěném, a že u ní nelze mluviti o využívání mimořádných poměrů, vyvolaných válkou. Nerozhoduje prý, zač přišel 1 kg živé váhy, hlavní prý je otázka, byl-li kupující zkrácen čili nic, a tu prý jeden z kupitelů si pochvaloval, že koupil dobře a levně, a považoval cenu, obžalovanou na něm za selata požadovanou, za přiměřenou, druhý pak prý prodal selata, od obžalované koupená, po 3 měsících se ziskem 560 K, který by byl ještě značnější býval, kdyby byl za ně zaplatil obžalované pouze 480 K, kterýžto peníz uznal soud nalézací přiměřeným. Zmateční stížnost není odůvodněna. Nalézací soud shledal cenu 64 K, pokud se týče 80 K, kterou obžalovaná požadovala za 1 kg živé váhy selat, cenou zřejmě přemrštěnou u porovnání s cenou 35—40 K, která znaleckým posudkem byla označena jako cena přiměřená. Na námítku

obžalované, že požadovala za selata cenu, za kterou se selata na trhu prodávala, nevzal zřetele vším právem již soud nalézací, neboť jednak nemůže se obžalovaná dovolávati beztrestnosti z toho důvodu, že si tímž, dle okolností jednotlivých případů rovněž trestným způsobem počínali i jiní, jednak nelze u ní v tom ohledu mluviti ani o bezelstnosti ani o omluvitelném omylu, jelikož pro ni rozhodnými směly býti v prvé řadě náklady pořizovací, a, poněvadž se obžalovaná ani nepokusila náklady těmi ospravedlniti cenu, jí za selata požadovanou, stala se pro nalézací soud směrodatnou ona cena, která jako cena přiměřená byla označena posudkem znaleckým a jejímuž stanovení ony náklady pořizovací zajisté sloužily za základ. Nalézací soud proto, zjistiť, že obžalovaná požadovala za 1 kg živé váhy selat místo přiměřené ceny 35—40 K více než 64 K ba dokonce 80 K, dospěl právem k závěru, že tak činila, využívajíc mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, totiž známé jí zvýšené poptávky po selatech, čímž výslovně a i věcně případně zjistil u ní úmysl zjištěný. Ta okolnost, že ten či onen z kupitelů byl spokojen koupí selat za cenu, obžalovanou požadovanou, což ostatně rozsudkem není zjištěno, je právně bezpodstatna, neboť, nehledíc k tomu, že i oni kupci odhodlali se ke koupí selat za cenu tu nepochybně jen proto, že jinde selat laciněji ke koupí nedostali, je cílem zákona o trestání válečné lichvy nikoli ochrana zájmů toho kterého jednotlivce, nýbrž snaha zabrániti vykořisťování spotřebitelstva jako celku a proti této snaze směřovalo počínání si obžalované také tehdy, nepovažoval-li se snad ten či onen kupitel požadováním oné ceny za stížena, nýbrž cítil-li se dokonce prodejem selat za cenu tu uspokojeným. Ze pak pro posouzení otázky zavinění u obžalované byla by naprosto lhotejnou i skutečnost, rozsudkem rovněž nezjištěná, že jeden z kupitelů selata, od obžalované koupená, se ziskem dále prodal, i výše zisku toho, jest na bíledni.

Čís. 369.

Porušení dodávkové povinnosti (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata druhé věty § 3 lichevního zákona nepředpokládá úmyslu, směřujícího přímo k tomu, by byla porušena povinnost dodati předměty potřeby, stačí vědomé zavinění pachatelovo, že nemohl své povinnosti dostáti.

Porušení dodávkové povinnosti vůči státu ohledně určitého předmětu potřeby nelze napravití možností, přispěti státu při uspokojování veřejné potřeby v jiném oboru.

(Rozh. ze dne 12. února 1921, Kr I 567/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Táboře ze dne 11. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 3 zákona lichevního.

D ů v o d y:

Provádějíc důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 (správně 9 a) tr. ř., uplatňuje stížnost názor, že skutková podstata přečinu dle § 3 zákona o trestání válečné lichvy předpokládá pozitivní činění, směřující k tomu, by byla zmařena dodávková povinnost. Než stížnost přehlíží, že stěžovatel nebyl uznán vinným dle první věty § 3, dle níž dopouští se přečinu, kdo úmyslně poruší povinnost, dodávati předměty potřeby, založenou na úředním příkaze, nýbrž dle věty druhé, že totiž vědomě zavinil, že nemohl této své povinnosti dostáti. Nepředpokládá tedy skutková podstata dle druhé věty úmyslu, směřujícího přímo k tomu, by povinnost, dodati předměty potřeby, byla porušena, nýbrž stačí jednání, které má v zápětí znemožnění splnění dodávkové povinnosti, bylo-li provázeno vědomím, že se tento důsledek onoho počínání dostaví. Nalézací soud spatřuje trestnou činnost stěžovatelovu správně v tom, že choval nepřiměřeně značný počet dobytka, s nímž skrmil oves, který by byl jinak, ne-li zcela tedy aspoň z části, mohl dodati, a dospěl soud k přesvědčení, podrobně i případně odůvodněnému, že tím stěžovatel vědomě zavinil, že nemohl dostáti své povinnosti dodati oves. Za tohoto stavu věci stávají se ale bezpodstatnými další vývody zmateční stížnosti, dle nichž pěstování dobytka, neisouc žádným zákonem ani předpisem omezeno, je národohospodářskou povinností, ba přímo záslužným činem každého hospodáře; skrmil-li stěžovatel obilí, mohl prý náhradou za ně dodati opět státu více dobytka. Nabývát i takovéto, se stanoviska platných zákonných a úředních předpisů jinak lhostejné, ba s hlediska jistých zájmů snad i záslužné počínání rázu protiprávního, stává se jednáním trestným, přináší-li s sebou, jak je tomu v tomto případě, nemožnost, dostáti určité povinnosti, jejíž úmyslné nebo vědomě porušení zákon stihá jako čin trestný. Je pak samozřejmo, že porušení takovéto určité povinnosti nelze napravití možností, přispětí státní správě při uspokojování veřejné potřeby v jiném oboru. Stejně jako při úpravě spotřeby obilí a rozvrhu povinnosti dodávati obilí vychází státní správa i při hospodaření s dobytkem a s ním spojených rekvizicích dobytka z určitého plánu, do něhož by podobným postupem, jakého se dovolává stížnost, kdyby k němu docházelo a byl trpěn ve větších rozměrech, vnášen byl zmatek, vážně ohrožující veřejné zájmy.

Čís. 370.

Při krádeži, spáchané více spolupachateli (§ 174 II a) tr. zák.) netřeba, by úmysl jednoho každého směřoval k jeho osobnímu prospěchu.

(Rozh. ze dne 12. února 1921, Kr I 597/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu jako soudu výjimečného v Praze ze dne 5. května 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a) c), 176 II a), 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost dovolává se především zmatku dle § 281 čís. 5 tr. ř., poněvadž nalézací soud pominul v důvodech rozsudku úplně mlčením hájení se obžalovaného Františka B. dotvrzené seznáním spolubžalovaného Š. a podporované obsahem četnického oznámení i jinými výsledky průvodního řízení, že obžalovaný B. sice spolupůsobil při vyvalení bedny z vypáčeného vagonu na pole a jejím otevření, že však po otevření bedny dostal strach a odešel pryč s Ladislavem Š., ničeho z obsahu bedny si nepřisvojiv. Zmateční stížnost shledává v pominutí této okolnosti neúplnost rozsudku ve výroku o rozhodujících okolnostech, vycházejíc se stanoviska, že krádež zůstala ohledně Františka B., jenž neměl v úmyslu b o t y k u s v é m u p r o s p ě c h u odejmouti, tudíž odciziti, v období pokusu, který se stal dobrovolným upuštěním pachatelovým beztrestným. Než neúplným ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř. jest rozsudek jen tehdy, pominul-li okolnost, jež mohla by míti závažný vliv na rozhodnutí soudu o vině obžalovaného. I kdyby okolnost v rozsudku mlčením pominutá, že totiž František B. po otevření bedny dostal strach a odešel pryč s Ladislavem Š., ničeho z obsahu bedny si nepřisvojiv, mohla snad nasvědčovati tomu, že, přesvědčiv se o obsahu bedny, upustil od úmyslu, přisvojití si z něho něco pro svou osobu, přece jen nelze z ní odvozovati, že by při vypáčení vagonu a společném vyvalení bedny z něho a z nádraží na pole, nebyl stěžovatel měl společný se spolupachateli úmysl, bednu i s dosud neznámým obsahem si přivlastniti. Vyvalením bedny na pole a vypáčením byla však krádež jako taková dokonána, to tím spíše, ano při krádeži, spáchané více spolupachateli netřeba, by úmysl každého směřoval k jeho osobnímu prospěchu, nýbrž stačí, spolupůsobil-li vědomě při odejmutí věci z cizího držení ve prospěch kterékoli osoby zúčastněné na krádeži. Byla-li však krádež dokonána, pak nelze ovšem již mluvit o beztrestnosti následkem dobrovolného upuštění od pokusu, nýbrž beztrestnost mohla by již jen nastati úplnou náhradou škody z účinné lítosti, na niž ovšem nic z okolností, při hlavním přelíčení tvrzených, nepoukazuje. Jest proto zřejmo, že omluvě Františka B., v důvodech rozsudku mlčením pominuté, význam rozhodující ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř. nepřisluší a že zmateční stížnost dospívá k opačnému názoru jen nesprávným právním pojmáním zákonného předpisu o krádeži a pokusu.

Čís. 371.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Tabák jest předmětem potřeby.**

(Rozh. ze dne 12. února 1921, Kr I 683/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. června 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni

vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 a § 25 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost odpírá kuřivu povahu předmětu potřeby, dovozujíc, že kuřivo není ani požívatinou, ba ani pochutinou, že tedy neslouží k uspokojení řádné životní potřeby lidské. Kouření je dle stížnosti zlozvykem, libůstkou, vášní, která nezasluhuje ochrany zákona o trestání válečné lichvy. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Dle § 1 zákona o trestání válečné lichvy jsou předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Zákon tudíž neomezuje pojem předmětů potřeby na požívatinu, tedy jen na věci, sloužící lidem k ukojení hladu a žízně, nýbrž zahrnuje pod pojem ten také všechny věci, jejichž používání je vzhledem ke zvykům a osobním náhledům potřebou značné části obyvatelstva. Obtížné poměry, přivoděné válkou, kladou na sílu a vytrvalost obyvatelstva tak značné požadavky, že se stala naléhavou potřeba prostředků, jež jsou způsobilými je, třeba i jen dočasně, vzpružiti. Tuto vlastnost má nepopíratelně i tabák a zmateční stížnost tudíž neprávem spatřuje v kouření pouhý zlozvyk, libůstku a vášně, nezasluhující zákonné ochrany. Ona blahodárná vlastnost tabáku pak má v zápětí, že jeho spotřeba v poslední době značně vzrostla, takže se mnohým stal předmětem potřeby přímo naléhavé. Sama zmateční stížnost označuje kouření jako zjev všeobecně rozšířený.

Čís. 372.

Zmatek dle čís. 11 § 281 tr. ř., určil-li nalézací soud zkušební dobu pouze na jeden rok, ač úhrn hlavního a náhradního trestu na svobodě převyšoval 6 měsíců.

Výrok o propadnutí zabavených předmětů při odsouzení pro válečnou lichvu lze bráti v odpor pouze odvoláním, nikoliv zmateční stížností.

(Rozh. ze dne 12. února 1921, Kr II 263/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 22. července 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a změnil výrok o podmíněném odsouzení v ten smysl, že prodloužil zkušební dobu na 2 léta.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost spatřuje s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 11 tr. ř. porušení zákona v tom, že nalézací soud, vysloviv, že odsouzení obžalovaný je ve smyslu zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. zák. a n. podmíněně, stanovil zkušební dobu na jeden rok. Stížnost vy-

chází při tom z toho stanoviska, že v přítomném případě má trest činiti 8 měsíců tuhého vězení a na peněžitě pokutě nejméně 10.000 K, že tedy jde o trest větší než o trest na svobodě do 6 měsíců, a že měla proto zkušební doba vzhledem na ustanovení prvního odstavce § 3 cit. zákona býti stanovena ode dvou do pěti let. Zásadně je zmateční stížnost odůvodněna; mluví pro správnost jejího stanoviska i druhý odstavec § 3 cit. zákona, dle něhož v případě, byl-li vedle trestu na svobodě uložen také trest peněžitý, rozhoduje o délce doby zkušební úhrn hlavního trestu a trestu náhradního, stanoveného pro případ nedobytnosti trestu na peněžitě. Na místě je zmateční stížnost i po stránce formální, neboť ustanovení zkušební doby je podstatnou součástí výroku o podmíněném odsouzení tak, že byl-li při stanovení doby té zákon porušen nebo bylo-li zákona při tom nesprávně použito v některé z oněch zásad, které jsou od volného uvážování soudcovského neodvisly, a kterých tudíž soudu povždy dbáti jest, zakládá to důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 11 tr. ř. Zmateční stížnost není však přípustna, pokud dále v rámci vývodů, uplatňujících důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 11 tr. ř. vytýká, že soud vyslovil ve smyslu § 20 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. zák. a nař., že předměty potřeby, k nimž se trestný čin vztahuje, nebo výtěžek propadají ve prospěch státu. Jeť výrok takový dle cit. zákonného ustanovení ponechán volnému uvážení soudcovskému a nelze tudíž v tom, že propadnutí předmětů potřeby nebo výtěžku vysloveno nebylo, spatřovati porušení nebo nesprávné použití zákona v některé z oněch zásad, které jsou neodvisly od volného uvážení soudcovského a kterých proto soudu jest povždy dbáti, a tedy ani ne důvod zmatečnosti dle § 281, čís. 11 tr. ř. Jako opravný prostředek přichází tudíž v tomto směru v úvahu zase pouze odvolání.

Čís. 373.

Žádostí zařízení obhájce ku sepsání zmateční stížnosti neprodlužuje se zákonná lhůta k jejímu provedení.

Byla-li zmateční stížnost zrušovacím soudem jako opožděná odmítnuta, rozhodne o současně podaném odporu a odvolání vrchní zemský soud.

(Rozh. ze dne 15. února 1921, Kr I 89/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl v neveřejném sezení zmateční stížnost obžalovaného.

D ů v o d y:

Obžalovaný, jemuž rozsudek, v nepřítomnosti jeho prohlášený, doručen byl podle § 427 tr. ř. dne 22. listopadu 1920, ohlásil 24. listopadu 1920 včas zmateční stížnost. Podle § 285 tr. ř. ve znění zákona ze dne 20. července 1912, čís. 142 ř. zák. měl provedení této stížnosti podati do 2. prosince 1920. To se nestalo; provedení zmateční stížnosti, jež došlo k soudu 13. prosince 1920, bylo dle svého obsahu i data teprve 10. prosince 1920 sepsáno a bylo tedy na poštu dáno nejdříve tohoto dne. Je

tudíž opožděno a nelze na ně hleděti. Při ohlášení zmateční stížnosti obžalovaný neuplatňoval žádných důvodů zmatečnosti, zejména pak nevedl vůbec žádných skutkových okolností, jež by tvořily nějaký důvod zmatečnosti. Stížnost měla tudíž podle § 1, čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 odmítnuta býti hned soudem stolice první; poněvadž se tak nestalo, odmítl ji soud zrušovací v zasedání neveřejném. Okolnost, že obžalovaný při ohlášení zmateční stížnosti žádal, by mu byl zřízen obhájce a tomuto doručen byl přepis rozsudku, kteráž doručení stalo se teprve 3. prosince 1920, nemůže na tom nic změnit, poněvadž lhůta, určená v § 285 tr. ř. ku provedení zmateční stížnosti, jest podle § 6 tr. ř. neprodlužitelná; obžalovaný obdržel již 22. listopadu 1920 přepis rozsudku, následkem čehož nebylo příčiny, by při ohlášení zmateční stížnosti žádal opět za přepis jeho, a lhůtu 8denní, určenou zákonem ku provedení zmateční stížnosti, nelze počítati ode dne doručení druhého přepisu rozsudku obhájci, ani ode dne, kdy tento obdržel dekret, jímž byl jmenován obhájcem obžalovanému, nýbrž dlužno ji počítati ode dne ohlášení zmateční stížnosti. Zřízením obhájce a doručením druhého přepisu rozsudku jemu nemohla tedy býti prodloužena lhůta ku provedení stížnosti; obžalovaný nemohl býti na omylu v této příčině již proto, poněvadž rozsudek byl mu 22. listopadu 1920 doručen s náležitým písemným poučením, jež nachází se při spisech trestních. Z výjimečného předpisu § 1 čís. 3 zákona z roku 1877, že zmateční stížnost, která není opatřena podpisem oprávněného obhájce, má býti vrácena k napravení této vady do tří dnů, nelze usuzovati, že žádosti za zřízení obhájce za účelem sepsání zmateční stížnosti prodlužuje se zákonná lhůta k podání jejímu. Vzhledem k poslední větě § 427 tr. ř. a obdobou posledního odstavce § 2 zákona z roku 1877 zaslají se spisy vrchnímu zemskému soudu v Praze k vlastnímu příslušnému rozhodnutí o odporu a odvolání obžalovaného.

Čís. 374.

Stěžovateli, jenž již v opovědi opravného prostředku označil jednotlivé důvody, není tím zabráněno v tom, by po doručení vyžádaného opisu rozsudku neprovedl opravný prostředek znovu nebo podrobněji.

(Rozh. ze dne 15. února 1921, Kr II 65/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení stížnosti obžalovaného do usnesení expositury krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 21. ledna 1921, jímž byla zavržena zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku ze dne 15. prosince 1920, usnesení v odpor vzaté zrušil a krajskému soudu uložil, by opis trestního rozsudku dodal obžalovanému k rukám vyžádaného obhájce se zákonným poučením dle § 285 tr. ř. a pak buď až dojde provedení zmateční stížnosti a odvolání anebo lhůta k tomu marně uplyne, dále po zákonu jednal.

O d ů v o d n ě n í:

Usnesením v odpor vzatým zavrhl krajský soud zmateční stížnost obžalovaného dle § 1, odstavec druhý, zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 s odůvodněním, že v provedení zmateční stížnosti nejsou zřetelně a určitě uvedeny důvody zmatečnosti. Krajský soud přehlédl, že podání jest označeno výslovně jako ohlášení odvolání co do viny a trestu a pro nepravdivý postup v řízení (slova: oznamujem odvolanie) a že stěžovatel v podání tom výslovně žádá za opis rozsudku do rukou obhájce za tím účelem, »aby sa prípadne pri ďalšom preličení na tieto (scil. shora v podání vyčtené) nepravdivosti viac rozšířit mohl«; této větě nelze rozuměti jinak, než že stěžovatel hodlá na základě opisu rozsudku, o jehož doručení žádá, blíže provést důvody zmatečnosti, pokud tak již v podání samém neučinil. Z okolnosti, že stěžovatel již v ohlášení samém naznačuje jednotlivé důvody zmatečnosti, nelze vyvozovati, že by mu nepřislušelo právo, zmateční stížnost i odvolání po doručení vyžádaného opisu rozsudku znovu anebo podrobněji provést.

Čís. 375.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Doložkou »nezávazně« není o sobě vyloučena trestnost předražování.**

(Rozh. ze dne 17. února 1921, Kr I 623/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 16. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., opraviv rozsudek v odpor vzatý v tom smyslu, že vyloučil z něho výrok, že stěžovatel provozoval s předměty potřeby řetězový obchod.

D ů v o d y:

Po stránce skutkové jest v podstatě zjištěno, že obžalovaný prodal železničnímu družstvu v P. 20.000 jutových pytlů po 17 K 60 h za kus, jež mu byla nabídla firma L. a B. ku koupi po 14 K 50 h po případě 13 K za 1 kus. Nalézací soud spatřoval ve zjištěném jednání obžalovaného přečin předražování v obou formách § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., totiž jak předražování řetězovým obchodem, tak i pleťchami. Toto stanovisko popírá zmateční stížnost důvodem zmatečnosti § 281 čís. 9 a), b) tr. ř., správně ovšem jen důvodem čís. 9 a), ježto ne tvrdí nějakou okolnost, jež by vylučovala již podle zákona trestnost jednání obžalovaného, nýbrž jenom nesprávné právní posouzení skutkových okolností zjištěných nalézacím soudem. Zmateční stížnost tvrdí, že nemůže býti řeči ani o řetězovém obchodu ani o pleťchách především proto, ježto smlouva, kterou uzavřel obžalovaný se železničním družstvem v P. o dodání 20 tisíc pytlů, byla ujednána jen na oko, takže prý vůbec ne-

došlo ani dojíti nemohlo, nemělo a nesmělo ke skutečně koupí, ke skutečnému obchodu. Námitka tato není správná. Nejde tu vůbec o neplatnou smlouvu na oko ve smyslu § 916 obč. zák., ježto tato předpokládá, že obě dvě smluvní strany, dohodnuvše se o tom vzájemně, předstíraly ujednání smlouvy, již vskutku ujednati nebylo jejich úmyslem, kdežto v tomto případě obžalovanému vůbec nebylo známo, že železniční družstvo nehodlá smlouvu splniti, a on sám ujednával prodej docela vážně a snažil se také smlouvě dostáti. Zjištění nalézacího soudu, jak jest svrchu uvedeno, obsahuje přesná ustanovení o předmětu a ceně prodáváných pytlů, což postačí k uzavření kupu podle §§ 1053, 1054, 1060 obč. zák. Jde proto o hotovou smlouvu kupní, ze které vzešla zásadně pro obžalovaného mimo jiné povinnost dodati 20.000 pytlů a pro železniční družstvo mimo jiné povinnost zaplatiti kupní cenu, jak bylo ujednáno. Tato hotová smlouva kupní podléhá posouzení s hlediska zákona lichevního, ježto se dotýká předmětu potřeby, totiž pytlů. Jak dalece jest trestna sama o sobě, a jaký význam má skutečnost, že nedošlo k jejímu splnění, o tom rozhodují již ustanovení obecného zákona trestního o formách trestní viny, jakož i ustanovení zákona lichevního o skutkových podstatách, podle tohoto zákona trestných. Zde namítá zmáteční stížnost jednak podle § 281 čís. 4 tr. ř., jednak podle § 281 čís. 9 a), b) tr. ř. — správně zase jen podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., jak již bylo svrchu vylíčeno — že nebylo zjištěno, ačkoliv o tom stěžovatel navrhoval důkaz výsledkem majitele firmy L. a B., že firma tato měla pytle na skladě, a že je mohla dodati, dále, že pytle od americké mouky patří obilnímu ústavu a musí býti vráceny, takže jich firma nemohla vůbec míti velké množství na skladě, konečně, že nabídka firmy L. a B. byla nezávazná s podmínkou platiti předem, kdežto obžalovaný prodal pevně proti zaplacení při dodávce. Z toho všeho jest viděti vlastně námitky obžalovaného, že neměl při uzavření smlouvy dodavaci se železničním družstvem v P. pytlů sám na skladě, že si jich nemohl opatřiti a vůbec dodati, a jeho právní úsudky, že jde o jednání přípravné, pokud se týče o pokus řetězového obchodu, nebo nezpůsobilý pokus řetězového obchodu, nikdy však o pletichy. Také tyto námitky jsou bezpodstatny a právně bezvýznamny. Jest jisto, že jsou pytle předmětem obchodu, a že si je firma L. a B. mohla opatřiti, i když je neměla na skladě, a záleží jedině na tom, zda skutečně byla uzavřena smlouva o dodání těchto pytlů firmou L. a B. obžalovanému, což přece stěžovatel nikdy nepopíral. Jest proto docela vedlejší jeho důkazní návrh, by bylo zjištěno, zda firma L. a B. měla právě pytle na skladě, nehledíc ani k tomu, že důkazní návrh, uvedený ve zmáteční stížnosti, neshoduje se s důkazním návrhem obsaženým v jednacím protokole, podle něhož bylo navrhováno obžalovaným, by bylo zjištěno výsledkem majitele firmy L. a B., zda 20 až 40.000 pytlů skutečně existuje. O bezcennosti tohoto důkazního návrhu nelze vzhledem k jeho všeobecnosti pochybovati. Že by byly bývaly pytle od americké mouky předmětem dodávky, nebylo nalézacím soudem zjištěno a nemůže proti přicházeti pro řízení zrušovací vůbec v úvahu. Doložka o nezávaznosti dodávky firmou L. a B. obžalovanému jest trestně právně již proto bezvýznamnou, že nemůže záviseti od pouhého připojení doložky o nezávaznosti dodávky, týkající se předmětů potřeby, zda jest trestnou či nikoliv, poněvadž rozhoduje již uzavření kupní smlouvy samé, a úmysl stran při tom se projevíví. Zde podle zji-

štění nalézacího soudu byla stěžovatelem uzavřena pevná kupní smlouva se železničním družstvem v P. a obžalovaný sám svým počínáním nejlépe potvrdil, že byl přesvědčen o závaznosti firmy L. a B. k dodávce pytlů, neb se vážně snažil pytle odbýti. Nejde proto ani o přípravné jednání, ani o absolutně nezpůsobilý pokus dodávky pytlů, jak se snaží obžalovaný dováditi, když obžalovaný, ujednav se jmenovaným družstvem koupí, vyhovující formálním požadavkům zákona, splnil se své strany vše, čeho § 11 čís. 4 zák. o trestání válečné lichvy vyžaduje po stránce objektivní k činu dokonanému. Také různost způsobu placení firmě L. a B. obžalovaným a obžalovanému železničním družstvem v P. nemá pro trestnost jednání obžalovaného významu. Jak již správně dovodil nalézací soud, mohl se prodej skutečniti za současné přítomnosti všech tří smluvních stran tím způsobem, že železniční družstvo by bylo zaplatilo v přítomnosti obžalovaného firmě L. a B. kupní cenu a od ní zboží převzalo. Ani smlouva obžalovaného s firmou L. a B., ani smlouva železničního družstva s obžalovaným nevyklučovaly tento způsob uskutečnění smluv, neboť jde o práva a povinnosti, která nejsou zákonem nezměnitelně vymezena, nýbrž podléhají ujednáním stran. Nebyl to ovšem ani jediný způsob, jakým se smlouva mohla uskutečniti, poněvadž právo občanské připouští několikrát změny smluv mezi stranami uzavřených, a ani zde nejdě tedy o nezpůsobilý pokus prodeje 20.000 pytlů. Obžalovaný, který jest úředníkem, pustil se vzhledem ke zjištění nalézacího soudu a se zřetelem ke všemu tomu, co bylo právě řečeno, do obchodu řetězového, ježto nebyl k obchodu s pytlí oprávněn a ježto jeho způsob obchodování nevyhovuje potřebě spotřebitelů, neboť obžalovaný vloudil se zbytečným a konsumentovi škodlivým způsobem mezi prodávatele a konsumenta a to, jak sám připouští, a jak nalézací soud zjišťil, v úmyslu výdělečném, tedy s vědomím že svým neprospěšným vsunutím stěžuje přechod zboží ke spotřebitelům. Zakročením policie bylo mu však znemožněno, by úplně provedl svůj obchod se železničním družstvem, totiž by pytle dodal a peníze za ně přijal, a zůstalo proto pro překážku odjít v to přišlou při pokusu řetězového obchodu, jak to právem tvrdí zmáteční stížnost obžalovaného uplatňující také důvod zmátečnosti podle § 281 čís. 10 tr. ř. Tento pokus vykazuje však již sám o sobě všechny známky pletich po rozumu § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., ježto již podle zákonného znění jest jedním druhem pletich, a mimo to jest v tomto případě zúsobilým by ceny pytlů byly zvýšeny. Jak již svrchu bylo uvedeno, nebyla smlouva o dodávce pytlů obžalovaným železničnímu družstvu absolutně neuskutečnitelná, takže není pochyby, že v sobě obsahovala způsobilost zvýšení ceny pytlů, když je obžalovaný prodal po 17 K 60 h, koupiv je po 13 K a 14 K 50 h, a to nejen in concreto, nýbrž i všeobecně. Jdeť pro posouzení otázky této způsobilosti také o vliv, který vykonávají v kruzích obchodnických už podmínky ujednaných koupí a prodejí o sobě, bez ohledu na jejich realizování, na utváření se trhových cen dotyčného zboží. Byl proto z rozsudku nalézacího soudu vyloučen výrok o vině obžalovaného řetězovým obchodem, jehož jinak v neprospěch obžalovaného nepoužito, a zmáteční stížnost obžalovaného zavržena jako neodůvodněná.

Čís. 376.

Ke skutkové podstatě přestupku dle § 523 tr. zák. se nevyhledává, by opilost byla zaviněna, stačí i opilost nahodilá.

(Rozh. ze dne 17. února 1921, Kr I 752/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 18. března 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin dle § 81 tr. zák. a pro přestupek dle § 312 tr. zák. a § 523 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud zjistil dle rozsudku skutečnosti, které po stránce objektivní odpovídají jednotlivým pojmovým znakům zločinu dle § 81 tr. zák. a přestupku dle § 312 tr. zák., dospěl však ku přesvědčení, že obžalovaný spáchal činy, z nichž jest viněn, v úplné opilosti, sprostil ho nejen z obžaloby pro shora uvedené trestné činy, nýbrž neuznal ho vinným ani ve smyslu podpůrného návrhu veřejného obžalobce přestupkem dle § 523 tr. zák. Při tom vycházel nalézací soud, jak patrně z rozhodovacích důvodů rozsudku, z právního názoru, že skutková podstata přestupku dle § 523 tr. zák. vyžaduje, by opilost, ve které byl zločin spáchán, byla zaviněnou, takže zločin spáchaný v opilosti nahodilá by nemohl býti stíhán ani jako přestupek dle § 523 tr. zák. Tento názor je mylný a nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti státního zastupitelství, která vytýká rozsudku, pokud jím obžalovaný ani přestupkem podle § 523 tr. zák. nebyl uznán vinným, porušení zákona a tedy zmatek dle § 281 čís. 9 b) tr. ř. Dle § 2 lit. c) tr. zák. nepřičítá se ovšem jednání neb opomenutí jako zločin, byl-li čin spáchán v úplné opilosti, která byla přivoděna bez zločinného záměru. Než již v tomto zákonném ustanovení citovány jsou §§ 236 a 523 tr. zák., z nichž onen stanoví, že, ač na jednání, která jsou jinak zločinem, nelze, bylo-li provedeno v nahodilé opilosti, pohlžeti jako na zločin, přeče se v tomto případě opilost tresce jako přestupek (§ 523 tr. zák.). Definice tohoto přestupku pak dovolává se v § 523 tr. zák. výslovně opět ustanovení § 236 tr. zák. Dle toho je nepochybně, že skutková podstata přestupku dle § 523 tr. zák. jest splněna i tehdy, byl-li čin, který je jinak zločinem, spáchán v opilosti nahodilé, a je tedy mylným názor nalézacího soudu, jakoby předpokladem trestnosti dle tohoto § byla opilost zaviněná.

Čís. 377.

Konkurence zločinu dle § 214 tr. zák. s podílnictvím na krádeži.

(Rozh. ze dne 19. února 1921, Kr I 616/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost Jaroslava K-a do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné

ze dne 23. dubna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem na držování zločinci ukrýváním dle § 214 tr. zák. a zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a), b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc důvod čís. 10 § 281 tr. ř. míní stížnost, že, byl-li obžalovaný Jaroslav K. odsouzen pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) b) tr. zák., nemohl býti odsouzen také pro zločin dle § 214 tr. zák., ježto ukrývání směřovalo a vztahovalo by se na ukradené věci a bylo by tudíž podílnictvím a nikoli nadřčováním dle § 214 tr. zák. Stížnost není v právu. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný Jaroslav K. z věcí, jež odcizil B., určité předměty v ceně 200 K převyšující nejen ukryl, jak stížnost neúplně uvádí, nýbrž též na sebe převedl a prodal dle §§ 185 a 186 a) b) tr. zák. Naproti tomu shledal vinu stěžovatele dle § 214 tr. zák. v tom, že pátrající vrchnosti tajil pŕtahy, které by k objevení zloděje K-a vésti mohly (prvŕ případ citov. §), že B-a, pro zločin krádeže stíhaného, před vrchností ukrýval (druhŕ případ) a jej přechovával (třetí případ). Je na prvŕnŕ pohled patrné, že prvŕjší činnost stěžovatele (prodej věcí) jest již objektivně zcela různá a že tu jde o dva zcela odlišné skutky trestní. Poslednější činnost byla předsevzata k vůli osobě stíhaného zločince B-a a bylo jí zasahováno do trestní moci státu, do jeho práva, pachatele trestného činu zjistiti a ku zákonnému potrestání přivésti. Prvá činnost byla podniknuta k vůli věcem B-em odcizeným, a cílem jejím bylo, by byl uchován a zabezpečen bezprávnŕ stav, záležející v tom, že kradená věc zůstává i nadále mimo dosah osoby, z jejíhož držení a bez jejíhož přivolení byla pachatelem pro jeho užitek odňata. Přichází tudíž v úvahu dva různé právní statky a zájmy a byla proto každá z činností obžalovaného podřaděna soudem správně pod příslušná místa zákona.

Čís. 378.

Jest podílnictvím na krádeži, nikoliv pouhým odvrácením podezření trestního činu, ukryl-li pachatel při domovní prohlídce věci, pocházející z krádeže, by je pro sebe uchránil.

(Rozh. ze dne 19. února 1921, Kr I 772/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle § 477 tr. zák. a zločinem dle § 185, 186 a) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Vytýká-li stížnost rozsudku po stránce hmotné (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.), že neprávem rozdělŕje činnost stěžovatelovu na činnosti dvě, jež podřadŕje různŕmŕm předpisŕm zákona, stačí podotknouti, že šlo skutečně, dle zjištění rozsudku, o dvě časově od sebe oddělená období činnosti, jež byla

pojata do obžaloby. Jakmile každé z těchto období vykazuje veškeré zákonnité známky různých trestných činů, není závady vedle § 34, 35 tr. zák., by nebyly podřaděny těmto různým trestním předpisům. Ovšem vytýká stížnost výroku, odsuzujícímu stěžovatele, pro zločin podílnictví na krádeži, že činnost dotyčnou, následovavší časově po činnosti, jež uznána za přestupek dle § 477 tr. zák. nutno pokládati za zodpovídání se stěžovatele za vyšetřování, jež bylo zahájeno veřejnými orgány o provedené činnosti. Ohledně 55 kg masa, jež stěžovatel vydal při své domovní prohlídce, bylo tu doznání obžalovaného ve směru § 477 tr. zák.; ohledně zbytku sluší spatřovati v tom, že jej stěžovatel, schovav jej v mezičase mezi oběma prohlídkami, při druhé prohlídce zapřel, jen popření činu osobou stíhanou, jež může mít význam pro výměru trestu, jinak však spadá rovněž pod hledisko § 477 tr. zák., jenž měl býti shledán v nákupu veškerého masa. Byť i osobu, z trestního činu podezřelou, dle zásady v § 202 tr. ř. a § 46 h) a i) tr. zák. nečiní samo o sobě trestnou, když vůči orgánům bezpečnostním, proti ní zakročujícím, čin popírá a předměty, podezření utvrzující, ukrývá, sluší přece uvážiti v tomto případě zjištění soudu nalézacího v rozsudku, že 12 kg masa, o něž, dle odstavce druhého rozsudku jde, před druhou domovní prohlídkou, věda již, že z krádeže pochází, ukryl a při domovní prohlídce zapřel, by je pro sebe uchránil. Dle tohoto nešlo stěžovateli, jak stížnost mu podkládá, o to, by odvrátil od sebe podezření trestního činu, nýbrž by se uchoval v držení věci ukradené. Za takových okolností nelze však shledati právně mylným, když soud v jednání tom shledal veškeré známky zločinu podílnictví na krádeži a uznal stěžovatele vinným tímto zločinem.

Čís. 379.

K tomu, by byla vyloučena možnost, nahraditi škodu s účinkem § 187 tr. zák., není třeba, by vrchnost měla již přesně konkretisované vědomí o vině pachatelově, stačí pouhé pŕtahy, odŕvodňující podezřetí proti pachateli.

(Rozh. ze dne 19. února 1921, Kr I 798/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. července 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a) c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ŕ v o d ŕ:

Dŕvod hmotněprávní shledává zmateční stížnost v to, že soud nalézací nepřiznal stěžovateli beztrestnost z dŕvodu účinné lítosti (§ 187 tr. zák.), dovolává se toho, že škoda byla nahrazena stěžovatelem teprve po provedené domovní prohlídce. Stížnost dovolává se okolností, že šetření konáno bylo proti několika osobám, že v době domovní prohlídky osoba stěžovatele jako pachatele nebyla vrchností ještě známa a nezbavila proto prý domovní prohlídka stěžovatele možnosti, by se stal náhradou škody

beztrestným. Avšak předpis § 187 tr. zák. sluší vykládati ve spojení s doplňujícím jej předpisem § 188 tr. zák. Dle prvního odstavce tohoto § jest pachatel beztrestným, jestliže poškozený učinil vrchnosti oznámení o krádeži, na něm spáchané, aniž mohl býti jen z evzdálených pŕtahů poukázati na pachatele, tento však škodu nahradil dříve, než vrchnost o jeho pachatelství nabyla vědomosti. Dle tohoto předpisu sluší však míti za to, že netřeba ku vyloučení možnosti náhrady škody s účinkem v § 187 tr. zák., by vrchnost měla již přesně konkretisované vědomí o vině pachatelově, jež vůbec před vynesením rozsudku jest vyloučeno; stačí již pouhé, pŕtahy odŕvodněné podezřetí. To však jest zde, když na základě oznámení poškozeného, po případě konaného šetření, došlo k domovní prohlídce u určité osoby, byť i snad vzhledem ku vícečlenné její domácnosti nebylo ještě možno přesně udati, zda právě hlava domácnosti sama neb ve spojení s jinými členy domácnosti nebo snad tito sami o sobě krádež bezprostředně spáchali.

Čís. 380.

Jde o krádež, nikoliv o zatajení nálezu, přivlastnil-li si pachatel věc uvnitř ohraženého obvodu, jenž náleží poškozenému.

(Rozh. ze dne 19. února 1921, Kr II 5/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Těšíně ze dne 21. července 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ŕ v o d ŕ:

Provádějíc dŕvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř., uvádí zmateční stížnost, že tu jde pouze o podvod dle §§ 197, 201 c) tr. zák. a sice vzhledem ku ceně, jež sice převyšuje 50 K, nikoliv však 200 K; pouze o přestupek podvodu. Než sluší přisvědčiti názoru rozsudku, že skutek stěžovatelův opodstatňuje skutkovou podstatu krádeže. Totožnost pytle švestek, jež si obžalovaný osvojil, s pytlem, jenž ztratil se z vagonu, nemůže, hledíc ku zjištění rozsudku a předpisům §§ 258, 288 č. 3 tr. ř. býti brána s úspěchem v pochybnost stížností, uplatňující toliko hmotné dŕvody zmatečnosti. Tu pak, ať již pytel z vagonu vypadl, ať již vynesena a u plotu nádraží uložen byl nějakým neznámým pachatelem v úmyslu zlodějském, vždy byl, jak soud nalézací právem za to má, v moci železniční správy, pokud byl na nádraží, plotem ohraženém. Právě ohradou nádraží brání správa železniční přístupu nepovoláných osob do nádraží a vykonává tím držbu věcí uložených tam ať již s jejím vědomím či bez něho; to tím spíše, ježto předpisuje vlastním zřizencům, ku přístupu jedině oprávněným, by předměty tam nalezené odevzdali nadříczenému úřadu. Proto právem shledal soud nalézací ve skutku stěžovatelově zločin krádeže, nikoliv přestupek podvodu.

Čís. 381.

Poškození většího kruhu spotřebitelů nelze považovati za zvláštní přitěžující okolnost, je-li již zahrnuto v podstatě trestního činu.

(Rozh. ze dne 22. února 1921, Kr II 215/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací nevyhověl odvolání státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 13. července 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem dle § 21, čís. 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

Důvody:

Odvolání státního zastupitelství není odůvodněno. Pokud brojí proti použití § 261 tr. zák., poukazuje na to, že tu není tak zvláště ohleduplných okolností, které by použití tohoto zákonného předpisu ospravedlňovaly, ježto prý doznání pouhých skutkových okolností nepadá značně na váhu, kdežto jediná závažná polehčující okolnost, zachovalost, je vyvážena tím, že obžalovaný svým protiprávním jednáním poškodil větší okruh spotřebitelů. Dlužno poukázati na to, že okolnost, kterou uvádí odvolání jako okolnost přitěžující zvláštní váhy, totiž že jednáním obžalovaného byl poškozen větší okruh spotřebitelů, jest již zahrnuta v podstatě trestního činu samotného a že ji nelze proto přičítati obžalovanému ještě zvláště k tíži. Zůstává tedy počet okolností polehčujících, zjištěný soudem prvé stolice, nezměněným, a poněvadž jest okolnostmi těmi použití § 261 tr. z. odůvodněno, nemohlo míti odvolání, pokud jde o výši trestu, úspěchu.

Čís. 382.

Trpný odpor nepadá ještě pod pojem skutečného násilného vztažení ruky ve smyslu § 81 tr. zák. K pojmu »trpného odporu«.

(Rozh. ze dne 26. února 1921, Kr II 303/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 4. září 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Stížnost opírá se o §§ 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř. a domáhá se pouhého odsouzení stěžovatele pro přestupek § 312 tr. zák., tvrdíc, že ve skutku obžalovaného není zločinu. Vlastně jde tedy jen o důvod § 281, čís. 10 tr. ř. Rozsudek rozlišuje dvě období chování se obžalovaného vůči strážníkovi Josefu W-ovi; prvé, když obžalovaný, byv strážníkem zadržen, s vozí sestoupil a strážníka uchopil za prsa se slovy: »To jest můj majetek, do toho Vám jest houby, na to jste mi příliš mladý«, druhé pak, když na to

strážník chtěl obžalovaného dopravit na strážnici. Ohledně prvního období nezjišťuje soud, v jakém úmyslu obžalovaný strážníka uchopil a není tedy zjištěno, že by tak byl učinil v úmyslu, by služební výkon strážníkův zmařil. Nedostává se zde tedy podstatné náležitosti skutkové povahy zločinu dle § 81 tr. zák. a lze proto v tomto činu obžalovaného shledávati toliko skutkovou povahu přestupku dle § 312 tr. zák. V tomto směru jest tedy zmateční stížnost v právu. Jinak však má se věc ohledně druhého období činnosti obžalovaného, kterou předsevzal, když strážník ho chtěl vésti na strážnici. Zde zjišťuje rozsudek nejen počínání si obžalovaného vůči strážníkovi, nýbrž i úmysl jeho počínáním tím zmařiti úřední výkon strážníkův. Námitka stížnosti, že se činnost obžalovaného obmežila na tak zvaný pasivní odpor, v kterém nelze spatřovati násilného vztažení ruky, zákonem v § 81 tr. zák. vyžadovaného, jest zřejmě bezdůvodna. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatel, když ho potom strážník W. chtěl odvésti na strážnici, zprotivil se mu ve zřejmém úmyslu, by úřední tento výkon zmařil, tím, že rukama a nohama koř sebe tloukl, takže se teprve zakročným dalším městského strážníka a dvoji mužů vojenské policie podařilo, stěžovatele na strážnici přivésti. O tak zv. pasivním odporu, který by ovšem ještě pod pojem skutečného násilného vztažení ruky ve smyslu § 81 tr. zák. nepadal, mohlo by býti řeči jen tehda, kdyby byl obžalovaný stěžoval strážníkovi výkon služby tím, že jejím provedení kladl v cestu překážky věcné, neb nechal volně působiti činitele, kteří jako na př. váha vlastního těla, přirozeně nutily úřední orgán, by fysickou svou silou vynaložil, chtěl-li úřední výkon provésti. Jakmile však, jako v tomto případě, stěžovatel vlastní silou nechal působiti s úmyslem přímo proti osobě strážníkově, nemůže býti více řeči o pouhém pasivním odporu. Pak jest tu násilné vztažení ruky, to i tenkrát, když snad nedošlo právě ku vložení ruky na tělo strážníkově, jakmile jen úmyslným odporem veřejný orgán byl přinucen, by vlastní silou tento odpor obžalovaného zlomil, chtěl-li úřad svůj vykonati. Ježto tedy při této části činnosti obžalovaného bylo § 81 tr. zák. na zjištěný stav skutkový správně použito, jest zmateční stížnost v tomto směru bezdůvodna.

Čís. 383.

V tom, že bylo žalováno, třebaš listivě, na plnění nároku, jehož se byl žalobce před tím výslovně vzdal, nelze spatřovati skutkovou podstatu podvodu.

(Rozh. ze dne 26. února 1921, Kr II 318/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 4. srpna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu § 197, 200 tr. zák., rozsudek zrušil a obžalovaného z obžaloby sprostil.

Důvody:

Soud první stolice uznal stěžovatele vinným zločinem podvodu, poněvadž, využitkovav okolnosti, že jeho právo užívací k pozemku jeho syna

při prodeji jedné třetiny Apolonii O-ové nebylo v knize pozemkové vymazáno, žaloval tuto u okresního soudu na zaplacení náhrady 400 Kč za užívání této třetiny pozemku, ačkoliv se byl práva toho svého času výslovně vzdal. Právem běže zmateční stížnost obžalovaného Josefa M. rozsudek tento z důvodu § 281 čis. 9 a) tr. ř. v odpor, poněvadž odsuzujícím výrokem zákon v ustanovení § 197 tr. z. byl porušen. Obžalovaný obmezil se na to, že podáním žaloby dovolával se příslušného soudu civilního, by dle zákona rozhodl o správnosti jeho nároku proti Apolonii O-ové. I kdyby stěžovatel jako žalobce co do správnosti svého nároku nebyl jednal, jak rozsudek zjišťuje, bezelstně, mohlo by zažalování nároku, jehož se byl svého času výslovně vzdal, shledáno býti jen se stanoviska mravního považlivým; lstivého předstírání neb jednání, jakého podstata trestného podvodu vyžaduje, nelze v něm spatřovati ani tehda, kdyby svůj nárok snad za civilního sporu byl opíral i o tvrzení, vědomě nepravdivá neb neúplná. Za civilní rozepře měla žalovaná Apolonie O-ová příležitost, by se proti nároku zažalovanému bránila a nesprávná snad tvrzení žalobcova vyvracela, kteréžto příležitosti též v tomto případě v mezích zákona neobmezeně využila. Soudce sám povinen byl hleděti z moci úřední k tomu, by věc náležitě byla objasněna, což se též skutečně plnou měrou stalo, než ve věci samé bylo rozhodnuto. Ze rozhodnutím na tomto podkladě vynešeným snad žalovaná Apolonie O-ová na svém majetku neb svých právech hmotně byla poškozena, za to nelze činiti zodpovědným stěžovatele, obzvláště ne s hlediska trestního zákona. Výrok odsuzující stěžovatele pro zločin podvodu jest tudíž zřejmě právně pochybeným, i bylo zmateční stížnosti jeho dáti místo.

Čís. 384.

Padělání peněz a cenných papírů. Činnost toho, jemuž hlavní pachatel nabídl bankovku, opatřenou nepravým kolkem, by ji za odměnu proměnil, jest pouze spoluvinou na činu, jímž byl hlavní pachatel uznán vinným.

(Rozh. ze dne 26. února 1921, Kr II 325/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě, pokud jím byl obžalovaný Antonín K. uznán vinným přečinem dle § 4, odstavce třetí zákona ze dne 22. května 1919, čis. 269 sb. z. a n., zrušil však, použív ustanovení § 290 tr. ř., rozsudek nalézacího soudu ohledně spoluobžalovaného Ottona W-a a uznal ho vinným toliko přečinem spoluviny na přečinu dle § 4, odstavec třetí cit. zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost není odůvodněna po stránce práva hmotného, pokud dovozuje, že obžalovaný Antonín K. měl alespoň pro poslední pokus udání prostřednictvím spoluobžalovaného Ottona W-a vinným uznán býti spoluvinou na zločinu dle § 4, odstavec první zák., pro nějž odsouzen byl jako přímý pachatel Otto W. Vycházejí ze zjištění nalézacím soudem předse-
vzatého, dle něhož obžalovaný K. jednou v únoru 1920 nabídl spoluobža-

lovanému W-ovi 50korunovou bankovku, opatřenou falešným kolkem s tím, že mu dá odměnou 10 Kč, když tuto porušenou bankovku promění, což učiniti tento se také skutečně pokusil, sdílí nejvyšší soud názor, že celou činnost obžalovaného K-a nutno posuzovati jako činnost jednotnou, nesoucí se jediné k tomu, by zmíněnou bankovku vědomě udal za peníz pravý. K tomuto cíli použil pak obžalovaný K. další činnosti spoluobžalovaného W-a, kterou proto nelze pokládati za novou samostatnou činnost tohoto obžalovaného, nýbrž toliko za další pokračování za týmž cílem se nesoucí činnosti hlavního pachatele, obžalovaného K-a, jemuž přece nešlo o nastrojení nového samostatného činu trestního, nýbrž toliko o to, by prostřednictvím obžalovaného W-a zbavil se — t. j. vědomě udal — porušenou bankovku za pravou. Soud nalézací subsumoval proto správně zjištěnou činnost obžalovaného K-a pod skutkovou podstatu přečinu dle § 4, odstavec třetí zákona ze dne 22. května 1919, čis. 269 sb. z. a nař.; uznáv však spoluobžalovaného Ottona W-a vinným zločinem dle § 4, odstavec první zmíněného zákona, užil v jeho neprospěch nesprávně zákona trestního (§§ 290 tr. ř. a 281, čis. 10 tr. ř.), neboť činnost obžalovaného W-a se jeví dle vylíčeného zjištěného skutkového děje jako napomáhání k vykonání činu, přímým pachatelem obžalovaným Antonínem K-em zamýšleného, a lze ji proto správně subsumovati toliko pod skutkovou podstatu spoluviny na přečinu ve smyslu § 5 tr. zák. a § 4, odstavec třetí zákona shora zmíněného. Názor zmateční stížnosti, že trestní zodpovědnost obžalovaného K-a nutno posuzovati s hlediska spoluviny na zločinu dle odstavce prvního citovaného §u, byl by jen tehdy správným, kdyby obžalovaný K., nepředav spoluobžalovanému W-ovi porušenou bankovku, věděl, že tento má sám takovou bankovku, již nabyl od osoby třetí, od obžalovaného K-a odlišné, naváděl tohoto, by ji zkusil proměnit. Tomu tak v případě, o němž jde, nebylo, neboť obžalovaný W. — jak zjištěno — nabyl bankovky od hlavního pachatele obžalovaného K-a, a pokračoval pak dále v činnosti jako jeho nástroj.

Čís. 385.

Svolení ve smyslu § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čis. 135 ř. zák. lze udělit pouze výslovně a není pořadatel oprávněn z toho, že mu po té, když byl shromáždění u úřadu ohlásil, nebyl doručen výnos, povolení odpirající, usuzovati, že povolení bylo uděleno mlčky.

(Rozh. ze dne 26. února 1921, Kr II 96/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury ku zachování zákona:

Rozsudkem okresního soudu v Mor. Budějovicích ze dne 31. srpna 1920, kterým byl obžalovaný dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek ve smyslu § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, č. 135 ř. zák. spáchaný tím, že tábor lidu pod širým nebem na den 11. dubna 1920 do Velkého B. svolal bez předchozího svolení úřadu, byl porušen zákon v ustanovení § 3 tohoto zákona.

Důvody:

Jak tomu nasvědčují důvody rozsudku, vycházel okresní soud z právního názoru, že obžalovaný vyhověl podmínkám zákona tím, že připsal, kterým okresní politickou správu v Mor. Budějovicích o svolení («souhlas») ke konání onoho tábora lidu žádal, odevzdal poštovní dopravě. Tento názor je zřejmě nesprávný. Dle prvního odstavce § 3 shromažďovacího zákona vyžaduje se ke konání shromáždění pod širým nebem předchozí svolení úřadu. Především nevychází ani ze zodpovídání se obžalovaného ani z připsu ze dne 28. srpna 1920, předloženého při hlavním přelíčení, že by obžalovaný za povolení shromáždění vůbec byl požádal, jak zřejmě předpisuje druhý odstavec § 3 shromažďovacího zákona; všude ve spisech je řeč jen o označení, které by však stačilo pouze v případě § 2 shrom. zák. Svolení ve smyslu § 3 cit. zák. může však, jak již sám pojem naznačuje, uděleno býti pouze výslovně a není pořadatel oprávněn z toho, že mu po ohlášení shromáždění u úřadu nebyl doručen výnos, povolení odírající, usuzovati, že povolení uděleno bylo mlčky. Ustanovuje druhý odstavec § 3 shrom. zák. výslovně, co má ve svolení označeno býti, z čehož zřejmě vyplývá, že třeba je výslovného svolení. Předpisem posledního odstavce téhož § 3, dle něhož má v tom případě, bylo-li povolení odepřeno, se tak státi písemně a mají býti udány důvody, je řečeno pouze tolik, že uděleno může býti povolení i jiným způsobem než způsobem tam naznačeným. Poněvadž předpisy shromažďovacího zákona zůstaly vedle ustanovení § 113, odst. 1 ústavní listiny československé republiky nezměněny, musí konání shromáždění pod širým nebem předcházeti výslovné svolení úřadu, které musí dojíti k vědomosti pořadatele.

Čís. 386.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.). »Ukrývání« jest již v tom, bylo-li majitel ukradené věci i jen stíženo, dosíci vědomostí o věci a jí znovu nabýti.

»Převedením na se« rozumí se nabytí moci nad ukradenou věcí, by jí bylo používáno ať ku prospěchu vlastnímu či pro předchozího pachatele.

(Rozh. ze dne 3. března 1921, Kr I 419/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 9. dubna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a) tr. zák.

Důvody:

Důvod zmatečnosti dle § 281, čís. 9 a) tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že nalézacím soudem zjištěné používání ukradených plachetek stěžovatelem za sypky peřin neodpovídá ani pojmu ukrývání ve smyslu § 185 tr. zák., kterým prý rozuměti jest uložení věci na takovém místě,

na kterém za normálního průběhu nemůže osobou nezasvěcenou býti postřehuta, ani pojmu převedení věci na sebe, jímž prý zákon vyrozumívá vůli nakládati s věcí jako s vlastní. Peřiny bývají prý zejména nejen v okně nebo na dvoře větrány, nýbrž i prány a opravovány a tu prý by musilo býti zjištěno, že se stěžovatel postaral o to, by při tom nemohly býti prohlíženy někým, kdo by byl mohl jejich původ prozraditi. V těsné souvislosti s těmito svými vývody vytyká stížnost rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 5 tr. ř. neúplnost, spočívající prý v tom, že rozsudek nezjišťuje, byl-li stěžovatel při onom užívání plachetek jich držitelem či pouhým detentorem. Zmateční stížnosti nelze v žádném ze směrů zde naznačených přiznati oprávnění. Zákonnému pojmu ukrývání odpovídá každá činnost, která, odnímajíc ukradenou věc možnosti, by byla pozorována jinými, je určena a způsobila k tomu, by oprávněnému byla odňata nebo stížena možnost zvěděti, kde se věc ta nachází, a by mu bylo zároveň znemožněno nebo aspoň znesnadněno znovunabytí moci nad ní. Převedením na se pak rozumí se nabytí moci nad ukradenou věcí k tomu cíli, by jí používáno bylo ať k prospěchu vlastnímu či pro předchozího pachatele. Nepředpokládá tedy pojem ukrývání nezbytně, by majitel ukradené věci bylo naprosto znemožněno se o věci dozvědět a jí opět nabýti, což ve většině případů nelze provésti buď vůbec anebo jen velmi nesnadno, stačí naopak, bylo-li mu dosažení vědomosti o věci a její znovunabytí i jen stíženo. V přítomném případě padá v tom ohledu nemálo na váhu ta okolnost, že se ukradené plachetky nacházely u stěžovatele v místě, rozdílném od místa krádeže a sídla poškozeného cukrovaru, neboť, kdežto krádež spáchána byla dle rozsudkového zjištění v C. na tamním cukrovaru, stěžovatel měl ukradené plachetky u sebe v S. Význam nemalý má dále ta skutečnost, že stěžovatel filtrovacích plachetek používal jako sypek na peřiny, tedy k naprosto jinému účelu, než byl onen, jemuž měly dle původního svého určení sloužiti, což mohlo, ať již k tomu cíli jejich zevní vzhled byl změněn čili nic, napomoci k tomu, by poškozeným nemohly tak snadno býti poznány a vypátrány. Že by byly plachetky ve svém upotřebení za sypky peřin u stěžovatele bývaly větrány, prány a spravovány, rozsudek nezjišťuje. Ale, nehledíc k poměrům, které, pokud jde o větrání peřin, zejména na venkově namnoze panují, není na jedné straně vyloučena možnost, že se ony úkony dály jednak za tmy, jednak mezi stěnami obydlí; tedy tak, by věci nemohly býti osobami nepovolanými pozorovány, na druhé straně pak bylo by lze v tom, kdyby se tak nedělo, spatřovati jen nedostatek opatrnosti, jenž by však nebyl s to, jednání samotné zbaviti rázu ukrývání. Že ale používání ukradené věci pro sebe, jak k němu došlo v přítomném případě, odpovídá pojmu převedení věci na sebe v tom smyslu, jak nahoře všeobecně vyložen byl, ba i ve smyslu předpokládaném samou zmateční stížností, netřeba zajisté zvláště doličovati. Tím stává se ale bezpředmětným i rozlišování mezi držitelem a detentorem ukradené věci, jak na ně váhu klade zmateční stížnost, a není tedy na místě ani výtka další neúplnosti, kterou zmateční stížnost činí rozsudku v tom směru s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281, čís. 5 tr. ř.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Na exportní zboží se trestní předpisy o předražování nevztahují, leč že by nepříznivé účinky postihly též tuzemskou spotřebu.

Pletichy mohou být spáchány i ohledně zboží, jež jest ve volném obchodě.

(Rozh. ze dne 3. března 1921, Kr I 969/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze, pokud jím byla obžalovaná Berta W. sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 11, čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil v tomto směru rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl; zavrhl ji však, pokud táž obžalovaná byla sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 7, odstavec třetí cit. zák., a obžalovaný Emil H. z obžaloby pro přečiny dle § 11, čís. 4 a § 7, odstavec třetí cit. zák.

Důvody:

Brojíc dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. proti osvobozujícímu výroku pro přečin pletich, řetězového obchodu a předražování, jehož se dle obžaloby dopustili obžalovaní nákupem a prodejem porcelánu, určeného pro vývoz do ciziny, hájí zmateční stížnost náhled, že zákon o lichvě nečiní rozdíl mezi zbožím exportním a zbožím určeným ke spotřebě v tuzemsku, nýbrž tresce bez rozdílu každé jednání jemu se přičítá, pokud se děje v území republiky. Stížnost poukazuje na to, že v daném případě, o nějž jde, nakoupili obžalovaní porcelán z největší části od obchodníků (překupníků) a prodali jej dále tuzemské firmě exportní (zase překupníkovi) a to ve velkém a za cenu zvýšenou; tím se prý dopustili řetězového obchodu i pletich způsobilých stupňováním ceny, uváží-li se, že bylo mezi porcelánem i zbožím hodící se pro zdejší spotřebu a že při měnění se konjunktury vývozních obchodů není vyloučeno, že zboží zdražené o zisky celé řady překupníků na konec vyvezeno nebude, nýbrž zatíží domácí konsumenty, jimž bude rozprodáváno. S právním náhledem zmateční stížnosti nelze souhlasiti. Poněvadž zákony o lichvě mají za účel náležitě zásobování obyvatelstva tuzemského předměty potřeby, dlužno v zásadě trvati na stanovisku, že řetězový obchod a pletichy a rovněž i předražování, spáchané obchodováním se zbožím exportním podléhají ustanovení zákona o lichvě jen tenkrát, vzejdou-li z nich na zdejší území nepříznivé účinky pro domácí konsumenty, jimž chce zákon o lichvě zabrániti, t. j. mají-li obchody takové škodlivý vliv na zásobování obyvatelstva v zemi, buďto že jemu předměty potřeby odnímají, oběh jejich zdržují nebo cenu zdražují. S tohoto hlediska dlužno zkoumati tento případ na podkladě zjištění prvního soudu. Soud nalézací zjistil, že obžalovaní nakoupili za účelem vývozu do ciziny větší množství zboží porcelánového u 6 různých firem, a to částečně u továrníků, částečně u obchodníků, kteří vesměs se zabývali vývozem, že toto zboží bylo

vesměs vývozní a jak co do jakosti, tak i co do ceny v tuzemsku neprodejné a že prodali veškeré zboží se ziskem ve dvou partiích výhradně firmám vývozním. Soud vyloučil, že by toto zboží mohlo býti prodáváno v tuzemsku a že bylo odnímáno (při nákupu) tuzemskému konsumu. I když nutno připustiti, že zde jsou dle zjištění nalézacího soudu charakteristické známky řetězového obchodu i pletich — iežto obžalovaní nakoupili ve velkém zboží nejen od továrníků, nýbrž i od velkoobchodníků a prodali je v celku zase velkoobchodníkům (vývozním společnostem) a to za ceny značně zvýšené, nejsouce jako cizozemci k obchodování ve zdejší státní území vůbec oprávněni a vsunuvše se tak do obchodu s porcelánem zcela zbytečně a neúčelně, jen aby dosáhli překupnického zisku — chybí zde další zákonný předpoklad skutkové podstaty § 11, čís. 4 zákona o lichvě — způsoblost stupňováním ceny ke škodě domácího konsumu. Jakmile jest zjištěno, že jde o zboží vesměs vývozní, které pro domácí spotřebu vůbec a za žádných okolností nepřicházelo v úvahu a že nákup se stal od počátku v úmyslu, by zboží bylo do ciziny vyvezeno, pak dlužno říci, že ani způsob nákupu ani způsob prodeje zboží, který se stal zdejší vývozní společností, a k němuž došlo po zmenšení přímého vývozu, nemohly míti nepříznivého vlivu na zásobení zdejšího obyvatelstva, poněvadž mu ani neodnímaly předmětů potřeby, ani nezadržovaly jejich oběh na škodu domácí spotřeby, ani nezdražovaly (a nebyly ani způsobilý, stupňováním ceny porcelánu, určeného pro zdejší spotřebu), poněvadž činnost obžalovaných se týkala výlučně zboží vývozního, na němž domácí spotřeba neměla zájmu. Že by obchody vývozní měly nepřímo nepříznivý vliv na ceny zboží domácí spotřeby, zjištěno nebylo. Obžalované zbavuje tedy trestní zodpovědnosti dle zákona o lichvě pouze okolnost, že předmětem jejich nedovoleného a hospodářsky neúčelného obchodování bylo výhradně zboží vývozní. Neomlouvala by je naproti tomu okolnost, »že byli nuceni«, jak praví rozsudek, kupovati porcelán od obchodníků nikoliv od výrobců proto, že u továrníků nebylo lze zboží dostati, protože jako osoby k obchodování ve zdejší státní území neoprávněné a pouze za účelem léčení se zde zdržující, vůbec neměli se pouštěti do obchodování. Také okolnost, že se odhodlali k prodeji tuzemským vývozním společností z nouze, po zmaru přímého vývozu, by nečinilo jejich jednání beztrestným, tím spíše, že nelze pokládati za akt z nouze prodej, při němž obžalovaní přirazili průměrně 15 proc. k cenám nákupním, vyzískavše v krátké době téměř hrubých 100.000 K. Obžalovaným nelze přičítati k vině ani přečin dle § 7, odstavce třetí o lichvě, poněvadž jest zjištěno, že koupili zboží vývozní za účelem vývozu a že je prodali vývozní společností. by bylo jimi dodáno do ciziny. I kdyby byli požadovali od těchto společností ceny patrně přemrštěné, nebylo by lze je stíhati pro předražování, poněvadž zákon o lichvě chrání proti takovému požadavku pouze domácí spotřebitele a dopouští naproti tomu požadovati zvýšené ceny za zboží určené k vývozu, což bývá oproti cizině s lepší valutou účinným prostředkem proti vykořisťování země vývozní. V přítomném případě soud nenabyl přesvědčení, že obžalovaní požadovali ceny zřejmě přehnané. Stížnost státního zastupitelství brojí proti tomu důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9a) § 281 tr. ř. Vzhledem k vytknuté zásadě jest stížnost bezpředmětná, poněvadž i v tom případě, kdyby bylo zjištěno, že byly požadovány ceny

patrně přemrštěné, by byl odůvodněn rozsudek osvobozující. Pokud obžalování nedovoleně obchodovali a zisky nabývali, podléhají ovšem předpisům živnostenským a finančním.

Naproti tomu jest odůvodněna zmateční stížnost, pokud bere v odpor sprostění Berty W-ové z obžaloby pro přečin dle § 11 čis. 4 zákona o lichvě, spáchaný obchodem s kakaem důvodem zmatečnosti čis. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Soud zjistil, že Berta W-ová vyjednávala s firmou Max L. o prodej porcelánu a že při tom byla ochotna koupiti od ní vagon kakaa (ve skutečnosti seznal svědek inž. František L., že oba obžalovaní učinili offeru, totiž ob jedná v ku na vagon kakaa za cenu 32 K 50 h, která byla pak zvýšena na 38 K 50 h). K tomuto seznání soud nepřiblížil, což stížnost právem vytýká s hlediska čis. 5 § 281 tr. ř. jako neúplnost týkající se rozhodné okolnosti. Toto kakao nabídla obžalovaná čs. společností pro zahraniční obchod za 39 K 1 kg. K uskutečnění obchodu nedošlo. Soud sprostil obžalovanou z obžaloby pro řetězový obchod s odůvodněním, že šlo o pouhé přípravné jednání, že obžalovaná zbožím nedisponovala, z obžaloby pro pletichy proto, že prý šlo o zboží, které bylo předmětem volného obchodu. I když je odůvodněn výrok pro řetězový obchod vzhledem k tomu, že obžalovaná kakaem nedisponovala, je právně pochybené sprostění z obžaloby pro pletichy, uváží-li se, že obžalovaná, nemajíc oprávnění k obchodování ve zdejších státech a dle zde pouze za účelem léčení, pustila se do nedovoleného nákupu vývozního porcelánu a při té příležitosti sjednala si nákup vagonu kakaa od tuzemského zástupce holandské firmy a nabídla totéž kakao za zvýšenou cenu jiné firmě tuzemské. Byť i obchod kakaem byl volný, nelze pokládati za dovolené a beztrestné pouštění se do takového obchodu, které mělo býti v podstatě zbytečným překupnictvím, vypočítaným na zisk a způsobným stupňováním ceny. Již vzhledem k vytknuté neúplnosti jest odůvodněno zrušení rozsudku v tomto směru, nehledě ani k formálnímu zmatku, jak shora uvedeno, — i z důvodů čis. 9 a) § 281 tr. ř. — poněvadž soud, vycházející z nesprávného právního posouzení, jakoby šlo o beztrestné přípravné jednání a jakoby při předmětech volného obchodu byly pletichy vyloučeny, nezabýval se subjektivní stránkou činu a otázkou způsobnosti stupňovati ceny, při čemž se poukazuje i na tu závažnou okolnost, že cizozemec, chce-li zde prodávati, musí míti živnostenské oprávnění.

Čis. 388.

Předražování (čis. nařízení ze dne 24. března 1917. čis. 131 ř. zák.).

Řetězový obchod kompenzačním uhlím. Výměna uhlí za předměty potřeby jest dovolena pouze s producenty.

(Rozh. ze dne 5. března 1921, Kr I 534/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Táboře ze dne 7. června 1920, pokud jim byli stěžovatelé uznáni

vinnými přečinem dle § 23 čis. 4 čis. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V odpor vzatý rozsudek obsahuje ohledně stěžovatelů Gustava M., Šalomouna S. a Adolfa W. tato skutková zjištění: Gustav M. doslechnuv, že uhelné doly dodávají za potraviny uhlí, kupovají a dodával na doly živé koně a to celkem 15 koní o průměrné váze po 5 q, které sám kupoval po 9 K, dodával však po 3 K za 1 kg. Při tom měl některého koně po několik dní doma tak, že měl s jedním koněm aspoň 300 K útrat za dopravu a živění. Uhlí bylo mu s dolů účtováno zprvu po 3 K 88 h, později po 4 K 07 h až 4 K 17 h a přišlo mu asi na 12 K za 1 q. Veškeré uhlí takto získané, celkem 6240 q, dodal Gustav M. velkoobchodníku uhlím Šalomounu S-ovi po 12 K 50 h za 1 q. Šalomoun S. prodal uhlí dále po 13 K za 1 q a to z části přímo do konsumu, 30 vagonů však obchodníku s uhlím Josefu K-ovi, který je prodal dále konsumentům a to jednak v drobném, jednak na vagonu po 13 K 50 h až 14 K za 1 q. V tomto počínání shledává nalézací soud u obžalovaného M-a skutkovou podstatu řetězového obchodu a pletich, u S-a skutkovou podstatu řetězového obchodu. Nalézací soud vychází při tom dle rozhodovacích důvodů z úvahy, že obžalovaný M., 17letý mladík, k obchodování s uhlím neoprávněný, jest jednou z osob, které, chopivše se výměny potravin a jiných předmětů potřeby za uhlí, hleděly si tím opatřiti snadný výdělek, ač příslušnými výnosy ministerstva veřejných prací byla kompenzace uhlí povolena jen potud, že směli potraviny za uhlí vyměňovati pouze producenti pro svou potřebu a že nesmělo s kompenzačním uhlím býti obchodováno, a že M. uhlí takto získané nedodal přímo konsumentům, nýbrž velkoobchodníku uhlím, o němž věděl, že je prodá dále maloobchodníkům, tak že jednání jeho, kterým cena uhlí stoupla ze 3 K 38 h až 4 K 17 h na 12 K 50 h, bylo způsobilé, cenu uhlí stupňovati. Jednání S-ovo pak podřadil nalézací soud skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu, poněvadž uhlí jednak koupil nikoli přímo z dolů, nýbrž od 17letého mladíka, s uhlím tím obchodujícího, při čemž věděl, že nejde o pravidelný obchod uhlím, nýbrž o uhlí kompenzační, jehož bylo nabyto způsobem nesprávným, pletichami, a jehož cena byla již tím vyhnána do výšky, jednak je sám prodal se ziskem maloobchodníku, o němž věděl, že uhlí se ziskem dále prodává, kterýmžto jednáním vsunul se bez potřeby do obchodu s kompenzačním uhlím a přispěl ku zdražení uhlí o neodůvodněný zisk překupnický. Obžalovaný Adolf W. dodal dle rozsudkových zjištění imenovanému již obchodníku uhlím Josefu K-ovi 545 q uhlí po 25 K, které si opatřil od dołu kompenzací za mouku a jehož 100 q mu přišlo na 2166 K tak, že měl při 100 q 334 K, při všech 545 q pak 1820 K 30 h výdělků, z něhož, když mu K. za několik dní po dodání uhlí psal, že část obyvatelstva (místní sociální demokraté) si budou do ceny stěžovati, K-ovi 1500 K vrátil. Později dodal W. sklárně v K. 4600 q uhlí, rovněž kompenzovaného, jehož 100 q mu přišlo na 1107 K, a to q po 12 K. V tomto jednání obžalovaného W-a, který měl obchod s obilím a moukou, obchodu toho však neprovozoval, a obchodníkem s uhlím nebyl, shledal nalézací soud jednak skutkovou podstatu pletich, jimiž cena uhlí ze 2 K 40 h byla vyhnána až na 25 K, jednak skutkovou podstatu předražování, poněvadž při uhlí prodaném K-ovi místo přípustného zisku,

který uznal nalézací soud nejvýše 100 K při 100 q, tedy při 545 q nejvýše částkou 545 K, zamýšlel docílit a původně také docílil zisku 1820 K 30 h, tedy nepřiměřeného zisku ve výši 1275 K 30 h, a že tedy za uhlí to požadoval cenu zřejmě přemrštěnou. Jak z řečeného patrně, klade nalézací soud při odůvodňování svého výroku, pokud jde o pletichy a řetězový obchod, váhu na tu okolnost, že šlo v obou případech o uhlí, získané nesprávnou cestou kompensace. Je proto pochopitelné, že zmateční stížnosti všech tří obžalovaných snaží se podstatnou částí svých vývodů dovodit zmatečnost rozsudku hlavně v tom směru, pokud svůj výrok opírá o zjištění, že šlo o uhlí kompenzační, a pokud se v tom ohledu dovolává výnosů ministerstva veřejných prací, jimiž byla otázka uhelných kompensací postupně upravena. Z toho, co shora dle rozhodovacích důvodů rozsudku uvedeno bylo, vychází zároveň na jevo, že povahy naznačených činů trestných nepozbylo by jednáni jednotlivých obžalovaných ani tehdy, kdyby zmíněný moment odpadl, poněvadž i pak dlužno o obžalovaných M-ovi a W-ovi, osobách to k obchodování s uhlím neoprávněných, říci, že uhlí nabyli způsobem nesprávným, pletichami, a že se M. do obchodu uhlím vsunul jako článek zbytečný a hospodářsky škodlivý. Než ony vývody a z nich vyplývající námitky jsou i právně veskrze bezpodstatny. Zmateční stížnost Šalomouna S. sledává rozsudek především z důvodu, číselně nenaznačeného, ale patrně s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 5 tr. ř. po stránce vnější zmatečným proto, že ani slovně neuvádí, ani co do dat a obsahu necituje výnosů ministerstva veřejných prací, jichž se v rozhodovacích důvodech dovolává. Výtka je neodůvodněna, neboť jde tu zcela nepochybně o výnosy jmenovaného ministerstva, založené v opise při spisech a dle protokolu o hlavním přelíčení při něm přečtené tedy o výnosy ze dne 7. dubna 1919, čis. 21660, z 5. května 1919 čis. 30999, z 1. července 1919, čis. 40048, z 8. srpna 1919, čis. 49062 a dodatek k němu z 22. září 1919 čis. 58768, konečně o výnosy ze 24. září 1919 čis. 59.694 a z 30. října 1919 čis. 66399. Nelze tedy v tom směru vytýkati rozsudku ani nejasnost ani neúplnost, kterou má asi na mysli. Veškeré tyto výnosy, upravující otázku uhelných kompensací, stanoví jako zásadu, od které se jimi nikdy ani v nejmenším uchýleno nebylo, že uhlí dovoleno jest vyměňovati jak za obilí a mlýnské výrobky, tak za jiné potraviny a předměty potřeby pouze s producenty a to, pokud jde o potraviny, jen za jejich vlastní, po odvedení předepsaného kontingentu zbývající zásoby, a za ceny maximální. Výnosem ze dne 1. července 1919 čis. 40048 byly kompensace uhlí za potraviny, počínajíc dnem 1. července 1919 zrušeny a stanoveno, že na dále budou povolovány ministerstvem veřejných prací v dohodě s ministerstvem pro zásobování lidu výhradně jen kompensace uhlí za potřeby, pro hornictvo nezbytné (látky, prádlo, obuv a. t. d.); výnosem ze dne 8. srpna 1919 čis. 49062 bylo zakázáno, potraviny, jimiž hospodář stát, směňovati vůbec, ostatní potraviny a předměty nezbytné potřeby pak bylo dovoleno opatřovati jediné u producentů; výnosem ze dne 24. září 1919 čis. 59694 byly konečně veškeré dodávky kompenzačního uhlí dnem 1. října 1919 zastaveny vůbec. Tento stručný nástin obsahu a tendence výnosů ministerstva veřejných prací dovoluje především poznamenat, že rozhodovací důvody, pokud, dovolávajíce se výnosů těch, reprodukuji jejich obsah, vystihují jej správně zejména v zásadní myšlence, mající význam pro tento případ, že totiž bylo dovoleno vyměňovati uhlí pouze

s producenty. Zmateční stížnosti naproti tomu nepochopily správně podstatu uhelných kompensací, pokud se týče přikládají výnosům ministerstva veřejných prací význam naprosto jiný, než který jim po právu přísluší a který jim přisuzuje soud nalézací. Stížnosti obžalovaných M-a a S-a prozrazují to ostatně samy tím, že vykládají výnosy ministerstva veřejných prací způsobem vzájemně protichůdným a to vešměs nesprávným. Stížnost M-ova, vycházejíc z názoru, že nebylo ani důvodu, kruhy zemědělské nějak favorisovati, ani překážky proti tomu, by mohli kompenzačním uhlím topiti také ti, kdož kompenzačních předmětů nevyrobějí, tvrdí, že ministerské výnosy nemají na mysli pouze rolníky. Tím ocitá se ale stížnost v příkrém, naprosto neodůvodněném rozporu se zásadou, v oněch výnosech opětovně a výslovně zdůrazňovanou, že uhlí dovoleno je vyměňovati pouze s producenty. Je tedy naprosto nesprávným i závěr stížnosti, jakoby ministerské výnosy se nezmiňovaly o tom, že je obchod uhlím kompenzačním nepřipustný a jakoby neobsahovaly podkladu pro trestní stíhání těch, kdož se zabývají uhelnými obchody kompenzačními. K závěru tomuto mohla stížnost dospěti jen tím způsobem, že nerozeznává mezi těmi, kdož předměty potřeby pro hornictvo směňovali za uhlí na základě povolení, podávajícího se z oněch výnosů; tedy producenty na straně jedné a těmi, kdož, nevyrobějíce předmětů oněch, musili si je k cíli kompensace teprve opatřovati, na straně druhé, při čemž, pokud počínání poslednějších mělo pojmové náležitosti toho kterého činu trestného, stávali se trestnými dle příslušných předpisů, v první řadě arci dle předpisů o trestání válečné lichvy. Stížnost S-ova naproti tomu pohlží na ony výnosy ministerstva veřejných prací tak, jakoby jimi za trestně prohlašované byly činy, které dle obecně platných zákonů trestnými nejsou, a jakoby jimi rušena byla platnost ustanovení živnostenského řádu, jímž uznán je obchod s uhlím volným. Tak dalekosáhlého významu neosobují si ani ministerské výnosy samotny, významu takového nepřikládá jim ale ani rozsudek. Pokud výnos ze dne 1. července 1919, čis. 40048 se zmiňuje o tom, že nezachování jeho předpisů bude mít za následek trestní stíhání, neprohlašuje tím nikterak nově nějaké počínání za trestné, nýbrž upozorňuje pouze na to že počínání takové je trestným dle zákonných a jiných předpisů, v dotčeném směru všeobecně platných. Nemají proto významu vývody této zmateční stížnosti ani potud, pokud zdůrazňují, že ony výnosy nebyly vydány na základě zmocňovacího zákona ze dne 24. července 1917, čis. 307 ř. zák. a tedy nikoli celou vládou, nýbrž jednotlivým ministerstvem, že nebyly uveřejněny ve sbírce zákonů a nařízení, nýbrž sděleny pouze uhelným inspektorátům, že tudíž bylo povinností nalézacího soudu, by zkoumal platnost výnosů těch. Stížnosti M-ova a W-ova poukazují v tomto spojení dále na ten zjev, že se v uhelných krajích vyvinul velmi čilý ruch kompenzační, jehož se účastnily všechny vrstvy obyvatelstva, a že doly dodávaly uhlí výměnou také těm, kdož směnných předmětů sami nevyrobějí. O existenci stavu podobného pochybovati není příčiny, počítá s ní dle rozhodovacích důvodů rozsudku i soud nalézací. Nejmenší opory naproti tomu nenachází ani ve skutkových zjištěních rozsudkových ani ve výsledcích trestního řízení další tvrzení zmatečnických stížností M-ovy a W-ovy, že se tak dělo s vědomím úřadů a dokonce i samotné vlády a že byly ministerstvem veřejných prací, pokud se týče inspektoráty ověřovány nákladní listy, týkající se kompenzačního uhlí získaného

neproducenty, a že i o zásilkách uhlí takového byly vyrozumívány i politické úřady. Ohledně uhlí, získaného kompensacemi neproducentů, se tak nedělo a pokud výnos ministerstva veřej. prací ze dne 24. září 1919, čís. 59.694 mluví o zlořádech, které se vyskytly při výměně potravin za uhlí a které vyvolaly lichvu uhlím, má nepochybně na zřeteli především ony případy, v nichž si uhlí vyměnou za potraviny a jiné předměty potřeby opatrovali jednotlivci, kteří si, nemajíce vlastních zásob, k nim teprve musili dopomoci k tomu cíli, by pak získaným uhlím obchodovali. Neprávem proto dovolávají se beztrestnosti zmateční stížnosti všech tří obžalovaných z toho důvodu, že prý činnost oněch neoprávněných kompensátorů byla všeobecně pokládána za dovolenou, pročť prý ani stěžovatelé nebyli si toho vědomi, že se svým počínáním dopouštějí něčeho nesprávného nebo dokonce činu trestného. Nehledíc totiž k tomu, že rozsudek v tom směru vůbec žádného výroku neobsahuje, což je první podmínkou, by mohl uplatňován býti důvod zmatečnosti dle § 281, čís. 9 b) tr. ř., jehož se v tom ohledu jednotlivé zmateční stížnosti jednak číselně, jednak obsahem příslušných vývodů dovolávají, jednalo by se tu nikoli o omyl skutkový, nýbrž o omyl právní, o neznalost zákona, která obžalovaných dle § 3 tr. z. neomlouvá, stejně jako se jim nelze právem dovolávat beztrestnosti z toho důvodu, že se toho, co sami činili, dopouštěli také jiní, byť se tak i bylo dělo větším počtem lidí a ve značných rozměrech.

Zmateční stížnost M-ova a S-ova dovolávají se dále té okolnosti, že velkoobchod uhlím připouští jednoho prostředníka (sprostředkovatele), a dovozují, že tímto sprostředkovatelem mezi doly a obžalovaným S-em byl v tomto případě obžalovaný Gustav M. Stížnost S-ova vychází při tom z názoru, že na tom nesejde, je-li takovýmto prostředníkem třebaš i osoba k obchodu s uhlím neoprávněná. Rozsudek reaguje na podobnou námítku obžalovaného S-a a nevyvrací správnosti její, pokud jde o pravidelný obchod uhlím, v důsledku tohoto názoru proto zamítl nalézací soud pro nerozhodnost při hlavním přelíčení návrh obhájce na provedení důkazu svědeckým výsledkem J. A. K. a Roberta H. o tom, že velkoobchodníci s uhlím nedostávali uhlí přímo od dolů, nýbrž prostřednictvím určitých firem, které měly výhradný prodej uhlí od dolů zajištěný. Neprávem dovolává se proto stížnost S-ova ve směru posléz uvedeném i zmatku dle § 281, čís. 4 tr. ř. Rozeznávajíť rozhodovací důvody v tom ohledu přesně a zcela případně mezi pravidelným obchodem s uhlím a mezi způsobem obchodování, k němuž došlo v tomto případě, kde uhlí získáno bylo osobou, k obchodování s uhlím neoprávněnou, a to cestou nesprávné (nepřípustné) kompensace. Je tudíž bezpodstatnou ona námítka obou stížností a to i potud, pokud stížnost S-ova zdůrazňuje, že ani kompensací uhlí nemůže do obchodu přijíti jinou cestou, než pomocí prostředníka. Neměloť dle správného zjištění rozsudkového, zakládajícího se na výnosech ministerstva veřejných prací, s kompensací uhlím vůbec býti obchodováno. Všechny tři zmateční stížnosti brojí v dalším a to patrně především s hlediska důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. proti zjištění rozsudkovému, dle něhož jednání všech obžalovaných bylo způsobitelným, ať již jde o řetězový obchod či o pletichy, vyhnatí ceny uhlí do výše. Rozsudek zjišťuje v tom směru, 1. že jednáním Gustava M-a cena uhlí s 3 K 86 h (rozsudek uvádí zřejmě jen nedopatřením číslici 3 K

77 h) až 4 K 17 h skutečně na 12 K 50 h stoupla, 2. že i jednání S-ovo mělo za následek stoupaní ceny uhlí, beztak již nesprávným způsobem kompensace do výše vyhnané, poněvadž prodal uhlí se ziskem maloobchodníku, o němž věděl, že je rovněž se ziskem dále prodává. Šímž přispěl ke zdražení uhlí o neodůvodněný zisk překupnický, 3. že konečně i jednáním W-ovým byla cena uhlí vyhnána do výše a to ze 2 K 40 h až na 25 K. I dlužno především poukázat na to, že, poněvadž již pouhé prodloužení řetězu meziobchodníků o článek zbytečný má v zápětí škodlivý účinek na tvoření cen zboží a ježto se tedy předpokládá, že řetězový obchod je již samotnou svou povahou způsobitelným ceny zboží stupňovati, při řetězovém obchodě zvláštního zjištění této způsobitelnosti se vůbec nevyžaduje, a je tudíž dotčená námítka stížnosti obžalovaného S-a, jehož jednání podřadně bylo pouze skutkové podstatě řetězového obchodu, vlastně již z tohoto důvodu bezpodstatna. Právě pochybena je stížnost téhož obžalovaného ostatně již potud, že popírá u něho i úmysl, vyhnatí cenu uhlí do výše, neboť úmysl takový nenáleží ani k pojmovým znakům skutkové podstaty pletich, neboť i tato předpokládá jen způsobitelnost dotčeného jednání, by jim byla cena předmětu potřeby stupňována. Rovněž právně mylným je názor, patrný ze stížnosti W-ovy, jakoby náležitostí téže skutkové podstaty byla způsobitelnost, vyhnatí cenu předmětu potřeby do výše přespříliš. Stačíť způsobitelnost stupňovati cenu vůbec; na výši tohoto stupňování nesejde. Zmateční stížnosti S-ova a W-ova opírají se tomu, že rozsudek při zjišťování způsobitelnosti jednání obžalovaných, aby jim cena uhlí byla vyhnána do výše, běže za podklad ony ceny (3 K 88 h až 4 K 17 h, resp. 2 K 40 h), za něž bylo uhlí obžalovaným M-ovi a W-ovi na dolech účtováno a namítají, že tu směrodatnými mohou býti jen ceny skutečné, to jest ony ceny, na něž přišlo uhlí oběma imenovaným následkem toho, že si směnné předměty musili opatřiti za ceny vyšší, než ve kterých jim doly předměty ony účtovaly. Námítka tato pozbývá půdy a stává se přímo bezpředmětnou, zaujme-li se jednak správné stanovisko nalézacího soudu, dle něhož stupňování cen uhlí dlužno spatřovati již ve zvýšení jich o neodůvodněný zisk překupnický, jednak shora již zmíněné další stanovisko, dle něhož na výši stupňování toho nesejde, neboť pak zvýšily se ceny, na něž ono M-em a W-em dle rozsudkového zjištění skutečně přišlo, jednáním M-ovým o 50 h, dalším prodejem jeho S-em opět o 50 h na 1 q, jednáním W-ovým pak při uhlí prodaném Josefu K-ovi o 3 K 34 h, při uhlí, prodaném sklárně v Kr., konečně o 93 h na 1 q. W-ovi nelze se ostatně cen, jim za směňovanou mouku placených (dle rozsudkového zjištění 858 K za 100 kg, pokud se týče 7 K za 1 kg), dovolávat také již z toho důvodu, že ony velmi značně převyšují nejvyšší ceny, v kritické době pro mouku úředně stanovené. Podstaty postrádají dále námítky, uplatňované zmatečnými stížnostmi S-a a W-a v tom směru, že prvý docílil prodejem uhlí jen pravidelného občanského, tedy dovoleného zisku, při čemž stížnost označuje množství uhlí jim prodaného, jako nepatrné, druhý pak že docílil pouhé nepatrné odměny za práci, kterou měl s opatřením mouky a uhlí tak, že prý nelze o něm říci, že by si byl chtěl zjednatí přespřílišný zisk, o němž prý mluví rozsudek. Nehledě totiž k tomu, že počet 62 vagonů uhlí, prodaného obžalovaným S-em, nelze naprosto nazvatí množstvím nepatrným, a že rozsudek nenazývá zisk, obžalovaným W-em docílený, ziskem přespřílišným, nýbrž co do částky

1275 K 30 h ziskem nepřiměřeným, nenáleží snaha po docílení zisku, jakož i otázka, zda zisku opravdu docíleno bylo, a konečně-i výše zisku k pojmovým znakům řetězového obchodu ani pletich. Zmateční stížnost Gustava M-a namítá s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř. dále, že jednání stěžovatelovo, který uhlí neprodal pokoutně nebo lidem podezřelým, nýbrž velkoobchodníku uhlím, neodpovídá pojmu pletich, jímž se dle názoru stížnosti vyrozumívá něco, čeho se řádný muž štítí, co se bojí světla, co není z jakéhokoli důvodu slušno (fair). Než pojmu pletich odpovídá již každé úmyslné jednání, které hledíc k poměrům vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování za účelem docílení zisku a je způsobilé, aby jím cena předmětu byla stupňována. Neomezuje se tudíž pojem pletich nutně jen na taková jednání, která s hlediska všeobecných názorů o čestnosti a slušnosti jeví se býti zvláště povážlivými, nebo jen na jednání rázu obskurního a pokoutního. Že ale jednání stěžovatelovo vykazuje všechny shora vypočtené skutkové znaky přečinu pletich, o tom vzhledem k tomu, co zde v tom směru již řečeno bylo, pochybovati nelze.

Čís. 389.

Je-li majitel živnostenského podniku do té míry osobně vzdálen jeho vedení a provozování, že již nabytí a uvázání se v jeho provozování vykonává osobou třetí, jednání plně oprávněnou, přichází s hlediska trestní zodpovědnosti dle § 335 tr. zák. v úvalu jeho zástupce ve vedení podniku.

(Rozh. ze dne 5. března 1921, Kr II 243/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 21. května 1920, jímž byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti těla dle § 335 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek je především na omylu, pokud, zkoumajе otázku viny Antonína W. ve směru subjektivním, vyvrcholuje své vývody v projev přesvědčení, že tohoto obžalovaného nelze činiti zodpovědným za každý úraz. Nastavší úraz (těžké ublížení na těle nebo smrt) je ve smyslu § 335 tr. zák. pouze objektivní podmínkou trestnosti (dle tohoto §u na rozdíl od § 431 z. tr.) skutkové podstaty, která založena je již kulposním jednáním nebo opomenutím ohrožujícím lidský život nebo tělesnou bezpečnost lidí. Správně měl si tedy rozsudek položit a rozřešiti otázku, je-li obžalovaný Antonín W. zodpověden za to, že v podzemní místnosti přádelny byly poměry, ohrožující lidský život nebo tělesnou bezpečnost lidí, to jest, přivodil-li poměry ty svým jednáním nebo opomenutím, pokud se týče, opomenul-li vady takové napravití. Obžaloba spatřovala vinu Antonína W. v tom, že jako majitel přádelny nepostaral se o to, by podzemní

místnost přádelny, kde jsou umístěny transmisy, byla jak co do osvětlení, tak co do přístupu k transmisi opatřena způsobem, zabezpečujícím bezpečné konání práce v této místnosti, pak, že se nepostaral o schopné správce závodu a konečně, že se nepostaral o náležité poučení dělnictva v přádelně pracujících, obzvláště Františka Š. ohledně šetření bezpečnostních zařízení. Rozsudek shledává po stránce objektivní, že podzemní transmisi místnost se zřetelem na nedostatečné osvětlení, neschůdnost přístupu ke kolu od trhače hadrů a nízký strop a po léta užívaný, nikterak nechráněný přechod přes hlavní hnací řemen neodpovídala předpisům živnostenského řádu a že smrt V-ové nastala následkem nedostatečného a předpisům neodpovídajícího zařízení podzemní místnosti transmisi, takže je tu příčinná souvislost mezi opomenutím osob, za dodržení těchto předpisů zodpovědných, a nastavším úrazem. Proč nedostatečné osvětlení, neschůdnost přístupu ke kolu od trhače hadrů a nízký strop ohrožovaly tělesnou bezpečnost lidí a přičítaly se předpisům živnostenského řádu, proč zejména byly příčinnými pro smrt V-ové, rozsudek nepraví. Jisto je však a dokázáno jednak úrazem, jednak spisy okresního hejtmanskví jakožto úřadu živnostenského, že po léta užívaný, nijak nechráněný přechod přes hlavní hnací řemen ohrožoval život a tělesnou bezpečnost lidí v transmisi místnosti pracujících, a mimo to se přičil všeobecné zásadě, vyslovené v § 74 živnostenského řádu, a nařízení min. obchodu ze dne 23. listopadu 1905 čis. 176 ř. z., konečně též speciálnímu příkazu, udělenému na podkladě tohoto § živnostenským úřadem po dvakráte předchůdci Antonína W-a v držení přádelny a jednou správě statku Antonína W-a samého. Dle tohoto ministerského nařízení a úředních příkazů měly býti přístupné části obíhající řemenů zakryty nebo zapaženy, což se dle zjištění rozsudku co do žlabem probíhajícího řemene od hlavního kola nestalo. Co pak se týče otázky po zodpovědnosti toho kterého z obžalovaných za toto ohrožení života a zdraví lidského a zanedbání předepsané péče, dlužno uvážiti toto: § 335 z. tr. činí při usmrcení nebo těžkém ublížení na těle zodpovědným za kausální pro ně kulposní čin nebo opomenutí toho, kdo mimo jiné podle zvlášť vyhlášených předpisů mohl seznáti, že z jeho jednání neb opomenutí může vzejíti nebo se zvýšiti nebezpečí pro tělesnou bezpečnost nebo život lidí. Takový zvlášť vyhlášený předpis je obsažen v § 74 živnostenského řádu (pro dobu kritickou v doslovu zákona ze dne 21. dubna 1913 čis. 74 ř. z.), jenž stanoví, že majitel živnosti je povinen svým nákladem učiniti všechna zdravotní opatření a zříditi a udržovati všechna jiná zařízení, zvláště při pracovních místnostech, strojích a pracovním náčiní, kterých při provozování jeho živnosti vzhledem k její povaze nebo způsobu provozování místnosti je třeba na ochranu života a zdraví pomocných pracovníků. Proto má majitel živnosti o to pečovati, by stroje, zařízení závodní a jejich části tak byly ohrazeny nebo takovými ochrannými úpravami opatřeny, by dělníci, komajíce obezřele svou práci, nemohli snadně býti ohroženi. Rovněž poukázati je tu k předpisům svrchu zmíněného ministerského nařízení. Předpisy živnostenského řádu, pokud se týče na jejich základě vydaná konkrétní bezpečnostní nařízení ministerstva neb úřadu živnostenského neznamenají arci maxima požadavků, týkajících se bezpečnostních opatření, ovšem ale jejich minimum, tak totiž, že, nebyla-li ani ona zachována, a bylo-li opomenutí to kausálním pro úraz, nastává v první řadě zodpovědnost majitele podniku z onoho důvodu. Dle

toho nevadilo by zásadně zodpovědnosti obžalovaného Antonína W-a v případě, o nějž jde, že nebyly příkazy, týkající se zahrazení kanálku, uděleny jemu osobně. Povinnost jeho, postarati se o bezpečnostní opatření v podzemní místnosti transmisní plynula zásadně již z náležitě vyhlášeného předpisu § 74 živnostenského řádu a vznikla pro obžalovaného W-a tím okamžikem, kdy se stal majitelem živnostenského podniku. Tu dlužno však přihlídnouti k obraně obžalovaného Antonína W-a, dle níž on podnik nabytí svými úředníky, správou svých statků, a sám podniku ani nepřijímal, ani provozování jeho osobně nevedl. O prvých dvou z těchto okolností rozsudek se nevyslovuje i nelze již proto soudu zrušovacímu dojíti k rozhodnutí ve věci samé, poněvadž šlo by tu po případě o okolnosti právně závazné. § 335 tr. zák. předpokládá totiž na straně toho, kdo dopustil se činu neb opomenutí rázu tam uvedeného, zásadně osobní seznatelnost nebezpečnosti jeho pro integritu lidského zdraví a života, jež arci v případech neuposlechnutí zvlášť vyhlášených předpisů, ochraně této integrity sloužících, nemůže již býti popírána, poněvadž právě tyto předpisy svou existencí a závažností sprostředkují zodpovědné osobě vědomí, čeho třeba minimalně na odvrácenou nebezpečí; z druhé strany však § 74 živnostenského řádu o s o b ě nezakládá zodpovědnosti trestní před soudem za nezachování jeho předpisů. Proto dlužno připustiti, že, je-li majitel živnostenského podniku osobně do té míry vzdálen vedení a provozování jeho, že již nabytí a uvázání se v jeho provozování vykonává osobou třetí, přichází i s hlediska trestní zodpovědnosti podle § 335 tr. zák. v počet nikoli on, nýbrž ona osoba, jež vskutku majitele po stránce a možnosti osobní seznatelnosti nebezpečí, pokud se týče povinnosti ku splnění příkazů živnostenského řádu a živnostenských úřadů úplně zastupovala, — předpokládajíc arci, že bylo též vůlí majitele podniku, zříditi si takového zástupce a že majitel podniku vůli tuto projevil, uloživ osobě té a zmocniv ji, by za něho vykonávala práva a plnila povinnosti majitelovy, a dav jí též přiměřenou plnou moc i prostředky, by vskutku mohla vyhovovati zákonným nebo úředním příkazům rázu shora uvedeného. Byli-li nadlesní R., pokud se týče lesní K. a přadlák Š. v tomto smyslu zástupci obžalovaného W-a, jaký byl rozsah jejich povinností a práv oproti obžalovanému W-ovi, i na venek, jaké základní příkazy a plné moci jim byly uděleny, byla-li speciálně také Š-ovi dána možnost, postarati se o nápravu zařízení, bezpečnost lidskou ohrožujících, přijal-li K. a Š. tyto příkazy a byli-li si vědomí práv a povinností, jim z nich plynoucích — to vše rozsudek ponechává neuzjištěným a to je další vada, pro kterou již s hlediska § 288 čís 3 tr. ř. musilo dojíti k výroku zrušovacímu. Bude tedy na soudě nalézacím, aby dospěl na podkladě příslušných šetření k výslovnému zjištění ve směrech naznačených.

Čís. 390.

Navrácení v předešlý stav jest přípustno i tehdy, byla-li zmeškána lhůta ku provedení opravného prostředku.

V tom, že obhájcův úředník přišel na poštu s opravným prostředkem poslední den lhůty v čase, kdy se zásilky již nepřijímaly, nelze spatřovati překážku ve smyslu § 364 tr. ř.

(Rozh. ze dne 8. března 1921, Kr I 200/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném sezení žádost obžalovaného za navrácení v předešlý stav.

Důvody:

Dle § 364 čís. 1. tr. ř. může se obžalovaný, zmeškovav lhůtu k opovědění opravných prostředků proti rozsudku, domáhati navrácení v předešlý stav jen tehdy, když prokáže, že neodvratná překážka bez jeho nebo jeho obhájce zavinění mu znemožnila lhůtu dodržeti. Této podmínky zde není, i když lze připustiti, že citované ustanovení zákona z důvodů slušnosti a spravedlnosti dlužno ve prospěch obžalovaného vztahovati též na tento případ, třeba že nejde o opovědění, nýbrž o provedení opravných prostředků, ježto by jinak obžalovanému vzešla nenahraditelná újma tím, že v opovědi opravných prostředků neuvedl zmatečných a odvolacích důvodů a vůbec bližších okolností a tyto teprve provedením měly býti doplněny. Obžalovaný omlouvá se tím, že jeho obhájce pro nával jiné neodkladné práce mohl vyhotoviti provedení opravných prostředků teprve až poslední den lhůty dne 25. ledna 1921 a odevzdati je v 6³⁰ hod. večer své úřednici, by je ještě téhož večera na poště doporučeně podala, tato však, že je podala až druhý den ráno s tím, že včera bylo již pozdě, a z protokolární výpovědi této úřednice plyne, že ona se nejdříve pokusila u dvou poštovních filiálek spis podati, že však tam bylo již zavřeno, a že, když konečně v 8 hod. večer na hlavní poštu přišla, také tam již zásilky nepřijímali, a na hlavní poštu že ihned nešla proto, poněvadž tam musí vždy půl hodiny čekat, a že myslila, že spis podá ještě ve filiálce. Uváží-li se, že obhájce, když již provedení opravných prostředků na své nebezpečí na poslední den lhůty ponechal, povinen byl, o to se pod vlastní zodpovědností postarati, by provedení to ještě v době, ve které se doporučené zásilky na poště přijímají, tam skutečně také bylo podáno, že však, ačkoliv ručí i za dodržení lhůty i za zavinění svého úřednictva, jednak provedení opravných prostředků své úřednici teprve v poslední chvíli večer odevzdal a jednak ani potom podání na poštu větší pozornosti a potřebné péče nevěnoval a o přesné a včasné vykonání svého příkazu se nestaral, nelze v tomto případě za vyličených a obhájcem zaviněných okolností v tom, že obhájcová úřednice přišla na poštu až v době, když se zásilky již nepřijímaly, spatřovati obhájcem nezaviněnou, neodvratnou překážku včasného provedení opravných prostředků, a proto není zde předpokladu § 364 čís. 1 tr. ř.

Čís. 391.

Předražování (cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.)
Nakupovač z úředního příkazu.

(Rozh. ze dne 10. března 1921, Kr II 334/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 5. října 1920, jímž byl obžalovaný

sproštěn z obžaloby pro přečin dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc důvod dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., označuje zmateční stížnost za nesprávný názor nalézacího soudu, že obžalovaný svou činností při nákupu a dodávce bramborů, se stanoviska zásobovacího užitečnou, porušil pouze disciplinární předpisy pro učitele, že však v jednání jeho nelze spatřovati ani řetězového obchodu, ani pletich. Výtce té nelze však přisvědčiti. Co se týče především otázky, lze-li jednání obžalovaného, povoláním nadučitele, který dle rozsudkových zjištění zmocněn byl zemským hospodářským úřadem v M. k obchodu rannými brambory (jenž byl tehdy od 1. července do 15. září 1919 uvolněn), podřaditi pod pojem řetězového obchodu, dlužno otázku tuto zodpověděti záporně. Obžalovaný nakoupil totiž dle zjištění nalézacího soudu v srpnu a září 1919 u producentů v okolí obce F. 21 vagonů ranných bramborů po 60 až 110 K za metrák a dodal je hospodářskému úřadu, který je přímo přidělil těžářstvům ostravského revíru. Jednoduššího spojení mezi vyrabitelem a spotřebitelem než v tomto případě nelze si představit. Ježto tedy kupoval obžalovaný u producentů a prodával přímo do konsumu, nelze v jeho činnosti shledati řetězového obchodu. Než není tu ani skutkové podstaty přečinu pletich. Ke skutkové povaze tohoto přečinu se vyhledává, by někdo vsunul se mezi výrobce, pokud se týče velkoobchodníka a spotřebitele zboží jakožto neužitečný, zbytečný překupník, po případě, by někdo zasáhl nepovolaně do oběhu zboží jiným způsobem, jímž mohlo býti účinkováno na zvýšení ceny. Co se týče tohoto vsunutí se obžalovaného, tu jak správně dovodil nalézací soud, zmocněn byl obžalovaný zemským hospodářským úřadem v M. ku nákupu ranných bramborů v přilehlých krajích Moravy a Slezska a to 20 až 30 vagonů za cenu 130—140 K za q franco stanice M. a obdržel od referenta téhož úřadu dra. F. též nákladní listy, opatřené razítkem tohoto úřadu; brambory ty dodány byly strádajícímu dělnictvu ostravskému. Zmocněnec úřadu, který kupuje něco ku poukazu úřadu a ku všeobecnému prospěchu, nemůže však a nesmí považován býti za nepřipustný článek, neboť předpoklad takový jest a byl by pojmovou nemožností. Sprostředkovácí činnost obžalovaného nebyla naprosto zbytečná, naopak byla velice účelnou a užitečnou, ježto bez této činnosti obžalovaného bylo by bývalo řádné zásobování na Ostravsku nemyslitelno. Nelze pustiti se zřetele, že obžalovaný dodal dle zjištění nalézacího soudu brambory hluboko pod směrnými cenami (2 K 40 h). Kdyby se byly dodržely tehdy platné maximální ceny bramborů, mělo by to mimo to, jak potvrdil svědek Dr. F. za následek, že by brambory byly zmizely vůbec z trhu a bylo by důsledkem toho obyvatelstvo, nanejvýš dělnictvo na Ostravsku bez bramborů. K tomu přistupuje ještě to, že nastávaly opětovně poruchy v zásobování a že pro naprosté selhání činnosti vyživovací administrativy, jak vysvítá z výpovědi zmíněného svědka, hrozilo nebezpečí generální stávky v uhelném revíru ostravském. V krajním tomto nebezpečí použila státní správa politická, která je zodpovědná nejen za klid a pořádek v republice, nýbrž již záležitosti musí též na dostatečném a stejnoměrném zásobování obyvatelstva nejdůležitějšími předměty potřeby, nabídky obža-

lovaného pro úkol opatření a dodání ranných bramborů a zmocnila ho ku nákupu bramborů těch, jak svrchu podotčeno. Činnost obžalovaného prospěla tudíž značně veřejnému zájmu, ježto právě obžalovaným dodané zásilky bramborů zažehnaly hrozící stávkou na horké půdě ostravské a odpomohly nejvyšší nouzi. Obžalovaný, který zmocněn byl od úřadu, musel akci, týkající se dodávky 20 až 30 vagonů bramborů, považovati za naprosto bezvadnou, kdyžž dodával úřadu brambory za cenu téměř o polovici nižší než byla cena bramborů v M. Okolnosti tyto vylučují v jeho osobě jak každý úmysl lichevní, tak také subjektivně vědomí bezprávnosti. Nebyla tedy činnost obžalovaného zbytečnou a neodrážela se jí přechod zboží od výrobce na spotřebitele, jak mylně stížnost dovozuje, nýbrž jde jen o užitečné a účelné vměšování se obžalovaného, který získal kraji ostravskému nezbytně potřebné brambory a tím také prospěl veřejnosti a celku. Stranou lze ponechati otázku, jednal-li obžalovaný se stanoviska živnostenského řádu správně čili nic; s hlediska pletich je okolnost ta nerozhodna, ježto nikde v zákoně není předepsáno, že by jen obchodník plného práva směl z rozkazu, pokud se týče zmocnění státních úřadů určité nákupy prováděti. Také je lhůstojno, proč použil hospodářský úřad ku nákupu a dodávce bramborů osoby jiné než odborníka. Úřad ten samozřejmě může obstarávati své nákupy prostřednictvím osob třetích a měl pro to, že použil k účelu tomu obžalovaného, jistě důležité, závažné důvody. Jestli všeobecně známo, že byla tehdy nechuť proti obchodníkům při animositě mezi obyvatelstvem městským a venkovským a neochotě výrobců oproti obchodníkům; sáhl proto k obžalovanému, učitel, jak se i jinak při většině výkupu obilí dělo, ježto státní správa měla právem za to, že učitelům s ohledem na jejich úzký styk s venkovským lidem a působení mezi ním, podaří se zjednatí větší množství potravin. Jsou to sice zjevy abnormální, než abnormální doba, ve které následkem poválečných poměrů z části ještě nyní žijeme, má za následek tyto abnormální zjevy. Činnost obžalovaného nebyla však také, jak nalézací soud právem logickým závěrem zjišťuje, způsobila zvyšování ceny bramborů. V M. byly tehdy směrné ceny na brambory, jež činily dle sdělení zemského hospodářského úřadu v M. 2 K 40 h za jeden kg. Obžalovaný, který nesměl při nákupu a též při sčítování hospodářským úřadem určenou cenou výši přefiřčiti, nepožadoval po hospodářském úřadě nikdy více než limitovanou cenu 140 K za q. Zmateční stížnost není v právu, tvrdí-li, že činnost obžalovaného byla způsobila zvyšování cenu bramborů o provisi, kterou obžalovaný účtoval pro sebe. Obžalovaný, který dodal vesměs brambory výborné jakosti, nedostal od úřadu žádných diet, žádného platu a musel vzíti veškeré riziko dodávek na sebe. Je přirozeno, že obžalovaný nemohl za tohoto stavu věci prodávati brambory za cenu, za kterou je koupil, ježto nutno uvážiti ještě i to, že brambory podléhají zkáze, že se jich za dopravy mnoho ztratí, že obžalovaný používal nakupovačů, jimž dával provisi a pod. Dle vylíčeného není zde zákonitých předpokladů skutkové podstaty pletich dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Zjistil-li tedy nalézací soud, že činnost obžalovaného byla hospodářsky prospěšná a osvobodil-li ho za takových okolností z obžaloby pro přečin pletich, nelze uznati výrok tento právně pochybeným.

Čís. 392.

Rušení míru domovního (§ 83 případ druhý tr. zák.) může být spácháno s více sebranými lidmi i pachatelem neozbrojeným. Není třeba, by v p á d byl násilný. Stačí, bylo-li na osobě spácháno násilí psychické.

Tím, že předseda přípustil před přelíčením vývodní svědky, není pre-judikováno rozhodnutí o připuštění svědků těch při hlavním přelíčení, nanejmé nebyl-li obžalobce o připuštění svědků předsedou uvědoměn.

(Rozh. ze dne 12. března 1921, Kr I 852/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody § 281 čís. 9 a) a 4 tr. ř. V tomto směru opírá se stížnost o usnesení nalézacího soudu, jímž zamítnut byl jako nerozhodný návrh obhajoby na výslech šesti svědků vývodních o tom, »že se obžalovaný nechoval výhrůžně ani násilně«, takže rozsudek vynesen byl pak výhradně na podkladě výpovědi svědků, obžalovanému prý krajně nepřátelských, v čemž spatřuje stěžovatel porušení zákona. Stížnost má tu patrně na mysli zásadu § 3 tr. ř., dle něhož mají veškeré orgány, činné v řízení trestním, stejně pečlivě šetřit okolností, sloužících ku zatížení jako ku obhájení obviněného. Než byt i nebylo lze upříti, že rozsudek následkem zamítnutí návrhu skutečně spočívá převážně na jednostranném svědectví továrníka, proti němuž útok obžalovaného čelil, a osob na něm závislých, přece nelze přehlédnouti, že vývodní svědci, obžalovaným vedení, byli vesměs dle vlastního udání navrhovatelova osoby na násilném vpádu do kancelářských místností súčasťně, tedy při nejmenším z účasti na trestném činu podezřelé. Neméně přichází v úvahu, že svědci ti navrženi byli jen na vyvrácení okolností, že se stěžovatel choval tak výhrůžně a násilně, jak líčí to svědci průvodní. V tomto případě šlo však o vniknutí a násilné počínání celého davu lidu za společným účelem, vynutiti na továrníku placení příspěvků. Dav i obžalovaný vnikli do kanceláře za tím účelem, by výhrůžným svým vystoupením vynutili na Bedřichu H-ovi domnělé své právo na vyplacení podpory. Osobní vystoupení obžalovaného bylo proto jen součástí společného výhrůžného vystoupení davu a nebylo by tudíž rozhodným, kdyby vývodní svědci, účastníci to výstupu, vyličili snad osobní vystoupení stěžovatelovo poněkud méně příkře, než dosvědčili je svědci průvodní. Okolnost, že předseda na návrh stěžovatelův, podaný ještě před přelíčením, přípustil svědky navržené a že obžalovaný si svědky ty, jímž obsílka doručena nebyla, přivedl s sebou ku hlavnímu přelíčení, nemohla pre-judikovati rozhodnutí soudu o návrhu obnoveném při přelíčení, to tím méně, an žalobce o připuštění svědků způsobem v § 222 tr. ř. předepsaným nebyl uvědoměn, a svědci tudíž, ovšem bez újmy předsedova práva dle § 254 tr. ř., jehož předseda však nepoužil, nemohli být vyslechnuti. Pro nerozhodnost okolností, o níž svědci byli

vedeni, nelze shledati usnesení o zamítnutí návrhu na výslech svědků protizákonným a způsobilým by bylo vzato za podklad uplatňovaného formálního zmatku.

Po stránce hmotněprávní označuje stížnost výrok, jímž obžalovaný uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák., za zmátečný dle § 281, čís. 9 a) tr. ř., ježto a) nebyla rušena držba Bedřicha H-a vůbec, b) zvláště ale ne násilným vpádem, c) ježto nebylo stěžovatelem na osobě H-ově vykonáno násilí a d) účelem činu nebyl výkon záští. Dle náhledu stížnosti mohlo by se nejvýše jednat o méně trestný zločin vydírání dle § 98 tr. zák., kdyby nebylo šlo o vynucení plnění, na něž měl obžalovaný jako zákonem oprávněný zástupce své manželky právo. Pokud jde o námitky a) a b) netřeba zvláště dovozovati, že rušena byla držba H-ova ku místnostem kancelářským i tím, že obžalovaný vnikl se shromážděným davem proti vůli H-ově zadním vchodem, kterým chodívá jen kancelářský personál, do kanceláře, ježž druhé dveře, pro pravidelný vstup cizích lidí určené, byly zamčeny. O námitky ty opírá se však zmáteční stížnost zřejmě jen nerozeznávajíc správně mezi prvním a druhým případem § 83 tr. zák., o kterýž poslednější tuto vlastně jde. Že v tomto případě t. zv. rušení míru domovního může spáchán být zločin netoliko jedním pachatelem vyzbrojeným, nýbrž, jako v případě prvním i pachatelem neozbrojeným, »s více sebranými lidmi« vychází zřejmě na jevo ze stylisace zákona — »aneb jestliže i bez pomocníků...« a zmáteční stížnost to též nepopírá. Nesprávně však má stížnost za to, že by i v tomto případě třeba bylo násilného vpádu. Netřeba se tudíž námitkou, že v tomto případě nešlo o »násilný vpád« blíže zabývat, to tím méně, an vniknutí do místnosti kancelářské proti vůli majitele je v rozsudku zcela jasně zjištěno a odůvodněno. K námitce c) stačí poukázati nejen na zjištěné osobní vystupování stěžovatelovo, nýbrž zvláště na jeho spojení s krajně výhrůžným počínáním vniknuvšího davu, jímž Bedřich H. tou měrou byl zastrašen, že ve všem podrobil se nárokům davu, dle jeho náhledu neoprávněným. Že ku skutkové podstatě stačí i takovéto psychické násilí, vyplývá zřejmě z obdobných §§ 81, 98, 174 I. b). 190 tr. zák. Pokud pak jde o námitku ad d) zákon sám v poslední větě označuje výslovně konečný cíl, domnělý nárok prosaditi, za jednu z pohutek zákonem předpokládaných, ostatně v zákoně jen příkladmo uvedených, a netřeba proto vůbec zkoumati otázku, zda účelem byl výkon záští, čili nic. Ježto však jsou zde všechny známky zločinu dle § 83 tr. z., jímž obžalovaný uznán byl vinným, odpadá vůbec úvaha, není-li tu snad skutkové podstaty i zločinu vydírání, nehledíc k tomu, že zločin ten, jak správně stížnost sama uvádí, nemůže přijíti v úvahu pro zjištění soudu nalézacího, že obžalovaný a jeho soudruzi použili násilí jen, by domnělé právo prosadili.

Čís. 393.

Pojmu »následků« ve smyslu § 411 tr. zák. vyhovuje každé i zcela nepatrné porušení zdraví, pokud se týče tělesné integrity.

(Rozh. ze dne 12. března 1921, Kr I 73/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížností obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 20. listopadu 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným též přestupkem proti bezpečnosti těla dle § 411 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přestupek lehkého ublížení na těle, namítá stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti dle § 281, čís. 10 tr. ř., že v krvácení z nosu, o němž prý ani nebylo zjištěno, jaké to krvácení bylo, lze spatřovati pouze viditelné známky, nikoliv však také následky, které lehké poškození tělesné dle § 411 tr. zák. vedle viditelných známek po sobě zanechati musí a které musí záležeti v porušení zdraví nebo v neschopnosti k povolání. V tomto případě mohlo by se prý tudíž jednat jen o přestupek dle § 496 tr. zák. Právní názor, jehož se stížnost dovolává, je sice v zásadě správný, stejně nepochybně však je, že pojmu »následků« ve smyslu § 411 tr. zák. vyhovuje každé i zcela nepatrné porušení zdraví, pokud se týče tělesné integrity. Rozsudkem u poškozeného zjištěné krvácení pak nasvědčuje bez ohledu na jeho stupeň a dobu trvání neklamně tomu, že políčkem, jemu od stěžovatele zasazeným, jistě, byť snad nepatrné porušení jeho zdraví pokud se týče tělesné integrity přivoděno bylo tak, že nalézací soud právem dospěl k závěru, že jeho tělesné poškození zanechalo po sobě nejen viditelné známky, nýbrž i následky.

Čís. 394.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Zmatečnická stížnost pro zachování zákona jest přípustná i proti nálezům soudů lichevnických, třebaž šlo pouze o přestupek správní.

V řízení pro správní přestupek překročení nejvyšších cen dle § 6 lichevnického zákona nelze přihlížeti k cenám nabývacím.

(Rozh. ze dne 12. března 1921, Kr I 209/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečnické stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Nálezem lichevnického soudu při krajském soudu v Čes. Budějovicích jako soudu odvolacího ze dne 16. září 1920 byl porušen zákon v ustanovení § 6 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Nálezem okresního jakožto lichevnického soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. května 1920 byl řezník Vojtěch K. uznán vinným přestupkem § 6 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. za to, že dne 18. března 1920 požadoval v Českých Budějovicích za 1 kg hovězího masa 18 Kč místo (úřední) nejvyšší ceny 15 K, stanovené vládním nařízením ze dne

2. ledna 1920, č. 22 sb. z. a n. K odvolání obžalovaného byl nález ten rozhodnutím lichevnického soudu při krajském soudě v Českých Budějovicích jako soudu odvolacího ze dne 16. září 1920 změněn a Vojtěch K. dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn s odůvodněním, že maximální cena 15 K za 1 kg hovězího masa ve výsekovém prodeji jest příliš nízkou, nežli aby řezníci, dobytek draho kupující, se jí mohli řídit, ježto by jinak utrpěli samí škodu. Generální prokuratura podala proti tomuto rozhodnutí zmatečnickou stížnost na ochranu zákona, dožadující se výroku, že svrchu uvedeným rozhodnutím odvolacího soudu lichevnického byl porušen zákon v ustanovení § 6 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Nejvyšší jako zrušovací soud uvážil především otázku přípustnosti zmatečnické stížnosti ve smyslu §§ 33, 292 a 479 ř. tr. a rozřešil ji pro případ, o němž jde, kladně uváživ toto: Dlužno za to míti, že nález předsedy soudu lichevnického, jakož i odvolacího soudu lichevnického, byť i šlo o přestupek správní, jest nálezem trestního soudu, neboť zákon čís. 568 z r. 1919 o trestání válečné lichvy jest doplňkem zákona trestního a i řízení před soudy lichevnickými dle zákona čís. 567 z r. 1919 jest doplňkem trestního řádu, dle něhož nutno postupovati. Dle § 9 tohoto zákona mohou z nálezů, vyneseneho soudcem jako zástupcem úřadu správního veřejný obžalobce i obviněný podati odvolání, o němž rozhoduje odvolací senát, pouze jinak sestavený než odvolací senát řádný, v řízení, obdobném odvolacímu řízení ve věcech přestupkových. Povahou jest tedy lichevnický soud soudem trestním i tehda, když rozhoduje o správních přestupcích a ježto dle § 33 tr. ř. lze proti nezákonným usnesením trestního soudu vznésti stížnost na záštitu zákona, není příčiny, by mimořádného toho právního prostředku užito nebylo i proti nezákonnému usnesení soudu lichevnického, to tím spíše, ježto § 479 tr. ř. výslovně poukazuje na zmatečnickou stížnost proti rozsudkům v řízení odvolacím, jehož, jak shora uvedeno, jest obdobně použiti i při správních přestupcích.

Ve věci samé pak dává nejvyšší jako zrušovací soud zmatečnickou stížností generální prokuratury rovněž za pravdu. Dle § 6 lichevnického zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. dopouští se správního přestupku, o němž dle § 5 zákona o lidových soudech pro trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. rozhoduje předseda soudu lichevnického, kdo za předměty potřeby požaduje vyšší cenu, než jest nejvyšší cena, ustanovená pro tyto předměty podle §§ 17 a 18 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. nebo podle zvláštního ministerského nařízení. Podle § 6 vládního nařízení ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n. nesměla v době činu nejvyšší cena hovězího masa v drobném prodeji činiti více než 15 Kč za 1 kg, ale zemské politické úřady mohou, hledíce k místním poměrům cenu tuto přiměřeně snížit. Dle § 1 nařízení presidenta zemské správy politické v Praze ze dne 22. ledna 1920, č. 46 sb. z. a n. byla nejvyšší cena hovězího masa v drobném taktéž na 15 Kč ustanovena. Z uvedeného plyne, že Vojtěch K. požaduje za 1 kg hovězího masa 18 Kč, dopustil se svrchu řečeného přestupku správního a že nálezem odvolacího soudu lichevnického, kterým byl Vojtěch K. dle § 259, čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn, byl porušen zákon. Úvaha, z níž odvolací soud lichevnický dospívá k sprostění obžalovaného, je pochybena, poněvadž norma § 6 lichevnického zákona stanoví prostý trest za neposlušnost a nepřipouští námitek a obran odůvodňovaných v podstatě popíráním

správnosti a účelnosti nařízení, normou tou chráněného. Skutečná nemožnost uposlechnouti nařízení nebyla pak obžalovaným tvrzena, ani odvolacím soudem lichevním předpokládána. Přihlížeti však ku cenám nabývacím, je přípustno jen s hlediska skutkové podstaty přímého předražování ve smyslu § 20 cís. nařízení ze dne 24. března 1917. čís. 131 ř. zák. a § 7 zák. ze dne 17. října 1919. čís. 568 sb. z. a n. — dle § 6 čís. 3 lit. c) zák. posléze citovaného může současně dojiti ku stíhání pro překročení maximální ceny i pro předražování — a i tu arci jen s tím omezením, že předražený nákup nemůže dojiti zřetele a nezbavuje zodpovědnosti. S hlediska § 6 však ani nákladů nabývacích dbáno býti nemůže; nepřipouští toho ani doslov ani účel zákona, jak patrně z vládní předlohy jeho (tisk č. 1548/19), dle níž zmíněné ustanovení má umožňovati rychlé a účinné stíhání překročování maximálních cen, zejména urychleným řízením mandátním, aniž se tím prejudikuje řízení soudnímu, jež se provede samostatně; důvodová zpráva právního výboru Národního shromáždění (tisk 1697/19) o zmíněném vládním návrhu pak, objasňujíc příčiny novoty, záležející v příkázání správních přestupků přednostům lidových soudů lichevních, poukazuje na to, že v řízení před řádnými soudy bylo nutno dovozovati pokud se týče vyšetřovati náklady pořizovací, z čehož a contrario nutně plyne, že v řízení o přestupcích, kdysi správních a nyní rovněž soudům přikázaných, námitka nákladů nabývacích místa nemá.

Čís. 395.

Smilstvem ve smyslu § 129 lit. b) tr. zák. jest každé bezprávné použití těla, třeba oděného, jiné osoby téhož pohlaví k předsevzetí úkonů, jimiž mají býti ukojeny chťiče.

(Rozh. ze dne 12. března 1921, Kr II 265/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 18. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem smilstva proti přirozenosti podle § 129 lit. b) tr. zák.

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný dal se koncem února 1920 večer v B. na ulici do řeči s neznámým jemu Aloisem Sch., že za řeči přehodil přes něj svůj široký plášť, líbal ho a sahal mu po přirození, pak (ježto náhodou knoflík u kalhot byl otevřen) i na holé přirození, až se mu hoch vytrhl a utekl. V téže době připojil se obžalovaný na ulici k neznámému jemu 15letému Rudolfovi K-ovi a smluvil s ním dostaveníčko. Za několik dní po té večer potkal se s hochem, zavěsil se mu pod pažďí, počal ho líbat a pozval ho na druhý večer na starý hřbitov. Tam mu pak sahal přes kalhoty na přirození, líbal ho a tlačil se na něho jako na ženu. Když se hoch tázal, proč to dělá, řekl obžalovaný, že je to jedno, jestli to dělá s děvčetem nebo sám, nebo s chlapcem, že on četl knížky, že se v tom již vyzná; co že mají dělat ti chudáci vojáci, kteří v poli nemají žádného děvčete. Zmateční stížnost obžalovaného, uplatňující s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., že pouhý dotek cizího údu pohlavního

není ještě zločinem smilstva ve smyslu § 129 I b) tr. zák., není odůvodněna. Zákon neurčuje sice v § 129 pojem »smilstva«, tento vychází však na jevo ze srovnání s předchozím § 128 tr. zák. V tomto místě zákona nemluví se o uspokojení pohlavního pudu, nýbrž jen o »ukojení chťiče« a stačí k založení skutkové podstaty zločinu zprznění »pohlavní zneužití«, pod kterým rozuměti dlužno každé bezprávné použití těla jiné osoby k předsevzetí úkonů pudu pohlavního. Poněvadž pak v § 128 tr. z. poukazuje se na § 129 I b) tr. zák. takto: »Kdo zneužije pohlavně (scilicet osoby v § 128 míněné) k ukojení svých chťičů... dopouští se, nezakládá-li toto jednání zločin dle § 129 I b) tr. zák. zločinu zprznění...«, dlužno pojem »smilstva« vykládati v naznačeném právě smyslu. Tomu nasvědčuje i dějinný vývoj tohoto pojmu. Ve dvorním dekretu ze dne 26. června 1844, čís. 4413, sb. z. s. čís. 816 se praví, že výraz »smilstvo« dlužno pojímati v jeho přirozeném významu. Dle tohoto významu zahrnuje však smilstvo v sobě každé, smyslností sloužící, meze mravů a slušnosti překračující pohlavní zneužití těla jiné osoby. V důsledku toho nemusí smilné úkony býti nutně předsevzaty na nahých částech těla osoby téhož pohlaví, nýbrž stačí i když se tak stalo na těle oděném. Při tomto právním pojetí nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že zjištěné jednání obžalovaného vrcholící v tom, že hochy líbal, na ně se tlačil a jim sahal na přirození, naplňuje zcela pojem pohlavního zneužití těchto osob téhož pohlaví a tudíž pojem smilstva proti přirozenosti dle § 129 I b) tr. zák. Dle zjištění rozsudku nelze však pochybovati ani o zlém úmyslu obžalovaného. Tento nesměruje k uspokojení pudu pohlavního, nýbrž k ukojení uhtiče. K opodstatnění tohoto zákonného požadavku postačí pak již pouhé podráždění nebo stupňování smyslného pudu. Že obžalovanému šlo o ukojení jeho chťiče, tomu nasvědčuje celé jeho počínání, že, jak rozsudek zjišťuje, chytal hochy po ulicích, lákal je na místa pokud možno osamělá, že se k nim choval způsobem shora vyličeným, a zejména též slova k Rudolfovi K-ovi pronesená, že je to jedno, zda to dělá s děvčetem nebo s chlapcem.

Čís. 396.

Trestnost pokusu jest vyloučena jen tehdy, byl-li podniknut prostředkem zcela a bezvýjimečně, tedy za všech okolností (in abstracto) nepůsobilým.

(Rozh. ze dne 12. března 1921, Kr II 381/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 22. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu dle §§ 8, 197, 200, 201 a) tr. zák.

Důvody:

Trestnost pokusu jest dle § 8 tr. zák. a contr. vyloučena jen tenkrát, když pokus podniknut byl prostředkem zcela a bezvýjimečně, tedy za kaž-

dých okolností (in abstracto) nezpůsobilým. Spočívala-li příčina neúspěchu jen v okolnosti toho kterého případu, jako způsobu provedení, opatrném si počínání osoby, jež měla být při podvodu v cmyl uvedena, a pod., pak nemůže být trestnost pokusu vyloučena. Tomu bylo tak v tomto případě a jen v odporu s vlastními svými vývody dospívá zmateční stížnost obžalovaného, dovolávající se důvodů § 281 č. 5 a 9 a) tr. ř. k opačnému závěru. Skutek proveden byl falšováním lístku přijímacího a předložením ho prodávače v úmyslu, by naň bylo stěžovateli vydáno cizí prádlo, a to 8 košil. Stížnost sama netvrdí, že by předložení vzhledem ku okolnostem konkrétního případu nesprávně vyhotoveného lístku bývalo nemohlo vésti k tomu, by košile stěžovateli nebyly vydány. Dovojuje jenom z postupu, jakým se převzaté prádlo v závodě označovalo, že následkem nesprávného vyhotovení falsifikátu, jenž zněl toliko na 8 košil, ne též na límce a manžety, zároveň ku čištění převzaté, prodávačka ihned musila přijít na to, že jest lístek falšován. To však jsou okolnosti konkrétního případu, jež nesprávně provedené falšování lístku učinily pro případ ten nezpůsobilým prostředkem ku vylákání košil. Jen okolnost, že náhodou zároveň s košilemi dány byly ku čištění manžety a límce, což pachatelé bylo neznámo, a že pachatel z nedostatečné znalosti poměrů i nesprávnou cifru poplatku zapsal jakož i jinak nešikovně lístek vyplnil, způsobilý dle vlastního vyličení stížností, že pokus podvodu minul se s úspěchem. Při správném falšování přijímacího lístku nebyl úspěch nijak vyloučen. Na tom stanovisku jest též rozsudek, byl se i zvláště nezabýval výpovědí svědkyně Františky Šové, když zjišťuje, že tato sice okamžitě nepravost lístku zjistila, že však zjištění to přičítati jest jen její opatrnosti. Při velkém návalu práce nebo značné neopatrnosti prodávačky nebyl by býval úspěch vyloučen. Proto nikoliv rozsudek, nýbrž stížnost spočívá na nesprávném právním stanovisku, když trestnost pokusu podvodu označuje za vyloučenou. Tím stává se bezpředmětnou též výtka, že prvý soud nezjistil blíže manipulaci při přejímání a vydávání prádla, pak též jednotlivosti falšovací činnosti obžalovaného, ježto týká se okolností nerozhodujících.

Čís. 397.

V řízení před soudem trestkovým není veřejný obžalobce povinen, by učinil návrh ve smyslu § 263 tr. ř.

(Rozh. ze dne 15. března 1921, Kr II 56/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 23, čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.

Důvody:

Obžalovaný tvrdí, že neměl být odsouzen, ježto stíhání pro čin, který již byl znám okresnímu soudu v Telči při odsouzení obžalovaného pro

§ 1 zák. o tul. a § 320 lit. e) tr. zák., bylo vyloučeno a veřejný žalobce si nevyhradil stíhání obžalovaného pro přečin, o nějž nyní jde. Tvrdí tudíž, že rozsudek překročil proti předpisu § 263 tr. ř. obžalobu a uplatňuje tím zmateční důvod dle čís. 8 § 281 tr. ř.; avšak neprávem, neboť na obžalovaného bylo u okresního soudu v Telči dne 1. srpna 1919 učiněno oznámení, že byl při pašování potravin přes hranice do Rakouska přistižen, dále pro potulku a falešné udání jména při výslechu. Při hlavním přelíčení dne 28. srpna 1919 navrhl funkcionář státního zastupitelství, by bylo použito zákona. Dle ustanovení § 447 tr. ř. platí ovšem předpis § 263 tr. ř. i při přestupcích, avšak ve všeobecném návrhu na použití zákona jest obsažena i výhrada tohoto místa zákona: funkcionář státního zastupitelství není dle §§ 457 a 451 tr. ř. povinen, by učinil zvláštní návrh ve smyslu §§ 255 a 263 tr. ř. Byla-li tudíž na obžalovaného podána ještě obžaloba pro přečin dle § 23, čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a byl-li též tímto trestním činem uznán vinným, nebyla obžaloba překročena a není zde uplatňovaného důvodu zmatečnosti.

Čís. 398.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.)

Předpis § 18 zákona o soudech lichevních jest rázu čistě procesuálního a nelze z něho vyvozovati, že pro skutkovou podstatu předražování jest rozhodným zisk pachatelův.

(Rozh. ze dne 17. března 1921, Kr I 611/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Chebu ze dne 30. června 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 7 odstavec třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. z té příčiny, že prý schází podstatný znak skutkové povahy přečinu předražování, totiž požadování zřejmě přemrštěné ceny, která jest tu jen tehdy, když pachatel docílí přemrštěného zisku, jaký u obžalovaného zjištěn nebyl. Nálezací soud vyslovil však v naprostém souhlase se stanoviskem zrušovacího soudu, v četných nálezech zdůrazněném, že ustanovení § 7 zákona o lichvě nečiní závislou trestnost jednání pachatele na nabytí přemrštěného zisku, nýbrž na požadování přemrštěné ceny. K příslušným důvodům rozsudku se proto stížnost odkazuje a dodává se ještě, že, kdyby bylo správným opačné stanovisko zmateční stížnosti, zůstávala by beztrestnou celá řada případů, v nichž byly požadovány ceny patrně přemrštěné, čímž by byla zřejmě obcházena ustanovení zákona lichevního a mařen jeho účel. Neprávem poukazuje stížnost k ustanovení § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o soudech lichevních, snažíc se ze slov zákona, že při posuzování otázky

zřejmé přemrštěnosti ceny dlužno přihlížeti ke všem »majetkovým prospěchům«, jichž pachatel vedle ceny požadoval, sobě neb jinému dal poskytnouti neb slíbiti, dovoditi, že o přemrštěnosti požadované ceny lze mluvit jen tam, kde bylo docíleno přemrštěného zisku. Citovaný zákon obsahuje pouze předpisy týkající se řízení před soudy lichevními a je také § 18 zákona tohoto předpisem povahy ryze procesuální, stanově zásady, jak má soud při řešení otázky zřejmé přemrštěnosti požadované ceny procesuálně postupovati. Pro obor práva hmotného jsou směrodatnými jedině předpisy zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy. § 7 tohoto zákona podávající výměr přímého předražování, jest na stanovisku, že pod cenou rozuměti dlužno nejen úplatu v hotových penězích, nýbrž i v jiných předmětech majetkových. Je proto jen samozřejmým důsledkem tohoto stanoviska, když v § 18 zákona o lichevních soudech ukládá se soudu, by posuzuje otázky zřejmé přemrštěnosti, přihlížel též ke všem majetkovým prospěchům, jež pachatel vedle ceny požadoval, sobě neb jinému dal poskytnouti neb slíbiti. Tím se jen zvlášť připomíná, že pro zjištění výše požadované ceny není směrodatnou toliko výše ceny v penězích, nýbrž že k této přičítati dlužno též cenu, v jiné formě poskytnutou, by se takto vyšetřila přesně celková výše ceny, pachatelem za předmět potřeby požadované. Je-li však dle toho, co řečeno, pro přičítání přečinu dle § 7 zákona o lichvě rozhodnou jen zřejmá přemrštěnost požadované ceny, není z pohrůžky tohoto ustanovení vyloučen ani případ, když pachatel prodá zboží dále bez jakéhokoli zisku, ba pod nákupní cenou, tedy se ztrátou, přece však za takovou cenu, která se i v této výši jeví býti zřejmě přemrštěnou.

Čís. 399.

Zločinu přijímání darů ve věcech úředních (§ 104 tr. zák.) může se dopustiti též úředník, jenž nerozhoduje sice bezprostředně o veřejných záležitostech, nýbrž pouze rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí. Po stránce subjektivní stačí vědomí úředníka, že mu súčasněná strana poskytuje nebo slibuje výhodu, by úřad svůj správně nebo rychleji vykonával.

(Rozh. ze dne 19. března 1921, Kr I 700/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem přijetí darů ve věcech úředních dle § 104 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující zmatečnost dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., není odůvodněna. Stížnost správně uvádí, že pojem úředníka ve smyslu § 104 tr. z. je mnohem užší, než dle § 68 tr. zák., poukazujíc k tomu, že zákon podřizuje onomu ustanovení jen úředníky, činné způsobem, v šu tomto blíže naznačeným, a nikoliv však úředníky jiné činnosti. Neprávem však tvrdí, že by obžalovaný nebyl úředníkem, činným ve smyslu § 104

tr. zák., v tomto případě zejména při rozhodování veřejných záležitostí, jak uznal nalézací soud. Dle zjištění rozsudku byl obžalovaný jako tajemník okresní politické správy v T. referentem v záležitostech sprostřování služby vojenské a domobranecké a jako takový zaváděl o každé žádosti za sprostření obvyklé šetření četnictvem, sám však nikdy nerozhodoval samostatně, nýbrž předkládal žádost, jím připravenou, okresnímu hejtmánovi neb jeho zástupci, kteří ji zkoumali a když ji shledali správnou, předkládali ji vyšším úřadům k rozhodnutí. Tento zjištěný skutkový děj opodstatňuje úplně zákonný znak »rozhodování veřejných záležitostí«. Zákon nevyžaduje nikterak, by úředník musil přímo sám rozhodovati o veřejné záležitosti. Tím, že v § 104 tr. zák. jest před slovy »rozhodování o veřejných záležitostech« použito předložky »při«, dává se na jevo, že zločinu přijímání darů ve věcech úředních může se dopustiti nejen úředník, který o veřejných záležitostech bezprostředně rozhoduje, nýbrž také ten, který rozhodnutí věcně připravuje, neb při něm spolupůsobí, byť i jen vyšetřováním a připravováním podkladů, potřebných k takovému rozhodnutí. Podstatnou známkou jest vždy, by tu byla účast při vyřizování nebo výkonu dotyčného vyřízení. Netřeba dalšího rozboru, že zahájením a provedením šetření, jež obžalovaný předsevzal jako zřízený k tomu orgán okresní politické správy o žádostech za sprostření od vojenské služby, měl účast při zjednávání oněch podkladů, které byly nutnými pro rozhodnutí o těchto žádostech. Na toto spolupůsobení náleží pohlížeti jako na spolupůsobení při rozhodování samém. Že pak sprostřování od služby vojenské a domobranecké dotýká se záležitostí veřejných, dolíčil nalézací soud a neběže to stížnost ani v odpor. Dlužno také nesporně všechny záležitosti, vztahující se na zákonné splnění branné povinnosti, považovati za veřejné. Přijal-li tudíž obžalovaný z důvodu své úřední činnosti a se zřetelem na ni od žadatelů za sprostření od vojenské služby dary, a přijal-li zejména, jak zjištěno, od Janá K. 200 K se slovy: »že všecko zařídí«, dal si za úřední úkon, ku kterému byl dle svého úřadu povinen, dříve než k němu přikročil, poskytnouti výhodu, a splnil tím vše, co se v objektivním ohledu předpokládá ke skutkové povaze zločinu dle § 104 tr. zák. Že by pachatel musil se přímo vzpečovatí, úřední povinnost konati, leda za peníze, nevyžaduje se dle zákona. Skutková povaha dle první věty § 104 tr. z. je dána již tehdy, když úředník ví, že nějaká súčasněná strana mu poskytuje neb slibuje výhodu, by svůj úřad správně neb rychleji vykonával, a když výhodu tu neb slib ten přijme. Na tomto stanovisku jest ostatně i zmateční stížnost, uvádějíc, že v subjektivním ohledu se dle § 104 tr. zák. předpokládá, by dar byl přijat k tomu cíli, by úřad byl vykonán správně. S tímto stanoviskem kryje se však i náhled soudu nalézacího, jenž vyslovil své přesvědčení v ten rozum, že obžalovaný přijal úplatky jedině k tomu cíli, by plnil to, co bylo jeho povinností. Tímto výrokem je zjištěn súčasně také zlý úmysl obžalovaného, v § 104 tr. zák. vyžadovaný, a ježto soud přesvědčení své v tomto ohledu též formálně odůvodnil (§ 270 č. 5 tr. ř.), nelze výroku jeho v řízení zrušovacím dovoláváním se hmotně právního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. již odporovati (§§ 258, 288, čís. 3 tr. ř.).

Přestupek § 335 tr. zák. spáchaný tím, že pachatel vybočil, poděsiv a leknuv se, z mezí nutné obrany.

(Rozh. ze dne 19. března 1921, Kr I 870/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 14. října 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259, čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155 lit. b) tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným přestupkem dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku zmatečnost dle § 281 čís. 9 b) tr. ř., kterou vidí v tom, že výrokem, že obžalovaný jednal ve spravedlivé obraně vylučující trestnost podle § 2 lit. g) tr. zák., byl porušen zákon, pokud se týče bylo zákona nesprávně použito. Zmateční stížnosti nelze upřít oprávnění, ovšem jen ve směru dole uvedeném, a to z těchto úvah: Nálezací soud zjistil, že mezi obžalovaným a K-em došlo k výstupu tím způsobem, že si nejprve vzájemně nadávali, byli však strážníkem uklidněni, po chvíli se znovu dostali do hádky, při níž obžalovaný K-a udeřil, až upadl, že K. hned vstal a chtěje obžalovanému ránu oplatit na něho se hnál, v tom že dostal od obžalovaného ránu do klíční kosti, že obžalovanému na to dal dva políčky, načež že je lidé roztrhli. Nálezací soud zjistil dále, že, když obžalovaný K-a udeřil, až týž upadl, K. vstal a dle vlastního udání hnál se na obžalovaného, by mu ránu oplatil, že K., jenž byl všeobecně znám jako člověk násilný, což také obžalovaný věděl, v tomto stadiu sám zahájil útok na obžalovaného. Podle těchto zjištění nálezacího soudu byl sice obžalovaný u výkonu spravedlivé obrany, když útok K-ův odrážel, avšak nejvyšší soud v uvážení, že obžalovaný K-ovi tak mocnou ránu a právě na tak choulostivé místo zasadil, až mu klíční kost přerazil, má za to, že poranění obžalovaným v sebeobraně K-ovi způsobené převyšuje onu míru, jež se mu jako napadenému musela jeviti nutnou k odražení útoku, že obžalovaný vybočil z poděšení a úleku z mezí nutné obrany a odpovídá tudíž obžalovaný za tento čin, o němž již dle přirozených jeho následků, které snadno každý může poznati, mohl seznati, že se jím může způsobiti nebezpečnost tělesné bezpečnosti Antonína K-a, a z kteréhožto činu nastala podle posudku soudních lékařů dvojitá zlomenina levé klíční kosti, těžké to uškození na těle, porušení zdraví déle než 20 dnů trvající a nezpůsobilo k povolání 30 dnů trvající, ve smyslu přestupku proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

Čís. 401.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud lze užití předpisů o trestání válečné lichvy na vývoz předmětů potřeby do ciziny.

Lhostejno, zda předměty, jež jest prohlášiti za propadlé (§ 20 cit. zák.), náležejí pachatelů čili nic.

(Rozh. ze dne 23. března 1921, Kr I 688/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Liberci ze dne 11. srpna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n. a přestupkem podle § 7 odstavec prvý téhož zákona.

Důvody:

Základní názor, z něhož stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle § 281, čís. 9 a) tr. ř., vychází, že totiž cílem zákona o stíhání válečné lichvy je pouze ochrana spotřeby tuzemské, je správným; názorem tím řídil se dle rozhodovacích důvodů rozsudku i soud nálezací. Naproti tomu není stížnost v právu, pokud, opírajíc se o tento názor, všeobecně a bezvýhradně dovozuje, že ustanoveními lichevního zákona nemá býti omezen vývoz předmětů potřeby do ciziny, a pokud v dalším pro tento případ zdůrazuje, že stěžovatel jakožto poslední tuzemský článek v přechodu zboží do ciziny nemůže býti považován za zbytečného členu přechodu předmětů potřeby ke spotřebiteli, jelikož prý chybí zákonitý předpoklad řetězového obchodu, který spatřuje stížnost ve vsunutí se mezi výrobce a spotřebitele tuzemského. Především sluší poukázat na to, že se stěžovatel vsunul jako zbytečný, ba škodlivý mezičlen i mezi vyrábitele a tuzemské spotřebitele, když zakoupil boty, v tuzemsku vyrobené, tedy v první řadě pro tuzemskou spotřebu určené, o tuzemského obchodníka za účelem — jak zjištěno — podloudného vývozu do ciziny, by je tedy odňal tuzemské spotřebě bez potřebného povolení povolání místa k docílení většího zisku; i kdyby nemohlo býti řeči přímo o obchodu řetězovém, nepochybně spadala by činnost jeho pod širší pojem pletich ve smyslu téhož zákona. Než nehlédíc k tomu podléhají jednání, vykazující jinak pojmové znaky toho kterého trestného činu ve smyslu lichevního zákona, trestním ustanovením tohoto zákona i tehdy, jde-li při nich o vývoz předmětů potřeby do cizozemska, jsou-li podobným jednáním zároveň poškozeny neb ohroženy ony zájmy tuzemského obyvatelstva, jichž ochrana je cílem lichevního zákona. Cílem tím je jednak, by bylo zabezpečeno zásobování obyvatelstva, jednak, by zabráněno bylo předražování (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.). I prodeje předmětů potřeby do ciziny mohou býti způsobilé, by jimi byl poškozen tento cíl lichevního zákona, pokud se týče ohrožen. Nehledíc k tomu, že utváření se cen ve státě jednom nebývá bez vlivu na vývoj obdobných poměrů i ve státech sousedních, dlužno pro tento případ poukázat na okolnost, že obuv byla prodána stěžovatelem dle rozsudkového zjištění do Žitavy, místa to, ležícího těsně při hranicích Československé republiky, a sice za účelem podloudného vývozu. Stížnost označuje neprávem jako sofistickou, neudržitelnou konstrukci závěr, kterým rozsudek prohlašuje za myslitelné, že by byl cizozemský překupník naložil s obuví jiným způsobem, než prodejem jejím v cizině a že by byl

hleděl odbýti ji v tuzemsku v tom případě, kdyby k zamýšlenému dodání (vývozu) jejímu do ciziny nedošlo. Závěr ten nalézá naopak oporu ve skutečnosti zjištěné rozsudkem, že totiž stěžovatel dopravil ze 60 jím prodaných párů bot do ciziny p o d l o u d n ě pouze 7 párů, kdežto ostatních 53 párů pod různými vytáčkami zde zadržel. Ale již prodej zboží do ciziny sám o sobě, nanejvýš podloudný, přiči se jmenovitě tam, kde se jedná o předměty potřeby, jichž je v tuzemsku nedostatek, snahám, nesoucím se k tomu, by bylo zabezpečeno zásobování obyvatelstva, jelikož se prodejem takovým ztenčují zásoby, které by jinak zůstaly v tuzemsku pro potřebu obyvatelstva domácího. Pro tento případ má v ohledu tom význam rozsudkové zjištění, dle něhož šlo tu o podloudný vývoz předmětu potřeby, v kritické době velmi žádaného a hledaného, jehož větší partie činem stěžovatelovým byla odňata spotřebitelům domácím. Zejména však byl by tím, že by byl beztrestně trpěn prodej předmětů potřeby do ciziny, jenž by zakládal jinak skutkovou podstatu trestných činů ve smyslu lichevního zákona, nanejvýš řetězového obchodu a pletich vůbec, jakož i předražování, povážlivě ohrožen i úspěch oněch snah, které směřují k tomu, by bylo zabráněno předražování a vykořisťování tuzemského obyvatelstva. Značný zisk, který prodej do ciziny následkem vyšších cen, při nich zpravidla docilovaných, sebou přinášejí, stal by se vnaďidlem, kterým by se k podobným prodejem dali zlákat i přemnozí z těch, jimž osobní zisk a prospěch je nad zájmy celku a kteří se tudíž nerozpakují, by využili každé vhodné příležitosti ku svému obohacení, při čemž nad to jest na snadě, že by, nečímice rozdílů mezi obchodováním s cizinou na straně jedné a s domácími spotřebiteli na straně druhé, požadovali ony vyšší ceny, docilované při prodezech do ciziny, i od spotřebitelů tuzemských. Jevilo by tudíž beztrestné trpění prodeju předmětů potřeby do ciziny nezbytně nepříznivé účinky zejména i ve zvýšení všeobecné úrovně cenové v tuzemsku, jemuž brániti je právě nejpřednějším cílem lichevního zákona vůbec a jeho trestních ustanovení o řetězovém obchodu a jiných pletichách zvláště. Tím, co právě řečeno, pozbývá, i kdyby správnou byla, významu námitka stížnosti, že se stěžovatel nevsunul mezi výrobce a spotřebitele t u z e m s k ě h o. Jeho jednání tvoří proto skutkovou podstatu pletich, ježto k takovému obchodování s obuví nebyl oprávněn a činil tak jediné pro zisk, využívaje poválečných poměrů tržních a nakupuje boty k dalšímu prodeji. Toto jednání bylo také způsobilé zvýšiti cenu bot, uváží-li se zjištění nalézacího soudu, že nakupoval po 134 K a prodával po 135 Mk, při čemž marka se počítala po 1 Kč 35 h. Nevhodně poukazuje stížnost, dovolávajíc se domněle žádoucí retorze, na to, že nejen cizozemští obchodníci prodávají zboží do Československé republiky mnohem dražší, než svým domácím odběratelům, nýbrž že i jednotlivé státy, speciálně Německo, svým příslušníkům dovolují ba přímo je nutí, by při prodezech cizincům žádali přírážku k prodejním cenám, jimi jinak požadovaným; vše to mohlo by přijíti v úvahu vůbec jen při vývozu zákonitým, n e p o d l o u d n ě m, o jaký tuto šlo dle zjištění rozsudku. Totéž platí o poukazu stížnosti na to, že i vláda Československé republiky předpisuje pro vývoz do ciziny ceny, které převyšují ceny tuzemské. Ostatně sama stížnost připomíná, že tento postup vlády diktován je ohledy valutárními a že se týká pouze některých druhů zboží. Stěžovatel pokládá se dále za stížena výrokem, jímž ve smyslu § 20 lichevního

zákona bylo vysloveno propadnutí 53 zabavených párů bot, a označuje výrok ten jako nepřipustný a přiči se zákonu. Pokud námitka ta uplatňuje zmateční důvod ve smyslu § 281 č. 11 tr. ř., že soud při výměře trestu překročil svou trestní pravomoc, je neodůvodněna. Dovožujíc totiž, že Vilém N., zaplativ boty ty a převzav je prohlášením, stal se jich vlastníkem, vychází stížnost z názoru, jakoby § 20. lichevního zákona připouštěl jen prohlášení takových předmětů potřeby za propadlé, které jsou vlastnictvím pachatele nebo neznámých osob, které se trestného činu účastnily jako pomocníci. Tento názor však nenalézá opory v citovaném zákonném ustanovení, dle něhož lze vysloviti, že předměty potřeby, k nimž se trestný čin vztahuje, nebo výtěžek propadají ve prospěch státu, bez rozdílu, náležejí-li pachateli čili nic. Nerozeznává se tedy mezi osobami na trestném činu jakkoli účastněnými, a osobami, které na něm podílu naprosto nebraly. Ostatně námitkou svojí sleduje stěžovatel vlastně zájem Viléma N-a, nikoliv zájem vlastní, takže již z tohoto důvodu stížnost nelze uznati za oprávněnou (§§ 282, 283 tr. ř.).

Čís. 402.

Osoba, z jejíhož držení byla věc odňata, může býti rozdílnou od osoby, jež byla krádeží poškozena.

Lhostejno, zda službodárce (§ 176 II b) tr. zák.) nebo zaměstnavatel (§ 176 II. c) tr. zák.) jest osobou fyzickou či osobou právnickou.

(Rozh. ze dne 23. března 1921, Kr I 725/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. července 1920, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže podle § 171, 176 II. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

S hlediska důvodu zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř. namítá stížnost, že skutková podstata zločinu krádeže není spíněna jednak proto, že zásilka, na níž krádež obžalovanými byla spáchána, nebyla vlastnictvím dráhy, ba ani se nenacházela v její držbě, mimo to pak prý nelze u dráhy jakožto právnické osoby mluvit o krádeži, spáchané na zaměstnavateli, t. j. na tom, kdo dělníka k určité práci byl zjednal a jemuž přísluší uděleti jemu příkazy. Sám rozsudek naznačuje prý to tím, že soukromoprávní nárok příznává Oldřichu W-ovi, k němuž prý obžalovaní nebyli v žádném poměru služebním. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Pro posouzení otázky je v prvé řadě směrodatným ustanovení § 171 tr. zák., dle něhož nijak nesejde na tom, kdo je vlastníkem odcizené věci, nýbrž jen na tom, byla-li odejmuta z držení osoby, rozdílné od osoby pachatelovy. Pod pojem držení ve smyslu trestněprávním pak spadá zcela nepochybně i pouhá detence jakožto poměr, umožňující, by s věcí skutečně bylo nakládáno, spojený s vůlí, tuto možnost udržeti v působnosti. Může tedy osoba, z jejíhož držení věc byla odňata, býti v tom kterém případě rozdílnou od osoby, jež krádeží byla poškozena, i dovolává se stížnost na

podporu svého stanoviska nepřipadně i výroku nalézacího soudu o nárocích soukromoprávních, kterým ostatně nejen jmenovaný Oldřich W., nýbrž i železniční erár se svými nároky dle § 366 tr. ř. byli odkázáni na pořad práva soukromého. Nelze pak seznati, proč by, pokud jde o zaměstnavatele, mělo být rozeznáváno mezi osobami fyzickými na straně jedné a osobami právníckými na straně druhé. Důvod zvýšené trestnosti, záležející v tom, že se následkem poměru, v němž jest pachatel ku svému službodárci (§ 176 II b) tr. zák.) nebo zaměstnavateli (§ 176 II c) tr. zák.), nelze oproti krádežím náležitě chrániti a že se pachatel krádeží na svém službodárci nebo zaměstnavateli dopouští hrubého porušení důvěry, je v obojím případě stejným právem na místě, rozdíl pak spočívající v tom, že právnícké osoby přijímají osoby služebné a zjednávají osoby na práci prostřednictvím osoby fyzických jako svých zástupců, na věci ničeho nemění. Čin obžalovaných měl sice správně podřaděn býti skutkové podstatě zločinu krádeže ve smyslu § 176 II b) tr. zák., než tím, že v něm nalézací soud shledal zločinnou kvalifikaci dle § 176 II c) tr. zák. nedoznali obžalovaní nížádné újmy.

Čís. 403.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Poměr § 13 cit. zákona k § 12 téhož zákona a k § 482 tr. zák.

Odepření prodeje ve smyslu § 13 lichevního zákona není omezeno na předměty denní potřeby a vztahuje se i na případy, kdy nakupuje nepotřebitel.

(Rozh. ze dne 23. března 1921, Kr I 760/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 27. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 13 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Vycházejíc z názoru, že trestním ustanovením § 13 zákona o trestání válečné lichvy byl nahrazen a zosřten předpis § 482 tr. zák. a že zejména i předpokladem skutkové podstaty dle § 13 lichevního zákona stejně jako u přečinu dle § 12 téhož zákona jest zastavení nebo podstatné omezení veřejného prodeje předmětů potřeby, dovozuje stížnost s hlediska zmatku dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., že by jímak zákonné předpoklady přečinu dle § 12 byly méně těžké nežli podmínky trestnosti dle § 13, ačkoliv se v tomto případě jedná o čin méně trestný (t. j. méně trestuhodný) než v případě onom. Než již rozhodovací důvody v odpor vzatého rozsudku uvádějí správně, že nikoliv trestní ustanovení § 13, nýbrž naopak ustanovení § 12 lichevního zákona nastoupilo na místo § 482 tr. zák. čili přesněji řečeno, že posléz uvedeným ustanovením lichevního zákona měly, ač ovšem na daleko širším podkladě a také co do trestů nepoměrně přísněji, býti podrobeny trestnímu stíhání výstřelky nekalého obchodování, rozbujevší se následkem poměrů vyvolaných válkou, obdobné onomu trestnému jednání, které za dob normálních podléhá stíhání dle § 482 tr. zák. Naproti tomu je ustanovení § 13 lichevního zákona, nebyvši obsaženo v žádném

z dřívějších předpisů o stíhání válečné lichvy, jak rovněž připomíná rozsudek, zcela nové a samostatné. Jest proto také zcela lhostejno, zda dřívější judikatura chránila výkladem § 482 tr. zák., pouze spotřebitele a nikoliv obchodníka, nakupujícího předmět potřeby k dalšímu zcizení. Poukazuje-li zmateční stížnost k tomu, že nakupující obchodník mohl by svému konkurentu vykoupiti veškeré zboží, dlužno na to odpověděti, že se obžalovaný nehájil tím způsobem, že měl medové máslo již zaprodáno neb aspoň uschováno pro své pravidelné spotřebitele. Šlo-li však o zboží, jež měl ve svém obchodě volně vyloženo, jest zajisté zcela lhostejno, kdo toto zboží od něho kupoval, poněvadž mu jako obchodníku musilo záležeti v prvé řadě na tom, by zboží odbyl co nejdříve a takto docílil ve svém obchodě co největšího obratu. Názor stížnosti, jakoby i předpokladem přečinu dle tohoto ustanovení bylo zastavení nebo podstatné omezení veřejného prodeje předmětů potřeby, nemá pražádné opory ani v doslovu § 13 lichevního zákona ani v jeho vnitřním smyslu a jeho účelu. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je, brániti snahám, směřujícím k tomu, by ti, kdož si žádají koupiti určitý předmět potřeby nebo předměty potřeby určitého druhu, byli bez ohledu na svou potřebu nebo své přání přinuceni, odebrati také jiné zboží, kterého se prodávající ať již pro jeho nepatrný normální odbyl nebo z jiných příčin hledí zbýti. Nejde tu tedy o podstatné omezení veřejného prodeje předmětů potřeby nebo dokonce o jeho zastavení, nýbrž naopak o prodej, který může co do rozsahu býti po případě i neomezen, ale je prodávajícím vázán na splnění určité podmínky. Ostatní vývody stížnosti jsou opodstatněny potud, pokud dovozují, že přečin dle § 13 je méně trestuhodný než přečin dle § 12 lich. zák. Než tomuto stanovisku propůjčuje výrazu i zákon tím, že přečin dle § 12 podléhá na penězích trestu od jednoho tisíce do jednoho milionu korun, kdežto přečin dle § 13 se trestá na penězích pouze od jednoho sta korun do jednoho sta tisíce korun. Užití mimořádného zmírňovacího a přeměňovacího práva je dle § 12 vyloučeno, při odsouzení pro přečin ve smyslu § 13 však nikoli. Konečně může s odsouzením pro přečin dle § 13 býti uznáno na ztrátu živnostenského oprávnění nejdéle na jeden rok, kdežto při ukládání trestů pro jiné trestné činy ve smyslu lichevního zákona, jmenovitě i pro přečin dle § 12 lze uznati, že se živnostenské oprávnění ztrácí na vždy nebo na určitou dobu, která v zákoně časově není nijak ohraničena. Další námitka zmateční stížnosti, jakoby při přečinu dle § 13 zák. lich. musilo stejně jako při přestupku dle § 482 tr. zák. jíti o předměty denní potřeby, je bezpodstatnou, neboť § 13 mluví o předmětech potřeby v úb e c.

Čís. 404.

Skutková podstata § 68 tr. zák. předpokládá činné vystoupení vrchnosti, již má býti kladen odpor.

Samostatná četnická stanice jest úřadem ve smyslu § 76 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. března 1921, Kr II 47/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 8. ledna 1921, jímž se krajský jako nalézací soud v Uherském Hradišti prohlásil nepřislušným v trestní věci proti stěžovatelům pro zločiny veřejného násilí podle § 98 a), b) tr. zák. a § 83 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 5 a 6 tr. ř. Tvrdí, že rozsudek nezjistil, že šlo v tomto případě o sročení, a že také nezjistil, že šlo o odpor proti vrchnosti, ačkoliv četnictvo vůbec nebylo nikterak činné, že však přes to mluví o skutkové podstatě zločinu podle § 68 tr. zák. Zmateční stížnosti dlužno v tomto bodě částečně přisvědčiti. Nálezací soud zjistil, že dne 13. prosince 1920 dopoledne vrazilo do místnosti četnické stanice, kde úřadoval četnický strážmistr a četník, množství lidu s obžalovaným Josefem S. v čele, kterýž prohlásil, že přišel zbraně odebrati. Zbraně byly také odebrány a sepsány. Dále bylo zjištěno nálezacím soudem, že u četnické stanice, ve které se v době vtrhnutí do strážnice nalézalo asi 30 lidí uvnitř a asi 100 lidí před ní venku, byla postavena stráž, a že četníci později teprve byli uvolněni. Konečně obsahuje rozsudek nálezacího soudu i zjištění, že obžalovaný S. sám doznal, že dostal rozkaz, by odzbrojil četnictvo, a že v továrně řekl dělníkům: »máme odzbrojit četnictvo.« Nálezací soud prohlásil se podle § 261 tr. ř. nepřislušným, ježto v těchto zjištěných spatřoval skutkovou podstatu zločinu spadajícího do příslušnosti soudu porotního a to v prvé řadě zločinu podle § 68 tr. zák. Názor tento jest mylný. Neboť zločin ten předpokládá, jak vychází z použití obratu »klásti násilím odpor vrchnosti«, aktivní vystoupení vrchnosti, jemuž jedině násilím odpor kladen býti může. V tomto případě chovala se však vrchnost pasivně a násilí lidu čelilo k tomu, by na ní bylo nějaké konání vynuceno. Jinak má se však věc ve směru § 76 tr. zák. Zde brání se zmateční stížnost poukazem k tomu, že nešlo o čin, směřující proti úřadu, nýbrž jen proti jednotlivým osobám. Než soud nálezací výslovně zjišťuje, že šlo o odzbrojení četnictva Bzeneckého, nikoli jen jednotlivých osob, jak to jest svrchu již uvedeno. Také přichází v úvahu, že násilné vtržení do staniční místnosti, kterého se podle obžalovacího spisu účastnili všichni obžalovaní, a postavení stráže před ní, nebylo toliko aktem, čelícím proti jednotlivým osobám, nýbrž aktem násilí, kterým působnosti četnické stanice samé násilně mělo býti a bylo překáženo. Vedle nové organizace četnictva zákonem o četnictvu ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n., namně předpisu § 3, nemůže však býti pochybné, že v každé samostatné stanici četnické sluší spatřovati veřejný úřad, chráněný §em 76 tr. zák. proti násilnému překázení nebo rušení v jeho působnosti. Jelikož pak zločin dle § 78 tr. zák. jest deliktem spadajícím vedle čl. VI., B, čís. 4 a uvoz. zák. k trestnímu řádu do příslušnosti soudů porotních, pokud se týče soudů na jejich místo nastoupivších, sluší uznati rozsudek v odpor vzatý správným a zmateční stížnost zřejmě neodůvodněnou.

Čís. 405.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Režijní uhlí železničních zaměstnanců jest určeno jen pro jejich vlastní potřebu a nelze je připustiti do volného obchodu.

(Rozh. ze dne 30. března 1921, Kř I 855/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 16. srpna 1920, pokud jím stěžovatelé uznáni byli vinnými přečinem pletich dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) a namítá především, že uhlí, jehož se dostává od železniční správy železničním zřízencům jako t. zv. uhlí režijního, přechází tím v jejich volnou dispozici, stává se jejich neomezeným vlastnictvím, tak, že zřízenec, který nepotřebuje režijního uhlí pro sebe, může je darem anebo za úplatu předati jiným osobám. Uhlí takové nepodléhá prý již disposičnímu právu státu, nevztahují se prý tedy na ně ani předpisy státní správy, upravující obchod s uhlím a omezující volné obchodování s uhlím. Uhlí režijní je prý předmětem volného obchodu, obžalovaní směli prý je tudíž od nádražního dělníka bez závady koupiti a nemohli ohledně něho spáchatí přečin pletich. Tyto názory zmateční stížnosti jsou však v příkrém rozporu s úředními předpisy, jimiž přidělování režijního uhlí železničním zřízencům je upraveno, jmenovitě s ustanovením § 104 instrukce státních drah č. IX. o opatřování a evidenci materiálu a předmětů inventárních, dle něhož může za každé zneužití, jehož se dopustí ten, kdo k odběru režijního uhlí jest oprávněn, tím, že koupěného topiva neupotřebí výhradně pro vlastní domácnost, nýbrž nechá ho i jinakým způsobem upotřebiti nebo je jinam předá či dokonce zcizí, mu ona výhoda na určitou dobu nebo na vždy býti odňata, vedle čehož zřízenci propadají disciplinárnímu vyšetřování. Nálezací soud dospěl tudíž vším právem k závěru, že režijní uhlí jest určeno jen pro vlastní potřebu osob, majících na ně nárok, a že předpisy, omezující volný obchod s uhlím, nečiní ohledně režijního uhlí, jehož oprávněná osoba nespotřebuje pro sebe, výjimky, že naopak připuštění volného obchodování s uhlím, původně režijním je nemyslitelné, poněvadž by mohlo míti pro železniční správu v zápětí nemilé, materiálně škodlivé účinky. Další námitka stížnosti, jakoby 27 q uhlí nebylo takovým množstvím, jež by při kalkulaci cen uhlí padalo nějak na váhu; a mohlo zejména působiti na cenu uhlí, jest rovněž bezpodstatná, neboť nehlédíc k tomu, že podobné nekalé způsoby obchodování, k jakému došlo v tomto případě, jsou s to působiti nepříznivě i na tvoření se všeobecné úrovně cenové ohledně dotyčného druhu předmětů potřeby, zůstává zcela nepochybným, že trestným jednáním obžalovaných stoupla v konkrétním případě cena uhlí, jehož nabyli B. po 1 K za 1 q, z 18 K, který mu za 1 q uhlí toho zaplatili obžalovaní, na částku 36 K, za kterou 1 q dále prodali, čímž docílili dle rozsudkového zjištění čistého zisku v celkové výši 343 K 50 h. Nemá konečně významu ani poslední námitka stížnosti, dle níž prý obžalovaní prodávše uhlí spotřebitelům, neměli vědomí, že se svým jednáním pouštějí do pletich, způsobilych stupňovati cenu uhlí. Rázu pletich nabylo jejich počínání již tím, že, nemajíce živnostenského oprávnění k obchodování s uhlím, z volného obchodu vyloučené, pod rukou koupili a je za účelem dosažení zisku dále zcizili, při čemž vědomě obcházeli předpisy státní

správy, upravující obchod uhlím, tak že na tom, že prodali uhlí spotřebitelům, naprosto nesejde.

Čís. 406.

Amnestie. Bylo-li již právoplatně rozhodnuto o návrhu na zastavení trestního řízení, nelze rozhodnouti o později podaném návrhu z důvodu jiné amnestie, aniž by rozhodnutí dřívější bylo zrušeno.

(Rozh. ze dne 31. března 1921, Kr II 141/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Usnesením okresního trestního soudu v Brně ze dne 1. dubna 1919 porušen byl zákon v ustanovení § 2 tr. ř. ve znění zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z r. 1920, usnesením téhož soudu ze dne 24. dubna 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 352 tr. ř. a rozhodnutím zemského trestního jako odvolacího soudu v Brně ze dne 25. května 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 6 tr. ř. ve znění zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920. Rozhodnutí posléze uvedené se zrušuje.

Důvody:

Dle spisů okresního trestního soudu v Brně učinila dne 26. srpna 1916 Andělina D-ová oznámení proti Jakubu S-ovi, že jí slibem manželství svedl k souloži; že poměr ten trval až do srpna 1916; v kterémž čase žádala, zvěděvši, že S. počal známost s jinou, splnění manželského slibu, že však též se zdráhá slib splnit. Jelikož S. zatím nastoupil službu vojenskou, usnesl se okresní trestní soud dne 9. listopadu 1916, že ve smyslu nařízení ministerstva ze dne 26. srpna 1914, čís. 66 věstníku se trestní jednání proti Jakubu S-ovi prozatím dále nepovede. Usnesení to nenabýlo právní moci; zemský soud je zrušil, vyhověv stížnosti Andělíny D-ové s ohledem na to, že ministerské nařízení ze dne 26. srpna 1914, čís. 66 nemá místa, ježto čin byl spáchán v srpnu 1916, a nařídil, by bylo zjištěno, zdali S. snad nepodléhá příslušnosti vojenské. V řízení pak bylo pokračováno, až při hlavním přelíčení prohlásil okresní soud usnesením ze dne 1. dubna 1919, že Jakubu S-ovi dle rozhodnutí presidenta republiky ze dne 21. ledna 1919 udělena byla amnestie, ježto podmínky této amnestie jsou dány, pročez řízení se dle § 2 tr. ř. zastavuje. Přítomné strany, také Andělina D. vzaly prohlášení to na vědomost. Podáním ze dne 9. března 1920 sdělilo a odůvodnilo státní zastupitelství okresnímu soudu trestnímu v Brně svůj názor, že amnestie ze dne 21. ledna 1919 vůči Jakubu S-ovi užito bylo neprávem a žádalo za rozhodnutí v tom směru, jsou-li tu podmínky amnestie ze dne 22. července 1919. Okresní soud trestní v Brně nedbaje toho, že Jakubu S-ovi již jednou přiznána

byla amnestie na základě rozhodnutí presidenta republiky ze dne 21. ledna 1919, vydal nové usnesení ze dne 24. dubna 1920, kterým se mu pro též přestupek dle § 506 tr. z. opětně přiznává amnestie na základě rozhodnutí presidenta republiky ze dne 22. července 1919 a že se trestní řízení podle § 2 tr. ř. zastavuje. Usnesení toto uvádí dále, že proti němu přísluší oběma stranám stížnost do tří dnů; doručeno bylo úřadu obžaloby, obžalovanému a právnímu zástupci soukromé účastnice Andělíny D-ové. Doručení tohoto usnesení zástupci Andělíny D-ové stalo se dne 26. dubna 1920. Dne 1. května 1920 došla soudu stížnost Andělíny D-ové proti uvedenému usnesení. Dle úředního záznamu podatelny byla stížnost ta dána dne 30. dubna 1920 na poštu. Při podání stížnosti té nebyla tedy dodržena třídní lhůta § 481 tr. ř. Přes to předložil okresní trestní soud stížnost se spisy zemskému trestnímu soudu jako soudu odvolacímu a tento přehlédnuv nedodržení lhůty, usnesením ze dne 25. května 1920 stížnosti vyhověl, usnesení ze dne 24. dubna 1920 zrušil a okresnímu trestnímu soudu uložil, by nařídil hlavní přelíčení a ve věci rozhodl. Druhá stolice při rozhodnutí tom byla vedena úvahou, že přestupek dle § 506 tr. zák. jest deliktem trvalým, jehož skutková podstata ještě dnes objektivně jest dána. S. jest svobodný a má možnost daný slib dosud splnit; nedodržení slibu sahá za okamžik, kdy amnestie ze dne 22. července 1919 byla udělena a nemůže proto jeho čin amnestií býti dotčen. O tomto rozhodnutí zemského trestního soudu uvědomil okresní trestní soud Andělínu D-ovou a Jakuba S-a; k dalšímu opatření však dosud nedošlo, poněvadž zatím došla žádost Jakuba S-a o podání zmateční stížnosti k zachování zákona. Citované nálezy vesměs porušují zákon. Usnesení okresního soudu trestního ze dne 1. dubna 1919 především tím, že amnestie ze dne 21. ledna 1919 se Jakuba S. netýká, neboť nařízení presidenta republiky, by trestní řízení u občanských soudů republiky čsl. zahájena, dle nařízení min. spravedlnosti ze dne 26. srpna 1914 čís. 66 Věstníku min. spravedlnosti však prozatím v klidu ponechána, byla zastavena, vztahovalo se pouze na činy spáchané před 18. srpnem 1914, kdežto trestnost činu S-ova nastoupila teprve v srpnu 1916, kdy se zdráhal slib manželský splnit. Druhé usnesení okresního soudu trestního ze dne 24. dubna 1920, přiznávající Jakubu S-ovi amnestii ze dne 22. července 1919, jest sice ve věci správné, ale odporuje stěžejní zásadě trestního řízení, ve XX. hlavě trestního řádu obsažené, že v jedné a téže věci nesmí býti rozhodováno nálezem novým, dokud nález dřívější pořadem práva nebyl odstraněn. Prohlášení-li prvním usnesením zastavení dalšího řízení dle § 2 tr. ř., bylo napřed se domáhati zrušení tohoto usnesení a pak teprve amnestie ze dne 22. července 1919 mohla přijíti v úvahu. Nepochybno konečně, že rozhodnutím zemského trestního jako odvolacího soudu v Brně ze dne 25. května 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 6 tr. ř., poněvadž stížnost Andělíny D-ové, nedodržeavší třídní lhůty § 481 tr. ř., byla opozděnou a již z tohoto důvodu měla býti odvolacím soudem ihned odmítnuta. Ježto se tak nestalo, nýbrž rozhodnuto bylo naopak v neprospěch obžalovaného, dlužno rozhodnutí to jako nezákonné zrušiti. Naproti tomu lze ohledně obou usnesení okresního soudu vysloviti pouze porušení zákona, ježto usnesení ta ve prospěch obžalovaného vydaná nedovoluje zrušiti zákon na zmateční stížnost k zachování zákona.

Čís. 407.

Ustanovení § 263 tr. ř. předpokládá, že obžalovaný jest obviňován při hlavním přelíčení z jiného trestního činu, jenž dříve byl spáchán.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1921, Kr I 861/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chebu ze dne 27. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 7, odstavec třetí zákona ze dne 17. října 1919. čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čís. 8 § 281 tr. ř. namítá stížnost, že soud překročil obžalobu tím, že vynesl odsuzující výrok pro předražování, nedbaje při tom ustanovení § 263 tr. ř., poněvadž trestní udání bylo učiněno u soudu okresního, který je vyřídil pouze ohledně přestupku zákona o potravinách, ačkoliv mu bylo při hlavním přelíčení známo, že obžalovaný jest vinný také z předražování, a veřejný obžalobce si nevyhradil stíhání pro tento trestní čin, protože bylo nepřipustno, stíhati ho dále pro předražování. Stížnost je na omylu. Není zde případu §u 263 tr. ř., který předpokládá, že obžalovaný jest obviňován při hlavním přelíčení z jiného trestního činu, spáchaného dříve. Toho zde nebylo. Obžalovaný byl již v původním trestním oznámení obviněn také z předražování, soud okresní správně ihned postoupil vyřízení této části udání soudu lichevnímu, k projednávání výlučně příslušnému, a dále se s tímto činem obžalovaného nezabýval. V tomto postupu okresního soudu nelze také spatřovati vyloučení ve smyslu § 57 tr. ř., k němuž by ostatně okresní soud nebyl ani příslušným.

Čís. 408.

Jest »násilným vpádem« ve smyslu § 83 tr. zák., zabere-li více osob vespolek nemovitost způsobem, nedopouštějícím pochybnosti o tom, že osoby ty jsou odhodlány, použití násilí proti tomu, kdo by se pokusil klásti odpor jejich svémocnému počínání; hlostejno, že pachatelé nepoužili skutečného násilí, aniž jim hrozili.

K pojmu »původce« ve smyslu § 84 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1921, Kr I 187/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 14. ledna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že ve zjištěném jednání obžalovaných nespočívá skutková podstata prvního případu § 83 tr. zák. pro nedostatek násilného vpádnutí do cizího majetku. Rozsudek sám prý zjišťuje, že obžalovaní se nedopustili žádného fyzického násilí, a pouhé protiprávní zabránění cizího majetku bez násilí není prý o sobě zločinem dle § 83 tr. zák., nýbrž obyčejným rušením držby dle civilního práva. Stížnost je na omylu. »Násilné vpádnutí« ve smyslu citovaného § předpokládá ač již vzhledem k doslovu tohoto zákonného obratu, by vynaloženo bylo násilí; toto může býti však pojmově nejen fyzickým, nýbrž také psychickým, způsobeným tak zvanou vis compulsiva, jestliže osoby, v cizí nemovitost vpádnuvší, projevily buď výslovně, neb daly konkludentním způsobem na jevo úmysl, použití po případě násilí, proti němuž jevil by se jakýkoliv odpor bezvýsledným. Násilí takového rázu vzal nalézací soud na základě průvodního materiálu za prokázáno, vysloviv, že by i obžalovaní nedopustili se nějakého násilí fyzického, jednali s cizí nemovitostí způsobem protiprávním, kterému by se úřednictvo velkostatku marně bránilo, poněvadž situace byla taková, že úřednictvo ani nemohlo pomyslet na nějaký fys. odpor proti protiprávnímu jednání obžalov. K přesvědčení tomuto dlužno se plně přidati, uváží-li se zejména, že proti 5 úředníkům bylo tu dělnictvo velkostatku v počtu 45 osob, které den před tím zastavilo solidárně práci, a přihlíželi se ke tehdejšímu revolučnímu hnutí, široké vrstvy dělnické zachvativšímu, s nímž i tento případ byl ve zřejmé souvislosti. Zákonný znak násilného vpádu dlužno proto považovati za splněný i tehdy, když více osob vespolek zabere nemovitost způsobem, který nedopouští žádné pochybnosti v tom ohledu, že osoby ty jsou odhodlány použití násilí proti tomu, kdo by se pokusil, jejich svémocnosti klásti odpor. Důsledkem toho je s právního hlediska nerozhodno, že obžalovaní nepoužili skutečného násilí aniž jim hrozili, poněvadž stačí, dali-li svým chováním na jevo, že jsou připraveni eventuální odpor násilím zlomiti. Vzhledem k tomu je též lhotejno, že obžalovaným vstup do kanceláře nikdo nezabraňoval, ba že ředitel za obžalovanými do kanceláře přišel; ostatně dlužno poukázati k tomu, že v rozsudku není zjištěno, že by úřednictvo bylo vědělo, za jakým účelem obžalovaní do kanceláře přišli a k vůli čemu byli úředníci a zejména ředitel velkostatku k dostavení se do kanceláře vyzváni, a že trestnost jednání obžalovaných nespočívá v pouhém faktu jejich vkročení do kanceláře, nýbrž v tom, že tak učinili v netajeném úmyslu, by se uvedli ve správu dvoru a tím i v držbu této nemovitosti shora vyloženým násilným způsobem. I tento úmysl nalézací soud zjišťil a bezvadně odůvodnil, i je se stanoviska čís. 9 a) § 281 tr. ř. v tomto směru jakákoli stížnost nepřipustna. Složkou skutkové podstaty zločinu dle § 83 tr. zák. jest ovšem rušení klidné držby nemovitosti neb práv, k ní se vztahujících, toto rušení nabývá však zločinné povahy tím, že bylo předsevzato násilným způsobem a v úmyslu, brániti někomu ve výkonu jeho držebních neb jinakých k nemovitosti mu příslušejících práv. Oba předpoklady jsou v tomto případě dány i byli obžalovaní právem uznáni vinnými zločinem dle § 83 tr. z. — Neodůvodněnou je též stížnost, pokud brojí proti

názoru nalézacího soudu, že všichni obžalovaní byli činní jako původcové, tvrdíe jednak, že soud neudává pro původcovství žádných důvodů (čís. 5 § 281 tr. ř.), jednak pak namítají, že není možno, by ze 4 pachatelů všichni 4 byli původci a všichni byli odsouzeni dle první věty § 84 tr. zák. Může prý být původcem nejvýše jeden z nich a ostatní mohli tvořit sebraný lid, nentohli prý však všichni čtyři být původci bez sebraného lidu (čís. 10 § 281 tr. ř. správně čís. 11, poněvadž je věcně namítáno, že nalézací soud při výměře trestu v neprospěch obžalovaného překročil hranice zákonné sazby). Než v odpor vzatý rozsudek zjišťuje o v š e c h obžalovaných, že vůči úřednictvu prohlásili, že zabírají dvůr a že vyzvali ředitele, by jim vydal všechny klíče, že všichni odmítli žádost ředitele za odložení věci na pondělí, a opakovali vyzvání, by jim byly vydány veškeré klíče, že pak všichni převzali pokladnu, potvrdili převzetí jejího obsahu a vykážali úřednictvu z kanceláře s tím, že už tam nemají co dělat. Těmito zjištěnými skutečnostmi je úplně opodstatněn pojem »původcovství« ve smyslu § 84 tr. zák., a v nich sluší spatřovati též ono stížností postrádané odůvodnění po skutkové stránce. V právním ohledu dlužno vytknouti, že zákon, rozeznáváje v § 84 tr. zák. mezi původci a pomocníky, dává zřejmě na srozuměnou, že původcem nemíní zde, jako na př. v § 5 neb 44 e) tr. zák. jen návodce nebo strážce, nýbrž každého přímého pachatele, jenž nepředsevzal čin v cizím zájmu, byv jiným k tomu zjednan, nýbrž ve vlastním zájmu, pro svůj vlastní účel. Přímé pachatelství všech čtyř obžalovaných je však hořejšími zjištěními prokázáno; vychází z nich na jevo, že každému z obžalovaných záleželo na tom, by pokoj byl porušen a zamýšlené násilí bylo vykonáno; že všichni účastníci se na spáchání činu ve společném zájmu, že všichni jednali, sledující společný stranickopolitický účel; žádný z nich nebyl pouhým pomocníkem, by sloužil vůli třetího. Všichni obžalovaní jsou proto původci ve smyslu § 84 tr. zák. a nikoli pouhými pomocníky. Byl proto právem vyměřen trest dle první věty § 84 tr. zák.

Čís. 409.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Sbíhá-li se zločin dle obecného trestního zákonníka s přečinem podloudného vývozu, jest vyměřiti trest žaláře dle sazby, stanovené na zločin, aniž by bylo lze dobu, nedostávající se do 6 měsíců (§ 7 odst. 2. cit. zák.) doplniti vězením.

Výrok o propadnutí zboží, podloudně vyváženého, může postihnouti i osobu na trestním činu nezúčastněnou.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1921, Kr II 103/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 26. ledna 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným

zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c), II c) tr. zák. a přečinem podloudného vývozu dle § 2 písm. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., vyhověl jí však potud, že doplnil rozsudek ve výroku o trestu v ten rozum, že se dle §u 12 odstavec první zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. vyslovuje propadnutí zboží, jež obžalovaný neoprávněně dopravoval.

Důvody:

Rozsudkem v odpor vzatým uznán byl Josef V. zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c), 176 II c) tr. z. a přečinem podloudného vývozu ukradených předmětů dle §u 2 písm. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. právoplatně vinným a odsouzen za to dle § 178 tr. zák. se zřetelem na § 35 tr. zák. a dle § 6 opatření stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. za použití § 54 tr. zák. do těžkého žaláře na 2 měsíce zotřebeného jedním tvrdým ložem týdně. Proti tomuto výroku o trestu čelí zmáteční stížnost státního zastupitelství dovolávající se zmátečního důvodu § 281 čís. 11 tr. ř. pro porušení předpisu druhého odstavce § 7 zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n. Zmáteční stížnost není odůvodněna. Pro tento případ sluší především míti na zřeteli, že, byť i tu nebylo podmínky prvního odstavce § 6 opatření stálého výboru čís. 480 sb. z. a n. z r. 1920, přelíčení provedeno bylo — dle předkládací zprávy nedopatřením — fakticky před jediným členem sborového soudu, jelikož pro tento nezákonný postup nebyl, a pro nedostatek podmínky § 281, č. 1 tr. ř., poslední věty též nemohl být v odpor vzat rozsudek žádnou stranou, nemohl pod zmátečností dle § 281 čís. 11 tr. ř. a nemůže být vyměřen hlavní trest v tomto případě dle druhého odstavce § 7 opatření výše než ztrátou svobody šesti měsíců. Jinak ale zůstává, jelikož zák. čís. 188 sb. z. a n. z roku 1920 neobsahuje zvláštních ustanovení pro případ sběhu trestných činů dle tohoto zákona s trestními činy dle všeobecného zákona trestního, i tu v platnosti zásada §§ 34 a 35 tr. zák., dle níž vyměřiti jest trest dle onoho trestného činu, na nějž stanoven jest trest ostřejší. Dle této zásady §§ 34 a 35 tr. zák. musil to býti trest těžkého, pokud se týče za použití § 54 tr. z., jež ohledně zločinu krádeže ovšem odstavcem druhým, § 7. zák. sb. č. 188/20 nebylo vyloučeno, jednoduchého žaláře. Bylo by ovšem myslitelno, že by trest mohl snad vyměřen býti žalářem jen na dobu, odpovídající provinění dle § 171 tr. zák., a doplněn ostatek na dobu určenou v druhém odstavci § 7 zák. o podloudném vývozu pouhým vězením. Než proti tomuto způsobu výměry trestu za sbíhající se trestní činy svědčí nejen zásada absorpce trestů trestem nejtěžším (§§ 34, 35 tr. zák.), nýbrž i předpis třetího odstavce § 7 zák. sb. čís. 188/20, že ustanovení předchozího odstavce platí i tehdy, je-li použití tohoto zákona vyloučeno tím, že čin tvoří skutkovou povahu těžšího trestního činu, zvláště ale čtvrtý odstavec tohoto §, že i náhradní trest za nedobytný trest peněžitý vyměřiti jest stejným druhem trestu, jako trest hlavní. Tím zřejmě vyslovena zásada, že v případech, kde jde vůbec o činnost, přičítací se zákonu čís. 188 sb. z. a n. z r. 1920, trest úhrnný vyměřiti jest zásadně jediným druhem trestu, a tím musí býti ovšem dle §§ 34 a 35 tr. zák. trest, jímž ohrožen jest trestný čin těžší. Soudce vyměřiv trest

dle § 178 tr. zák. se zřetelem na § 35 tr. zák. a za použití § 54 tr. zák. postupoval se stanoviska §§ 34 a 35 tr. zák. správně a nelze o něm tvrdit, že by byl překročil meze svého práva trestního. Vývody zmatečné stížnosti směřují pak — jak z výše vylíčeného vyplývá, vlastně proti užití § 54 tr. z., takže zmatečná stížnost jeví se proto odvoláním. Následkem toho musila být zmatečná stížnost zavržena a o ní jako o odvolání rozhodnuto v zasedání neveřejném. Státní zastupitelství běže rozsudek v odpor odvoláním proto, že soudce v tomto případě opomenul též prohlásiti vedle § 12 odst. první zák. čís. sb. 188/20 zboží, neoprávněně vyvážené, za propadlé. Ve skutečnosti jde i tu o zmatečnou stížnost z důvodu § 281 čís. 11 tr. ř. Ovšem šlo v tomto případě o zboží pachatelem Karlu R-ovi ukradené, a ježto obžalovaný při hlavním přelíčení svolil k tomu, by zboží to vráceno bylo poškozenému, bylo by dle předpisu § 367 odstavec první tr. ř. soudu naříditi, by zboží to poškozenému bylo vráceno. Než tomuto postupu brání v tomto případě, kde zboží bylo podloudně vyváжено, kategorický předpis prvního odstavce § 12 zákona čís. 188 sb. z. a nař. z r. 1920, že zboží, neoprávněně vyvážené, prohlásiti jest za propadlé k dobru státu, bez ohledu na to, komu náleží. Výroku tomu nemůže býti na újmu snad úvaha, že výrok ten postihuje ve svých následcích osobu, na trestním činu nijak nesúčastněnou, poněvadž zákon i jinak, v § 8, neváhal vysloviti ustanovení, jimiž osoby třetí, na trestním činu nesúčastněné, citelně mohou býti postiženy.

Čís. 410.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Přečin dle § 2 cit. zák. jest dokonán úmyslně učiněným nesprávným prohlášením, bez ohledu na to, je-li prohlášení to způsobilé, by uvedlo úřední orgán v omyl či nikoliv.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1921, Kr I 739/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a nař.

Důvody:

Zmatečnou stížnost dovolává se pouze důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Důvod tento je povahy hmotněprávní a předpokládá, by stěžovatel trval bezpodmínečně při veškerém skutkovém ději, jak zjištěn byl nalézacím soudem, a na tomto podkladě dokázal, že použito bylo zákona nesprávně. Stížnost by byla tudíž povinna, vycházeti též z předpokladu nalézacího soudu, že obžalovaný zatajil úřadu zásoby mouky, u něho při prohlídce nalezené, úmyslně. Jestli otázka, jednal-li obžalovaný úmyslně, rázu skutkového, poněvadž o ní rozhoduje soud na základě hodnocení skutkových okolností a čerpaného z něho volného přesvědčení. Stížnost však, aniž by i jen tvrdila, že nalézací soud vykládá

snad pojem úmyslnosti, požadované ke skutkové povaze dle § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., právnicky nesprávně, brojí proti skutkovému přesvědčení soudu, že obžalovaný o uschovaných zásobách věděl a jich existenci úmyslně zatajil. Nalézací soud odůvodnil však toto svoje přesvědčení způsobem, předpisu § 270 č. 5 tr. z. vyhovujícím, a nelze proto výrok jeho bráti již v odpor, leč by stížnost dokázala, že je stížena některou z vad, v čís. 5 § 281 tr. ř. výlučně uvedených. Takové vady neuplatňuje však stížnost ani výslovně, ani zjevným poukazem, neboť to, co uvádí, jsou jen protiúvahy a protiargumenty, kterými snaží se otrásti věcnou opodstatněnost přesvědčení soudu, což však je v řízení zrušovacím po rozumu §§ 258, a 288 čís. 3 tr. ř. zásadně vyloučeno. V tomto směru není proto důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř. proveden ve smyslu zákona. Věcné doložení tohoto důvodu lze spatřovati jen v námitce, že prý vzhledem k tomu, že výkupní komisař politické správy znal zásoby obžalovaného již z prohlídky, u něho v prosinci 1919 provedené, byl si při prohlídce dne 15. února 1920 vědom, že obžalovaný má více obilí, než na sýpce bylo nalezeno, že tudíž k oklamání jeho nikdy dojíti nemohlo a že proto zatajení zásob, byť se i stalo zúmyslně, nemohlo míti takového účinku, který chce právě zákon dle § 2 písm. c) zaméziti. Stížnost je neodůvodněna. Skutková povaha přečinu, o nějž jde, záleží v úmyslném zatajení zásob předmětů potřeby, jež pachatel má neb uschovává. Již dle doslovu zákona stačí k zatajení úmyslné zamlčení po př. výslovné popření zásob, ať již je držitel popře vůbec, neb udá jich množství způsobem nedostatečným, pravdě neopovídajícím. Trest čin je dokonán již takovýmto úmyslně učiněným nesprávným prohlášením, bez ohledu na to, je-li prohlášení to způsobilé, úřední orgán uvésti v omyl či nikoli, poněvadž zákon takového požadavku nečiní. Obžalovaného nemohla by proto ospravedlniti okolnost, že výkupní komisař měl snad vědomost o tom, že obžalovaný má více obilí, než na sýpce ukázal, to tím méně, an účelem prohlídky nebylo jen, by příslušný úřad nabytí vědomostí o všech zásobách, nýbrž by na jejím základě mohl též nabytí dispoziční moci nad nimi. Když tedy obžalovaný na výzvu výkupního komisaře, by mu ukázal, kde jaké zásoby má uloženy, ukázal mu jen ony na sýpce, udav při tom, že nic jiného nemá, a když na to pak při prohlídce bylo ve skryši nad obytnou světnicí nalezeno 252 kg pšeničné mouky a mimo to na půdě nad stájemi 340 kg pšenice, a když je zjištěno, že obžalovaný o zásobách těchto věděl, avšak zúmyslně je zatajil, propadl stížností dle § 2 zákona o lichvě a byl proto nalézacím soudem právnem uznán vinným dle tohoto místa zákona.

Čís. 411.

Jest krádeží nikoliv zpronevěrou, přisvojit-li si prodávač v krámě peněz, jež stržil za prodané zboží.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1921, Kr I 756/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu

v Praze ze dne 16. března 1920, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem krádeže dle § 460 tr. zák.

Důvody:

Zjištěno je, že obžalovaná, jež byla v cukrářském krámě Václava K-a zaměstnána jako prodavačka, přisvojila si dne 3. června 1919 z tržby asi 40 K. Nálezací soud uznal ji za to vinnou přestupkem krádeže dle § 460 tr. zák. Opíraje se o důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. zastává stížnost názor, že zjištěný skutkový děj nevykazuje znaků krádeže, nýbrž zpronevěry. Bylyť prý obžalované vzhledem ku zjištění soudu, že jí bylo dáno zboží do prodeje, svěřeny jak toto zboží tak i peníze za ně stržené, takže, přisvojivši si peníze, dopustila se pouze zpronevěry, zvláště když prý zboží, jí do prodeje daného, kromě ní nikdo jiný neprodával. Stížnost je neodůvodněna. Obžalovaná, zjednána byvši Václavem K-em jako prodavačka ku práci, byla k němu v poměru osoby zaměstnané ku zaměstnavateli, tedy v poměru, jaký má na zřeteli § 176 II c) tr. zák. Její úkolem bylo, prodávati pouze zboží v krámě se nalézající, a přijímati pro zaměstnavatele stržené za ně peníze. — Držba, to jest faktická moc disposiční, nad zbožím nebyla jí právě tak předána jako nad penězi, za ně strženými. Aspoň nevychází ze zjištění rozsudku nikterak na jevo, že by se zaměstnavatel své faktické moci ohledně zboží, pokud se týče peněz a vůle, moc tu uplatňovati, byl úplně vzdal a poskytl obžalované výlučnou faktickou vládu nad nimi. Pro otázku, zda jest zde skutková podstata krádeže či zpronevěry, záleží na tom, zda byla věc, jež jest předmětem závadného jednání, přenechána pachateli do výlučné faktické moci čili nic. Krádež zde bude tehdy, neměl-li pachatel vůbec, nebo toliko společnou faktickou moc nad věcí, zpronevěra, byla-li věc přenesena do výlučné moci pachatelovy. Že by tu byl tento případ, nevysvítá ze zjištění rozsudku a nelze to dovozovati ani z toho, že soud užil slov, že obžalované bylo dáno zboží do prodeje, ježto tím dle stavu věci není míněno nic jiného, nežli, že zaměstnavatel jí ustanovil ku prodeji zboží. Nestávajíť se zřizenci nebo zaměstnanci, činní v obchodě nebo závodě, již z důvodu svého zaměstnání držitelé zboží a jiných předmětů, jež jsou v obchodní místnosti a ohledně kterých jsou pověřeni jistými úkony, a to ani tehdy, když věci ty následkem uložených jim úkonů do ruky berou a určitou faktickou moc nad nimi vykonávají. Stejně má se věc i s penězi, za zboží strženými. Okolnost, že obžalovaná přijímala od kupujících peníze, nezaložila sama o sobě ještě svěřeni držby nad nimi, nýbrž přivedla jen onu fyzickou blízkost k nim, která byla právě nezbytnou vzhledem ku práci, kterou obstarávati měla následkem služebního poměru a která jí poskytla snadnější příležitost k odcizení. Jak zboží, tak i stržené za ně peníze zůstaly v držení Václava K-a, který, pokud obě bylo v jeho krámě, mohl s tím každou chvíli disponovati. Tato faktická disposiční moc musila býti teprve přerušena, chtěla-li se obžalovaná sama do držby peněz dostat, což se stalo tím, že, místo, by peníze předala, si je ponechala. To charakterisuje její jednání jako krádež, i byla právem v tomto smyslu uznána vinnou.

Čís. 412.

Lhůtu § 221 tr. ř. jest zachovati pouze pokud jde o první hlavní přelíčení, nikoliv též při dalších jeho pokračováních.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1921, Kr II 295/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. srpna 1920, jimž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti tělesné bezpečnosti dle § 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti čís. 4 § 344 tr. ř., vytýká, že soud porušil předpis § 221 odstavec první tr. ř. tím, že doručil obžalovanému předvolání k hlavnímu přelíčení, ustanovenému na den 5. srpna 1920, teprve dne 4. srpna večer, takže mu nezbyla zákonná osmidenní lhůta k přípravě, jež nezachování zakládá zmatečnost dle čís. 4 § 344 tr. ř. Avšak ani ze znění ani z intence zákona nelze dovozovati, že by byl soud při novém obeslání obžalovaného k pokračování v hlavním přelíčení, z jakékoliv příčiny odročeném, povinen zajistiti obžalovanému novou osmidenní lhůtu k přípravě. V daném případě byl obžalovaný poznovu obeslán k hlavnímu přelíčení porotnímu, ustanovenému na den 9. července 1920, dne 29. června 1920. Měl tedy možnost náležitě se připravit. Bylo-li hlavní přelíčení odročeno — lhotejno zda k návrhu veřejného žalobce či obžalovaného — stačilo, byl-li o novém přelíčení vyrozuměn včas, t. j. přede dnem přelíčení, což se stalo, a nebylo nutno znovu zachovávat lhůtu § 221 tr. ř., kterou zákon stanoví ve prospěch obžalovaného pouze ohledně prvního hlavního přelíčení, nikoliv také ohledně dalších jeho pokračování.

Čís. 413.

Domácnost jest »společnou« ve smyslu §§ 189, 463 tr. zák., dokud společenství fakticky trvá, byť i bylo dočasně přerušováno.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1921, Kr I 680/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 4. srpna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., rozsudek v odpor vzátný zrušil a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Nálezací soud uznal obžalovaného vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. zák. z té příčiny, že v době, kdy věci, jeho manželce náležející, Trestní rozhodnutí III.

si přivlastnil a prodal, nebylo mezi manželi již společné domácnosti. Nalézací soud dospěl k náhledu tomu v úvaze, že obžalovaný své manželce, která s jeho souhlasem odebrala se o velikonočních 1919 k návštěvě své matky a již slíbil, že si pro ni o svatodušních svátcích přijde, krátce po těchto svátcích poslal lístek s obsahem: »Viele Grüsse von der Reise nach Amerika«, že však do Ameriky se nevystěhoval, nýbrž přesídlil do okresu Loketského, kde se dne 8. září 1919 podruhé oženil. Soud vzal dále za prokázáno, že obžalovaný dotyčné věci, mající hodnotu přes 200 korun, po svatodušních svátcích prodal bez vědomí a souhlasu své zákonité manželky, a nabyl vzhledem k tomu, že manželce své jednak slíbil, že si pro ni o svatodušních svátcích přijde, jednak napsal jí onen lístek a pod zámkou, že jede do Ameriky, se přestěhoval do jiného okresu, kde se po druhé oženil, přesvědčení, že již o svatodušních svátcích nepomýšlel, pokračovati ve společné domácnosti se svou manželkou, a že tudíž takovéto domácnosti ve skutečnosti již tu nebylo. Právem brojí zmateční stížnost s hlediska důvodu čís. 9 a) § 281 tr. ř. proti náhledu soudu nalézacího jako právně mylnému, tvrdíc, že v době prodeje věci společná domácnost ještě zrušena nebyla a že tudíž obžalovaný neměl býti trestně stíhán pro prodej věci bez návrhu své manželky. Dlužno uvážiti, že dle zjištění rozsudku manželka obžalovaného odešla s jeho svolením ku své matce pouze na návštěvu, z níž ji obžalovaný po nějaké době chtěl zase k sobě odvésti. Tímto jen dočasným vzdálením se nevystoupila ještě ze společné domácnosti, která pojmově předpokládá život společný co do bytu a stravy, byť i občasně přerušovaný. Nepřestala proto míti v dosavadním společném bytě své vlastní a právní bydliště, kam se kdykoli navrátiti mohla, kde měla své věci a kde obžalovaný se i nadále zdržoval. Že obžalovaný pojal již o svatodušních svátcích úmysl, nepokračovati ve společné domácnosti se svou manželkou, není pro právní posouzení věci momentem jedině rozhodným. Teprve faktickým opuštěním společné domácnosti, totiž odstěhováním se obžalovaného ze společného dosud bytu do jiného okresu v úmyslu, nevrátiti se již, byla společná domácnost zrušena. Ze zjištění rozsudku nevychází však na jevo, že by prodej věci se byl stal teprve po zmíněném faktickém opuštění společného bytu, tedy v době, kdy o žití ve společné domácnosti ve smyslu zákona (§§ 189 a 463 tr. zák.) nemohlo by se již mluvíti. Náhled stížnosti, že právně jest domácnost společnou i dnes, poněvadž manželka může obžalovaného ediktem dle změněného zákona manželského vždy ještě donutiti, by společnou domácnost obnovil, není správným, poněvadž slova §§ 189, a 463 tr. zák. »pokud žijí ve společné domácnosti« ukazují jasně k tomu, že dobrodímí dle těchto míst zákona je omezeno jen na dobu faktického trvání společné domácnosti. Poněvadž dle toho co řečeno, jde o zpronevěru mezi manželi, spáchanou ještě za doby, co oba žili ve společné domácnosti, mohl by obžalovaný pro prodej věci býti soudně stíhán jen tehdy, kdyby manželka jeho byla za to žádala. Ježto tak neučinila, a v uplatňování jejích soukromoprávních nároků takové žádosti spatřovati nelze, jeví se odsouzení obžalovaného pro onen skutek, v obžalobu daný, vůbec pro zločin dle §u 183 tr. zák. pak zvláště neoprávněným i bylo odůvodněné zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti a obžalovaného sprostiti z obžaloby pro nedostatek návrhu oprávněného žalobce. (§ 259 čís. 1 tr. ř.).

Čís. 414.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro pojem řetězového obchodu jest lhotejno, zda ti, jichž rukama věc prochází, jsou k právním dispozicím oprávněni čili nic.

I ten jest přímým pachatelem předražování dle §u 7, kdo nemá z něho přímého zisku.

Dokonán jest trestní čin dle §u 7, projevil-li pachatel svůj cenový požadavek vůči určité osobě nebo vůči všeobecnosti, jež přichází v úvahu jako kupec, anebo byla-li mu takto nabídnuta nebo slíbena přemrštěná cena.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1921, Kr I 887/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Plzni ze dne 7. května 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., vyhověl jí však, pokud byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle §u 7 odstavec třetí cit. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalovaného vinným pouze pokusem tohoto činu trestného — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin pletich dle §u 11 čís. 4 zákona o lichvě uplatňuje stížnost dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že v tomto případě nelze mluvíti u obžalovaného o řetězovém obchodu, poněvadž opatroval prodej věci ukradené jako bezelstný pomocník zloděje; poněvadž řetězový obchod předpokládá převod z osoby na osobu, hospodářsky sice závadný, právně však bezvadný, tedy koupí od osoby oprávněné, nemohou tvořiti zloděj a jeho pomocník, kteří disponují věcí cizí bez právně, článek řetězu. Proti tomu dlužno uvést, že obžalovaný byl uznán vinným pletichami, nikoliv také řetězovým obchodem, takže námitka stížnosti nemá pro obžalovaného praktického významu a nebylo by třeba se jí dále zabývat. Vývody stížnosti však nejsou správné ani ve věci samé, neboť pro pojem řetězového obchodu jest lhotejno, zdali prochází věc rukama osob k právním dispozicím věci oprávněných čili nic, poněvadž zákon v tom směru žádného omezení neobsahuje. Zákon naopak chce zabrániti faktickým převodům předmětů potřeby, hospodářsky neúčinným a zbytečným, které se dějí ke škodě konsumentů, tím, že jim zboží zdrazují a zdržují. Takové převody jsou možny i u věcí kradených, jak ukazuje tento případ. Koupil-li by obžalovaný kradenou kůži od dělníka, který ji odcizil, a prodal-li by ji dále se ziskem zase dělníkovi, věda, že ji tento dále prodá, pak tvořil by zbytečný článek řetězu v převodu zboží. Tak bylo by tomu i v případě, kdyby byl jednal jako pomocník zlodějův, jak praví stížnost — správně jako jeho plinomocník — příjav od něho příkaz k prodeji; v tomto případě byl by arci řetěz jednostranný vzhledem k zbytečným nástupcům obžalovaného v držení věci. Kdyby byl jednal obžalovaný při převodu věci

od zloděje obmyslně, což v tomto případě rozsudek nezjišťuje, sbíhal by se s § 11 čis. 4 také § 185 tr. zák., v případě bezelstného nabytí po případě § 477 tr. zák.

Oprávněna jest však zmateční stížnost, pokud uplatňuje zmatek podle §u 281 čis. 10 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti v tom, že obžalovaný Karel Č. byl spoluvinníkem cizího předražování podle §u 5 tr. zák., neboť ustanovení §u 7 zákona o válečné lichvě jest takového obsahu, že i obžalovaný Karel Č. jest přímým pachatelem předražování. § 7 nečiní rozdíl, zda prospěchu z předražování dostává se přímo tomu, kdo zřejmě přemrštěnou cenu požadoval, nebo dával si poskytovat nebo slibovati. Jak to vyplývá docela zřejmě z odstavce prvního §u 7 zákona o válečné lichvě. Zřejmě jest to také z ustanovení §u 24 zákona o válečné lichvě, kde se mluví o případech, kde pro předražování byl odsouzen zřízenec, zmocněnec, zástupce, nebo jiný orgán podniku, aniž by se rozlišovalo, zda jmenované osoby měly z činu zisk čili nic. Zjistil-li nalézací soud, že obžalovaný Karel Č. požadoval za kůži, odevzdanou mu Josefem O. do prodeje pouze za 120 K, pro Josefa O. 600 K, zjistil tím přímé pachatelství obžalovaného Karla Č. po rozumu §u 7 zákona o válečné lichvě. Není však správným názor nalézacího soudu, že obžalovaný Karel Č. se dopustil předražování dokonáného. V základním zjištění rozsudkovém, že obžalovaný odevzdal Františku H-ovi kůži s podotknutím, aby na ni našel kupce, a když dostane za ni 600 K, aby jí prodal, a v přijetí 500 K od Františka H-a, není obsaženo ještě, že obžalovaný vskutku již požadoval na někom zřejmě přemrštěnou cenu, pokud se týče dával si ji poskytovat nebo slibovati pro Josefa O. Předpokládá totiž ustanovení §u 7, by proti pachateli byla zde buďto určitá osoba, neb aspoň všeobecnost, jež přichází v úvahu jako kupec, a ku které by obžalovaný svůj cenový požadavek projevil nebo jež by naopak cenu zřejmě přemrštěnou nabídl, pokud se týče slibila. Tomu zde nebylo tak. Jest jisto, že František H. sám kupcem kůže nebyl, nýbrž že byl jen dalším sprostředkovatelem, který měl vyhledati kupce a jemu cenový požadavek Karla Č-a oznámiti. Nelze to vyvozovati ani ze slov rozsudkových, že obžalovaný Karel Č. »prodal« kůži Františku H-ovi, poněvadž dle zjištění, již zprvu uvedeného, jest zřejmo, že tato slova rozsudku, jsouc právně mylným hodnotěním výslovných skutkových předpokladů rozsudkových, neznamenají zjištění prodeje kůže Františku H-ovi, nýbrž vztahují se jen na další příkaz ku prodeji kůže, který mu udělil Karel Č. Nějaké všeobecné výzvy k obecenství, jako kupec v úvahu přicházejícímu, zde nebylo. Jest tedy pouze jisto, že obžalovaný Karel Č. měl vážný úmysl, požadovati zřejmě přemrštěnou cenu za kůži, pokud se týče dáti si takovouto cenu poskytnouti nebo slibiti pro Josefa O., jak jest zřejmo zejména z toho, že přijal zálohou od Františka H. 500 K. Tento vážný úmysl projevil a čin, ke skutečnému vykonání vedoucí, uskutečnil také tím, že odevzdal kůži Františku H-ovi s příkazem, by jí prodal, najde-li kupce, za 600 K. Ke skutečné nabídce kůže za zřejmě přemrštěnou cenu nebo k projevu ochoty osoby třetí, cenu 600 Kč poskytnouti, však nedošlo a to pro překážku odjinud v to přišlou, pokud se týče náhodou, ježto podle zjištění nalézacího soudu byla kůže zabavena právě, když jí František H. od obžalovaného Karla Č-a odnášel. Jen proto se tedy nepodařilo provésti to, co obžalovaný Karel Č. zamýšlel a prováděti již začal, a co by bylo, jsouc doko-

náno, naplnilo arci skutkovou podstatu §u 7 zák. o trestání válečné lichvy. Jsou proto v jeho činu obsaženy veškeré náležitosti přechmu nedokonaného předražování podle §u 7 čis. 3 zák. o válečné lichvě.

Čis. 415.

Bylo-li hlavní přelíčení před soudem porotním odročeno na více dnů, jest je provésti znovu a to před novou lavicí porotců.

Není třeba, by obžalovaný byl zpraven o tom (§ 303 tr. ř.), že pro odročené přelíčení nastala změna soudního sboru.

Předseda rozhoduje o tom, má-li ochuravější porotce býti sprostěn a kdo má nastoupiti na jeho místo.

Jest třeba, by tvrzení, jež má býti základem eventuální otázky, mělo podklad v zodpovídání se obžalovaného nebo ve výsledcích průvodního řízení.

Zmenšená přičetnost nevyklučuje zlého úmyslu. Je-li pochybna přičetnost vraha, náleží dáti porotcům otázku dodatečnou o přičetnosti, nikoliv však otázku eventuální ve směru zločinu zabití.

Předpis §u 323 tr. ř. upravuje formu otázek jen potud, že nemají svou úpravou nutiti porotce ku složité odpovědi.

Hlavní otázka nemusí se krýti s obžalobou.

Soud není povinen, by sám od sebe dal otázku kontrolní.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1921, Kr I 36/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížností obžalovaných do rozsudku krajského jako porotního soudu v Plzni ze dne 26. listopadu 1920, jímž stěžovatelé uznáni byli vinnými a to: Jan Sch. zločinem úkladné vraždy zjednané dle §§ 134, 135 tr. zák., Václav W. spoluvinou na zločinu úkladné vraždy zjednané dle §§ 5, 134, 135 čis. 1 a 3, 136 tr. zák. a Anna K-ová vzdálenou spoluvinou na zločinu zjednané vraždy úkladné dle §§ 5, 134, 135 čis. 1 a 3 a 137 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaných Jana Sch., Václava W. a Anny K. berou rozsudek v odpor, poněvadž po odročení porotního přelíčení ze dne 8. listopadu 1920 za účelem prozkoumání duševního stavu Jana Sch. na neurčito, před novým hlavním přelíčením, zahájeným dne 18. listopadu 1920, proti návrhu obhájce W-ova, by přelíčení bylo provedeno před lavicí porotců, původně, dne 8. listopadu 1920, vylosovaných, přikročeno bylo ku novému vylosování porotců, při čemž částečně jiní porotcové byli vylosováni. Zmateční stížnost Jana Sch. vidí v tomto postupu zmatek dle §u 344, čis. 1 tr. ř., poněvadž prý porotní dvůr soudní nebyl náležitě obsazen. Zmateční stížnost Václava W-a dovolává se důvodů §u 344 čis. 1, 4 a 5 tr. ř., aniž by se blíže vyslovovala o tom, ve kterém směru shledává prvuvedený důvod, a který předpis zákona, jsoucí pod sankcí zmatečnosti, byl porušen dle jejího náhledu postupem soudu porotního. Zmateční stížnost Anny K-ové dovolává se v úvodu

stížnosti všeobecně důvodů §u 344 čis. 1, 4 tr. ř., i ona opomíjí však vysloviti se přesněji ve směrech, při stížnosti W-ově označených. Ze o ne-náležitěm obsazení porotního soudu sborového (stížnost Sch-ova) nemůže býti vůbec řeči, jest na snadě, poněvadž šlo by při vytýkaném postupu leda o vadu při sestavování lavice porotců. Ježto však z protokolu o hlavním přelíčení ze dne 18. listopadu 1920 nevychází na jevo, že by se byl některý z obhájců kromě obhájce Václava W-a proti vytýkanému nyní postupu soudu v době, již vymezuje poslední věta §u 344 čis. 1 tr. ř., jakýmkoliv způsobem ohradil, jest vůbec vyloučeno, by tato domnělá vada byla uplatňována jako zmatek čis. 1 §u 344 tr. ř., jak činí zmáteční stížností obžalovaných Jana Sch-a — Anny K-ové. Že by však postup soudu v napadeném směru přičil se některému z předpisů, jež jsou taxativně uvedeny v § 344 čis. 4 tr. ř., vyloučeno jest prostým porovnáním s těmito předpisy, z nichž jen §§y 303, 307 tr. ř., týkající se sestavování lavice porotců, mohly by přijíti v úvahu. Zmateční stížnost obžalovaného Václava W-a dovolává se §u 344 čis. 1 tr. ř. marně. Neboť, třeba že lze přisvědčiti tvrzení stížnosti, že nevezetí porotců do přísahy před odročením hlavního přelíčení ze dne 8. listopadu 1920 nebránilo by samo o sobě vedle §u 313 tr. ř., by v přelíčení dne 18. listopadu 1920 před touže lavicí porotců nebylo pokračováno, ježto přelíčení bylo odročeno, nežli ještě dospělo stadia uvedeného v §u 313 tr. ř. a že také předpis §u 23 poslední odstavce zákona ze dne 23. května 1919, čis. 278 sb. z. a n. neřeší přímo otázku, o níž tuto šlo, přece jen nelze přehlédnouti, že při hlavním přelíčení dne 8. listopadu 1920 věcně vůbec nebylo ještě jednáno, že přelíčení odročeno bylo na neurčito a dne 18. listopadu 1920 musilo býti od počátku znovu provedeno, to tím spíše, ana nastala i změna v obsazení soudního sboru porotního. Za takovýchto okolností nejen že nepřičilo se předpisu §u 304 tr. ř., nýbrž naopak úplně mu vyhovovalo, že soud porotní přikročil ku sestavení nové lavice porotní. A jelikož stížnost ani ne tvrdí a nemůže tvrditi, že by lavice porotců alespoň z důvodu, o němž tuto jde, nebývala co do počtu úplnou nebo, že by zde bývala jiná ze závad v §u 344, čis. 1 tr. ř. uvedených, pokud se týkají lavice porotců, není pro zmatek dle uvedeného paragrafu zákonitého podkladu. Než zmáteční stížnost dovolává se marně i všeobecného zmatku dle §u 344 čis. 5 tr. ř. Neboť jednak nebylo zde, jak shora vyličeno, porušení předpisů nebo zásad trestního řízení, jednak jest za okolností shora uvedených zcela zřejmo, že i případné porušení nemohlo míti na rozhodnutí vlivu, pro stěžovatele škodlivého, kdyžť stížnost ani nenaznačuje, že by některý z nově vylosovovaných porotců, při jejich losování obhajoba bez omezení vykonávala své právo zamítací, byl snad nějak předpojat proti stěžovateli a že tomu nebylo tak u původních porotců. Ba vzhledem ku době 10 dnů, která mezi původním a odročeným přelíčením uplynula, musilo by každým způsobem uznáno býti za prospěšno a v zájmu obžalovaných, když přelíčení od počátku znovu bylo prováděno. Neboť, byf i trestní řád — na rozdíl od trestního řádu říšsko-německého — neomezoval přímo dobu, jaká smí uplynouti mezi přelíčením a jeho pokračováním, aniž by přelíčení od počátku znovu musilo býti prováděno, přece jest na snadě, že doba 10 dnů činí již pochrybným, zda původní porotcové mají ještě výsledky prvního přelíčení — jichž zde však vlastně vůbec ještě nebylo — v tak čerstvé paměti, jak vyžaduje toho zásada přímosti. A pouka-

zuje-li zmáteční stížnost na to, že mezi 20. listopadem, na kdy přelíčení ze dne 18. listopadu 1920 bylo opět odročeno, a mezi 26. téhož měsíce, kdy v něm bylo před týmž porotním soudem pokračováno a přelíčení bylo zakončeno, uplynuly rovněž více než 4 dny, což stížnost po případě takéž jako zmatek uplatňuje, stačí poukázati na to, že stěžovatel proti tomuto postupu soudu dle protokolu o hlavním přelíčení vůbec se neohradil, takže i kdyby tu byla zákonitá závada, čemuž ovšem není tak, nemohla by stěžovatelem ani s hlediska §u 344 čis. 1, ani dle §u 344 čis. 5 tr. ř. vůbec býti uplatňována. Poukazuje-li konečně stížnost na to, že v lavici porotců, dne 18. listopadu sestavené, bylo několik porotců, kteří zúčastnili se přelíčení ze dne 8. listopadu 1920, ostatně již před vlastním řízením ve věci odročeného, což nesrovnává se prý se zásadou §§ 332, 348, 350 tr. ř., jelikož bylo porotce ty vedle §u 306, č. 4 tr. ř. vyloučiti; vyvrací se námitka ta již naprostou růzností tohoto případu a případů citovaných paragrafů, jež obdobné použití dotyčných předpisů předem vylučuje.

Zmateční stížnosti Václava W-a i Anny K-ové uplatňují dále jako zmatek, ona dle §u 344 čis. 4 po případě čis. 1, tato, dovolávajíc se v úvodu všeobecně týchž zmatků, že při přelíčení ze dne 18. listopadu 1920 nastala vůči obsazení soudního sboru ze dne 8. listopadu 1920 změna v osobě jednoho z přísedících, aniž prý stěžovatelé o tom, jak to předpisuje § 303 tr. ř., tři dni před přelíčením byli zpraveni. Než, že seznam porotců a seznam členů sboru soudního byly stěžovatelům před přelíčením ze dne 8. listopadu 1920 sděleny, vyplývá ze spisů a nebylo stěžovateli popíráno. Tím již vyhověno bylo předpisu §u 303 tr. ř. a nemůže proto o jeho porušení, opodstatňujícím zmatek §u 344, čis. 4 tr. ř. býti řeči. Budiž proto jen mimochodem ještě podotknuto, že žádný ze stěžovatelů ve stížnosti netvrdí, že by snad měl proti nově nastoupivšímu členu soudního sboru nějaký důvod odmítací, jehož případné včasné uplatňování má právě předpis §u 303 tr. ř. zaručiti. Brání proto dovolávání se zmátečních důvodů §u 344, čis. 4 tr. ř. již předpis předposledního odstavce §u 344 tr. ř. Dle §u 344, čis. 1 tr. ř. nelze však nahodile nastalou změnu v osobě jednoho přísedícího soudního sboru přivésti ku platnosti, ježto předseda hned na počátku přelíčení ze dne 18. listopadu 1920 zpravil strany o změně, aniž by byl stěžovatel anebo jeho obhájce závady té vytkl (§ 344 čis. 1 posl. věta). Poukazuje-li pak stížnost Václava W-a na to, že měl býti stěžovatelem a jeho obhájci vzhledem k tomu, že mezi oběma přelíčeníma mohla nastati změna v seznamu porotců a že dne 18. listopadu 1920 lavice porotců znovu byla sestavována, dodán opětně seznam porotců, tedy postrádá toto tvrzení všelikého podkladu již proto, že oboje přelíčení spadala do téhož porotního období a stížnost ani nenaznačuje, že by snad v původně dodané listině porotců až do opětného přelíčení nějaká změna byla nastala.

Zmateční důvod §u 344 čis. 1 tr. ř. spatřují stížnosti Václava W-a a Anny K-ové též v tom, že za přelíčení dne 18. listopadu 1920 propuštěna byla porotkyně Zofie K. pro ochuravění p ř e d s e d o u z lavice porotců a na její místo nastoupil náhradní porotce Terezie F. Ježto dle §u 310 tr. ř. vzhledem ku závěrečné větě §u 306 tr. ř. (rozh. sb. č. 1695) — jest prý oprávněn jen soudní sbor porotní, nikoli předseda, na místo odstoupivšího porotce povolati porotce náhradního do lavice porotců, nebyla

prý lavice porotců co do počtu úplná, když povolání stalo se, jen předsedou soudu. Názor tento není správným, ježto § 306 tr. ř. jedná o vyloučení porotců a jen o důvodech, jimiž uplatňováno je vyloučení z úřadu porotce, rozhoduje soudní dvůr. V tomto případě platí však předpis §u 310 tr. ř., který ustanovuje, kdy místo hlavních porotců nastupují porotcové náhradní. Zde jest předepsán postup tento podle pořadí, v jakém porotcové byli vylosováni a pro nějaké usnesení soudního dvoru není podkladu.

Zmateční stížnost Jana Sch-a uplatňuje dále důvod §u 344, čís. 5 tr. ř., poněvadž přes návrh obhajoby nedal soud ohledně stěžovatele porotcům též eventuální otázku na zločin zabití, čímž prý porušen byl předpis §u 320 tr. ř. Ze by při porotním přelíčení kýmkoli jiným než obhájcem bývalo tvrzeno, že obžalovaný Sch. nejednal v úmyslu, Markétu W-ovou usmrtiti, nýbrž jen ve všeobecném úmyslu nepřátelském, sama zmateční stížnost netvrdí. Poukazuje jen na znalecký posudek o duševním stavu stěžovatele, dle něhož označen byl slabomyslným prostředního stupně, a dovozuje z toho, že jest pochybným, zda stěžovatel zcela postřehl následky svého jednání, zvláště, uvědomil-li si zcela jasně, že páše vraždu. Z okolností, že obžalovaný, byv dříve již ku zavraždění Markéty W-ové zjednan, vraždy dříve nespáchal a z prokazaného nepřátelského smýšlení proti Markétě W-ové dovozuje stížnost, že jednal z nejasného pudu, nejsa sobě následkem své slabomyslnosti svého skutku plně vědom. Nemůže býti pochyby, že pouhé tvrzení stavu, kryjícího skutkovou podstatu eventuální otázky, obhájcem nestačí k uskutečnění předpokladu dle §u 320 tr. ř., an by jinak obhájce měl vždy možnost, aby pro svého klienta jakoukoli otázku eventuální vymohl. Tvrzení takové musí míti podklad buď v zodpovídání se obžalovaného nebo ve výsledcích průvodního řízení. Ovšem nelze též požadovati, by stav, kryjící skutkovou podstatu jiného trestního činu, právě obžalovaným nebo z jiné strany za průvodního řízení výslovně byl tvrzen. Zvláště ohledně úmyslu nutno označiti postačitelem, je-li úmysl, od předpokladu obžaloby odchylný, dle celkového stavu líčení napovězen. Než tomu v tomto případě není tak. Stěžovatel sám přímý úmysl, Markétu W-ovou usmrtiti, bez jakéhokoli obmezení doznal. Prokázané všeobecně nepřátelské smýšlení stěžovatele vůči zavražděné nevylučuje, by se smýšlení to v konkrétním případě nemohlo vykrystalisovati v přímý úmysl vražedný. Ze však zjištěná slabomyslnost stěžovatelova, ani ne vysokého, nýbrž jen prostředního stupně, nebo, jak znalcem výslovně dodáno, stupně ještě menšího, zlého úmyslu zákonem pro ten který zločin vůbec, tedy i pro zločin vraždy, požadovaného nevylučuje, vyplývá již z předpisu §u 46 lit. a) tr. z. vzhledem ku § 1 a 2 tr. zák. Zmateční stížnost není též co do pojmu zlého úmyslu na stanovisku platného trestního zákona, jenž vidí přímý zlý úmysl v tom, že pachatel zlo, se zločinem spojená, přímo na mysl měl a na něm se usnesl, vyžadující způsoblost pachatele, by následky skutku plnou měrou si uvědomil. Tím staví se na stanovisko, že i t. zv. zmenšená přičetnost, pouhou slabomyslností přivedená, vylučovala by již zlý úmysl, §em 134 tr. zák. vyžadovaný, kteréžto stanovisko jest však, jak vyplývá ze shora citovaných paragrafů, platnému zákonu cizím. Soud vyhověl plně zákonné své povinnosti, když porotcům vzhledem ku pochybnostem o stěžovatelově přičetnosti, za hlavního přelíčení

napovězeným, dal otázky dodatkové ve směru §u 2, lit. a) i c) tr. zák. Pro eventuální otázku ve směru zločinu zabití nebylo zde zákonnitého podkladu a nemůže proto býti řeči o porušení předpisu §u 320 tr. ř., jímž zmatek uplatňovaný byl by podmíněn.

Zmateční stížnost obžalovaného Václava W-a vytýká rozsudku zmatek §u 344 čís. 5 a 6 tr. ř., poněvadž soud nedal porotcům též eventuální otázky na vzdálenou spoluvinu stěžovatelovu na vraždě Markéty W-ové. Ježto nepřipuštění eventuální otázky tam, kde dle předpisu zákona měla býti připuštěna, tvoří zvláštní, zákonem ustanovený důvod zmatečnosti, nelze též okolnosti uplatňovati s hlediska všeobecného důvodu zmatečnosti §u 344 čís. 5 tr. ř. Než ani zmatek dle §u 344 čís. 6 tr. ř. zde není. Zmateční stížnost dovozuje povinnost soudu, dáti eventuální otázku na vzdálenou spoluvinu stěžovatelovu při vraždě, z okolností, že Jan Sch. nějakou dobu před spácháním vraždy tážal se stěžovatele Václava W-a: »Bauer, was gibt ihr mir, wenn ich die Bäuerin erschlage?« Dotaz ten nasvědčuje prý tomu, že Sch. již v ten čas sám byl rozhodnut, že Markétu W-ovou usmrtí a následkem toho nemohl to býti více tvrzený návod stěžovatelův (Václava W-a), jenž v něm vůli tu vyvolal. Jen tehdy bylo by však lze mluvit o vraždě zjednané ve smyslu §u 135 čís. 3 tr. zák. na rozdíl od pouhé vzdálenější spoluviny na vraždě ve smyslu §u 137 tr. zák., již uznána byla vinnou spoluobžalovanou Annou K-ovou. I když se přísvedčí vývodům zmateční stížnosti, že s hlediska §u 320 tr. ř. nelze požadovati pro eventuální otázku, by skutkový stav, kryjící podstatu jiného trestného činu byl vůbec, neku-li právě obžalovaným přímo tvrzen, že stačí již, byl-li dle výsledků průvodního jednání napovězen, nelze přísvedčiti názoru stížnosti, že tato podmínka by bývala zde zvláště dána výpovědmi, na něž stížnost poukazuje. Okolnost, že obžalovaný Sch. Ludvíka K-a snad navedl, by se otázal hospodáře, co mu dá, když on, Ludvík K., hospodyně se světa sprovodí, a okolnost, že obžalovaný Sch. sám prý nějaký čas před vraždou hospodáře se otázal, co by mu zaplatil, kdyby on, Sch., jeho ženu usmrtil, poukazují nanejvýše na to, že se Sch. myšlenkou na usmrcení Markéty W-ové zabýval. Právě tážací forma výroku vyvrací, že by se byl již pro svou osobu na tom byl ustálil, že W-ovou usmrtí, poukazujet spíše zřejmě na to, že očekával teprve ponuknutí se strany druhé, by se rozhodl pro provedení skutku. Neprávem tvrdí proto stížnost, že nemohl stěžovatel působením svým v Janu Sch-ovi vyvolati vůli, která u něho dle uvedeného dotazu již byla. Dotazem tím dáno Václavu W-ovi pouze na jevo, že by byl Jan Sch. způsobitým nástrojem ku provedení vraždy, případnému pokusu zjednání ne nepřístupný. Jestliže pak Václav W. okolnosti té skutečně použil, aby Jana Sch. nabídkou odměny ku vraždě své manželky zjednal, nemůže dle vlastních vývodů stížnosti o eventualitě pouhé vzdálené spoluviny na vraždě, tvořící podklad eventuální otázky, býti řeči a nemohl proto porušiti soud předpis §u 320 tr. ř. tím, že otázky té přes obhájcov návrh nepřipustil.

Tentýž zmateční důvod spatřuje zmateční stížnost Václava W-a i v tom, že do I. hlavní otázky ohledně Jana Sch-a pojata byla věta »wozu er (Sch.) von ihrem Ehegatten, dem Grundbesitzer Wenzel W. gedungen wurde.« Zmateční stížnost spatřuje v tom porušení předpisu §u 323 tr. ř., že otázky porotcům upraveny býti mají tak, aby odpověď na ně zašti

mohla »ano« nebo »ne«, jelikož prý kladná odpověď ku I. hlavní otázce ohledně Jana Sch. měla by nutně v zápětí odsouzení stěžovatelovo (Václava W-a) i tehdy, kdyby porotcové nechtěli přisvědčiti, že Jan Sch. zjednaný byl stěžovatelem ku vraždě a vedla by ku zřejmému odporu ve výroku porotců, kdyby tato VII. hlavní otázku, týkající se stěžovatele, zodpověděli záporně. Než tvrzení stížnosti o porušení předpisu §u 323. odstavec první tr. ř. spočívá zřejmě na nesprávném pojetí tohoto předpisu. Předpis ten upravuje formu otázek jen potud, že nemají svou úpravou nutiti porotce ku složité odpovědi, obsahující snad skutkové neb právní zjištění. Tomu požadavku však jak I. hlavní tak i VII. hlavní otázka vyhovuje, jakž dokazuje skutečný výrok porotců. Porotcové mohli přisvědčiti k otázce první s obmezením, v druhém odstavci §u 323 tr. ř. vytknutým, nepokládali-li stěžovatele vinným dle VII. hlavní otázky, a zamýšleli-li otázku tu zodpověděti záporně. Proti kladné odpovědi pouhým »ano« k oběma otázkám, jak k ní skutečně též došlo, nebylo nejménší závady. Že by ovšem odporoval výrok sám sobě, kdyby byli porotcové k první hlavní otázce odpověděli kladně bez obmezení, zjednaní vraždy stěžovatelem vylučujícího, ku sedmé otázce hlavní však záporně, dalo by ovšem podnět ku zmatku dle §u 344 čís. 9 tr. ř., nedokazuje však, že by tu byla vada proti předpisu o kladení otázek, poněvadž výrok, sobě odporující, nemusí mítí důvod v nesprávné úpravě otázek, nýbrž může nastati nesprávným jich pojetím porotci i tehdy, byly-li otázky zcela správně upraveny.

Spatřuje-li konečně stížnost Václava W-a též důvod zmatečnosti v tom, že VII. hlavní otázka nekryje se doslovně se zněním obžaloby, jak byla při hlavním přelíčení doplněna, pokud nejsou pojata do ní slova, že jednání Jana Sch-a, Václavem W-em ku manželčině vraždě zjednaného, stalo se, na rozdíl od Anny K-ové, přímé a že, neobsahujíc bližších údajův o způsobu, jak stěžovatelem na Jana S-a byla působeno, nevyhovuje též předpisu § 318 tr. ř. o individualisování skutku, nelze ani tu uznati ji důvodnou. Ovšem kryje se hlavní otázka pravidelně s výrokem obžaloby; než v tomto případě vysvětluje se výslovně vytknutí přímého působení stěžovatelova na Jana Sch-a spojením obžaloby na něho s obžalobou na Annu K-ovou v jednom odstavci a mělo naznačiti jen rozdíl vůči obžalobě, jež byla vznesena na tuto pro spolupůsobení vzdálenější. Jakmile spojení toto následkem položení zvláštních hlavních otázek ohledně každého jednotlivého obžalovaného odpadlo, odpadla i potřeba, by vytknuto bylo přímé působení stěžovatelovo; došloť výrazu již formulováním otázky na zjednanou vraždu vůči otázce na vzdálenou spoluvinu ohledně Anny K-ové. Co pak se týče individualisování skutku, jest tento v hlavní otázce, týkající se stěžovatele, úplně dle předpisu § 318 tr. ř. poukazem na hlavní otázku, označující přesně čas a místo vraždy, jméno zavražděného a jméno vraha, stěžovatelem zjednaného, individualisován způsobem, úplně postačitelým, by s jiným skutkem téhož druhu nemohl býti zaměněn a pachatel chráněn byl proti opětovnému stíhání pro též skutek. To co zmateční stížnost pohřešuje, spadá již do oboru specialisování skutku, §em 318 tr. ř. nijak nepředešpaného. Měl-li stěžovatel ve směru tom z jakýchkoli důvodů za potřebné, by pojem zjednaní blíže porotcům byl precisován, bylo na něm, by vedle posledního odstavce § 323 tr. ř. požádal o zvláštní otázku kontrolní, což se nestalo.

Z moci úřední soud ku položení dotyčné otázky povinen nebyl a nemůže proto vytýkáno býti jako zmatek, že otázku tuto nepoložil.

Čís. 416.

Poštovní a nádražní úřad, iakož i četnická stanice jsou veřejnými úřady ve smyslu § 76 tr. zák.

K zákonnému pojmu násilí stačí násilí psychické, morální.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1921, Kr II 110/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Uh. Hradišti ze dne 5. února 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvižení dle § 68 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal obžalované vinnými zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud neshledal v činu obžalovaných skutkové podstaty zločinu velezrady dle § 58 b), c), tr. zák., na který zněla obžaloba, nýbrž uznal je vinnými pouze zločinem pozdvižení dle § 68 tr. z., aniž by, jak předpisuje § 270 č. 5 tr. ř. v doslovu zákona ze dne 18. prosince 1919 čís. 1 sb. z. a n. z. roku 1920 v rozhodovacích důvodech rozsudku bylo uvedeno, kterými úvahami soud se řídil, rozhoduje právní otázky a zamítaje přednesené námitky. Ježto tedy v odpor vzatý rozsudek, předsevzav toliko zjištění, nevyložil, jak dle zmíněného zákonného předpisu byl povinen, kterými právními úvahami byl soud při rozhodování veden, a nerozvedl, kterými skutečnostmi jsou vyčerpány jednotlivé pojmové znaky zločinu pozdvižení dle § 68 tr. z., omezuje se toliko na stručný výrok, že jednání obžalovaných zakládá skutkovou podstatu tohoto zločinu, nemohl nejvyšší jako zrušovací soud přezkoumati v tomto směru názor prvé stolice. To však, co zjistil nalézací soud, zahrnuje v sobě skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 76 tr. zák. a nelze proto zmateční stížnosti obžalovaných, vytýkající rozsudku důvod zmatečnosti dle čís. 10, § 281 tr. ř., upříti oprávněnosti. Skutková podstata zločinu dle § 76 tr. zák. předpokládá totiž, by někdo sám o sobě nebo ve spojení s jinými násilně rušil shromáždění, ku projednání veřejných záležitostí vládou svolané, soud nebo jiný veřejný úřad v jeho schůzi, v jeho trvání nebo působnosti, nebo mu v tom násilně překážel, nebo na jeho usnesení nebezpečným vyhrožováním působiti hleděl. V té příčině zjistil nalézací soud, že 13. prosince 1920 odebrali se obžalovaní František S. a Matouš P. na četnickou stanici v R. asi se 60 jinými dělníky, z nichž asi 15 vstoupilo s nimi dovnitř, a žádali, odvolávajíce se na vyšší rozkaz, přítomného strážmistra Karla H., by jim vydal zbraně, načež strážmistr H., ježto viděl, že situace je vážná a že by byl marný odpor, nechal si vzíti pušku, kdežto ostatní obžalovaní zůstali na chodbě a před budovou, že druhý proud davu táhl ku poštovnímu úřadu, kde zakročil obžalovaný Adolf H. a že konečně i na místní nádraží odebral se obžalovaný František S. se zástupem asi 40 lidí, při čemž zůstala na poštovním úřadě a na nádraží hlídka až asi do půl 8. hodiny večerní, by úředníci dělali službu pod jejím dozorem. Pod veřejnými úřady dlužno rozuměti ony orgány státu, okresů

a obcí, které na venek, vybaveny jsou rozhodující a nařizující mocí, trvale jsou organizovány, by plnily v okruhu věcné a místní působnosti úkoly veřejné správy. K úkolům těmto patří také péče o veřejnou bezpečnost a o veřejnou dopravu, kterou mimo jiné sprostředkuje pošta a dráha. Činností, provozovanou v poštovní a železniční správě státní obstarávány jsou pak eminentně veřejnoprávní zájmy. O tom, že poštovní a nádražní úřad, jakož i četnická stanice jsou úřady veřejnými, nemůže dle toho býti pochyby, ohledně četnické stanice také již proto ne, že dle nové organizace četnictva ze dne 14. dubna 1920 čís. 299 sb. z. a n., najmě z předpisu § 3 jest zřejmo, že v každé samostatné stanici četnické sluší spatřovati veřejný úřad, chráněný § 76 tr. zák. proti násilnému překázení nebo rušení v jeho působnosti. Lhostejno při tom ovšem, je-li ústava úřadu monokratická či kolegiální. Že zmíněné úřady byly v jejich působnosti rušeny násilně, plyne ze zjištění nalézacího soudu. Při odzbrojení četnictva nejednalo se totiž toliko jen o osobu strážmistra H-a jako takového, nýbrž o představitele četnické stanice, ježto dle úmyslu obžalovaných, kteří žádali, by strážmistr H. vydal jim zbraň, mělo a bylo četnické stanici v působnosti její násilně překázeno. Znemožněno bylo jí totiž, aby zakročila a podnikla to, co podle předpisů a instrukcí měla učiniti a aby byla také s to, dostáti svým úkolům a svému určení. Mimo jiné patřilo ku povinnostem jejím, jakož i druhých dvou úřadů, by neobyčejný tento případ hlásily ihned svým nadřízeným úřadům, by tyto mohly učiniti příslušná opatření. V tom bylo úřadům zabráněno, ježto podle zjištění nalézacího soudu zanechány jak u poštovního tak u nádražního úřadu hlídky, které kontrolovaly činnost úřadů těch, a není pochyby, že, kdyby byly telefonovaly úřady ony o pomoc, že by obžalovaní to nebyli propustili, ježto právě obsadili úřady, zanechavše tam hlídky jediné za tím účelem, by úřadování dělo se toliko v jejich intencích. Trestní zákon nepodává sice v žádném ze svých četných ustanovení, jichž skutkovým znakem je násilí, jeho definice. Než k zákonnému pojmu násilí dle § 76 tr. zák. stačí, jak plyne z dotyčného ustanovení, násilí psychické, morální a není třeba fysického násilí. Obžalovaní dopustili se tohoto psychického násilí tím způsobem, že uplatnili převahu massy, za nimi stojící, při odzbrojení četnictva a při obsazení poštovního a nádražního úřadu, čímž zároveň zaujali výhrůžné postavení oproti představitelům dotyčných úřadů pro případ odporu. Není potřebí, by tato výhrůžka byla způsobila uvéstí představitelů ty ve strach a nepokoj, stačí když činěn jí byl nátlak na ně. O tom na základě zjištění nalézacího soudu nelze pochybovati. Dle zjištění hlásil totiž obžalovaný H. poštmistřovi Janu F-ovi, že musí dovoliti, by poštovní úřad obsadili, ježto k tomu mají vyšší rozkaz, a na nádraží řekl obžalovaný S. přednostovi: »pane přednosto, my máme od velitelství naší strany rozkaz, obsaditi stanici, již jsme obsadili poštovní úřad, odzbrojili četnictvo a doufám, že nebudete nám dělat žádných překážek, poněvadž máme rozkaz a my to podle rozkazu provedeme.« Obžalovaný H. prohlásil dále jménem ostatních, že žádají od úředníků, by dělali službu dále pod jejich dozorem a že budou nyní dohlédati na všechno oni. Jednáním tímto byly zmíněné úřady a jak svrchu dovozeno, také četnická stanice ve své působnosti rušeny a nemohly jednati tak, a zaříditi to, co jim platné předpisy velely. Na tom pak, jednali-li obžalovaní z vlastního

popudu, či na základě pokynů odjinud, nezáleží, ježto § 76 tr. zák. v tom směru nerozlišuje. Že obžalovaným šlo o to, by násilně zmíněné úřady v jejich působnosti rušili a že si toho byli též úplně vědomi, vychází jasně na jevo z celého jejich počínání si a zjištěného stavu věci, najmě výroků obžalovaných. Zjištění nalézacího soudu nedovolují z důvodu shora uvedeného zaujati stánovisko k odsouzení obžalovaných pro zločin dle § 68 tr. z., odůvodňují však, jakž ukázáno, uznati obžalované vinnými zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák.

Čís. (417)

Volné hodnocení výsledků průvodních soudem nalézacím nesmí se zvrhnouti v čistou libovůli.

Ku odsuzujícímu výroku dle § 93 tr. zák. třeba zjistiti vědomí pachatelovo, že napadeného obmezoval v jeho osobní svobodě proti jeho vůli.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1921, Kr I 41/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 20. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zprznění dle § 128 tr. zák. a zločinem obmezování osobní svobody dle § 93 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací přes tvrzení obžalovaného, že nevěděl, že Hermína T-ová 14. roku ještě nepřekročila, že jí měl za starší a že její tvrzení, že mu okolnost prv uvedenou výslovně sdělila, nespočívá na pravdě, vzhledem »ku zcela určité výpovědi svědkyně a ku pravdivému vylíčení věci před soudem« uvěřil tvrzení Hermíny T-ové, že obžalovanému sdělila, že chodí ještě do školy a teprve v březnu dovrší 14. rok a uznal na tomto podkladě obžalovaného vinným zločinem zprznění. Právem vytýká zmateční stížnost rozsudku ve výroku tom zmatečnost z důvodu neúplnosti dle § 281 čís. 5 tr. ř. Ovšem přenechává zákon v druhém odstavci § 258 tr. ř. posouzení svědkovy věrohodnosti volnému uvážení soudu. Avšak toto volné uvážení nelze naprosto klásti na roveň pouhé libovůli. Zákon výslovně poukazuje soud, by zkoumal průvody jak samy o sobě tak i v jich vnitřní souvislosti pečlivě a svědomitě a rozhodí otázku, sluší-li skutečnost míti za prokázanou, dle svého volného, ze svědomitého uvážení všech pro a proti svědčících průvodů čerpaného přesvědčení. Záruku, že skutečně bylo předpisu toho šetřeno, poskytují předpisy §§ 270, čís. 5, 281 čís. 5 tr. ř., týkající se obsahu důvodů rozsudku. Těmto předpisům nevyhovují však naprosto důvody rozsudku ohledně věrohodnosti dotyčného, obžalovaným popíraného údaje svědkyně. Dovolávání se pravdivého vylíčení věci svědkyní jest vůbec nemístné, poněvadž o otázce pravdivosti té ve směru závažném má právě teprve býti usuzováno a rozhodováno. Soud pak zcela mlčením pomínil výsledky trestního řízení, jež při posuzování věrohodnosti svědkyně nutně měly býti vzaty v úvahu. Především měla Hermína T-ová vzeřzení dívky starší 14 let, jak potvrdili soudní lékaři ve svém posudku. Dle toho neměl ovšem obžalovaný

příčiny, by se po věku dívky zvláště vyptával. Dále potvrdil učitel Hermíny T-ové jako svědek na základě vlastního tříletého styku s děvčetem, že její pravdivost není nepochybná. Týž dosvědčil též, že uvedená žákyně navštěvovala školu jen do 16. prosince 1919. S tím však nesrovnává se její výpověď, že v lednu 1920 na otázku obžalovaného prý výslovně odpověděla, že ještě chodí do školy. Rovněž nesmělo být pominuto, že svědkyně při svém předběžném výslechu výslovně popřela, že by jí byl obžalovaný dal nějaké peníze, zvláště snad 100 K, kteroužto okolnost však při hlavním přelíčení připustila, omlouvajíc se tím, že na to při svém prvním výslechu — byvši soudem výslovně tázána — zapomněla. Různých nesrovnalostí ve vyličení děje svědkyní, jež zmateční stížnost jednotlivě vytýká a jež činí i výrok rozsudku o naprosté určitosti výpovědi svědkyně pochybným, budiž zde jen mimochodem vzpomenuť. Za takovýchto okolností jeví se výrok o rozhodující skutečnosti, zjišťující vědomí obžalovaného o nedospělém věku Hermíny T-ové výhradně na základě »zcela určité a věrohodné« výpovědi svědkyně neúplným a vedle § 281 čís. 5 tr. ř. vadným, pročez bylo odůvodněné zmateční stížností do odsouzení obžalovaného pro zločin zprznění způsobem shora naznačeným vyhověno.

Odůvodněna jest však též zmateční stížnost obžalovaného do odsouzení pro zločin veřejného násilí dle § 93 tr. zák. Soud nalézací obmezil se v důvodech rozsudku na zjištění zevnějšího příběhu mezi obžalovaným a Martou B-ovou, při čemž této v užívání její osobní svobody bylo překáženo. S otázkou úmyslu obžalovaného vůbec, jeho vědomí, že svým útokem na děvče toto v její osobní svobodě proti její vůli obmezoval, se rozsudek nijak nezabývá, nýbrž spokojuje se zcela všeobecným závěrem, že skutek obžalovaného »obsahuje veškeré podstatné známky zločinu dle § 93 tr. zák.«, pročez bylo obžalovaného zločinem tím vinným uznati. Než právě po stránce té, nijak nutně ze zjištěného příběhu nevyplývající, bylo na soudu, by otázkou viny obžalovaného se zabýval, to tím spíše, an obžalovaný líčí věc jako dostaveníčko na základě předchozí úmluvy, kde se s vážností odporu děvčete proti dotěrnostem mužovým zhusta nečítá. Jelikož rozsudek sám nezjišťuje, že by se byla Marta B-ová proti líbání obžalovaným, objímání a dalšímu již zřejmě necudnému postupu zvláště bránila a teprve tehda zjišťuje odpor se strany obžalované, když se obžalovaný pokusil ji položit na zem, bylo nezbytno především zjistiti, zda si obžalovaný vážnost tohoto odporu náležitě uvědomil a tím dospěl ku vědomí, že osobní svobodu dívky proti její vůli obmezuje. Neboť jen tehda mohl soud vysloviti, že skutek obžalovaného »obsahuje veškeré podstatné známky zločinu dle § 93 tr. zák.« Bez tohoto zjištění po stránce subjektivní jest výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin veřejného násilí dle § 93 tr. zák., právně mylným.

Čís. 418.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.)

Pletichy spáchané podloudným nákupem, zpracováním a dalším prodejem surových kůží a usní továrnický a koželuhy.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1921, Kr I 828/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Mostě ze dne 9. června 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 23, čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaných dovolává se číselně důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 5, 9 a), 10 tr. ř. V čem by spočívaly nejasnost a vnitřní rozpor rozsudku a pro který výrok nalézacího soudu by nebyly uvedeny žádné důvody, zmateční stížnost ani nenaznačuje. Námitku neúplnosti rozsudku lze spatřovati nanejvýš ve výtce, jakoby rozsudek přehlížel tu okolnost, že obžalovaní k nákupu kůží, ke zpracování jich ve svých podnikách a k jich dalšímu prodeji byli svým živnostenským oprávněním jako koželuhové oprávněni. Výtka je vlastně bezpředmětna, neboť stížnost z okolností, jí zdůrazňované, dovozuje, že o obžalovaných nelze říci, že by se byli vsunuli neoprávněně mezi výrobce a spotřebitele, nalézací soud však podřadil jejich jednání nikoli skutkové podstatě řetězového obchodu, nýbrž pletich. Mimo to však se rozhodovací důvody rozsudku onou okolností výslovně obírají a dovozují, že nalézací soud shledal v počínání obžalovaných přes to skutkovou podstatu přečinu pletich, jelikož přes zákonné předpisy, jimiž volný obchod usněmi a kůžemi byl omezen, nakupovali bez úředního (státního) povolení po živnostensku usně, které po zpracování jako kůže dále prodávali, při čemž nákup i prodej děl se za ceny, převyšující daleko úředně stanovené nejvyšší ceny, a poněvadž jednáním, způsobilým stupňováním ceny kůží, byla mařena možnost, aby stát nakupoval usně za stanovené ceny nejvyšší. Pojmu pletich odpovídá každé úmyslné jednání, které hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje za účelem docílení zisku z mezí řádného a solidního obchodování a je způsobilým, by jím byla cena předmětu potřeby stupňována. Takovéto jednání spatřovati pak dlužno jmenovitě v pokoutním obchodování s předměty potřeby, které jsou předpisy státní správy ve veřejném zájmu buď z volného obchodu vůbec vyloučeny nebo jimiž obchodovati dovoleno jest pouze s určitým omezením nebo za šetření předpisů, jimiž státní správa hledí docíliti rovnoměrného zásobování obyvatelstva těmi kterými předměty potřeby za ceny, zbytečně nezdražené, tudíž zejména za zachovávání cen, pro dotyčný druh předmětů potřeby úředně stanovených. Rozhodovací důvody poukazují v tom směru na ustanovení druhého odstavce §u 5 nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. února 1919, čís. 94 sb. z. a n., dle něhož bylo lze uváděti kůže do obchodu pouze podle poukazu Československé komise pro kůže a usně, která byla výhradně oprávněna jimi disponovati. Dodati sluší, že, jak stanoveno bylo nařízením Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918, čís. 22 sb. z. a n., platná do té doby, nařízení o obchodu kůžemi všech druhů platila i dále, že stanovena byla povinnost, hlásiti kůže týdně jmenované komisi a odevzdávati je příjemci, označenému touto komisí, za dotud platných podmínek, a že byla nařízení, vydaná pro ob-

chod surovými kožemi a usněmi před 28. říjnem 1918, zrušena teprve nařízením vlády republiky Československé ze dne 19. února 1919, čís. 94 sb. z. a n., jímž ale některá omezení obchodu kožemi byla i nadále ponechána v platnosti tak, že uvolněna byla výroba kůží a obchod jimi teprve nařízením vlády republiky Československé ze dne 23. září 1919, čís. 523 sb. z. a n. Tímto nařízením, jehož řem 13 zrušeno bylo vládní nařízení čís. 94 z roku 1919, byly teprve zrušeny také nejvyšší ceny, stanovené pro kůže řem 1. posléz citovaného vládního nařízení. Je tudíž bezpodstatnou stížnost, pokud patrně s hlediska důvodu zmatečnosti dle řu 281 č. 9 a) tr. ř. namítá, že přeplácení úředně stanovených cen nebo cen obvyklých při nákupu a prodeji zboží za cenu (zřejmě) přemrštěnou podléhájí pouze trestnímu stíhání dle řř 20 a 21 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., neboť přehlíží při tom ony momenty, pro něž nalézací soud jednání obžalovaných podřadil správně skutkové podstatě pletich.

Bezpredmětnou jest však stížnost potud, pokud se, jak právě zmíněno, dovolává ustanovení řř 20 a 21 cís. nař., neboť současně dovozuje, že ani o skutkových podstatách dle těchto paragrafů v tomto případě nemůže býti řeči, takže v příslušných vývodech jejích nelze ani spatřovati uplatňování zmatku čís. 10. Jak konečně stížnost sama připomíná, přijal nalézací soud za zjištěno, že byl v roce 1919 úřední příděl surových kůží koželuhům a továrníkům kůží za nejvyšší ceny i v poměru jen k nejnütnější potřebě naprosto nedostatečný a že koželuhové a obuvníci zejména ani pro nejnáléhavější potřebu místního obyvatelstva nebyli s to, by si opatřili kůže. Stížnost však je v nepravu, pokud z této skutečnosti s hlediska důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) dovozuje, že v pokoutním nákupu surových kůží za ceny, v pokoutním obchodování obvyklé, za účelem opatření obyvatelstva nelze spatřovati pletichy, poněvadž prý koželuhům za vylíčeného stavu věci nezbylo nic jiného, než jednati při opatřování kůže pro obyvatelstvo proti úředním předpisům, neboť by prý jinak pro obyvatelstvo vůbec žádné kůže nebylo bývalo. Nalézací soud zcela správně neshledal v oné skutečnosti okolnost, která by vylučovala možnost, podřaditi jednání obžalovaných pod pojem pletich, a obžalovaní se ani nehájili, zmateční stížnost pak se nedovolává toho, že by snad byli obžalovaní jednali v tom ohledu pod tlakem neodolatelného donucení, který by dle řu 2 lit. g) tr. zák. přičetnost jich jednání jako činu trestného vylučoval. Ostatně stížnost důvod zmatečnosti dle č. 9 b), který by tu jediné v úvahu přijíti mohl, ani formálně neuplatňuje.

Čís. 419.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Kždé jednání, přičící se předpisům o válečné lichvě, dlužno především posuzovati s hlediska předražování v užším slova smyslu a teprve potom, nelze-li je podřaditi tomuto trestnímu ustanovení, lze se uchýliti ke skutkovým podstatám ostatních předpisů o trestání válečné lichvy.

I cenu prodejní, nabývací náklady značně nepřevyšující, lze uznati za zřejmě přemrštěnou, byly-li již i nabývací náklady zřejmě přemrštěny.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1921, Kr II 248/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrušil dle řu 290 tr. ř. po ústním líčení ku zmateční stížnosti obžalovaného rozsudek lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 9. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem ve smyslu řu 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle rozsudkového zjištění provozuje stěžovatel obchod prasaty, k čemuž je dle živnostenského listu oprávněn. V době od května 1918 do ledna 1919 nakupoval selata, by je s výdělkem dále prodával. Celkem prodal v naznačené době různým osobám postupně 24 selat různé váhy a za různé ceny; cena, kterou požadoval obžalovaný za 1 kg, pohybovala se dle rozsudkového zjištění mezi 50 až 120 K a obžalovaný doznává, že věděl, že tyto ceny jsou příliš vysoké. Konečně uvádí rozsudek, že obžalovaný tvrdí jednak, že platil producentům jen ty ceny, které na něm žádali, jednak, že jeho výdělek při jednom seletí činil nanejvýše 5 až 15 K. O tom, zda nalézací soud těmto tvrzením obžalovaného věří čili nic, rozsudek se nevyslovuje a nezjišťuje také, od koho a za jaké ceny obžalovaný selata nakupoval. Ve zjištěném jednání obžalovaného spatřuje nalézací soud skutkovou podstatu přečinu pletich dle řu 23, čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jelikož prý obžalovaný tím, že selata za vysoké ceny nakupoval, pokud se týče nákup selat za přesřilíšné ceny úsilovně provozoval a je s výdělkem dále prodával, vyvíjel, ač k nákupu a prodeji selat oprávněn, činnost, sahající daleko za meze reálného a řádného obchodování, tudíž s hospodářského stanoviska škodlivou, a takto provozoval obchod nereelní, způsobilý, by jím ceny selat byly vyhláňeny do výše, čehož prý si jako obchodník prasaty musil také býti dobře vědom. Že jednání obžalovaného přičí se předpisům o stíhání válečné lichvy, je nepochybně i jde pouze o otázku, zda bylo jednání to nalézacím soudem správně podřaděno skutkové podstatě přečinu pletich. Při řešení této otázky dlužno především míti na zřeteli poměr, v jakém jsou k sobě navzájem jednotlivá trestní ustanovení cís. nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. Tu pak dlužno uvážiti, že původní a nejvlastnější formou, jakou na se braly výšřelky hospodářského egoismu, rozbujevší se za války, je předražování v užším slova smyslu (přemrštováním cen), tedy požadování a přijímání cen zřejmě přemrštěných. Teprve časem objevily se na poli válečné lichvy nové způsoby rejdů, vynořovaly se vždy nové zjevy a formy nereelního a nekalého obchodování, které se pod onen pojem předražování podřaditi nedaly, pročež, by ani ony neunikly trestu, nezbylo, než sestřojiti další, nové skutkové podstaty a doplniti předpisy o stíhání válečné lichvy dalšími trestními ustanoveními, zahrnujícími v sobě nové zjevy válečné lichvy. Tím lze si vysvětliti, že cís. nařízení ze dne 1. srpna 1914, čís. 194 ř. zák. obsahuje pouze trestní ustanovení o předražování v užším slova smyslu (§ 7) a mimo to jen prakticky méně významný trestní předpis řu 8, že i cís. nařízení ze dne 7. srpna 1915, čís. 228 ř. zák. stejně jako cís. nařízení ze dne 21. srpna 1916, čís. 261 ř. zák. znají rovněž jen předražování (§ 14, 19) a v řech 17 pokud se týče 21 trestní ustanovení, obdobná předpisu

§u 8 cís. nařízení čís. 194 z roku 1914, nově pak přeplácení cen (§ 15 a 19) a že teprve cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. sestrojilo v §u 23, čís. 4 nový útvar trestních jednání, majících ráz válečné lichvy, totiž pojem řetězového obchodu a jiných pletich. Již tento vývoj nasvědčuje neklamně tomu, že ona později vytvořená trestní ustanovení, najmě ono o pletíchách, jsou namnoze povahy podpůrné a že užívání jich je na místě teprve tam, kde nelze vystačiti se stíháním dle oněch prvotních speciálních skutkových podstat. Dle toho sluší tedy každé jednání, přičítící se snahám o potírání válečné lichvy, zkoumati v první řadě s hlediska posléz zmíněných skutkových podstat, především tedy pod zorným úhlem předražování ve vlastním (užším) slova smyslu a uchýliti se k jiným trestním ustanovením jen ohledně takových činů trestných, na něž se trestní předpisy o předražování nehodí. S tohoto hlediska dlužno tedy zkoumati i tento případ. Okolnosti, zdůrazňované rozhodovacími důvody rozsudku prvé stolice, dodávají sice jednání obžalovaného v jistém ohledu rázu pletich. Na druhé straně však nelze nedbati zjištěné skutečnosti, že obžalovaný selata nakupoval a prodával u výkonu svého živnostenského oprávnění, že dále za poměrně dlouhé doby od května 1918 do ledna 1919 prodal dle rozsudkového zjištění celkem ne více než 24 selat a že rozsudek nezjišťuje, že by bylo obžalovanému bývalo možným, kupovati selata za nižší ceny než byly ony, za které je ve skutečnosti nakupoval, a dlužno naopak za to míti, že sám nalézací soud vychází z předpokladu, že obžalovaný, platě za selata ceny, které na něm byly žádány, neměl možnosti, nakupovati je za ceny nižší. Ale nehledě k těmto pochybnostem, jimiž kladně odpovědi na otázku, zakládá-li jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu pletich, jímž uznán byl vinným, uniká půda, bylo již vzhledem k shora výtčenému stanovisku na místě, zkoumati jednání to s hlediska trestního ustanovení § 20 cís. nařízení. Tu pak dlužno především zdůrazniti, že ta okolnost, že obžalovaný selata, jím za příliš vysoké ceny prodávaná, sám za podobně vysoké ceny nakupoval a že snad dle nedosti jasného rozsudkového zjištění jeho zisk, dle tvrzení obžalovaného nanejvýš 5 až 15 K při jednom seletí, nebyl nemírný, není na závadu tomu, by jeho jednání nebylo podřaděno skutkové podstatě předražování dle § 20 cís. nařízení. Mluví tento trestní předpis nikoli o nepřiměřenosti zamýšleného nebo docíleného zisku, nýbrž o zřejmě přemrštěné ceně; tento text volen byl s rozmyslem a důvodně, neboť ustanovením § 20 měly býti zasaženy i ony za války vzniklé výstřelky hospodářského egoismu, jimiž se vyvíjí snaha nakupovati draho nebo které aspoň nedbají přehnaných nákladů nabývacích, poněvadž jsou provázeny vědomím, že i zboží draho nakoupené najde odbyt a že čím značnější je cena nabývací, tím spíše i zisk, relativně neb i absolutně již nemírný, bude vedle ní mizeti a zdánlivě spadati ještě v meze výděliku slušně přípustného. Může tedy i cena prodejní, která nabývací náklady značně nepřevyšuje, býti uznána za cenu zřejmě přemrštěnou, byly-li patrně přemrštěny již i náklady nabývací. Za tohoto právního předpokladu nasvědčují však již samotná skutková zjištění nalézacího soudu tomu, že jednání obžalovaného zakládá skutkovou podstatu předražování dle § 20 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. Především jest na snadě, že příliš vysoké ceny, které obžalovaný dle rozsudkového zjištění za selata požadoval, byly zároveň i cenami zřejmě přemrštěnými. Dále

podává se ze skutkového stavu, jak jej zjišťuje rozsudek, možnost závěru že si obžalovaný zjištěným způsobem počínal využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou. Než nehledě k tomu, že rozsudek ani v tom ani v onom směru výslovných zjištění neobsahuje, nepostačují jeho zjištění ani pro spolehlivou odpověď na otázku, zda jednalo by se pak o přečin dle § 20, čís. 2 a) či o pouhý přestupek dle § 20 čís. 1 cís. nař. Kvalifikace dle čís. 2 b) nepřichází vůbec v úvahu vzhledem k rozsudkovému zjištění, že činem obžalovaného nebylo docíleno žádného zvláštního zisku. Rozhodovací důvody se sice zmiňují o tom, že byl obžalovaný již jednou pro předražování potrestán, není však z nich zřejmo, zda šlo tu o odsouzení pro přemršťování cen dle § 20 cís. nařízení čís. 131/17 ř. zák., dle obdobných ustanovení dřívějších cís. nařízení pro otázku kvalifikace dle § 20 čís. 2 a) 7) jedině rozhodné. I když tedy je zjevno, že v případě, jde-li o pouhý přestupek, bylo podřaděním jednání obžalovaného pod skutkovou podstatu přečinu pletich zákona v jeho neprospěch užito nesprávně (§ 281 č. 10 tr. ř.), nejsou v rozsudku a jeho rozhodovacích důvodech zjištěny ony skutečnosti, které by při správném užití zákona nálezu za základ položití bylo; bylo tudíž rozsudek prvé stolice sice jako dle § 281 č. 10 tr. ř. zmatečný dle § 290 tr. ř. z úřední moci zrušiti.

Čís. 420.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Nebylo vývozem do ciziny, byl-li dopravován předmět potřeby do území západně od demarkační čáry na Těšínsku.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1921, Kr II 288/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 26. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podloudného vývozu dle § 2 odstavec prvý lit. c) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ze spisů vychází na jevo toto: Obžalovaný, povoláním řezník, má bydliště v obci Ř. okresu Frýdeckého. Koně, o nějž jde, koupil prý dne 13. května 1920 v Mor. Ostravě a to pro svou potřebu. Dne 14. května 1920 byl u obce P. na mostě, vedoucím přes Ostravici do Slezska, pozastaven pohraniční finanční stráž, poněvadž se nemohl vykázati povolením k vývozu zmíněného koně. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem dle § 2 lit. c) zákona o podloudném vývozu, spáchaný tím, že dne 14. května 1920 bez potřebného povolení dopravoval předmět potřeby, totiž koně, v ceně 7.500 K, do ciziny. Rozhodnou v tomto případě jest otázka, kam obžalovaný koně dopravoval. Je-li pravdivou jeho obrana, že ho koupil pro vlastní potřebu a dopravoval do obce Ř., nebyl by se prohřešil

proti zákonu o podloudném vývozu. Tato obec jest v okrese Frýdečském, který v kritické době patřil k plebiscitnímu území, ležícímu na západ od tehdejší demarkační čáry. Území toto slušelo se v době činu pokládati za tuzemsko a to nejen vzhledem ku státoprávnímu stanovisku československé vlády, že celé území těšínského Slezska v jeho historických hranicích je součástí československého státu, nýbrž zvláště též vzhledem k tomu, že v území západně tehdejší demarkační čáry vykonával čs. stát fakticky práva státní výsosti, že území to podléhalo proto dosahu vlády a výkonu moci republiky československé. Za tohoto stavu věci nebylo by okolnosti, kudy tehda šla celní hranice, se stanoviska trestního práva přikládati té důležitosti, že zmíněná celní hranice tvořila též státoprávní hranici mezi republikou československou a cizinou. Byla-li obrana obžalovaného, že chtěl koně dopravit jen do obce Ř. pro svou potřebu, správcu, nešlo by vůči tomu, co řečeno, o vývoz do ciziny a nebylo by již po objektivní stránce zde skutkové povahy trestného činu, z něhož jest viněn. Nehledíc k tomu jest rozsudek též vadným, pokud řeší subjektivní stránku deliktu obžalovanému za vinu kladeného. V rozsudku není zjištěno, zda obžalovaný byl si toho vědom, že bydliště jeho, obec Ř., je v poměru k republice československé cizinou. Zjištění tohoto vědomí jeví se býti tím nutnější, any tehdejší poměry byly tak neustálé a nevykryštalované, že u člověka menší inteligence neize vědomí toto již předem předpokládati. Z toho, že obžalovaný zažádal dne 14. května 1920 o povolení k vývozu koně, jak to z dotyčné, ku zmáteční stížnosti přiložené žádosti o povolení vývozu na jevo vychází, nelze na ono vědomí beze všeho usuzovati, poněvadž není vyloučena možnost, že činil tak jen z pouhé opatrnosti a ježto z toho nepochybně ještě nikterak s logickou nutností závěr, že si při tom musil uvědomiti, že žádá o povolení vývozu do ciziny.

Čís. 421.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pletichy spáchané podloudným vývozem předmětů potřeby (cukru) do ciziny.

Předražování dle § 20 nedopouští se ten, kdo požaduje přemrštěnou cenu za předmět potřeby, prodaný do ciziny.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1921, Kr I 790/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství a obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. srpna 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem dle § 23, čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a osvobozen dle § 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přestupek § 20, čís. 1 téhož nařízení.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného směřuje, opírajíc se o důvody zmátečnosti dle § 281, čís. 4, 9 a) tr. ř., proti rozsudku nalézacího soudu, pokud

jím stěžovatel uznán byl vinným přečinem řetězového obchodu ve smyslu § 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. Při tom vychází z právního názoru, že o přečinu řetězového obchodu nemůže v tomto případě býti řeči, jelikož prý stěžovatel cukr, koupený v tuzemsku, prodal v cizině (v Prusku) tammím obyvatelům laciněji, než zač by jej tam byli musili platiti a než co činily ceny, tam pro cukr úředně stanovené, takže vsunutí se stěžovatelovo mezi výrobce a spotřebitele nebylo hospodářsky škodlivé, nýbrž naopak prospěšné. Ostatně prý je řetězový obchod dokonán teprve dalším prodejem zboží, v němuž prý však došlo v Německu. Onen právní názor zmáteční stížnosti je zřejmě nesprávný, tato námitka pak je bezpodstatná. Stížnost přehlíží, že účelem předpisů o stíhání válečné lichvy je pouze ochrana obyvatelstva tuzemského, že tedy podléhá trestání dle těchto předpisů, jmenovitě dle trestních ustanovení o řetězovém obchodě a pletichách každé jednání, které směřuje proti zájmům domácího obyvatelstva, a to ovšem zejména i v případech takových, ve kterých jednání podobné přináší prospěch spotřebitelstvu cizozemskému. Zcela nepřipadně dovolává se tudíž stížnost hospodářského prospěchu, s nímž spojeno bylo počínání stěžovatelovo pro ony v Prusku bydlicí spotřebitele, jímž stěžovatel prodal cukr, jenž tam byl, jak rozsudek zjišťuje, podloudně dopraven z Československé republiky. Rozhodně pak dlužno zejména odmítnouti stanovisko stížnosti, dle něhož prý jednání proti celním předpisům přináší vůbec obyvatelstvu jen užitek. Máť stížnost i tu na zřeteli jen prospěch spotřebitelstva cizozemského, při čemž nedbá momentu, s hlediska zdejších předpisů o stíhání válečné lichvy jediné rozhodného, že totiž onen ať již skutečný či pouze zdánlivý prospěch cizozemských spotřebitelů zpravidla vykoupen bývá poškozením neb ohrožením obdobných zájmů obyvatelstva domácího, oněmi předpisy chráněných. Stížnost ani výslovně nepopírá, že jednání stěžovatelovo bylo s to, ony zájmy tuzemského obyvatelstva poškoditi neb ohroziti, i není vůbec příčiny k pochybnostem v tom směru, že počínání si stěžovatelovo mohlo na ony zájmy opravdu jeviti účinky nepříznivé. Především je nepochybné, že každý prodej do ciziny přiči se snahám státní správy, nesoucím se k tomu, by bylo zabezpečeno zásobování tuzemského obyvatelstva, poněvadž se jím stenčují zásoby předmětů potřeby, které by jinak zůstaly v tuzemsku pro potřebu obyvatelstva domácího, což padá na váhu tím více, jde-li o takový předmět potřeby, jehož je v tuzemsku nedostatek. V tomto případě šlo o cukr, jehož dopravil stěžovatel podloudně do ciziny poměrně značné množství, a který, koupiv jej k tomu cíli od zdejšího obchodníka, takto odňal tuzemské spotřebě. V době činu, v říjnu 1919, bylo v platnosti vládní nařízení ze dne 23. září 1919, čís. 519 sb. z. a n. o úpravě obchodu řepovým cukrem ve výrobním období 1919-1920, jeho §em 8 byly veškeré v Československé republice toho kterého času pohotové zásoby nezdaněného cukru jakož i veškerý z ciziny docházející cukr dány pod závěru tak, že dle prvního odstavce § 9 příslušelo právo nakládati s cukrem pod závěrou jen Československé komisi cukerní a zejména dle druhého odstavce § 12 lze prodávati cukr k vývozu a vyvážeti jej přes celní čáru toliko komisi samotnou nebo na základě příkazu od ní uděleného a příslušelo právo vydávati vývozní povolení pro cukr dle § 20 výhradně komisi. Je ovšem pravda, že předpisy vlád-

ního nařízení vztahují se po výtce na cukr nezdaněný, přes to však patrnou je z něho snaha, podřídit prostřednictvím cukerní komise veškeré hospodaření s cukrem dalekosáhlému vlivu státní správy za tím účelem, aby jednak zabezpečeno bylo zásobování domácího obyvatelstva cukrem za ceny přiměřené, mimo to pak aby zejména vývoz cukru děl se jen v onom rozsahu, který dovolují ohledy na uspokojení spotřeby tuzemské, a za modalit, které státní správa v zájmu veřejném nutnými neb účelnými shledala. I proti těmto snahám státní správy a jim odpovídajícím úředním předpisům jednal tudíž stěžovatel tím, když cukr, určený pro tuzemskou spotřebu, dopravil podloudně do ciziny, by jej tam se ziskem prodal. Čin stěžovatelův byl však způsobitým ohrozit i úspěch snah státní správy, směřující prostřednictvím předpisů o stíhání válečné lichvy k tomu, by bylo zabráněno předražování a vykořisťování tuzemského obyvatelstva. Značný zisk, který prodeje do ciziny následkem vyšších cen, při nich zpravidla docilovaných, s sebou přinášejí, stal by se, kdyby prodeje takové byly beztrestně trpěny, vnadidlem, kterým by se k podobným prodejem dali zlákat i jiní z těch, jimž osobní zisk a prospěch je nad zájmy celku a kteří se tudíž nerozpakují každé vhodné příležitosti využití ku svému obohacení, při čemž jest na snadě, že by, nečiníce rozdílu mezi obchodováním s cizinou na straně jedné a s domácími spotřebiteli na straně druhé, požadovali ony vyšší ceny, docilované při prodezech do ciziny, i od spotřebitelů tuzemských. Jevilo by tudíž beztrestné trpění prodeje předmětů potřeby do ciziny nezbytně nepříznivé účinky zejména i na zvýšení všeobecné úrovně cenové v tuzemsku, jemuž brániti je však právě nejpřednějším cílem lichevních předpisů vůbec a trestních ustanovení o řetězovém obchodě a jiných pletichách zvláště. Proto nalézací soud jednání stěžovatelovo, který, nemaje jakožto dělník povolení k obchodování cukrem, koupil dle rozsudkového zjištění od obchodníka 20 kg cukru po 8 K, jej podloudně dopravil přes hranici do Pruska a tam po 12 K dále prodal, podřadil správně skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu, poněvadž se takto stěžovatel vsunul za účelem dosažení zisku mezi výrobce, pokud se týče oprávněného tuzemského obchodníka a spotřebitele jako mezičlen zbytečný, ba škodlivý, odňav předmět potřeby, určený pro tuzemskou spotřebu, tomuto účelu a jednal mimo to proti snahám státní správy, směřujícím k účelné úpravě hospodaření s cukrem, jak výrazu došly ve shora citovaném vládním nařízení. Za tohoto stavu věci je právně naprosto bezvýznamnou okolností, že k prodeji cukru došlo v cizině, i dovolává se v tom ohledu rozsudek případně ustanovení § 235 tr. z. Ostatně spadá jednání stěžovatelovo zcela nepochybně pod širší pojem pletich, které však spáchány a dokonány byly v tuzemsku již tím, že stěžovatel cukr, neoprávněně koupený, za účelem dosažení zisku podloudně dopravil přes hranici k tomu cíli, by jej v cizině dále prodal, poněvadž již tím pustil se do pletich, způsobitých dle toho, co v tom ohledu shora řečeno bylo, by jimi byla stupňována cena předmětu potřeby. Právem proto zamítl nalézací soud jako nerozhodný návrh stěžovatelova obhájce na provedení důkazu o tom, že v kritické době byla cena cukru v Německu 12 až 15 M za 1 kg, a jest stížnost bezpodstatná, pokud se v tom směru dovolává důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 4 tr. ř., je však neodůvodněna i potud, pokud, opírajíc se o shora uvedený nesprávný

názor, s hlediska zmatku dle čís. 9 a) ramitá, že vsunutí se stěžovatelovo mezi výrobce a spotřebitele nebylo hospodářsky škodlivé, nýbrž naopak prospěšné.

Zmateční stížnost státního zastupitelství směřuje proti výroku nalézacího soudu, pokud jím obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. byl sprostěn z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 čís. 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. Tento trestný čin kladen byl obžalovanému za vinu ohledně téhož cukru, v příčině něhož uznán byl vinným přečinem řetězového obchodu, tedy ohledně cukru, prodaného jím v cizině. Než trestní ustanovení § 20 čís. nařízení nevztahuje se na případy, v nichž cena zřejmě přemrštěná požadována nebo poskytnuta byla, byť za ostatních pojmových předpokladů citovaného trestního předpisu, za předmět potřeby, prodaný do ciziny nebo dokonce, jako je tomu v tomto případě, v cizině samotně. Na rozdíl od trestního ustanovení § 23 čís. 4 čís. nařízení, kterým mělo býti členo takových rejdům, které mohou míti nepříznivý vliv na všeobecnou cenovou úroveň domácího trhu, má předpis § 20 čís. nařízení na zřeteli takové jednotlivé případy, v nichž využívá kdo mimořádných, válkou vyvolaných poměrů v ten způsob, že za předmět potřeby požaduje nebo si dá poskytnouti cenu zřejmě přemrštěnou, chrání tedy ceny jednotlivého předmětu potřeby před přílišným zdražováním bez ohledu na to, je-li nabytí zboží nebo jeho zcizování trestným podle jiných ustanovení čís. nařízení. Přijme-li se tudíž za základ posuzování onen shora uvedený názor, dle něhož cílem předpisů o trestání válečné lichvy je pouze ochrana spotřeby tuzemské, dlužno říci, že samotným prodejem předmětů potřeby do ciziny nebo v cizině, byť k němu došlo jinak za předpokladů § 20 čís. nařízení, zájmy domácího obyvatelstva nepříznivě dotčeny neb ohroženy nejsou, ochrana cizozemských spotřebitelů, k jejich škodě jest prodejem podobným mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, využíváno, je zdejšími předpisům o stíhání válečné lichvy cizí. Pokud ovšem prodej předmětů potřeby do ciziny zájmy spotřebitelstva tuzemského poškozují neb ohrožují, nastupuje stíhání ve smyslu příslušných předpisů lichevních, najmě trestních ustanovení o řetězovém obchodě a o pletichách.

Bylo proto obě zmateční stížnosti zavrhnouti.

Čís. 422.

Podmínečný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Byl-li čin, později rozsouzený, spáchán před dřívějším odsuzujícím rozsudkem a soudem již tehdy znám, ku společnému projednávání o obou trestních činech však nedošlo, ježto tu byla jednak příslušnost lichevního soudu jednak obecného trestního soudu, jest použití úvah, jež vedly soud při dřívějším odsouzení ku podmínečnému odkladu výkonu trestu, i při odsouzení pozdějším.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1921, Kr II 81/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání odvolání obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu

v Brně ze dne 1. prosince 1920, pokud mu nebyl přiznán podmíněčný odklad výkonu trestu a pokud jím bylo vysloveno, že se má zároveň vykonati trest, uložený obžalovanému rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920.

Důvody:

Odvolání směřující proti odepření podmíněného odkladu výkonu trestu a proti výroku, že má se vykonati též trest, jenž byl obžalovanému uložen rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920 pro přestupek dle § 20, čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., jest odůvodněno. Výkon posléze zmíněného trestu byl obžalovanému usnesením ze dne 26. června 1920 podmíněčně odložen a byla jím stanovena dvouletá doba zkušební. Stalo se tak proto, že soud nalézací měl za to, že jsou tu podmínky § 1 a 23 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. Pokládal totiž za zjištěno, že obžalovaný vedl dosud život pořádný a nabyl na základě provedeného řízení též přesvědčení o tom, že dodrží svůj slib a povede i budoucně život pořádný, že tedy není třeba výkonu trestu. Čin, pro který byl obžalovaný odsouzen rozsudkem, proti němuž směřuje odvolání, byl spáchán před vynesení tohoto rozsudku a byl též soudu lichevnímu znám, poněvadž obžaloba, naň znějící, byla podána současně s obžalobou pro čin lichevní; že řízení trestní nemohlo pro oba trestní činy provedeno býti současně, byla na závalu pouze zvláštní příslušnost soudu lichevního pro čin lichevní. Proto bylo při vyměření trestu pozdějšího použito také ustanovení § 265 tr. ř. Je tedy trest pozdějšího rozsudkem obžalovanému uložený vlastně jen doplňkem trestu prvního a tvoří s ním jediný celek. Dlužno tedy okolností, jež byly při rozhodování o návrhu obžalovaného na povolení podmíněného odkladu výkonu trestu, uloženého mu rozsudkem dřívějším, soudu vodítkem pro přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, použití i v případě tomto a na základě jich v tomto případě podmíněný odklad výkonu trestu povolit. Tomu není na závalu, že se obžalovaný k činu nepřiznal úplně, ježto z této jediné okolnosti nelze ještě usuzovati, že bez výkonu trestu nepovede život pořádný. Bylo tedy odvolání vyhověti, obžalovanému podmíněný odklad trestu přiznati a zároveň zrušiti výrok rozsudku, že se má též vykonati trest, jenž mu byl uložen rozsudkem lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. května 1920 pro přestupek dle § 20, čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.

Čís. 423.

Vyhrůžka zastavením práce a stávkou může býti, pronesena-li vůči správě podniku, vyhrůžkou vážným ublížením na majetku (§ 98 lit. b) tr. zák.).

Vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě jest právně přípustno, stává se bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by byl vynucen na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku.

Pohnutky politické nejsou všeobecně pohnutkami nízkými a nečestnými.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1921, Kr I 663/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 11. května 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 98 lit. b) tr. zák., vyhověl však jeho odvolání do výroku, že čin byl spáchán z pohmutek nízkých a nečestných a že proto ztrácí volební právo do obcí a zrušil tento výrok nalézacího soudu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se proti rozsudku, odsuzujícímu ho pro zločin veřejného násilí vydíráním, zmátečních důvodů § 281 čís. 5, 9 a) i b) tr. ř. Vychází zmáteční stížnost především z náhledu, že, bylo-li dělnictvo oprávněno prohlásiti, že pracovati nebude, — a v okolnosti, že soud otázkou, zda osazenstvo na dolu bylo povinno pracovati čili nic, se nezabývá, shledává stížnost zmatek č. 5 § 281 tr. ř., — nelze v prohlášení tom, i kdyby obsahovalo vyhrůžku a stalo se za tím účelem, by jím bylo vynuceno propuštění k organizaci nepřihlásivších se dělníků na správě dolů, spatřovati vydírání. Stížnost poukazuje jednak na nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. prosince 1919, čís. 662 sb. z. a n., jež zavazuje v podobných případech jen ku poskytnutí soukromoprávní náhrady, jednak na zákon koaliční, jenž pouhé zastavení práce vůbec netresce, nebylo-li za účelem jeho provedení použito prostředků odstrašení a násilí. Než citované vládní nařízení upravuje toliko otázku rozhodčích soudů dělnických pro spory o vypuzení z práce, aniž by, jak přirozeno, jakkoli prejedikovalo a prejedikovati mohlo použití předpisů trestního zákona. Zákon koaliční, upravující ostatně jiné poměry, než o jaké tuto jde, poukazuje však sám v § 3 na přísnější ustanovení trestního zákona, jenž v první řadě přichází v úvahu, a ohrožuje zvláštním trestem jen použití prostředků odstrašení a násilí, nedosahujících stupně § 98 tr. z., tedy ne skutečného násilí nebo nebezpečné vyhrůžky poškozením na těle, svobodě, cti nebo majetku. V tomto případě však zjišťuje soud, že vyhrůžka zastavením práce a stávkou byla pro ohroženou správu dolů skutečně vyhrůžkou vážným poškozením na majetku, ježto správě dolů bylo tehda splnění nutný závazek ku dodávce uhlí sklárně v H., takže zastavením práce na dolu bývala by i práce ve sklárně ohrožena, což bylo by spojeno pro správu dolů se značnou škodou majetkovou, již bylo se správě dolů proto důvodně obávati, pakli by vyhrůžce nebyla povolila a do organizace nevstoupivší dělníky nepropustila. Nesprávná jest argumentace stížností, že, bylo-li dělnictvo oprávněno, beztrestně práci zastaviti, nemůže býti též trestnou vyhrůžka tímto zastavením. Neboť i vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě by bylo beztrestné, ba snad i jinak právně přípustné, jest způsobitou, by vzbudila v ohroženém vážné obavy před újmou na majetku. Nebýti toho, nebylo by lze nahlédnouti, že by vyhrůžkou takovou mohl býti konán nátlak na vůli ohroženého, by jeho opačná vůle byla zlomena. Zákon v § 98 tr. zák. chrání však svobodu vůle státních občanů. Proto stává se vyhrůžka jednáním, byť i o sobě právně přípustným, bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by vynucen byl na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku. Je-li však otázka, bylo-li osazenstvo dolů

oprávněno, zastavit práci čili nic, pro trestní posouzení činu obžalovaného nerozhodnou, nemůže ovšem opodstatnit ani vady dle § 281, čís. 5 tr. ř., že se rozsudek otázkou tou vůbec nezabýval. Totéž platí o též zmatku formálním, pokud vidí její stížnost v okolnosti, že se rozsudek nezaměstnával otázkou, měli-li dělníci, o něž šlo, právo na práci, čili nic. Ne pro vydírání, spáchané na těchto dělnících, nýbrž pro vydírání, spáchané na správě dolů byl obžalovaný odsouzen. Proto přišlo by v úvahu jen, měl-li obžalovaný právo na to, by správa dolů propustila dělníky čili nic. Podobného práva obžalovaného neb ostatního dělnictva se však ani stížnost sama nedovolává. Že pak nucené propuštění dělníků z práce jest pro podnikatele věci, nepostrádající právního významu, jest na snadě. To stačí s hlediska § 98 tr. zák., a nesejde na tom, znamenalo-li vynucené propuštění určitých dělníků právě majetkové poškození dolů. Rozhodným jest, že to, čím bylo ohroženo, by úkon ten na správě dolů byl vynucen, znamenalo vážné ohrožení její na majetku, což rozsudek, jak shora doličeno, právem zjistil.

Odvolání obžalovaného, směřující proti výroku soudu nalézacího, že čin, jehož se dopustil, byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a že ztrácí volební právo do obcí, bylo vyhověno z těchto úvah: Čin trestný, pro který obžalovaný byl odsouzen, spáchán byl z pohnutek stavovských, ježto motivem jeho byla okolnost, že dělníci, proti nimž směřoval, byli příslušníky jiné politické strany, pokud se týče organizace, nežli ku které patřil obžalovaný. Čin ten má tudíž nářer politický. Byť i okolnost ta trestnosti činu nevylučovala, nelze politické pohnutky prohlásiti všeobecně za nízké a nečestné. V tomto případě jest zejména přihlížeti k tomu, že čin trestní spáchán byl v době poválečné (8. října 1919), kdy boje politických stran následkem světového přerodu politického nabyly značné ostrosti, která se přenesla i na jednotlivé jich příslušníky, takže čin, o který jde, nelze ani tak pokládati za výron osobních vlastností obžalovaného, jako spíše za názor strany, pokud se týče organizace politické, jejíž příslušníkem jest obžalovaný a jako jejíž důvěrník též jednal. Bylo proto odvolání obžalovaného v tomto směru vyhověti a uvedený výrok z výroku soudu prvé stolice vyloučiti.

Čís. 424.

Velezráda. Podněcováním ku vzpouře ve smyslu § 58 lit. c) tr. zák. dlužno rozuměti každé jednání, vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jimž mají býti třetí osoby podněceny ku násilným činům, směřujícím k takové změně.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1921, Kr I 262/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Chrudimi ze dne 21. února 1921, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem velezrády dle §§ 58 lit. c) a 59 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje písemná stížnost, že zjištěné jednání obžalovaného nezakládá skutkové podstaty zločinu dle §§ 58 c), 59 c) tr. zák., nepraví však, že by byl měl obžalovaný býti uznán vinným jiným méně trestným činem, nýbrž domáhá se jeho úplného sprostění z obžaloby. Jde tedy o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Při ústním líčení dovozoval obhájce obžalovaného, že činnost tohoto bylo by lze nanejvýš podřaditi přečinu dle § 305 tr. zák. a navrhoval, by obžalovaný byl odsouzen jen pro tento přečin. Ustanovení § 305 tr. zák. přišlo by však jen tehdy v úvahu, kdyby nebylo zvláštního ustanovení § 59 lit. c) tr. zák., jehož skutková povaha jest zde dána. O uplatňovaném zmatku dle čís. 10 nelze tedy mluvit. Stížnost má dále za to, že o podněcování ke vzpouře ve smyslu § 58 c) tr. zák. bylo by možno mluvit jen tenkrát, kdyby činnost obžalovaného v následcích svých mohla míti škodlivý vliv na celkovou situaci státní, na klid a pořádek ve státě a nejednalo se o podnik čistě místního rázu, který nikdy nemohl nabýti povahy a rozměrů skutečné vzpoury. Obžalovaný prý svou řečí pouze reprodukoval a vykládal článek »Rudého Práva« z 10. prosince 1920, čís. 67, který nevybízí dělníky k násilnému jednání proti státní moci, nýbrž pouze je nabádá, by se vši vážností uvažovali o tom, kterými činy by mohli zakročiti k uskutečnění socialisace podniků, když parlament a vláda v tom zklamaly. Neměl prý však úmyslu, vyzývati ke vzpouře, a nebyl si ani vědom toho, že jeho projev by mohl k takovému výsledku vésti, tím spíše, že nezaujímá žádného význačného místa ve straně a nevěděl ani, oč běží, když ho dělníci vyzvali, by mluvil, když stávka vypukla zcela spontánně. Leč toto provedení zmatečnou stížností uchyluje se v podstatných částech od zjištění rozsudečných. Dle těchto stál obžalovaný v čele radikálně-socialního hnutí v dělnictvu p-ském, jako předák zahájil na žádost dělnictva dne 13. prosince 1920 tábor ve V. P., vyzval účastníky na následující den k pochodu do H. M., kráčel s vůdci v prvních řadách, vyjednával tam o propůjčení místností atd. Ve své řeči z 13. prosince 1920 nereprodukoval pouze článek »Rudého Práva«, shora citovaný, nýbrž šel dále: prohlásil veřejně účastníkům tábora před hotelem ve V. P., že nyní jest nejlepší okamžik, by dělníci uskutečnili své požadavky a ujali se vlády. Vybízel je, by se ozbrojili a dobyli násilím, co jim náleží. »Vy vezmete do rukou klacky a ty staré repetýrky, které u Vás jsou — pakli mezi Vámi nejsou, tak Vám je dají, oni je mají — a půjdeme, abychom si vydobyli co nám po právu patří. Máme již dost těch četnických pikhauben a bajonetů!« První soud správně uznal, že obžalovaný těmito slovy vybízel účastníky tábora ku vzpouře, k útoku na vnitřní bezpečnost státu. Podněcováním ku vzpouře dlužno rozuměti každé jednání vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jimž mají býti třetí osoby přivedeny k násilným činům, k takovéto změně směřujícím. Obžalovaný vyzýval své posluchače, by se ozbrojili a násilím uskutečnili svá domnělá práva. V podstatě šlo o mastolení vlády menšiny t. zv. levice soc. demokratické strany čili o diktaturu proletariátu, tedy násilné odstranění parlamentární ústavy demokratické republiky a soukromého vlastnictví. Tento dalekosáhlý plán nebyl zajisté proveditelný bez odporu druhých tříd obyvatelstva, tvořících většinu ve

státě, a nutně musely vésti útoky na platné řády v dalším průběhu k občanské válce. Stížnost jest na omylu, má-li za to, že šlo jen o zlo místního rázu a že si obžalovaný nemohl býti ani vědom nebezpečné povahy svého podnikání. Zjišťuje rozsudek, že šlo o vědomé (úmyslné) vyvolávání ozbrojené akce a vzpoury proti veřejné moci státní a že při tom obžalovaný počítal se situací, vytvořenou vypuknutím generální stávky a dělníckými bouřemi v celé republice. Jest tudíž i subjektivní vina obžalovaného v rozsudku bezvadně zjištěna. Dle § 59 c) tr. zák. jest prohlášeno za mírnější trestnou formu velezrády všeobecné bezvýsledné vyzývání ku velezrádným jednáním, stane-li se veřejně a před více lidmi. Poněvadž rozsudek zjišťuje, že obžalovaný takovýmto způsobem vyzýval řeči, nesměřující k individuálně určitým osobám, své posluchače ku násilné změně poměrů ve státě, tedy k útoku na vnitřní bezpečnost státní, čili jinými slovy podněcoval vnitřní vzpouru, tedy jednání velezrádné dle § 58 c) tr. zák., byl právem uznán vinným dle obou citovaných paragrafů.

Čís. 425.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Výši neoprávněného pachatelova zisku (§ 20, čís. 2 b) nelze stanovit rozdílem mezi cenou prodejní a maximální, nýbrž skutečným (konkrétním) ziskem pachatele.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1921, Kr I 811/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 29. září 1919, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem předražování podle § 20 čís. 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a přečinem podle § 32 čís. 2 a 4 min. nařízení ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. zák., zrušil rozsudek v odpor vzatý ve výroku o vině obžalovaných přečinem předražování dle § 20, čís. 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a ve výroku o trestu a vrátil věc soudu nalézacímu, by jí v tomto objemu znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) dovozuje stížnost, že obžalovaní směli býti odsouzeni pro přečin předražování, pokud se týče přečín § 32 čís. 2 a 4 min. nařízení pouze v tom případě, kdyby bylo zjištěno, že při prodeji mouky k a ž d ý z nich docílil většího zisku než 2000 K, pokud se týče, kdyby k a ž d ý z nich zcizil mlýnské výrobky v hodnotě větší 500 K. Tento náhled je mylným, poněvadž rozsudek vyslovuje, že obžalovaní při obchodování s moukou vědomě spolupůsobili, a zodpovídají tedy za trestný výsledek jako spolupachatelé společně. Stačí proto k odsouzení pro přečin, jsou-li zjištěny shora uvedené částky ohledně obou dohromady, nikoliv ohledně každého zvlášť. Poněvadž pak první soud bezvadně zjistil, že oba obžalovaní společně zcizili úmyslně a neoprávněně mlýnské výrobky v hodnotě 2763 K 74 h (vypočteno na

základě cen maximálních), tedy v hodnotě 500 K převyšující, odpovídá odsouzení obou pro přečin dle § 32 čís. 2 a 4 min. nařízení zjištěnému stavu věci a zákonu. Naproti tomu nezjistil soud, jakého skutečného neoprávněného zisku obžalovaní prodejem mouky dosáhli, takže nelze posouditi, zda jsou zde předpoklady pro kvalifikaci přečinu (§ 20 2 b) cís. nařízení), t. j. konkrétní zisk přes 2000 K. Soud vycházející z mylného náhledu (což stížnost vytýká dle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř.), že rozdíl mezi cenou prodejní a maximální (21.058 K—2763 K 74 h = 18.294 K 26 h) představuje neoprávněný zisk obžalovaných, 2000 K daleko převyšující, jak jej má na mysli zákon při stanovení hranice přestupku a přečinu předražování, nezabýval se zjišťováním skutečného (konkrétního) zisku obžalovaných, který je pro tuto otázku jedině rozhodným, a který je rozhodně menší než zmíněný rozdíl, když soud sám zjišťuje, že obžalovaní kupovali patrně za vyšší ceny než maximální. I když soudní zjištění odůvodňuje odsouzení obžalovaných pro předražování vůbec, nelze na základě jich přezkoumati, zda jest odůvodněno odsouzení pro přečin či přestupek.

Čís. 426.

Jde o »věci svěřené« ve smyslu § 183 tr. zák., dostane-li zákazník zboží domů na výběr.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1921, Kr I 195/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 10. ledna 1921, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197 a 200 tr. zák. rozsudek v odpor vzatý zrušil a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjistil, že obchodník Václav A. dal 4. března 1920 obžalovanému, který na něm žádal, udávaje mu nepravé jméno, pár botek pro svou sestru, — na výběr dva páry botek, v ceně 300 K, o jejichž dalším osudu rozsudek žádných zjištění nečiní. První soud nabyt přesvědčení, že obžalovaný botky na Václava A-ovi sice listivě vylákal, nenabyl však přesvědčení, že jednal v úmyslu ho poškoditi, a sprostil ho proto z obžaloby pro zločin podvodu. Zmateční stížnost státního zastupitelství bere osvobozující výrok v odpor dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. z té příčiny, že soud neprávem neshledal v jednání obžalovaného aspoň přestupek zpronevěry, spáchaný zadržením a přivlastněním si jednoho páru botek v ceně menší 200 K. Zmateční stížnost správně dovozuje, že obžalovanému byl nejméně jeden pár obuvi svěřen, ježto mu dal A. oba páry v důvěře, že si jeden podrží na úvěr a druhý vrátí; z čehož vyplýval pro obžalovaného závazek, aspoň tento jeden pár vrátiti. První soud je na omylu, má-li za to, že jde o poměr civilní, o obvyklý zjev v životě obchodním, kdy zákazník dostane zboží domů na výběr, že tedy nelze mluvit o věci svěřené. Pojem svěřeni nepředpokládá výslovného smluvního poměru mezi stranami,

stačí, když osoba oprávněná, dávající disposiční moc nad věcí osobě druhé, projeví jakýmkoli způsobem zřetelně vůli, by s ní bylo v jejím smyslu naloženo. To se v tomto případě nepochybně stalo. Jak Václava A—ovi tak obžalovanému šlo zřejmě o to, by tento ze dvou párů, jež dostal na výběr, jeden si podržel jakožto prodaný mu na úvěr, druhý A—ovi vrátil. Pojmu svěření není také na závalu, že obžalovaný dosáhl držení cizí věci listivým předstíráním. Rozhodno je, že mu věc byla odevzdána v důvěře, že jí vrátí, že mu tedy byla svěřena a že se dodatečně dopustil takového jednání, které se přiči jeho závazku vrátiti obuv, a které kvalifikuje jeho čin jako zpronevěru. I když tedy soud vyloučil, že obžalovaný jednal v úmyslu, způsobiti škodu A—ovi dříve než botky dostal, anebo když mu byly dány, bylo povinností jeho zjistiti na základě výpovědi svědka Václava A. a seznaní obžalovaného, zda obžalovaný zadržel a si přivlastnil aspoň jeden pár botek tím, že je dle vlastního doznání prodal, ačkoliv je byl povinen vrátiti.

Čís. 427.

Již prohlášení pachatelovo, že velkostatek jest dělnictvem zabrán, opodstatňuje samo o sobě násilí »na jmění a statku«, bylo-li učiněno vůči dosavadnímu správci velkostatku.

Pohnutky politické nejsou samy o sobě dostatečným důvodem, by byl povolen podmíněčný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1921, Kr I 310/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 8. února 1921, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák. a nevyhověl jim odvolání do výroku téhož rozsudku, jimž byl odepřen podmíněčný odklad výkonu trestu.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaných uplatňuje toliko důvod § 281 čís. 9 a) tr. ř. dovozujíc, že výrok, odsuzující obžalované pro zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák. jest právně pochybeným pro nedostatek subjektivních a objektivních podmínek skutkové podstaty. Vycházejíc z předpokladu, že obvinění si neosobují nijakého práva soukromého ohledně majetku, ať nemovitého, ať jinakého vůbec, že skutek jejich nesměřoval úmyslně ku provedení svémoci, že jim šlo spíše jen vzhledem ku rozrušené době o zabezpečení hospodářství a ochranu majetku v zájmu veřejné administrativy a všeobecného prospěchu, pohřešuje stížnost trestný úmysl, jež vyžaduje § 83 tr. zák. Než stížnost zřejmě zaměňuje zde pohnutku činu se zlým úmyslem ve smyslu § 1 tr. zák. Společný úmysl obžalovaných záležel dle zjištění rozsudku v tom, zabratí velkostatek a převzítí správu do vlastních rukou. Že úmysl ten opodstatňuje úmysl, čelící ku provedení svémoci, nelze popírati, poněvadž obžalovaní ku podobnému zasažení do práv osob třetích žádným zákonným předpisem nebyli povoláni a ani nevytrdili, že by se za takové byli považovali. Co bylo pohnutkou tohoto je-

jih nezákonného postupu, že nešlo jim o osobování si nějakých práv soukromých, jest lhotejným s hlediska § 83 tr. zák., jenž dle své závěrečné věty odpírá zřejmě význam pohnutce svémocného zasažení pachatelů do právní sféry osob třetích. Stačí, stalo-li se zasažení to vědomě způsobem svémocným a násilným. Zákon chrání bezpodmínečně faktický stav držby objektů uvedených v § 83 tr. zák. proti neoprávněnému násilnému zasažení osob třetích, nechť stalo se tak z pohnutek soukromoprávních nebo politických. I po stránce objektivní pohřešuje zmateční stížnost předpoklady § 83 tr. zák. jednak pokud jde o požadavek násilného vniknutí, jednak o vykonání násilí. Ve směru prvuvedeném správně doličují důvody rozsudku, že porušení míru do m o v n í h o, stalo-li se s více sebranými lidmi, nevyžaduje násilného, překonáním fysických překážek podmíněného vniknutí do místnosti domovní, že stačí, stalo-li se proti výslovně projevené neb jen i pachateli předpokládátně vůli oprávněného, pokud se týče jeho povolného zástupce. Tuto skutečnost v tomto případě, kde šlo o zabrání velkostatku dělnictvem a převzetí správy svémocně se ustavivší závodní radou z rukou dosavadního správce velkostatku, inspektora Sch., vůbec sotva pochybnou, rozsudek výslovně zjišťuje. Pokus stížnosti, brojiti proti správnosti důvodu, uvedenému rozsudkem pro projev vůle inspektora Sch. přičítící se vniknutí obviněných do kanceláře, že totiž ihned žádal od vniknuvších legitimaci nebo písemný rozkaz, vybočuje z rámce provedení uplatňovaného důvodu. Poukazuje-li stížnost zvláště ohledně obžalovaného Josefa B. na to, že jako úředník byl oprávněn vstoupiti do společné kanceláře, kde sám též pracoval, což alespoň ohledně něho vylučuje neoprávněné vniknutí, v § 83 tr. zák. předpokládané, tož přehlíží, že Josef B. dle vůle svých zaměstnavatelů ovšem nemohl protiprávně vnikati do kanceláře, když se tam dostavil za účelem řádného vykonávání svého úřadu, že však šlo o protiprávní vniknutí, jakmile tam přišel s ostatními soudruhy, by správci inspektora Sch. oznámil, že jest velkostatek dělnictvem zabrán a sám převzal svémocně správu statku z rukou povolného správce. S téhož hlediska nabývá i převzetí klíčů tímto obžalovaným jiného významu, nežli se mu snaží připisovati stížnost zmateční. Že však v prohlášení obžalovaných právem spatřoval soud vykonání násilí ve smyslu § 83 tr. zák. druhého případu jest již správně dovozeno v důvodech rozsudkových. Rozsudku odporuje tvrzení stížnosti, že dispoice inspektora Sch. nad velkostatkem nebyla vůbec omezena, když, jak zjištěno, postaven byl proti své vůli pod dozor svémocně se ustavivší závodní rady, v jejíž čele stál podřízený jeho úředník, obžalovaný B., byly mu odebrány klíče a i neodkladný prodej dobytka směl provésti jen pod kontrolou člena této závodní rady a peníze musil odvésti B-ovi do pokladny, od níž mu byly odebrány klíče. Proto budiž jen dodatkem poukázáno ještě na to, že již prohlášení zabrání velkostatku samo o sobě opodstatňuje nepochybně násilí »na jmění a statku«, ježto se jim volná dispoice oprávněného s majetkem v mezích zákona neoprávněně obmezuje a odebrává, čímž samo sebou dáno jest již násilí, v § 83 tr. zák. požadované.

Odvolání všech obžalovaných obrací se proti nepovolení podmíněného odkladu trestu. Podmíněný odklad trestu prý odůvodňují zjištěné polehčující okolnosti a použití § 54 tr. zák. soudem nalézacím. Tento poukaz odvolání není však na místě, ježto přesvědčení soudu dle § 54 tr.

zák., že se obžalování polepší, jest odůvodněno nejen zjištěnými polehčujícími okolnostmi, nýbrž i zřetelem k výkonu trestu. Také další tvrzení odvolání, že trestné činy při velkých politických hnutích bývají vždy rázu sugestivního, že takové činy v dobách vzrušených snadno vznikají z pouhých mylných zpráv a pověstí a mnohdy také z mylného nazírání právního, při kterém však u pachatelů po stránce morální působí pohnutky čisté a šlechetné, nemůže odůvodnití povolení podmíněného odkladu trestu. V tomto případě přicházejí v úvahu jedině politické pohnutky činu, nikoli však nějaké mylné zprávy, kterými by se byli obžalovaní řídili, nebo jejich mylné právní nazírání, poněvadž o těchto okolnostech obžalování vůbec ničeho neuvedli a jimi se také nehájili. Podle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. nejsou však pohnutky politické samy o sobě takovou okolností, která opravňuje k naději, že obžalovaní povedou v budoucnosti život pořádný. Jsou sice pohnutky činu jednou z okolností, v níž se osobnost pachatelova projevuje, a může býti také po té stránce posuzována, zda poskytuje záruku pro příští pořádný život obžalovaného, čímž dlužno zajisté rozuměti takové chování se obžalovaného, které neporušuje platného právního řádu. Není-li však pohnutka trestného jednání hlavním důvodem poznání osobnosti pachatelovy, nemůže býti sama o sobě jedině rozhodnou pro povolení podmíněného odkladu trestu. Hlavní otázka se týká zajisté nikoli pohnutek činu, nýbrž okolností, jak velké zlo obžalovaní spáchali, ježto odpověď na tuto otázku zodpovídá již otázku druhou, jakou mravní sílu osvědčili obžalovaní v sebeovládání, podle níž bylo by lze usuzovati do budoucna, zda, majíce před očima pohrůzku trestem, dovedou se pořádnému životu oddati. A tu není pochyby, že násilné vniknutí do cizího majetku tak plánovitým způsobem, jak to učinili obžalovaní, jest v dnešní, dosud hospodářsky jistě neuklidněné době, v zájmu obyvatelstva však klidů potřebující, činem velmi nebezpečným, ohrožujícím nejen zájem soukromé osoby, činem trestným přímo postižené, nýbrž i zájem veřejný. Jest zde totiž kromě jiného nebezpečí, i nebezpečí po stránce hospodářské, a to zejména pro zásobování obyvatelstva, které by mohlo býti jednáním obžalovaných citelně poškozeno. To všechno nechali obžalovaní nepovšimnuto jen proto, by zjednali průchodlibovůli. Není proto odůvodněna naděje, že povedou pořádný život, ježto neuvažují vztah svého jednání ke svým spoluobčanům, nýbrž hledí prosaditi svou vůli bez zřetele ke zlu, které páchají svým jednáním. Řádné uvažování a zachovávání platného právního řádu nelze od nich očekávati, nebude-li jim trestem dokázáno, že libovůle v jednání není přípustna. Pouze od výkonu trestu lze se nadíti jejich polepšení.

Čís. 428.

Pro rozhodnutí, zda dlužno vyšetřiti duševní stav obžalovaného, jest v první řadě směřodatným celkový osobní dojem pachatelův na soud. K pojmu »podněcovatele a náčelníka« ve smyslu § 71 tr. zák.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1921, Kr I 309/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. února 1921, jímž stěžovatel byl uznán vinným zločinem pozdvížení dle § 68, 69 tr. zák. a přestupkem urážky strážce dle § 312 tr. zák., pokud uplatňovala důvod zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř., vyhověl jí však co do výroku čís. 10., správně čís. 11 téhož řu, zrušil v odpor vzatý rozsudek co do výroku o trestu a vyměřil obžalovanému znovu trest dle § 71 druhá věta tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost čelí proti odsouzení jak pro zločin pozdvížení tak i pro přestupek urážky strážce. Uplatňuje především zmatek § 281 čís. 4 tr. ř., ježto prý usnesením, jímž byl zamítnut návrh obhajoby na zkoumání duševního stavu stěžovatele, porušeno bylo pozitivní ustanovení § 134 tr. ř. způsobem, jenž obmezuje účelnou obhajobu obžalovaného. Než ve směru tom nelze shledati postup soudu nalézacího protizákonným. Sama stížnost netvrdí, že by byl soud nalézací ustanovení § 134 tr. ř. nesprávně pojímal. Shledává zde jen, na rozdíl od soudu nalézacího, objektivní podklad pro pochybnosti o přičetnosti obžalovaného v jeho tvrzení, že v roce 1917 raněn byl kulí ze strojní pušky do hlavy a od té doby nejen že podléhá vyšší měrou vzrušení a rozčilení, nýbrž trpí též občasnými záchvaty, spojenými s přechodným stavem bezvědomí. Jen tyto záchvaty mohly by dle § 134 tr. ř. přijíti v úvahu, neboť, že stav vyššího vzrušení a rozčilení přičetnosti pachatelovy nevylučuje, nemůže dle §§ 1 a 46 písm. d) tr. zák. býti pochybným. Soud nalézací však vyloučil, že by obžalovaný v době skutku neb bezprostředně před tím neb potom takovým záchvatem byl trpěl a v některém ze stavů § 2 lit. a) — c) tr. zák. se byl nalézal. Dovolává-li se soud hlavně dojmu, jež naň osoba a vystoupení obžalovaného při vícehodinném hlavním přelíčení činily, pak způsobu, jak obžalovaný vylíčil děj a se zodpovídal, nelze toto stanovisko označiti pochybným, neboť tento osobní dojem smí a musí býti — viz předpis § 203 tr. ř. — pro otázku pochybností ve směru § 134 tr. ř. v první řadě směřodatným. Tvrzení stížnosti, že ze zodpovídání se obžalovaného vyplývá, že vůbec neví o své, svědky prokázané činnosti a že také neví, co říkal důstojníku A-ovi, nesrovnává se ani se záznamy protokolu ani s dojmem soudu. Stížností tvrzený »zvláštní dojem vyfřeštěnosti a podrážděné vzrušenosti« nebyl soudem pozorován. Nelze proto přisvědčiti tvrzení stížnosti, že by usnesením stížnosti napadaným byl zákon porušen v ustanovení § 134 tr. ř. a obhajoba takto nezákonně byla obmezena. Bylo proto zmateční stížnost v tomto směru zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Odůvodněna jest však zmateční stížnost obžalovaného pokud se týče důvodu čís. 10 § 281 tr. ř. Stěžovatel uplatňuje v tomto směru vlastně zmatečnost dle čís. 11 § 281 tr. ř., ježto tvrdí, že nalézací soud při výměře trestu překročil meze svého oprávnění, pokud se týče meze zákonné sazby trestní, zakládající se na přitěžujících nebo polehčujících okolnostech, v zákoně obzvláště uvedených. Týž důvod zmatečnosti uplatňuje obžalovaný také v odvolání, domáhaje se použití sazby § 72 tr. zák. a bylo tedy i tyto vývody odvolání vyříditi jakožto stížnost zmatečnou.

teční, již jest v pravdě odvolání obžalovaného. Co se především týče požadavku, by čin obžalovaného posuzován byl co do sazby trestu, jež by naň dle zákona připadala, dle § 72 tr. z., je stížnost obžalovaného bezdůvodna, poněvadž zjištění rozsudku nikterak neospravedlňují předpokladu, že se nepokoj brzy zase bez dalšího nebezpečného vypuknutí utišil, když naopak došlo téměř k násilnému odzbrojení četníka a ukázalo se nutným; přivolati ku zjednání pořádku vojsko. Za pravdu dlužno však dáti zmatečnické stížnosti, pokud opírá správnost použití první sazby § 71 tr. zák. Obžalovaný kvalifikován je v rozsudku jako pobuřovatel a toto přesvědčení soudu jest opřeno o výroky, obžalovaným pronesené: »venite mu patrony« a »má tam patrony« a dále o to, že popuzoval slovy, v rozsudku uvedenými, proti velcímu důstojníku vojenské pohotovosti. Důvod posléz uvedený nemůže přicházeti v úvahu s hlediska § 71, prvá sazba tr. zák., poněvadž obžalovaný pro své počínání si proti velcímu důstojníku vojenské pohotovosti nebyl stíhán ani odsouzen pro zločin dle § 68 tr. zák. Ostatní výroky, pronesené obžalovaným k davu, četníka obklíčivšímu, neopodstatňují samy o sobě ani ve spojení s ostatními zjištěními rozsudku předpokladu, že obžalovaný vyvinul iniciativní činnost podněcovatelskou a náčelnickou vzhledem ku vyvolání sročení se samého, jež, pokud charakterisováno je účelem, klásti vrchnosti násilný odpor, zakládá již zločin, obžalovanému za vinu kladený. Než ani vůdcem (náčelníkem) již zločin, obžalovanému za vinu kladený. Než ani vůdcem (náčelníkem) davu sročení se obžalovaný dle rozsudkových zjištění nejeví, neboť nic nenaseděje tomu, že by byl v davu zaujímal postavení vůdčí a že by zejména dav byl přikročil k odzbrojení na popud obžalovaného, jehož podíl v tomto násilném odporu proti vrchnosti nevybočoval tedy z mezí prosté účasti, postizitelné již sazbou druhé věty § 71 tr. zák., jež výslovně poukazuje k různé míře nebezpečnosti, škodlivosti a účasti pachatelovy jakožto k okolnostem, k nimž sluší hleděti při vyměřování trestu v rozpjatí zmíněné zákonné sazby od jednoho roku až do pěti let těžkého žaláře.

Čís. 429.

Narovnání ve smyslu § 188 tr. zák. musí uzavřít sám pachatel, byť i byl nespovědným.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1921, Kr II 155/51.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti otcovského opatrovníka nezletilého obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 2. března 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183 a 184 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudkem v odpor vzatým byl uznán nezletilý obžalovaný vinným zločinem zpronevěry, již spáchal na firmě, u níž byl zaměstnán. Zmatečnická stížnost, provádějíc důvod zmatečnosti dle § 9 lit. b) tr. zák., namítá, že prý rozsudek nedostatečně ocenil trestnost vylučující důvod účinné li-

losti. První stolice prý ani nevyšetřila, zda bezvýsledně uplynula lhůta, poskytnutá poškozenou firmou obžalovanému k náhradě škody. Soukromá účastnice prý platební lhůtu prodloužila, avšak, nevyčkavši její uplynutí, učinila trestní ohlášení. Stížnost nedrží se rozsudkových zjištění, jak by, uplatňujíc hr. oměprávní zmatky, byla povinna, Rozsudek vzal na základě výsledku průvodního řízení za zjištěno, že se obžalovaný zavázal poškozené firmě nahraditi škodu v určitém čase, t. j. do 1. října 1920, že však narovnání nedodržel, nahradiv pouze 3000 K, kdežto celková škoda činila 22.000 K. Stížnost nenaznačuje, kde ve spisech odchylné tvrzení její má oporu. Obžalovaný sám pak se za celého řízení ničím podobným nehájil. Má-li stížnost snad na mysli výpověď zástupce poškozené firmy, že k intervenci právního zástupce obžalovaného byla platební lhůta prodloužena, nutno poukázati k dalšímu údaji tohoto svědka, že obžalovaným nebyla ani tato lhůta dodržena a že svědek na to podal proti oběma spoludlužníkům dne 18. října 1920 civilní žalobu, kdežto trestní oznámení bylo učiněno teprve dne 18. ledna 1921. Zmatečnická stížnost jest po zákonu provedena jen potud, pokud zastává náhled, že poškozená firma musí narovnání uzavřít s otcovským opatrovníkem obžalovaného, poněvadž prý trestní zákon má v § 188 tr. zák. pod slovem »narovnání« na mysli právní jednání v civilním slova smyslu, jež jest teprve tehdy právoplatným, schválí-li je zákonný zástupce za civilně neoprávněného nezletilce. Soukromá účastnice je prý proto na lhůtu a narovnání tak dlouho vázána, dokud prý otcovský opatrovník k narovnání tomu výslovně nepřistoupil. Stížnost je neodůvodněna. Podmínky, za kterých nastává beztrestnost zpronevěry pro účinnou lítost, stanoví toliko § 187 tr. zák., jež jakožto ustanovení výjimečné dlužno vykládati přesně. Ustanovením § 188 tr. zák. nebylo na podmínkách těch ničeho změněno. Toto zákonné ustanovení neobsahuje vůbec žádné samostatné normy, provádí jen zásadu § 187 tr. zák. ohledně konkrétních případů, aniž by případy tyto vyčerpávalo. Podmínkou účinné lítosti dle § 187 tr. zák. je pak, že pachatel sám, nikoli však někdo jiný za něho, musí nahraditi veškerou škodu. Zákon nerozlišuje mezi svéprávným a nespovědným pachatelem a to vším právem, čímě osoby, čtrnáctý rok svého věku překročivší, zodpovědnými bez výhrady za trestní činy. Byl by v tom také rozpor, kdyby se na jedné straně od nespovědného pachatele samého žádalo odčinění škody, na druhé straně však by se mu upírala způsobilost, uzavřít samostatně narovnání, v § 188 tr. zák. míněné a sloužící za podklad onomu odčinění. Stanovisko zmatečnické stížnosti vedlo by k tomu, že v případech, jako je tento, činilo by se eventuelní stíhání trestného činu odvislým od libovůle pachatelova zákonného zástupce, což by se přičilo nejen řízení, nýbrž i duchu zákona. Pod výrazem »narovnání« nelze také rozuměti narovnání ve smyslu právníko-technickém, nýbrž každou dohodu, směřující k náhradě škody bez ohledu na to, do které kategorie smluv bylo by lze ji zařaditi. Stěžovatel mohl by vznésti nárok na beztrestnost obžalovaného jen tehdy, kdyby obžalovaný nebyl býval s to, vlastní silou a bez stěžovatelovy součinnosti škodu nahraditi, a kdyby býval na stěžovatele jako otce za tím účelem působil, by mu tento byl při náhradě škody nápomocen, stěžovatel pak k uzavřenému obžalovaným narovnání byl přistoupil a škodu v dotyčné určité době také

zapravit. Tak se věc nemá, protože nalézací soud posoudil věc úplně správně.

Čís. 430.

Krádež. Tím, že věci vypadly za dopravy z vagonu, nepozbyla ještě dráha nad nimi držby, pokud zůstaly v obvodu nádraží a tudíž v dosahu moci dráhy.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921, Kr I 583/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 7. února 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II. a), 176 II. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudkem nalézacího soudu byli uznáni obžalovaní (železniční zřízcenci) vinnými zločinem krádeže, spáchaným na železničním eráru tím, že si присvojili věci vypadnuté ze železničních vagonů.

S hlediska hmotněprávních důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a), b), 10 tr. ř. dovolává se zmatečnou stížností údajně obžalovaných, dle nichž věci, ohledně kterých byli uznáni vinnými, na různých místech nalézali, že je považovali za věci nalezené, že se jim tudíž nedostávalo zlého úmyslu, předpokládaného §em 171 tr. zák. V těsné souvislosti s touto námitkou opírá se stížnost zjištění nalézacího soudu, dle něhož si byli obžalovaní vědomi, že obvod nádraží jako uzavřená prostora není cizím lidem volně přístupným, že tedy věci a zboží, které si v obvodu nádraží, ať z vozů nebo z jiných míst přisvojovali, patří buď těm, kdož je správě k dopravě svěřili, nebo železničnímu eráru, který za jejich dopravu ručí, že tudíž nelze mluvit o nálezech věci opuštěných neb obžalovaným omylem došlých. Stížnost poukazuje k tomu, že věci ležely volně na zemi nebo mezi kolejnicemi, kam vypadly z vozů, stanicí projíždějících, u nichž dvířka se buď sama uvolnila nebo někým jiným byla otevřena, a dovozuje, že šlo takto o věci, nad nimiž železniční erár možnost volné dispozice ztratil a ohledně nichž pominul faktický výkon jeho držby, tudíž o věci ztracené. Pokud konečně jde o listový a cigaretový tabák, zdůrazňuje stížnost, že ležel na valníku, který nenáležel dráze, nýbrž podnikateli soukromému. Rozsudek se i touto stránkou případu pečlivě obírá a dospívá k závěru, že si obžalovaní dle povahy činu, který se ohledně různého zboží značně hodnoty v době noční často a hromadně opakovali, dle míst, na nichž si obžalovaní ony věci v obvodu nádraží přisvojovali, a konečně vzhledem ku svému vztahu k železničnímu eráru, totiž jakožto železniční zřízcenci, byli toho vědomi, že se dopouštějí krádeží, a označuje jako pouhou výmluvu jejich tvrzení, že si povahy svého jednání jako krádeže neuvědomili. Je pak neudržitelným právní názor, uplatňovaný zmatečnou stížností, že železniční erár nad věcmi, které, vypadše s vozů, ležely na zemi nebo mezi kolejnicemi, ztratil možnost volné dispozice, a že ohledně nich pominul faktický výkon jeho držby. Držba dle § 171 tr. zák.

znamená možnost, věci skutečně nakládati, spojenou s vůlí, tuto možnost zachovati. Že by se byl železniční erár držby oněch věcí vzdal, netvrdí ani stížnost. Možnost s nimi nakládati pak nepominula pro dráhu ani ohledně těch věcí, které, jak možnost toho rozsudek připouští, s vozů po uvolnění jich dvířek nebo po jejich otevření někým jiným vypadly, pokud věci ty i pak zůstaly v obvodu nádraží, tedy v dosahu moci dráhy. Tomu je tak i ohledně listového a cigaretového tabáku, který se sice dle rozsudkového zjištění nacházel na valníku, náležejícím soukromému povozníku, ale také na nádraží. Možnost, s věcmi vskutku nakládati, byla dráze odňata teprve tím, když si je obžalovaní a to dle rozsudkového zjištění z části dokonce i z vozů, ale vesměs z míst, nalézajících se v obvodu nádraží, přisvojovali.

Čís. 431.

Pro trestnost křivého svědectví (§ 199 lit. a) tr. zák.) jest bez významu, mohl-li by svědek býti volán na základě své výpovědi k zodpovědnosti úřadem politickým pro jiný delikt, než ohledně něhož vypovídal. Svědek může opravit výpověď pouze do skončení a podepsání protokolu.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921, Kr I 743/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 28. července 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 a) tr. zák.

Důvody:

Stěžovatel Václav L. byl uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197 a 199 a) tr. zák., jehož dopustil se tím, že dne 14. února 1920 před okresním soudem ve V. v trestní věci proti Aloisu Ž-ovi pro předražování vydal vědomě křivé svědectví. Vzav za prokázáno, že obžalovaný věděl, že jest vyslýchán jako svědek a že přes to vypovídal vědomě nesprávně, vyslovil nalézací soud vůči obhajobě obžalovaného, že se obával trestního stíhání pro koupi pokud se týče pro přeplácení brambor, přesvědčení, že obžalovaný takovéto obavy neměl a mít nemusil. Proti přesvědčení tomuto brojí zmatečnou stížností s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. tvrdíc, že není po zákonu odůvodněno a že trpí vnitřním odporem. Vzhledem k prvému zjištění soudu nalézacího není pochyby, že jest splněn formální předpoklad stíhání a odsouzení obžalovaného pro křivé svědectví. Pokud se týče materiálního předpokladu, dlužno arci vycházeti ze zásady, ovládající ducha řádu trestního, a vyslovené zejména v předpisu § 202 tr. ř., že totiž vinník není povinen k vině své se doznati a nesmí býti nijakým způsobem donucován, by se doznal; ani sankce § 199 lit. a) tr. zák. nesmí býti tudíž použito za prostředek k obejití zákazů § 202 tr. ř. Vyjde-li tedy při bližším prozkoumání sběhu věci na jevo, že osoba, jako svědek vyslýchaná, v době výslechu byla sama pachatelem, spolupachatelem nebo spoluvinníkem činu, ohledně něhož je

slyšena, jest výpověď tato po stránce materiální vlastně zodpovídáním a ospravedlňováním se obviněného, na něž nelze ustanovení § 199 a) tr. zák. použít. V případě, o němž jde, nelze však obžalovanému přiznati podobného postavení z té příčiny, poněvadž se jednalo o trestní řízení proti Aloisu Ž—ovi a to pro přešůpek předražování, při němž svědek, nynější obžalovaný Václav L. nebyl ani jako spolupachatel ani jinak jako spoluvinník účastněn. Možnost, že obžalovaný by svého času mohl býti po případě volán ku zodpovědnosti úřadem politickým pro delikt jiný, mohla by snad, jelikož zákon v ohledu tom neobsahuje nějakého speciálního předpisu, přijíti v úvahu jen jako nebezpečí hanby po rozumu § 153 tr. ř., které by bylo obžalovaného oprávněovalo odpřítí odpověď na otázku. Jelikož se tak nestalo, obžalovaný naopak v závadném bodě vypovídal vědomou nepravdu, jsa si plně vědom toho, že vypovídal ve vlastnosti svědka, jest výrok odsuzující ho pro zločin dle § 199 a) tr. zák. úplně ospravedlněn. Shora uvedené přesvědčení soudu nalézacího nemá proto pro právní posouzení věci rozhodujícího významu a bylo by tedy bez váhy, i kdyby snad bylo stíženo formelnými vadami, stížností vytýkanými. Blíže se jimi zabývati není proto zapotřebí, kdyžž o zmatečnosti rozsudku dle čís. 5 § 281 tr. ř. z důvodů právních řeči býti nemůže. Důsledkem hořejších úvah padá též důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., pokud jím je uplatňováno, že o skutkové povaze zločinu podvodu dle § 199 a) tr. zák. nemůže býti řeči vzhledem k obraně obžalovaného, že vypovídal při závadném výsledku ze strachu před trestním stíháním a že tudíž v nepravdivé výpovědi jeho, formelně sice jako svědkem učiněné, spatřovati dlužno ospravedlňování se osoby, z činu trestního podezřelé. Neodůvodněnou je však stížnost i v tom směru, pokud tvrdí, že čin obžalovaného stal se beztrestným pro dobrovolné odstoupení. Stížnost jest na stanovisku, že svědeckou výpověď obžalovaného v téže trestní věci učiněnou jednak v přípravném vyhledávání, jednak při hlavním přelíčení dlužno považovati za jeden celek, že následkem toho její se býti závadná prvá výpověď pouhým pokusem, jenž dobrovolným odstoupením a opravou stal se beztrestným, zvláště, kdyžž prý § 106 tr. ř. připouští podstatně dodatky a opravy výpovědi bez omezení, byl-li již protokol formálně skončen a uzavřen. Než ve smyslu §§ 105 a 106 tr. ř. může svědek doplniti a opravit své seznání, dokud jeho výslech není ukončen; zevním znamením v tomto ohledu je skončení protokolu a podepsání jeho svědkem. Jen tenkrátě tedy, kdyby svědek při výslechu potvrdil něco nepravdivého, ale před zmíněným formelním ukončením výslechu náležitě to opravil, nedopustil by se zločinu křivého svědectví podle § 199 a) tr. zák., nýbrž jen beztrestného pokusu, poněvadž dobrovolně ustoupil od dokonání zločinu. Opravil-li výpověď teprve v pozdějším období, nemůže se již dovolávati beztrestnosti. V tom, že obžalovaný byl vyslýchán jako svědek při hlavním přelíčení, nelze spatřovati pokračování výslechu z přípravného vyhledávání, nýbrž dlužno výslech ten vzhledem ku zásadě ústnosti a bezprostřednosti hlavního přelíčení jakož i se zřetelem na ustanovení §§ 247 a 248 tr. ř., pokládati jak co do formy tak i co do věci za výslech nový. Zločin podvodu, o němž jde, nenáleží k oněm činům, jejichž trestnost může býti zrušena napotomní účinnou lítostí. Nelze proto tvrditi, že správnými údaji při hlavním přelíčení byly odstraněny nepravé údaje přípravného vyhledávání, neb že dokonáný čin

trestný byl přesunut zpět do období pokusu a stal se beztrestným tím, že byla křivá výpověď odvolána. Takovéto pojetí nebylo by lze sloučiti s povahou zločinu, o němž jde, a s požadavky právní bezpečnosti. Neboť důvod trestnosti křivé výpovědi, totiž ohrožení konání spravedlnosti, platí i při výpovědech, učiněných v přípravném vyhledávání, uváží-li se, že na nich druhdy závisejí mnohé, pro obviněného závažné následky, jako zastavení nebo další provádění trestního řízení, uvalení nebo zrušení vazby, dání v obžalobu, ba i výsledky hlavního přelíčení.

Čís. 432.

Skutková podstata urážky dle § 312 tr. zák. nevyžaduje kvalifikace urážek dle §§ 487 až 496 tr. zák.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921, Kr I 908/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 4. října 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem ve smyslu § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost označuje výrok odsuzující protizákonným, poněvadž ke skutkové podstatě dle § 312 tr. zák. vyžaduje zákon urážku veřejného orgánu ve smyslu §§ 487 až 496 tr. zák. Pouhé neslušné a nezdvořilé jednání, jaké ohledně stěžovatele jediné bylo zjištěno, ke skutkové podstatě nestačí a mohlo by opodstatniti nanejvýše přešůpek dle § 314 tr. zák., pro nějž však nebylo žalováno. Lze přisvědčiti názoru, že pro odsouzení dle § 312 tr. zák. nestačí pouhé neslušné a nezdvořilé jednání vůči osobě veřejné služby, pokud nedosáhlo stupně ústní urážky. Nelze však souhlasiti s názorem stížnosti, že by jako slovní urážka ve smyslu § 312 tr. zák. v úvahu přišel jen výrok, zakládající ohledně osoby soukromé přímo urážku na cti vedle paragrafů stížností citovaných. Zákon nechrání v § 312 tr. zák. osobní čest veřejného orgánu, nýbrž vážnost jeho veřejné služby. Proto nelze pro trestnost dle § 312 tr. zák. přiložiti měřítko §§ 487 až 496 tr. zák. V tomto případě jde zejména o výrok vůči četníkovi, že, kdyžž chce k nim (osobám, u nichž konána byla domovní prohlídka) do druhé světnice jíti, že si má vzíti napřed povolení. Výrok ten obsahuje však zřejmě výčitku, že se četník, domovní prohlídku konající, nezachoval, jak to káže slušnost, pokud se týče jak nařizují to pro něho platné předpisy. Výčitku takovou, obzvláště pronesena-li, jak zjištěno, ve spojení s jinak drzími odpovědmi, právem shledal soud urážlivou pro veřejnou funkci četníka, vykonávajícího domovní prohlídku. Není proto výrok, odsuzující stěžovatele pro přešůpek § 312 tr. zák. nezákonným a nemůže skutková podstata méně trestného přestupku dle § 314 tr. zák. již vůbec přijíti v úvahu. Budiž proto jen mimochodem podotknuto, že obžaloba pro přešůpek § 312 tr. zák. pojímala by v sobě vzhledem k jasnému předpisu § 262, 267 tr. ř. ovšem i obžalobu pro přešůpek § 314 tr. zák., že tudíž odchylný názor, ve stížnosti vyslovený, jest zřejmě nesprávným.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Živnostenské oprávnění pomíjí již prohlášením oprávněného u živnostenského úřadu, že se živnosti vzdává, aniž by bylo třeba, by je živnostenský úřad vzal na vědomí.

Zvýšené riziko při obchodu koňmi nelze vzít v úvahu při posuzování přemrštěného zisku.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921 Kr II 291/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zna-
teční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při
krajském soudě v Jihlavě ze dne 22. září 1920, jímž byl obžalovaný
sproštěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny dle § 7, čís. 3 a § 11,
čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.; rozsudek v odper-
vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal
a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr.
ř., jest odůvodněna. Obžaloba klade obžalovanému za vinu přečin pletich,
spáchaný tím, že nejsa k obchodování s koňmi oprávněn, koupil a hned
na to prodal se ziskem v měsíci květnu 1920 jednorozhodný hříbě. Nalézací
soud sprostil ho však obžaloby, uznáv, že obžalovaný byl v době činu
k obchodování s koňmi oprávněn. Přesvědčení své opřel soud o zprávu
okresní politické správy v Německém Brodě, dle níž byl obžalovanému
v roce 1904 vystaven živnostenský list, znějící na obchod na trzích a po
vsích s vepřovým, hovězím dobytčím a koňmi, a dle které je oprávnění
to dosud zapsáno v tamním rejstříku. Prohlášení obžalovaného, učině-
nému jednak v přípravném vyhledávání, že s koňmi neobchoduje již dva
roky, ježto tehdy živnostenský list vypověděl, jednak při hlavním pře-
líčení, že živnostenský list složil, nepřiznal soud právního významu, vy-
sloviv, že taková výpověď, již příslušný úřad vůbec nevzal na vědomí,
nestačí. Než náhled soudu není správný. V odstavci pátém §u 144 zákona
ze dne 5. února 1907, č. 26 ř. zák. se praví, že, chce-li se živnostník vzdát
živnosti (živnost vrátiti), má to hned živnostenskému úřadu oznámiti.
Následující pak odstavec stanoví toto: »Vrácení (vzdání se) živnosti na-
bude působnosti tím dnem, kterého bylo živnostenskému úřadu první sto-
lice prohlášeno, pokud se týče, kdy k úřadu tomu došlo.« Z těchto usta-
novení plyne, že živnostenské oprávnění, jsouc oprávněním osobním, po-
míjí již prohlášením oprávněného, u živnostenského úřadu buď písemně
nebo ústně do protokolu učiněným, a že již tím dnem, kdy se tak stalo,
vrácení (vzdání se) živnosti nabývá působnosti. Doslov zákona neopráv-
ňuje nikterak k názoru, že by živnostenské oprávnění zaniklo teprve
tehdy, až živnostenský úřad vezme odhlášení živnosti na vědomí a v úřed-
ním rejstříku je vyznačí. Náhled nalézacího soudu nemá proto v zákoně
oporu. Přes to nelze prozatím rozhodnouti spolehlivě o otázce, byl-li ob-

žalovaný v době činu dle zákona ještě k obchodování s koňmi oprávněn
čili nic, poněvadž ze spisů nevychází na jevo, zda skutečně učinil ono
oznámení, že se živnosti vzdává a zda došlo živnostenského úřadu. Po-
něvadž pak oprávněnost obžalovaného ku zmíněnému obchodování má
rozhodující význam pro řešení otázky v příčině jemu za vinu kladeného
přečinu pletich, bylo zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti
a uznati právem, jak shora uvedeno. V právu je však též stížnost, pokud
uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. i, ohledně osvobozu-
jícího výroku co do přímého předražování. Nalézací soud sprostil ob-
žalovaného obžaloby, uváživ, že mu jako obchodníku přísluší občanský
zisk, tento však že nebyl přemrštěným hlavně proto, že obchod s koňmi
je spojen s velkým rizikem, ježto prý jest kupci vždycky počítati s tím,
že už druhého dne může koně lehce pozbyti. Nalézací soud přehlíží však,
že dle ustanovení §§ 922 a násl. obč. zák. nestihá riziko ztráty výhradně
kupujícího, nýbrž že tomuto v případech, v zákoně stanovených, přísluší
proti prodávajícímu nárok ze správy. Neuposuzoval proto soud věc se
správného stanoviska právního, když ono riziko čítal bez výhrady obža-
lovanému k dobru. Nalézací soud nevykládá však zákon ani po té stránce
bezdědně, když klade důraz na přiměřenost zisku, poněvadž § 7 zákona
ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. činí trestnost jednání pachate-
lova odvislou na požadování zřejmě přemrštěné ceny a nikoli na domá-
hání se zisku, převyšujícího zisk občanský, takže pro trestnost dle cito-
vaného místa zákona jest rozhodnou objektivní přemrštěnost požadované
ceny, která je tu i tenkrát, když pachatel vzhledem k nepoměrným ná-
kladům spokojil se pro svou osobu se ziskem menším. Zrušovacímu soudu
nelze však rozhodnouti ani v tomto směru ihned ve věci samé, poněvadž
nalézací soud neobíral se v důsledku svého stanoviska subjektivní strán-
kou případu, byl-li si obžalovaný vědom zřejmě přemrštěnosti požado-
vané ceny a učinil tak, využívaje mimořádných poměrů, válkou vyvo-
laných, takže i tu dlužno věc odkázati k nalézacímu soudu, by jí opětně
projednal a rozhodl. Poznamenati by bylo ještě, že, kdyby se při novém
jednání ukázalo, že obžalovaný nebyl k obchodování s koňmi oprávněn,
neměl by nároku na zisk vůbec, an celý zisk, kterého se dodělal nebo
dodělati měl, jevil by se pro neoprávněnost obchodování naprosto ne-
odůvodněným a že by se pak nemohlo přihlížeti ani k nákladům, jež mu
vzešly při onom nedovoleném obchodě.

Čís. 434.

**Ustanovení § 525 tr. zák. vztahuje se pouze na přestupek, nikoliv na
zločin krádeže.**

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921, Kr II 362/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zna-
teční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně
ze dne 18. října 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem
krádeže dle §§ 171 a 173 tr. zák.

Důvody:

Po stránce hmotněprávní označuje stížnost odsuzující výrok právně pochybeným, poněvadž krádež byla spáchána na švakru, pokud se týče na sestře stěžovatelově za okolností, v § 525 tr. zák. uvedených, a měl prý býti proto stěžovatel sprostěn, poněvadž nebyl učiněn poškozeným návrh na potrestání. Zmateční stížnost jest bezdůvodna již proto, poněvadž jde o krádež dle § 173 tr. zák. o zločin kvalifikovanou. Předpis § 525 tr. zák. může však míti místo — vyjímajíc krádeže, hlavou rodiny spáchané — jen při krádežích, meze přestupku nepřekročujících. Navštědčují tomu jednak předpis § 189 tr. zák., poukazující jen na § 463 tr. zák., který zde ovšem vůbec nepřichází v úvahu, jakož i příklady, v § 525 tr. zák. uvedené, jež vesměs obsahují jen méně značné poruchy domácí kázně, jak zvláště vyplývá též z obdobného předpisu § 168 trestního zákona z roku 1803, mluvícího výslovně jen o »nepatrných« krádežích a zpronevěrách.

Čís. 435.

Ke skutkové podstatě zločinu pozdvižení dle § 68 tr. zák. se nevyhledává zvláštní předchozí nebo dodatečné úmluvy pachatelů. Násilí může býti spácháno i výhrůzkami. Srocení a jeho trvání není odvislo od toho, zda dosud trvá určitý služební výkon úředních orgánů.

I cesta k místu určitého služebního výkonu i cesta z místa toho jsou částí úředního úkonu ve smyslu § 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1921, Kr I 157/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto výjimečného soudu v Kutné Hoře ze dne 5. ledna 1920, rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu své stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

První soud vzal za prokázáno, že dne 19. května 1919 konali civilní strážníci pražského policejního ředitelství z nařízení policejního ředitelství, ohlásivše se u zástupce přednosta stanice v K. Václava N. a vyžádavše si jako důvěrníka železničního zřízence Petra A. za účelem zjištění železničních krádeží, domovní prohlídku v domku Františka S. v K., a že v domku tohoto železničního zřízence našli v přítomnosti jeho manželky větší množství různého podezřelého zboží, o němž S-ová tvrdila, že je dostala od různých železničních zřízenců, jejichž jmén neudala; zjistil dále, že, když byl o prohlídce se S-ovou sepsován protokol, sešel se u domku zástup lidí, v počtu kolem 150 osob, kteří hlučeli, že několik zřízenců vešlo dovnitř, křičíce jeden přes druhého, proč se tam prohlídka koná, kdo vlastně (strážníci) jsou, by to lidem venku stojícím řekli, že na toto vyzvání detektiv B. vyšel ven, vysvětlil, kdo jsou a za jakým účelem tam byli vysláni, že se počalo ze zástupu křičeti, že se tam žádné pro-

hlídky nesmí konati, že z bytu S-ova nesmí býti nic odneseno, že bylo detektivům spíláno a vyhrožováno, a na ně voláno, že musí pryč z K. Soud nalézací vzal dále za prokázáno, že dne 20. května 1919 se dostavil do K. z nařízení ministerstva železnic a pražského policejního ředitelství policejní rada K. v průvodu komisaře V., dvou koncipistů a 20 detektivů, jednak by dokončili pátrání po pachatelích krádeže, předcházejícího dne přerušené, jednak by vypátrali a zatkli původce výtržností, spáchaných dne 19. května 1919, že po příjezdu komisaře do K. byli povoláni důvěrníci zřízence do kanceláře přednosta stanice, že mezi tím, co policejní rada K. s nimi vyjednával, shromáždil se na peroně větší počet lidí, že když důvěrník vyšel ven, by shromážděnému zástupu vysvětlil, oč se jedná, strhl se křik, protestující proti prohlídkám, že bylo při tom policejním strážníkům spíláno, a že, poněvadž každý pokus, uklidnit zástup, zůstal bezvýsledným, a provoz na dráze vázl, byl policejní rada K. nucen, od dalšího úředního výkonu upustiti. Soudní dvůr nenabyl přesvědčení, že by se byla obě vylíčená shluknutí železničních zřízenců stala na základě předcházející úmluvy, že násilím zmaří úřední jednání policejních orgánů, nebo že snad dodatečně k takové úmluvě došlo a neshledal ani v prvním asi ve druhém případě »smluvené« srocení ve smyslu § 68 tr. z., aniž nabyl přesvědčení, že se některý z obžalovaných za účelem násilného zmaření domovních prohlídek nebo jiných úředních výkonů k shromážděnému zástupu dodatečně připojil. Posuzuje pak jednání každého obžalovaného zvláště, uznal sedm z nich vinnými méně trestnými činy (§§ 81, 279, 312, 314 tr. zák.), nikoliv ale zločinem dle §§ 68, 69 a přestupkem § 312 tr. zák., na které zněla obžaloba.

Zmateční stížnost státního zastupitelství shledává právem, uplatňující důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř., hlavní vadu rozsudku v nesprávném výkladu náležitostí skutkové podstaty zločinu dle §§ 68, 69 tr. zák.

Ke skutkové povaze tohoto zločinu se nevyhledává, jak mylně má za to rozsudek, zvláštní předchozí nebo dodatečné úmluvy pachatelů. Povstáním dle § 68 tr. zák. rozumí zákon srocení se více (t. j. značnějšího množství) lidí za tím účelem, by vrchnosti násilně byl činěn odpor. Srocení znamená shromáždění, shluknutí se více osob, jež jsou rozhodnuty společně, násilně klásti odpor vrchnosti. Úmysl klásti odpor může zde býti buď již od počátku před srocením (na základě újednání), nebo se k odporu odhodlají osoby, původně z jiného důvodu se shromáždívši, teprve dodatečně. Rozhodnutí samo může se státi v tomto případě buď výslovně (úmluvou) nebo mlčky, t. j. vědomým spolupůsobením, třeba již mezi samým odporem, nebo povstáním jest vinen i ten, kdo se ke srocení již stávajícímu (ovšem v úmyslu směřujícím k odporu) přidružil (§ 69 tr. zák.). Z toho patrně, že i shromáždění více osob, původně dovolené a nezavadné, stane se srocením, jakmile se více lidí rozhodne (ať výslovně či mlčky), že bude násilím klásti odpor vrchnosti, a že se povstání dopouští každý, kdo vědomě při takovém srocení spolupůsobí. V tomto případě přičítá obžaloba obžalovaným k vině, že se k stávajícímu již srocení v jeho průběhu přidali (§ 69 tr. z.). K takovému přidružení nestačí ovšem pouhá přítomnost při srocení, nýbrž jest třeba, by pachatel dal nepochybně na jevo, že se připojuje ke srocenímu davu, který chce zmařiti úřední výkon, přímým jednáním, projevem souhlasu, povzbuzováním druhých atd. A tu zjišťuje první soud nejen, že shromáždění zřízenci nedo-

volili provést domovní prohlídky detektivům dne 19. května 1919 a vrchnímu policejnímu radovi K-ovi dne 20. května 1919, že z jejich zástupu bylo vyhrožováno, že zástup prohlásil ústy důvěrníků, že oni (t. j. shromáždění zřizenci) nepřipustí žádných domovních prohlídek, že rozbijí nádraží, že v K. nemá policie co dělat, dokud oni (zřizenci) nedají svolení, z čehož dlužno souditi, že zde bylo více srocených lidí, nýbrž uvádí u všech obžalovaných, proti nimž směřuje zmateční stížnost státního zastupitelství, výroky a jednání, z nichž nutno za to míti, že se připojili ke srocenému davu. Zločin povstání dle § 68 tr. zák. jest dokonán již samotným srocením, pokud se týče připojením se k němu, stane-li se v úmyslu, činiti vrchnosti násilný odpor. Pokud jde o tuto druhou náležitost skutkové podstaty (násilného odporu), jest rozsudek právně mylným v tom, že vykládá pojem násilí úzce, stotožňuje jej se skutečným násilím. Pojem násilí zahrnuje však při správném výkladu zákona nejen násilí skutečné, nýbrž i násilí spáchané výhrůžkami; to vyplývá nepochybně ze srovnání §u 68 a §§ 98, 190, 81 a 125 tr. zák. Zjišťuje-li tedy rozsudek jednak všeobecně, že detektivům bylo vyhrožováno, jednak u jednotlivých obžalovaných, že úředním orgánům vyhrožovali, a vyslovuje-li přes to, že nejednali v úmyslu, by násilně zmařili úřední pohledky, pak vylučuje subjektivní vinu obžalovaných, jak z příslušných odstavců rozsudečných důvodů je patrné, jednak proto, že požaduje k pojmu srocení předcházející úmluvu, jednak že žádá k pojmu násilí dle § 68 tr. z. skutečně vykonané násilí, jakoby nestačilo nebezpečné vyhrožování. V obou směrech jest rozsudek zmatečný dle § 281 čís. 9 a) resp. § 10 tr. ř. Nesprávným výkladem zákona se stalo, že soud shledal obžalovaného Josefa L. vinným pouze zločinem dle § 81 tr. zák., Aloisa V. pouze přečinem dle § 279 tr. zák. a oba mimo to přestupkem dle § 312 tr. zák., Antonína Š. pouze přestupkem dle § 312 tr. zák., Antonína P., Emanuela B. a Rudolfa H. přestupkem dle § 314 tr. zák. a sprostil Antonína P. obžaloby jak pro zločin dle § 68 tr. zák., tak pro přestupek dle § 312 tr. zák., ačkoliv obžaloba zněla proti všem na zločin dle §§ 68, 69 tr. zák. a na první tři a poslední z obžalovaných vedle toho také na přestupek dle § 312 tr. zák. Pro shora vytknuté formální zmatky rozsudku a vadné vyloučení subjektivní viny obžalovaných ve směru zločinu dle § 68 tr. zák. nelze rozhodnouti soudu kasačnímu ve věci samé, nýbrž je nutno rozsudek v objemu uvedeném v rozsudečném výroku zrušiti a vrátiti soudu první stolice, by tuto trestní věc znova projednal a rozhodl. Odsuzující výrok ohledně obžalovaných Josefa L. a Aloise V. pro přestupky dle § 312 tr. zák. nejsou sice zmateční stížností státního zastupitelství přímo dotčeny, pro spojitost věci doporučuje se však zrušiti rozsudek ohledně všech osmi obžalovaných v plném objemu. Pokud jde o obžalovaného Josefa P-a, byl tento obžalovaný sprostěn z obžaloby jak pro zločin dle § 68 tr. zák., tak pro přestupek dle § 312 tr. zák. se zvláštním odůvodněním, že se účastnil výstupu (výroky: »marš zpátky na nádraží, tady nemáte co chodit, tady je cesta, mohli jste žrát ve 12 hodin«, a že nadával detektivům »pacholci« a volal za nimi, že se na jejich zákony vys...») již v okamžiku, když chtěli detektivové, odcházejíce 19. května 1919 od domku S-ova, odejíti přes železniční most — tedy prý již v době, kdy se detektivové nenalézali ve výkonu služby. Proti tomu uplatňuje stížnost právem dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že srocení a jeho trvání není odvislo od toho, zda dosud

trvá určitý služební výkon úředních orgánů, poněvadž jeho účel nemusí směřovati výhradně k zmaření nějakého úředního výkonu, nýbrž může býti jakýkoli, na př. může směřovati k rušení veřejného pokoje a pod. Z výpovědi detektivů, k nimž soud v tomto směru nepřihlíží, což stížnost právem vytýká jako neúplnost dle čís. 5 §u 281 tr. ř., vychází na jevo, že v době, kdy detektivové opouštěli domek S-ův, byvše donuceni nejbližším vlakem z K. odjeti, trvalo ještě srocení, a že se P. nejspozději v tomto okamžiku k němu připojil.

Pokud jde o přestupek dle § 312 tr. zák. přehlíží soud, že detektivové v době pronesených výroků byli dosud na místě, kde měl býti vrchnostenský příkaz vykonán, že, pokud s tohoto místa se nevzdálili, byli ještě ve výkonu služby, a že nezáleží na tom, že neprováděli právě nějakého určitého výkonu služebního, nebo že již od něho ustali, neboť i cesta k místu určitého výkonu úředního i cesta od něho jsou částí služebního úkonu, a urazil-li obžalovaný P. policejní orgány, věda, kdo jsou, i to, že se v službě nalézají, pak dopustil se přestupku § 312 tr. z.

Čís. 436.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro pojem pletich se nevyžaduje, by děly se tajně.

Předražování (§ 7 cit. zák.) jest spácháno již vývěsem přemrštěné ceny.

(Rozh. ze dne 2. května 1921, Kr I 776/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. srpna 1920, jímž byla stěžovatelka odsouzena pro přečiny dle § 7 odstavec třetí a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Mouka jako mlýnský výrobek je dle příslušných zákonných předpisů vyřaděna z předmětů volného obchodování a podrobena hospodářství vázanému. Poněvadž pak nudle jsou výrobkem z mouky, nebyl volný obchod ani s nimi dovolen. Veškeré obchodování s předměty vázaného hospodářství, ať ve stavu původním či zpracovaném, mimo způsob úředně předepsaný, děje se neoprávněně, pokoutně a je již tím samým pletichou ve smyslu § 11, čís. 4 zákona o lichvě, jakmile je způsobitelným, ceny předmětu potřeby stupňovati. Byla proto obžalovaná uznána správně vinnou přečinem pletich za to, že proti zákonným předpisům obchodovala s nudlemi, výrobky to moučnými, a byly pletichy ty též způsobitelné, ceny předmětu potřeby stupňovati, uvážil-li se, že dle výpovědi dozorcího orgánu úřadovny pro potírání lichvy stály podobné nudle, dodávané pro apro-

visací, 4 K 50 h za 1 kg, kdežto obžalovaná je měla na prodej po 1 K 30 h za 10 dkg, tudíž 13 K za 1 kg. By účinek trestné činnosti pletichářské jevil se anebo byl způsobilým jevití se ve vlivu na utváření se cen dotyčného druhu zboží na trhu vůbec, ke skutkové povaze přečinu pletich se nevyžaduje. Vyhledává se jen způsobnost jednání, ceny zvyšovati, a o tom nemůže býti vzhledem k rozpětí uvedených cen nejmenší pochybnosti. Je proto též se stanoviska přečinu pletich nerozhodno, šlo-li o ojedinelý případ anebo malé množství předmětu potřeby, poněvadž i v takových případech může nastati zákonem zbraňované zdrazení, jemuž čeliti je právě úkolem zákona o lichvě. Že se nákup nestal potají, nýbrž veřejně v krámě, je bez významu, ježto zákon nevyžaduje pro pojem pletich nějakých tajných machinací. Tvzení stížnosti, že obžalovaná chtěla nudle spotřebovati ve své domácnosti, má proti sobě opačné zjištění nalézacího soudu. Ku přečinu pletich se nějakého zisku na straně pachatelově nevyžaduje a není proto také v subjektivním směru zapotřebí, by pachatel jednal v úmyslu ziskuchtivém, anebo v úmyslu, ceny vyháněti. Stačí pachatelovo vědomí, že činnost jeho zmíněnou způsobnost má, což rozsudek o obžalované jako obchodnici výslovně zjišťuje. Výrok nalézacího soudu co do přečinu pletich je proto po stránce právní úplně bezvadným a není tu stížností uplatňovaného důvodu zmatečnosti čis. 9 a) § 281. tr. ř. Totéž platí i o výroku ohledně přečinu přímého předražování dle § 7 čis. 3 zákona o lichvě. Stížnost namítá, že o tomto trestném činu nemůže zde býti proto řeči, poněvadž obžalovaná nikomu nudle neprodala, ba ani nenabízela. Než právem poukazuje nalézací soud k tomu, že pouhým vývěsem ceny, označené na zboží, na prodej vyloženém, činí se již nabídka koupěchtivým ke koupí a že již tím žádá se cena. Neboť žádati cenu znamená dáti na jevo jakkoli, že žádající je ochoten zboží kupujícímu přenechatí za dotyčnou cenu. Je proto s hlediska § 7 čis. 3 zákona o lichvě úplně lhovost, došlo-li skutečně k obchodu, nebo byla-li prodávajícím učiněna konkrétní nabídka. Budiž tu poukázáno k případům nabídek zboží inseráty, oběžníky, ceníky a pod., jež přece, požadována-li v nich za předměty potřeby cena zjevně přehnaná, zajisté spadají pod hledisko citovaného zákona, ač osoba kupcova je předem nejista. Další námitka stížnosti, že šlo jen o malé množství zboží, je bez významu, ježto zákon v příčině té nerozlišuje. Nebylo proto třeba zjišťovati, koupila-li obžalovaná nudlí více než 2 kg. Zákon nečiní též skutkovou povahu závislou na brání zřejmě přemrštěného zisku, nýbrž na požadování zřejmě přemrštěné ceny, a je proto nezávažno, by bylo zjištěno, jakého zisku by byla obžalovaná prodejem oněch dvou kilogramů docílila a byl-li tento zisk přemrštěným či nikoli. Bez významu je dále pro posouzení věci, zač obžalovaná nudle koupila, poněvadž rozhodno je jen, co za ně požadovala, totiž, jak rozsudek zjišťuje, cenu, převyšující několikanásobně platnou cenu maximální. V subjektivním ohledu vyžaduje se k tomuto přečinu jen, by si pachatel byl vědom zřejmě přemrštěnosti požadované ceny, kteréžto vědomí obžalované vychází ze zjištěného rozsudku na jevo a nemohlo jí jako obchodnici vzhledem k značnému rozpětí mezi maximální cenou a cenou požadovanou býti nepovědomo. Že obžalovaná dopustila se činu u využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných, rozsudek zjišťuje a je jakékoli brojení proti tomu dle §§ 258 a 288 čis. 3 tr. ř. nepřipustno.

Čís. 437.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n.).

Zákaz podloudného vývozu vztahuje se i na takové předměty potřeby, kterých nebylo nabyto v řádném obchodování, nýbrž způsobem nepoctivým, po případě trestným činem.

Jde-li o mouku, určenou pro nesamozásobitele (§ 6 cit. zák.), jest pro výpočet ceny (§ 6 cit. zák.) směrodatnou cena maximální, pokud se týče cena odběrní, do níž nelze vpočítati příplatek, zavedený řem 2 nařízení ze dne 2. září 1920, čis. 500 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 2. května 1921, Kr I 306/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 12. března 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem nedokonaného vývozu předmětu potřeby podle § 8 tr. zák. a § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n., rozsudek v tomto rozsahu zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Bezpodstatnou je zmateční stížnost obžalovaných potud, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle § 281, čis. 9 a) tr. ř., spaffuje porušení a nesprávné použití zákona v tom, že činnost obžalovaných byla výrokem nalézacího soudu podřaděna skutkové podstatě § 2 zákona ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n. Zdůrazňujíc, že předmětem činu obžalovaných byly věci, obžalovanými ukradené, dovozuje stížnost, že se podřadění činu uvedené skutkové podstatě přiči duchu zákona o stíhání podloudného vývozu, jehož řem 1 zakázány jsou vývoz a jakákoli doprava předmětů potřeby do ciziny bez povolení vydaného oprávněnými činiteli. Dle názoru stížnosti je tento zákaz omezen toliko na takové předměty potřeby, jichž bylo nabyto v řádném obchodování a které byly dále zcizeny. Také vládní nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čis. 645 sb. z. a n. upravuje prý jen udílení vývozních a dovozních povolení v řádném obchodování, jak prý patrno z ustanovení § 3 čis. 2 vládního nařízení o uvolňování valut vývozcům za vyvezené zboží. Stížnost poukazuje k tomu, že je vyloučeno, by někdo, kdo nabytí věci krádeží, žádal u komise pro zahraniční obchod o povolení k vývozu věci té, poněvadž jednak ve vývozu předmětů ukradených nelze spatřovati obchod, jednak by se tomu, kdo vyváží předměty ukradené, na ně stěží dostalo valuty. Obžalovaní, kteří zamýšleli ukradenou mouku pro vlastní potřebu vzítí s sebou do svého bydliště ležícího v cizině, neměli tudíž býti stíháni dle trestních předpisů zákona o podloudném vývozu. Námitka je bezpodstatna. Účelem zákona o stíhání podloudného vývozu je, jak patrno i z výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 28. dubna 1920, čis. 21 věstníku min. sprav., čeliti pohružkou trestního stíhání počínání těch, kdož, vyvážejíce nebo dopravujíce podloudně předměty do ciziny, poškozují zásobování tuzemského obyvatelstva tím, že stenčují i zásoby takových předmětů po-

třeby, kterých je v tuzemsku nedostatek. Jest na biledni, že tyto nepříznivé účinky přináší s sebou vývoz a doprava předmětů potřeby do ciziny také tehdy, jde-li o věci, jichž nabyto bylo způsobem nepoctivým, pokud se týče činem trestným, tedy zejména i krádeží, neboť i v tom případě odnímají se věci spotřebě obyvatelstva domácího. V případě, o který se zde jedná, padá nemálo na váhu skutečnost, zjištěná rozsudkem, že šlo o mouku, určenou pro Československou republiku, tedy o předmět potřeby, který, jak zdůrazňuje třetí odstavec citovaného výnosu ministerstva spravedlnosti, má v první řadě býti účastným ochrany, poskytované zásobování tuzemského obyvatelstva zákonem o stíhání podloudného vývozu. Zákon sám co do původu věci, o jichž vývoz nebo dopravu do ciziny se jedná, nijak nerozeznává, a nenasvědčuje vůbec nic správnosti názoru stížnosti, jakoby se zákaz vztahoval jen na takové předměty potřeby, jichž bylo nabyto v řádném obchodování, naopak doslov § 1 zákona, kterým zakázán je netoliko vývoz, nýbrž i jakákoli doprava předmětů potřeby do ciziny, nasvědčuje tomu, že se předpisy zákona vztahují i na takové předměty potřeby, kterých nebylo nabyto v řádném obchodování, nýbrž způsobem nepoctivým, po případě činem trestným. Ani okolnost, že je snad stěžejší myslitelné, by ten, kdo zamýšlí vyvézt nebo dopravit do ciziny věci, získané nepoctivě nebo trestným činem, si mohl opatřit vývozní povolení a, by se mu za ně dostalo uvolnění valuty, nemění ničeho na tom, že jde o vývoz nebo dopravu předmětů potřeby do ciziny bez potřebného povolení, tedy o jednání podloudné. Uskutečnění opačného názoru, hájeného zmatečnými stížnostmi, vedlo by k důsledku jistě neudržitelnému, že by se ten, kdo dopravuje do ciziny věci, získané způsobem nepoctivým, dokonce i činem trestným, nacházel s hlediska předpisů zákona o stíhání podloudného vývozu v postavení nepoměrně výhodnějším, než ten, kdo bez potřebného povolení vyváží předměty potřeby, jichž nabytí způsobem nezavadným. Zcela nepřipadně poukazuje stížnost k tomu, že stíhání zloděje pro dopravu ukradených předmětů potřeby do ciziny dle zákona o podloudném vývozu jest na rovni jeho trestání v případě, prodal-li ukradenou věc dále, pro činy, trestné dle § 7, pokud se týče § 11 zákona o trestání válečné lichvy. Nečiní ani zákon o trestání válečné lichvy co do původu předmětů potřeby rozdílu, tak že i trestné činy dle tohoto zákona jsou možny také ohledně takových předmětů potřeby, jichž nabyto bylo způsobem nepoctivým, pokud se týče činem trestným.

Oprávnění nelze naproti tomu stížnosti upřít zásadně potud, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 10 tr. ř. vytýká, že nalézací soud podřadil jednání obžalovaných nesprávným výkladem zákona skutkové podstatě přečinu dle § 2 b) zákona o stíhání podloudného vývozu, ač jde jen o přešupek dle § 2 a) zákona. Stížnost dovolává se ustanovení § 6 zákona, dle něhož se cena předmětů potřeby, na níž závisí stupeň trestnosti, zjišťuje podle cen maximálních a jen, není-li jich, podle obecné hodnoty věci. Nalézací soud, zjišťuje cenu mouky, obžalovanými vyvážené, tohoto zákonného předpisu nedbal. Podkladem zjištění ceny učinil 1197 K, na něž 210 kg oné mouky odhadl soudní znalec. Dle posudku znalce stál 1 kg mouky v obecní aprovisaci 2 K 20 h, ke kterémužto penízi připočetl znalec náklady dopravy z Hamburku ve výši 3 K 50 h, tak, že mouka z Hamburku přišla na 5 K 70 h za 1 kg čili 210 kg celkem na oněch 1197 K. Dle § 6 zákona bylo však cenu mouky zjistiti především dle ceny

maximální. Tou byla dle výslovného ustanovení § 1 odstavec druhý nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1920, č. 500 sb. z. a n. odběrná cena mouky, která dle § 1 opatření Stálého výboru národního shromáždění ze dne 25. srpna 1920, č. 494 sb. z. a n. a dle prvního odstavce § 1 cit. vládního nařízení čimila v době činu 1 K za 1 kg mouky chlebové, 2 K za 1 kg mouky vařivé, obojí bez rozdílu druhu a v drobném prodeji. V těchto cenách zahrnuty jsou dle třetího odstavce § 1 vládního nařízení č. 500 sb. z. a n. příkazovací ceny obilního ústavu, režijní přírázky rozděloven jakož i režijní výlohy prodejní včetně vedlejších nákladů, zejména i dopravného, a konečně i občanský zisk. Příplatek, který dle § 2 opatření Stálého výboru č. 494 sb. z. a n. a dle § 2 vl. nař. č. 500 sb. z. a n. penízem 3 K za každý kilogram mouky jako rozdíl mezi výrobní (kupní) cenou a cenou příkazovací platiti zásadně povinen je každý spotřebitel, není naproti tomu součástí cen odběrných, zároveň maximálních, jak zřejmo již z toho, že ustanovení o cenách odběrných obsaženo je pod záhlavím: »Odběrné ceny mlýnských výrobků a chleba« (§ 1 vl. nař.), kde zároveň tyto ceny samotné, tedy bez onoho příplatku označeny jsou jako ceny maximální, kdežto předpisy o příplatku poaty jsou teprve do dalšího samostatného záhlaví: »Úhrada rozdílu mezi cenami příkazovacími obilního ústavu a cenami výrobními mlýnských výrobků« (§ 2—10 vl. nař.). Kdyby byla cena mouky obžalovanými vyvážené, bývala vypočtena na podkladě jedné nebo druhé z těchto maximálních cen, bylo by to při množství 210 kg vedlo ke zjištění ceny nepřevyšující 500 Kč, kterážto částka však představuje hranici, při níž končí stupeň trestnosti dotyčného jednání jako přešupku a nad níž počíná trestnost jeho jako přečinu (§ 2 a), pokud se týče 2 b) zákona o stíhání podloudného vývozu). Byl by tudíž čin obžalovaných skutečně jen nesprávným výkladem zákona podřaděn trestnímu ustanovení o přečinu dle § 2 b) uvedeného zákona, který se naň snad nevztahuje, i bylo v tom směru opodstatněné zmatečnými stížnostmi vyhověti a rozsudek jako zmatečný dle § 281 č. 10 tr. ř. zrušiti. Ve věci samé rozhodnutí nebylo zrušovacím soudu lze, poněvadž shledal, že v rozsudku a jeho rozhodovacích důvodech nejsou zjištěny skutečnosti, které při správném použití zákona bylo nálezu za základ položiti. Ony odběrné, zároveň maximální ceny vztahují se jen na mouku, které se dostává spotřebitelům — nesamozásobitelům cestou státního zásobování ve smyslu nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1920, č. 499 sb. z. a n. Rozsudek a jeho rozhodovací důvody neobsahují až na zjištění, že mouka, kterou obžalovaní dopravovali na člunu z Hamburku do Čech, byla určena pro Československou republiku, nižádných skutkových zjištění, která by umožňovala spolehlivě seznati, šlo-li o mouku, které se mělo obyvatelstvu dostat cestou státního zásobování, a na kterou by se tudíž vztahovaly ony úředně stanovené ceny odběrné, zároveň i ceny maximální, či o mouku jiného určení, u níž by snad při zjišťování ceny dle § 6 zákona o stíhání podloudného vývozu bylo možno vzít ohled i na náklady dopravy ve výši 3 K 50 h za 1 kg, jak v souhlasu se znaleckým dobrozdáním činí rozsudek. Zjištění rozsudkového výroku, dle něhož mouka odňata byla obžalovanými z držení a bez přivolení státního obilního ústavu, zdá se arci nasvědčovati tomu, že šlo o mouku, určenou pro státní zásobování spotřebitelů-nesamozásobitelů. Nezbylo tudíž než od-

kázati věc dle § 288 čís. 3 tr. ř. na soud první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 438.

Pokud dlužno individualisovati trestný čin v odsuzujícím výroku rozsudečném.

Zločinu vzpoury (§ 73 tr. zák.) jest podřaditi — splněny-li ovšem ostatní podmínky — jen trestné činy, jež byly spáchány po úředním napomenutí.

Pachatelem zločinu dle § 76 tr. zák. není ten, kdo pouze projeví souhlas s jednáním, skutkovou podstatu zločinu toho zakládajícím, nýbrž jest třeba, by přímo spolupůsobil.

Ke skutkové podstatě zločinu rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. a) b) tr. zák. se vyhledává, by výroky, ji zakládající, byly proneseny formou, jež jest s to působiti na cizí názory a cizí smýšlení; jinak dlužno je podřaditi skutkové podstatě přestupku dle § 308 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. května 1921, Kr II 168/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnými stížnostmi obžalovaných Františka R., Karla G. a Jakuba H. do rozsudku krajského jako výmínečného soudu v Uh. Hradišti ze dne 26. února 1921, pokud jím byli všichni stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 73 tr. zák., František R. a Karel G. též zločinem podle § 65 lit. b) tr. zák., František R. mimo to zločinem podle § 65 lit. a) tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a uznal vinnými: jednak všechny obžalované zločinem vzpoury dle § 73 tr. zák., pokud příslušné činy trestné byly spáchány po úředním napomenutí, jednak obžalované Františka R. a Karla G. zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák., pokud příslušné činy trestné se staly před úředním napomenutím, jednak oba posléz uvedené obžalované přestupkem dle § 308 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 3 tr. ř. vytýká stížnost rozsudkovému výroku neurčitost a nejasnost. zračíci se prý v tom, že do výroku pojatý byly pouze zákonné znaky jednotlivých zločinů a to dokonce, pokud jde o zločin dle § 65 b), u obžalovaného Františka R.—a pak i o zločin dle § 65 a) tr. zák. znaky několika alternativně vedle sebe položených, při tom však zcela samostatných forem těchto zločinů. při čemž prý výrok rozsudkový neuvádí, pokud jde o zločin dle § 65 a) tr. zák. určitých fakt, nenaznačuje, v jaké činnosti spatřuje nalézací soud u obžal. Františka R.—a a Karla K.—a podněcování nebo svádění ve smyslu § 65 b) tr. zák. ani konečně, pokud jde o zločin dle § 73 tr. zák., neuvádí, kde vzniklo sročení, jehož se obžalov. účastnili, a který úřad učinil napomenutí, zjištěné ve výroku rozsudkovém. Svými námitkami vytýká stížnost

patrně porušení a zanedbání předp. § 260 čís. 1 tr. ř. Výtka je bezpodstatná. Je sice pravda, že pokud rozsudek výrok vyslovuje, kterými činy obžal. Frant. R. a Karel G. ve směru zločinu dle § 65 b), Frant. R. také dle § 65 a) tr. zák. vinnými shledáni byli, děje se tak slovnou citací skutkových podstat ve smyslu dotyčných ustanovení trestního zákona. Ale v tom porušení nebo zanedbání uvedeného předpisu spatřovati nelze. Již sám ráz četných skutkových podstat, vedle toho pak nezdědká i okolnosti konkrétního případu buď přímo znemožňují neb aspoň nedoporučují, by do výroku rozsudkového pojímány byly konkrétní skutečnosti v míře přílišné a účelem § 260 čís. 1 tr. ř. neodůvodněné. Účelem předpisu, který zřejmě souvisí s ustanovením § 207 čís. 2 tr. ř. o obsahu obžalovacího spisu, je, by trestný čin byl individualisován v míře, postačující k tomu, by nemohl býti zaměněn s jiným trestným činem podobným. Tomuto požadavku vyhovuje výrok v odpor vzatého rozsudku dostatečně tím, že uvádí místo i čas činů, jimiž obžalovaní vinnými shledáni byli (§ 207 čís. 2 tr. ř.), kdežto v rozhodovacích důvodech zjištěny jsou takové skutkové jednotlivosti, které do rozsudkového výroku nenáleží nebo kterých v něm postrádati lze, aniž předpis § 260 čís. 1 tr. ř. byl porušen anebo zanedbán. Tím pozbývají však významu i výtka, které činí rozsudkovému výroku stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 3 tr. ř. v oněch shora naznačených jednotlivostech. Je pak samozřejmo, že zmatečností stíženého porušení nebo zanedbání předpisu § 260 č. 1 tr. ř. nelze spatřovati ani v tom, vyjadřuje-li se ve shodě se slovným zněním ustanovení § 65 a) b) tr. zák., vyslovujících se v jednotlivostech alternativně, stejným způsobem i rozsudkový výrok. Za všech okolností je však nepochybné, že, i kdyby se o porušení formy ve směru, vytýkaném stížností, opravdu jednalo, nemohlo by míti na rozhodnutí vlivu. obžalovaným nepříznivého (poslední odstavec § 281 tr. ř.). Nicotnost svého závěru, jakoby snad ony vytýkané vady rozsudkového výroku odnímalý stěžovatelům možnost, proti rozsudku brojiti, prozrazuje sama stížnost jasně tím, že v zápětí proti rozsudku v nejrůznějších směrech brojí způsobem, který naprosto nenaspěduje tomu, že by jí ono ať již domnělé či skutečné porušení formy bylo v tom ohledu nějak na závalu bývalo.

Zmateční stížnosti jest částečně přisvědčiti, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 10 a týká se zločinu vzpoury podle § 73 tr. zák. Jak z výroku rozsudečného a z důvodů rozsudkových ve srovnání s tenorem obžalovacího spisu vidno, zahrnul nalézací soud ve skutkovou podstatu zločinu vzpoury všechno, v čem obžalovací spis spatřoval podniky velezrádné, vyjma výroky, podřazené zvlášť ustanovením § 65 lit. a) b) tr. zák., tedy zejména i obsazení poštovního úřadu, četnické stanice, okresní politické správy a nádraží. Po této stránce není však právní názor soudu nalézacího částečně správným. Zločin vzpoury jest pozdvižení, kvalifikované zvláštní intenzitou násilí, při němž pro odpor proti předchozímu úřednímu napomenutí a následkem spojení násilných prostředků dojde věc tak daleko, že ku zjednání pokoje a pořádku jest třeba užiti moci mimořádné. Zde tedy musí býti mimo sročení a odpor ještě také předcházeví mu úřední napomenutí. Okamžik tohoto úředního napomenutí jest rozhodným pro posouzení, zda skutek lze podřaditi ustanovení § 73 tr. zák. Pokud tedy časově dlužno děliti činy obžalovaných, spáchané dne

13. prosince 1920 v H., jest rozhodno, kdy se stalo takovéto úřední napomenutí, a nikoliv, jak se snažil obhájce při veřejném roku dokázati, kdy byla uspořádána schůze v Dělnickém domě, po níž prý obžalovaní František R. a Jakub H. opustili město H. Tento okamžik nepadá vůbec na váhu, poněvadž též schůze tato byla konána — jak bude později doloženo — po úředním napomenutí. V prvé řadě jest se proto tázati, bylo-li dne 13. prosince 1920 v H. vůbec sročení a nastalo-li úřední napomenutí, ježto teprve potom může býti řeč o zločinu vzpoury podle § 73 tr. zák. vůbec a o době jeho spáchání zvláště. Zmateční stížnost všech tří obžalovaných popírá, že v H. nastalo dne 13. prosince 1920 sročení, tvrdíc, že lidé si nepočínali proti vrchnosti útočně, aspoň ne potud, pokud byli obžalovaní František R. a Jakub H. ve městě. To uplatňují všichni obžalovaní jako rozpor se spisy čís. 5, leč neprávem. Tento důvod zmatku jest dán pouze tehdy, je-li tu závažný rozpor mezi udaji rozhodovacích důvodů o obsahu listin, nacházejících se při spisech, nebo o soudních výpovědích a listinami nebo protokoly o výslechu. Takového rozporu stížnost netvrdí a svými vývody brojí ve skutečnosti způsobem, přičicím se zákonu, proti přesvědčení, k němuž byl nalézací soud v jednotlivých směrech, o něž tu jde, dospěl, zhodnotiv výsledky průvodního řízení dle § 258 tr. ř. Tak je tomu jmenovitě, pokud stížnost tvrdí, že sročený zástup neprojevil vůči úřadům v době, kdy obžalovaní dleli v H., vůbec útočných úmyslů, nýbrž, že se choval veskrze klidně a že se rozešel na výzvání úředních orgánů, a že srocování lidu nemělo za účel, aby byl vrchnosti kladen odpor, nýbrž, že bylo jen následkem toho, že byla zahájena generální stávka, a pokud konečně namítá, že obžalovaní nebrali na nějakém sročení v H. vůbec účasti, poněvadž prý do té doby, co v H. prodlévali, vůbec nedošlo k takovému sročení, které by zakládalo skutkovou podstatu zločinu dle § 73 tr. zák., a že lid k výtržnostem nepodněcovali. Co do jednotlivostí zasluhuje podrobnější zmínky pouze výtka, jakoby v rozporu se spisy bylo zejména rozsudkové zjištění, dle něhož prý obžalovaní R. a G. vedli sročený dav před budovu okresní politické správy, pokud se týče před budovu poštovního úřadu a četnické stanice. Výtka postrádá vsi podstaty již proto, že rozhodovací důvody nic takového nezjišťují, nýbrž pouze uvádějí, že jen na poštovní úřad šel zástup sročeného davu v čele s poslancem K-em a s oběma obžalovanými, kdežto na četnickou stanici odebrali se dle rozhodovacích důvodů oba obžalovaní jen společně s poslancem K-em a se zástupem lidí, na okresní politickou správu přišel obžalovaný G. s menším hloučkem lidí; bližších podrobností příchodu obžalovaného R-a na okresní politickou správu pak rozhodovací důvody vůbec neuvádějí. Že však obžalovaní chodili všude, jak praví stížnost, v průvodu jiných osob neboli, jak zjišťuje rozsudek, se zástupem, nepopírá ani zmateční stížnost. Soud nabyt přesvědčení o opaku tvrzení zmateční stížnosti a zjistil, že v H. šlo o hnutí protistátní, a odůvodňuje toto své přesvědčení nejen na počátku rozsudku, nýbrž zejména v té části rozsudku, kde zjistil, že jest objektivně dána skutková podstata zločinu velezrady dle § 58 lit. b) a c) tr. zák., a tím dostatečně také vyjádřil zjištění, že šlo o odpor proti vrchnosti. Dále zjistil nalézací soud, že došlo také ke sročení. Hned na počátku rozsudku jest obsaženo zjištění, že již v časných hodinách ranních počali se lidé na náměstí v H. a v ulicích ve

větším počtu scházeti a též srocovati, a zvláště pak mluví rozsudek ještě o sročeném davu před poštovním úřadem, o zástupu lidí u četnické stanice, o sročeném davu u hejtmánství a výslovně pak konečně zjišťuje, že se lidé i po odchodu od okresního hejtmánství dále srocovali a vytržnosti dopouštěli, podněcován jsa k tomu obžalovanými R-em, G-em a později i H-em. Zvláště pak zjišťuje, že u hejtmánství měl obžalovaný R. řeč obsahu nanejvýše štvavého, a totéž zjišťuje pak o obžalovaném Jakubu H-ovi na schůzi v Dělnickém domě ke 2. hod. odpo. K tomuto přesvědčení dospěl soud, uváživ obsah řeči Františka R-a a Jakuba H-a, a nemůže býti tomuto přesvědčení odporováno zmateční stížností, zejména ne zmatečností rozporu se spisy, jak se to skutečně děje ve zmateční stížnosti. Bylo by bývalo zbytečno, by nalézací soud opakoval neustále, když mluvil o davu a sročení, že se stalo v úmyslu, by byl vrchnosti kladen odpor, ježto všude vychází ze základního svého zjištění, že šlo v H. o hnutí protistátní, tedy i proti vrchnosti v celku a zajisté tedy i v jednotlivých jeho podnicích. Podle zjištění nalézacího soudu účastnili se tedy všichni tři obžalovaní sročení a setrvali v odporu proti úřednímu napomenutí, které také právem bylo nalézacím soudem shledáno. Nalézací soud zjistil, že místodržitelství rada S. jako okresní hejtmán promluvil ke sročenému davu v tom smyslu, by lidé zachovali úplný klid a pořádek a v klidu se též rozešel, což stálo se asi o půl 9. hod. dopol. Tato slova jsou zcela jasným napomenutím, jak tomu nasvědčuje zejména i text § 283 tr. zák., jenž výzvu k rozchodu považuje za úřední napomenutí. Tato výzva vycházela od osoby úřední. Snažil-li se obhájce při veřejném roku dovésti, že okresní hejtmán S. mluvil jako soukromá osoba, přehlíží, že se nikdo z obžalovaných a ani poslanec K. neobracoval na hejtmána S-a jako na osobu soukromou, nýbrž jako na zástupce státu, a není proto pražádné příčiny, by okresní hejtmán byl považován za událost, bezprostředně za sebou následujících, jak tomu bylo, když vyjednávali s ním obžalovaní František R., Karel G. a poslanec K. jako s osobou úřední a když hned po té hejtmán S. vyzval lidi k rozchodu, jedenkrát za osobu úřední, a hned po té za osobu soukromou. Náзор prvního soudu jest proto docela správný, a zmateční stížnost, která věcně vlastně tvrdí nesprávné právní posouzení, jest neodůvodněna v tomto bodě. O všech třech obžalovaných zjistil nalézací soud, že o tomto napomenutí věděli, a to obžalovaní František R. a Karel G. přímo jako posluchači, obžalovaný Jakub H. pak ze sdělení spoluobžalovaných R-a a G-a, takže není vzhledem k tomu, co již bylo o jejich účasti ve sročeném davu řečeno, pochybností o tom, že vytrvali v odporu proti tomuto úřednímu napomenutí. Při tomto srocování došlo také ke spojení násilných prostředků, jak to vyžaduje § 73 tr. zák. Rozsudek nalézacího soudu výslovně zjišťuje, že se lidé i po napomenutí srocovali a dopouštěli násilností, z nichž vypočítává zvláště, že za schůze v Dělnickém domě snášely jednotlivé osoby do radničního sklepa různé zbraně, že po ulicích chodili mladíci, ozbrojení bodáky, kteří o sobě tvrdili, že jsou rudou gardou, a konečně, že posádka byla odzbrojena. V tomto posledním případě bylo násilí skutečně vykonáno, v ostatních případech bylo násilím hrozeno, což spadá rovněž pod pojem násilí pohrůžkou, neboť jiného účelu nemohlo míti ani snášení zbraní, ani hlídky ozbrojených mladíků, než hroziti násilím, bu-

de-li jim v jejich počínání bráněno. Zde dlužno podotknouti, že vznik vzpoury a spojení prostředků skutečně násilných nenáleží po subjektivní stránce k pojmovým znakům zločinu vzbouření, nýbrž že tu jde, jak z doslovu § 73 tr. zák. zřejmě plyne, o skutkové okolnosti, které jakožto příznaky zvýšené intenzity viny a nebezpečnosti trestné činnosti činí ji zločinem ve směru čistě objektivním a za něž pachatel zodpovídá i tehdy, když jich přímo nezamýšlel, ba jich ani nepředvídal. Pro posouzení trestnosti účasti obžalovaných na sročení mají tudíž tyto okolnosti význam pouze potud, že následkem jich došlo tak daleko, že ku zjednání pokoje a pořádku bylo nutno použití moci mimořádné a to povoláním vojska místní posádky a po jeho odzbrojení povoláním jiného vojska z M. Jest proto právně bezpodstatnou námitka stížnosti, že obžalovaní R. a H. nemohou býti činěni zodpovědnými za události, k nimž došlo po jejich odjezdu z H., kterých prý nenastrojili, na něž neměli vlivu a na nichž prý ani účasti neměli. Rozsudek dospívá naopak ke správnému závěru, podrobně i věcně případně odůvodněnému, že obžalovaní byli vzájemně a mimo to s poslancem K-em o veškerých podnicích ze dne 13. prosince 1920 dorozuměni, že podniky ty daly se po společné jich dohodě a ze společného popudu, že tudíž nesou všichni zodpovědnost za vše, co se toho dne v H. odehrálo. Pokud tedy jedná se o činy obžalovaných, spáchané po napomenutí, jest v nich obsažena objektivně i subjektivně skutková podstata zločinu vzpoury podle § 73 tr. zák. Jak již bylo svrchu řečeno, zahrnul nalézací soud v tuto skutkovou podstatu i činy obžalovaných, které úřednímu napomenutí předcházely, a ty dlužno nyní zvláště po stránce právní posouditi, poněvadž byly již předmětem obžaloby. Tu zjistil nalézací soud u obžalovaných Františka R-a a Karla G-a toto: Asi o půl 8. hodině ranní dostavil se Karel G. s poslancem K-em a se zástupem lidí na poštovní úřad a zde v přítomnosti G-ově prohlásil poslanec K. vrchnímu poštovnímu správci S-ovi, že jménem revolučního výboru pošle mu do telefonní ústředny dva muže za účelem kontrolování státních rozhovorů a 20 mužů do průjezdu poštovní budovy jako stráž, která tam byla skutečně zanechána v síle 20 mužů a kterou měl na starosti obžalovaný G. Podle dalšího zjištění nalézacího soudu byla pak postavena obžalovanými R-em a G-em stráž desíti mužů v průjezdě budovy četnické stanice a obžalovaný G. poučil dělnickou hlídku, by nedovolila vyjít četníkům se zbraní. Konečně zjistil nalézací soud, že obžalovaný Karel G. mimo to postavil dělnické hlídky asi kolem sedmé hodiny ranní na nádraží, v budově okresní politické správy, na poště a četnické stanici a že všechny hlídky, jak bylo o nich mluveno, byly odvolány až o 2. hod. odpoledne. Soud nalézací výslovně vyloučil tvrzení obžalovaného Karla G-a, že hlídky byly postaveny k vůli bezpečnosti úřadů, a zjistil, že jejich účelem bylo, brániti úřadům ve výkonu jejich povinností, kterýžto širší výraz zajisté obsahuje působnost úřední vůbec. Objektivní zjištění, svrchu uvedená, znamenají rušení působnosti úřední, pokud se týče překážení v této úřední působnosti, ježto svrchu zmíněné úřady nacházely se pak pod dohledem neoprávněných k tomu osob, a byly obmezeny ve svém styku s okolím, nemohouce si styk tento upravovati podle své úřední potřeby, nýbrž podle vůle postavených hlídek. Zejména jasně se jeví toto překážení v úřední působnosti u poštovního úřadu, kde se měly kontro-

lovati státní rozhovory, a dále rušení působnosti četnictva, kde se mělo zabrániti četníkům, vyjít se zbraní na ulici, ač přece četnictvo beze zbraně nemůže bezpečnostní služby vůbec vykonávati. Ježto nalézací soud zjistil dále po stránce subjektivní, že obžalovaní R. a G. jednali v úmyslu, rušiti úřady v jich působnosti, pokud se týče jim v této působnosti překážeti, a to u obžalovaného Karla G-a výslovným poukazem na účel postavených hlídek a u obžalovaného Františka R-a poukazem na společnou domluvu všech obžalovaných o podnicích v H. provedených, tvoří jejich jednání skutkovou podstatu zločinu podle § 76 tr. zák., ježto nemůže býti pochybností o tom, že jak pošta, tak i četnictvo, tak i hejtmanství a nádražní úřad jsou orgány státní správy, vybavené určitou mocí pro svůj obvod, a tedy úřadem po rozumu § 76 tr. zák. V tomto směru má pak zmateční stížnost částečně pravdu, uplatňujíc důvod zmatečnosti čís. 10 tr. ř. a bylo jí také vyhověti tím způsobem, že obžalovaní František R. a Karel G. byli uznáni ohledně této činnosti vinnými zločinem podle § 76 tr. zák. a nikoliv také v této části zločinem vzpoury podle § 73 tr. zák. U obžalovaného Jakuba H. jest tento důvod zmatečnosti v této části také oprávněn, avšak nebylo příčiny, by o tomto obžalovaném byla zvláště ve výroku rozsudkovém učiněna zmínka. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný Jakub H. přišel do H. teprve asi o půl 12. hod. dopol., a jest proto vyloučeno, že by se byl účastnil při obsazování úřadů obžalovanými Karlem G-em a Františkem R-em. Rozsudek sice praví, že obžalovaný H. byl se spoluobžalovanými dorozuměn o všech podnicích, leč nezjišťuje kromě tohoto souhlasu nic jiného, pozitivního. Tento souhlas nestačí k pachatelství podle § 76 tr. zák., poněvadž se vyžaduje přímé spolupůsobení. Zjištění nalézacího soudu nezakládá však ani spoluviny, poněvadž není zjištěno, že obžalovaný Jakub H. působil nějakým způsobem, v § 5 tr. zák. vytčeným, na druhé dva obžalované. Ježto výrok rozsudku nalézacího soudu nevypočítává zvlášť, které činy tvoří tuto skutkovou podstatu, nýbrž jen v důvodech se o nich zmiňuje, nebylo potřebí, by obžalovaný Jakub H. byl zvláště v tomto bodě z obžaloby sprostěn. Jeho zmateční stížnosti, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 Šu 281 tr. ř., bylo vyhověno již tím, že nebyl uznán vinným zločinem podle Šu 73 tr. zák., pokud se původně týkal také obsazování úřadů. Všichni obžalovaní uplatňovali též důvod zmatečnosti čís. 11 Šu 281 tr. ř., vytykajíce, že neměli býti odsouzeni jako pobuřovatelé a náčelníci. Tento důvod zmatečnosti není třeba zvláště probírat, ježto se stal bezpředmětným již tím, že výrok o trestu byl zrušen v celém rozsahu a že nejvyšší jako zrušovací soud, vyměřuje trest znovu, sám usuzoval, zdali jsou obžalovaní pobuřovatelé a náčelníci. Tento důvod zmatečnosti dlužno proto odkázati na výrok o trestu, jak bude doleji odůvodněn. Tím jest vyřízena zmateční stížnost všech tří obžalovaných, pokud se týkala zločinu vzpoury.

Dále jest se zabývati zmateční stížností obžalovaných Františka R-a a Karla G-a do výroku o vině zločinem podle § 65 písm. b), u R-a též písm. a) tr. zák. Zbývají jen hmotně právní důvody zmatečnosti a jest zmatek dle § 281 čís. 10 tr. ř. odůvodněn. Soud nalézací zjistil výroky obžalovaných a viděl v nich jak objektivně, tak i subjektivně právě jmenovaný zločin rušení veřejného pokoje. Po stránce objektivní není však

tato skutková podstata dána. Uváží-li se situace, za níž slova byla pronesena, že byla totiž odpovědí na poznámku poštovního správce, že jednání obžalovaných jest protizákonné, znamenala objektivně názor obžalovaných, že jejich jednání jest podle jejich předsvědčení správné. Výroky tyto nebyly tedy proneseny formou, způsobitou působiti na cizí názory a cizí smýšlení, jak to předpokládá § 65 lit. a) tr. zák., používaje slov »vyzývati, podněcovati a svěsti hleděti«. Totéž dlužno po stránce objektivní říci i o výroku obžalovaného Františka R-a, »že vláda Černého je patrně sesazena a že byla nastolena vláda proletariátu«. Zde ještě zřejměji použitím slova »patrně« vychází na jevo, že šlo o pouhé sdělení skutečností, nikoliv o výrok způsobilý působiti na cizí názory nebo cizí smýšlení. Objektivně jsou však veškeré výroky nepravdivé a znepokojující veřejnou bezpečnost, ježto se vyslovují o změně právního řádu, pokud se týče státní formy a vlády, a otrásají takto důvěrou v trvání dosavadního právního řádu ve státě, ohlašují změnu, od které se zachování klidu ve státě neočekává. Také není pochyby, že obžalovaní R. a G. neměli důvodů, by je pokládali za pravdivé, neboť kromě jejich vlastního, vyložené protizákonného jednání, jehož si byli vědomi, mluvilo vše pro opak obsahu jejich slov. Ježto dále výroky ty byly učiněny podle zjištění soudu nalézacího veřejně a před více lidmi a byla tu tedy možnost, aby se za poměrů v H. právě nastávších, kdy neustále bylo venku mnoho lidí pohromadě, rychle rozšířily, jest v jejich jednání obsažena skutková podstata přestupku podle § 308 tr. zák. V tomto bodě bylo proto jejich zmateční stížností vyhověno a zrušen výrok o vině zločinem podle § 65 lit. a), pokud se týče b) tr. zák. a oba dva obžalovaní uznáni vinnými pouze označeným přestupkem.

Čís. 439.

Rozhraničení zločinu loupeže a vydírání záleží v tom, zda měl pachatel úmysl, by se cizí věci násilím nebo výhrůžkou ihned a bezprostředně zmocnil čili nic.

Stačí, je-li skutek obžalovanému za vinu kladený ve hlavní otázce individualisován; specialisace jeho není třeba.

Není vadou, zakládající zmatečnost, byly-li do otázky pojaty skutky, jichž spoluobžalovaný sice sám nepředseval, za něž však dle zásad o spolupachatelství jest spoluzodpovědným.

(Rozh. ze dne 9. května 1921, Kr I 340/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v České Lípě ze dne 10. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže dle §§ 190, 192, 194 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje především zmateční důvod § 344 čis. 5 tr. ř., poněvadž nebylo vyhověno obhájcovu návrhu, by dána byla porotcům eventuální otázka na zločin vydírání. Jelikož v tomto případě jde bez

ohledu na to, zda učiněn byl zvláštní návrh obhájcův čili nic, vlastně o otázku porušení předpisu § 318—323 tr. ř. o kladení otázek, jež opodstatňovala by zvláštní důvod zmatečnosti čis. 6 § 344 tr. ř., je na snadě, že všeobecného důvodu § 344 čis. 5 tr. ř. neprávem jest se dovoláváno, že spíše zkoumati sluší věc výhradně s hlediska zvláštního důvodu zmatečnosti čis. 6 § 344 tr. ř. Ani tohoto zmatku zde však není. Podmínky povinnosti soudu, dáti porotcům otázku eventuální, upraveny jsou §em 320 tr. ř. v ten smysl, že otázkou takovou dáti jest tehda, byly-li tvrzeny skutečnosti, kryjící skutkovou podstatu jiného trestného činu. Toho však zde ohledně zločinu vydírání zřejmě nebylo. Tak, jak obžaloba na základě svého pojetí výsledků předběžného řízení skutkovou podstatu konstruovala, nemůže býti pochyby, a sama zmateční stížnost nevyslovuje pochybnosti o tom, že může jednati se jen o zločin loupeže. Obhajoba všech obžalovaných nesla se však při porotním přelíčení jen ve směru společné úmluvy, by František H. byl sbit, což by opodstatňovalo po případě skutkovou podstatu přestupku proti tělesné bezpečnosti neb urážky na cti. Obhajoba, pokud se týče též zmateční stížnosti odvozuje eventualitu pouhého zločinu vydírání ze skutečnosti, že spoluobžalovaný Jindřich K., za jehož provedení činu obžaloba činí na základě předchozí úmluvy a spolupachatelství zodpovědnými všechny obžalované jako spolupachatele, tašku s penězi H-ovi ani násilím nevytrhl ani nějakou výhrůžkou vydání její nevynutil, nýbrž, že ji jen od H-a převzal, když mu ji tento se slovy: »Však já vím, co ode mne chcete, vy chcete peníze« sám vydal. Než okolnost, že František H., by předešel dalšímu násilí, sám tašku s penězi útočníku vydal, nemůže posunouti skutek útočnickův s hlediska loupeže pod hledisko vydírání. Neboť nikoli v tom, že útočník neměl potřeby, by věc samu přímo násilně odejmul, nýbrž v úmyslu, by se cizí věci násilím nebo výhrůžkou ihned a bezprostředně zmocnil, spočívá hlavní rozlišující moment loupeže vůči vydírání. Jen tehdy, kdyby pachatelovi šlo o to, by násilím nebo výhrůžkou vyvolal v odpůrci vůli, by nějakým konáním, nezáležejícím v okamžitém vydání věci, již bezprostředně zmocniti se pachatel nezamýšlel, hrozícímu jemu zlu předešel, mohlo by přijíti pouhé vydírání v úvahu. Takové jednání však ze žádné strany nebylo vůbec naznačeno, nadtož přímo tvrzeno a nebylo zde tudíž podmínek § 320 tr. ř., jenž též nepoložením otázky eventuální nemohl proto býti porušen.

S hlediska § 344 č. 6 tr. ř. shledává dále zmateční stížnost zmatek pro porušení předpisů § 318 tr. ř. v úpravě hlavní otázky ohledně stěžovatele, jež zní na přímé použití násilí stěžovatele proti Františku H-ovi, kdežto ve skutečnosti prý stěžovatelova činnost záležela jen v přípravě provedení umluvené prý loupeže, která mohla by nanejvýše opodstatniti spolvinu na loupeži v I. hlavní otázce vylíčené. Především není správným názor stížností, jakoby § 318 tr. ř. vyžadoval specialisování skutku obžalovanému za vinu kladeného, naopak § 318 tr. ř. vyžaduje toliko individualisaci, t. j. pojetí oněch zvláštních okolností činu dle místa, času, předmětu a pod. toliko potud, pokud toho k určitému poznačení činu jest zapotřebí. Tomu požadavku však znění otázky plně vyhovuje. Obžaloba proti Josefu K-ovi a soudruhům zněla, shrnuvši společnou činnost všech v jeden odstavec, ohledně každého na spolupacha-

telství zločinu loupeže, stojíc na správném stanovisku, že za výsledek společné, na vzájemné úmluvě spočívající a vzájemně se doplňující činnosti za týmž společným cílem, zodpovídati jest stejně každému ze spolupachatelů, ať již jeho individuální spolupachatelství byla dále neb méně daleko sahající. Této obžalobě přízpusobeny jsou, jak předpokládá to § 318 tr. ř. hlavní otázky ohledně každého z obžalovaných. Ovšem tím, že společná obžaloba rozdělena byla přímo mechanicky za účelem kladebí otázek na jednotlivé spolupachatele, stalo se, že do ní ohledně jednotlivých obžalovaných dostala se též činnost, která sice právě tím neb oním z nich nebyla provedena, však každým spolupachatelem musí býti stejně trestně zodpovídána. Vadě té bylo by se dalo při opatrnější a méně doslovně o znění společné obžaloby se opírající úpravě otázek vyhnouti. Než, že se tak nestalo, a že porotcové následkem toho přisvědčili zdánlivě ku činnosti jednotlivých obžalovaných, jež právě jimi ve skutečnosti předsevzata nebyla, nečiní rozsudek dle § 344 čís. 6 tr. ř. zmatečným. Otázky znějí, je-li ten který obžalovaný v uvedeném směru vinen, což znamená, je-li za uvedenou činnost trestně zodpovědným, k čemuž bez odchylky od skutečnosti mohlo býti porotci přisvědčeno, uváží-li se právě rozsah shora vylíčené trestní zodpovědnosti spolupachatelů. Ostatně tímto zdánlivě od výsledků hlavního přelíčení se odchylojícím zněním otázek mohl se cítiti ohroženým a stíženým jen veřejný obžalobce pro možnost, že by porotcové, lpějíce na doslovu otázky, byli se viděli pohnuti, zodpověděti jí záporně. Žádným způsobem nejde o vadu otázky, již by obžalovaným mohlo se býti proti kladnému výroku porotců dovoláno.

Čís. 440.

Předmětem přestupku koupě podezřelé věci (§ 477 tr. zák.) může býti pouze věc, jež vzbuzuje podezření, že pochází přímo z krádeže anebo vůbec z trestného činu proti bezpečnosti majetku, nikoliv však věc, jež snad pochází z jinákeho trestného činu.

(Rozh. ze dne 10. května 1921, Kr II 33/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 26. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem § 477 tr. zák., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek odůvodňuje odsuzující výrok zjištěním, že svršky, stěžovatelem od Boženy S-ové koupené, musely mu býti při nejmenším podezřelými, když ne že pocházejí přímo z krádeže, tedy alespoň ohledně původu, bylo-li totiž kůže poctivým způsobem nabyto, zejména když byl obchod s kožemi vázán a v době, kdy kůže za účelem docílení vyšších cen byla poschovávána.

Trestní zákon v § 477 tr. zák. ohrožuje trestem kupitele podezřelého zboží. Z poukazu na § 476 tr. zák., jenž výslovně mluví o nákupu předmětů, jež dle své jakosti vzbuzují podezření, že jsou odcizeny, ze zřejmé souvislosti § 477 tr. zák. s §§ 473, 474 tr. zák., jež mluví o špercích, jež soudíc dle okolností, nejsou vlastnictvím toho, kdo je ku koupí nabízí, ani toho, kdo ho posílá, konečně ze zařazení všech těchto předpisů do II. hlavy, II. dílu trestního zákona o přečinech a přestupcích proti bezpečnosti majetku vyplývá zřejmě, že zbožím podezřelým rozumí zákon jen zboží, jež vzbuzuje podezření, že pochází, když ne přímo z krádeže, tedy alespoň z trestného činu proti bezpečnosti majetku. Shora uvedené odůvodnění výroku, stěžovatele odsuzujícího, nezjišťuje však, že by byl shledal podezřelost koupě kůže v tom, že pochází z nějakého trestného útoku na cizí majetek, naopak, výslovný poukaz na vázanost obchodu s kožemi a na skutečnost, že kůže v kritické době byla výrobci a obchodníky za účelem docílení vyšších cen poschovávána, nasvědčoval by spíše tomu, že vidí soud podezřelost zboží v tom, že s ním bylo obchodováno proti předpisům o obchodování s koží nebo proti cis. nařízení ze 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. o zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby. Za takovýchto okolností nelze alespoň vyloučiti, že jest výrok, stěžovatele odsuzující, právně pochybným.

Čís. 441.

Pokud zakládá nečinná přítomnost při loupeži spolupachatelství.

(Rozh. ze dne 12. května 1921, Kr I 326/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného Josefa D-a do rozsudku krajského jakožto výmínečného soudu v Hradci Králové ze dne 15. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže dle §§ 190, 192 a 194 tr. zák. rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmátečnosti dle čís. 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. Dovojuje dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že se obžalovaný Josef D. nedopustil ani násilí na svobodě napadeného Františka F-a, ani útoku na jeho majetek, takže zde není základních náležitostí skutkové podstaty zločinu loupeže. Okolnost, že stěžovatel třikráte běžel se spoluobžalovaným K-em za Františkem F-em, je právně nezávažnou, an se jinak choval při útociích K-ových na F-a úplně trpně. Pouhá nečinná přítomnost při trestním jednání druhého nezakládá ještě spolupachatelství. Přivedl-li na sebe stěžovatel od spoluobžalovaného K-a po činu několik cigaret, pocházejících z loupeže, mohl se tím dopustiti podílnictví na loupeži dle §u 196 tr. zák., nikoli zločinu loupeže dle § 190, 192 tr. zák., jako přímý spolupachatel (čís. 10 §u 281 tr. ř.). Stížnost je oprávněna. Soud nalézací zjišťuje, že obžalovaný Josef D. na Františka F-a nesáhl a násilí mu ne-

způsobil, vycházel však při subsumpci činu obžalovaného Josefa D-a z úvahy, že při loupeži, zločinu to majícím za předmět hmotnou škodu, může být činnost pachatele, fyzické násilí vykonávajícího, rozložena mezi více osob, činnostmi navzájem se doplňujícími, pokud jen zlý úmysl jich směřuje k témuž výsledku. K náhledu tomuto dlužno sice přisvědčiti, než rozsudková zjištění postrádají náležitou upotřebení tohoto právního pojetí na případ, o který se jedná. Rozsudek spatřuje stěsnění onoho vzájemného doplňování se činnostmi obou obžalovaných při násilí, fyzicky pouze K-em předsevatém v tom, že oba pachatelé třikrát za poškozeným běželi a obžalovaný Josef D. při násilí K-em páchaném stál v jeho bezprostřední blízkosti a po předsevatém útoku cigarety k sobě přijal. Zůstal však dlužen doložit a zjistit, proč v přítomnosti Josefa D-a při útocích K-ových na Františka F-a vidí více, než nečinnou přítomnost, již by sama o sobě byla mohla přece být. Aby okolnosti uváděné v rozsudku naplňovaly pojem činnosti, doplňující činnost bezprostředního útočníka činností, právně rovnocennou činností K-ově, byl by musil soud nalézací zjistit, že se K-ovi v přítomnosti Josefa D-a dostávalo — a to na podkladě společného rozhodnutí se ku zločinu — alespoň morální opory a posily, ne-li i posily hmotné, záleževší v tom, že Josef D. stál pohotově pro případ potřeby za účelem snazšího a bezpečnějšího provedení útoku. Toho rozsudek nezjistil. Jeho zjištění neobírají se otázkou, byl-li obžalovaný Josef D. ochoten a hotov přispěti K-ovi k úspěšnému provedení činu, sledoval-li K-a a stál-li v jeho bezprostřední blízkosti v úmyslu, jemu přispěti neb alespoň s vědomím, že s ním K. počítá jako se svým pomocníkem, že v něm vidí svou podporu pro případ potřeby, a že takto K-a posiluje alespoň morálně a tím k provedení činu přispívá. Bez konkrétních zjištění v těchto směrech není rozřešena skutková otázka, dlužno-li v zachování se D-ově spatřovati činnost, doplňující aktivní násilí, K-em na Františku F-ovi spáchané. K vývodům soudu nalézacího, že obžalovaného D-a dlužno považovati za přímého pachatele také vzhledem k ustanovení §u 192 tr. zák., uvádí se toliko, že toto zákonné ustanovení mluví o vyhrůžování ve společnosti spolupachatelů, v kterémžto směru však rozsudek nijakého zjištění nepředseval.

Čís. 442.

Zákony a nařízení československé republiky nabyly v přivtěleném území působnosti teprve skutečným jeho zabráním.

(Rozh. ze dne 14. května 1921, Kr I 823/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 27. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 2 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a nař., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem dle §u 2 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., jehož se prý dopustil tím, že dne 4. srpna 1920 z Josefsschlagu na Vitorazku předmět potřeby, jalovici v ceně 8000 K něm. rak., tudíž v ceně přes 500 Kč, nikoliv však přes 4000 Kč, dopravoval do ciziny bez potřebného povolení. Zmateční stížnosti obžalovaného dlužno potud přisvědčiti, že z rozsudku není patrné, zdali přihlížel nalézací soud při řešení tohoto případu k opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé ze dne 23. července 1920 čís. 450 sb. z. a n. o přivtělení Vitorazka a Valčicka. Podle §u 1 tohoto opatření rozšířil Československý stát ve smyslu mírové smlouvy Saint-Germainské svou svrchovanost na část Vitorazka a Valčicka v hranicích, jichž konečné určení bylo zůstaveno mezinárodní komisi. V § 2 se stanoví, že působnost zákonů a nařízení, platných v Československé republice, rozšiřuje se na přivtělená území dne m, kdy bude území, v §u 1 uvedené, z a b r á n o Československou republikou. Vzhledem k tomu je pro početí působnosti zákonů, platných v Československé republice, na přivtěleném území rozhodným nikoli den, kdy opatření Stálého výboru nabylo účinnosti, totiž den 31. července 1920 (§ 5), nýbrž den f a k t i c k é h o z a b r á n í přivtěleného území. Zdali však zabrání tohoto území, tudíž i obce Josefsschlagu, provedeno bylo již v době činu, dne 4. srpna 1920, či teprve později, není v rozsudku zjištěno, ba nalézací soud se touto otázkou vůbec neobíral, a ani spisy neposkytují ve směru tomto žádného podkladu. Nelze proto za tohoto stavu věci vysloviti se o rozhodné otázce, zda v době činu platil již v přivtěleném území zákon o podlouhém vývozu ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., zda tudíž jde o vývoz do c i z i n y, a zdali si toho byl obžalovaný také vědom.

Čís. 443.

**Predražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězovým obchodníkem není ten, kdo přepravil předměty potřeby z místa, kde jich bylo dostatek, na místo, kde se jich vůbec nedostávalo.**

(Rozh. ze dne 14. května 1921, Kr I 49/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Plzni ze dne 22. října 1920, pokud jím byl obžalovaný Josef M. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečim dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství brojí toliko, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., proti sprostění obžalovaného Josefa M-a ve směru přečimu dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a domáhá se odsouzení obžalovaného Josefa M-a pro tento přečim podle obžaloby. Stížnosti nelze přiznati oprávnění. Nalézací

soud zjistil, že v dubnu 1920 nebylo lze v celých Klatovech vůbec žádné citrony dostat, že obžalovaný Josef M. z Chudeřína u Teplíc byl v oné době u hokynářky Josefy K-ové v Klatovech a že byl přítomeň právě tomu, když jedna paní u jmenované hokynářky kupovala citron a že K-ová žádných citronů v obchodě neměla a zákazníci odbyla s poukazem na to, že v Klatovech citrony nelze dostat. Obžalovaný M., který věděl, že se v Teplicích citrony prodávají, nabídl se manželé jmenované hokynářky Františku K-ovi, že mu nějaké citrony pro jeho obchod zaopatří; M. brzy na to koupil na trhu v Teplicích od nezjištěných prodavačů celkem 200 kusů citronů a citrony tyto prodal K-ovým. Citrony, o něž jde, byly tehdy do Čech přes hranice podloudně dopraveny a následkem toho prodávaly se na trhu v Teplicích draho. V jednání obžalovaného Josefa M-a nelze sledovati skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu, poněvadž činnost jeho záležela v tom, že přepravil citrony s místa, kde jich byl dostatek, na místo, kde tehdy citronů vůbec nebylo, čímž vyrovnával poměry, jež byly nepříznivé pro spotřebitele; jeho činnost nebyla pro spotřebitele ani hospodářsky neúčinná ani škodlivá, naopak byla s prospěchem, a nelze proto mluvíti o tom, že se obžalovaný M. vsunul jako neúčinný a škodlivý článek do přechodu zboží ku spotřebitelům. Než ani z té okolnosti, že šlo o citrony, z cizozemská podloudně přes hranice dopravené a následkem toho již na trhu v Teplicích draho prodávané, nelze usuzovati, že by činnost obžalovaného byla pletichářskou po rozumu shora citovaného zákonného ustanovení. Vždyť obžalovaný Josef M. neměl na podloudně dopravě citronů z cizozemská účasti a jeho činnost nastala teprve tehdy, když podloudná doprava citronů těch dávno již byla skončena.

Čís. 444.

Podmíněný odklad trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a nař.).

Nabyli-li odsuzující rozsudek právní moci, jest vyloučen návrh na povolení podmíněného odkladu trestu tehdy, bylo-li o něm v rozsudku rozhodnuto a to ať k návrhu obžalovaného či bez tohoto, ať rozhodnutí pojata do výroku rozsudečného či pouze uvedeno v důvodech rozhodovacích.

Předpis §u 23 cit. zákona o dodatečném povolení podmíněného odkladu trestu nevztahuje se na rozsudky, jež byly vyneseny po 28. říjnu 1919.

(Rozh. ze dne 14. května 1921, Kr II 226/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení krajského jako odvolacího soudu lichevního v Novém Jičíně ze dne 10. května 1920, jímž bylo usnesení okresního jako lichevního soudu v Novém Jičíně ze dne 4. března 1920 zrušeno, a okresnímu jako lichevnímu soudu v Novém Jičíně uloženo, by podrobil žádost Růženy R-ové za přiznání podmíněného odkladu trestu příslušnému jednání a rozhodnutí ve smyslu §u 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n.

Rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu lichevního v Novém Jičíně ze dne 10. května 1920 porušen byl zákon v ustanovení §§ 7 a 23 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.

Důvody:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Novém Jičíně ze dne 20. února 1920 odsouzena byla Růžena R-ová pro přešupek-předražování dle §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., jehož se dopustila dne 27. listopadu 1919, k tuhému vězení na 14 dnů, dle §u 389 tr. ř. k náhradě nákladů řízení trestního a dle §§ 22 cit. zákona ke ztrátě veškerého práva volebního a volitelnosti. V důvodech tohoto rozsudku bylo vysloveno, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, a že odsouzení jest bezpodmínečné. Dle protokolu o hlavním přelíčení prohlásila Růžena R-ová, že jest s rozsudkem a trestem spokojena a že žádá pouze za odklad trestu na 10 dní, kteréžto žádosti za souhlasu veřejného žalobce bylo vyhověno. Podáním ze dne 2. března 1920 žádala Růžena R-ová, by jí byl přiznán podmíněný odklad výkonu trestu, kterážto žádost usnesením okresního soudu ze dne 4. března 1920 prohlášena byla za nepřipustnou s tím odůvodněním, že otázka podmíněného odkladu trestu je právoplatně rozhodnuta. Na stížnost Růženy R-ové bylo usnesení okresního soudu rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu lichevního v Novém Jičíně ze dne 10. května 1920 zrušeno a okresnímu jako lichevnímu soudu v Novém Jičíně uloženo, by podrobil žádost Růženy R-ové příslušnému jednání a rozhodnutí ve smyslu §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. Odvolací soud odůvodňuje rozhodnutí své tím, že dle § 23 zákona o podmíněném odsouzení může nalézací soud povolit dodatečně podmíněný odklad trestu, byl-li kdo odsouzen pro čin trestný, spáchaný po 28. říjnu 1918, že v té příčině není žádného omezení a že ustanovení § 23 cit. zákona vztahuje se na rozsudky bez rozdílu na dobu vynesení, zejména bez rozdílu na tu okolnost, byl-li vynesen před 28. říjnem 1919 (t. j. den účinnosti zmíněného zákona). Odvolací soud vyslovuje dále právní názor, že lichevní okresní soud neměl vůbec příčiny, vyslovovati se o nepovolení podmíněného odkladu trestu a toto nepovolení odůvodňovati, ježto obžalovaná Růžena R-ová návrhu na podmíněčné odsouzení neučinila a ježto dle § 4, odstavec druhý prováděcího nařízení ze dne 11. listopadu 1919, čís. 598 sb. z. a n. rozhodnutí o podmíněném odsouzení pojata býti má do rozsudku jedině, byl-li výslovně zamítnut návrh, v té příčině podaný. Rozhodnutí odvolacího soudu jest právně mylné. Dle § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. má výrok o podmíněném odsouzení zpravidla býti pojat do rozsudku. Odchýlit se od tohoto pravidla lze se jen výjimečně, na př., jak zákon sám uvádí, proto, že napřed nutno konati šetření. Z toho plyne, že v případech, kde pohotovky jsou všechny podmínky pro bezodkladné prohlášení výroku o podmíněném odsouzení, výrok ten v rozsudcích vynesenech po 28. říjnu 1919 má býti obsažen, a to ať v pozitivním či negativním smyslu, při čemž pak co do formy tohoto výroku platí předpisy nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. listopadu 1919, čís. 598 sb. z. a n. Výklad soudu odvolacího, jakoby, nebylo-li tu návrhu, odepření odkladu nepatřilo do rozsudku vůbec, nemá opory v tomto nařízení, z něhož lze jen odvoditi, že rozhodnutí v takovém případě náleží jen do důvodů rozsudkových, a přičilo by se §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., dle jehož imperativní stylisace má býti zásadně o otázce podmíněného odkladu

trestu vždy v rozsudku rozhodnuto. Odstavec první § 4 nařízení č. 598/19 mluví výslovně o nálezu rozsudkovém, a též smysl dlužno přikládati také dle kontextu a se zřetelem na právě dotčené ustanovení § 7 zákona č. 562/19 i slovu »rozsudek« v odstavci druhém téhož paragrafu. V případě, o který se jedná, obžalovaná Růžena R-ová, byvši po vynesení rozsudku dle protokolů o hlavním přelíčení poučena o opravných prostředcích, prohlásila, že jest s rozsudkem a trestem srozuměna. Rozsudek nabyt tím právní moci ve všech svých částech a správně byla okresním soudem lichevním usnesením ze dne 4. března 1920, prohlášena za nepřipustnou žádost za povolení podmíněčného odsouzení, nesprávně naproti tomu odvolacím soudem lichevním rozhodnutím ze dne 10. května 1920, porušujícím zásadu materiální i formální právoplatnosti — usnesení to zrušeno a okresnímu soudu uloženo, by o věci, právoplatně již rozhodnuté, opětně jednal. Pokud odvolací soud opírá své stanovisko, dle něhož obžalovaná R-ová byla oprávněna, vznésti po právomoci rozsudku návrh na přiznání podmíněčného odkladu výkonu trestu, o § 23 zákona o podmíněčném odsouzení, vykládá ustanovení to zřejmě mylně, vztahuje je i na rozsudky, vynesené po 28. říjnu 1919, ačkoliv ustanovení toho užiti lze pouze na rozsudky vynesené před 28. říjnem 1919, což jasně plyne ze zařazení § 23 pod »ustanovení závěrečná a přechodná« a ze slovného znění, z něhož plyne, že dodatečně povolen býti může podmíněčný odklad trestu pro činy, po 28. říjnu 1918 spáchané. Přechodné toto ustanovení vztahuje se tedy pouze na činy, před platností nového zákona, t. j. do 28. října 1919 již právoplatně rozsouzené, ale dosud trestem neodpykané. Kdyby nebyla návrhu obžalované bránila právní moc rozsudku, odepřevšího obžalované podmíněčné odsouzení, byl by býval návrh na dodatečné rozhodnutí o nároku na podmíněčný odklad výkonu trestu ovšem přípustným, ale nikoli podle § 23, nýbrž proto, že zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. v žádném ze svých ustanovení nepraví, kdy návrh na podmíněčný odklad výkonu trestu má býti podán a nevyklučuje dodatečné podání jeho ani po právní moci rozsudku, nerozhodl-li nalézací soud z jakékoliv příčiny o otázce podmíněčnosti či nepodmíněčnosti svého odsuzujícího rozsudku.

Čís. 445.

Novelou ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 byl zrušen § 395 tr. ř. v celém rozsahu.

Trestní soudce není nadále povolán, by určoval výši útrat zastupování neb obhajoby.

(Rozh. ze dne 17. května 1921, Kr I 360/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost generální prokuratury na záštitu zákona do několika usnesení krajského jako odvolacího soudu v Chebu z června-září 1920, jimiž bylo jednak zrušeno určení útrat zastupování pokud se týče obhajování, jednak zamítnut návrh na určení těchto útrat.

Důvody:

Usneseními krajského jako odvolacího soudu v Chebu, jež vydána byla v době od června do září 1920, byla v šesti případech zrušena usnesení okresního soudu v Chebu, jimiž upraveny útraty zastupování neb obhajoby, ve dvou případech pak potvrzeno usnesení okresního soudu, zamítající návrh na upravení útrat.

Netřeba rozhodovati o tom, zda lze odkázati nárok na náhradu útrat zastupování soukromého účastníka na pořad práva, pokud se týče zda vůbec lze odkázati rozhodnutí o náhradě útrat obhajoby nebo zastupování na pořad práva soukromého, kterýmižto otázkami zmateční stížnost na záštitu zákona se též zabývá, poukazujíc zejména na odstavec šestý min. výnosu ze dne 9. července 1878, čís. 7075. Jinak, vycházejíc z téhož názoru, jako odvolací soud trestupkový v Chebu, že § 395 tr. ř. byl zrušen v celém rozsahu, brojí zmateční stížnost proti názoru tohoto soudu, pokud se týče okresního soudu v Chebu, že po zrušení tohoto paragrafu není trestní soudce povolán, upravovati útraty zastupování neb obhajoby, opírajíc se o ustanovení §§ 389, 390, 392, 393 tr. ř. Zmateční stížnosti lze přisvědčiti jenom potud, že novelou ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 byl zrušen § 395 tr. ř. v celém rozsahu. Novela neobsahuje nižádného omezení v této příčině, byla řádně vyhlášena a soudy jsou jí vázány (§ 102 ústavní listiny ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.), nemohouce se libovolně od ní odchýliti. Jinak jest však zmateční stížnost neodůvodněna. Hlavní oporou zmateční stížnosti jest ustanovení §u 393, odstavec třetí tr. ř., ve kterém se praví, že v oněch případech, kdy náhrada útrat přísluší obviněnému, soukromému obžalobci, soukromému účastníku nebo tomu, kdo učinil vědomě křivé udání, mají tyto osoby nahraditi také veškeré útraty obhajování a zastupování. Podle názoru zmateční stížnosti vyjadřuje slovo »veškeré« povinnost trestního soudu, určití také výši těchto útrat. Leč ustanovení to dlužno vykládati v souvislosti s ustanovením § 390 tr. ř., kde rovněž jest tohoto obratu použito a jež jest v souvislosti s ustanovením, že zaplatiti musí soukromý účastník veškeré útraty, vzniknuvší jeho zakročením. Z těchto dvou ustanovení jest zřejmo, že ani v § 393 tr. ř. nemluví se o číselném určení útrat soudem trestním, nýbrž že jak § 390 tr. ř., tak i § 393, odstavec třetí, tr. ř. mají na mysli jenom zásadní povinnost k náhradě útrat a používají slova »veškeré útraty« jen z toho důvodu, že zde nebylo lze použiti všeobecného rčení §u 389 tr. ř. »útraty trestního řízení«. Ze znění tohoto, posléze uvedeného paragrafu nelze rovněž nikterak vyzovovati, že by měl na mysli, že soud trestní má určití útraty trestního řízení, tedy i zastupování a obhajoby, ježto neobsahuje nic jiného, než že v rozsudku nutno vysloviti povinnost obžalovaného k náhradě útrat. Ani z §u 329 tr. ř., který praví, že každý, kdož není spokojen s rozhodnutím anebo nařízením soudu o útratách, může si v této příčině stěžovati, nelze usuzovati, že trestnímu soudu náleží, by v každém případě rozhodl o výši útrat. Tento paragraf má na mysli právě jen ty případy, kde trestní řád v ý s l o v n ě trestnímu soudu ukládá, by i číselně útraty trestního řízení upravil, tak na př. útraty znalců v § 385 tr. ř. ve znění novely čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920. Tento paragraf jest skutečně také zařazen vedle §u 394 tr. ř., který přece jest na zásadě docela opačné, než

tvrdí zmateční stížnost, ponechává rozhodnutí o výši odměny zástupcovy dohodě se stranou, a dává takt na jevo, že v tomto případě povolává trestního soudce k určení útrat teprve v druhé řadě. Nelze nahlédnouti, z jakých důvodů měla by platiti jiná zásada pro určování útrat mezi zástupcem jedné strany a protistranou. Zákonná místa, zmíněná ve zmateční stížnosti, nemohou tedy svým textem přesvědčiti o povinnosti trestního soudu k určení výše útrat zastupování a obhajoby. Také doposud byl tento názor osamocen v teorii i praxi. Teorie souhlasně byla toho názoru, že by se ani neodporučovalo, by soud ustanovoval již v rozsudku výši útrat vůbec a praxe důsledně také zaujímal toto stanovisko. Dlužno si nyní ještě položit otázku, z jakého názoru vycházel zákonodárce při zrušení §u 395 tr. ř. Vládní návrh zákona čís. 1 sb. zák. z roku 1920 odůvodňuje změny, v něm obsažené, snahou, ulehčiti soudům a uvésti v souhlas ustanovení obou trestních řádů, na území republiky Československé platných. Mimo to praví ve speciálním odůvodnění, týkajícím se § 395 tr. ř. doslovně: »Ve shodě se zákonem z 28. května 1919 čís. 306 sb. z. a n. se zrušuje tento paragraf.« Právní výbor vycházel z téhož odůvodnění a též zpravodaj o zákoně čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 opakovatelo odůvodnění. O všeobecný důvod, uvésti v souhlas platné trestní řady, nemůže zde jíti, poněvadž zůstaly nedotčeny právě v této příčině dva docela protichůdné paragrafy, totiž § 485 uh. tr. ř. a § 394 tr. ř., z nichž prvý skutečně mluví o přisouzení útrat, kdežto tento ponechává výši útrat zastupování a obhajoby dohodě se stranou. Nelze proto z tohoto důvodu ničeho usuzovati pro správnost názoru zmateční stížnosti, že trestní řád obsahuje i po zrušení §u 395 tr. ř. povinnost trestního soudu k určení výše útrat zastupování neb obhajoby. Druhý důvod, totiž ulehčiti soudům, mohl by již přijíti v úvahu, poněvadž zmateční stížnost tvrdí vlastně, že § 395 tr. ř. zejména v posledním odstavci upravoval jenom postup, kterým se má trestní soudce při ustanovení výše útrat řídit, a že zákonodárce chtěl tento postup zrušiti, by trestnímu soudu ulehčil, ježto bude moci soudce prý rozhodnouti o výši útrat i bez slyšení stran. Hledíc však k tomu, že zásadní ponechání určení výše útrat volné dohodě stran znamená i zásadní ulehčení trestnímu soudu, nelze ani z tohoto důvodu usuzovati, že zákonodárce předpokládal mimo § 395 tr. ř. nějaká ustanovení tohoto řádu, která by soudu ukládala určití výši útrat. Hlavním odůvodněním, z něhož dlužno na názor zákonodárcův usuzovati, jest však zvláštní odůvodnění o zrušení § 395 tr. ř., které se přímo odvolává na odůvodnění zrušení dvorského dekretu ze dne 4. října 1883, čís. 2633 sb. z. s. a čl. V. uvoz. zák. k civ. ř. s. Tento dekret nařizoval, že soudce, před nímž byly předsevzaty určité úkony, má ustanoviti i výši odměny advokátovy za tyto úkony proti jeho straně, a v odůvodnění zrušení tohoto dekretu se pravilo, že jednak nastává tu nerovnost proto, že částečně se upravují útraty soudně a že mimo ně zůstávají útraty, které se advokátům soudně neupravují, a mimo to, že jest advokacie povoláním za odměnu a že povinností, dávat si útraty upravovati, jest ve srovnání s jinými povoláními hůře postavena. Toto ustanovení týká se sice jenom určení útrat vlastního zástupce strany, leč jak patrně za zvláštního odůvodnění zrušení §u 395 tr. ř., byl zákonodárce na téže zásadě i pro určování útrat zástupce neb obhájce jedné strany proti druhé straně. Toto odůvodnění mluví tedy proti názoru zmateční stížnosti, neboť

zákonodárce se postavil právě na stanovisko opačné a zásadně ponechal stanovení výše útrat zastupování neb obhajování dohodě stran; nedošlo-li k této dohodě, musí nastoupiti spor, ve kterém se určí výše útrat i odůvodněnost jednotlivých položek. Tento názor nepřináší také nijaké zvláštní novoty, ježto přece i § 395 tr. ř. v celém rozsahu upravoval jenom řízení přípravné, totiž určení výše útrat, kdežto o povinnosti k zaplacení těch kterých položek musilo se rozhodovati sporem (plenární rozhodnutí ze dne 24. října 1906, čís. 3247 úř. sb.). Zbývala by tedy již jenom námitka neúčelnosti sporu o výši útrat, když je může trestní soudce snadno určit, kteroužto námitku zdůrazňoval zástupce generální prokuratury zejména při ústním jednání. Leč tu nelze přehlédnouti, že v tomto případě může to býti pouze námitkou praxe, nikoli však námitkou čerpanou ze zákona samého. Jak již svrchu bylo řečeno, zákonodárce zamýšlel docela určitě odejmouti rozhodování o výši útrat trestnímu soudci, a ponechat to dohodě stran, pokud se týče sporu, poněvadž to lépe vyhovuje zájmům stavu advokátního. Směřovala by tedy námitka, že spor o výši útrat jest neúčelný, vlastně proti úmyslu zákonodárce, který zákonodárce při zrušení §u 395 tr. ř. projevil již po druhé, zrušiv již před tím upravování útrat v řízení sporném. Ze všeho, co svrchu uvedeno, vyplývá, že trestní řád neobsahuje po zrušení §u 395 tr. ř. ustanovení o povinnosti trestního soudce, určití výši útrat zvláštním usnesením.

Čís. 446.

Pachatelem nikoliv návodcem jest ten, kdo způsobem zakládajícím vinu a zodpovědnost přivodí objektivní povahu zločinu, byť i skrze jiného, jenž nechť z vlastního rozhodnutí činu vůbec nebo alespoň celému jeho objektivnímu dosahu, nemůže zaň býti činěn zodpovědným ani jako pachatel navedený.

(Rozh. ze dne 19. května 1921, Kr I 822/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa K-a do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 85 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného Jáchyma S-a vinným přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku dle §u 468 tr. zák., jehož dopustil se tím, že dne 1. července 1920 v noci ve Starých N., rozbil v návodku obžalovaného Josefa K-a klackem dvě okna u příbytku Františka D-a, zlomyslně cizí věc poškodil, nejsa si vědom, že by rozbitím oken mohl vzejíti nebezpečí pro život, zdraví a bezpečnost těla lidem, a že způsobil tak škodu na cizím majetku 200 K nepřevyšující. Naproti tomu odsoudil stěžovatele Josefa K-a pro zločin veřejného násilí ve smyslu §u 85 lit. b) tr. zák. proto, že, dav vykonati zlý čin Jáchymem S-em předsevzatý, použil tohoto obžalovaného jako nástroje k vykonání činu toho, vyzživ jeho nevědomosti a nezalosti, že činem může vzejíti nebezpečí pro život,

zdraví a bezpečnost těla lidského, sám dobře jsa si vědom tohoto nebezpečí. Poněvadž jedná se jenom o důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., nelze si povšimnouti tvrzení zmateční stížnosti, popírá-li, že stěžovatel obžalovaného Jáchyma S-a vůbec k činu navedl, zejména k vytloučení i toho okna, u kterého stála postel, a brojí-li proti přesvědčení soudu, že stěžovatel znal dobře poměry v bytě D-ových, neboť neprovádí tím věcně ani dovolávaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., který předpokládá, že stěžovatel porovnával se zákonem jen skutkový děj, nalézacím soudem zjištěný, aniž kterého jiného z důvodů zmatečnosti, v §u 281 tr. ř. a zejména v čís. 5 tohoto paragrafu taxativně vypočtených, nýbrž brojí jen nedovolené proti hodnocení důkazů a založenému na něm volnému přesvědčení soudu, což je v řízení zrušovacím zásadně nepřipustno (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Zmateční stížnost jest patrně ještě i nyní na stanovisku obžalovacího spisu, který vinil Josefa K-a ze spoluviny na zločinu podle §u 85 lit. b) tr. zák., jsouc k tomu asi sváděna stylisací rozsudku, který v odstavci čís. 1. mluví o návodu obžalovaného Josefa K-a, a též v důvodech rozsudku jmenuje obžalovaného Josefa K-a nejen původcem trestného činu, nýbrž i návodcem. Považujíc mimo to spoluvinu podle §u 5 tr. zák. za akcesorium hlavního činu, myslí zmateční stížnost, že není možným jiné právní posouzení zjištěné činnosti obžalovaného, nežli rovněž jen se stanoviska § 468 tr. zák., jímž byl uznán vinným obžalovaný Jáchym S., jenž jest podle názoru zmateční stížnosti hlavním pachatelem. Již v tom jest však zmateční stížnost na omylu, že spoluvina podle §u 5 tr. zák. jest akcesoriem hlavního trestného činu, jak o tom svědčí doslov tohoto paragrafu, z něhož vyplývá, že záleží pro spoluvinníkovu trestnost pouze na tom, je-li u hlavního pachatele zjištěna objektivně skutková podstata trestného činu. Jakmile však jest spoluvina podle §u 5 tr. zák. samostatně trestnou, má soud úplnou volnost, kterak objektivní podklad spoluviny má posouditi, poněvadž ustanovení §u 262 tr. ř. ho opravňuje, by se od právního posouzení, z něhož vycházel spoluvinný obžalovací, odchýlil a podle svého právního názoru posoudil skutkový podklad žaloby. V tomto případě tvrdila obžaloba, že stěžovatel opatřil obžalovanému Jáchymu S-ovi klacek, že ho dovedl před D-ův příbytek a označil mu, která okna má vytlouci, dále, že znal příbytek Františka D-a, věděl, že příslušníci rodiny D-ovy spí na lůžkách, umístěných u oken a že si byl proto vědom nebezpečnosti činu, k němuž obžalovaného Jáchyma S-a přiměl. Skutková zjištění nalézacího soudu kryjí se úplně po této stránce s podkladem spisu obžalovacího a nejde proto o nic jiného, než že v tomto případě použil nalézací soud právě svého oprávnění, příslušejícího mu podle §u 262 tr. ř. a věc samostatně posoudil. Rozhodnutí o zmateční stížnosti závisí vlastně na určení pojmu pachatele trestného činu a vytčení rozdílu jeho od pojmu spoluvinníka. Trestní zákon sám nestanoví pojem pachatele definicí všeobecnou, a pokud ve všeobecné části mluví o pachateli, definuje tento pojem pouze negativně, a to v §u 5 tr. zák., kdež přesně praví, že není pachatelem bezprostředním, nýbrž spoluvinníkem, pokud se týče účastníkem, kdo podnikne činnost, tam zmíněnou. Od činnosti pachatelovy rozlišuje činnost spoluvinníkovu, pokud se týče účastníkovu ta okolnost, že spoluvinník, pokud se týče účastník bere podíl na činu cizím. Spoluvinníkem jiného jest tedy, kdo není pachatelem činu, a pachatelem je, kdo způsobem, zakládajícím vinu a zod-

povědnost, přivodí objektivní skutkovou povahu zločinu, byť i skrze jiného, jenž, nechtěv sám činu z vlastního rozhodnutí nebo celému jeho objektivnímu dosahu, nemůže býti zaň činem zodpovědným jakožto pachatel k činu třeba navedený. Rozdíl tedy spočívá ve stránce subjektivní, nikli objektivní. Pokud činnost v §u 5 tr. zák. zmíněná není charakterisována poměrem k cizímu trestnému činu, může býti po případě i činností pachatelskou, vyhovuje-li právě po objektivní i subjektivní stránce speciální skutkové podstatě trestní, kdež zákon určuje pachatele popsáním jeho činnosti. Jest tedy možno, že ten, kdo jest k trestnému činu naváděn a k činu se při provádění trestné činnosti pomáhá, není k návodci nebo pomáhači v poměru pachatele ke spoluvinníku, nýbrž pachatele k pachateli, čímž jest — hledíc k ustanovení § 5 tr. zák., které neobsahuje veškeré formy účastenství několika osob na trestné činnosti — mimo jiné dána i možnost, že jeden pachatel používá druhého k vykonání trestného činu. Zákon totiž nevyžaduje, by ten, kdož vykonává zločinnou činnost, vykonával ji sám, nýbrž může nastati také případ, že použije k tomu síly přírodní, neb i snad nějaké osoby. Súžuje se tedy otázka již jen na to, zda činnost obžalovaného Josefa K-a vyhovuje v tomto případě po stránce objektivní i subjektivní zločinu podle § 85 tr. zák. Skutková podstata tohoto zločinu pozůstává z takového zlého skutku, kterým se zlomyslně poškozují cizí věci, při čemž nastati může nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí. Po subjektivní stránce se vyžaduje, by pachatel měl úmysl čelící k poškození cizí věci a kromě toho vědomí nebezpečné povahy svého činu, totiž vědomí nebezpečí spojeného s jeho úmyslným činem, takže ve zlém úmyslu tohoto místa zákonného jedná, kdo jest si toho vědom, že z poškození věci jím úmyslně spáchaného může povstati některé z nebezpečí v citovaném místě zákona naznačených a že přes toto poznání spáchá čim věc poškozující a tudíž také chce přivoditi nebezpečí. Jak již svrchu řečeno, nevádí pro posouzení viny obžalovaného po stránce objektivní nikterak, že jeho činnost záležela částečně v tom, že spoluobžalovaného Jáchyma S-a ke zločinu navedl a že mu částečně při tom též pomáhal, ježto i tato činnost stačí k pachatelství, jakmile sahá až k výsledku trestného činu, jestliže totiž výsledek činu jest s touto činností v příčinné souvislosti, byv původcem zamýšlen jako účín jeho jednání. O tom však nelze za zjištěného stavu věci pochybovati. Dlužno totiž uvážiti, že obžalovaný Jáchym S. po stránce objektivní vykonal skutečně to, k čemu směřovala činnost obžalovaného Josefa K-a, rozbil totiž okna u příbytku Františka D-a s nebezpečím v § 85 b) tr. zák. zmíněným. Tím bylo učiněno jenom to, oč stěžovatel Josefu K-ovi slo, a právě tento výsledek měl také v jeho vůli a činnosti svůj původ. Hledíc ke svrchu vylíčené skutkové podstatě zločinu §u 85 lit. b) tr. zák., dlužno míti za to, že u obžalovaného Josefa K-a jest splněna tato skutková podstata, uváží-li se dále, že nalézací soud zjistil, že Josefu K-ovi byla známa nebezpečná povaha činu obžalovaného Jáchyma S-a. Obžalovaný Josef K. přichází tu v úvahu jako pachatel zločinu, nikoliv však jako pachatel bezprostřední. Nelze ovšem nazvati obžalovaného Jáchyma S-a pouhým nástrojem stěžovatelovým, ježto byl osobou skutečně zločinu schopnou; avšak i takovéto osoby může býti použito ku provedení zločinné činnosti, původci jakožto pachateli přiřitatelné, pokud se u ní vyskytuje nějaký omyl nebo nevědomost o znacích trestného činu, kterého se dopouští,

zkrátka pokud se v osobě její nesbíhají veškeré podmínky trešné zodpovědnosti za účin, jejím jednáním objektivně přivoděný, pokud nejedná způsobem zakládajícím vinu. Tak tomu bylo právě u obžalovaného Jáchyma S-a, o němž nalézací soud zjistil, že mu nebyla známa nebezpečná povaha jeho činu.

Čís. 447.

Maření exekuce (zákon ze dne 23. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Skutková podstata řu 1 zákona nepředpokládá, by věřitel byl trvale poškozen; jest splněna i tehdy, byla-li věc, již dlužník původně exekuci odňal, později u něho nalezena.

(Rozh. ze dne 19. května 1921, Kř I 928/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnÍ stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 22. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem maření exekuce dle řu 1 zákona ze dne 25. května 1885, čís. 78 ř. zák.

Důvody:

ZmatečnÍ stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 10 řu 281 tr. ř. a májíc patrně za to, že odstranění věci, která má býti exekucí postížena, musí býti takovým trvalým jejím ukrytím, že vymáhající věřitel nemůže se již nikdy z této věci hojiti, poukazuje především na to, že rozsudek vůbec nezjiřtuje, má-li obžalovaný kolo, o nějž jde, dosud ještě ve svém držení, zda není tudíž ani teď ještě státu možno, na kolo exekucí sáhnouti. Není-li však tato možnost vyloučena, nemůže prý býti řeči o úmyslu, by bylo uspokojení vymáhajícího věřitele zcela neb z části zmařeno. Než při těchto svých vývodech přehlížÍ stěžovatel zřejmě poměr deliktu, o nějž tuto jde, ku zločinu podvodu, těžšímu to trestnímu činu, na nějž ř 1 zákona o maření exekuce výslovně poukazuje. Přichází trestnost dle zákona o maření exekuce teprve tehda v úvahu, není-li tu předpokladů zločinu podvodu. Tu pak zcela zřejmě vyplývá ze srovnání předpisu řu 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. s předpisy o podvodu, najmě nyní s předpisem řu 205 a) tr. zák. (cís. nařízení z 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.), že o použití předpisu prvuvedeného může býti vůbec jen tehda řeč, když jde pouze o zúmyslné zmaření konkrétně hrozícího neb již zahájeného exekučního aktu ku vynucenému vymáhání pohledávky. řlo-li by dlužníku o to, by věřiteli odstraněním předmětu majetku vůbec znemožněno bylo uspokojení ať již úplně, ať částečně, by tedy věřitel znemožněním vydobyti své pohledávky z majetku dlužníkovy trvale byl poškozen, bude tu vždy již skutková podstata zločinu dle řu 205 a) tr. zák., která ovšem odsouzení pro přečim vůbec vylučuje. Z toho však vyplývá, že zjiřšení, zda dlužník zůstal v držení majetkového předmětu konkrétním exekučním aktem ohroženého, jest nezávážným pro otázku skutkové podstaty přečinu maření exekuce, jakmile tím, že jej odstraní, zmařil konkrétní jeho zabrání. V tomto případě jde také skutečně o maření exekuce. Nezáleží naprosto na tom, zda byl výměř

o povolení exekuce a o jejím provedení doručen obžalovanému, ježto po objektivní stránce stačí i exekuce hrozící, o které se také skutečně mluví ve výroku rozsudku, a s kterou souhlasí zjiřšení nalézacího soudu o prohlášení svědka Frantiřka K-a, učiněné obžalovanému: »zabavím vám toto kolo«. ZmatečnÍ stížnost tvrdí také, že proto vůbec nedošlo k maření exekuce, ježto prý k zabavení předmětu stačí pouhé prohlášení o zabavení výkonným orgánem a zapsání zabaveného předmětu do zájemního protokolu i v nepřítomnosti dlužníkově a to v tomto případě tím spíše, ježto prý se exekuce neměla prováděti nikde jinde, nežli v bytě obžalovaného, jenž byl proto oprávněn se vzdáliti. Jest lhostejno, zda byl obžalovaný při zabavení kola svědkem K-em přítomen až do konce čili nic, poněvadž se jeho přítomnost neb nepřítomnost při zabavení kola nedotýkala vůbec věřitelova uspokojení. Záleží pouze na tom, co učinil obžalovaný s kolem, o kterém věděl, že má býti zabaveno. Není pochyby, že nebylo sice zabráněno svědku K-ovi, by učinil záznam, že kolo zabavil, bylo však naprosto vyloučeno, by byl mohl učiniti též záznam, jak vypadalo kolo, které zabavil, aby je tedy mohl popsatí a po případě ve smyslu řu 259 ex. ř. provedené zabavení na něm učiniti patrným, což jest pro výkon exekuce velmi důležitou podmínkou, neb se tím zjiřtuje totožnost zabaveného předmětu. Tento důležitý úkon zabavení zmařil obžalovaný tím, že s kolem odejel. Jak důležitý to byl úkon, dokazuje zejména i jeho nová námitka, že kolo, které mělo býti zabaveno, nenáleželo jemu, nýbrž bylo cizím, vypůjčeným majetkem, jenž prý byl s úspěchem vlastníkem (osobou třetí) vybavován, když později kolo bylo znova v bytě obžalovaného pro tutěž pohledávku eráru zabaveno; je patrné, že, i kdyby námitka tato nebyla novotou, nemohlo by k ní býti hleděno, když právě jednáním obžalovaného bylo znemožněno zjiřtiti totožnost obou kol a tedy i oprávněnost tvrzení, že kolo zůstalo po překažení úkonu exekutorova v držení obžalovaného jakožto způsobilý předmět uspokojení věřitelova. Ježto však zabavení jest počátkem exekuce, která měla vésti k uspokojení věřitelovu, jedná se zde nepochybně o maření exekuce, a to exekuce hrozící. UvážÍ-li se, že nalézací soud výslovně zjiřtil, že obžalovaný jednal v úmyslu, by uspokojení svého věřitele zmařil a že si byl také vědom, že jde o výkon exekuce, jest obsažena v jeho jednání, jak objektivně, tak i subjektivně skutková podstata maření exekuce. Ke tvrzení stěžovatelovu ve zmatečnÍ stížnosti, že nevěděl, že jde o výkon exekuce, nelze přihlížeti, poněvadž toto tvrzení odporuje zjiřšením soudu nalézacího, která jsou pro nejvyšší jako zrušovací soud závazná. (ř 288 čís. 3 tr. ř.) Jde tedy již jen o to, zda jest snad odůvodněna námitka, teprve při veřejném roku vznesená, že v tomto případě nemohla vůbec vymáhajícímu věřiteli povstati škoda a že také nepovstala, že by tedy řlo o přestupek ř 3 zák. o mař. exekuce. Mylný je především náhled obhájcův, že by tím byl uplatňován důvod zmatečnosti dle čís. 10 řu 281 tr. ř., neboť dělítkem skutkových podstat řu 1 a 3 cit. zák. je úmysl dlužníkov zmařiti exekuci a nikoliv vznik škody. Jde i tu tedy o důvod zmatečnosti dle čís. 9 lit. a) řu 281 tr. ř., jenž není dán. Tvrzení zmatečnÍ stížnosti, že vymáhajícímu věřiteli nemohla vůbec škoda vzniknouti, poněvadž kolo, které mělo býti stěžovateli zabaveno, nebylo jeho vlastnictvím, jest novotou, k níž nelze přihlížeti při rozhodování o zmatku čís. 10. Předpokládá tento důvod zmatečnosti, že stěžovatel vychází ze skutkové pod-

staty, zjištěné soudem nalézacím, o čemž v tomto případě nemůže být řeči, poněvadž námitka, právě uvedená, nebyla vůbec před soudem nalézacím učiněna. Také druhá námitka, že vymáhajícímu věřiteli vůbec žádná škoda nevznikla, poněvadž kolo bylo dodatečně zabaveno v bytě obžalovaného, jest novotou, před nalézacím soudem nepřednesenou, leč měl tu stěžovatel patrně na mysli námitku, že se vymáhající věřitel mohl uspokojit buďto z téhož předmětu, který byl odstraněn a zase nalezen, nebo snad z jiného majetku stěžovatelova. Má-li však ustanovení o maření exekuce míti vůbec nějakého účinku, může záležeti pouze na době spáchaného činu a jen podle této doby může být počítáno, zda pro vymáhajícího věřitele nastala škoda čili ne. Chrání totiž toto zákonné ustanovení, jak bylo již svrchu podotčeno, uspokojení věřitele, prýšící z určité exekuce. Byla-li tato určitá exekuce bezvýslednou právě jenom proto, že dlužník předmět exekuce odstraní, utrpěl tím věřitel škodu. Každá jiná exekuce byla by již novou exekucí, sloužící ovšem k uspokojení téhož vymáhajícího věřitele, tato exekuce jest však již zase zvláště chráněna ustanovením zákona o maření exekuce. Nelze proto pochybovati o tom, že vymáhajícímu věřiteli vznikla v tomto případě škoda odstraněním kola, které měla být zabaveno. Uspokojitelnost věřitele z pozdějšího úspěšného provedení exekuce na též předmět přicházela by v úvahu již jen s hlediska náhrady škody, způsobené věřiteli znemožněním exekuce, nikoliv jako okolnost, vznik škody předem vylučující. Pro určení výše škody neobsahuje zákon o maření exekuce určitého měřítka a dlužno ji určovati vždy podle konkrétního případu. Ježto zde vymáhající věřitel netvrdil zvláštní škody, jest směrodatnou pro určení její výše hodnota předmětu, který měl být zabaven a který měl v tomto případě cenu 600 K. Lze zajisté souditi, že by i při dražbě bylo bývalo docíleno výtěžku přes 100 K.

Čís. 448.

Předpisu §u 3 koaličního zákona ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 ř. zák., nelze použiti, jde-li o stávkou politickou; vůbec lze jej použiti pouze tehdy, nelze-li trestný čin podřaditi §u 98 lit. b) tr. zák.

Udání ohroženého (§ 98 lit. b) tr. zák.), že neměl z výhrůžky strachu, nevylučuje způsobilost výhrůžky, by vzbudila v ohroženém důvodné obavy.

(Rozh. ze dne 19. května 1921, Kr II 158/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 17. února 1921, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 98 písm. b) tr. zák.

Důvody:

Zmatečnická stížnost obžalovaného uplatňuje důvod §u 281, čís. 10 tr. ř., dovozuje, že skutek obžalovaného při správném právním posouzení nebylo podřaditi trestnímu předpisu §u 98 b) tr. zák., nýbrž §u 3 koaličního

zákona ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 ř. zák., ne-li pouze předpisu §u 496 tr. zák. pro urážku na cti. Než zmatečnické stížnosti nelze přisvědčiti. Použití §u 496 tr. zák. nemohlo přijíti vůbec v úvahu, poněvadž vztahovati by se mohlo jen na oslovení pracujících dělníků jako »zrádci dělnictva« a soukromý návrh na potrestání učiněn nebyl. Pokud jde o přestupek dle §u 3 koaličního zákona, sluší především poukázati na to, že rozsudek vůbec nezjišťuje, že by se bylo v tomto případě jednalo, byť i jen částečně, o stávkou mzdovou nebo za účelem zlepšení podmínek pracovních, na které jedině koaliční zákon z r. 1870 je obmezen, nýbrž výslovně zjišťuje, že šlo o generální stávkou politickou, což bylo i všeobecně známo. Než nehledě k tomu, sám § 3 koaličního zákona poukazuje v první řadě na použití přísnějších předpisů trestního zákona a obmezuje použití §u 3 jen na případy, kde by bylo použití §u 98 tr. zák. vyloučeno. Zmatečnická stížnost ovšem popírá, že by zde byly subjektivní a objektivní podmínky §u 98 b) tr. zák., poněvadž pohrůžka obžalovaného nebyla prý s to, by uvedla ohrožené v důvodný strach a bázeň. Nezpůsobilost tu odvozuje stížnost z okolností, že obžalovaný, jenž nepracoval, byl v době výhrůžky v oddělení továrním sám, kdežto ostatní dělníci pracovali, že výhrůžka neuvedla ohrožené dle vlastního jich udání ve strach a bázeň, to tím méně, ani sami označili obžalovaného jako řádného člověka, že obžalovaný náleží prý s ohroženým k téže odborové organizaci, politicky však že organizován není, takže výhrůžka jeho byla již předem neproveditelná. Než nehledě k tomu, že § 98 b) tr. zák. nevyžaduje vůbec, by výhrůžka, o niž jde, byla způsobilou uvést ohrožené ve strach a nepokoj, nýbrž spokojuje se se způsobilostí, uvést je v »důvodné obavy«, kteroužto způsobilost rozsudek výslovně zjišťuje poukazem na celou situaci, odvozuje stížnost chybnou způsobilost výhrůžky, uvést ohrožené ve strach a nepokoj, vesměs z okolností, rozsudkem nezjištěných, ba z velké části ani záznamy hlavního protokolu nekrytých. Budiž proto jen podotknuto, že udání ohroženého, že snad z výhrůžky strach neměl, nevylučuje nijak způsobilost výhrůžky, v ohroženém důvodné obavy vzbuditi, a že obžalovaný již tím, že se sám ku stávkujícím přidal a pracujícím spoludělníckým způsobem, v rozsudku zjištěným, zbavením práce, tedy vážnou škodu na majetku hrozil, dal zřejmě na jevo, že se stotožňuje se stávkujícím dělnictvem a že má vůli a osobuje sobě moc ve spojení se spolustávkujícími výhrůžku skutečně provésti. Jelikož rozsudek zjišťuje též stížností ostatně v odpor nebraný, úmysl obžalovaného, výhrůžkou svou zastavení práce, tedy vážný úkon ohrožených, vynutiti, nelze shledati rozsudek co do podřadění skutku pod § 98 b) tr. zák. právně pochybným.

Čís. 449.

»Odporem« ve smyslu §u 279 tr. zák. jest nejen útočné počínání si, nýbrž vůbec každá, na venek projevená neposlušnost.

(Rozh. ze dne 21. května 1921, Kr I 317/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu

v Čes. Budějovicích ze dne 19. února 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným pouze přestupkem urážky veřejného úředníka dle §u 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc sondu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, jež uplatňuje důvod čis. 10 §u 281 tr. ř., dlužno přisvědčiti. Nálezací soud vzal za zjištěno, že dne 15. prosince 1920 v sále na střeleckém ostrově v B. vyzval okresní hejtmán shromážděné stávkující tovární dělnictvo k rozchodu a že na toto vyzvání odpověděl obžalovaný: »To nic, my půjdeme, až budeme chtít.« V tomto zjištěném ději neshledal nálezací soud skutkové povahy přečinu shluknutí dle §u 283 tr. zák., jak bylo žalováno, nabyv přesvědčení, že není vyloučeno, že obžalovaný rozkazu k rozejití uposlechnouti chtěl a také by byl uposlechnul, kdyby nebyl zatknut a kdyby místnost nebyla přeplněna, takže vůbec neměl možnost, rozkazu uposlechnouti. Odsoudil obžalovaného toliko pro přestupek §u 312 tr. zák., spáchaný tím, že oněmi slovy urazil okresního hejtmána, tedy veřejného úředníka (§ 68 tr. zák.), u vykonávání jeho úřadu. Právem uplatňuje naproti tomu zmateční stížnost státního zastupitelství, že zjištěný čin obžalovaného opodstatňuje v objektivním ohledu všechny předpoklady přečinu shluknutí dle §u 279 tr. zák. Skutková podstata tohoto přečinu záleží ve výzvě ku spolupomoci neb odporu proti osobě vrchnostenské, nalézající se ve výkonu služebním. Slovo odpor neznamená pouze útočné počínání, nýbrž vůbec každou na venek projevenou neposlušnost. Objektlem přečinu, o němž jde, je autorita vrchnostenského opatření. Tato je porušena nejen tehdy, vyzývá-li se k pozitivnímu vystoupení proti vrchnostenskému zakazu neb příkazu, nýbrž i tenkrát, je-li účelem výzvy, vyvolati projev vůle lidu k tomu cíli, by neposlechnuto bylo dotyčného zakazu neb příkazu. V obou případech staví se proti vůli vrchnosti v cestu jako překážka jednání, k němuž se vyzývá, an vytvořen má býti stav, který se přiči vyslovené vůli vrchnosti. S tohoto hlediska posuzováno zakládá jednání obžalovaného nepochybně skutkovou povahu přečinu dle §u 279 tr. zák. Neboť svým projevem: »To nic, my půjdeme až budem chtít,« popuzoval obžalovaný shluknutý lid k tomu, by se z místa nevzdaloval a dal tak, jak stížnost správně vytýká, v tehdejší nebezpečné době zřejmý výraz své vůli ku kladení odporu proti vrchnostenskému příkazu. Vyzýval tudíž shluknutý lid k tomu, by proti vůli vrchnostenské osoby projevil zřejmým způsobem vlastní, opačnou vůli. Tím vyzýval ve smyslu §u 279 tr. zák. více osob k odporu proti osobě vrchnostenské, nalézající se ve výkonu služebním. Zrušovacímu soudu nelze však rozhodnouti ihned ve věci samé, poněvadž není rozřešena subjektivní stránka případu. V tomto ohledu budiž podotknuto, že, co se týče úmyslu, přichází vzhledem k tomu, že § 279 tr. z. neobsahuje po této stránce žádného zvláštního ustanovení, v úvahu výhradně předpis § 1 tr. zák. Stačí tudíž vědomí pachatelovo, že v jeho slovech je obsažen projev, kterým se více osob vyzývá ku spolupomoci neb odporu proti vrchnosti. O tom, jednal-li obžalovaný v tomto vědomí, přísluší, jakožto o otázce rázu skutkového, rozhodovati soudu nálezacímu. Bylo proto naléztí právem jak shora uvedeno. Z ho-

řejších úvah plyne, že, když jednání obžalovaného naplňuje v objektivním směru skutkovou povahu těžšího trestného činu, nemá místa použití § 312 tr. zák. jakožto ustanovení méně trestného.

Čís. 450.

Pro posouzení, zda jde o pokus či o pouhé jednání přípravné, jest rozhodným, zda zlý úmysl pachatelův se ztělesnil v jeho zevním konání čili nic.

Zůstalo-li při pokusu, nelze přiznati polehčující okolnosti, že nepovstala škoda.

(Rozh. ze dne 21. května 1921, Kr II 309/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku expositury krajského soudu novojičínského v Mor. Ostravě ze dne 17. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 8, 171, 174 II. c), 176 II. c) tr. zák., vyhověl však odvolání státního zastupitelství co do trestu — mimo jiné z těchto

důvodů:

Ve věci samé uplatňuje stížnost důvod zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř. tvrdíc, že v tomto případě nejde o pokus krádeže, nýbrž o bez-trestnou přípravnou činnost. K pokusu krádeže prý je zapotřebí, by pachatel podnikl něco za účelem skutečného odnětí cizí věci z držení poškozeného. Bednička byla prý na nádraží a stěžovatel odhodil ji tamtéž. Nádraží je prý v celém rozsahu ohrazeno a mají tam přístup pouze zřízení dráhy. Dráha jakožto právnická osoba vykonává držbu toliko svými zřízenci. Je-li nějaká věc, kterou dráha drží, ještě v ohražené místnosti, není prý ještě z držení dráhy odňata a pokus není dokonán. K tomuto stanovisku zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. O přípravném jednání může se mluviti jen, pokud zákonem zapovězený úmysl nedošel výrazu v nějaké konkrétní činnosti (§ 11 tr. ř.); projevil-li se však úmysl, vykonati čin zákonem zakázaný již na venek činem, předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ke skutečnému vykonání vedoucím, je tu již pokus. Kriterium pokusu na rozdíl od pouhého jednání přípravného nespočívá ve větším či menším přiblížení se k cíli, zákonem trestním zakázanému, ani v tom, obsahuje-li čin pachatelův více či méně podmínek pro dosažení cíle, nýbrž jen v tom, projevil-li se k dosažení trestného cíle nesoucí se úmysl pachatelův zcela zřetelně v zevním ději, pachatelem předsevzatém, stělesnil-li se zlý úmysl pachatelův v zevním jeho konání. O tom však nemůže býti v tomto případě nejmenší pochybnosti. Nálezací soud zjistil, že obžalovaný otevřel vagon na koleji stojící, z něho bedničku s barvami v ceně 150 K vytáhl, na rameno vzal a ku své budce odnášel a, jsa pak pronásledován, ji odhodil. Tím zahájil zajiště činnost, v níž úmysl, zmocnití se cizí bedničky s obsahem bez přivolení majitele, došel na venek znatelného a nepochybného výrazu a tím učinil vše, co by bylo bývalo s to, založiti skutkovou podstatu krádeže

dokonané, kdyby byl obžalovaný nebyl při tom přítihnut svědkem Ondřejem B-em. Činnost jeho vybočila proto již z období beztrestného jednání přípravného. V důsledku tohoto hlediska je okolnost, na niž klade stížnost důraz, že o pokusu krádeže nelze proto mluvit, poněvadž věc nebyla ještě odnesena z ohrazeného nádraží, bez právního významu, zvláště když dle zákona ani k dokonané krádeži se nevyžaduje, by věc odstraněna byla pachatelem z místnosti dosavadního majitele, nýbrž stačí pouhé ukrytí věci na místě činu, pokud je tím jen odňata dosavadnímu majiteli možnost, s věcí dle vůle vládnouti. Odvolání státního zastupitelství vytýkající, že nalézací soud vzal neprávem jako polehčující okolnost, že žádná škoda nepovstala, je odůvodněno. Okolnost, že žádná škoda nepovstala, nelze v tomto případě pokládati za polehčující okolnost, ježto jedná se zde o pokus krádeže a zmíněná okolnost obsažena jest již ve skutkové podstatě pokusu.

Čís. 451.

Skutkové podstatě zločinu §u 68 tr. zák. odpovídá i činnost, směřující k tomu, by násilím překonán byl odpor se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předvídaný.

Pod pojem »pobuřování« ve smyslu §u 72 tr. zák. spadají činnosti, jež zahrnuje návod ve smyslu §u 5 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. května 1921, Kr II 216/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 9. února 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvížení ve smyslu §§ 68 a 69 tr. zák.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti dle §u 281 čis. 9 a) tr. ř., vychází zmateční stížnost z právního názoru, jakoby skutková podstata zločinu pozdvížení dle § 68 tr. zák. byla dána jen tehdy, směřoval-li násilný odpor proti aktivnímu vystoupení, proti nějakému opatření vrchnosti a namítá stížnost, že v tomto případě nesměřoval úmysl davu proti podobnému opatření vrchnosti, proti němuž, poněvadž ho ve skutečnosti nebylo, směřovati nemohl, nýbrž, že dav, přitáhnuv před okresní hejtmanství, doprovázel jen deputaci, vyslanou za tím účelem, by okresní hejtman zakročil v příčině propuštění vězňů, a že před budovou okresního hejtmanství setrval jen, by seznal výsledek deputace. Šlo prý tudíž jen o manifestaci, která buď postrádá povahy trestného činu vůbec nebo by snad mohla přijít v úvahu jen s hlediska §u 3 shromažďovacího zákona. Namítka je bezpodstatná. Stížnost opouští především ve svých vývodech půdu skutkových zjištění rozsudku, dle §§ 258 a 288 čis. 3 tr. ř. pro ni i pro zrušovací soud závazných, dle nichž sročené zástupy lidu přitáhly do města z okolních vesnic, by násilím vynutily na okresním hejtmanu propuštění 14 zatčených osob, tak že o pouhé manifestaci nemůže být řeči, to tím méně, když dle rozsudkového zjištění někteří účastníci

zástupu, mezi nimi i obžalovaní, byli opatření zbrani. Názor pak, z něhož zmateční stížnost vychází, dlužno označiti jako právně mylný. Úmyslem odporu ve smyslu §u 68 tr. zák. může být dle doslovu tohoto zákonného ustanovení také, by bylo něco vynuceno, ba dokonce, by jen jakýmkoli způsobem rušen byl veřejný klid. V tomto případě nemusí, v onom případě pak namnoze ani nemůže násilný odpor směřovati proti nějakému aktivnímu vystoupení neb opatření vrchnosti, které na ni naopak kladením násilného odporu teprve má být vynuceno. Tomu bylo tak i v tomto případě, v němž dle rozsudkového zjištění, shora již zmíněného, na okresním hejtmanu dle úmyslu sročených zástupů násilím propuštění zatčených teprve vynuceno být mělo a také skutečně vynuceno bylo. Odpovídá tudíž skutkové podstatě zločinu dle §u 68 tr. zák. i taková činnost, která směřuje k tomu, by násilím překonán byl odpor, se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předvídaný. Správně pořadil tudíž nalézací soud jednání obžalovaných skutkové podstatě zločinu pozdvížení ve smyslu §u 68 (69) tr. zák. a zmateční stížnost jest v tomto směru bezpodstatnou. Pokud pak se týče trestné kvalifikace jednoho z obžalovaných, jemuž byl uložen trest dle první sazby §u 72 tr. zák., uvádí se v rozhodovacích důvodech rozsudku nalézacího soudu nejen, jak sama stížnost připomíná, při odůvodňování výměry trestu jako okolnost stěžovateli přitěžující, že byl pobuřovatelem ostatních spoluobviněných, nýbrž zjišťuje se o něm mimo to při odůvodňování výroku o vině, že vyhubňováním vyhlášky, by se občané ozbrojili a se zbrání táhli do města, že nadešla vhodná doba k dosažení jejich požadavků, celou vesnici pobouřil a tak nejvíce se přičinil o to, by lid z vesnice celkový účel sročení posílil a podporoval, čímž naznačeno je zcela jasně, že nalézací soud spatřuje ve stěžovateli pobuřovatele ve smyslu první věty §u 72 tr. zák. Dovolávajíc se číselně důvodu zmatečnosti dle §u 281 čis. 10 tr. ř., stížnost namítá, že pouhé vyhubňování není pobuřováním ve smyslu dotyčných zákonných ustanovení, jímž prý míněno jest vykonávání jistého psychického vlivu na rozhodnutí třetích osob. Zákon nepodává v žádném z oněch ustanovení, v nichž stanoví zvláštní tresty pro pobuřovatele a vůdce, definice tohoto pojmu, není však důvodu k domněnce, jakoby tato forma trestní viny, mající arcí v zápětí zvýšenou trestnost, vyžadovala jiný ráz či snad větší intenzitu působení na vůli a rozhodnutí jiných, než které předpokládá pojem návodu ve smyslu §u 5 tr. zák. Že ale vyličené jednání stěžovatelovo odpovídá pojmu návodu, je nepochybné, neboť jím stěžovatel zločin, o který se v tomto případě jedná, jak zjišťuje rozsudek, nástrojil a dal k němu úmyslně podnět, a nalézací soud vyměřil mu tudíž trest správně dle první sazby §u 72 tr. zák.

Čís. 452.

Vlakvedoucí může dáti znamení k odjezdu vlaku pouze se svolením službu konajícího úředníka a jemu následujícími souhlasnými znameními všech průvodčích vlaku.

(Rozh. ze dne 23. května 1921, Kr I 819/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 5. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem ve smyslu §§ 335 a 337 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) popírá stížnost objektivní skutkovou povahu i subjektivní zavinění obžalovaného při nastalém smrtelném úrazu Rosalie V-ové. Dovojuje, že obžalovaný se zachoval dle návodu pro službu vlakovou čís. XX, dav znamení k odjezdu vlaku ze stanice S. teprve, když přijal od aspiranta Ch—a vzkaz úředníka, konajícího dopravní službu, že vlak může odjet ze stanice. Sdělení Ch—ovo pokládal prý za povolení k odjezdu tím spíše, že dopravní úředník odjezd vlaku do datečně schválil, nedav znamení zastavovacího. Poněvadž vlak stál v nádraží již 3 minuty místo jedné, vše bylo k odjezdu připraveno, nikdo nastupoval, je prý pravděpodobno, že také průvodčí neb aspoň některý z nich dali ždvižením ruky znamení k odjezdu (signál »hotovo«).

Za těchto okolností nemohl prý obžalovaný vědět, ba ani tušit, že by tím, že dal znamení k odjezdu, mohlo vzejítí poranění V—ové, kterou neviděl nastupovati a o níž nemohl předvídati, že nastoupivši do vlaku, zase vystoupí a bude chtítí přestoupiti do jiného vozu a to v době, když již se vlak dal do pohybu. Naopak byl přesvědčen, že u vlaku je vše v pořádku a nedalo se mysliti, že po tříminutové zastávce bude ještě někdo nastupovati. Avšak při tomto provedení nedbá zmatečnická stížnost zjištění prvního soudu, nahrazujíc je libovolnými tvrzeními v rozsudku neobsaženými. První soud nezjistil, že obžalovaný dostal rozkaz od úředníka konajícího službu, že může odjet ze stanice, nýbrž naopak zjistil z výpovědi celé řady svědků, že nevyčkal předepsaného svolení úředníka dopravního a dal předčasně znamení k odjezdu. Rovněž tak jest zjištěno, že obžalovaný neměl svolení k odjezdu všech průvodčích vlaku, jak předpisuje dopravní instrukce, nýbrž pouze od posledního z nich, kdežto 3 ostatní svojení k odjezdu nedali, nejsouce se svou prací hotovi; k opačnému tvrzení stěžovatelovu nelze tedy přihlížeti. Dle čis. 120 předpisů o dopravní službě (XIX) smí dáti vlakvedoucí znamení k odjezdu vlaku pouze se svolením službu konajícího úředníka. Toto svolení dává úředník zpravidla osobně, výjimkou i znamením, zavoláním a t. d. Teprve na základě tohoto svolení dávají svolení k odjezdu ostatní průvodčí vlaku, kteří na zapísknutí vlakvedoucího postupně od konce vlaku dávají znamení buď zvednutím ruky (ve dne) nebo svítilnou (v noci), že jsou se svou prací hotovi a že vlak může odjet. Ani toho ani onoho svolení obžalovaný nedostal. Neomlouvá ho, že úředník, službu konající, proti předčasnému návěští odjezdu neprotestoval, což ostatně není zjištěno: bylat povinnost obžalovaného, by za všech okolností vyčkal předepsaného svolení a zachoval se dle služebních předpisů. Poněvadž dotyčné předpisy dopravní jsou dány k ochraně života a tělesné bezpečnosti a obžalovaný jako průvodčí vlaku je musil znáti, mohl také předvídati, že, nebude-li jich dbáti, snadno může vyvolati nebezpečství, jemuž právě šetření těchto předpisů má zabrániti. Nemůže se proto omlouvatí tím, že V-ovou neviděl a že byl přesvědčen, že je vše v pořádku. Nejen při normální obezřetlosti,

nýbrž hlavně právě na základě služebních předpisů — měl obžalovaný možnost předvídati nebezpečství, které může vzejítí, dá-li k odjezdu vlaku znamení svémocně, nevyčkal předepsaného souhlasu úředníka, službu konajícího a všech průvodčích. Svým jednáním neosvědčil potřebné opatrnosti, a musí za to zodpovídati dle §§ 335 a 337 tr. zák. Zmatečnická stížnost popírá konečně také příčinnou spojitost mezi jednáním obžalovaného a smrtelným úrazem Rosalie V-ové. Dovojuje, poukazujíc na výpovědi svědků, že V-ová vstoupila do vlaku dříve, než se dal do pohybu, tedy patrně i dříve, než obžalovaný dal znamení k odjezdu, že však p a k a s i sestoupila dolů buď pro koš, nebo by přestoupila do jiného vozu, a že tak vlastní neopatrností zavinila úraz, poněvadž po daném znamení k odjezdu jest cestujícím zakázáno z vlaku slézati a znovu do něho vstupovati. Avšak stížnost i zde vychází z libovolného skutkového předpokladu, v rozsudku nezjištěného. Soud zjistil, že V-ová právě v okamžiku, kdy dal obžalovaný znamení k odjezdu, nastupovala a když se dal vlak do pohybu, seděla na dolejší stupátku, z něhož spadla na zem a dostala se pod kola vlaku, která jí uřízla obě nohy po kotníky. Soud zjistil, že V-ová nemohla řádně se zavazadly nastoupiti proto, že vlak se dal do pohybu předčasně, dříve než mohla nastoupiti. Dle těchto zjištění nelze přičítati V-ové ani spoluvinu na úraze, která by ovšem nevyhovávala trestní zodpovědnosti obžalovaného, neboť neopatrnost poškozeného pachatele neomlouvá. Příčinná spojitost mezi jednáním obžalovaného a smrtelným úrazem V-ové spočívá v tom, že by k úrazu vůbec bylo nedošlo, kdyby se byl obžalovaný zachoval dle své povinnosti a nedal svémocně podnět k odjezdu vlaku.

Čís. 453.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Postoupení bytu s nábytkem za přemrštěnou cenu zakládá sice skutkovou podstatu přímého předražování, nikoliv však nezbytně též přečinu pletich.

Byt a užívací právo k němu nejsou předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona.

(Rozh. ze dne 23. května 1921, Kr I 845/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížností obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. září 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem pouštění se do pletich dle § 11, čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. a přečinem předražování dle § 7 čis. 3 téhož zákona, pokud směřovala proti odsuzujícímu výroku pro přečin přímého předražování, vyhověl jí však co do odsouzení obžalované pro přečin pouštění se do pletich, rozsudek v tomto směru zrušil a obžalovanou z obžaloby pro trestný čin sprostil.

Důvody:

Zmatečnická stížnost uplatňuje proti výroku, odsuzujícímu obžalovanou pro přečin pletich dle § 11 čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb

z. a n., důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., proti výroku, kterým uznána byla vinnou přečinem předražování dle § 7 čís. 3 téhož zákona, dovolává se zmatku dle § 281 č. 5 tr. ř. V onom směru stížnost, uplatňující právní názor, jakoby i pojmu pletich odpovídalo jen takové jednání, které je podobno řetězovému obchodu, dovozuje, že předpokladem podřadění případu pod pojem pletich jest, by tu bylo nějaké jednání s osobami třetími v roli prostředníka, vsunutí se mezi osobu, byt nabízející, a osobu, byt hledající, provázené mimo to úmyslem, těžiti z toho nepřiměřeným způsobem. Obžalovaná prý však jednala s osobou, hledající byt, přímo a požadovala úplatu pouze pro sebe tak, že prý v jejím jednání lze spatřovati nanejvýš přečin předražování. Důvod zmatku dle § 281 čís. 5 tr. ř., totiž neúplnost výroku, kterým jednání obžalované podřadeno bylo skutkové podstatě přečinu předražování dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., spatřuje zmatečnou stížnost v tom, že soud nalézací nedal zjistiti skutečnou cenu nabytku, za který obžalovaná včetně přenechání bytu požadovala 120.000 K, tak, že výrok rozsudkový, jenž označuje onen peníz jako cenu zřejmě přemrštěnou, jehož důvodům prý chybí ale přesné údaje o opravdové ceně nabytku, prý se necpírá o žádnou skutečnost zjištěnou. Touto námitkou stížnost důvodu zmatku dle § 281 čís. 5 tr. ř. neprovádí, nýbrž, dovolávajíc se toho, že bylo povinností soudu, cenu nabytku zjistiti přesněji, znalcem nebo soudním ohledáním, jednak vytyká domnělé nedostatky řízení, jednak nepřímo brojí proti přesvědčení, k němuž dospěl soud volnou úvahou výsledků hlavního přelíčení dle § 258 tr. ř. jakož i podle volného uvážení všech okolností ve smyslu § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., a dle něhož částka 80.000 K, kterou obžalovaná z celkového peníze 120.000 K počítala za nábytek se zařízením bytu, byla cenou zřejmě, ba úžasně přemrštěnou vzhledem k tomu, že nábytek neměl, poněvadž šlo o nábytek starý, opatřený kdysi za 10.000 K, nemoderní, větší ceny nynější nežli 20.000 K nebo snad o něco málo více. Bylo proto zmatečnou stížností jako dle zákona neprovedenou zavrhnouti, pokud, jak doličeno, jde o zmatečnou stížnost ohledně přečinu předražování. Vyhověti bylo však zmatečnou stížností, pokud se obrací proti odsouzení obžalované pro přečin pouštění se do pletich ve smyslu § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy, byť i ne z důvodů, ve stížnosti uváděných. Rozsudek podřaduje pod pojem tohoto trestného jednání též čin, pro který obžalovanou uznal vinnou také přečinem přímého předražování, a který záležel v tom, že obžalovaná požadovala za nábytek ze dvou pokojů s koberci, záclonami a americkými kamny a za přenechání bytu o třech pokojích a kuchyni s příslušenstvím 120.000 K. Také v důvodech spojuje rozsudek požadavek za odprodej nabytku s požadavkem za odstoupení bytu pod jedno hledisko. Právní stanovisko soudu nalézacího však není správné. Obžalovaná, poživatelka domu, v němž je byt, o který jde, nepožadovala přemrštěné ceny za byt, který chtěla pronajmouti, jako takový, to jest nepožadovala zřejmě přemrštěného nájemného. Předpoklady § 8 zákona o trestání válečné lichvy dány tedy nejsou. Obžalovaná však čimla pronájem bytu závislým na podmínce, že nájemník koupí zařízení bytu za 80.000 K a, požadovala vedle toho 40.000 K za to, že W-ovým byt vůbec odstoupí, to jest pronajme. Tato právní jednání jsou dle §§ 12 a 14 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. zapovězena a dle § 29 téhož zákona trestna, arci

nikoli soudně, nýbrž politickou okresní správou. Tím by sice trestnost soudní dle zákona lichevního nebyla vyloučena. Než musily by přistoupení okolnosti, které, přesahující rámeček, předpokládány v uvedených paragrafech cit. zákona, spadaly by již pod pojem pouštění se do pletich. Toho soud zrušovací v jednání obžalované neshledává. Soud nalézací poukazuje k tomu, že byt měl být postoupen postranně, nedovoleně, že bylo pokoutně, protizákonně obchodováno s nabytkem a zařízením bytu za současného postupu bytu. Nehledě k tomu, že přímý odprodej nabytku z bytu, jehož se uživatel vzdává, novému nájemníku nelze dobře nazývati obchodováním s nabytkem, není na odprodeji takovém v tomto případě nic postranného, pokoutního nebo podloutného. Také postup bytu z pronajímatele na nájemníka není takovým. Arci bylo jednání obžalované za zjištěných okolností zakázáno, ale tato povaha činu postižená je právě již ustanovením § 29. zák. shora uvedeného a nezakládá sama o sobě též skutkové podstaty pletich. Pokud jde tedy o nábytek, dopustila se ovšem obžalovaná přečinu přímého předražování, jímž též byla uznána vinnou, k tomuto činu jejímu však nepřistupuje nic, co by sáhlo za odsouzením tím již postižené ohrožení zájmů bezprostředního nabyvatele nabytku a odůvodňovalo použití § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy. Co pak se týče postoupení bytu, dlužno uvážiti i to, že, pokud není tu místa pro podřadění činu pod § 8 cit. zákona, nelze na postoupení, to jest pronájem nebo podpronájem bytu vůbec použití trestních ustanovení zákona o trestání válečné lichvy, poněvadž schází podmínka § 1 tohoto zákona. Byt jako takový není věc movitá a užívací právo, o něž tu vlastně jde a jež se za nájemné přenáší na nájemníka, aby se po uplynutí doby nájemu zase vrátilo na pronajímatele, nelze rovněž podřaditi pod pojem předmětů potřeby jakožto věcí movitých, sloužících přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Není se tedy ani třeba obíratí otázkou způsobnosti jednání obžalované, stupňovati cenu předmětu potřeby. Co do odsouzení pro přečin dle § 11 čís. 4 zák. o trestání válečné lichvy bylo proto zmatečnou stížností vyhověti.

Čís. 454.

Nedopatřením obhájcovy kanceláře nelze ospravedlniti návrh na navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty.

(Rozh. ze dne 24. května 1921, Kr I 491/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání žádost obžalovaného za navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědění zmatečnou stížností do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Chebu ze dne 10. března 1921.

Důvody:

Dle § 364 čís. 1 tr. ř. může obžalovaný, zmeškav lhůtu k opovědění zmatečnou stížností proti rozsudku, domáhati se navrácení v předešlý stav jen tehdy, když prokáže, že neodvratná překážka bez jeho nebo jeho obhájce zavinění mu nemožným učinila lhůtu dodržeti. Těto podmínky zde

není. Obžalovaný omlouvá se tím, že zástupce jeho obhájce zcela správně nejen v kancelářském diariu dal poznamenati, by byla zmáteční stížnost do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 10. března 1921 ohlášena, nýbrž že i toto podání ihned nadiktoval, a že jen omylem, pokud se týče nedopatřením kancelářské úřednice bylo v podání uvedeno místo diktovaných slov »zmáteční stížnost« slovo »odvolání«, a že při tom pro nával práce jen výjimečně bylo signování podání samotnou kanceláří předsevzato a podání, obsahující ohlášení odvolání, bylo kanceláří, aniž by bylo bývalo obhájci, pokud se týče zástupci předloženo, na soud vypraveno, tak že omyl v označení podání došel ku vědomosti obhájce teprve dne 9. dubna 1921 při studování spisů, a za těchto okolností že nestihá žádné zavinení ani obžalovaného ani jeho obhájce na opožděném a teprve dne 12. dubna 1921 se stavším ohlášení zmáteční stížnosti. Uváží-li se však, že obhájce, ačkoliv po rozumu § 1299 obč. zák. a § 9 zák. ze dne 6. července 1868 č. 96 ř. zák. (adv. řádu) povinen byl a to pod vlastní zodpovědností o to se postarati, by opravný prostředek byl řádně označen a v čas podán, a že, ačkoliv za případné opomenutí, zavinení i za průtah svého úřednictva odpověden jest, jakmile jen s to byl, aby buď sám opravný prostředek řádně označil, nebo jeho nesprávnému pojmenování řádným dozorem nad kanceláří předešel, potřebné péče a pozornosti opravnému prostředku nevěnoval a signování soudních podání kanceláří byt i při návalu práce trpěl a o správné a přesné vykonání svého příkazu se nestaral, nelze v tomto případě za okolností právě vylíčených a obhájcem zavinených v tom, že úřednice obhájce opravný prostředek nesprávně označila a kancelář jeho sama signovala, spatřovati obhájcem nezaviněnou, neodvratnou překážku včasné a správné opovědi opravného prostředku a proto není zde předpokladu § 364 čis. 1 tr. ř. Následkem toho byla žádost jako neodůvodněná zamítnuta.

Čis. 455.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Jednání, jinak pletichářské, nepozbývá povahy pletich již tím, že se jím projevuje v obchodním životě neobvyklá služba neb ochota vůči osobě, jež jest s pachatelem v obchodním spojení.

Pokud lze použití odborných vědomostí přisídících lichevního soudu.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr I 830/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 20. října 1920, jímž byli obžalovaní A. a P. sprostěni dle § 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. a pro přečin dle § 7 téhož zákona, rozsudek napadený zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem zjištěný skutkový děj záleží v podstatě v tom, že obžalovaný P., který je stavitelem, z asi 10 vagonů cementu, dodaných mu v lednu 1920 firmou B. v ceně po 45 K za 1 q, přenechal druhému obžalo-

vanému A-ovi, který je obchodníkem, 7½ vagonů za cenu 46 K 46 h, že A. přenechal P-ovi z tohoto cementu, když jmenovaná firma další dodávku cementu přerušila a P. cementu potřeboval, na jeho žádost zpět jeden vagon, při čemž počítal za 1 q 64 K a že konečně P. v březnu 1920 přenechal A-ovi zase z téhož cementu 20 q, a že mu za ně vystavil účet, v němž čítal za 1 q 68 K. Mimo to zjištěno, že A. prodal dne 11. března 1920 hospodářské správě v S. 100 kg cementu za 80 K. Ve zjištěném jednání obžalovaných neshledal nalézací soud skutkové podstaty přečinu pletich, poněvadž dospěl dle rozhodovacích důvodů rozsudku k závěru, že šlo jen o úsluhu, kterou si obžalovaní, jsouce v obchodním spojení a vypomáhající si navzájem v případě potřeby, vzájemně projevovali. Jak zmáteční stížnost s hlediska důvodu zmátečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř. správně vytýká, definuje nalézací soud pojem pletich nesprávně, vycházeje z právního názoru, jakoby pod pojem ten spadala jen taková úmyslná jednání, jež, hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočují pro zisk z mezi řádného a solidního obchodování, prodlužují přechod zboží na spotřebitele, dávají těžiti osobám, při obchodu tom naprosto zbytečným, a jsou s to, by cena předmětů potřeby byla stupňována. Směšuje tato definice se skutkovými znaky pletich i prvky, předpokládané jen při řetězovém obchodě (prodloužení přechodu zboží na spotřebitele, účast osob, při tom kterém obchodě zbytečných) a klade nemístnou váhu i na takové okolnosti, které nenálezejí k nezbytným pojmovým znakům pletich, nýbrž jsou spíše a ani tu ne vždy zákonnou náležitostí předražování (snaha docílit zisku, možnost, z obchodu těžiti). Nalézací soud jen následkem svého mylného názoru o podstatě pletich zdůrazňuje nevhodně tu okolnost, že obžalovaní, jsouce v obchodním spojení a jsouce mimo to oba oprávněni s cementem obchodovati, si projevovali jen vzájemnou úsluhu, nepodřadil jednání obžalovaných skutkové podstatě přečinu pletich. Povahy pletich nepozbývá jednání obžalovaných ani tím, že A. přenechal P-ovi zpět onen vagon cementu na jeho žádost proto, že ho P. potřeboval, neboť jednání, které jinak vykazuje pojmové znaky pletich, podržuje ráz tohoto trestného činu i tehdy, jeví-li se aktem ať skutečné či jen zdánlivé v nynějším životě obchodním neobvyklé a přesvědčeně neodůvodněné úsluhy neb ochoty, a nevyklučuje ani vzájemné obchodní spojení možnost toho, aby se jednotlivé konkrétní případy, jimiž toto spojení výrazu dochází, zvrhly ve formu jednání pletichářského. Možnost pletich není omezena jen na obchodování v užším slova smyslu, tedy na kup a prodej, nýbrž je dána i ohledně jiných zjevů hospodářské činnosti, kterými se sprostředkuje přechod předmětů potřeby, pokud vykazují zákonné znaky pletich, najmé způsobilost, aby jimi cena předmětů potřeby byla stupňována. Takovéto znaky vykazuje však jednání obžalovaných, z nichž stavitel P. obchodníku A-ovi přenechal z asi 10 vagonů cementu, jemu původně dodaného, poměrně velmi značné množství 7½ vagonů, při čemž rozsudek ani neuvádí, pokud se týče neodůvodňuje, že by se i tu bylo jednalo o pouhý akt úsluhy ve vlastním slova smyslu a k jakému účeli cement propůjčený upotřeben byl, zdali k účelnému použití aneb k obchodování. Jednáním obžalovaných přešel týž cement v krátké době, dle rozsudkového zjištění během února a března 1920, mezi nimi celkem třikráte z ruky do ruky, při čemž cena cementu, koupeného P-em v lednu po 45 K za 1 q, stoupla do března 1920 postupně

až na 68 K, a vybočuje jednání toto zcela nepochybně z mezí řádného a solidního obchodování. Rozsudek sice zůšťuje, že na 68 K byl účet ze dne 10. března 1920, týkající se oněch 20 q cementu, vystaven P-em teprve v květnu 1920 na výslovnou žádost A-ovu jen z toho důvodu, by byl pořádek v účtech. Tato okolnost mohla právě sběhem okolností zavdati podnět k tomu, by též peníz jako skutečná cena předmětu potřeby byl stanoven i pro případy jiné. Byl tudíž následkem nesprávného výkladu pojmu pletich soudem nalézacím jeho výrokem, sprostujícími oba obžalované z obžaloby pro tento trestný čin, porušen zákon, pokud se týče bylo zákona použito nesprávně. Bylo proto odůvodněné v tom směru zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a rozsudek ve výroku, týkající se přečinu pletich, jako dle §u 281 č. 9 a) tr. ř. zmatečný zrušiti. Ve věci samé uznati však nebylo zrušovacím soudu lze, poněvadž v rozsudku a v jeho rozhodovacích důvodech nejsou zjištěny některé skutečnosti, které by při správném použití zákona nálezu za základ položití bylo, totiž okolnost, jednali-li obžalovaní vzhledem k válkou vyvolaným poměrům a bylo-li jejich jednání způsobilým, by jim cena předmětu potřeby byla stupňována. Nezbylo tudíž než odkázati věc ohledně výroku pro přečin pletich dle §u 288 čís. 3 tr. ř. na soud nalézací k novému projednání a rozhodnutí. Proti výroku, kterým obžalovaní byli sprostěni z obžaloby pro přečin pokud se týče přestupek předražování, dovolává se zmateční stížnost důvodu zmatečnosti dle §u 281 č. 5 tr. ř., namítajíc, že pro výrok ten, pokud jde o otázku zřejmé přemrštěnosti cen, požadovaných obžalovanými při jednotlivých prodeích cementu, zejména A-em při prodeji hospodářské správě v S., nejsou uvedeny žádné důvody. Tomu je tak především ohledně cen 46 K 46 h, pokud se týče 68 K, za které přenechal cement P. A-ovi, neboť rozhodovací důvody se otázkou zřejmé přemrštěnosti těchto cen vůbec neobírají, kladouce ve příčině ceny prve uvedené důraz pouze na otázku přemrštěnosti zisku a zjišťující, že účtování ceny posléz uvedené bylo jen formální. Stížnost však právem vytýká dále, že rozsudek, dle jehož rozhodovacích důvodů nalézací soud položil za základ svých zjištění v naznačeném směru pouze tvrzení obou obžalovaných, jemuž, ač správnost jeho ničím doložena nebyla, na základě své vlastní zkušenosti uvěřil, neobsahuje takto ve skutečnosti vůbec žádných důvodů a že tomu tak je zejména ohledně cementu, prodaného jmenované hospodářské správě. Spočívajíť rozsudková zjištění, týkající se otázky zřejmé přemrštěnosti cen, obžalovanými a jmenovitě A-em za cement požadovaných, opravdu výhradně na údajích obou obžalovaných, pokud se týče na rozpočtech obžalovaného A-a, při čemž rozsudek v příčině některých jednotlivostí podotýká, že je nalézací soud na základě své vlastní zkušenosti pokládá za pravdivé nebo že o nich na základě této zkušenosti ví. Průvodními prostředky rozuměti dlužno arci vše, co může dle zásad logiky založiti důkaz, t. j. sloužiti k dopátrání se pravdy; prostředkem takovým je dle toho nepochybně i výpověď obžalovaného. Než povinnost, kterou ukládá soudu § 258 tr. ř., by průvodní prostředky ohledně jejich věrohodnosti a moci důkazní bedlivě a svědomitě zkoumal, je tím větší tam, kde průvodním prostředkem jsou jen údaje samotného obžalovaného. Na druhé straně pak onu výjimku, dle níž soudu netřeba prováděti důkazy o skutečnostech notorických nebo soudu známých, nesluší rozšiřovati i na skutečnosti takové, které, pokud

zejména jde o otázky, vyžadující jistých odborných nebo vůbec speciálních vědomostí nebo zkušeností, nejsou známy soudu jakožto celku, nýbrž snad jen nahodile tomu kterému z přisedících soudního dvoru. V tomto případě šlo o takovéto odborné a speciální otázky z oboru obchodování s cementem, rozsudek pak neuvádí, na kterém podkladě a z kterých zdrojů si soud onu zkušenost byl zjednal, při čemž stěžít lze předpokládati, že by byli všichni přisedící lichevního soudu v tomto případě měli takové zkušenosti nebo vědomosti, které spolehlivé posouzení oněch okolností, rozhodné pro řešení otázky zřejmé přemrštěnosti požadovaných cen, nezbytně předpokládalo; ohledně okolností takových byly by ovšem nejučelnějšími údaje znalce odborníka. Právem tudíž zmateční stížnost vytýká, že pro dotýčný výrok rozsudkový nejsou ve skutečnosti uvedeny důvody, zákonu vyhovující, bylo jí proto i v tomto směru vyhověti.

Čís. 456.

Podřadění činnosti ukrývačovy skutkové podstatě §u 214 tr. zák. není zásadně vyloučeno tím, že ukrývač sám přichází v úvahu jako podezřelý z hlavního činu; rozhodným jest, zda úmysl ukrývačův směřoval pouze k tomu, by před vrchnostenským stíháním chráněna byla jiná osoba.

K pojmu neodolatelného donucení.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kř I 873/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 20. října 1920, jimž byla obžalovaná sprostěna dle §u 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle §u 214 tr. zák., rozsudek napadený zrušil a odkázal věc soudu prvé stolice, by jí znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

V odpor vzatým rozsudkem byla obžalovaná dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin nadržování zločincům ukrýváním dle §u 214 tr. zák., přes to, že dle rozhodovacích důvodů rozsudku soud ve vědomě nesprávném sdělení, které učinila obžalovaná pátrajícímu četnictvu, shledal objektivní skutkovou podstatu naznačeného zločinu. Soud dle rozhodovacích důvodů jednak uvěřil zodpovídání se obžalované, dle něhož učinila ony nepravdivé údaje jen ze strachu před přísností okradeného O-a a před násilnickou povahou pachatele krádeže T-a, který jí již před závažným případem hrozil zastřelením, kdyby jí měl při něčem přistihnouti, jednak přihlížel k tomu, že obžalovaná ohledně krádeže, která spáchána byla na jejím švakru a která měla býti četnictvem vypátrána, sama přicházela neb aspoň mohla přijíti v úvahu jako podezřelá. Soud proto nevzal za prokázáno, že by byla obžalovaná chtěla úmyslně zmařiti neb aspoň stěžiti, by se pútahy, sloužící k odhalení krádeže nebo T-a jako pachatele, nestaly známými. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, která se proti tomuto výroku dovolává důvodu zmatečnosti dle §u 281, čís. 9 a) tr. ř., nelze upřiti oprávněni. Rozsudek se sice nevyslo-

vuje jasně v tom směru, zda v onom strachu, u obžalované zjištěném, spatřuje některý z důvodů, vylučujících dle §u 2 tr. zák. přičitatelnost jednání jako zločinu, odůvodnění nasvědčuje však tomu, že nalézací soud jen s tohoto hlediska vyloučil u obžalované zlý úmysl dle §u 214 tr. zák. V úvahu mohlo by tu přijít jen neodolatelné donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. I námitka stížnost, která arci v tom směru uplatňuje vlastně zmatek dle §u 281 č. 9 b) tr. ř., správně, že rozsudkem zjištěný strach obžalované pojmu neodolatelného donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. neodpovídá. O stavu neodolatelného donucení mohla by býti řeč pouze tehdy, kdyby bylo zjištěno, že okolností, na něž klade v tom směru důraz nalézací soud, vykonávaly na vůli obžalované takový tlak, že mu obžalovaná, nejsouc s to, by čelila mu svou duševní silou a mravní vahou, předpokládanou u každého průměrného člověka, podlehla tak, že by její jednání nebylo projevem svobodné vůle. Takovéto zjištění z rozsudku nevyplývá, rozsudkem zjištěný strach obžalované zakládal by, jak případně dovozuje zmateční stížnost, jen polehčující okolnost dle § 46 c) tr. zák. (a ne dle § 46 d) tr. zák.). Ale ani ta okolnost, že snad obžalovaná sama přicházela neb aspoň mohla přijít v úvahu jako podezřelá z krádeže, nemusí jednání její činiti nezbytně beztrestným. Předpokladem nadřzování zločinci dle § 214 tr. zák. je sice trestný čin jiného pachatele a musí nadřzování samo, pokud jde o osobu tohoto pachatele, směřovati k jeho ochraně před vrchnostenským stiháním tak, že, sleduje-li dotyčné jednání pouze ochranu vlastní osoby před oním stiháním, o nadřzování zločinci řeči býti nemůže. Směrodatným je tudíž účel jednání, o jehož podřadění skutkové podstatě § 214 tr. zák. jde, tak, že zásadně nemusí možnost, aby v jednání osoby, která jako subjekt zločinu dle § 214 tr. zák. v úvahu přichází, shledána byla skutková podstata zločinu toho, býti nezbytně vyloučena ani tím, že snad ona osoba sama přicházela nebo dokonce jen přijít mohla v úvahu jako podezřelá z hlavního činu, směřovalo-li inkrimované jednání dle jejího úmyslu jen k tomu, by před vrchnostenským stiháním chráněna byla jiná osoba jako pachatel činu toho.

Čís. 457.

Nelze se dovolávat beztrestnosti ani dle písm. e) ani dle písm. g) § 2 tr. zák., odhodlal-li se pachatel k trestnímu činu na rozkaz svého představeného jen proto, by se po případě vyhnul újmě, která mu jinak hrozila propuštěním z práce.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr I 16/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 20. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti těla dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) a b) § 281 tr. ř. Vytýkajíc, že obžalovanému neprávem byly přiznány důvody, trest-

nost vylučující dle § 2 písm. e) a g) tr. zák. poukazuje na to, že obžalovaný jen ze skutkového omylu, který mu nedal seznati trestnost jeho počinání, měl za to, že jest vázán rozkazem představeného, by hlínu v jílovišti podkopával a že jen z té příčiny se nevezpřel proti nezákonnému rozkazu, že měl za to, že byl dán v zájmu majitele, by se tak více vytěžilo. Neodolatelné donucení shledává stížnost v tom, že obžalovaný byl nucen, podrobiti se příkazu představeného, nechť-li pozbýti práce a výděleku v době, kdy naděje na jiný výdělek byla malá. Kdyby se byl nepodrobil, musel nutně počítati s propuštěním z práce. Poněvadž nejednal ze svobodné vůle, nýbrž z určení druhého, zodpovídá za jednání pouze ten, od koho rozkaz vyšel (čís. 9 a) § 281 tr. ř.). Tato námitka by byla na místě, kdyby obžalovaný nebyl v době činu příčinným, nebo jednal jako nástroj osoby třetí, byl k jednání násilím donucen a t. d. Nic takového nebylo za řízení ani tvrzeno. Jinak nezjišťuje rozsudek ani omylu, stěžovatelem tvrzeného ani okolností, z nichž stěžovatel dovozuje neodolatelné donucení. Soud se ovšem zabývá námitkou obžalovaného, že se obával, že přijde o práci a výdělek, nebude-li pracovati tak, jak mu představený nařizoval, neuznal ji však za správnou, poněvadž obžalovaný měl možnost domáhati se nápravy u majitele podniku, požadoval-li na něm představený práci nedovolenou. Kdyby opravdu měl za to, že musí spíše poslechnouti rozkazu představeného, než min. nařízení ze dne 29. května 1908, čís. 118 ř. zák., které zakazovalo podkopávání a jehož obsah mu byl znám, pak by nešlo o omyl skutkový dle § 2 písm. e) tr. zák., který jedině by mohl vyloučiti trestný úmysl, nýbrž o omyl právní, který dle zásady §§ 3 a 233 tr. zák. pachatele neomlouvá. Pokud jde o neodolatelné donucení stačí uvésti, že nemůže se pachatel dovolávat beztrestnosti, když se odhodlal k činu, ve veřejném zájmu přísným trestem ohroženému, jen proto, by se po případě vyhnul újmě, která mu dle jeho mínění hrozila, kdyby byl z práce propuštěn, to tím méně, že obžalovaný ani netvrdil, že by jiné práce a výděleku nedostal.

Čís. 458.

Byl-li pachatel, obžalovaný pro různé trestní činy soukromožalobní, pro některé z nich odsouzen, pro jiné osvobozen, dlužno poměrně rozdělit, pokud jest to možno, břemeno útrat.

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr II 291/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozhodnutím krajského soudu jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 12. ledna 1921, kterým byl obžalovaný odsouzen k náhradě všech útrat řízení trestního, porušen byl zákon v ustanovení §§ 389 a 390 tr. ř.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ze dne 9. listopadu 1920 byl uznán obžalovaný vinným přestupkem urážky na cti dle §§ 488 a 491 tr. zák., jehož dopustil se tím, že 30. dubna 1920 obviňoval soukromého obžalobce

lesního správce, že se vyvází z lesa nečíslované dříví, dne 14. května 1920 vytýkal témuž, že ho sekíruje z národní zášti a v druhé polovici května 1920 na prvním místě uvedenou předhůzku cpakoval. Dle § 493 tr. zák. byl obžalovaný odsouzen do vězení na jeden týden. zostřeného jedním postem, a byla mu dle § 389 tr. ř. uložena náhrada útrat řízení trestního, najmě náhrada 828 K 30 h za právnické zastupování soukromého obžalobce. K odvolání obžalovaného byl rozsudek ten rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 12. ledna 1921 částečně změněn tím způsobem, že obviněný byl v bodu prvním a bodu třetím z obžaloby sprostěn a pouze v bodu druhém byl odsuzující výrok potvrzen. Trest byl obviněnému snižen na 3 dni, ale dle § 389 a 390 odstavce druhý tr. ř. byl odsouzen k náhradě útrat trestního řízení. Tímto rozhodnutím o nákladech byl zákon porušen. Dle § 389 odstavce druhý tr. ř. má soud, vztahovalo-li se řízení k několika trestným činům, pokud lze, z náhrady vyloučiti náklady, které povstaly za příčinou činů, jimiž obviněný nebyl uznán vinným. Dle § 390 odstavce první tr. ř. má soukromý obžalobce nahraditi náklady, které za příčinou jeho žádosti vzešly. V tomto případě byly jednotlivé urážky proneseny při různých příležitostech a jde také o urážky různého způsobu, takže zjištění skutkové povahy ohledně každého jednotlivého činu vyžadovalo zvláštního průvodního řízení. Zejména nabídnutý důkaz pravdy, jenž shledán byl v příčině bodu 1. a 3. za provedený, zvýšil podstatně útraty trestního řízení, jež bylo možno dle § 389 odstavce druhý tr. ř. odloučeně určit a dle § 390 odstavce první tr. ř. náhradu jich nevíteživšímu soukromému žalobci uložiti.

Čís. 459.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Peníze nejsou předměty potřeby ve smyslu předpisů o válečné lichvě.**

(Rozh. ze dne 28. května 1921, Kr II 296/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Brně ze dne 30. března 1920 a rozsudkem lichevního jako odvolacího soudu zemského v Brně ze dne 5. června 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. rozsudky ty se zrušují a obžalovaný sprostuje se dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 odstavce první citovaného cís. nařízení.

Důvody:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Brně ze dne 30. března 1920 byl obžalovaný odsouzen pro přestupek předražování dle § 20 odstavce první cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 24. července 1919 v Brně za předmět potřeby, totiž cizozemské peníze (rakouské koruny) zřejmě přemrštěnou cenu požadoval, kterýžto rozsudek byl lichevním odvolacím soudem zemského soudu v Brně nálezem ze dne 5. června 1920 potvrzen. Názor, že peníze

(v jakékoliv formě), jsou předměty potřeby, je právně mylný. Ve smyslu § 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. jsou předměty potřeby věci movité, které slouží přímo neb nepřímě k ukojení životních potřeb lidí a zvířat domácích. § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o soudech lichevních mluví rovněž o činech proti zákonům nebo nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by z a s o b o v á n í obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno. Toto ustanovení, třeba v době spáchání činu ještě neúčinné, jakož i dříve zmíněné ustanovení cís. nař. z roku 1917 nasvědčují tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí a zvířat domácích, ani věci, které mají význam jen jako prostředky, jimiž se věci, sloužící za předměty potřeby, opatřují. Peníze jakéhokoli druhu jsou dle své podstaty a svého určené vždy jen prostředky, pomocí nichž se provádí sice převod a oběh předmětů potřeby, totiž statků úkojných, ale jimi statky tyto nezanikají ani se nerozmmožují. Pro tuto jejich povahu nelze o nich říci, že náležejí mezi ony věci, které k ukojení dalších potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží nepřímě, neboť těmito rozuměti dlužno věci takové, které, jsouce, jako stroje, nástroje, suroviny nebo součástky, samy sebou a v původní své podobě nezpůsobitelné, sloužiti k ukojení potřeb oněch, slouží přece k výrobě nebo přípravě takových věcí, jimiž se potřeby ty ukájejí přímo. I nauka národohospodářská, která definuje peníze jako statek hospodářský, který čebecně slouží za míru směnných hodnot, za měnidlo, platidlo a uchovatele směnných hodnot, potvrzuje správnost názoru, že nelze v peněžích spatřovati úkojné statky potřebě lidské sloužící.

Čís. 460.

Není neodvolatelným donucením (§ 2 lit. g) tr. zák.), dopustil-li se pachatel předražování, by odvrátil od sebe a své rodiny nouzi.

(Rozh. ze dne 30. května 1921, Kr I 100/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 11. listopadu 1920, jímž byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil rozsudek v odpor vzatý a uznal obžalovanou vinnou dle obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje proti rozsudku, sprostujícímu obviněnou z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 lich. zák., důvod § 281 č. 9 b) tr. ř. a to právem. Soud lichevní zjistil v rozsudku, že obžalovaná spáchala čin, v němž jsou po stránce objektivní všechny náležitosti přečinu dle § 11 č. 4 lich. zák., sprostuje ji však z obžaloby, poněvadž prý jednala ve stavu neodolatelného donucení dle § 2 písm. g) tr. zák., trestnost vylučujícím, ježto je úplně nemajetná a matka jedenáctileté dcery, jež má levou ruku ochromenu, takže není ku práci způsobilá,

a poněvadž její důchod od úrazové pojišťovny ve výši 17 K měsíčně naprosto nestačí k výživě její i jejího dítěte; touto nouzí dala se svěsti k tomu, by si lehčím způsobem výdělek opatřila. Platný trestní zákon rozlišuje mezi neodolatelným donucením dle § 2 písm. g) tr. zák., trestnost ovšem vylučujícím, jež záleží v tom, že pachatel nezbývá na odvrácení bezprostředně hrozícího, těžkého nebezpečí pro život, svobodu nebo majetek nic jiného, než přivoditi trestným činem zlo, nepřevyšující hrozící zlo, a nouzí jako pohutkou trestného činu, opodstatňující jen polehčující okolnost dle § 264 f) tr. zák. To, co rozsudek na odůvodnění neodolatelného donucení uvádí, opodstatňuje však patrně jen tuto polehčující okolnost nouze, poněvadž rozsudek sám neuvádí, že by bylo obviněné hrozilo bezprostředně nějaké nebezpečí povaly shora naznačené, ku jehož odvrácení jediné by se byla trestného činu dopustila. Právní omyl rozsudku vychází zcela zřejmě na jevo z vlastního tvrzení na konci důvodů, že obžalovaná dala se nouzí svěsti k tomu, by si trestným činem opatřila lehčím způsobem nějaký výdělek. Za takovýchto okolností jest výrok osvobozující zřejmě právně pochybeným. I bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti státního zastupitelství vyhověti způsobem, jak shora uvedeno.

Čís. 461.

Ku zločinu vzbouření se vyhledává, by úřední napomenutí se stalo vůči srocenému davu a by pachatel o takovém napomenutí věděl.

(Rozh. ze dne 30. května 1921, Kr II 115/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 25. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vzbouření dle § 73 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozsoudil.

Důvody:

Oprávněna jest zmáteční stížnost obžalovaného, pokud uplatňuje důvod zmátečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Jedním z pojmových znaků zločinu vzbouření jest, by úřad srocený lid napomenul ke klidu a pořádku, by napomenutí to stalo se vůči srocenému davu a by obžalovaný o takovém napomenutí věděl, (názor tento jest v literatuře všeobecně zastáván, tak: Stos: »Lehrbuch des österr. Strafrechtes«, druhé vydání str. 496; Lammasch: »Grundriss des Strafrechtes« čtvrté vydání str. 133; Finger: »Das Strafrecht« třetí vydání str. 880—881). V tomto směru spokojuje se rozsudek pouze s tím, že vyvozuje z údaje obžalovaného: »že slyšel v hostinci, že důvěrníci se za pořádek zaručili«, že obžalovaný z toho mohl souditi, že nějaké napomenutí se strany úřadu bylo učiněno. To však neopodstatňuje předpokladu, že obžalovaný věděl, že se jednalo o napomenutí rázu shora naznačeného, jež se bylo dle zjištění rozsudku stalo vůči srocenému davu. Právem vytýká dále zmáteční stížnost, že rozsudek jest nejasný, poněvadž v něm schází zjištění, týkající se objektivního

i subjektivního připojení se obžalovaného ke srocenému davu. Rozsudek v tomto směru zjišťuje pouze, že stěžovatel po té, když byl nějaký člověk, přiběhnuvší do hostince, kde stěžovatel dlel, zvolal, že se vojsko střetlo s ozbrojeným davem, vyšel na ulici a, že, ač viděl, jak dva koně utíkají bez jezdců, a ač z toho mohl souditi, že k něčemu došlo, přece šel do města a to k poště a k okresnímu hejtmanství, kde došlo ke srocení v nejvyšším stupni, a že přes to, že viděl všechny známky vzbouření, v městě s lidem meškal, a to dokonce s vojenskou karabinou. Schází tedy v rozsudku zjištění, že se obžalovaný ke srocenému davu připojil, a že měl úmysl spolu s ním vrchnosti násilím odpor klásti, kterážto, ke skutkové podstatě zločinu vzbouření dle § 73 tr. zák. nutná zjištění nelze nahraditi nejasnost vzbuzujícími zjištěními, »že v městě s lidem meškal, a to dokonce s vojenskou karabinou«.

Čís. 462.

Pro pojem srocení ve smyslu § 68 tr. zák. jest lhostejno, zda společné odhodlání, klásti vrchnosti odpor bylo vzbuzeno výslovnou úmluvou či pouhým faktickým spojením nebo přidružením se.

(Rozh. ze dne 30. května 1921, Kr II 239/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uher. Hradišti ze dne 3. března 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvižení dle § 68 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř., vychází z právního názoru, jakoby pojem srocení dle § 68 tr. zák. předpokládal úmluvu, kterou se více osob navzájem zaváže, společně vrchnosti činiti násilím odpor, a vyslovuje pochybnost v tom směru, odpovídá-li pojmu takovéto úmluvy dohoda, která dle přesvědčení nalézacího soudu mezi účastníky davu »byť jen mlčky« uzavřena byla. Tato pochybnost postrádá vsí podstaty. Pojmu srocení dle § 68 tr. zák. odpovídá spojení se více lidí k cíli, v témž zákonném ustanovení blíže naznačenému. Již sám doslov předpisu nenavědčuje nikterak správnosti názoru, jehož se dovolává stížnost, jakoby totiž ono spojení musilo k místu přijíti závaznou úmluvou dotýčnými osob, při čemž stížnost, stavíc proti této úmluvě dohodu, mlčky uzavřenou, má dokonce na zřeteli patrně formální úmluvu slovní. Znění § 68 a zejména § 69 tr. zák. navědčuje naopak zcela nepochybně tomu, že srocení je tu vždy, kdykoli více lidí současně přítomných je za jedno v tom, že spojenou činností budou klásti vrchnosti násilný odpor, při čemž na tom, zda toto společné odhodlání přišlo k místu výslovnou úmluvou či pouhým faktickým spojením nebo přidružením se, předsevzatým arci v úmyslu, klásti vrchnosti násilím odpor, a tedy po případě i souhlasem, jen mlčky na jevo daným, nesejde.

Spojitosť (§ 56 tr. ř.) může se státi důvodem příslušnosti pouze do té doby, dokud nebyl podán spis obžalovací.

(Rozh. ze dne 31. května 1921, Nd I 316/21.)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném sezení záporný spor o příslušnost mezi krajskými soudy v Hoře Kutné a Jihlavě, pokud šlo o zločin podvodu, obžalovanému Františku Z-ovi za vinu kladený, v ten rozum, že uznal příslušným krajský soud v Jihlavě.

Důvody:

Po rozumu §u 56 tr. ř. dlužno v případě, že se obviněnému přičítá více trestních činů, provést o všech těch spojitých trestních věcech u téhož soudu a v týchž formách jediné společné řízení a vynést jediný konečný rozsudek. Účel, jehož předpisem tím má býti dosaženo, jest prospěch řízení, totiž jednak úspora času, práce i nákladu, a jednak usnadnění provedení zásady hmotného práva trestního o trestání sbíhajících se trestných činů. Z toho plyne, že spojitost může státi se důvodem příslušnosti jen potud, pokud vzešla v době, kdy ještě možno věci spojitě sloučiti v jednotné řízení, to jest jen až do podání spisu obžalovacího. Výjimky, vytčené v §§ 214, odstavec druhý, 263 a 321 tr. ř., kteréž upravují jen zvláštní případy za podmínek, tam blíže vylíčených, zde na váhu nepadají. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje ostatně i ustanovení §u 219 tr. ř., dle kteréhož, jakmile byl obviněný právoplatně dán v obžalovanost, nelze již odporovati ani místní ani věcné příslušnosti soudu, k hlavnímu přelíčení ustanoveného, a mimo to podpírají onen názor i předpisy o vydávání v obžalovanost vůbec (§§ 207 až 219 tr. ř.), o předčítání spisu obžalovacího při hlavním líčení (§§ 244, 314 odstavec třetí tr. ř.), o poměru rozsudku k obžalobě (§§ 259 až 262 tr. ř.) a o dávání otázek porotcům (§§ 318 až 320 tr. ř.). Z těchto předpisů jest zřejmo, že obžalobce nemůže, kromě speciálních případů §§ 211 a 227, odstavec druhý, podaný již spis obžalovací později měniti a na jiné činy trestné rozšiřovati, takže jest spis obžalovací tak, jak byl podán, základem hlavního přelíčení. Ježto v tomto případě v trestní věci, vedené u krajského soudu v Hoře Kutné proti Františku Z-ovi pro zločin krádeže, byl spis obžalovací dne 24. února 1921 podán, obháci Z-ovu ve smyslu §u 421 tr. ř. dne 31. března 1921 doručeni a námitky podány nebyly, kdežto trestní věc, jež byla proti Františku Z-ovi pro zločin podvodu u okresního soudu v Třebíči dne 22. března 1921 zahájena, teprve dne 20. dubna 1921, pokud se týče dne 10. května 1921 postoupením na krajský soud v Hoře Kutné došla, není zde příslušnosti soudu věci spojitých ve smyslu §u 56 tr. ř., nýbrž přichází v úvahu pravidelná příslušnost soudu spáchaného skutku dle §u 51 tr. ř. a jest tudíž ku projednání posléze řečené trestní věci příslušným nikoliv krajský soud v Hoře Kutné, nýbrž krajský soud v Jihlavě.

Přeplácení cen (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata §u 9 cit. zák. jest splněna již nabídnutím nebo poskytnutím přehnané ceny; cena docílená kupitelem při dalším prodeji nepřichází vůbec v úvahu.

Pokud jest kupitel povinen zjednati si vědomost o tom, že pro kupovanou věc jsou stanoveny maximální ceny?

Pro skutkovou podstatu přečinu dle §u 9, odstavec třetí, cit. zák., jest lhůstojno, pro jakou formu předražování byl pachatel již odsouzen.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr I 807/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 29. července 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 9 čís. 3 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Hlavní námitka zmateční stížnosti, uplatňovaná s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., soustřeďuje se v tvrzení, že k deliktu dle §u 9 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. nestačí o sobě průkaz, že někdo předmět, při nákupu přeplácený, hodlá zciziti, nýbrž že je zapotřebí, by pachatel měl úmysl předmět, přeplácením nabyty, zciziti se ziskem. Takovýto úmysl obžalovaného není prý v rozsudku zjištěn, obžalovaný naopak část koupeného srnce prodal nejen bez zisku, nýbrž s 50 proc. ztrátou, přenechav dotyčné množství 12 K za 1 kg, ač sám platil 24 K za 1 kg. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Dle doslovu §u 9 cit. zák. spočívá skutková podstata tohoto deliktu v tom, že pachatel při nákupu předmětu potřeby, jež dále hodlá zciziti, přepláci cenu, úředně stanovenou. Dle toho je trestný čin dokonán již v okamžiku nabídnutí nebo poskytnutí přehnané ceny a nepřichází vzhledem k tomu s hlediska tohoto místa zákona vůbec v úvahu cena docílená pachatelem při prodeji a zisk, jehož snad takto dosaženo. Těžiště tohoto trestního ustanovení spočívá právě již v dražším nákupu předmětů potřeby a nikoli v dalším jich prodeji. Doslov §u 9 byl volen s rozmyslem a důvodně; mělyť ustanovením jeho zasaženy býti i ony za války vzniklé výstřelky hospodářského egoismu, jimiž se vybíjí snaha, nakupovati draho, nebo které aspoň nedbají přehnaných nákladů nabyvacích, poněvadž jsou provázeny vědomím, že i zboží draho koupené najde odbyť. § 9 zakazuje proto již i takové jednání, které ještě před tím, nežli zboží přejde od výrobce neb obchodníka ke spotřebiteli, má působením na tvoření se ceny připraviti a zabezpečiti pozdější zdražení zboží a tím pozdější úspěšné požadování zjevně přemrštěné ceny. S jakým výsledkem prodej v tom kterém případě pro přeplácejícího skončil, vynesl mu zisk či nikoli, je se stanoviska zákona nerozhodno. Zmateční stížnost snaží se proto vkládati do zákona znaky, které tam obsaženy nejsou a jež se přičily intencím zákona, majícího za účel zameziti veškeré zvyšování cen. V tomto případě šlo o srnčí zvěř, pro kterou byla nařízením vlády ze dne 2. září 1919,

čís. 497 sb. z. a n. stanovena nejvyšší cena 6 K 30 h za 1 kg. Účelem úředně stanovených cen jest zajisté čelit v zájmu spotřebitelstva přehnaným požadavkům prodávatelů. Zmíněnou úřední cenu přeplatil obžalovaný vědomě a z vlastního popudu, nabídnuv a také zaplativ prodávajícímu 24 K za 1 kg. Tím splnil však, čeho se vyžaduje ke skutkové povaze deliktu dle §u 9 cit. zák. Vůči hořejším úvahám je naprosto lhostejno, zač a zejména zda se ziskem či se ztrátou obžalovaný srnce dále prodal a nevyhledává se proto ke skutkové povaze §u 9 cit. zák. ani v subjektivním ohledu nijakého úmyslu ziskuchtivého. Nezjištění jeho nezakládá proto neúplnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. Stížnost namítá dále, že obžalovaný neznal shora uvedeného nařízení vládního o nejvyšších cenách zvěře. Tvrzení toto nenalézá sice ve zjištěních rozsudku opory a není uplatňovaný nedostatek rozsudku vytkán stížností také ani s hlediska formelního důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., jenž by přicházel v úvahu. Avšak ani věcně nemůže námitka ta obstáti. Jako řezník a uzenář v obžalovaný a vzhledem k svému povolání vědět musí, že pro určité předměty potřeby, jmenovitě potraviny, jsou stanoveny úředně nejvyšší ceny. Nejvyšší ceny za srnčí byly též uveřejněny ve sbírce zákonů a nařízení. Kupoval-li tedy obžalovaný věc, jež je v úzké souvislosti s jeho povoláním, bylo zajisté jeho samozřejmou povinností, by si zjednal vědomost o tom, nejsou-li pro věc tu stanoveny nejvyšší ceny. Opomenul-li tak učiniti a kupoval-li na nebezpečí, jednal zajisté cum dolo eventuali, jenž jsa odrudou dolí directi ke skutkové povaze předmětného trestného činu úplně stačí. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. není proto dán. Totéž platí však i o dále dovolávaném důvodu čís. 10 §u 281 tr. ř., kterým brojí stížnost proti tomu, že nalézací soud kvalifikoval jednání obžalovaného jako přečin vzhledem k tomu, že byl již odsouzen pro přešupek ve smyslu §u 20 čís. 1 čís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. Poukazuje na dřívější doslov souběžných ustanovení čís. nař. čís. ř. zák. 228/15 a 261/16, kde se užívá výrazu: »der rückfällige Täter...«, jakož i na pojem zpětnosti, vyžadující odsouzení pro týž čin trestný, míní stížnost, že odsouzení obžalovaného pro přečin by bylo oprávněno jen tehdy, kdyby byl již jednou odsouzen pro přeplácení cen. Než stížnost není odůvodněna, naopak dlužno souhlasiti s úplně správným náhledem soudu nalézacího. Ve stati o předražování (§§ 7 až 13) zákona o lichvě, činí se skutková povaha přečinu závislou důsledně na tom, byl-li pachatel již jednou pravoplatně odsouzen »pro předražování«. Z toho, že zákon používá povšechného výrazu »předražování«, aniž dává nějak na jevo, že musí se jednati o předražování téhož druhu, plyne, že nelze zákonu dávatí výklad tak úzký, jak to činí stížnost. Pro stanovisko soudu nalézacího mluví ostatně i motivy zákona, kde se v poznámkách k §u 6 zákona o lichvě praví, že v kapitole o předražování stanoveny byly nové skutkové podstaty zločinu, při čemž vedoucí myšlenkou bylo, že ke kvalifikaci přečinu postačí, byl-li pachatel pro jakoukoli formu předražování jednou pravoplatně odsouzen. Odsouzení obžalovaného pro přečin je proto v zákoně odůvodněno.

Čís. 465.

Ke skutkové podstatě §u 305 tr. zák. se nevyžaduje vybízení k nějakému násilí, nýbrž stačí, bylo-li vybízeno k činu protizákonnému.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr I 351/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací Zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 28. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., shledává stížnost nesprávným použitím §u 305 tr. zák. na případ, o nějž jde. Rozsudek prý nezjišťuje, že by obžalovaný byl vybízel k nějakému násilí. Vyzývání pak k utvoření závodní rady bez veškerého násilí a k převzetí správy statku radou tou smírnou cestou nelze prý pokládati za vybízení k činům zákonem zapovězeným. Stížnost jest na omylu. Předně dlužno poukázati k tomu, že v rozsudku není zjištěno, že převzetí správy statku mělo se státi cestou smírnou a není proto stížnost, dovolávajíc se hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., jenž předpokládá, by stěžovatel vycházel jen ze skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného a jen tento porovnával se zákonem, oprávněna své právní vývody opíratí o zmíněný předpoklad. Po stránce právní dlužno pak vytknouti, že ke skutkové povaze §u 305 tr. zák. nevyžaduje se vybízení k nějakému násilí, nýbrž k činům protizákonným. Tento zákonný požadavek jest však úplně kryt skutkovými zjištěními soudu nalézacího. Zjišťuje soud, že obžalovaný vybízel dělnictvo dvora prostřednictvím jeho důvěrníka, by zastavilo práci, zřídilo závodní radu, aby tato převzala dvůr do své správy, převzala inventář, klíče od zásob a by sama na dvoře hospodařila. Dle těchto zjištění mělo býti dosaďadnímu majiteli dvora odňato právo volného nakládání jeho majetkem, jež mu přísluší dle platných zákonů, opravňující ho zejména, by s podstatou i s užitky své věci dle své vůle vládnul a každého jiného z toho vyloučil (§ 354 obč. zák.), a měla do těchto soukromých práv zasáhnouti závodní rada bez jakéhokoli právního a zákonného titulu. Vyslovil proto nalézací soud výstižně, že, kdyby byl Josef Š. jednal dle návoďu obžalovaného, byla by tím bývala obmezena volnost správy dvora, jakož i majitelé jeho ve volném rozhodování o hospodaření a využitkování inventáře a zásob, a že vybízením ku zřízení závodní rady s působností shora uvedenou vybízel obžalovaný k činům protizákonným, ba tvrditi možno k násilným, jak zmateční stížnost žádá. Neboť onou výzvou bylo vysloveno, že se majiteli dvora má odňiti právo volné dispozice jeho majetkem a jměním, kteréžto protizákonné a svémočně zasahování do jeho majetkové sféry nebylo by lze označiti jinak nežli násilím. Nemají-li závodní rady pro obor zemědělství dosud zákonného podkladu, stávají se veškeré vývody a úvahy zmateční stížnosti, k jich obhajobě uplatňované, bezpodstatnými. Pokud stížnost míní, že obžalovaný o určitých okolnostech pouze vyprávěl, neshoduje se tvrzení její se zjištěními rozsudku. Nalézací soud podřadil proto čin obžalovanému za vinu kladený správně pod ustanovení § 305 tr. zák. a není tudíž dán důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Nemůže-li v trestním řízení proti určité osobě býti pokračováno, rovná se to ve svých účincích stavu, kdy řízení trestní nemůže býti vůbec zavedeno.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Mezi předměty, podléhající trestnímu zákazu vývozu do ciziny, ne- náležejí vůbec šperky, klenoty, drahokamy, sbírky a pod.

Z předmětů potřeby jest pak vyjmouti svršky osob stěhujících se z tu- zemská, jsou-li upotřebeny a stavu přiměřeny.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr I 453/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zna- teční stížnosti k zachování zákona do usnesení radní komory krajského soudu v Č. Budějovicích ze dne 3. listopadu 1920, jímž vysloveno bylo propadnutí věci, Vilému U. a Marii U. zabavených, ve prospěch státu, podle § 12, odstavec první zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. takto právem:

Usnesením radní komory krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. listopadu 1920 porušen byl zákon v ustanovení §u 1, 12 odstavec první zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., usnesení to se zrušuje a krajskému soudu v Českých Budějovicích se ukládá, aby šetřel zásad, níže uvedených, o návrhu státního zastupitelství ze dne 27. října 1920, na prohlášení zabavených předmětů za propadlé znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Koncem srpna 1920 stěhoval se továrník Vilém U. se svou rodinou z Prahy do Štýr. Hradce a transport jejich svršků děl se po dráze v pěti nábytkových a 4 železničních vozech. V Čes. Budějovicích byl transport ten podroben prohlídce, při níž našly se mimo obvyklé stěhovací svršky různé, vývozním povolením nekryté potraviny, dále četné skvosty, zlaté a stříbrné předměty, cenné papíry a vkladní knížky v ceně mnoha miliónů korun čs., které vesměs byly okresní hospodářskou radou v Čes. Budějovicích zabaveny. Cennosti zkáze nepodléhající byly vzaty usnese- ním krajského soudu ze dne 9. září 1920 do soudního uschování. Za trest- ního vyšetřování, pokud se týče vyhledávání proti Vilému U-ovi a spo- lečníkům pro zločin dle §u 2 c) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. zavedeného, bylo trestní řízení proti Vilému U-ovi a jeho man- želce, zdržujícím se ve Štýr. Hradci, dle §u 412 tr. ř. přerušeno. Právní zástupce Viléma U-a žádal podáním ze dne 23. října 1920 za uvolnění a vydání veškerých usnesením ze dne 9. září 1920 do soudního uschování převzatých cenností a cenných papírů, kterážto žádost však usnesením ze dne 29. října 1920 byla zamítnuta, poněvadž, jak doslovně dotyčné odů- vodnění zní »teprve soudně bude rozhodnuto, co dlužno rozuměti pojmem svršky atd., cennosti pak v každém případě, i kdyby nebyla dána soudní kompetence, budou podléhati řízení důchodkovému, takže i pak bude zá- viseti jich vydání od souhlasu příslušného finančního ředitelství. Ohlášené

rozhodnutí ohledně pojmu svršků však vydáno nebylo. Záhy po té bylo usnesením radní komory ze dne 3. listopadu 1920 mimo jiná opatření — veliké množství předmětů, Vilému U-ovi zabavených a přesně vyjmeno- vaných, prohlášeno k dobru státu za propadlé s tím odůvodněním, že trestní řízení proti vlastníkům zabavených předmětů, kteří se zdržují mimo hranice republiky, nemohlo býti zavedeno (§ 412), dále na základě §u 13 nař. ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. a čl. I. §u 1 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Stížnost manželů U-ových proti tomuto usnesení radní komory ve směru citovaného obsahu jeho byla rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 10. prosince 1920 dle §u 114 tr. ř. jako nepřipustná odmítnuta a neshledána také příčina k opatření dle §u 15 tr. ř. Stanovisko vrchního soudu zemského jest správ- ným, neboť stížnost proti usnesení radní komory lze podatí pouze v pří- padech §u 114 tr. ř., o jaké však v této trestní věci nešlo, a poněvadž pořad práva jest dle citovaného předpisu vyloučen, nemohl vrchní soud ničeho měniti na usnesení radní komory ani podle předpisu §u 15 tr. ř. Také ve stanovisku radní komory, že trestní řízení proti vlastníkům za- bavených předmětů nemohlo býti zavedeno, nelze shledávati porušení zákona, neboť nemůže-li v řízení trestním proti určité osobě býti pokračováno, rovná se to ve svých účincích stavu, kdy řízení trestní vůbec nemůže býti zavedeno. Tomu svědčí zejména jiná zákonná ustanovení ob- dobná, jako § 20 zákona o padělání potravin, § 72 zákona o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích a § 39 b) zákona proti moru do- bytčímu. Jedině v tom směru jest usnesení radní komory závadným, že četné předměty, hospodářskou radou zabavené a soudu předložené, byly prohlášeny ve prospěch státu za propadlé, ačkoliv to nebyly předměty potřeby ve smyslu zákona. Kdežto podle starších předpisů, zejména též ještě podle čís. nař. ze dne 21. srpna 1916, čís. 261 ř. zák., chráněno bylo obyvatelstvo jen ohledně předmětů nezbytné potřeby, vztahovala se ochrana ta dle čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. na před- měty potřeby vůbec a na téžze stanovisku jest nyní platný zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy, jakož i zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. o stíhání podloudného vývozu předmětů potřeby do ciziny. Neobyčejné rozšíření pojmu předmětů potřeby, k němuž se dospělo za války, nedoznal dosud nijakého obmezení a proto také nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 4. srpna 1919 Kr I 168/19 č. 71 sb. prohlásil za předmět potřeby vše, co slouží výživě nebo po- třebám lidí, tedy i předměty, které za pravidelných časů byly přepychovými. Z toho plyne, že jakýkoli předmět, sloužící k ukojení potřeb lid- ských neb zvířat domácích jest ve smyslu zákona předmětem potřeby. Sem náležejí nejen vše, bez čehož se člověk pro sebe neb pro zvířata do- mácí nemůže obejít, nýbrž i vše, co jeho nutné úkony podporuje nebo zjednodušuje, bez ohledu na druh a jakost, v jaké se mu ta která věc po- skytuje neb v jaké se jí užívá, takže i předměty přepychové vypravené vlastnosti předmětu potřeby nepozbývají. Ne náležejí sem však před- měty, které pro životní potřeby lidí jsou úplně bezvýznamné, které jsou jen potřebami jedinců určitých stavů, nebo vrstev společenských, které ukojují jen touhu po ozdobě, nádheře a přepychu anebo zvláštní zálibu a které mají pouze význam jako prostředky, jimiž se věci, sloužící za předměty potřeby opatřují, jak vyslovil také již nejvyšší soud ve svém

rozhodnutí ze dne 5. února 1921 Kr II 266/20, čís. sb. 364. V tomto případě byly předměty poslednějšiho druhu v značném počtu radní komorou prohlášeny za propadlé, předměty, které k ukojení potřeb lidských neb zvířat v nejmenším sloužití nemohou jako šperky, klenoty, drahokamy, sbírky známek a mincí a j. v. Ježto však soudně stíhán býti může jediné neoprávněný vývoz předmětů potřeby ve smyslu §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jak výslovně to stanoví § 1 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., lze také jen předměty potřeby prohlásiti dle §u 12 cit. zák. za propadlé. Pokud tedy nejde o předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona, nezáleží pro soudní příslušnost na tom, zdali předměty ty byly kryty vývozním povolením, neboť otázka je pak čistě fiskální, kterou se zabývají budou úřady finanční. Proto také zemské finanční ředitelství v Praze přípisem ze dne 27. září 1920 žádalo krajský soud v Čes. Budějovicích za sdělení, které z předmětů zabavených budou považovány za předměty potřeby a podléhající soudnímu řízení trestnímu a za opatření, by předměty trestnímu řízení nepodléhající byly ponechány v uschování a aby bez souhlasu zemského finančního ředitelství nebylo s nimi disponováno. Avšak i vývoz předmětů potřeby jest soudně trestným jen potud, pokud se děje bez povolení vydaného oprávněnými činiteli (§ 1 zák. č. sb. 188/20). V té příčině vychází ze spisů, že komise pro zahraniční obchod dala V. U-ovi povolení k vývozu jednoho nábytkového vozu a tří vagonů »starých stěhovacích svršků« a dále čtyř nábytkových vozů a jednoho vagonu »stěhovacích svršků«. Celý transport 9 železničních vozů, který byl v Č. Budějovicích policejně zabaven, byl tedy kryt formálním vývozním povolením. Mezi předměty, jež radní komorou krajského soudu v Čes. Budějovicích prohlášeny byly za propadlé, nacházejí se věci, jež jsou ve všech zámožnějších domácnostech v denním užívání, jako náčiní stolní z drsného neb jemného kovu, samovar, sítko na čaj a t. d., ačkoliv není pochybnosti, že předměty takové dlužno zařaditi mezi svršky stěhovací, právě tak jako námátkou vyjmuté »ruční stříbrné zrcátko« nebo »dvě etui s jehlicemi do vlasů«, jež taktéž prohlášeny byly za propadlé. Předpisy o vývozu, dovozu a průvozu zboží Čs. státem, vydané jako výnos ministerstva financí z března 1920 čís. 3432/2897, dávají v §u 14 seznam zboží, jež nemusí býti kryto povolením, a mezi těmi uvedeny jsou pod odstavcem pátým svršky stěhující se osob z Čs. státu, jsou-li upotřebený a stavu přiměřeny. Není-li však pro stěhovací svršky vůbec třeba vývozního povolení, pak dle výslovného znění §u 1 zákona čís. 188/20 vývoz předmětů toho druhu, i když jsou to předměty potřeby, nepodléhá trestním ustanovením citovaného zákona, čímž ovšem nikterak není zasaženo do trestního řízení důchodového, kteréž jak svrchu uvedeno, proti Vilému U-ovi bylo zavedeno. Jeví se proto usnesení radní komory nezákonným v tom směru, že nerozeznávalo přesně předmětů potřeby od předmětů do této kategorie nespadaících a mezi oněmi opět ty, jejichž vývoz nebyl zakázán, čili, že prohlásilo za propadlé předměty pod zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. nespadaající. Zmateční stížnosti k zachování zákona bylo proto vyhověno a uznáno podle §u 292 tr. ř., jak se stalo. Nyní dlužno teprve radní komoře podle těchto zásad rozhodnouti, které předměty potřeby nutno zabaviti. Při tom bude vyřízená jistě i žádost zemského finančního ředitelství v Praze ze dne 27. září 1920 za sdělení, které z před-

mětů zabavených budou považovány za předměty potřeby a podléhající soudnímu řízení trestnímu a které tomuto trestnímu řízení nepodléhají.

Čís. 467.

Obžalovaný nemá důvodu ku zmateční stížnosti, zakládá-li čin jím spáchaný dle názoru zrušovacího soudu vlastně trestný čin těžším trestem stíháný, než-li pro který stěžovatel byl odsouzen.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr I. 460/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 14. března 1921, pokud jím stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem podvodu podle §ů 197 a 200 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti v tom, že, pokud jde o skutečnosti týkající se Jana N.—a, vzchází opravdu pochybnosti o tom, zakládá-li jednání obžalované, jak je v rozsudku zjištěno, zločin podvodu. Než výtky v ohledu tomto uplatňované netřeba podrobovati rozboru, poněvadž zjištění rozsudku opodstatňují plně skutkovou povahu zločinu zpronevěry ve smyslu § 183 tr. zák. Uvěřiv tvrzení obžalované, že je manželkou kočího velkostatkáře v L. a že přijde do této obce, předal jí poškozený Jan N. dva páry botek v ceně 560 K. k odevzdání pro jistého A. v obci L. Tím přenesl faktickou disposiční moc nad botkami těmi na obžalovanou v důvěře, že ona bude moc tu vykonávati tak a potud, jak on předpokládal; svěřil jí tudíž věci ty ve smyslu zákona. Obžalovaná zneužila však důvěry té, nenaložila věcmi dle daného příkazu, nýbrž přivlastnila si je, disponovavši jimi jako vlastním majetkem. Toto vědomé protiprávné jednání naplňuje všechny znaky skutkové povahy zločinu zpronevěry ve smyslu § 183 tr. zák., když šlo o věci, mající cenu přes 200 K. Poněvadž pak tento trestný čin, kvalifikován jako zločin zpronevěry, podléhal by dle zákona (§ 184 tr. zák. prvá sazba) přísnějšímu trestu, totiž trestu vězení od 6 měsíců do 1 roku, nežli zločinu podvodu (§ 202 tr. zák.), který je ohrožen jen jednoduchým žalářem v témže trvání, nemá obžalovaná oprávněného důvodu ke stížnosti, když čin její byl posuzován podle mírnějšího zákonného ustanovení. Že by nešlo vůbec o trestný čin, jak stížnost za to má, je vzhledem k tomu, co řečeno, mylné.

Čís. 468.

Soukromému obžalobci, který vede sám svou věc, neprísluší, byť i byl právním zástupcem z povolání, náhrada větších útrat, než které byl vynaložil, a to ani za platnosti min. nařízení ze dne 30. března 1921, čís. 142 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr I 504/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Aši ze dne 30. června 1920, pokud jím Valentin D. byl odsouzen podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů za vlastní práce soukromého obžalobce Dra. Adolfa L—a, porušen byl zákon v ustanovení §§ 381 a 383 tr. ř.

Důvody:

Advokát Dr. Adolf L. žaloval ve vlastní věci Valentina D-a pro přešupek proti bezpečnosti cti a byl tento rozsudkem okresního soudu v Aši ze dne 30. června 1920 uznán vinným a právoplatně odsouzen kromě k podmíněně uloženému trestu též k náhradě útrat řízení trestního peněz 79 K. Částka ta skládá se z hotových útrat Dra L-a úhrnem 9 K za kolký, a z výdělku téhož v částce 70 K. Rozsudek ten, pokud přisuzuje soukromému žalobci Dru L-ovi větší útraty, než byl skutečně vynaložil, nesrovnává se se zákonem. Dle § 381 čís. 4 tr. ř. náležejí k nákladům řízení trestního, za něž se může na obviněném vymáhati náhrada, platy obhajcům a jiným zástupcům stran, nikoliv náhrada za vlastní práce a čas vynaložený soukromým žalobcem. Stanoví proto výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 11. dubna 1891 č. 6558, že soukromému žalobci, který svou věc sám vede, nepřísluší náhrada útrat zastoupení. Správnost tohoto náhledu vyplývá zejména z ustanovení §u 383, odstavec třetí tr. ř., které odpírá soukromému žalobci právo žádati svědečné. Ze stejného důvodu nemůže žádati soukromý žalobce náhradu za osobní vedení trestní věci, a to ani tenkrát, je-li zástupcem stran z povolání. Na tomto stavu věci nemění ničeho ustanovení §u 16 min. nař. ze dne 30. března 1921 čís. 142 sb. z. a n., jež jest stejného znění jako § 16 zrušeného min. nařízení ze dne 2. září 1919 č. 498 sb. z. a n. o sazbách pro výkony advokátů, dle něhož má advokát ve vlastní věci proti odpůrci nárok na náhradu stejných poplatků jako advokát zmocněný, neboť zákon ze dne 18. února 1921, čís. 78 sb. z. a n., opravňující min. spravedlnosti ku vydání sazeb, zmíněným nařízením uveřejněných, nikterak nedoplňuje ustanovení §u 381, čís. 4 tr. ř., které připouští jen náhradu útrat obhájce a jiných zástupců stran, nikoliv však také náhradu útrat vlastních. § 3 cit. zákona nestanoví nic jiného, než že sazby platí jak v poměru advokáta k jeho straně, tak pro určení útrat, jejich náhrada se ukládá odpůrci. Ustanovení § 16 cit. nařízení užití lze jen tam, kde nárok advokátů na poplatky jest nepochybným, nikoliv však v případech, kde podle zákona nároku na náhradu vůbec není.

Čís. 469.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Za cenu »obvyklou« (§ 9 cit. zák.) jest považovati cenu, jež byla pro dotyčný předmět potřeby před dobou nákupu na určitém místě po přiměřenou dobu skutečně požadována a placena, předpokládajíc, že zatím poměry pro utváření se cen směrodatné podstatně se nezměnily.

(Rozh. ze dne 2. června 1921, Kr II 320/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uher. Hradišti ze dne 21. září 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle §u 9 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a uložil příslušnému okresnímu soudu, by ve věci dále jednal a ji rozhodl.

Důvody:

V prvé řadě dlužno se zabývatí důvodem zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., poněvadž pod tímto označením provádí zmateční stížnost vlastně důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 8 tr. ř. tvrdíc, že přešupek přeplácení cen podle §u 9 čís. 1 svrchu zmíněného zákona o válečné lichvě vůbec nebyl předmětem trestního řízení. Tomuto názoru zmateční stížnosti nelze však přisvědčiti. Spis obžalovací kladl obžalovanými za vinu mimo pletichy též přešupek předražování, ve kterýchžto trestných činech bylo jim za vinu kladeno nejen, že za zřejmě přemrštěnou cenu prodávali, nýbrž že také nepoměrně draho nakupovali. Po skutkové stránce byl tedy v obžalobě obsažen i nákup býka za poměrně vysokou cenu a soudu nalézacímu bylo podle §u 262 tr. ř. zůstaveno na vůli, aby po stránce právní tento nákup obžalovanými provedený samostatně posoudil bez ohledu na právní názor obžaloby. Když skutečně tak učinil, nepřekročil obžaloby, nejsa vázán její kvalifikací. V době činu, v červnu 1920, byl obchod hovězím dobyt看 ještě volným (nařízení vlády ze dne 2. ledna 1920 čís. 22 sb. z. a n.). Nejvyšší cena pro prodej hovězího masa v drobném byla stanovena na 15 K za 1 kg (§ 6 cit. nař.). Obžalovaní koupili, jak zjištěno, býka za 5420 K, takže vzhledem k jeho váze 435 kg přišel 1 kg živé váhy na 12 K 46 h. Maso z něho prodávali po 20 K za 1 kg. Aby mohli maso z býka toho prodávati i bez výdělku za stanovenou maximální cenu po 15 K za 1 kg, byli by musili obžalovaní dle výpočtu soudu koupiti býka za 4128 K, to jest po 9 K 50 h za 1 kg živé váhy, při čemž nepřihlížel soud ani k různým vedlejším výdajům (na př. dovedení dobytčete, potravní daň a pod.). Soud označuje tuto vypočtenou cenu 9 K, resp. 9 K 50 h za cenu obvyklou a uznal obžalované vinnými přestupkem dle §u 9 čís. 1 zákona o lichvě, spáchaným tím, že, nabídnuvše za býka po 11 K za 1 kg živé váhy, přepláceli obvyklou cenu masa. Zmateční stížnosti obžalovaných nelze upříti oprávnění, pokud, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., vytýká, že cena soudem vypočítaná není cenou obvyklou, nýbrž kalkulační. Dospívát nalézací soud ku zmíněné ceně, vycházející z nejvyšší ceny stanovené pro prodej hovězího masa v drobném, takže uvedená cena 9 K, resp. 9 K 50 h není ve skutečnosti ničím jiným, nežli zlomkem maximální ceny, vypočítaným pro nákup hovězího dobytka. To však nelze nazvati cenou obvyklou, vytvořenou pravidelným působením cenotvorných činitelů, nabídky a poptávky. Za cenu obvyklou dlužno již dle obecné mluvy považovati cenu, která byla pro dotyčný předmět potřeby před dobou nákupu, zde červnem 1920, na určitém místě po přiměřenou dobu skutečně požadována a placena, předpokládajíc, že zatím poměry pro utváření se cen směrodatné podstatně se nezměnily. Tu pak není vyloučeno, že obvyklá cena mohla by případně převyšovati onu soudem vypočtenou cenu. Při tom by jako

obvyklá cena nemohla arci přicházeti v úvahu cena vyvolaná snahami předražovacími. Všeobecné zvýšení ceny nelze však vylučovati z ceny obvyklé. V této souvislosti budíž poukázáno na nařízení vlády ze dne 25. června 1920 čís. 415 sb. z. a n., dle něhož zavedené zase nejvyšší ceny pro prodej jatečného skotu byly stanoveny dle jakosti až na 7 K 40 h, 8 K 90 h a 10 K 50 h za 1 kg živé váhy, a že pro drobný prodej masa byla dosavadní maximální cena zvýšena z 15 K na 17 K za 1 kg. Zmateční stížnost, tvrdící, že nalézací soud dává pojmu obvyklé ceny nesprávný výklad, je tudíž odůvodněna i bylo jí vyhověti, rozsudek v odsuzující části zrušiti a věc postoupiti příslušnému nyní soudu okresnímu (§ 288 č. 3 tr. ř.).

Čís. 470.

Zahájení lesa ve smyslu §u 174 II. lit. d) tr. zák. musí skutečně překážeti pachateli, by se nedostal do držby dříví.

(Rozh. ze dne 4. června 1921, Kr I 282/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, jednáje v ústním líčení o zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 25. ledna 1921, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174-II. d) tr. z.), zrušil dle §u 290 tr. ř. rozsudek nalézacího soudu co do kvalifikace skutku jako zločin a uznal obžalovaného vinným pouze přestupkem krádeže.

Důvody:

Rozsudek soudu první stolice jest dle §u 281 čís. 10 tr. ř. — ku kterému zmatku sluší hleděti ve prospěch obžalovaného dle §u 290 tr. ř. z moci úřední — zmatečným, poněvadž při správném právním posouzení měl obžalovaný odsouzen býti vzhledem k ceně 200 K nepřevyšující jen pro přestupek, nikoli pro zločin krádeže. Rozsudek odvozuje zločinnou kvalifikaci krádeže dle §u 174 II. lit. d) tr. zák. z okolnosti, že modřín odcizen byl ze zahájeného lesa. Již okolnost, že kvalifikace §u 174 II. lit. d) tr. zák. pojata jest mezi okolnosti, činící krádež zločinem »z nebezpečnější povahy činu« a že zařazena jest v §u 174 tr. zák. bezprostředně za krádeži věcí »uzamčených«, vyplývá, že nestačí pro použití §u 174 II. d) tr. zák. zahájení pouze takové, jež by označovalo snad toliko hranice nebo jen jaksi symbolicky dávalo na jevo vůli vlastníkovi, vlastnictví své důrazně hájiti, nýbrž že zahájení musí činiti skutečnou překážku pro pachatele, dostati se do držení dříví a je z lesa odejmouti, překážku, která by se co do intensity alespoň přibližovala uzávěře jiných předmětů. O takové překážce nemůže však býti patrně řeč v tomto případě, kde rozsudek zjišťuje, že les jest prostě příkopem zahájen, a to tak, že obžalovaný mohl odvésti modřín dle stop na místě samém na voze, ve kterém byl zapřažen pár koní. Zahájení lesa příkopem, jenž nepřekáží, aby pachatel do lesa a z lesa jel s vozem o páru koní, nemůže vůbec přijíti v úvahu jako překážka provedení krádeže dříví, která by mohla opodstatniti kvalifikaci dle §u 174 II. d) tr.

zák. a byl tudíž ve zjištěné krádeži shledán jen přestupek krádeže. Bylo proto, používajíc §u 290 tr. ř., rozsudek v rozsahu shora vyznačeném zrušiti jako zmatečný a ve věci samé zavěsti, jak shora uvedeno.

Čís. 471.

Trestová sazba první věty §u 88 tr. zák. jest sazbou jednotnou.

(Rozh. ze dne 4. června 1921, Kr I 329/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 87 tr. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle čís. 11 §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že nalézací soud, nezjistiv velikosti zlomyslnosti a mimořádného nebezpečí jako podmínek použití vyšší trestní sazby §u 88 tr. zák., uznal neprávem na trest vyšší, než ukládá na zločin dle §u 87 tr. z. první (nižší) sazba §u 88 tr. zák. Stížnost vychází především z mylného názoru, jakoby první věta §u 88 tr. zák. stanovila na zločin dle § 87 tr. zák. dvě různé sazby trestní. Tomu není tak. O několika různých sazbách trestních může býti řeč jen tam, kde zákon tresty, stanovené na ten který zločin, dělí v jednotlivé, navzájem přesně ohraničené, v jeden celek se nepojící trestní sazby, při čemž použiti jedné nebo druhé z nich určeno je přitěžujícími nebo polehčujícími okolnostmi, v zákoně jmenovitě uvedenými. Neobsahuje dle toho dvou různých sazeb trestních první věta §u 88 tr. zák., která stanoví jako trest těžký žalář od jednoho až do pěti let, dle velikosti zlomyslnosti a nebezpečí až do deseti let. Tomu nasvědčuje mimo doslov trestního ustanovení samotného i ta okolnost, že zlomyslnost a nebezpečí, jejich velikostí řídí se dle ustanovení toho výše trestu v konkrétním případě, náležejí mezi ony skutečnosti, které i dle §u 43 tr. zák. slouží jen jako všeobecné měřítko velikosti zločinu, kdežto zvláštní okolnosti přitěžující vypočítávají §§ 44 a 45 tr. zák. Byl tudíž nalézací soud oprávněn, vyměřiti obžalovanému trest dle této jednotné sazby trestní, tedy v trvání jednoho roku až do deseti let. Soud při tom vzal zřetel na velikost zlomyslnosti obžalovaného, která vyznačena je v rozhodovacích důvodech i jako bezohledná, a na veliké, velmi vážné nebezpečí jeho činu; je tudíž bezpodstatnou i výtka stížnosti, jako by byl soud těchto podmínek zvýšené trestnosti činu, o nichž rozhoduje dle volného uvážení výsledků hlavního přelíčení, nezjistil.

Čís. 472.

Ku zločinu veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. nevyžaduje se delší přípravy, stačí i okamžité rozhodnutí.

Po stránce subjektivní se nevyžaduje, by úmysl pachatelův přímo směřoval na přivodění nebezpečí, stačí, že pachatel dopustil se činu, ač věděl, že z něho může nebezpečí vzejíti.

(Rozh. ze dne 4. června 1921, Kr I 395/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 22. února 1921, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným činem za okolností zvláště nebezpečných dle §u 87 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že předpis §u 87 tr. zák. žádá jednání provedené ze zlomyslnosti, tedy ze zřejmého napřed rozváženého úmyslu. Stížnost je v právu, nalézací soud jest též na tomto stanovisku. Jen potud by šla stížnost daleko, má-li za to, že zlý úmysl dle citovaného zákona by vyžadoval, by pachatel provedení činu musil snad již nějakou delší dobu před tím rozvážit. Můžeť zločin dle §u 87 tr. zák. býti výsledkem okamžitého vzky-pění, takže mezi rozhodnutím a provedením jeho může zůstat třeba jen krátké mezidobí k uvažování. Zralejší úvaha a dokonalejší příprava může přijíti v úvahu pouze při výměře trestu (§ 43 tr. zák.), pro otázku viny je rozhodno jedniě úmyslné jednání pachatelovo a vědomí jeho, že jednání to je způsobilé přivoditi nějaké z nebezpečí v §u 85 lit. b) tr. zák. označených. Zlomyslnost v tomto smyslu nalézací soud zjistil, a též zevrubně a přesvědčivě odůvodnil, ba ze zjištění jeho vychází na jevo, že obžalovaný jednal skutečně z napřed rozváženého úmyslu, jak to stížnost žádá. Vyslovujeť se v rozsudku, že obžalovaný napodobil to, co se tehdy s policejními strážníky do Prahy sjíždějícími dělo a co obžalovaný viděl a věděl, takže je tím dán výraz přesvědčení, že obžalovaný byl již před činem rozhodnut a odhodlán, že, uvidí-li strážníka, zachová se tak, jak to u jiných osob tehda činiti viděl. Aby zlý úmysl obžalovaného byl směřoval přímo na přivodění nebezpečí, se dle zákona nevyžaduje, stačí, že si byl vědom možnosti vzejítí nebezpečí a že přes to dopustil se úmyslné činu, s nímž ono nebezpečí bylo spojeno. I toto vědomí obžalovaného nalézací soud výslovně zjistil a odůvodnil, a je veškerý odpor v ohledu tom nepřípustný. Tvzení stížnosti, že pro ohroženého strážníka Č-a nevzniklo žádné nebezpečí, je v odporu se zjištěním rozsudku. Pravit se v něm, že vzhledem k okolnostem, za jakých byl závadný výkřik obžalovaným pronesen, zejména to, že shluklé davy byly rozrušeny událostmi posledních dnů a že kritického dne proti strážníkům do Prahy za svou službou odjíždějícím vystupovaly davy na různých místech násilně, byla situace pro Č-a velmi nebezpečná a že dlužno za to míti, že mohlo lehce pro něho vzejítí nebezpečí pro život, zdraví neb jeho tělesnou bezpečnost a že se nedá ani odhadnouti, k jakým těžkým následkům mohlo by bývalo dojíti, kdyby svědek M. nebyl býval náhodou Č-a vyprostil z jeho nebezpečné situace svým rázným zakročením. Že se ohroženému Č-ovi skutečně ničeho nestalo a že mu nebylo ublíženo, nevyhučuje nikterak, že tu nebylo nebezpečí. Vyrozumíváť se pod ním takový stav věcí, jenž zavdává příčinu k obavám, že následkem něho buď někdo ztratí život neb bude poškozen na těle neb zdraví. Na větším neb menším stupni

nebezpečí nezáleží zrovna tak, jako na tom, bylo-li ohroženému skutečně ublíženo; okolnosti tyto jsou směrodatnými jen pro vyměření trestu dle §u 88 tr. zák.

Čís. 473.

Pro trestní zodpovědnost ve směru §u 5 tr. zák. postačí t. zv. neurčitý úmysl.

(Rozh. ze dne 6. června 1921, Kr I 622/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 22. dubna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločiny dle §§ 5, 171, 173, 174 II. a), c), 179 a §u 214 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Z důvodu §u 281 tr. ř. čís. 9 a) vytýká stížnost rozsudku, že pouhé »nastrojení« zlého skutku neodůvodňuje ještě odsouzení ve smyslu §§ 5, 171 tr. zák., dokud nebylo vysloveno, že stalo se zúmyslně. Tu stačí poukázati na doslov §u 5 tr. zák., kde rovněž jest řeč toliko o nastrojení, které již pojmově zúmyslnost v sobě zahrnuje. Poukazuje-li zmatečnická stížnost na to, že i spoluvina nadřzováním předpokládá »zúmyslnost«, tož i rozsudek výslovně zjišťuje, že stěžovatel »zúmyslně« prostředky ku vykonání zlého skutku opatřil, takže není tu vytýkané vady ve směru uvedeném. Ovšem vykládá stížnost požadavek »zúmyslnosti« v ten smysl, že předpokládá úplnou představu skutku pachatelova, jakož i vědomí, že vlastní činnost jest způsobilou, by podporovala činnost pachatelovu sesílením jeho zločinného rozhodnutí. Po stránce té vysvítá ze zjištění rozsudku ovšem jen, že stěžovatel, když se naň Adolf K. obrátil se žádostí, by mu zjednal dva silné muže, věděl, že se jedná o krádež, kterou Adolf K. za jich pomoci zamýšlel provésti a že o bližších podrobnostech krádeže mohl se dověděti teprve při pozdější poradě pachatelů v bytě H-ově, v jeho přítomnosti konané, když již K-a a B-a ku spoluvinnosti byl zjednal a vlastní jeho činnost byla ukončena. Než více než toto nevyžaduje pro pojem spoluviny § 5 tr. zák., by trestná spoluvina pomocníků jako zúmyslná mohla býti přiřítána. Jakmile ví pachatel, že zjednává prostředky ku vykonání určité krádeže a ku jejímu vykonání opatřením prostředků nadřzoval; jest nadřzování to i tenkrát zúmyslné, když ani pachatel podrobností krádeže, jako osoby, jež má býti okradena, předmětu, jenž má býti odcizen, ještě neznal. Jde o tak zv. neurčitý zlý úmysl, který pro trestní zodpovědnost ve směru §u 5 tr. zák. úplně postačí, poněvadž vůle spoluvinníkova čelila k tomu, aby pachatel při krádeži, kterou tento zamýšlí spáchat, byl nápomocen, ať již osoba poškozeného neb předmět krádeže jsou kterékolí. Proti stěžovatelovu odsouzení pro spoluvinu na krádeži je tím méně závady, an o zabránění krádeže a odčinění účinků svého přispění se nepřičinil ani tenkrát, když již podrobnosti skutku seznal, nýbrž i tu při své vůli zločinně setrval. Z toho vyplývá, že stanovisko stížnosti, požadující pro zodpovědnost

dle §u 5 tr. zák., by spoluvinník v době svého přičinění měl již úplnou představu skutku pachatelova, tedy i jeho jednotlivostí, nemá v zákonu opory.

Čís. 474.

Vyhrožování »zlým nakládáním« jest pouze přestupkem dle §u 496 tr. zák. tehdy, nedosahuje-li co do intenzity stupně vytknutého v § 99 tr. zák. a stalo-li se jen v úmyslu, projevit ohroženému neváznost.

Skutková podstata §u 431 tr. zák. nepředpokládá ohrožení konkrétních osob, stačí možnost, že lidé vstoupí do ohroženého obvodu.

(Rozh. ze dne 6. června 1921, Kr II 22/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 20. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním dle §u 99 tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti těla dle §u 431 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost přichází v úvahu potud, pokud z důvodu §u 281 čis. 9 a) tr. ř. brojí proti odsouzení stěžovatelovu pro zločin veřejného násilí dle §u 99 tr. zák. a přestupek dle §u 431 tr. zák. Jest však bezdůvodna. Ohledně zločinu veřejného násilí dle §u 99 tr. zák. tvrdí stížnost, že i to, co soud vzal za dokázáno, nezakládá zločinu dle §u 99 tr. zák., neboť přistoupení ku G-ové s vidlemi a vyhrožování slovy jest prý nejvýše přestupkem dle §u 496 tr. zák., ohledně něhož nebyla podána soukromá žaloba. Než rozsudek neobmezuje se na zjištění, že by byl stěžovatel toliko ku G-ové přistoupl s vidlemi a jí slovy vyhrožoval, nýbrž zjišťuje též, že vidle Anděle G-ové na břicho nasadil. Nevychází tudíž zmatečnou stížností z celého skutkového stavu, soudem zjištěného, jak předpokládá § 281 čis. 9 a) tr. ř. v souvislosti s §em 288 čis. 3 tr. ř. a není proto vlastně vůbec provedena dle zákona. Buďž proto jen podotknuto, že vyhrožování »zlým nakládáním« ovšem může tvořiti i jen pouhý přestupek §u 496 tr. zák., avšak jen tehda, nedosahovalo-li co do intenzity stupně v §u 99 tr. zák. vytknutého a stalo-li se jen v úmyslu projevit ohroženému neváznost. Kde však, jak v tomto případě zjištěno, hrozeno bylo skutkem i slovy přímo vážným ublížením na těle, a to v úmyslu, uvést ohroženého ve strach a nepokoj a způsobem ku vzbuzení důvodných obav způsobit, nejde více o pouhou urážku na cti, nýbrž o zločin veřejného násilí, jak rozsudek správně vyslovil. Pokud jde o přestupek §u 431 tr. zák., vytýká stížnost rozsudku nesprávné právní posouzení, ježto nebylo prokázáno, že v době házení kameny po Štěpánce G-ové lidé na ohroženém místě právě chodili. Avšak, nehledíc k tomu, že se stanoviska kulposního ohrožování tělesné bezpečnosti lidí stačí, že kameny házeno bylo na místě, kde lidé chodívají, takže s eventualitou, že lidé do ohroženého obvodu vstoupí, bylo nutno počítati, čemuž nasvědčují ostatní trestní předpisy téže hlavy tr. zák., zejména §§ 422—424, 426, 429, 430,

433 tr. zák., jež vesměs ohrožení konkrétních osob nepředpokládají, stačí již s hlediska §u 431 tr. zák., že kamením házeno bylo po Štěpánce G-ové, čímž o sobě její tělesná bezpečnost, tedy tělesná bezpečnost lidí, ne-li zámyslně, při nejmenším alespoň kulposně skutečně byla ohrožena.

Čís. 475.

Při krádeži ve společnosti (§ 174 II. lit. a) tr. zák.) zodpovídá každý ze spoluzlodějí za celkovou škodu, jež vznikla ze společné činnosti, nechť o výkony při krádeži jakýmkoli způsobem se rozdělili.

(Rozh. ze dne 9. června 1921, Kr II 301/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojme ze dne 7. srpna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II a) a 175 II. a) tr. zák.

Důvody:

S hlediska důvodu zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř. brojí zmatečnou stížností proti podřadění činnosti obžalovaného pod ustanovení §u 174 II. a) tr. zák. Stížnost míní, že o krádeži spáchané ve společnosti lze mluvit jen při spolupachatelství nebo pomoci ve smyslu §u 5 tr. zák. Pachatelé musí prý své jednání spojit k dosažení téhož výsledku. Činnost jednoho musí prý býti předsevzata u vědomé součinnosti s konáním druhého. Jeden společník musí prý nějak přispěti k provedení skutku druhého společníka, Naproti tomu nelze prý uznati za krádež ve společnosti, když více osob na témž místě předsevzme činy navzájem neodvislé. Tomu prý je tak v tomto případě, kde každý z obžalovaných trhal mák pro sebe, při čemž stěžovatel žádnému ze společníků při trháni máku nepomáhal, aniž jemu byl při tom kdo nápomocen. Jen tehdy, kdyby stěžovatel byl ostatním spoluobžalovaným při odcizení celého množství máku pomáhal, kdyby jeho úmysl byl směřoval na odcizení veškerého máku, byl by prý se býval dopustil zločinu krádeže dle § 174 II. a) tr. zák. Na tyto vývody dlužno v prvé řadě odvěti, že v odpor vzaty rozsudek zjišťuje skutečně úmysl, stížností ke skutkové povaze zločinu krádeže dle § 174 II. a) tr. zák. právem požadovaný. Pravít se v rozsudku, že vzhledem k ceně odcizeného máku a k tomu, že jde o plody na poli, jakož i hledíc k tomu, že obžalovaní, chtějice společně krádež spáchat, spolupůsobili při jejím provedení (»... dass die Angeklagten, die in dem gemeinsamen Willen, den Diebstahl zu verüben, an der Fertigungshandlung mitwirkten«), dlužno je považovati za spoluzloděje. Tímto zjištěním je úplně opodstatněno spolupachatelství obžalovaných, tedy i stěžovatelovo, ve smyslu vědomého, týmž zlým úmyslem se nesoucího a proniknutého spolupůsobení při témže zlodějském jednání. Neboť tím, že stěžovatel současně s druhými obžalovanými ve společném úmyslu, mák krásti, vkročil na pole a tam s nimi makovice trhal, dal nepochybně na jevo, že stotožňuje se a souhlasí s jednáním ostatních účastníků. Jakmile však tu byl u všech účastníků takovýto společný úmysl, nelze již jejich

spolupůsobení rozčleňovati v jednotlivé dílčí skutky, nýbrž ručí každý z nich za činění ostatních a zodpovídá každý za celkový výsledek jejich společné činnosti dle zásady platící o spolupachatelích, tudíž jeden za všechny a všichni za jednoho, poněvadž výsledek ten je s činností každého jednotlivého z nich v příčinné souvislosti. Dle toho odpovídá pojmu spolupachatelství, že nemusí každý jednotlivý spolupachatel provést celý trestný skutek, nebo pomáhati účastníkům bezprostředně při jejich konkrétních počinech, naopak stačí jeho spolupachatelství, tudíž jeho spolupůsobení k dosažení společného cíle v témž zlém úmyslu. Nerozeznávají naprosto ani co do druhu deliktu a co do trestnosti spolupachatelů, ani, jak spolupůsobili, totiž jak se dělili o výkony při provádění krádeže, pokládá zákon krádež několika spoluzloději spáchanou za čin jednotný a nedílňý a každého spoluzloděje za pachatele krádeže, součinností všech provedené. Z hořejších úvah plyne zodpovědnost stěžovatelova za celý trestný výsledek, vzešlý ze společné činnosti, tudíž za celkovou škodu, byť i škoda jím samým způsobená nebo zamýšlená nepřesahovala snad 50 K. Poněvadž dle toho, co uvedeno, výrok soudu nalézacího, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže dle citovaného místa zákona, jest bezvadný, nemůže přijíti v úvahu pouze přestupek krádeže, tím méně pak lze mluvit jen o beztrestném přípravném jednání.

Čís. 476.

Zodpovědnost soudce a úředníka soudní kanceláře za následky, k nimž došlo, ježto nebyly řádně zaslány a opatrovány věci doličné, obsahující jed.

(Rozh. ze dne 9. června 1921, Kr II 365/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu N. ze dne 23. října 1920, jímž byli obžalováni Mořice B. a Antonín R. dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák. a Dr. Augustin Č. a Oskar P. dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti života dle § 335 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a uznal obžalované Mořice B.—a a Antonína R.—a vinnými dle obžaloby, obžalované Dra. Augustina Č.—a a Oskara P.—a přestupkem proti tělesné bezpečnosti dle § 431 tr. zák.

Důvody:

Proti výroku sprostujícímu obžalované Mořice B.—a a Antonína R.—a z obžaloby pro přečin dle § 335 tr. zák. a Dra. Augustina Č.—a a Oskara P.—a pro přestupek dle téhož paragrafu, podalo státní zastupitelství zmatečnou stížnost z důvodů § 281 čis. 5 a 9 a) tr. ř. Zmatečnou stížnost sluší označiti odůvodněnou. Ohledně pruvedených dvou obžalovaných zjišťuje rozsudek, že na požádání vyšetřujícího soudce v K., aby zaslány byly v trestní věci proti Anně K.—ové pro zločin nedokonané úkladné vraždy — pokus otrávit manželá arsenem namíchaným do cukru — krajskému soudu doličné věci, nalézající se u okresního soudu v M., udělil přednostá

trestního oddělení tohoto okresního soudu, soudce Mořice B., kanceláři dne 15. května 1919 písemný poukaz, aby byly zaslány do K. O způsob provedení příkazu se dále nestaral. Správce kanceláře trestního oddělení oficiál Antonín R. dal opatřiti soudním sluhou bedničku, pod jeho dozorem zabalil sluha do bedničky corpora deliktů, mezi nimi sáček s cukrem, jenž byl promíchán arsenem, zatloukl bedničku hřebíky, kdežto oficiál R. napsal poštovní průvodní adresu a adresu na víko bedničky a dal bedničku donésti na poštu. Předpisů § 109 návodu k tr. ř., že sluší schrány, v nichž se jed neb předměty obsahující jed nalézají, označiti zřetelným poukazem na jejich obsah, a nařízení min. spravedlnosti ze dne 16. září 1896, věst. čis. 30, že má ku balení přibrán býti soudní znalec, ani soudce ani oficiál nedbali a tím se stalo, že bednička, došedši ku krajskému soudu ve stavu chatrném, takže se z ní cukr promícháný jedem trousil a osoba nepovolaná lehce se do ní dostatí mohla, zůstala od 26. do 27. května 1919 odpoledne v kanceláři vyšetřujícího soudce při dveřích státi, aniž někdo až do jejího otevření tušil, že v ní jest něco podezřelého, zejména jed. Trestní zodpovědnosti za smrt, pokud se týče více méně těžké onemocnění trestanců v K., tímto stavem bedničky nepřímou přivoděné, sprostuje soud nalézací soudce Mořice B.—a, poněvadž teprve později, v červenci 1919, bylo dobrozdáním znalců zjištěno, že cukr promíchán jest nejprudším jedem arsenem, že však, i kdyby skutečnost tu byl znal, předpokládal a mohl předpokládati, že jeho kancelářský úředník, člověk velmi svědomitý a pilný, odesláním doličných předmětů vyřídí dle předpisů. Pouhé udělení rozkazu a přenechání jeho provedení kancelářskému úředníku, je-li tento spolehlivý, odpovídá prý všeobecné praxi, a nebyl prý si proto a nemohl si býti obžalovaný B. v době udělení rozkazu vědom toho, že z jeho jednání, pokud se týče opomenutí vzejde nebezpečí pro život nebo zdraví lidské. Soudního oficiála Antonína R.—a sprostuje soud nalézací z obžaloby, poněvadž byl tehdy začátečníkem v úřadě, konaje teprve 5 měsíců službu, dostal všeobecný rozkaz, poslati všechna corpora deliktů krajskému soudu, nebyv nikým na nějaká zvláštní opatření upozorněn. Krom toho byl tehdy prací přetížen a ani netušil, ba ani nemohl tušiti, že by z jeho opomenutí mohlo vzejti nebezpečí pro život nebo zdraví lidí. Ohledně obou obžalovaných poukazuje rozsudek též k tomu, že nemohli předvídati nějaké zneužití obsahu bedničky, kdyžž šlo o věc poslanou na krajský soud a bednička byla náležitě uzavřena. Než nelze přisvědčiti závěru rozsudku, že těmito úvahami jest skutková povaha přečinu § 335 tr. zák. po subjektivní stránce ohledně obou obžalovaných vyloučena. Rozsudek sám zjišťuje, že jak B. tak i R. mohli v době zaslání věci doličných věděti, že jde o zaslání věci podezřelé. Zmatečnou stížností vytýká sice tomuto zjištění nejasnost a neúplnost z důvodu § 281 č. 5 tr. ř., poukazujíc k tomu, že soud nezabýval se okolnostmi již ve spisu obžalovacím vyznačenými, že soudce B. vedl až do zahájení přípravného vyšetřování vyhledávání v trestní věci proti Anně K.—ové pro podezření pokusu, otrávení svého manžela arsenem a že se oficiál R. za vyhledávání pro přečin § 335 tr. zák. přiznal, že věděl, že mezi věcmi doličnými jest cukr smíchaný s arsenem. Než dle souvislosti důvodů nelze rozuměti shora uvedenému zjištění rozsudku jinak, než že oba obžalovaní, byť i snad nevěděli ještě bezpečně, že jde právě o arsen, mohli věděti, že jde o podezření, že cukr a mléko, jež zasílali krajskému soudu, promíseno jest jedem a že jsou to

předměty zdraví a tělesné bezpečnosti lidí nebezpečné. Jest na snadě, že předměty jako jed důvodně podezřelé vyžadují téže opatrnosti, jako předměty, jichž jedovatá povaha jest již nade vší pochybu zjištěna. Chybící vědomí, pokud se týče možnosti v něm — a již tato delo znění § 335 tr. zák. úplně pro trestní zodpovědnost postačuje — v rozsudku vytknuté; nemožno proto míti původ v neznalosti zdraví lidskému nebezpečné povahy věcí doličných, nýbrž jen v ostatních okolnostech, soudem na vyvrácení viny obžalovaných uvedených. Mohli-li však obžalovaní věděti, že jde o zaslání předmětů jako jed podezřelých, pak nesměl se spokojiti soudce B. pouhým udělením rozkazu oficiálovi R—ovi, rovněž jako nesměl se oficiál R. spokojiti pouhým mechanickým splněním rozkazu, aniž by se byl o způsobu provedení dříve u soudce B—a informoval. Rozsudek sám poukazuje na pravidelnou praxi, že soudce, jedná-li se o zaslání corpora delikti, přenechává provedení kancelářskému úředníku, je-li tento spolehlivým. Nehledíc k tomu, že i v takových případech jedná soudce vzhledem ku předpisům §§ 33, 309, jedn. ř., na vlastní zodpovědnost, zejména jde-li o předměty jakkoli nebezpečné, byl sice oficiál R. soudci B. znám jako úředník pilný a svědomitý, zároveň však jako začátečník dosud nezkušený, nebyl tedy jistě úředníkem spolehlivým. Proto zřejmě nesprávným jest závěr rozsudku, že mohl soudce předpokládati, že příkaz dle předpisu vyřídí. Rovněž oficiál R. neměl právě pro svou dosavadní nezkušenost obmeziti se na pouhé mechanické splnění rozkazu, aniž by se byl dříve o způsobu provedení u soudce informoval. Nejen pozitivní předpisy, v rozsudku souhlasně s obžalobou citované, nýbrž i všeobecná zkušenost, že dlužno za každých okolností jed za účelem uvarování se jakéhokoli zneužití již zjevně pro každého znatelně jako takový označiti a náležitě opatřiti, docházející netoliko v těchto předpisech, nýbrž i v četných předpisech trestního zákona (§§ 363, 365, 368—370 a j.) výrazu, měly při použití povinné opatrnosti jak soudce, tak i kancelářského úředníka vésti k tomu, aby při balení a odeslání zásilky zneužití osobami nepovolanými dle možnosti stížili, pokud se týče alespoň je varovali. § 109 návodu neoznačuje ovšem zvláště osobu, jež při uschovávání jedu dbáti má o šetření ochranných nařízení tam uvedených. Než dotyčná povinnost soudcová vyplývá zřejmě z předpisů jedn. řádu, shora citovaných. Uvádí-li pak rozsudek zvláště ještě ve prospěch obou obžalovaných, že nemohli předvídati nějaké zneužití obsahu bedničky, kdyžž šlo o věc poslanou na krajský soud a bednička byla náležitě uzavřena, vyvrací tento názor již zřejmá možnost, na niž sám rozsudek poukazuje, že již za dopravy na dráze mohly osoby nepovolané dostat se do bedničky, před jejímž nebezpečným obsahem nebyly nijak varovány, a jež naopak na víku měla nápis »Feinstes Zuckermehl«, alespoň obžalovanému R—ovi jistě známý. Aby pachatel právě to ohrožení života, zdraví neb tělesné bezpečnosti lidí mohl předvídati, jaké později také skutečně nastalo, toho zákon v § 335 tr. zák. nevyžaduje. Vyloučil-li tedy rozsudek z úvah prokázaně nedostatečných viny obou obžalovaných po stránce subjektivní, nutno jej označiti, jak zmatečnou stížnost správně vytýká, za právně pochybený. Skutečnosti v rozsudku zjištěné vykazují při správném právním posouzení ohledně obou obžalovaných veškeré náležitosti přečinu dle § 335 tr. zák. Bylo tudíž stížnosti státního zastupitelství dáti místo. Než i ohledně obžalovaných Dra. Augusta Č—a a Oskara P—a

jeví se osvobozující výrok právně pochybeným. Tito obžalovaní opomenuli, když dne 27. května 1919 odpoledne první jako vyšetřující soudce, druhý jako jeho zapisovatel — ve své kanceláři zmíněnou bedničku s doličnými věcmi otevřeli a při tom značnou část jedem promíšeného obsahu v kanceláři na okně, na stolku a na podlaze vytrousili, vytroušený cukr s jedem řádně odkliditi, neb dáti odkliditi, takže se stal následujícího dne trestankyni Anastasií V—ové, která ráno kancelář uklízela, přístupným. Soud nalézací sprostil oba tyto obžalované z obžaloby pro přestupek § 335 tr. z. vznesené na ně vzhledem k těžkému onemocnění Anastazie V—ové následkem požití cukru, proto, že před opuštěním kanceláře upevnili na dveřích papír s výtrahou, že v roztroušeném cukru jest jed a kromě toho P. druhý den ráno upozornil ústně jak dozorkyni tak i trestankyni V—ovou, že v cukru je jed, a dal smetený cukr do záchodu vysypati. Soud vyloučil proto, že by se byl obžalovaný Dr. Č. a P. dopustil činu neb opomenutí, jehož nebezpečnost pro zdraví a tělesnou bezpečnost lidí mohli předvídati, to tím méně, protože musili míti za to, že uklízení v kanceláři děje se za dozoru dozorců. Dále neměl soud za dokázáno, že těžké onemocnění V—ové nastalo právě požitím cukru v kanceláři vytroušeného, protože trestankyně F—ová přisvojila si již dne 27. května ráno cukr z bedničky dopravou porouchané, a je možno, že V—ová požitím tohoto cukru onemocněla. Osвобоzení nastalo tudíž jednak, ježto není prokázána příčinná souvislost onemocnění V—ové s opomenutím obžalovaných, jednak ježto schází prý skutková podstata přestupku dle § 335 tr. zák. po stránce subjektivní. Jest na snadě, že důvod prv uvedený vylučoval by odsouzení pro přestupek dle § 335 tr. zák., že by však sám o sobě neospravedlňoval úplné sprostění obžalovaných z obžaloby, jak zmatečnou stížnost právem vytýká, ježto byla by tu vždy ještě skutková podstata dle § 431 tr. zák. Zmatečnou stížnost označuje ovšem rozsudek ohledně tohoto důvodu sprostění dle § 281 č. 5 tr. ř. zmatečným, poněvadž prý rozsudek neuvádí důvodů pro možnost, že V—ová onemocněla požitím cukru, již dříve F—ovou si přisvojeného. Než dle souvislosti vylíčení věci v důvodech nemůže býti pochyby, že možnost ta odůvodněna jest právě skutečností, že F—ová již dříve si přisvojila z bedničky značné množství otráveného cukru, ježž učinila celé řadě spolutrestanců přístupným. Proto nelze uznati stížnost ve směru tom odůvodněnou, a jest dle toho odsouzení obžalovaných, o něž tuto jde, pro přestupek dle § 335 tr. zák. předem vyloučeno. Může se jednati již jen o otázku viny dle § 431 tr. zák. Tu nelze ovšem přisvědčiti argumentaci rozsudku, proti níž brojí stížnost z důvodu § 281 čis. 9 a) tr. ř. Pokud rozsudek poukazuje i zde na okolnost, že přimísení arsenu k cukru bylo teprve později chemickým zkoumáním nade vší pochybnost zjištěno, platí i zde to, co v tomto směru bylo uvedeno ohledně obou prvobžalovaných, měrou ještě stupňovanou, ježto zjištěný postup obžalovaných Dra Č—a a P—a, obsah výstražného listu, ústní upozornění P—a — zřejmě nasvědčuje tomu, že obžalovaní s jedovatou jakostí roztroušeného cukru důvodně počítali. Tu pak soud přehlíží, že pouhá písemná výstraha, připevněná na dveřích, naprosto neposkytuje plně záruky, že jí bude též uposlechnuto. Jednak může býti trestankyni ve spěchu při zametání kanceláře přehlédnuta, jedniak může býti pokládána za pouhého strašáka, majícího nepovolnou osobu odvrátiti od sesbírání cukru, jehož uživatel kanceláře sám pro sebe chce použiti.

Vždyť rozsudek sám poukazuje k možnosti, že si trestankyně V.—ová část smeteného cukru, jež odnášela na záchod, přivlastnila a jím se otráвила, jakkoli před tím obžalovaným P-em i ústně ještě důrazně byla varována. Také poukaz k tomu, že trestankyně uklízejí kanceláře za dozoru dozorců, není rozhodnou, ježto nejde v úřadě, jako krajský soud v K., o uklízení jediné kanceláře snad jedinou trestankyní, nýbrž o celou řadu kanceláří a trestanek, jak rozsudek sám v případě F.—ové zjišťuje. Tu pak jest vyloučeno, že by dozorkyně neustále stála za každou trestankou. Chtěli-li obžalovaní zneužití otráveného cukru bezpečně zabrániti, neměli se při použití povinné opatrnosti spokojiti s písemnou, pokud se týče i ústní výstrahou, nýbrž měli sami, neměli-li k tomu sluhý pohotově, rozsypaný cukr shrabati, což by věru vzhledem ku nebezpečí nebyvalo tak zvláště obtížným úkolem, a jež buď zničiti, nebo osobám nepovolaným bezpečným uzavřením učiniti nepřístupným. Poněvadž se tak nezachovali, jsou dle § 431 tr. zák. zodpovědnými, a bylo je tímto přestupkem uznati vinnými.

Čís. 477.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Počítací stroje jsou předměty potřeby.**

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr I 25/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 21. října 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost nemá pravdy v tom, že by počítací stroje nebyly předmětem potřeby ve smyslu § 1 zákona o lichvě. Podle tohoto ustanovení rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukončení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Jest tedy předmětem potřeby vše to, co jest statkem úkojným a co slouží k výrobě a oběhu jeho. Z tohoto důvodu nutno pokládati stroje všeobecně za předměty potřeby a to nejen stroje sloužící k výrobě statků úkojných, nýbrž i stroje umožňující a podporující oběh těchto statků, tedy jak stroje v dílně, tak stroje v písařně. Stroj počítací nahraňuje jednoduché, stále se opakující mechanické úkony síly lidské; hospodářský význam jeho záleží v rozmnožení výsledků práce, úspore času a pracovních sil, jakož i v naprosté přesnosti a spolehlivosti výkonu. Nákladnost jeho opatření a větší rozsah vykonané práce nesou sebou, že hospodárně a účelně lze užívati takových strojů jen v podnikcích většího rozsahu. Tato okolnost však nestačí, aby stroji, jehož hospodářská prospěšnost je nepopřena, («slouží potřebám lidí») se odpírala vlastnost předmětu potřeby, za něž pokládá zákon i takové, které slouží potřebám všech lidí, i takové, které slouží potřebám určitých hospodářských kruhů.

Čís. 478.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
V nákupu režijního uhlí přímo od zřízence, jež režijní uhlí pobírá, nelze ještě spatřovati jednání pletichářské.**

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr I 84/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chrudimi ze dne 7. prosince 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich dle § 11 čís. 4 a přestupkem dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., avšak opravil výrok rozsudku první stolice v ten smysl, že v jednání obžalovaného spočívá jednak skutková povaha přečinu řetězového obchodu dle § 11 čís. 4, jednak přestupek předražování dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě — ponechávajíc nedotčeným odsuzující výrok pro přestupek předražování dle § 7 odstavec první zákona o lichvě — důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Dovojuje, že ve zjištěném jednání obžalovaného (pokoutní obchodování režijním uhlím), nelze spatřovati pletich způsobilých stupňovati ceny, poněvadž prodával následkem výhodného nákupu za ceny nižší, než byly požadovány v řádném obchodě. Odsouzením pro přestupek předražování byla trestní činnost obžalovaného vyčerpána, neměl býti pro totéž jednání odsouzen ještě také pro přečin pletich. Stížnost sama nebrotí tedy proti výroku ohledně přestupku dle § 7 odstavec první zákona shora citovaného, zůstává proto výrok ten nedotčen. Nejvyšší soud však nesdílí názoru soudu nalézacího, že v jednání obžalovaného, který kupoval od železničních zřízenců hnědé uhlí, poskytnuté jim za režijní cenu 1 K 24 h, za zvýšenou cenu 10 K za 1 q a prodával je dále se ziskem 4 Kč při 1 q, spočívá skutková podstata přečinu pletich dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě. Jest pochybné, lze-li mluviti o pokoutním nakupování uhlí t. zv. režijního přímo od železničních zřízenců, neboť, jak známo, poskytuje se režijní uhlí zřízencům ve množství, jež potřebu jich domácnosti mnohdy značně převyšuje, a to právě za tím, byť i zřejmě nevysloveným účelem, aby si za ně výměnou dopomohli lehčeji k opatření potravin. Nelze tedy v nákupu režijního uhlí o sobě přímo od zřízence, jež režijní uhlí pobírá, shledávati nic nedovořeného nebo podloudného; předpisy o obchodu uhlím se na uhlí t. zv. režijní nevztahují. Zavadlost počínání obžalovaného dlužno však shledávati v tom, že obžalovaný se vsunul neúčelným způsobem mezi výrobce, pokud se týče prodávatele a spotřebitele, a rozmnožoval jednáním svým řadu hospodářsky účelných a užitečných činitelů v přechodu uhlí z výroby do potřeby ve své osobě a svou činností o článek hospodářsky zbytečný a spotřebitele zkracující o to, oč se činností a výdělkem jeho uhlí pro spotřebitele zdražilo. V tom spočívá podstata obchodování řetězového.

těžového, jež nevyžaduje, aby měl pachatel úmysl ceny zboží zvýšiti a dokonce ne, aby jeho činností zvýšení cen skutečně nastalo. Dle zjištění nalézacího soudu jsou zde veškeré náležitosti skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu, zejména jest zjištěno, že obžalovaný k obchodování uhlím oprávněn nebyl a že jeho vsunutím se byla cena uhlí při nejmenším o 4 K při 1 q zvýšena; tím jest nejen objektivní způsoblost působiti na cenu uhlí ve směru vzestupném, nýbrž i subjektivní vědomí obžalovaného o způsoblosti té prokázáno. Jest tedy nesprávné mínění stěžovatele, že by odsouzením obžalovaného pouze pro přestupek dle § 7 odstavec první zákona o lichvě, vyčerpána byla zjištěná jeho trestná činnost, neboť táž naplňuje skutkové podstaty obou uvedených deliktů. Nestala se tedy obžalovanému křivda, byť i nalézací soud v jednaní jeho spatřoval pletichy a nikoliv řetězový obchod.

Čís. 479.

Pokud lze při zločinech politických vysloviti ztrátu práva volebního a odepřiti podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr II 212/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 26. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem pozdvížení dle §§ 68, 69 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného do výroku, že čin spáchaný byl z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta volebního práva, a rozsudek v těchto výroci zrušil, rovněž pak vyhověl odvolání obžalovaného do výroku, jímž byl zamítnut jeho návrh, aby mu byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu, zrušil rozsudek soudu nalézacího co do tohoto výroku a uložil mu, by po provedeném šetření znovu rozhodl o návrhu odvolatelově, by výkon trestu byl podmíněčně odložen.

Důvody:

Obžalovaný podal a provedl také odvolání do výroku rozsudku, že čin spáchaný byl z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta práva volebního do obcí, dále že nepřiznáno mu bylo podmíněné odsouzení. Rozsudek odůvodňuje tyto své výroky pouze tím, že čin obžalovaného směřoval proti základům státu. Odvolání obžalovaného v tomto směru nelze upřiti oprávněnosti. Čin trestný, pro který obžalovaný byl odsouzen, spáchaný byl z pohnutek politických, které nelze sňahem prohlásiti za nízké a nečestné, což vysvítá již z toho, že zákonodárcé určuje příslušnost soudní jinak u činů politických než u jiných trestných činů. Nutno též uvážiti, že obžalovaný byl k činu sveden a že čin spáchaný byl v době, kdy boje politických stran následkem světového přerodu politického a hospodářského nabyly nebývalé ostrosti, takže čin obžalovaného nelze pokládati ani tak za výron špatných osobních vlastností obžalovaného, jako spíše za nesprávně pochopený názor strany po případě organizace, jejichž příslušníkem obžalovaný jest. Z těchto důvodů vy-

hověl soud zrušovací odvolání obžalovaného do výroku o nízkosti a nečestnosti pohnutek a o ztrátě práva volebního, neshledav v činu obžalovaného pohnutek nízkých a nečestných. Pokud jde o odvolání obžalovaného do výroku, že nebyl mu přiznán podmíněný odklad výkonu trestu, sluší předeslati, že názor soudu první stolice, jakoby k rozhodnutí o odkladu výkonu trestu stačila okolnost, že čin obžalovaného namířen byl proti státu, aniž by se při tom přihlíželo k osobním poměrům obžalovaného, jest mylný. Jsou-li dány podmínky podmíněného odsouzení, jest posuzovati jedině podle zákona ze 17. října 1919 č. 562 sb. z. a n. Zákon tento nepraví ničeho o tom, že okolnost, že čin pachatelův namířen byl proti státu a proti veřejnému zájmu, jest sama o sobě za všech okolností důvodem k odepření podmíněného odkladu výkonu trestu. Rozsudek v tomto svém výroku nezjišťuje ničeho o osobních poměrech obžalovaného, o jeho povaze, pověsti, sklonnostech, způsobu jeho života, chování se před činem a po něm a vůbec o okolnostech pro rozhodnutí o přiznání nebo odepření podmíněného odkladu výkonu trestu se zřetelem na osobnosti obžalovaného závažných. Z tohoto důvodu bylo odvolání do tohoto výroku vyhověti a ježto soud zrušovací nemohl sám rozhodnouti o odvolání v tomto směru obžalovaným podaném, poněvadž není tu zjištění pro rozhodnutí o návrhu na podmíněný odklad výkonu trestu potřebných, byl rozsudek soudu nalézacího co do tohoto výroku zrušen a soudu tomuto uloženo, aby po provedeném šetření znovu o návrhu obžalovaného rozhodl.

Čís. 480.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Směrné ceny dlužno zachovati i při prodeji nápojů v nevěstinci.**

(Rozh. ze dne 13. června 1921, Kr I 151/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soude v Mostě ze dne 3. listopadu 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování podle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že nelze mluvit o využití mimořádných poměrů vyvolaných válkou, požadovala-li obžalovaná za půl litru piva cenu, která nepřevyšuje přípustnou cenu ani o 100 proc. (2 K 50 h oproti 1 K 40 h), ačkoliv bylo obvyklo požadovati za pivo v jejím podniku (nevěstinci) před válkou ceny o 150—200 proc. vyšší, než se platily v pravidelném obchodě. Stěžovatelka nemůže se s úspěchem odvolávati na předválečné poměry, poněvadž zákony o lichvě stanovily v zájmu spotřebitelů pro obchodování předměty potřeby závažná omezení, jichž musí dbáti i legitimní obchodník, nechce-li na sebe uvaliti trestní zodpovědnost. Jedno z těchto omezení se týká přípustné výše prodejních cen. Prodávající nesmí požadovati za předmět potřeby ceny

libovolně zvýšené, nýbrž jest nucen dodržovati ceny úředně stanovené, po případě kalkulovali prodejní cenu na základě skutečných nabývacích nákladů s připočtením přípustného občanského zisku. Toho obžalovaná nečinila. Požadovala za půl litru piva 2 K 50 h, peněz to jak vzhledem k nabývacím nákladům (58½ h), tak i k úřední ceně (1 K 40 h) zřejmě přemrštěný. Jak zjišťuje rozsudek, jednala tak využívajíc mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Jsou zde tudíž objektivní i subjektivní předpoklady pro odsuzující výrok pro předražování dle §u 7 odstavec třetí zákona o lichvě.

Čís. 481.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.).

Rozsudek, jež vynesl soud lichevní o přestupku správním, jest zmatečným dle §u 281, čís. 9 a) tr. ř.

(Rozh. ze dne 13. června 1921, Kr I 182/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hradci Králové ze dne 29. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem podle § 6 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a nalézacímu soudu uložil, by odkázal věc předsedovi příslušného okresního soudu lichevního jako zástupci příslušného úřadu správního k dalšímu řízení a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Rozsudkem lichevního soudu při krajském soudě v Hradci Králové ze dne 29. prosince 1920, vneseným o obžalobě státního zastupitelství na Terezii Schovou pro přečin řetězového obchodu ve smyslu §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přestupek předražování dle §u 7, odstavec první téhož zákona, byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem dle §u 6 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a odsouzena k pokutě 100 K. Zmatečným stížnostem obžalované nelze, pokud namítá, že lichevní soud při sborovém soudě nebyl příslušným k tomuto rozhodnutí, upřítí oprávnění. Dle §u 6 lichevního zákona tvoří překročení nejvyšších cen ve smyslu tohoto §u přestupek správní, o němž dle §u 5 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. rozhoduje jako zástupce příslušného úřadu správního předseda soudu lichevního bez přísedících, z jehož nálezu jde odvolání (§ 9) na zvláště složený odvolací senát sborového soudu první stolice, jenž rozhoduje v řízení obdobném odvolacímu řízení ve věcech přestupkových. Těchto předpisů nebylo šetřeno v tomto případě, kde došlo k odsouzení pro přestupek dle §u 6 lichevního zákona krajským soudem jako soudem lichevním, složeným dle předpisu §u 12 zákona sb. čís. 567, rozsudkem na základě přelíčení, konaného dle předpisů o řízení o přečinech a zločinech. Je na snadě, že toto řízení a odsouzení bylo naprosto nezákonné, ježto postupem takovým souzeno bylo o přestupku správním nikoli po-

volaným zástupcem příslušného úřadu správního, nýbrž soudem a to řízením, kterým nutně zvrácen byl zákonitý pořad opravný. Soudní rozsudek, takto o správním přestupku vyneslý, jest zmatečným dle §u 281 č. 9 a) tr. ř., ježto krajský soud jako soud lichevní tím, že odsoudil obžalovanou pro přestupek dle §u 6 lichevního zákona, vyslovil zároveň, že čin, obžalované za vinu spadající, zakládá trestný čin, náležející do příslušnosti soudů, kterýmžto výrokem vzhledem k ustanovení § 6 lichevního zákona, prohlášením pouhé překročení nejvyšších cen za přestupek správní, zákon zřejmě byl porušen. Na lichevním soudě bylo, aby byl, jakmile dospěl k přesvědčení, že skutek obžalované spadá toliko do oboru § 6 lichevního zákona, se omezil na rozhodnutí ve směru deliktů, spadajících do pravomoci soudní, a věc ve směru přestupku správního odkázal soudci, v § 5 zákona sb. čís. 567 označenému, jako zástupci příslušného úřadu správního k dalšímu řízení.

Čís. 482.

Zrušovací soud vyřizuje odvolání spojené se zmatečnými stížnostmi i tehdy, zavrhně-li zmatečnou stížnost dle § 4 čís. 1 a § 1 čís. 1 a 2 novely ze dne 31. prosince 1877 (čís. 3 ř. zák. z r. 1878).

(Plenární usnesení ze dne 14. června 1921, čís. pres. 627/21.)

Pro různý postup v otázce, zda o odvolání, jež spojeno bylo se zmatečnými stížnostmi, náleží, byla-li zmatečnou stížností zrušovacím soudem zavržena dle § 4 čís. 1, pokud se týče § 1 čís. 1 a 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. na rok 1878, rozhodovati soudu zrušovacímu, či dlužno-li spisy k vůli vyřízení odvolání odstoupiti sborovému soudu druhé stolice, přikázána otázka senátu plenárnímu, jenž ji zodpověděl shora uvedenou právní větou, vycházející při tom z těchto

d ů v o d ů:

Nelze souhlasiti s míněním, že zrušovací soud, zavrhnuv dle § 4 čís. 1 novely k trestnímu řádu stížnost zmatečnou, odstoupí spisy sborovému soudu druhé stolice, by vyřídil odvolání, jež spojeno bylo se zmatečnými stížnostmi. Mluví proti tomu historický vývoj ustanovení § 296 tr. ř., doslov zákona (§ 2 poslední odstavec ve srovnání s §em 4 novely) a posavadní jednotná opačná praxe jak bývalého c. k. nejvyššího soudu ve Vídni, tak i československého nejvyššího soudu. Co se týče historického vývoje byl (Kaserer: Die Strafprozessordnung vom 25. Mai 1873 und deren Einführungs-gesetz mit Materialien, II. Teil, S. 136; Mayer: Handbuch I. S. 110, 111, 826) postup při tvorbě zákona tento: Při poradě komise z roku 1863 bylo nejprve usneseno, že v případě, spojeno-li odvolání se zmatečnými stížnostmi, rozhoduje o obojím soud zrušovací. Při následující poradě ozvaly se proti tomu hlasy a přes odpor Glasřuv usneseno vysloviti v §§ 267 a násl. prvního návrhu z roku 1863: »Podána-li mimo odvolání též stížnost zmatečnou, předloží se obojí zrušovacímu soudu. Vyhoví-li této zmatečnou stížnosti, považuje se odvolání za odčiněné. Zavrhně-li zrušovací soud zmatečnou stížnost, zašle spisy i se svým

nálezem vrchnímu zemskému soudu, jenž rozhodne o odvolání a zašle spisy s obojím rozhodnutím soudu první stolice. Totéž ustanovení pojato pak i do výborového návrhu z roku 1869 (§ 291) (návrh IX.). V návrhu X. formulován § 296 hlavně přičiněním Glasrovým tak, jak nyní zní s odůvodněním tím, že takto zjednoduší se řízení, aniž by bylo na úkor důkladnosti rozhodnutí. Ulehčí se tím vrchním zemským soudům a nezatíží se soud zrušovací, jenž beztak již o věci jest informován a neodejme se stranám žádná stolice, hledíc k ustanovení § 295, dle něhož na rozhodnutí sborových soudů II. stolice o odvolání nelze si stěžovati. Ustanovení § 296 pojato do zákona přes to, že v § 286 zmocněn zrušovací soud, by ihned v neveřejném zasedání odmítl zmáteční stížnost z důvodů, jež nyní jsou obsaženy v § 1, pokud se týče § 4 čis. 1 novely. Novelou přivoděna změna potud, že uloženo první stolici, by prozkoumala, zda jde o zmáteční stížnost v duchu zákona, zda podána byla včas, osobou k tomu oprávněnou a v patřičné formě. Odpověděl-li soud první stolice k této otázce záporně, nedevoluje věc na soud zrušovací a odpadá předpoklad § 296. Důsledně proto i § 2, poslední odstavec, novely ukládá zrušovacímu soudu, by zamítla stížnost dle téhož § podanou, odstoupil odvolání příslušnému sborovému soudu druhé stolice. Zde zrušovací soud nerozhoduje o zmáteční stížnosti, nýbrž přezkoumává pouze výrok nalézacího soudu, že podání strany není v pravdě zmáteční stížností a nenastává zde tudíž devolvování věci na soud zrušovací. Neučinil-li však soud nalézací výrok dle § 1 novely, pak dle § 285, odstavec druhý, musí nalézací soud spisy předložit, věc dostává se řádným způsobem na soud zrušovací a jest zde případ § 296 tr. ř., ať již potom zmáteční stížnost tak či onak bude rozhodnuta. Řečený opačný názor přiči se i doslovu zákona, totiž § 296 tr. ř. ve spojení s §em 2 poslední odstavec a §em 4 novely. Ustanovení § 296 tr. ř. obsahuje zásadu, § 2 poslední odstavec výjimku z této zásady a není dovoleno, tuto výjimku rozšiřovati. Kdyby to byl zákonodárce zamýšlel, byl by to vyjádřil při § 4. Zastávaný zde názor byl dosud jednotným názorem praxe. V literatuře, pokud se touto otázkou zabývá, řeší se otázka v zastávaném zde smyslu (Lohsing: Oesterreichisches Strafprocessrecht str. 659). Namítají-li zastánci opačného názoru, že zrušovací soud se v případě § 4 čis. 1 zmáteční stížností vlastně neobírá a rozsudek nalézacího soudu nepřezkoumává, budiž poukázáno k tomu, že zrušovací soud jest povinen spisy zkoumati, není-li tu snad případ použití § 362 tr. ř. a § 290 tr. ř. Tuto možnost a povinnost nemá však, když zmáteční stížnost byla zavržena dle § 2 novely. Přijal-li ji však první soud, zmáteční stížnost dostala se zákonným způsobem k nejvyššímu soudu.

Čis. 483.

Podezřívání svědka z trestního činu, o němž má vypovídati, nestačí, by opodstatnilo vylučující důvod dle § 170 čis. 1 tr. ř.

Zapírání obžalovaného samo o sobě nebrání ještě tomu, by byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 14. června 1921, Kr I 248/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 19. ledna 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 175, II b) tr. zák., vyhověl však jejímu odvolání do výroku soudu nalézacího, jímž jí byl odepřen podmíněčný odklad trestu, výrok ten zrušil a nařídil soudu nalézacímu, by, proveda potřebné šetření, o podmíněčném odsouzení znovu rozhodl.

S hlediska zmátečního důvodu čis. 3 § 281 tr. ř. odporuje obžalovaná rozsudku nalézacího soudu proto, že soud vzal do přísahy svědka Františka M— a místo aby ho vyslechl jako obviněného, ač týž jest v podezření, že čin trestný, pro který byl vyslýchán, sám spáchal, ježto husa, pro jejíž krádež obžalovaná byla na základě svědectví Františka M— a odsouzena, pochází od něho, a on teprve tehdy, když viděl, že jest prozrazen, udával, že husu odcizila obžalovaná. Než o nějakém porušení předpisu § 170 čis. 1 tr. ř. nelze zde mluvit. Především dlužno podotknouti, že soud o vině obžalované nabyl přesvědčení oceněním všech výsledků průvodního řízení, zejména též odporujících si výpovědí obžalované, a nikoliv jen z jediného svědectví Františka M— a, že tvrzení obžalované, že svědek M. teprve tehdy, když viděl, že jest sám prozrazen, udal, že obžalovaná husu odcizila, odporuje spisům, dle kterých M. obžalované jen následkem nesváru v hádce vyčetl, že husu odcizila, do kteréž doby nic o tom známo nebylo, kdo husu poškozenému ukradl. Svědka M— a z krádeže husy podezřívala jedině obžalovaná sama, a i ona teprve tehdy, když již byla na základě zmíněné výčitky M— ovy soudně stíhána. Avšak takové podezřívání samo o sobě ještě nestačí, by mohlo důvod § 170 č. 1 tr. ř. založit. Podezření to musilo by buď býti opodstatněno procesuálním stíhacím aktem příslušného úřadu, aneb rozhodnutím soudu prokázáno. A zda takové podezření zde jest, rozhoduje nalézací soud po rozumu zákona ve všech případech volným uvážením všech okolností úplně samostatně. Soud však na základě bezprostředního osobního vjemu dospěl ku přesvědčení, že M. činil dojem pravdomluvného svědka, a naopak shledal obžalovanou nevěrohodnou. Důsledkem toho neměl soud vůbec žádného podkladu pro to, aby — nevěře obžalované a věře M— ovi — z moci úřední činil nějaké formelní rozhodnutí ve smyslu § 170 čis. 1 tr. ř., zvláště když ani obžalovaná návrhu v té příčině neučinila a rozhodnutí takového nevyvolala. Ježto pak zde o nějaký právní omyl nejde, nelze přesvědčení soudu s výsledkem poříti. Nemůže tedy ani řeči býti o tom, že by byl soud nějaký zákonný předpis při hlavním přelíčení porušil, tím méně pak, že by šlo ve smyslu dovolávaného § 170 čis. 1 tr. ř. o nějakou zmátečnost.

Odvoláním domáhá se obžalovaná podmíněčného odsouzení, kteréž jí soud nalézací vzhledem k povaze trestního činu nepovolil, poněvadž, ač byla usvědčena, se nedoznala. Pokud se toho týče, sluší přisvědčiti názoru odvolatelky, že ve smyslu zákona ze dne 17. října 1919, čis. 562 sb. z. a n. jest pro posouzení otázky podmíněčného odsouzení jediné rozhodným, lze-li za daných okolností odůvodněně očekávati, že odsouzená i bez výkonu trestu povede pořádný život, a že zapírání obžalované s a m o s o b ě nemusí ještě býti přiznání podmíněného odsouzení v cestě a toto vylučovati. V té příčině dlužno zjistiti a uvážiti veškeré osobní

poměry obžalované, jakož i okolnosti, čin provázející, a teprve na základě jich řešiti se zřetelem k povaze a ke kvalitě trestního činu a k celkovému chování se, jakož i ke způsobu života obžalované před i po činu otázku, o niž jde. Poněvadž pak soud prvé stolice potřebných zjištění v tom směru neučinil, nelze nyní spornou otázku bezpečně řešiti, a proto musilo býti odvolání vyhověno, rozsudek musil býti v tomto rozsahu zrušen a nalézacímu soudu býti uloženo, aby, proveda potřebná šetření, o podmíněčném odsouzení znovu rozhodl.

Čís. 484.

Pokud dlužno vyšetřiti duševní stav obžalovaného.

(Rozh. ze dne 15. června 1921, Kr I 543/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 1. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, opírajíc se o zmateční důvod dle čis. 4 §u 281 tr. ř., spatřuje zmatek v tom, že byl zamítnut návrh, učiněný při hlavním přelíčení obhájcem na prozkoumání duševního stavu obžalovaného. Stížnosti jest přiznati oprávnění, neboť dle zásad §u 134 tr. ř., i pro hlavní přelíčení platících, jest duševní stav obžalovaného vyšetřiti tehdy, vzejdou-li pochybnosti o tom, zda byl obžalovaný při smyslech, či zda byla zde taková duševní porucha, kterou by byla jeho přičetnost vyloučena. Pochybnosti o přičetnosti vzejdou, jsou-li zde podstatné okolnosti, které vzbuzují podezření, že jest zde porucha duševní dle §u 2 lit. a) až c) tr. zák. Aby obžalovaný výslovně tvrditi musel, že není přičetným, že se činu dopustil v střídavém zakalení smyslů, se nevyhledává, stačí, když průvodní řízení objevilo objektivní momenty, které při svědomitém šetření stavu duševního přičetnosti obžalovaného pochybnou učinily. Řízení průvodní pak takové momenty objevilo. Obžalovaný byl okresním soudem zbaven částečně svéprávnosti pro záchvaty choromyslnosti. V důvodech tohoto usnesení se praví, že se nejedná o nemocného absolutně nepřičetného, nýbrž o osobu, u které se občas dostavuje zákal vědomí. Dostavuje-li se však u obžalovaného občas zákal vědomí, jest to příznak, že obžalovaný i trestního skutku, kterým byl soudem nalézacím vinným uznán v době zákalu vědomí, kdy byl proto nepřičetným, se dopustiti mohl. Nastala tudíž pochybnost o přičetnosti obžalovaného a bylo proto jeho duševní stav lékaři vyšetřiti. Mezičimním usnesením soudu nalézacího, kterým návrh byl zamítnut, byl zákon v ustanovení §u 134 tr. ř. porušen, zmateční důvod dle čis. 4 §u 281 tr. ř. jest dán a bylo proto zmateční stížnosti vyhověno.

Čís. 485.

Souběh zločinů dle §§ 68 a 76 tr. zák.

K pojmu »pobuřovatele a náčelníka« a k pojmu »odporu proti osobám vrchnostenským a strážím« ve smyslu § 70 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. června 1921, Kr II 243/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně jako soudu vyjimečného ze dne 9. března 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle §§ 68 a 76 tr. zák., vyhověl však stěžovatelům potud, pokud napadli výrok o trestu, jenž jim byl vyměřen dle vyšší, pokud se týče nižší sazby §u 70 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vyměřil trest dle §u 71 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Neprávem dovozuje zmateční stížnost, že souběh zločinů dle § 68 a § 76 tr. zák. jest nemyslitelným, ježto tento zločin jest jen zvláštním druhem kladení odporu vrchnosti a tudíž v případě odsouzení pro zločin dle § 68 tr. zák. ve zločinu tom již obsažen. V tomto případě vidí soud nalézací v obsazování úřadů — útok na četnickou stanici rozsudek sem nečitá, ačkoliv i tu nepochybně přichází v úvahu násilné překážení četnické stanici jako veřejnému úřadu (zákon o organizaci četnictva ze dne 14. dubna 1920, čis. 299 sb. z. a n. § 3) v její působnosti — ovšem v první řadě jeden z prostředků násilného odporu proti vojsku k utišení nepokoje přicházejícímu a tudíž k dalšímu uskutečnění zločinu dle § 68 tr. zák. Avšak již ze zákonitě definice zločinu pozdvížení vyplývá, že takovéto znásilňování veřejných úřadů není naprosto nutným rekvizitem tohoto zločinu, jakož se i v tomto případě neobmezovalo pozdvížení na toto obsazení dotyčných úředních místností, pokud se týče násilné vniknutí do nich. Nelze tudíž nahlédnouti, proč by s hlediska §u 34 tr. zák. neměl přípustným býti souběh, a činnost, vyčerpávající sama o sobě úplně skutkovou podstatu zločinu dle §u 76 tr. zák., neměla býti pachatelům zvláště přičítána, když byla jedním z prostředků k dosažení cíle dále sahajícího: klásti úspěšně odpor branné moci státu, vyslané k uklidnění davu srovného za účelem v §u 68 tr. zák. uvedeném. Že tam, kde skutková podstata zločinu dle § 68 tr. zák. úplně vyčerpána byla již před dobou, kdy k násilnému obsazování úřadů bylo přikročeno, a kde po případě odpor proti vojsku, k utišení davu přicházejícímu, v úvahu přichází ne jako samostatný zločin dle § 68 tr. zák., nýbrž jako okolnost trest kvalifikující (§ 70 tr. zák.), dány jsou předpoklady reálné konkurence obou trestních činů, v trestním zákoně jako samostatné zločiny upravených, netřeba ostatně vůči předpisu §u 34 tr. zák. zvláště dovozovati.

Z důvodu §u 281 čis. 10 po případě 11 tr. ř. vytýká stížnost všech rozsudků zmatečnost, pokud při výměře trestu vzat byl za podklad § 70 tr. zák., dovozujíc, že žádný ze stěžovatelů v odporu proti osobám vrchnostenským nebo strážím k utišení nepokoje přicházejícím nesetřval. Ohledně některých obžalovaných shledává krom toho stížnost překročení

mezi zákonitě trestní sazby ve smyslu Šu 281 čís. 11 tr. ř. v tom, že soud vyměřil jim trest dle vyšší sazby, platné pro náčelníky a pobuřovatele. Ve směru posléze uvedeném dovozuje stížnost zejména ohledně obžalovaného Vincence E., že býti předákem dělnictva není ještě totožným se zjištěním, že by býval jmenovaný náčelníkem a vůdcem jeho při pozdvížení, což platí tím více o obžalovaném, jenž na nádraží stál bez pušky nečinně a ničeho nenastrojiv. Že by byl dával příkazy, není prý ničím doloženo. Než tvrzení posléze uvedené nespadá pod hledisko hmotněprávního důvodu zmatečnosti. Okolnost, že obžalovaný nezasahoval snad činně do odzbrojování vojska, nevylučuje, že by nemohl býti při pozdvížení dělnictva pobuřovatelem nebo náčelníkem, neboť právě tyto obmezují se pravidelně na vedení akce a udílení rozkazů, do jich provedení činně nezasahujíce. Závěr svůj ohledně jmenovaného obžalovaného neodvozuje však soud z pouhé okolnosti, že byl předákem dělnictva, nýbrž z okolnosti, že on to byl, jenž dělnictvo vyzýval ku hromadné návštěvě tábora, jakkoli byl tak dalece do poměrů zasvěcen, že musil čítati s tím, že pravděpodobně dojde k násilí proti vojsku, že, jsa přítomen odzbrojování vojska na nádraží, svého nepopřehého vlivu na dělnictvo nepoužil k tomu, aby tomuto počínu srazil se zabrániti, a že, byv upozorněn na neudržitelnost situace v O., jel do Brna vyjednávat se stávkovým výborem. Dospěl-li na tomto podkladě nalézací soud ku přesvědčení, že obžalovaný Vincenc E. dával srocenému dělnictvu pokyny a příkazy jako pobuřovatel a náčelník, nelze v tomto zjištění, podmiňujícím zvláštní trestní sazbu, shledávati právně mylné posouzení. I ohledně Františka Ch., Hynka P. a Arnošta S., z nichž prvý při odzbrojování vojska na nádraží udílel rozkazy, táhl v čele sroceného zástupu do obce I. a zde celou akci obsazování úřadů řídil, druhý rovněž na nádraží rozkazy udílel, kulomet na četnické stanoviště a radnici namířil a na nádraží v I. stráž postavil, třetí pak na nádraží udílel telefonické rozkazy a direktivy a telefonický styk se střediskem v O. udržoval, nebyla správnost jich označení náčelníky a pobuřovateli vzhledem ku význačné úloze, kterou při pozdvížení hráli, otřesena námičkami zmateční stížnosti, jež pohybují se převážně na poli formálním. Jen ohledně Františka E. nutno připustiti, že zjištěná jeho činnost, že totiž při odzbrojování vojska mezi prvními vnikl do vagonů, v čele rozvášněného davu s neobyčejnou smělostí a prudkostí si počínal a příkladem předcházel ostatním dělníkům, dokazuje sice zvláště intenzivní účast v odporu proti vrchnosti, ne však ještě, že byl pobuřovatelem nebo náčelníkem; není zároveň zjištěno, že by si býval způsobem uvedeným počínal s úmyslem, aby příkladem svým vykonával na ostatní dav vlivy podněcující. Pokud jde o předpoklad Šu 70 tr. zák., »setrvání v odporu proti osobám vrchnostenským neb strážím, k utišení nepokoje přicházejícím«, sluší přisvědčiti vývodům zmateční stížnosti, že předpokladu toho u žádného z obžalovaných není a že proto neprávem vzal soud za podklad vyměření trestu trestní sazby § 70 tr. zák. Jako strážce k utišení nepokoje přicházející, přichází dle správného názoru rozsudku v úvahu vojsko, které dne 14. prosince 1920 do O. došlo, aby po událostech ze dne předchozího pokoj a pořádek v O. znovu zjednálo. Byl i ovšem celá akce zahájena po zdolání četnictva a vojska v O. dne 13. prosince tuto i v I. čelila nepřímě k tomu, aby další odpor proti vojsku, jehož zakročení po událostech z tohoto dne

ovšem nutně musilo býti očekáváno, byl připravován, nelze přece mluvit důvodně o setrvání v odporu proti tomuto vojsku u těch obžalovaných, jichž činnost obmezila se po událostech v O. místně výlučně na I., kam vůbec žádné vojsko k uklidnění nepokoje nepřišlo. Ani u těch obžalovaných, kteří i dne 14. prosince k výzvě o pomoc proti branné moci, do O. přicházející, se tam dostavili, není zjištěno, že by se byli odporu tam kladeného nějak činně účastnili. Jen Vojtěch N., rovněž do O. se dostavivši, konal, jak zjištěno, dne 14. prosince 1920 sice na kopci Koblíhu s jinými ozbrojenými dělníky hlídku, jež dávala ohněm nějaká znamení. Než ohledně tohoto obžalovaného nevychází jasně ze zjištění rozsudku, »že odzbrojování u elektrárny z blízka přihlížel«, že by se již i 13. prosince, byl i po táboru »se zástupem« k elektrárně šel, ku srocení se společným se srocením davem úmyslem byl přidal (§ 69 tr. zák.), tak že ani u něho v činnosti dne 14. prosince, čelící ovšem k tomu, aby přicházejícímu vojsku násilím kladen byl odpor, nelze spatřovati bezpečně setrvání v odporu. Měla tudíž při správném použití zákona vzata býti za podklad vyměření trestu při těch obžalovaných, kteří přicházejí v úvahu jako pobuřovatelé nebo náčelníci, vyšší sazba, při ostatních stěžovatelích, pokud nesúčastnili se znásilňování úřadů v I., nižší sazba Šu 71 tr. zák.

Čís. 486.

Není třeba, by vpád (§ 83 tr. zák.) stal se za skutečného přemožení překážek fysickou námahou, stačí, stal-li se s takovou fysickou přemocí, že napadený vůbec nemůže pomýšlet na úspěšný odpor.

(Rozh. ze dne 20. června 1921, Kr I 459/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Hmotněprávní důvod Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že neprávem shledán byl ve zjištěném jednání stěžovatelů trestný čin vůbec, nanejmé zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák., jelikož tu není ani násilného vpádu nebo vtrhnutí, ani násilí na osobě majetníka a t. d. Pouhé psychické násilí, spatřované soudem v omezování moci správce K-a, svobodně se rozhodovati a svůj úřad dle vlastní vůle vykonávati, prý nepostačuje, o násilném vpádu může pak prý býti jen tehdy řeč, když se překonávají fysickou námahou překážky v cestě stojící, čehož tuto nebylo. Než proti vývodům zmateční stížnosti sluší poukázati k tomu, že nalézací soud shledal v jednání obžalovaných první případ Šu 83 tr. zák., t. zv. rušení míru pozemního. Ke skutkové podstatě tohoto zločinu však zákon násilí na osobě majetníkově, neb jeho domácích lidech, na jmění a statku, vůbec nevyžaduje. Stačí, bylo-li vůbec, opomenouc vrchnosti, s více lidmi sebranými násilným vpádem rušeno pokojné držení pozemku nebo práv naň se vztahujících. Budiž proto jen mimochodem

poukázáno k tomu, že, i kdyby byl soud spatřoval v jednání obžalovaných trestný čin dle druhé alternativy §u 83 tr. zák., což vzhledem k tomu, že stěžovatelé vnikli do kanceláře vrchního správce K-a, rovněž nebylo by neoprávněno, i psychické násilí, jím zjištěné, musilo by býti uznáno za postačitelé, ježto zákon mluví o násilí na osobě vůbec, aniž by mezi povahou násilí rozlišoval; ostatně jest nad vši pochybnost zjištěno i násilí na jmění a statku, kdyžtž obžalovaní bez všelikého oprávnění svémocně zabrali hned celý statek jménem revolučního výboru pro republiku. Ve směru tom stačí pak pro pouhé vniknutí — a více zákon v druhé větě §u 83 tr. zák. nevyžaduje — pouhý vstup do kanceláře proti výslovně projevené nebo domnělé vůli oprávněného, což rozsudek zcela přesně zjišťuje. Než ani s hlediska první věty §u 83 tr. zák. nelze uznati zjištění násilného vpádu ohledně stěžovatelů právně pochybeným, ježto násilnost vpádu nevyžaduje, aby stal se za skutečného přemožení překážek fysickou námahou. Vpád jest i tenkrát násilným, když se stal s takovou fysickou přemocí, že napadený vůbec na úspěšný odpor nemůže pomýšletí a nic jiného mu nezbyvá, než aby se podrobil vůli vpadnivších a jejich fysické moci ustoupil. To pak rozsudek v tomto případě zjistil. Nejedná se proto, jak zmateční stížnost dovozuje, o pouhé civilně-právní rušení držby a nemůže na správnosti právního stanoviska rozsudku ničeho změnití okolnost, že snad jiné případy za jiných okolností jinak byly posuzovány.

Čís. 487.

»Vrchnostenskými osobami« ve smyslu §u 70 tr. zák. jsou veřejné orgány, určené dle svého služebního postavení přímo pro péči o zachování veřejného pokoje a řádu.

(Rozh. ze dne 20. června 1921, Kr II 245/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně, jako soudu výjimečného ze dne 17. února 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem vzbouření dle §§ 68 a 69 tr. zák. potud, pokud byl jim trest vyměřen podle §u 70 tr. zák., rozsudek ve výroku o trestu zrušil a vyměřil obžalovaným trest dle druhé sazby §u 71 tr. zák.

Důvody:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se zmatku §u 281 čís. 11 tr. ř., dovozuje, že rozsudek překročil zákon, když za podklad výměry trestu obžalovaných vzal prvou sazbu §u 70 tr. zák. a ne druhou sazbu §u 71 tr. zák. Soud vidí předpoklad použití trestní sazby §u 70 tr. zák. v osobním zakročení přednosta R., jenž chtěl odjezd vlaku prosadití a za tím účelem dav uklidnití. Nelze ovšem přisvědčiti názoru zmateční stížnosti, že by vzhledem k doslovu zákona nestačilo zakročení jedné osoby vrchnostenské, nýbrž že by bylo třeba zakročení několika takových osob, ježto zákon v §u 70 tr. zák. zřejmě jako i na jiných mí-

stech, ku př. v §§ 85 b), 333 tr. zák. užívá množného čísla jen vzhledem k možné mnohosti případů a jako označení druhového. Než, mluví-li zákon o setrvání v odporu proti osobám vrchnostenským ve spojení se strážemi, k utišení nepokoje přicházejícími, a činí-li na tom závislým stupňování trestnosti při zločinu, jenž již záleží v tom, že se vrchnosti odpor činí, pak nelze ustanovení §u 70 tr. zák. první věty rozumětí jinak, než že těmito osobami vrchnostenskými, kladenými na roveň strážím, jsou míněny veřejné orgány, určené dle svého služebního postavení přímo pro péči o zachování veřejného pokoje a řádu, tedy orgány politické správy, policie, četnictva a pod. Nasvědčuje tomu též předpis §u 73 tr. zák. o zločinu vzbouření, jenž tvoří nejvyšší stupeň násilného odporu proti vrchnosti a činí skutkovou podstatu závislou na skutečnosti, že ku zjednání pokoje a pořádku bylo třeba užítí moci. Všechny tyto úvahy vedou k této stupnici: pozdvižení proti vrchnosti ve smyslu druhého odstavce §u 68 tr. zák., samo o sobě trestné dle sazeb §u 71 tr. zák., pozdvižení, v němž setrváno i při zakročení řádné moci, povoláné ku zjednání pokoje a pořádku, trestné dle vyšších sazeb §u 70 tr. zák.; pozdvižení kvalifikované dle §u 73 tr. zák., k jehož utišení bylo třeba použití moci mimořádné — zločin vzbouření. V tomto případě přichází ještě v úvahu, že přednosta R. byl právě ta vrchnost, proti jejíž nařízení násilný odpor směřoval a že osobně zakročil právě jen, by výkon svého nařízení prosadil, takže násilný odpor davu vždy vlastně, z počátku nepřímý, pak přímo proti němu směřoval, a že vůbec nijak vůči davu neprojevil, že by byl přišel za účelem utišení nepokoje, takže nebylo tu podkladu pro zjištění, že by obžalovaní subjektivně ku vědomí této, trestnost zvyšující okolnosti byli dospěli. Nalézací soud skutečně tedy porušil zákon, když trest vyměřil dle §u 70 a ne dle §u 71 tr. zák.

Čís. 488.

Pochybnosti co do materiální oprávněnosti úředního výkonu neosvobozují od zodpovědnosti ve smyslu §u 81 tr. zák.

Ku pohrůzce ve smyslu §u 81 tr. zák. se vyžaduje, by byla s to vzbudití obavu, že pachatel vykoná hned to, čím hrozil.

Klacek jest zbraní ve smyslu §u 82 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 884/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 26. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

Důvody:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že výkupní komise nebyla oprávněna předsevzítí dotyčný úkon, tak že tu nešlo o úkon úřední. Komise směla prý jen odvéztí naměřenou již pšenici přes odpor deputátníků ve dvoře se nalézajících, neměla

prý však práva, na sýpkách uložené obilí, které nebylo zabaveno a bylo tudíž volné, měřiti a přesvědčovati se, zda-li pro lidi ve dvoře zaměstnané je s důstatek obilí na jejich deputáty. Než v ohledu tomto dlužno především poukázati na zjištění nalézacího soudu, že komise byla oprávněna dáti dotyčné obilí přeměřiti, poněvadž od zjištění množství obilí závisel výpočet, kolik obilí bylo třeba pro domácí potřebu a mnoho-li ho mohlo být odebráno. Nehledíc k tomu měl obžalovaný možnost, byl-li toho náhledu, že komise není oprávněna k provedení úředního úkonu, stěžovati si zákonnou cestou proti jejímu postupu, nikterak však nelze uznati přípustným, by úřednímu úkonu odpor kladl a svémocně řešil otázku, smí-li komise úřední úkon provéstí či nikoli. Pochybnosti co do materiální oprávněnosti úředního výkonu neosvobozují od zodpovědnosti ve smyslu § 81 tr. zák. Formelní pak oprávnění komise k úkonu, založené ať ve vrchnostenském příkaze, ať v úředním, nebo služebním postavení členů komise, jež dle zákona jest jediné směrodatným, nebere stížnost vůbec v odpor. Uplatňovaná obrana musí tudíž zůstatí bez vlivu na posouzení skutkové povahy jednání obžalovaného. Neprávem brojí dále stížnost proti podřadění činu pod ustanovení § 81 tr. zák. z té příčiny, že prý v tom, že obžalovaný vzal do ruky klacek a počal jím šermovati kolem sebe, volaje, že tam (totiž k pšenici) nikdo nesmí ani na krok, nelze spatřovati nebezpečného vyhrožování. Správně vystihuje sice stížnost pojem nebezpečné pohružky ve smyslu § 81 tr. zák., uvádějíc, že je tu tehdy, když pohružka je s to vzbuditi obavu, že ten, kdo hrozí, vykoná hned něco, co by bylo na újmu životu neb zdraví ohroženého veřejného orgánu, a ponechává ohroženému jen volbu, buďto od úředního úkonu upustiti, nebo býti připraven na neprodlené porušení tělesné integrity. Neprávem však míní, že by tyto předpoklady nebyly v daném případě kryty zjištěními rozsudku. Zjišťujeť nalézací soud, že komise následkem pohružky obžalovaného od dalšího výkonu úředního upustila, ježto bez použití zbraně by se odebrání obilí a přeměření jeho nebylo dalo provéstí, že vyhrůžné jednání obžalovaného bylo způsobilé uvěsti členy komise, zejména Aloisa K-a a Antonína T-a, ve strach a nepokoj, že jmenovitě K. očekával každou chvíli, že klacek bude míti na zádech a že u členů komise musila býti výrokem obžalovaného vzbuzena obava, že, kdyby se k obžalovanému přiblížili, byli by klackem zasaženi. Ze zjištění těchto plyne nepochybně, že vyhrůžka obžalovaného směřovala proti tělesné integritě členů komise a že budila obavu, že bude též ihned vykonána, splněna. Uplatňuje-li stížnost, že o nebezpečné vyhrůžce nemůže býti proto řeči, že členové výkupní komise byli známými obžalovaného a že věděli, že by obžalovaný při své povaze nikomu neublížil, staví se tím jednak v odpor se zjištěními nalézacího soudu, což je v řízení zrušovacím při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. nepřipustno (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.), jednak uplatňuje něco, co pro skutkovou povahu zločinu dle § 81 tr. zák. je nerozhodno. Neboť skutečně ublížení mělo by dle § 82 tr. zák. význam jen pro otázku trestu. Pohružka obžalovaným projevená odpovídá proto úplně podmínkám, které jsou potřebny k použití § 81 tr. zák. Poněvadž pak nalézací soud zjistil a způsobem zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) vyhovujícím odůvodnil, že pohružka stala se v úmyslu, zmařiti úřední úkon, jest odsuzující výrok ve smyslu § 81 tr. zák. po stránce právní úplně bez-

vadným. Zakládá-li však činnost obžalovaného skutkovou povahu zmíněného zločinu, nemůže přicházeti již v úvahu čin méně trestný, přestupek § 312 tr. zák., i je stížností odňata půda pro uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. Neodůvodněnou je konečně stížnost, pokud opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř., namítá, že slabý klacek nelze považovati za zbraň a že tudíž nalézací soud, pcutživ vyšší sazby § 82 tr. zák., vybočil ze svého práva trestného. Předně nekryje se tvrzení stížnosti se zjištěními rozsudku, tvrdí-li, že klacek byl slabý, poněvadž to z rozsudku není vidno. Každým způsobem však dlužno klacek označiti ve smyslu § 82 tr. zák. za zbraň, poněvadž se hodí stejně jak k útoku, tak i k obraně proti člověku a jest způsobilý ohrožiti jeho tělesnou bezpečnost, a ježto § 82 tr. zák. nemá na mysli jen zbraně smrtící nebo, zbraně v technickém slova smyslu. Stačí vůbec každý předmět, jenž je způsobilý sesílití útoku, směřující proti vrchnostenské osobě a ohrožiti tělesnou její bezpečnost.

Čís. 489.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.)

Lhostejno, zda ten, kdo předměty potřeby podloudně přes hranice dopravuje, jest jich vlastníkem či přepravuje-li je pro osobu třetí. Likéry jsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 902/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. namítá stížnost proti odsuzujícímu výroku, že likér, který vezl obžalovaný přes hranice, nenáležel jemu, nýbrž jistému říšskému Němci, jenž obžalovaného zjednal k odvezení koupeného likéru. Než okolnost tato je s hlediska zákona naprosto nerozhodna. Dle § 2 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. dopouští se přestupku, pokud se týče přečinu nebo zločinu, podle ceny vyvážených věcí, ten, kdo dopravuje předměty potřeby do ciziny bez potřebného povolení. Používajíc všeobecného výrazu »doprava«, chce zákon svým ustanovením zachytiti veškerou podloudnou přepravu předmětů potřeby z tuzemska do ciziny, jakkoli a kýmkoli převezatou a nezáleží proto na tom, je-li ten, kdo předměty podloudně přepravuje, vlastníkem jejich či přepravuje-li je pro osobu třetí, poněvadž zákon v té příčině nerozeznává. Nezávažno je též, že obžalovaný v době, kdy ho zmíněný cizinec najal, nevěděl ani, do které vesnice má likér převéztí, poněvadž rozhodno jest zjištění, že jej chtěl převéztí přes hranice do ciziny. Obranou, že nevěděl, zda jedná proti zákonu, uplatňuje obžalovaný omyl nikoli rázu skutkového, nýbrž povahy právní, který

však dle zákona (§§ 233, 238 zák.) neomlouvá, poněvadž ku trestnosti skutku se nevyžaduje, by si obžalovaný byl uvědomil, že páchá čin dle zákona trestný, ježto neznalostí zákazu vysloveného byt i zákonem speciálním nelze se nikomu brániti. Neodůvodněnou je též výtku, že by v tomto případě nešlo o předmět potřeby. Stížnost míní, že úmyslem zákona bylo, stíhati vývozce předmětů potřeby všeobecné, jako mouky, cukru a pod., nikoli však předmětů přepychových, jakými jsou likéry. Než, hledíc k tomu, že v §u 1 zákona o podloudném vývozu je co do významu předmětů potřeby poukázáno k § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., dlužno otázku řešiti pouze s hlediska posléze citovaného zákona. Dle §u 1 tohoto zákona rozumějí se pak pod předměty potřeby věci movité, sloužící přímo neb nepřímo životním potřebám lidí a domácích zvířat. Na náležitost nezbytnosti, větší neb menší potřebnosti, užitečnosti neb účelnosti, jemnější neb hrubší jakosti toho kterého předmětu neklade se důraz, nýbrž rozhodným je jen, slouží-li předmět ten vůbec životním potřebám lidí. To nelze popírati ohledně likérů, byt i jich snad pro jejich vyšší cenu užívaly po větce jen třídy zámožnější, poněvadž tím nepozbývá jich spotřeba pro obyvatelstvo veškerého významu. Dle toho bylo by lze z §u 1 citov. zákona vylučovati jen takové předměty, dříve přepychové, které nejsou s to, aby sloužily životním potřebám lidí vůbec.

Čís. 490.

Soud porotní smí dáti porotcům otázky dodatkové pouze tenkrát, když tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům dotyčné okolnosti trestnost vylučující.

Beztrestnost dle §u 2 lit. g) tr. zák. nelze přiznati tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 33/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského porotního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. listopadu 1920, jímž byla obžalovaná dle §u 334 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin zavraždění dítěte dle §u 139 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 6 a 10 (správně jen čís. 6) §u 344 tr. ř. Vytýká, že soud porotní, přípustiv neprávem otázku dodatkovou, znející na neodolatelné donucení dle §u 2 lit. g) tr. zák., porušil ustanovení §u 319 tr. ř. a zavinił tím zmatečnost rozsudku dle čís. 6 §u 344 tr. ř. Stížnost jest odůvodněna; obhájce obžalované navrhl při hlavním přelíčení, aby byla porotcům dána otázka dodatková dle §u 319 tr. ř. a §u 2 lit. g) tr. z. s odůvodněním, že obžalovaná jednala ze strachu před rodiči, zvláště před otcem, který jí činil výčitky pro její popírání těhotenství. I když je správně, že se obžalovaná takovýmto způsobem

hájila, smí soud porotní dáti porotcům otázky dodatkové pouze tenkrát, když tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům dotyčné okolnosti, trestnost vylučující. V tomto případě však strach před rodiči, zvláště otcem, obžalovanou tvrzený, i kdyby dosáhl sebe vyššího stupně, nemůže zakládati neodolatelného donucení dle §u 2 lit. g) tr. zák. Neodolatelným donucením ve smyslu tohoto zákonného ustanovení dlužno rozuměti případ střenutí se zájmů nebo povinností, v němž může jednající zachrániti sebe nebo jiného před těžkým a bezprostředním nebezpečenstvím pouze tím, že se dopustí činu trestním zákonem zakázaného. Příčinou tohoto stavu nouze mohou býti nejen živelní pohromy, útoky zvířat nebo osob nepřičetných, nýbrž i násilí psychické (vis compulsiva), t. j. vyhrůžka, v každém případě však se vyhledává, má-li nouze omlouvati, úměrnost statku obětovaného a zachráněného. Proto nelze přiznati beztrestnost tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného. V případě, o nějž tu jde, obžalovaná vůbec nevrátila, že jí otec hrozil nějakým zlem pro případ, že by měla nemanželské dítě, nýbrž tvrdila pouze, že obětovala život dítěte jen proto, aby se zachránila před výčitkami rodičů, jichž se, ať již právem či neprávem, obávala. Avšak pouhý strach před výčitkami nezakládá stavu nouze, není-li zde psychického donucování osobou třetí, nepoměr obou statků (život dítěte, shoda s rodiči) pak je tak zřejmým, že nutno předem vyloučiti beztrestnost, obětuje-li se statek nejvyšší hodnoty za cenu osobního pohodlí a příjemnosti pachatelovy. Soud porotní vyložil tudíž nesprávně zákon, přípustiv k návrhu obhájcovu otázku dodatkovou na neodolatelné donucení.

Čís. 491.

Ke skutkové podstatě §u 305 tr. zák. se nevyžaduje, by pachatel vyzýval k páchání určitého trestného činu.

Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 87 tr. zák., prvý případ, stačí, vytvořil-li pachatel úmyslným jednáním stav, jenž zavádá příčinu k obavám, že bude mít v zápětí následky vytčené v §u 85 lit. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 165/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 10. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku podle §§ 5 a 83, zločinem veřejného násilí dle §u 87 a přečinem dle §u 305 tr. zák., pokud čelila proti výroku rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud čelila proti výrokům, jimiž byl stěžovatel uznán vinným zločiny spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku dle §§ 5 a 83 tr. zák. a veřejného násilí dle §u 87 tr. zák., napadený rozsudek v těchto směrech zrušil a uznal obžalovaného vinným pouze zločinem dle §u 87 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., brojí stížnost předně proti odsuzujícímu výroku dle §u 305 tr. zák. Tvrdí, že závadný výrok: »kdyby se to (míněno zabrání »Lidového domu« v Praze) stalo u nás, my bychom jim to ukázali; já byl také voják, jen ať přijdou, my jim to dáme«, neobsahuje vůbec vyzvání k určitému činu, je prý to jen projev rozhořčení nad zabráním Lidového domu v Praze s podotknutím, že kdyby se něco takového stalo v Kolíně, by si to Kolínští nedali líbiti. Náhled stížnosti je především nesprávný, pokud má za to, že § 305 tr. zák. vyžaduje vyzvání k určitému činu. To je náležitostí nedokonaného svádění ve smyslu §§ 9 a 239 tr. zák., předpokládajících vybízení, podněcování a svádění jedné neb více individuálně určitých osob ku konkrétně určitému trestnému činu, kdežto ustanovení §u 305 tr. zák. má na zřeteli neurčitá, všeobecná vyzvání k páčání protizákonných nebo nemravných činů, pokud se týče všeobecně znějící vychvalování neb omlouvání jich. O takovýto případ tu jde. Zcela nenucený a přirozený výklad závadného výroku vede k závěru, že obžalovaný jednak schvaloval, při nejmenším však omlouval postup oněch osob, které při zabírání Lidového domu v Praze stavěly se na odpor četnictvu a policii konajícím službu a provádějícím vrchnostenský příkaz, jednak pak vyzýval k násilnostem a odporu pro případ, kdyby k podobnému zakročení četnictva nebo policie mělo dojít v Kolíně. Jde proto o výzvu k nezákonným činům, pokud se týče jich schvalování a omlouvání a nikoli o pouhý projev rozhořčení nad zabráním Lidového domu v Praze, jak zmateční stížnost dovodití se snaží. Namítá-li stížnost, že obžalovaný pokládal zabrání domu tohoto omylem za nezákonné, tvrdí tím jen omyl povahy právní, jenž nemůže ospravedlnit trestnost jednání jeho (§ 233 tr. zák.). V tomto směru je zmateční stížnost neodůvodněna.

Částečně oprávněnou je však v tomto ohledu: V odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že, když po ukončení tábora důvěrník Josef Š. vybízel lid, aby se rozešel a hleděl zastavit práci, kde se ještě pracovalo, dodal ale, aby se nedemolovalo, nýbrž aby se zvolila 6členná deputace, rozkřikl se obžalovaný: »To si líbiti nedáme, práce stát musí a kde budou pracovat, tam jim to rozbijem,« a že hned na to dav okolo něho stojící a dosud jen hlučně debatující, tímto výkřikem obžalovaného rozvášněný, počal vyhrůžovat a odešel pak ku tiskárně, kde tisknou se »Středočeské Hlasy«, že tam byla vyražena vrata, stahovány řemeny a páčány jiné násilnosti, takže dělnictvo v tiskárně zaměstnané a dosud pracující bylo nuceno opustit práci, při čemž mohlo snadno dojít ku srážce a krveprolití mezi rozvášněnými davy a stráží i dělnictvem, které práci opustit nechtělo. Na základě tohoto děje uznal soud, že obžalovaný shora vyličeným způsobem nejen radou, poučením a schvalováním jakožto původce nastrojil, že lidé, opomenuvše vrchnost, vtrhli do místnosti zmíněné tiskárny násilně s více lidmi sebranými a tam vykonali násilí na lidech domácích, na jmění a statku a že k tomuto zlému činu úmyslně příčinu zavládl (§§ 5 a 83 tr. zák.), nýbrž krom toho, že v době největšího rozvášnění davů a v době politických nepokojů vyzýval davy, by násilným způsobem donutily dělnictvo v továrnách, kde dosud se pracovalo, ku zastavení práce a že

jednání toto, předsevzaté ze zlomyslnosti, bylo způsobilé přivodití v §u 85 tr. zák. lit. b) naznačené nebezpečnosti pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidského a ve větší míře pro cizí majetek (§ 87 tr. zák.). Právnem uplatňuje zmateční stížnost s hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že odsouzení obžalovaného ve směru §§ 5 a 83 tr. zák. není odůvodněno. Neobsahuje skutečně, jak stížnost správně vytýká, shora citovaný výrok obžalovaného vyzvání ku vtrhnutí do tiskárny neb místnosti »Středočeských Hlasů« a nezjišťuje rozsudek ani jinak ničeho, z čeho by se dalo soudit, že výzva obžalovaného nesla se právě tímto určitým směrem. Odsouzení obžalovaného pro zmíněný zločin nenalézá proto ve zjištěném ději skutkovém dostatečné opory. Naproti tomu je však po stránce právní úplně bezvadným odsuzující výrok dle §u 87 tr. zák. Tímto všeobecným ustanovením trestním mají býti postižena ona neurčitá ohrožení tělesné integrity lidí, pokud se týče cizího majetku ve větším rozsahu, která jsou přivoděna jakýmkoliv ze zlomyslnosti předsevzatým jednáním nepřímou, však úmyslně, s vědomím a vůlí pachatele, nikoli však pouze z nebalosti. Tento moment neurčitosti ohrožení charakterizuje právě prvý případ zločinu dle §u 87 tr. zák. K jeho skutkové povaze stačí proto, je-li jednáním pachatele vytvořen takový stav věci, jenž zavdává příčinu k obavám, že následkem něho bude někdo na tělesné integritě neb na majetku ve větším rozsahu poškozen. Takovéto nebezpečí bylo však výkřikem obžalovaného vyvoláno, jak to nejpádněji dokazuje zjištění soudu, že ihned po výkřiku tom dav okolo obžalovaného stojící a dosud jen hlučně debatující, počal vyhrožovat a odešel ku tiskárně, kde dopouštěl se různých násilností na majetku, že bylo tím vyvoláno i nebezpečí krveprolití mezi rozvášněnými davy, stráží i dělnictvem, chtějícím pracovat. S tvrzením, že výrok obžalovaného nebyl činem ze zlomyslnosti spáchaným a že byl jen bezmyšlenkovým opakováním toho, co bylo jinými slovy proneseno s balkonu radnice, ocitá se stížnost v odporu se zjištěním rozsudku, že se tak stalo ze zlomyslnosti, v kterémžto výroku dochází výrazu i ten moment, že obžalovaný, člověk soudný, byl si také vědom způsoblosti svého jednání, přivodití některé z nebezpečí v §u 85 lit. b) naznačených. Shora vyličený skutkový děj opodstatňuje proto plně skutkovou podstatu zločinu dle §u 87 tr. zák., ale jen tuto kromě uvedeného ovšem přečinu dle §u 305 tr. zák.

Čís. 492.

Skutková podstata zločinu veřejného násilí dle §u 83 tr. zák. jest splněna, byla-li vlastníku odňata dispozice ohledně nemovitého statku, ať se zabírající skutečně držby ujali čili nic. Není třeba, by násilí na osobě bylo skutečně vykonáno.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 172/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 22. ledna 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §u 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce věcné namítá stížnost, že ve zjištěném jednání obžalovaných nespočívá skutková podstata zločinu dle Šu 83 tr. zák., poněvadž zde není násilného vpadnutí do cizího majetku, ježto obžalovaní přišli bez násilí, nikoho nevypudili ani neohrožovali, není zde prý dále rušení držby nemovitého majetku, poněvadž nikde nedošlo k ujmoutí se cizí držby, a konečně nebylo prý vykonáno žádné násilí na osobách a na věcech. Námitky stížnosti jsou liché. Násilné vpadnutí ve smyslu Šu 83 tr. zák. předpokládá arci již dle svého znění, by bylo vynaloženo násilí, tím však jest nejen násilí fyzické, nýbrž i morální (psychické) tenkrát, když osoby, do cizí nemovitosti vpadnuvší, projevíly buď výslovně nebo mlčky (způsobem konkludentním) úmysl, použítí po případě násilí, proti němuž by byl všecken odpor marným. V tomto daném případě zjišťuje první soud, že oba obžalovaní se zástupem více lidí vstoupili do kanceláře ředitele velkostatku, zde prohlásili, že zabírají velkostatek s veškerými dvory a podniky, přejímají veškeré úřednictvo, zabavují veškeré zásoby a zakazují je vydávati, že vyzvali ředitele, aby jim vydal pokladnu a knihy; dále zjišťuje, že oba obžalovaní jako vůdcové vícečlenné deputace shluknutého davu vstoupili do budovy rolnického družstva v S. a do mlýna Josefa K. v K. a že obžalovaný Š. prohlásil v onom případě účetnímu, že se družstvu zakazuje disponovati obilím, v tomto případě provedl revisi mlýna, zabavil obilí, zřídil stráž a dal pak obilí odvésti. Konečně zjišťuje rozsudek, že jak ředitel panství, tak i účetní družstva a majitel mlýna se podrobili rozkazům obžalovaných jen z donucení, totiž proto, že věděli, že by proti davu sroceného lidu odporem ničeho nepořídili. I když se tedy obžalovaní nedopustili při vstupu do nemovitosti násilných činů, dlužno spatřovati v tom, že oba obžalovaní jako původci akce a vůdcové davu s více osobami vstoupili do kanceláře velkostatku a učinili prohlášení, jímž do-savadnímu vlastníku, chráněnému zákonem, nezákonnou cestou odňali volnost vykonáváním práv majitelských, násilný vpád v pokojnou držbu pozemků a v tom, že vnikli do budovy družstva a do mlýna proti mlčky projevené, předpokládané vůli majitele, násilné vniknutí do domu. Naplňuje tudíž jednání obžalovaných zákonný předpoklad násilného vpádu, poněvadž v obou případech jednali způsobem, který nedopouští pochybnosti, že byli odhodláni s davem použítí násilí proti každému, kdo by se pokusil jejich svémoci klásti odpor. Neprávem popírá stížnost, že by zde bylo dalších dvou náležitostí skutkové podstaty zločinu Šu 83 tr. zák. shora zmíněných. Rušení držby nemovitého majetku spočívá právě v tom, že vyslovivše zabrání omezili, pokud se týče znemožnili obžalovaní oprávněnému vlastníku volně vykonávati práva majitelská. Dle zákona jest vlastník oprávněn zásadně neobmezeně a dle své vůle vládnouti podstatou i užitky věci a každého jiného z toho vyloučiti (§ 354 obč. zák.). Bezelstný držitel může již proto, že věc bezelstně drží, nikomu z toho nejsa práv, dle libosti věci užívati, ji spotřebovati ano i zničiti (§ 329 obč. zák.). Byla-li, jak se stalo v tomto případě, vlastníku velkostatku volná dispozice majetkem odňata, pak byl zajisté v pokojné držbě nemovitého majetku rušen, ať již došlo ku skutečnému ujmoutí držby se strany zabírajících čili nic. Násilím na osobách bylo již hromadně

vystoupení většího počtu osob, jichž vůdcové — obžalovaní — prohlásili podniky a zásoby za zabrané, když správčům, pokud se týče majitelům jich nezbyvalo nic jiného, než podrobiti se diktátu vniknuvšího lidu, nechtěli-li se vystaviti horším následkům, kdyby se cizí vůli nepodrobili. Aby násilí na osobě bylo skutečně vykonáno, zákon v Šu 83 tr. zák. nežadá; stačí, když pachatelé byli hotovi případný odpor přemoci násilím, tedy také, když držitel se ani neodvážil odporovati, vida, že by to bylo marné, jak to je zjištěno také v tomto případě. Násilí na jmění a statku záleželo v tom, že zabráním podniků bylo vysloveno, že se majitelům, pokud se týče jich zástupcům odnímá právo volně nakládati s majetkem, v čemž zajisté spočívá protizákonné a svémocné zasahování do majetkové sféry vlastníků, kteréž nelze jinak označiti než jako násilí.

Čís. 493.

»Nebezpečnou pohrůžkou« ve smyslu Šu 81 tr. zák. jest každé jednání pachatelovo, jímž dává některé z osob v témž paragrafu jmenovaných na jevo, že jí pravděpodobně způsobí určité zlo.

(Rozh. ze dne 25. června 1921, Kr I 834/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnii stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 15. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle Šu 81 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle Šu 281 čís. 9 tr. ř., klade stížnost váhu na to, že rozsudek nezjišťuje ani, že by byl obžalovaný četníkům jednak slovy, jednak použitím zbraně hrozil, ani že by jim byl kladl skutečný odpor, takže, když v tom, že má někdo u sebe zbraň, ještě pohrůžku spatřovati nelze, prý není splněna skutková podstata zločinu dle Šu 81 tr. zák. Dle rozhodovacích důvodů rozsudku spatřuje nalézací soud nebezpečnou pohrůžku se zbraní v tom, že obžalovaný zvedl proti četníkovi ze vzdálenosti 5—6 kroků ruku, ve které držel revolver (armádní browningovou pistolí) a že při tom učinil proti četníkovi rukou a revolverem pohyb, jako když se míří, a dospěl nalézací soud k přesvědčení, že obžalovaný tímto jednáním četníka ohrožoval. Pojmu nebezpečné pohrůžky ve smyslu Šu 81 tr. zák. odpovídá každé jednání, kterým pachatel některé z osob, v témž paragrafu jmenovaných, naznačuje jako pravděpodobné, že jí způsobí jisté zlo, že jí ublíží na životě, zdraví, svobodě, cti nebo majetku, při čemž ohroženému počítati je s nebezpečím, že pachatel pohrůžku také opravdu ve skutek uvede, a jednání pachatelovo je takto způsobilým vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Leží na břídni, že jednání, odpovídající pojmu nebezpečné pohrůžky, nemusí nezbytně spočívati ve slovech. Netřeba pak doličovati, že rozsudkem zjištěný čin obžalovaného vykazuje všechny shora uvedené předpoklady, za nichž v tom kterém jednání spatřovati lze nebezpečnou po-

hrůžku, nalézací soud dospěl tudíž správně k závěru, že se obžalovaný svým činem četníku protivil nebezpečnou pohrůžkou. Pohrůžkou, která předsevzata byla obžalovaným v úmyslu, zjištěném rozsudkem, aby byl zmařen služební výkon četníků, se obžalovaný četníku protivil, kladl mu odpor, tak že pozbývá vši podstaty i námitka stížností, jakoby rozsudek nezjistil, že obžalovaný četníku skutečný odpor kladl.

Čís. 494.

Skutková podstata zločinu vydírání dle Šu 98 lit. b) tr. zák. nevyžaduje, by vyhrůžka důvodnou obavou skutečně vzbudila, stačí, byla-li objektivně způsobila, důvodnou obavou vyvolatí.

(Rozh. ze dne 27. června 1921, Kr I 418/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 8. března 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin vydírání dle Šu 98 lit. b) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný vůči dělníku Václavu S-ovi, ohražujícímu se proti zastavení práce, užil slov: »když se nebude stávkovati, ať si každý ponese následky sám.« Soud neshledal v tomto jednání skutkové povahy zločinu dle Šu 98 b) tr. zák. proto, že prý jest nesporně třeba, by zde byla taková vyhrůžka, která by způsobila důvodně obavu, již další jednání dotyčného jednotlivce by bylo vedeno; nějakým zlem, zejména ublížením na majetku nebylo prý vyhrožováno a nebyl prý zmíněný výrok také způsobitelným, by ve Václavu S-ovi vzbudil důvodnou obavu, jak nalézací soud mylně za to má, vysloviv, že zde musí býti taková vyhrůžka, která by způsobila důvodnou obavu. Stačí, když je jen způsobilou, vyvolatí u ohroženého důvodnou obavu. Při zkoumání této způsobivosti dlužno ve smyslu zákona přihlížeti nejen k osobní povaze ohroženého, nýbrž také k jeho ostatním poměrům a důležitosti zla, jímž pohroženo. Nerozhoduje osobní neohroženost toho, jemuž je hroženo, nýbrž záleží na tom, zda při objektivním posuzování byla vyhrůžka způsobila, vzbudila důvodně obavu. Jinak by dle okolností záleželo na subjektivní citlivosti ohroženého, zda ten který čin má se jako vydírání trestati či nikoli. Z rozsudku je však patrné, že pro nalézací soud byla v tomto ohledu směrodatnou jediné výpověď svědka S-a, že v závadných slovech žádné vyhrůžky neviděl a také sám ze slov těch žádného strachu neměl. Tento postup neodpovídá však zákonu. Osobní cit ohroženého nelze nechatí arci úplně bez povšimnutí; na druhé straně nesmí však pro soud býti jediné rozhodným subjektivní úsudek ohroženého, nýbrž dlužno přihlížeti ku všem závažným okolnostem případu. Tu pak dlužno uznati se zmateční stížností, že stíhaná pohrůžka mohla — tudíž byla objektivně způsobila — vzbuditi v S-ovi důvodnou obavu,

uváží-li se, že se věc udála za bouřlivých dnů prosincových, když rozvášněné davy dělnictva prosazovaly násilím svou vůli, by se všude stávkovalo, a že vyhrůžka vycházela od předsedy organizace, tedy osoby tak významné, že jeho slova nebylo beze všeho považovati za plané, nic neznamenající výlevy, jakož i obecně známý způsob, jímž v poslední době dělnictvo počíná si proti t. zv. stávkokazům a jiným osobám i z vlastních řad, jež se mu z nějaké příčiny znelíbily. Konečně dlužno souhlasiti se stížností i v tom, že bylo pohroženo zlem a to zejména ublížením na majetku. To vychází z toho, že obžalovaný pronesl závadná slova jako odpověď na otázku svědka S-a, kdo to (mzdu následkem stávkování odpadnuvší) bude hraditi. Z hořejších úvah plyne, že jednání obžalovaného zakládá v objektivním ohledu skutkovou povahu zločinu dle Šu 98 b) tr. zák.).

Čís. 495.

Ke skutkové podstatě urážky na cti dle Šu 496 tr. zák. postačuje vědomí pachatelovo, že jde o vyhrožování zlým nakládáním. Lhostejno, zda pachatel vyhrožoval svým osobním zlým nakládáním, či použil-li k tomu osob třetích jako nástroje. Trestný čin dle Šu 496 tr. zák. nelze pokládati za přečin ani ve spojení s jinými činy trestnými.

(Rozh. ze dne 27. června 1921, Kr I 488/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 14. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným kromě přečinu proti bezpečnosti cti dle §§ 488 a 491 tr. zák., také přečinem dle Šu 496 tr. zák. potud, že zrušil — ponechav výroky o vině ohledně přečinů dle §§ 488, 491 tr. zák. — napadený rozsudek ve výroku o vině ohledně přečinu dle Šu 496 tr. zák. a uznal stěžovatele vinným pouze přestupkem dle Šu 496 tr. zák.

Důvody:

Obžalovaný napadá rozsudek ten, pokud jde o odsouzení pro přečin dle Šu 496 tr. zák. a uplatňuje důvody zmatečnosti dle čís. 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. Opíraje se o § 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká stěžovatel, že skutková podstata Šu 496 tr. zák. je vyloučena, ježto jednalo se v závadném článku toliko o upozornění soukromého obžalobce, by nečinil toho, o čem ve článku tom se mluví. V tomto směru je zmateční stížnost bezdůvodna. Kdyby snad o tom, zda věta »bude-li nadále tento člověk tak jednati, může přijíti okamžik, kdy na svém těle odnese roztrpčení hladových matek a žádný mu od toho nepomůže« v sobě zahrnuje vyhrůžku zlým nakládáním, mohly býti pochybnosti, pak mizí pochybnosti ty úplně, když se přihlíží ku předchozím větám závadného článku. Celý obsah článku směřuje k tomu, aby zostudil soukromého obžalobce ve veřejnosti, v článku tom podněcuje se veřejnost, by byla zaujata proti soukromému obžalobci a dle toho se k němu zachovala, čímž vyloučeno, že by pisatel článku, totiž stěžovatel, jak nyní předstírá, soukromému obžalobci chtěl toliko

udíletí dobrou radu a snad ho přátelsky varovati před útoky hladových matek. Naopak uvedená věta ve spojení s ostatním obsahem závadného článku směřuje dle přesvědčení zrušovacího soudu, jak právem zjistil též nalézací soud, k tomu, by ženy, které dle tvrzení oné věty hladoví a to následkem zavinění soukromého obžalobce, jakož i obecnstvo, čtoucí list, nejen na počínání soukromého obžalobce byly upozorněny, nýbrž dává se hladovým matkám přímo pokyn, že jest na nich, podniknouti útok na osobu soukromého obžalobce za to, že vinou jeho musí hladověti. Vyhrožuje se tudíž v článku onom zlým nakládáním soukromému obžalobci. Čin trestný dle § 496 tr. zák. je činem úmyslným. Ke skutkové podstatě tohoto trestného činu vyžaduje se na straně pachatele aspoň vědomí, že jde o vyhrožování druhé straně zlým nakládáním, a, ježto dle zjištění nalézacího soudu toto na straně žalovaného bylo, musel si obžalovaný toho býti též vědom. Pro posouzení trestného případu je s hlediska § 496 tr. zák. lhostejno, a zákon nikterak nerozeznává, zdali obžalovaný vyhrožoval svým osobním zlým nakládáním, nebo použil-li k tomu jako nástroje osob třetích, jak tomu je v tomto případě. Obě dvě eventualy splňují skutkovou podstatu. Za těchto okolností, kdy obžalovaný šval nemístným způsobem ve zmíněném článku proti soukromému obžalobci, právem shledal nalézací soud s ohledem na celou souvislost článku onoho ve výroku svrchu zmíněném vyhrůžku zlým nakládáním, jakou má na mysli § 496 tr. zák. Skutková podstata tohoto místa zákonného dána jest tudíž jak v objektivním tak i subjektivním směru. Jinak dlužno zmáteční stížnosti, pokud vytýká důvod zmátečnosti dle čís. 10 § 281 tr. ř., přiznati oprávnění. Byť i soud prvý stolice správně uznal, že stěžovatel v závadném článku hrozil soukromému obžalobci zlým nakládáním, tedy přece pochybil, když čin ten prohlásil za přečin, sloučiv ho s jinými činy, žalovanému za vinu kladenými. Jde zde o docela samostatný trestný čin, jehož skutková podstata má za základ zcela jiný trestný čin než ostatní trestné činy, jimiž obžalovaný uznán byl vinným. Čin ten dlužno posuzovati zcela samostatně dle § 496 tr. zák., jak výše dovedeno. Dle zákona nejsou totiž veškeré urážky, tiskem spáchané, přečinem, nýbrž dle § 493 tr. zák. toliko urážky uvedené v § 487—492 tr. zák. Vyhrožování zlým nakládáním prohlášeno za trestné teprve v § 496 tr. zák. a to bezpodmínečně jako přestupek. Dle čl. IV. císařského patentu ze dne 27. května 1852 čís. 117 ř. z., kterým uveden v platnost trestní zákon, může jen takový čin jako přečin býti trestán dle tohoto zákona, který v zákoně samém v s l o v n ě jako přečin je prohlášen, a ježto, jak uvedeno v § 496 tr. zák., vyhrožování zlým nakládáním je pouze přestupkem, nelze pokládati čin ten ani ve spojení s jinými trestními činy za přečin, jak mylně za to má soud nalézací, nýbrž toliko za přestupek.

Čís. 496.

Pouhé neuposlechnutí »na oko« zakládá po případě skutkovou podstatu přečinu shluknutí.

Pokud jest v projevu pachatelově spatřovati urážku úřední osoby.

(Rozh. ze dne 27. června 1921, Kr II 95/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství a obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 3. ledna 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením dle § 312 tr. z., sprostěn však dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin shluknutí dle §§ 283 a 284 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství dovolává se § 281 čís. 5 a 10 tr. ř., domáhajíc se zrušení rozsudku pro formální vady odůvodnění a ponevadž měl skutek obžalovaného při správném právním posouzení podřaděn býti §m 283, 284 tr. zák. V žádném směru nelze uznati stížnost odůvodněnou. Po stránce formální vytýká stížnost rozsudku nejasnost a neúplnost, pokud za podklad svého zjištění, že obžalovaný okamžitě uposlechl rozkazu okresního komisaře Dr. H., daného lidu, aby se rozešel, vzal svědeckou výpověď četnického strážmistra Edvarda S., který potvrdil se vši určitostí skutečnost tuto při hlavním přelíčení, nechav nepovšimnuta udání trestního oznámení, týmž svědkem pod prvním dojmem sepsaného, že obžalovaný na výzvu okresního komisaře vyslovil se »No to teprve uvidíme« a zdráhal se vzdáti se, pročež byl »pro neuposlechnutí vyzvání ve službě jsoucího politického úředníka« a podněcování k odporu svým vystoupením a jednáním zatčen. I rozpor rozsudku sama s sebou spatřuje stížnost v tom, že se jednak tvrdí, že obžalovaný uposlechl výzvu k rozchodu, jednak poukazuje na to, že výrok »no to uvidíme« pronesl v intencích tehdejších výtržníků, by projevíli, že nebudou uznávati úředních orgánů republiky. Než četnický strážmistr S. udal při hlavním přelíčení podle záznamu v protokolu výslovně, že četnické oznámení sepsáno bylo jen dle jeho udání »všeobecně jako o jiných osobách« a proto že je svědeckou svou výpovědí vysvětluje. Nelze proto soudu nalézacímu vytýkati, že se v rozsudku dovolává jen všeobecně obsahu trestního oznámení, bera za základ svého zjištění svědeckou výpověď původce trestního oznámení, jež obsah jeho blíže rozvádí po uplynutí doby poměrně krátké, nevzbuzující obavu, že by paměť svědkova mezitím byla utrpěla. Ani vnitřní odpor nelze v uvedeném směru důvodů shledati, ježto jest zcela dobře logicky myslitelno, že obžalovaný mohl zmíněné intenci výtržníků dáti projev jiným způsobem, než neuposlechnutím výzvy k rozchodu. Vytýká-li ale stížnost rozsudku po stránce hmotněprávní nesprávné právní posouzení, ježto prý přehlíží, že pouhé uposlechnutí »na oko« nevylučuje ještě podřadění pod §§ 283 a 284 tr. z., když slova »No uvidíme« dávají zřejmě na jevo vůli neuposlechnouti, sluší poukázati na zjištění rozsudku, že chování obžalovaného proti úřednímu příkazu nebylo nějakým zdráháním se, nýbrž úplná poslušnost. Nelze tudíž mluviti o nějakém neuposlechnutí »na oko«, to tím méně, an soud nalézací ve výroku obžalovaným proneseném neshledal dle okolností činu projev vůle, konkrétního příkazu neuposlechnouti, nýbrž projev všeobecné nevážnosti k úřadu a jeho reprezentantu, jenž nečiní faktické uposlechnutí opakem. Proto právem neshledal soud danu skutkovou podstatu přečinu dle § 283 tr. z. a podmíněnou jí podstatu dle § 284 tr. z. a netřeba tudíž zabývati se otázkou, zda vzhledem k tomu, že šlo vlastně o rozpuštění

nezákonnitě pořádané schůze ve smyslu § 13 shrom. zákona, možno bylo mluvit tu vůbec o shluknutí ve smyslu § 283 tr. z. a ne spíše o domnělém porušení předpisu § 14 a 19 shrom. zák. (Viz rozhod. sb. č. 3678, 3758, 3848).

Neodůvodněna jest však též zmateční stížnost obžalovaného do odsouzení jeho pro přestupek dle § 312 tr. z., dovolávající se důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. Připustiti sluší ovšem, že odmítavá, vyjádřená slovy »no uvidíme«, při uposlechnutí příkazu vrchnostenského ku rozejití se může též opodstatňovati toliko administrativní přestupek § 11 čís. nař. ze dne 20. dubna 1884 ř. z. č. 96 a nemusí míti nutně rázu slovní urážky veřejného úředníka. Sejde právě na okolnostech, za jakých slova ta byla pronesena, měla-li slova ta dle vůle toho, jenž je pronesl, snižovati neb sesměšňovati autoritu úřadu a reprezentujícího jej orgánu, čili nic a bylo-li jim přítomnými za daných okolností též tak rozuměno. Neboť správný jest náhled rozsudku, že § 312 tr. z. dle svého účelu, chrániti autoritu veřejné služby, nevyžaduje urážky, dosahující právě intensity slovních urážek v dvanácté hlavě druhého dílu tr. z. uvedených. Proto rozhodným pro subsumpci jest výklad, jaký dal soud nalézací inkrimovanému výroku hledě ku okolnostem, za jakých byl pronesen. Ježto soud nalézací v tomto případě zjišťuje a odůvodňuje, že výrokem obžalovaného veřejná autorita úřadu a službu konajícího úředníka měla býti a byla snižována, nelze uznati odsuzující výrok soudu nalézacího právně pochybeným.

Čís. 497.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.).

Motor pro pohon strojního zařízení živnostenské dílny jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 30. června 1921, Kr I 17/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chebu ze dne 13. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 čís. 1 téhož zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu ani v tom, že motor nelze pokládati za předmět potřeby, ježto prý slouží pouze k usnadnění výroby a malý živnostník, jakým v tomto případě byl kupitel, snadno se prý může bez něho obejít. § 1 zákona o lichvě neprohlašuje za předměty potřeby jen věci nevyhnutelně nutné k výživě lidí, jak tvrdí stížnost, nýbrž všechny věci movité, které slouží přímo nebo nepřímě k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Motor, pohánějící strojní zařízení živnostenské dílny, slouží nesporně — nepřímě — k ukojení lidských potřeb. Nahražuje hybnou sílu lidskou neb animální, jeho hospodářský význam (jako každého stroje) záleží v rozmnožení výsledků práce, v úspoře času a pracovních sil. Usnadněním výroby a umožněním její větší inten-

sivnosti přispívá k rozmnožování vyrobených statků a k lepšímu zásobování konsumu. Nákladnost opatření stroje a větší jeho výkonnosti nejsou sebou, že hospodárně a účelně lze ho použiti jen v podnicích většího rozsahu. Tato okolnost však není na závadu, by se stroji nepřiznala (při nepochybné jeho hospodářské prospěšnosti) vlastnost předmětu potřeby, za něž nepokládá zákon jen takové, které slouží potřebám všech lidí, nýbrž i ony, jež jsou určeny k ukojení potřeb určitých hospodářských neb společenských kruhů.

Čís. 498.

»Veřejnými záležitostmi« ve smyslu §u 105 tr. zák. jsou ty, jež se dotýkají přímo buď zájmů státu neb alespoň veřejným právem chráněných zájmů určitého kruhu státních občanů a jež nejsou přikázány soudům ku konečnému vyřízení.

(Rozh. ze dne 4. července 1921, Kr I 875/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem svádění ke zneužití moci úřední dle §u 105 tr. zák.

Důvody:

K rozhodným skutečnostem zločinu dle §u 105 tr. zák., z něhož obžalovaný obviněn, náleží jen, že obžalovaný snažil se přednostu stanice svésti darem k tomu, by mu dal zásilku, obsahující různé potraviny, kterou přednosta stanice jako úřední osoba dle oprávnění jemu příslušejícího zabavil, poněvadž nebyla správně deklarována a kryta povolením politické správy k vývozu z obvodu této správy do okresu jiného. Stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. předně, že v rozsudku není uvedeno, v čem by záleželo obžalovanému za vinu kladené svádění ke stranictví, pokud se týče k porušení úřední povinnosti. Stížnost má tu na mysli nikoli nedostatek odůvodnění výroku povahy skutkové, nýbrž otázky právní. Touto výtkou přivádí tudíž k platnosti důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Než důvod tento není dán. Zjištěno je, že obžalovaný sliboval přednostovi stanice, že mu přenechá předválečné látky 1 m po 8 K nejlepší jakosti, jen aby mu nedělal potíže a jen aby mu to (totiž zabavené potraviny) pustil. Právem spatřil nalézací soud v tomto zjištěném ději skutkovém svádění ve smyslu §u 105 tr. zák., poněvadž obžalovaný chtěl slibovaným darem docílití toho, by staniční přednost neřídil se v záležitostech výlučně důvody věcnými a příslušnými předpisy, nýbrž ohledy blahovůle, vykoupené darem. V takovémto postupu přednosty stanice musila by zajisté spatřována býti hrubá stranickost a porušení úředních povinností, jež ho zavazují, by jednal jen tak, jak předpisy nařizují. Je proto nesprávným tvrzením stížností, že obžalovaný nežádal od přednosty nic nezákonného, naopak že chtěl ho jen pohnouti k tomu, by plnil svou povinnost. To tím více, když, jak zjištěno, přednosta odepřel vydati zabavenou zásilku, řka, že to není možné, a když obžalovaný přes to se snažil, svésti ho slibů k nastou-

pení cesty protizákonné. Údaj stížnosti, že obžalovaný měl nárok na vydání potravin, je v odporu se zjištěním rozsudku právě tak, jako další tvrzení, že obžalovaný pokládal se subjektivně za oprávněna, žádati vydání zabavených potravin, a že přednosta nebyl k zabavení potravin oprávněn; nelze proto k tvrzením těmito přihlížeti. Předpokládáť důvod zmatečnosti (čís. 9 a) § 281 tr. ř., jsa povahy hmotně-právní, nezbytně, by stěžovatel vycházel ze skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného, a jen na tomto podkladě dokázal, že zákona bylo použito nesprávně. Ze zjištění rozsudku není též vidno, že členové hospodářské rady svolili k vydání potravin, a není stížnost oprávněna, na tomto podkladě budovat, nehledíc k tomu, že dle výpovědí svědků k onomu tvrzenému svolení k vydání potravin došlo teprve po závadném činu obžalovaného, takže by založenou již trestnost jednání nemohlo odčinit. Námitkou, že obžalovaný v jednání svém nemohl spatřovati nic nezákonného, uplatňuje stížnost jen právní, dle zákona (§ 3 tr. zák.) neomlouvající omyl. Poukazuje konečně na rozhodnutí bývalého nejvyššího a zrušovacího soudu ve Vídni čís. 2833 úřední sbírky popírá stížnost, že by v tomto případě šlo o rozhodování veřejných záležitostí. Než neprávem. Za veřejné záležitosti ve smyslu zákona dlužno pokládati takové, které se dotýkají přímo buď zájmu státu celého neb aspoň veřejným právem chráněných zájmů určitého kruhu státních občanů a které nejsou přikázány soudům ku konečnému vyřízení. Nemůže býti nejmenší pochybností, že v tomto případě šlo o takovou veřejnou záležitost. Citelný nedostatek předmětů potřeby, zvláště potravin, způsobený mimořádnými válečnými poměry, měl v zápatí, že zásobování obyvatelstva dělo se a ještě se děje dle určitého vyživovacího plánu, státem upraveného, a že zejména nejnnutnější předměty potřeby, jako obilí, mouka a moučné výrobky atd., byly podrobeny hospodářství státnímu, vázanému, a že pro převod jejich do spotřeby stanoveny určité cesty, jichž nešetření bylo stíháno přísnými tresty. Dotýká se proto zajisté v nejvyšší míře shora zmíněných veřejných zájmů, by onen vyživovací plán nebyl protizákonnými činy rušen a nebylo tak ohrožováno zásobování obyvatelstva, a dotýkalo se těchto zájmů nepochybně, když obžalovaný bez potřebného úředního povolení, tedy neoprávněně, chtěl značné množství potravin vyvézt z jednoho okresu do druhého. Nemůže býti také sporu o tom, že spadalo pod zákonný znak »rozhodování«, když šlo o to, má-li přednosta stanice zabavené zásoby obžalovanému vydati či nikoli. Zákonný předpoklad rozhodování veřejných záležitostí je proto, v tomto případě plně opodstatněn. Citované stížností rozhodnutí čís. 2833 úř. sbírky má na zřeteli jiný případ, jenž s tímto nemá nic společného a nelze proto zde užití právní zásady, v něm vyslovené. Je-li dle toho naplněna skutková povaha zločinu dle § 105 tr. zák., pak nemůže přicházeti v úvahu méně trestný čin, totiž přestupek dle § 311 tr. zák. a je tím odňata půda pro dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř., uplatňovaného z té příčiny, že jde na nejvýš o zmíněný přestupek.

Čís. 499.

Zanedbání (§ 337 tr. zák.) včasného spuštění železničních závor. I když zřízenec nemohl pro velikou frekvenci na přejezdu trať konati službu dle předpisů, měl ji přes to konati dle přirozené zkušenosti.

(Rozh. ze dne 4. července 1921, Kr. I 918/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 26. října 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §§ 335, 337 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Po stránce věcné (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.) neposoudil soud nalézací věc správně. Rozsudek uvádí mezi jiným též obranu obžalovaného, že vzhledem na velkou frekvenci v místech, kde se stalo neštěstí, dostali ti zřízenci, kteří u přejezdu konají službu, pokyny od ředitelství drah, by se neřídili předpisy a spouštěli závory až bezprostředně před příjezdem vlaku. Ve formálním ohledu budiž zdůrazněno, že rozsudek nevyslovuje, zda a z kterých důvodů uznává tuto obranu obžalovaného za pravdivou (§ 270 čís. 5 tr. ř.), a nelze proto v pouhé reprodukci zodpovídání se obžalovaného shledávati již také zjištění tvrzené skutečnosti. Než i kdyby se předpokládalo, že obžalovaný nemohl pro velkou frekvenci v místě nehody konati službu dle předpisů, neospravedlňovalo by ho to o sobě ještě, poněvadž, jak zmateční stížnost správně vytýká, měl ji konati dle přirozené zkušenosti a opatrnosti. Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, přicházejí v úvahu tyto rozhodné skutečnosti. Ranní rychlík od Mladé Boleslavi má dle jízdního řádu přijeti do Nymburka o 8 h. 40 min. ráno. Mívá však denně pravidelné zpoždění, asi 20 minut, jak udal strojvůdce, nebo asi 5 až 15 minut, jak tvrdí obžalovaný. V kritický den měl zpoždění o 25 minut. O příjezdu rychlíku dostávají se sice z Víkova, poslední to stanice, zvonková návěstí; dle vlastního doznání obžalovaného se však stává, že pro špatný materiál baterií tato návěstí často selhávají, což se také stalo v kritický den 7. února 1920. Dále bylo místním ohledáním vyšetřeno, že hlídač, stojí-li u kliky, může uviděti vlak již ze vzdálenosti 287 m. Obžalovaný udal konečně, že na tom místě koná službu již po 6 let. Pro řešení otázky zavinění obžalovaného jest rozhodno, že, když věděl, že rychlík má asi v 9 hodin ráno přijeti a když mu bylo známo, že zvonková návěstí, ohlašující jeho příjezd, často selhávají, bylo tím více jeho povinností, by v příslušném časovém údobí veškerou pozornost, kterou mu ukládaly již zdravý rozum a zvláště jeho povolání a služba, soustředil na přejezd a ve stranu, odkud měl rychlík přijeti, a by učinil opatření, zaručující včasné spuštění závor, ať již způsobem ve zmateční stížnosti naznačeným, totiž spuštěním závor na polovici, nebo jiným vhodným způsobem.

Čís. 500.

Při rozlišování pokusu od jednání přípravného dlužno vzíti zřetel najmě k tomu, nakolik se v činnosti pachatelově projevil jeho zločinný úmysl.

(Rozh. ze dne 4. července 1921 Kr. I 937/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 25. října 1920, jímž byl obžalovaný dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin dle § 3 tr. z. a § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920 čis. 188 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství právem, že nalézací soud nedává pojmu pokusu trestného činu výklad, jenž by zcela odpovídal zákonnému ustanovení § 8 tr. zák. Nalézací soud správně vytýká, že o pokusu lze mluvit jen tehda, došel-li zákonem zapověděný úmysl výrazu v nějaké konkrétní činnosti pachatele; mylně však má za to, že činnost ta nesmí připouštět jiného výkladu, nežli, že jde o určitý zlý úmysl. Nevyžaduje se dle zákona, by zlý úmysl, nesoucí se k určitému trestnému činu, byl dotyčnými zevními počiny neomylně projeven, stačí, že je tu činnost takového rázu, že dle zákonů logického myšlení připouští závěr na určitý zločinný úmysl. Je proto přípustno vzít dle okolností případu za dokázaný určitý úmysl pachatelův, byť i ze skutku dalo se třeba soudit na úmysl jiný, avšak v konkrétním případě méně pravděpodobný. Vycházejíc z hořejšího nesprávného názoru vyslovil nalézací soud, že v daném případě neučinil obžalovaný ještě ničeho, co by přímo směřovalo k zamýšlenému přepravení věci přes hranice. Nalézal prý se ještě ve městě, $\frac{3}{4}$ hodiny od hranic vzdáleném a nenastoupil ani cestu k nádraží. Mezi ovinutím látek kol těla a provedením podloudného vývozu musil by prý obžalovaným předsevzat býti ještě nějaký čin, který měl za účel přepravu věci přes hranice a jehož výsledek byl zmařen jen působením cizích, mimo vůli obžalovaného ležících překážek. Takovýto skutek nemohl prý býti obžalovanému dokázán a měl proto obžalovaný ještě dosti času, by od svého předsevzetí upustil. Než charakteristická známka pokusu na rozdíl od pouhého přípravného jednání nespočívá ve větším či menším přiblížení se k cíli zákonem zakázanému, ani v tom, obsahuje-li čin pachatelův více či méně podmínek pro dosažení cíle, nýbrž v tom, zdali dospěla činnost takového stadia, že se jí dostatečně projeví trestný úmysl pachatelův. Je-li však zjištěno, že v cizině se zdržující obžalovaný jel s věcmi, ohledně nichž neměl vývozního povolení, z Karlových Var, tedy z města od hranic vzdálenějšího, do Aše, města to u hranic blíže ležícího, a že měl část věci pod oděvem obvinutou kolem těla, pak jest při nejmenším oprávněna domněnka, že obžalovaný měl úmysl, převést věci bez povolení přes hranice, že uskutečnil k provedení úmyslu toho tolik, že jeho jednání dlužno považovati za takové, které vede ke skutečnému provedení, ač byl vzdálen ještě $\frac{3}{4}$ hodiny od hranic a nenastoupil cestu k nim, ba ani k nádraží. Při tom jest nerozhodno, zdali mohl obžalovaný ještě od svého jednání upustiti, poněvadž závažno by bylo jen, kdyby od něho byl skutečně upustil; toho však rozsudek nezjišťuje. Na věci by ničeho nezměnilo, i kdyby snad šlo jen o zboží provážené, poněvadž i toto, stavši se dovozem do Československé republiky zbožím tuzemským, smělo by býti do ciziny vyvezeno jen

s vývozním povolením. Bylo tedy za správného užití zákona věcí soudu nalézacího, aby zjistil, zda měl obžalovaný, hledí-li se na zjištěné jeho jednání a na jeho cestu z Karlových Var do Aše, úmysl jemu obžalobou za vinu kládený, převést dvě roby týlové, jednu robu etaminovou a 10 shawlů v ceně přes 500 Kč bez vývozního povolení do ciziny, a zda k provedení, po případě k dokonání tohoto úmyslu nedošlo — bez ohledu na vůli obžalovaného — jen pro překážku odjinud v to příslou, totiž následkem zakročení četnictva.

Čís. 501.

Bylo-li ku podloudnému vývozu do ciziny použito poštovní zásilky, jest místem spáchaného činu místo, kde zásilka byla dána na poštu.

(Rozh. ze dne 4. července 1921, Nd II 138/21.)

Dne 29. prosince 1920 bylo hlavním celním úřadem ve Znojmě pro podezření z podloudného vývozu zadrženo 7 balíčků, jež byly podány na poštu v Děčíně děčínskou firmou a obsahovaly 3 kg joghurtu a půl kg výživné soli dohromady v ceně 150 Kč. Trestní oznámení o tom podané dne 31. května 1921 u okresního soudu v Děčíně bylo na návrh veřejného žalobce dle §§ 51, 52 tr. ř. odstoupeno okresnímu soudu ve Znojmě k příslušnému jednání, jenž se prohlásil nepřislušným v podstatě proto, že ho okresní soud v Děčíně předstihl a že obviněný bydlí v Děčíně.

Vyřizuje záporný spor o příslušnost mezi jmenovanými okresními soudy uznal nejvyšší soud příslušným okresní soud v Děčíně.

Důvody:

Dle § 51 tr. ř. jest soud spáchaného skutku pravidelně příslušným a za místo spáchaného skutku sluší pokládati místo, kde splněno bylo to, čím dle zákonného svého pojmu čin trestný jest dokonán, čili místo, kde předsevzata byla činnost, kterou dovršuje se pojem činu trestného. Při tom dle výslovného předpisu zákona bez vlivu zůstává, zda výsledek, patřící ke skutkové povaze, nastal v témž či teprve na jiném místě. Ježto v daném případě jde o podloudné dopravování zboží do ciziny, byla činnost, tvořící stíhaný trestný čin, nejen započata, nýbrž plně dokončena již podáním zásilky řádně vypravené a do ciziny adresované na poštovním úřadě v Děčíně, a okolnost, že výsledek, totiž skutečné dopravení zásilky do ciziny, měl nastati teprve na hranicích státu, jest zde úplně nerozhodnou. Proto jest okresní soud v Děčíně jako soud místa činu, — podání zásilky, — jež dle zákonně upraveného pořádku a služebního řádu na poštách měla se dostati přes hranice do ciziny, příslušným a jest povinen oznámenou mu trestní věc projednati.

Čís. 502.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu pletich jest bez významu, měl-li pachatel úmysl stupňovati cenu a byl-li vsunutím se jeho zdržován přechod mouky z výroby do spotřeby, čili nic.

(Rozh. ze dne 7. července 1921, Kr I 121/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě, ze dne 20. října 1920, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. osvobozen od obžaloby pro přečin podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., a, zrušiv napadený rozsudek, uznal obžalovaného vinným dle obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství brojí, dovolávajíc se důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř., proti osvobozujícímu rozsudku lichevního soudu jen potud, pokud jím obžalovaný osvobozen byl od obžaloby pro pouštění se do pletich ve smyslu § 11, čís. 4 lich. zák. To právem. Rozsudek odůvodňuje výrok sprostující ohledně mouky, Václavu P—ovi a Karlu H—ovi prodané, tím, že obžalovaný nákupní cenu 4 K 50 h, pokud se týče 7 K 50 h za 1 kg zvýšil vzhledem k dovozu při prodeji jen o 50 h při 1 kg, takže nepřišla kupitelům podstatně dražší, než kdyby ji byli přímo od předchůdce obžalovaného, Aloise G—a odkoupili; nelze prý proto tvrditi, že by se byl obžalovaný vsunul jako zbytečný článek mezi výrobce a spotřebitele nebo že by se byl pustil do pletich způsobilých, aby cena předmětu potřeby byla jimi stupňována. Též při mouce prodané jiným osobám, nelze prý mluvit o obchodu řetězovém, poněvadž obžalovaný mouku na vícekrát za šatstvo si zaměnil a ji pak spotřebitelům prodal, takže ani tu nelze mluvit o zbytečném vsunutí se obžalovaného mezi výrobu a spotřebu za tím účelem, by ceny předmětu potřeby byly stupňovány. Soud zabýval se, jak ze shora uvedeného odůvodnění vidno, v podstatě jen otázkou, byl-li tu obchod řetězový, již zodpověděl ovšem záporně, nechal však nepovšimnuto, že šlo v obou případech zřejmě o pouštění se do jiných pletich, když obžalovaným za obcházení povolaného k tomu místa nakupována, pokud se týče zaměňována a pak dále prodávána byla pod rukou a proti platným zákazům mouka za ceny, úředně stanovené ceny značně převyšující. Právě v tomto podlounném nákupu a prodeji mouky spočívá již způsoblost, aby ceny tohoto předmětu potřeby byly stupňovány, již zákon pro skutkovou podstatu přečinu dle § 11 čís. 4 lich. zák. požaduje. Proto jen mimochodem stačí poukázat na vlastní udání důvodů, že v případě obchodu prv uvedeného mouka nepřišla kupitelům podstatně dražší, než kdyby ji byli přímo od předchůdce obžalovaného, Aloise G—a odkoupili, čímž soud lichevní sám připouští, že byla vsunutím se obžalovaného skutečně, byť i neznačně, zdražena. Úmyslu stupňovati cenu, jež v případě druhém rozsudek vylučuje, pro skutkovou podstatu přečinu vůbec netřeba. Tvzení odvodu proti zmateční stížnosti, že nešlo tu vůbec vlastně o obchody obžalovaného a o využitkování mimořádných poměrů válečných, jest bezpodstatné, neboť mouky bylo jim, a to v případě prv uvedeném, za účelem dalšího prodeje, nákupem a záměnou nabyto a ona dále prodána, zvláštěního úmyslu využitkování mimořádných poměrů válečných však zákon v § 11 čís. 4 nevyžaduje. Rovněž bezvýznamným je s hlediska jiných pletich dle § 11 čís. 4 lich. zák., byl-li vsunutím se obžalovaného

přechod mouky z výroby do konsamu zdržován, poněvadž okolnost ta tvoří jen známku obchodu řetězového. Neoprávněnost nákupu, pokud se týče prodeje mouky dána jest však v přítomném případě nešetřením předpisů o obchodu s moukou.

Čís. 503.

Podlounný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Podlounný vývoz koně spadá pod ustanovení cit. zákona.

Skutková podstata trestného činu dle § 2 cit. zák. nevyžaduje, by pachatel jednal ze zjištnosti.

Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. nevztahuje se na činy spáchané před jeho působností.

(Rozh. ze dne 7. července 1921, Kr I 560/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 2 lit. c) zák. ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., vyhověl však jejich odvolání potud, že zrušil výrok nalézacího soudu, jímž byli obžalovaní zařazeni do pracovního oddílu.

Důvody:

Po stránce věcné dovozuje stížnost, že zjištěné jednání obžalovaných nezakládá vůbec žádného trestného činu (čís. 9 a) § 281 tr. zák.). Zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. má za účel zabrániti nedovolenému vývozu předmětů potřeby, sloužících výživě a ošacení domácího obyvatelstva; proto mluví o zboží a o dodávkách na vagony. Tažný káň k takovýmto předmětům prý nenáleží. Není prý zjištěno, že pachatelé jednali ze zjištnosti a v úmyslu zločinném, jaký zákon předpokládá.

Stížnost není odůvodněna. Zákon o stíhání podlounného vývozu prohlašuje v § 1 za zakázaný a trestný každý nedovolený vývoz a jakoukoli dopravu předmětů potřeby do ciziny vůbec. Co do pojmu »předmětů potřeby« odvolává se zákon na § 1 zák. o lichvě. Vztahuje se tudíž na všechny věci movité, které slouží přímo neb nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Pro omezující výklad, hájený ve zmateční stížnosti, není v zákoně žádné opory. Zejména proň nemluví okolnost, že zákon zmiňuje se o vagonových zásilkách (v § 2 lit. c) a o zboží (v § 4), neboť pojem »zboží« je zajisté mnohem širší a nelze jej omezovati jen na předměty sloužící k výživě a ošacení obyvatelstva a možnost vagonových zásilek je dána u předmětů potřeby všeho druhu. Nemůže býti tedy žádné pochybnosti o tom, že podlounný vývoz koně, sloužícího tak eminentně potřebám lidským, spadá pod ustanovení zákona o nedovoleném vývozu. Ke skutkové podstatě trestného činu dle § 2 cit. zák. nežadá zákon, jak mylně tvrdí stížnost, aby pachatel jednal ze zjištnosti; pohnutka trestného jednání pachatelova jest i zde pro pojem trestného činu lhostejna. Pro opačné mínění není v zákoně opory. Po stránce subjektivní zjišťuje rozsudek a náležitě odůvodňuje, že všichni tři obžalovaní jednali ve vzájemné dohodě a v úmyslu, aby dopravili koně bez úředního povolení do ciziny. Více zákon v tom směru nežadá.

V odvolání stěžují si obžalovaní právem, že zařazení jejich do trestního pracovního oddílu není zákonem odůvodněno. Jest iisto, že zákon ze dne 18. března 1921 č. 129 sb. z. a n. neplatil v době spáchání trestného činu dne 3. února 1921 a že upravuje v prvním odstavci § 1 výrok o trestu při budoucím odsouzení pro zločin podle zákona o válečné lichvě neb podle zákona o stíhání podloudného vývozu předmětů potřeby do ciziny, tedy trest sám, a nikoliv jenom formu odsuzujícího výroku. Pak ovšem, poněvadž jest tento zákon přísnější, nežli zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., platí všeobecná zásada materiálního práva trestního, která došla výrazu již ve článku IX. uvoz. zák. k tr. zák., že zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. nepůsobí zpět, že ho tedy nelze použítí pro výrok o trestu při odsouzení, které nastalo sice, když již zákon nabyl působnosti, vztahuje se však na čin, který byl spáchán před jeho působností, pokud zákon sám neobsahuje zvláštního ustanovení, že se vztahuje i na činy, spáchané před jeho působností. Právě zmíněný zákon takového ustanovení neobsahuje, a nelze ho proto použítí na čin obžalovaných, který byl spáchán dne 3. února 1921, což jest ostatně i ve shodě s §em 4. zák. ze dne 13. března 1919 čís. 139 sb. z. a n., kterýž ustanovuje, že, pokud v zákoně nic jiného není stanoveno, počíná se jeho účinnost 30 dní po vyhlášení. I v tomto ustanovení jest obsažena zásada, že zákony nepůsobí nazpět, pokud neobsahují o tom zvláštního ustanovení. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i § 8 zák. ze dne 18. března 1921 čís. 129 sb. z. a n., který má patrně na mysli právě přechodnou dobu a mluví všeobecně o osobách odsouzených pro trestné činy, pro které lze podle § 1 právě zmíněného zákona uznati na zařazení do trestního pracovního oddílu, a nařizuje, aby i těchto osob vůbec, tudíž bez ohledu na to, byli-li odsouzeni již před platností tohoto zákona anebo teprve nyní za jeho platností, při výkonu trestu na svobodě bylo užito, pokud možno, k provádění prací uvedených v § 3 tohoto zákona. Podle tohoto ustanovení mohou tedy i osoby, u nichž nebylo vysloveno zařazení do trestního pracovního oddílu, vykonávat tyto práce, a bude tomu tak též u obžalovaných.

Čís. 504.

Ke skutkové podstatě zločinu vyhnání plodu postačuje, byl-li plod v době zásahu živý, třeba nebyl způsobilým, by se z něho vyvinulo dítě schopné k životu.

(Rozh. ze dne 7. července 1921, Kr II 66/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 20. prosince 1920, jímž byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. osvobozena od obžaloby pro zločin podle § 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud první stolice sprostil obžalovanou z obžaloby pro zločin vyhnání plodu, poněvadž nevzal za prokázáno, že by obžalovaná byla bý-

vala obtěžkala »plodem k životu schopným«, plodem »řádným, k vyvinutí k životu schopného dítěte vhodným«. Právem napadá státní zastupitelství správnost výroku osvobozujícího z důvodu §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Ovšem předpokládá § 144 tr. zák. ku skutkové podstatě zločinu, by tu byl plod živý. Není-li ho tu, pak chybí způsobilý předmět zločinu §u 144 tr. zák., jenž vyžaduje umrtvení plodu jako následek zločinného zasažení. Toho však soud nalézací nevyloučil, vyloučiv toliko, že by tu byl býval plod ku životu nebo k vyvinutí k životu schopného dítěte způsobilý. Plod takový může však býti v době potratu živým, pouze další jeho vývoj k extrauterálnímu životu dítěte jest ohrožen. Proto právně mylný jest na dosavadním skutkovém podkladě vynesení výrok, že tu nebylo vůbec způsobilého předmětu zažalovaného zločinu, a právní stanovisko rozsudku, že zjištěné jednání obžalované mělo toliko ráz zločinu putativního.

Čís. 505.

Pod pojem podvodu nelze podřaditi šálivé jednání, třeba z něho nastala škoda, není-li prokázán úmysl, poškoditi někoho.

(Rozh. ze dne 9. července 1921, Kr I 931/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 20. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnické stížnosti nelze upříti oprávnění. Nalézací soud vyslovuje sice, že zlý úmysl obžalovaného při jeho jednání jest prokázán, avšak z důvodů ve směru tomto uvedených nelze spolehlivě seznati a rozsudek ani jinak dostatečně nezjišťuje, zda obžalovaný měl v době spáchání činu úmysl potřebný dle §u 197 tr. zák., by někdo, zde vojenský erár, na svém majetku škodu utrpěl. A přece závisí posouzení toho, vyčerpává-li jednání obžalovaného skutkovou povahu podvodu, v první řadě na otázce, zda směřoval úmysl obžalovaného k tomu, by někomu škodu způsobil. Jen v případě kladné odpovědi na tuto otázku přišly by ostatní znaky podvodu v úvahu. Předsevzme-li proto pachatel nějaké šálivé jednání bez prokazatelného úmyslu, škoditi, nedovoluje možnost škody nastalé bez tohoto úmyslu ještě, by jeho jednání se podřadilo pod pojem podvodu. Úmysl škoditi může arci vycházeti nepřímou cestou z úmyslu pachatele, zjednatí si prospěch na újmu někoho druhého. Takovýto závěr vylučuje však v tomto případě zjištění soudu, že peníze, získané závadnou manipulací, plynuly do fondu ku zlepšení stravy mužstva čs. dělostřelecké baterie X., že jich bylo k tomuto účelu též použito a že obžalovaný z toho sám neměl osobně žádného prospěchu. Jinakých pak skutečností, jež by nasvědčovaly zmíněnému úmyslu, rozsudek nezjišťuje, ba není z něho ani patrné, byl-li si obžalovaný vůbec vědom, že poškozují vojenský erár, když peníze bylo použito ku zlepšení stravy mužstva, v kteréžto příčině velitel baterie sám seznal, že přilepšení bylo tehda třeba, ježto

strava byla dosti nutná a nedostačovala. Nálezacímu soudu bude při řešení řečené otázky přihlížeti náležitě ku zodpovídání se obžalovaného a zejména uvážiti, nebyl-li obžalovaný v dobré víře utvrzen chováním se velitele baterie. Nedostatek určitého zjištění úmyslu obžalovaného, poškoditi svým jednáním vojenský erár, má v zápětí, že zrušovací soud není s to ještě ve věci samé rozhodnouti a že tedy nelze se vyhnouti nařízení nového hlavního líčení (§ 288 č. 3 tr. ř.).

Čís. 506.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Odvolání odsouzeného pro přečin nebo zločin předražování do výroku, jímž bylo nařízeno uveřejnění rozsudku, jest nepřipustným; přípustným jest pouze proti způsobu uveřejnění.

(Rozh. ze dne 9. července 1921, Kr I 74/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl odvolání obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chrudimi ze dne 16. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pleťích dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., pokud jím nařízeno bylo uveřejnění nálezu.

Důvody:

Odvolání obžalovaného do uveřejnění rozsudku jest nepřipustno, ježto § 23 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. nařizuje při odsouzení pro přečin nebo zločin předražování obligatorně uveřejnění nálezu v jednom nebo několika časopisech na útraty obžalovaného, jakož i vyvěšení neb jinaké vyhlášení nálezu toho v obci, kde vinník bydlí a v obci, kde se dopustil trestného činu. Je proto uveřejnění a vyhlášení rozsudku při odsouzení pro přečin nebo zločin předražování trestem absolutním, jehož uložení není nikterak závislým na volném uvážení soudu, který trest naopak soudem v případě odsouzení obžalovaného vysloven býti musí, důsledkem čehož je odvolání do uveřejnění rozsudku — a to neodvisle od předpokladů v druhé větě §u 283 tr. ř. uvedených, nepřipustným. Z toho však, že odvolání je, jak již vyloženo, nepřipustno proti uveřejnění samotnému, plyne, že odvolání lze jen připustiti proti způsobu uveřejnění, tedy na příklad proti tomu, že uveřejnění nemělo býti nařízeno v tom neb onom listě a pod. Obžalovaný nestěžuje si však do způsobu uveřejnění, nýbrž brojí docela všeobecně proti uveřejnění vůbec, míně, že je příliš rigorosní. Jeho odvolání je proto nepřipustné.

Čís. 507.

Kontrolor okresní nemocenské pokladny požívá ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. července 1921, Kr I 938/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budě-

jovicích ze dne 8. listopadu 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., shledává zmateční stížnost mylným podřadění činu, obžalovanému za vinu kladeného, pod § 81 tr. zák. z té příčiny, že kontrolora okresní nemocenské pokladny nelze považovati za osobu chráněnou §em 68 tr. zák. Názor tento je nesprávným, nacpak dlužno přisvědčiti stanovisku, zaujatému nálezacím soudem, pro jehož bezvadnost mluví již ta okolnost, že zákon ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. zák. vděčí svůj vznik péči státu o blaho dělnictva, a že tím byla instituce nemocenských pokladen svěřena zvláštnímu dohledu a vlivu vlády. Citovaný zákon vykazuje též celou řadu pozitivních ustanovení, z nichž je zjevně patrnou veřejnoprávní povaha okresních nemocenských pokladen. Tak stanoví § 1 obligatorní pojištění dělníků pro případ nemoci; dle §u 12 má politický zemský úřad podstatný vliv na zřízení nemocenských pokladen, na ustanovení jejich obvodů, jakož i jejich činnost; v §u 14 je politickému zemskému úřadu vyhrazeno schválení stanov pokladny; dle §u 19 jsou okresní nemocenské pokladny podrobeny státnímu dohledu politických úřadů prvé stolice; podle § 20 může za předpokladů tam uvedených nahrazena býti správa okresních nemocenských pokladen státními orgány; trestati přestupky zákona, v §§ 67 a 68 blíže naznačené, přísluší politickým úřadům (§§ 69 a 70); § 73 zavazuje též obce, by spolupůsobily při provádění tohoto zákona a tak dále. Z toho, co uvedeno, plyne, že jsou to veřejnoprávní zájmy, jež docházejí ochrany činností okresních nemocenských pokladen, vyvíjenou pod státním dohledem. Okresní nemocenské pokladny jsou proto institucí veřejného práva, jejich správu a to bez jakéhokoli omezení dlužno pokládati za vládní záležitost ve smyslu §u 101 tr. zák. a přísluší tudíž všem orgánům; pověřeným správou tou, bez výjimky ochrana §u 68 tr. zák. Nemůže býti proto nejmenší pochybnosti, že kontrolora okresní nemocenské pokladny dlužno pokládati za vrchnostenskou osobu, stojící pod ochranou §u 68 tr. zák., i kdyby jeho činnost záležela v těch úkonech, jež zmateční stížnost vypočítává (v kontrole, zda některá osoba jako nemocná u nemocenské pokladny ohlášená je skutečně nemocnou; v doručování platebních rozkazů a vybírání peněžitých nemocenských příspěvků), poněvadž i tyto úkony náležejí nesporně do oboru správy, jež, jak vytknuto, beze všeho omezení tvoří záležitost vládní.

Čís. 508.

Zatajení zásob.

Speciálním ustanovením §u 44 čís. 1 nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 520 sb. z. a n. bylo derogováno, pokud jde o brambory, generální ustanovení §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 11. července 1921, Kr I 131/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při

krajském soudu v Hradci Králové ze dne 29. prosince 1920, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin zatajování zásob dle §u 2 čís. 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaný při soupisu zásob bramborů, který konal dne 22. října 1920 v obci výkupní komisař, úmyslně neohlásil 16 q bramborů, které měl uschovány ve stodole pod slamou, a že prohlásil na dotaz komisaře, že nemá jiných bramborů než ty, které byly uloženy ve sklepě, a že obžalovaný pro tento čin byl již potrestán nálezem okresní politické správy, byv odsouzen pro přestupek §u 44 čís. 1 nařízení vlády republiky Československé ze dne 13. září 1920, čís. 520 sb. z. a n. k pokutě 50 K, v případě nedobytnosti do vězení na dva dny. Sprošťující výrok spočívá na úvaze, že citovaným vládním nařízením bylo derogováno ustanovení §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., pokud jde o brambory, ve prospěch kompetence úřadů politických. Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje proti sprošťujícímu rozsudku důvod zmatečnosti dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a ve spojení s ním také důvod čís. 6 §u 281 tr. ř. Pokud se posléz uvedeného zmatku týče, zmateční stížnost ani nenaznačuje, v čem by měl záležeti, není proto v tomto směru po zákonu provedena a netřeba se zmatkem tím zabývat. Nehledíc k tomu, není tu však dovolávaného zmatku dle §u 281 čís. 6 tr. ř., poněvadž nalézací soud se nevyslovil nepřislušným k projednání věci, nýbrž vyřídil obžalobu věcně. S hlediska důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku, že právní názor, že citovaným vládním nařízením bylo derogováno ustanovení §u 2 lich. zákona, pokud jde o brambory, jest mylným, že nařízením tím nebyla pryj vyjmuta trestnost zatajení bramborů z působnosti lichevních soudů a že ustanovení §u 44 cit. vládního nařízení bylo by možno užiti jen na ony případy, jichž skutkovou povahu nebylo by lze podřaditi pod ustanovení §u 2 lich. zákona. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Nařízení vlády republiky Československé ze dne 13. září 1920, čís. 520 sb. z. a n., jež bylo vydáno na základě zmocňovacího zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n., a jež má tudíž platnost zákona, zařadilo v §u 44 pod čís. 1 až 6 a v §u 45 pod čís. 1 až 5 přestupky, jichž pojmové znaky jsou přesně stanoveny a jež se, jak vychází na jevo ze závěrečných odstavců těchto paragrafů, trestají okresním politickým úřadem. V §u 46 odstavec první cit. vládního nařízení pojatý jsou všechny jiné přestupky tohoto nařízení nebo předpisů na základě jeho vydaných, tedy s vyloučením přestupků, jež jsou výlučně uvedeny v §§ 44 a 45 onoho nařízení; přestupky povahy naznačené v §u 46 odstavci prvé trestány jsou rovněž okresním politickým úřadem. V odstavci druhém uvedeného §u 46, jímž navázáno jest na odstavec první tohoto paragrafu, jest pak stanoveno, že, zakládá-li trestný čin — tedy povahy naznačené v prvním odstavci §u 46 a nikoli přestupků uvedených taxativně v §u 44 čís. 1 až 6 a v §u 45 čís. 1 až 5 cit. vládního nařízení — skutkovou povahu činu soudně trestného, přísluší trestní řízení soudům. § 44 čís. 1 cit. vládního nařízení stanoví, že, kdo zúmyslně zatají úřadu zásoby brambor nebo bramborových výrobků, jež má v držení, anebo jež uschovává, trestá

se okresním úřadem politickým. Pro tento trestný čin jest, jak vychází na jevo z hořejších úvah, vždy příslušným okresní úřad politický, neboť jest to jeden z trestných činů výlučně zařazených v §§ 44 a 45 cit. vládního nařízení, na něž se ustanovení odstavce druhého §u 46 nevztahuje. Speciálním ustanovením §u 44 čís. 1 cit. vládního nařízení bylo derogováno generelní ustanovení §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., pokud jde o brambory, a právem proto nalézací soud obžalovaného sprostil z obžaloby pro přečin dle §u 2 lich. zák.

Čís. 509.

Záměna jména při obeslání strany ku hlavnímu přelíčení jménem jiné osoby, zastoupené týmž obhájcem, nezakládá ještě zmatečnosti, mohlo-li obhájci mylné označení dle okolností případu býti nápadným.

(Rozh. ze dne 12. července 1921, Kr I 62/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. listopadu 1920, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti.

Důvody:

Opírajíc se o zmateční důvod čís. 3 §u 281 tr. ř. vytýká soukromá žalobkyně Marie G., že porušen byl předpis, jehož šetřiti zákon výslovně pod zmatečností nařizuje, poněvadž proti předpisu §u 221 tr. ř. nebyl její právní zástupce Dr. Karel K. jejím jménem o ustanoveném hlavním přelíčení zpraven, nýbrž vyrozuměn jménem jejího manžela Františka G-a, jehož byl rovněž zástupcem. Pravda ovšem, že byl zákon v ustanovení §u 221 tr. ř. potud, pokud předpisuje, by den hlavního přelíčení byl oznámen také soukromému žalobci, pokud se týče, ve smyslu §u 79 tr. ř. jeho zástupci, porušen tím, že zaviněním soudní kanceláře byl Dr. K. zpraven o hlavním přelíčení proti Heřmanu L. zároveň s veřejnou obžalobou pro zločin krádeže též o soukromé žalobě Marie G. na den 18. listopadu 1920 ustanoveném jako zástupce soukromého žalobce Františka G. místo soukromé žalobkyně Marie G-ové, jak kanceláři nařízením soudu ze dne 6. srpna, pokud se týče 17. září bylo uloženo. Než ne každé porušení zákona činí již rozsudek zmatečným, nýbrž jen ono, jež sankcí zmatečnosti jest chráněno. V § 221 tr. ř. jest pouze zachování tří, pokud se týče osmidenní lhůty ku přípravě obžalovaného k obhajování dáno pod sankcí zmatečnosti, ostatní ustanovení tohoto paragrafu však nikoliv. Byl i tedy v tomto případě nedopatření soudní kanceláře bylo litovati, nečiní záměna jména soukromé žalobkyně a následkem toho neobeslání téže ku hlavnímu přelíčení a tím nastalé porušení zákona rozsudek ještě zmatečným, ježto nejde o porušení takové, kteréž by bylo pod pohrůžkou zmatečnosti a kryto dovolávaným zmatkem čís. 3 § 281 tr. ř. Proto musí se zmateční stížnost, ježto není zde uplatňovaného zmatečního důvodu, minouti s úspěchem. Za tohoto stavu není směrodatným, jestli tím, že nebyla zásilka doručena k vlastním rukám, byl též porušen předpis § 79 tr. ř., a proto netřeba se touto otázkou dále zabývat. Než i výtky s hlediska zmatečního důvodu čís. 5 § 281 tr. ř. jest bezpodstatná, neboť namítaného rozporu zde není. I když se ani nepřihlíží

k tomu, že rozsudek, zjišťuje, že se soukromá žalobkyně, pokud se týče její zástupce přes řádné obeslání k hlavnímu přelíčení nedostavil, zpátečního lístku vůbec neuvádí, ani jeho obsahu necituje, tím méně ovšem nesprávně, a že jen v tomto posledním případě by rozpor v úvahu přijíti mohl, ani obsah zpátečního lístku nepřičí se rozsudkovému zjištění, ježto z obsahu tohoto lístku jest patrné, že zástupce Dr. K. byl o líčení na den 18. listopadu 1920 ustanoveným zpraven a soud se zřetelem na své poukazy ze dne 6. srpna a 17. září mohl právně za to míti, že toto vyrozumění se stalo jménem Marie G., byť i na zpátečním lístku jméno zmocnitele vůbec uvedeno nebylo. Ta okolnost pak, zda obsílka byla doručena k vlastním rukám a zda měla název předvolání nebo pouze vyrozumění, nemá zde významu již proto, poněvadž právní zástupce sám uznává, že mu vyrozumění prostřednictvím kancelářské úřednice bylo dne 9. října 1920 doručeno, a poněvadž při tom bylo použito úředního vzorce předepsaného pro soukromé žalobce. Konečně nelze mlčením pomínouti, že ani jednání právního zástupce nebylo bezvadné. Týž již z vyrozumění o hlavním přelíčení na den 18. listopadu ustanoveném ihned seznati musil, že jest pochybeným, ježto František G., kterého on rovněž zastupoval, v trestní věci proti Heřmanu L. pro krádež vystupoval pouze jako soukromý účastník a nikoliv jako soukromý žalobce, jménem kteréhož se vyrozumění stalo, a mimo to, když právní zástupce, chtěje se o stavu věci před hlavním líčením informovati, dne 9. října 1920 ve spisy nahlédl, jak výslovně písemně potvrdil, musil i při jenom zběžném prohlédnutí spisů ihned seznati, že obžaloba byla na Heřmana L. vznesena nikoliv pro krádež koz Františka G., nýbrž pro zcela jinou krádež na firmě W. S. K., a že trestní řízení proti L-ovi, pro krádež koz Františka G-a bylo dle §u 90 tr. ř. zastaveno. Z toho musil právní zástupce ihned seznati, že vyrozumění, které za Františka G-a obdržel, správně tohoto týkáti se nemůže, a že i označení předmětu trestní věci na vyrozumění jako krádeže jest nesprávné, a mohl se hned ze sousedních listů trestního spisu sám přesvědčiti, že byl vyrozuměn vlastně jménem Marie G-ové v trestní její věci proti L-ovi pro přestupek proti bezpečnosti cti, a že jen nedopatřením scudní kanceláře bylo vyrozumění chybně vyhotoveno. Avšak i kdyby byl právní zástupce soudních nařízení si byl nepovšimnul, pak přece bylo na něm, aby se po rozumu §u 9 adv. ř. v zájmu svého zmocnitele o vysvětlení věci dotazem u soudu v čas póstáral, čehož týž ale neučinil, ačkoliv k tomu od 19. října do 18. listopadu dosti času bylo.

Čís. 510.

Dřívější odsouzení pro krádež zakládají zločinnou kvalifikaci (§ 176, II. a) tr. zák.) i po té, když uplynutím doby pominuly následky odsouzení, uvedené v zákoně ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák.)

(Rozh. ze dne 14. července 1921, Kr I 66/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. října 1921, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), c), pokud se týče 176 II. a), c) a 179 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje zmatek dle §u 281 čís. 10 tr. ř., poněvadž soud nalézací, prý nesprávně, podřadil skutek stěžovatelův pod § 176 II. a) tr. zák., nechav úplně nepovšimnuto, že od potrestání stěžovatelova pro krádež, jednou pro zločin, jednou pro přestupek, uplynulo již více než 18 roků, takže následky odsouzení dávno již pominuly. Než, nehledíc k tomu, že skutek obžalovaného zůstal by i po odpadnutí kvalifikace dle §u 176 II. a) tr. zák. čtyřnásobně na zločin kvalifikován a dle §u 179 tr. zák. trestným, nerozlišuje všeobecný trestní zákon v §u 176 II. a) tr. zák. dle doby, kdy předchozí krádeže byly spáchány, pokud se týče tresty za ně odpykány, a nezná promlčení následků trestu. Zákon ze dne 15. listopadu 1867 čís. 131 ř. zák., jehož se zmateční stížnost dovolává, obmezil ovšem trvání určitých, tam přesně vyznačených následků potrestání na určitou dobu, kratší než doba shora uvedená, avšak k těmto účinkům potrestání, v zákoně určitě vyznačeným, účinek z vícenásobného předchozího potrestání pro krádež dle §u 176 II. a) tr. zák. nenáleží. Nemístným jest poukaz k zákonu ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., poněvadž i zde jde o promlčení určitého účinku předchozího potrestání, kteréžto ustanovení na jiné, zákonem nedotčené účinky potrestání rozšiřovati nelze. Ostatně ani tento zákon nejde tak daleko, že by předchozí potrestání pachatelovo označil vůbec bezvýznamným pro výrok o podmíněném odkladu trestu a soud bude k nim i po uplynutí lhůty druhého odstavce §u 2 míti zření, pokud mohla by míti vliv na jeho úsudek o osobnosti pachatelově ve směru prvního odstavce §u 1 cit. zák. V úvahu přijíti by mohl snad ještě zákon o odčinění odsouzení ze dne 21. března 1918, č. 108 ř. zák. vzhledem ku svým účinkům dle § 3, ježto od posledního potrestání stěžovatelova více než nejdělsí lhůta § 2 a 4 zák. uplynula. Než stěžovatel ani netvrdí, že by se byl dobrodini tohoto zákona vůbec domáhal aneb že by tu bylo i jen podmíněk odčinění jeho odsouzení zvláště dle druhého odstavce § 1 cit. zák. Za tohoto stavu věci nelze uznati použití kvalifikace § 176 II. a) tr. z. právně pochybeným.

Čís. 511.

Dodávková povinnost (§ 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Zemědělec jest oprávněn, by kryl předem svou vlastní potřebu ve výměře úředně stanovené a teprve ze zbytků obilí splnil předepsanou dodávku obilnin.

(Rozh. ze dne 16. července 1921, Kr II 247/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 18. března 1921, jimž byl obžalovaný dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle § 3 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvod zmatečnosti § 281 čís. 9 a) tr. ř. Rozdíl názoru vysloveného v osvobozujícím rozsudku, proti kterému zmateční stížnost brojí, a názoru zmateční stížnosti jeví

se krátce v tom, že podle rozsudku splňuje zemědělec předepsanou dávku obilnin ze zbytku obilí po krytí své vlastní potřeby ve výměře úředně stanovené, kdežto podle názoru zmateční stížnosti musí odvésti v první řadě předepsané množství obilnin a teprve zbytku může pro sebe, pokud to úředně jest dovoleno, upotřebiti. Rozsudek dovolává se pro správnost svého názoru nařízení vlády republiky Československé ze dne 2. září 1920, čís. 499 sb. z. a n. o úpravě spotřeby obilí, mlýnských výrobků, luštěnin a máku, který prý obmezení, zastávaného zmateční stížností neobsahuje, zmateční stížnost pak zase hájí své stanovisko poukazem na § 5 vládního nařízení ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n., o úpravě obchodu obilím, luštěninami, olejnatými plodinami a t. d., jakož i poukazem na § 13 předposlední odstavce vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 55.486 ve sbírce zákonů a nařízení čís. 423 o sklizni, výmlatu a výkupu, dodávce a spracování zabavených plodin. Východisko pro posouzení správnosti toho neb onoho náhledu dlužno spatřovati v § 5 svrchu zmíněného nařízení ze dne 11. června 1920 čís. 390 sb. z. a n. Zde jest obsažena výjimka z účinku zabavení, o němž mluví § 4 tohoto nařízení a který definuje tak, že zabavené předměty nesmějí se ani spracovati ani spotřebovati ani skrmiti ani dobrovolně nebo nuceně zciziti, pokud to není právě zmíněným nařízením nebo zvláštními na jeho základě vydanými předpisy povoleno. Jest tedy § 5 právě oním zvláštním předpisem, který naznačuje § 4; § 5 právě zmíněného nařízení ustanovuje, že výjimkou smějí 1. držitelé zemědělských podniků: a) spotřebovati zabavené obilí, luštěniny a mák vlastní sklizně k vlastní výživě, dále k výživě příslušníků rodiny (domácnosti, hospodářství) a pomocných sil zemědělských i zřízenců, jimž za mzdu přísluší naturální strava (deputát), jakož i osob oprávněných k výměnku neb jiným po právu stávajícím naturálním dárkům; b) krmiti zabavenými plodinami mimo olejnaté plodiny. Dále ustanovuje tento paragraf, že rozsah spotřeby, uvedené pod bodem a) a b), stanoví ministerstvo pro zásobování lidu. Mimo to pak že spotřeba nesmí býti na újmu povinnosti dodávkové, nařízené ohledně zabavených plodin. Konečně odstavce c) ustanovuje, že smějí držitelé zemědělských podniků upotřebiti zabavené plodiny nezbytné k výsevu ve množství, jež stanoví dle jednotlivých oblastí ministerstvo pro zásobování lidu v dohodě s ministerstvem zemědělství. Jak vidno z § 6 téhož nařízení, jest ustanovení § 5, pokud se týká rozsahu potřeby držitelů zemědělských podniků, ustanovení rámcové, ježto § 6 obsahuje výhradu, že ministerstvo pro zásobování lidu vydá podrobná nařízení o výkupu, převzetí a upotřebení zabavených plodin jakož i o úpravě spotřeby, tedy právě v oborech, který se dotýkají rozsahu výjimečného použití zabavených zásob. Jest proto nutno obrátiti se při výkladu § 5 zmíněného nařízení, o jehož ustanovení, že spotřeba nesmí býti na újmu povinnosti dodávkové, nařízené ohledně zabavených plodin, se opírá zmateční stížnost, na další ustanovení, znamenající uskutečnění zásady § 5 právě zmíněného nařízení, by se z nich poznalo, jak se obmezení, jehož se dovolává zmateční stížnost, zračí v těchto jednotlivých prováděcích nařízeních.

Úpravy spotřeby držitelů zemědělských podniků v užším slova smyslu, totiž jenom spotřeby podle § 5 bod první lit. a) právě zmíněného nařízení, týká se vládní nařízení ze dne 2. září 1920, čís. 499

sb. z. a n. Toto nařízení nazývá výjimku § 5 bod 1 lit. a) »přímým zásobením«, a ve svém § 32 mluví o »právu přímého zásobení«, což souhlasí s obsahem § 21 nařízení vládního čís. 390/20, v němž mluví o právu zemědělců živiti se obilím vlastní sklizně. Toto přímé zásobování jest protivou zásobování ostatních samozásobitelů a nesamozásobitelů a z porovnání § 2 a 4 nař. čís. 499/20 jde na jevo, že skutečné přímé zásobování jest zvláštní předností držitelů zemědělských podniků, úmyslně poskytovanou, a proto také při výkladu zákona, jehož moci veškerá tato nařízení, opírající se o zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n., požívají; dlužno dbáti tohoto výslovného přednostního postavení držitelů zemědělských podniků. U těchto stanovena byla spotřební dávka v § 2 nař. čís. 499/20 bez veškerého obmezení — o dodávce předepsaného množství obilí není zde vůbec řeči — kdežto spotřební dávka pro nesamozásobitele v širším slova smyslu stanoví se dle stavu pohotových zásob. Důvody tohoto přednostního postavení držitelů zemědělských podniků jsou na snadě. Bylo jimi zamýšleno podporou spotřeby držitelů zemědělských podniků zvýšiti v zájmu všeobecnosti původní výrobu a byl tedy spatřován v podpoře držitelů zemědělských podniků zájem veřejný, takže nelze mluvit o tom, že by zde byla dávana přednost scukromému zájmu před zájmem veřejným. Přednostní zásobování držitelů zemědělských podniků bylo by však ilusorním, kdyby správným mělo býti stanovisko zmateční stížnosti, že spotřeba nesmí býti na újmu povinnosti dodávkové, nařízené ohledně zabavených plodin, ježto by zemědělec vůbec neměl práva na výživu z vlastní sklizně, nýbrž byl by postaven na roveň ostatním občanům, kteří jsou zásobováni z pohotových zásob. Když by mu totiž po dodávce předepsaného obilí nic nezůstalo, neb mu nezůstalo tolik, kolik má dovoleno spotřebovati, a to přece zákonodárce nezamýšlel, byl by zásoben z odvedeného kontingentu. Tento postup byl by tedy po stránce hospodářsko-politické postupem zákonodárcem nechtěným a také se stanoviska státní správy nepřirozeným, neb by si státní správa zásobovací úkol stěžovala tím, že by téže osobě jedenkrát pohotové zásoby odebrala a po druhé jí je zase dávala zpět. Dlužno tedy přisvědčiti názoru nalézacího soudu, že nařízení vlády republiky Československé č. 499/20 neobsahuje obmezení spotřeby držitelů zemědělských podniků výši předepsané dodávky.

Také ustanovení nařízení vládního ze dne 15. července 1920, čís. 481 sb. z. a n. o upotřebení obilí a mlýnských výrobků ke krmení neobsahuje obmezení této spotřeby výši kontingentu. § 2 tohoto nařízení, obsahující ustanovení o spotřebě zadiny, nemluví vůbec o výši dodávky a také § 5, ustanovující spotřebu ječmene, neobmezuje tuto výši předepsané dodávky ječmene. Pokud běží o oves, ustanovuje § 3, že se oves vlastní sklizně ponechává zemědělcům ke krmení pro koně a po dobu těžkých polních prací též pro ostatní tažný dobytek, pokud zbude po dodávce uloženého kontingentu ovsa. Druhý odstavce téhož paragrafu ustanovuje, že ministerstvo pro zásobování lidu může podle potřeby omeziti používání ovsa ke krmení i na určité nejnižší denní dávky. § 4, určující spotřebu kukuřice a ostatních dosud nejmenovaných, v šu I však vypočtených plodin, ustanovuje, že je smějí držitelé hospodářského zvířectva zkrmiti bez obmezení, avšak bez újmy při-

padné povinnosti dodávkové. Veškerá tato ustanovení dlužno zajisté tak vykládati, aby měla vůbec nějaký význam, když upravují výši spotřeby a nikoliv výši kontingentu. Dlužno tedy zdůrazňovati při nich vždy okolnost prvou a nikoliv druhou. Práví-li tedy § 3, že se oves, ponechává zemědělcům ke krmení, a že ministerstvo pro zásobování lidu může podle potřeby omeziti používání ovsa ke krmení na určité nejnižší denní dávky, jest z toho zřejmo, a to zejména z posledního odstavce §u 3 tohoto nařízení, že držitel zemědělského podniku musí v každém případě býti zaručena určitá kvota spotřební, která předchází předepsanému množství dodávky ovsa. Zřejměji ještě ustanovuje § 4, že spotřeba kukuřice a plodin, tam dále jmenovaných, předchází dodávce, neboť jinak nedalo by se vůbec oprávnění držitele zemědělského podniku, zkrmiti bez omezení kukuřicí a plodin, mimo to v §u 4 zmíněného nařízení jmenované, srovnati s dodržováním předepsané dodávky těchto plodin. V obou paragrafech jest tedy, pokud mluví o dodávce, zásadně jenom řečeno, že i tyto plodiny mohou býti předmětem dodávky, ačkoliv se ponechávají držitelům zemědělských podniků ke zkrmení, a ačkoliv podle znění § 1 by se mohlo zdáti, že je toto ustanovení vůbec z dodávky vylučuje. Poněvadž konečně již zásadní ustanovení § 5 lit. c) o upotřebení zabavených plodin, nezbytných k výsevu, neupravuje vůbec poměr potřeby osiva k předepsané dodávce obilnin, dlužno z obsahu všech svrchu zmíněných nařízeních, upravujících potřebu plodin v širším smyslu, usuzovati, že tato nařízení neobmezují potřebu výši kontingentu.

Další nařízení, ke kterému se nutno pro výklad obrátiti, jest vyhláška ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 423 sb. z. a n. Tato vyhláška týká se zase druhého oboru, vyplývajícího ze zabavení plodin, totiž úpravy dodávek. Pod záhlavím »převzetí zabavených plodin« v §u 12 se ustanovuje, že držitel zemědělských podniků jsou povinni, nabídnouti a prodati zabavené plodiny v dobré jakosti, řádně pročištěné, suché a zdravé zmocněncům státního obilního ústavu za stanovenou přejímací cenu, pokud jim dle §u 5 nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920 č. 390 sb. z. a n. nejsou ponechány pro vlastní potřebu (výživu, krmení a osivo). Toto zásadní ustanovení nepoužívá tedy nikterak domnělého omezení obsaženého v §u 5 nař. čís. 390/20, naopak zdůrazňuje výslovně, že k nabídce se hodí obilniny, pokud nejsou ponechány pro potřebu v širším smyslu. § 16 téže vyhlášky ustanovuje v odstavci druhém, že, nedostojí-li zemědělec ve lhůtě, zemskou politickou správou stanovené, své povinnosti dodávkové, provede okresní (župní) obilní úřad nucenou odebrku zabavených plodin, leč by bylo zjištěno, že zemědělec bez své viny nemohl předepsané množství odvésti. Toto ustanovení má na mysli nejen opoždění zemědělcovo, nýbrž též vůbec nedodání předepsaného množství obilí, jak zřejmo ze slov »leč by bylo zjištěno, že zemědělec bez své viny nemohl předepsané množství dodat«. Toto ustanovení nemělo by smyslu, kdyby kontingent byl neměnitelnou veličinou, poněvadž pak nebylo by vůbec třeba, aby se zkoumalo, zda zemědělec mohl dodávku splniti čili nic. Pro povahu kontingentu nelze však přehlédnouti zejména ustanovení posledního odstavce §u 16 zmíněné vyhlášky, které praví, že i po dodání celého předepsaného kontingentu je

zemědělec povinen nabídnouti státnímu obilnímu ústavu všechny další přebytky, jež přesahují potřebu osiva a dávky v §u 5, odstavec první, lit. a), b) nař. čís. 390/20 povolené. Používá-li toto ustanovení výrazu »další přebytky«, dává tím na jevo, že přebytkem jest již také kontingent; a naznačuje tím, že v prvé řadě jest potřeba zemědělce v širším slova smyslu, a že teprve potom následuje dodávka.

Za tohoto stavu věci nelze se ovšem přikloniti k názoru zmateční stížnosti o významu slov v §u 5 nař. čís. 390/20 »spotřeba nesmí však býti na újmu povinnosti dodávkové, nařízené ohledně zabavených plodin«, nýbrž dlužno toto ustanovení vykládati jen tak, jak to učinil již nalézací soud, že jest opětovným zdůrazněním výjimečnosti § 5 vládního nařízení čís. 390/20 a té okolnosti, že i držitelé zemědělských podniků, ač jsou přednostně zásobováni, mohou potřebu svojí ukájeti jen tou měrou, jak jest jim to zvláštními předpisy dovoleno. Ustanovení toto neříká nic jiného, než že dlužno setrvati na zásadě zabavení veškerého obilí a dalších plodin, v § 1 nař. čís. 390/20 jmenovaných, a že zemědělci jsou zásadně povinni odváděti zabavené obilí, při čemž pro povinnost jejich zůstává směřodatnou okolnost, že vůbec sklízeti; má-li tedy zemědělec sklizeň, jest tím již řečeno podle §u 5 nař. čís. 390/20, že jest subjektem k dodávce povinným bez ohledu na to, že jest mu zaručena určitá spotřeba. V jakém poměru může a má své povinnosti dostáti, ustanoví se teprve zvláště, při čemž ovšem — jak svrchu uvedeno — spotřeba předchází dodávce. Omezení vyslovené v § 13 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 423 sb. z. a n., že držitelé zemědělských podniků nejsou oprávněni činiti námitky proti předpisu kontingentu obilí, jež mají odvésti, s poukazem na předpis §u 5, odstavec první, lit. a), b) nař. čís. 390/20, totiž na právo, že smějí použití obilí k výživě nebo ke krmení, jest omezením čistě formálním, nevylučujícím však spotřebu zemědělcovu po zákonu dovolenou. Má totiž toto ustanovení vyloučiti námitku, jejíž obsah mohl by býti pouze přibližným, poněvadž by se musil opíratí o výpočet budoucí potřeby, která zajisté podléhá změnám a která proto nemůže býti předmětem nějakého opravného prostředku, zejména uváží-li se, že i předepsaná dodávka zemědělských plodin je celkem vypočítána rovněž jenom přibližně. Odstraňuje tedy § 13 vyhlášky čís. 423/20 námitky zemědělcovy pouze pro nečasnost jejich, nikoli však proto, že by nesměl ukojiti svou potřebu před kontingentem. Rovněž nelze ničeho vyvozovati z předpisu §u 11 zmíněné vyhlášky, že v případech, kdy zemědělec neprovedl výmlatu, má se z výmlatu, úředně provedeného, uhraditi předem předepsaná dodávka. Toto ustanovení má povahu ustanovení trestu pro liknavého zemědělce a nelze ho proto použiti na ostatní případy, kde zemědělec jednal v mezích zákona, vykonáváje své právo, živiti se z vlastní sklizně. Výklad, že ustanovení §u 5 nař. čís. 390/20, dle něhož spotřeba nesmí býti na újmu povinnosti dodávkové, nařízené ohledně zabavených plodin, neobmezuje zákonně zaručené spotřeby držitele zemědělského podniku, souhlasí také se směrnicemi, ze kterých vycházela vláda při provádění zásobovacího plánu. O nich podává vysvětlení věstník ministerstva pro zásobování lidu čís. 19 z roku 1919, str. 301/302 ve článku: »Přípravy ku zachycení sklizně hospodářského období 1919/20«, jichž zajisté dlužno použiti i při výkladu nařízení čís. 390/20, poněvadž právě v roku 1919 nastalo právě

hospodaření se sklizní, od jehož zásad nebylo ani nařízením čís. 390/20 upuštěno. Zde se praví, že vykupování obilí v hospodářském období 1919/20 bude spočívat na systému kontingentování, t. j. že budou předepsány minimální kontingenty, které rolníkovi na jedné straně zaručí, že vlastní jeho spotřeby v plném rozsahu bude se šetřiti, na druhé straně však za všech okolností kontingent musí se dodati. Dále vyplývá z této statě věstníku, že kontingent jest změnitelným, že spočívá na zásadě dobrovolnosti a že kontingentování se připraví přiznáním povinných rolníků. K tomuto poslednímu bodu se tam připomíná, že bezprostředně před sklizní nebo při ní oznámí zemědělci množství obilí, které mohou dodati bez újmy plné své vlastní potřeby. Věstník ministerstva pro zásobování lidu čís. 14 z roku 1920 str. 221 nepraví o hospodaření se sklizní pro období 1920/21 nic nového, ačkoliv podle textu nařízení z roku 1919 čís. 354, 386, 394 byl by k tomu zajisté býval důvod, neboť text těchto nařízení byl zejména, pokud se týče poměru kontingentu a potřeby, v §u 3 nař. čís. 354/19 odchylný. Jak již svrchu řečeno, jest z toho viděti, že i pro rok 1920 zůstalo se při týchž zásadách, jako pro hospodářské období dřívější, t. j. při zásadě úplného krytí vlastní potřeby držitele zemědělského podniku. Také věstník ministerstva pro zásobování lidu ze dne 17. července 1920 čís. 18 str. 279/280, pojednávající o zemských kontingentech obilí sklizně 1920, praví, že každý zemědělec, který podle zákonných předpisů má přebytky, musí tyto odevzdati státu, a že mu bude také uložen přiměřený kontingent v poměru k jeho dodací schopnosti. Konečně i uveřejnění věstníku ministerstva pro zásobování lidu ze dne 31. července 1920, čís. 20 str. 309/310 o rozdělování jednotlivých kontingentů, počínajíc zemskými a končíc kontingenty jednotlivých zemědělců, praví, že ve všech těchto případech je nutno kontingent vyměřiti podle skutečných přebytků. Tyto zásady jasně vyjadřují, že v první řadě běží o krytí potřeby zemědělcovy a v druhé řadě o kontingent. Tyto zásady lze vysvětliti změnou poměrů, které nastaly v roce 1918. Dříve bylo nutno, aby veškeré zásoby byly sehnány, poněvadž šlo o zásobování vojska. Po ukončení válečného období odpadlo toto zásobování a snaha veřejného hospodářství obracela se k tomu, aby se nyní podporovala původní výroba zemědělská, a jako prostředku k tomu použilo se mezi jiným též přímého zásobování držitelů zemědělských podniků. Názor, zastávaný zmateční stížností, odporoval by tedy i tomuto opatření vládnímu a nelze s ním proto souhlasiti. Podle tohoto názoru jest rozsudek nalézacího soudu úplně správným.

Podle rozsudkového zjištění sklídl obžalovaný celkem 40 q obilnin. Spotřeba jeho v užším smyslu činila 20 q 80 kg, osevní míra pak 16 q, tedy celková potřeba 36 q 80 kg, nehledíc ovšem k množství, které mohl zkrmiti a jež činilo 5 proc. zadiny, t. j. 1 q 45 kg a 25 proc. ječmene po úhradě osevu, t. j. 1 q 65 kg, takže mu zbylo celkem 10 kg obilnin, pokud se týče beže srážky zadiny celkem 1 q 55 kg. Obžalovaný byl by měl ovšem tento zbytek dodati včas, ježto povinnosti dodací dlužno vyhověti nejen v množství předepsaných obilnin, nýbrž i v předepsaném čase (§ 16 vyhlášky min. pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 423 sb. z. a n.) a nikoliv až v prosinci 1920. Leč nalézací soud zjistil, že toto opožděné dodání kontingentu, při němž dodal obžalovaný celkem 5 q obilnin, jest omluveno opožděným vymlácením, které nalézací soud rov-

něž považuje za nezaviněné. Hledíc k tomu, že obžalovaný měl celkem dodati jen výše vypočtený zbytek obilí a své povinnosti skutečně v míře daleko větší dostal, nelze mluvit o zúmyslném neb vědomém porušení dodávkové povinnosti.

Čís 512.

Dozorčí orgán lesní ve službách soukromých není úředníkem ve smyslu §§ 101 a 311 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. července 1921, Kř I 731/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona:

Rozsudkem okresního soudu v Jesenici ze dne 28. prosince 1920 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského soudu v Mostě jako soudu odvolacího ze dne 1. března 1921, porušen byl zákon v ustanovení §§ 101 a 311 tr. zák., rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Jesenici se ukládá, by, šetře zásady odstavce druhého §u 293 tr. ř., ve věci znova rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Jesenici ze dne 28. prosince 1920 byl obžalovaný uznán vinným vedle přestupku nedokonané krádeže ve smyslu §§ 8 a 460 tr. zák. také přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením ve smyslu §u 311 tr. zák., spáchaným tím, že dne 12. prosince 1920, byv přistihnut přísežným panským hajným, hleděl ho darem 50 K svést k porušení jeho úřední povinnosti, a byl za to dle §u 311 tr. zák. s ohledem na ustanovení §u 267 tr. zák. a za použití §§ 266 a 260 b) tr. zák. odsouzen do vězení na jeden týden. Rozsudkem krajského soudu v Mostě jako soudu odvolacího ze dne 11. března 1921 bylo odvolání obžalovaného, pokud směřovalo proti výroku o vině, jako neodůvodněné zamítnuto. Rozsudky obou stolic porušen byl zákon v ustanovení §u 311 tr. zák. František S. označen je v rozsudku první stolice jako přísežný panský hajný. Jinak nepodávají sice trestní spisy žádného bližšího objasnění otázky, dlužno-li v hajném spatřovati úředníka ve smyslu §u 311 tr. zák., vzhledem k tomu však, že dle rozsudkového zjištění byl jím obžalovaný při činu, zakládajícím skutkovou podstatu přestupku dle §§ 8 a 460 tr. zák., přistihnut v honebním revíru W-ově v K., a že hajný při svém svědeckém výslechu udal: »pozoroval jsem obžalovaného v polích, která náležejí k našemu honebnímu revíru v K., lze bezpečně za to míti, že v osobě S-ově jde o přísežný lesní orgán dozorčí, isoucí ve službách soukromých. Rozhodovací důvody rozsudku první stolice neobsahují nižádných úvah v příčině otázky, z kterého důvodu spatřuje soud ve jmenovaném hajném úředníka ve smyslu §u 311 tr. zák., rozsudek druhé stolice pak neuvádí pro své rozhodnutí vůbec žádných důvodů. Z okolností, že rozsudek první stolice označuje ho jako přísežného panského hajného, dlužno však usuzovati na názor obou stolic, jakoby vhodným objektem přestupku dle §u 311 tr. zák. byly osoby, jmenované v §u 68 tr. zák., tedy i osoby takové, které stojí ve službách soukromých. Tento názor je zřejmě mylný. Pojem úředníka ve smyslu §u 311 tr. zák. kryje se s tímž pojmem dle druhého odstavce §u 101 tr. zák., jakož i dle §§ 104 a 105 tr. zák., a dlužno dle toho i za úředníka ve smyslu §u 311 tr. zák. pokládati toho, kdo mocí přímého nebo nepřímého veřejného příkazu, s přísahou nebo bez ní, je

zavázán obstarávat úkony vládní. Je tudíž pojem úředníka užší, než pojem vrchnosti ve smyslu §u 68 tr. zák. Tomu nasvědčuje již ta okolnost, že v §u 68 tr. zák. vedle úředníka uvedeny jsou nejrůznější kategorie jiných osob, požívajících ochrany dle tohoto zákonného ustanovení. Kdežto zákon v §u 311 tr. zák. označuje jako objekt trestného činu úředníka, mluví v §§ 312 a 314 tr. zák., bezprostředně následujících, o osobách, jmenovaných v §u 68 tr. zák. jako o objektech trestných činů ve smyslu těchto trestních předpisů. Jest na blední, že dozorcí orgán lesní, jsoucí ve službách soukromých, požívá sice, byl-li vzat příslušným zeměpanským úřadem do přísahy, ochrany §u 68 tr. zák., že však, neobstarává úkonů vládních, nemůže býti pokládán za úředníka ve smyslu §§ 101, 104 a 105 a tedy ani dle §u 311 tr. zák.

Čís. 513.

Předpisů o podmíněčném odkladu výkonu trestu nelze použítí při odsouzení pro správní přestupek.

Rozhodl-li o správním přestupku lichevními v první i druhé stolici lichevní senát plně obsazený, jest rozsudek absolutně zmatečným.

Odsouzení pro přestupek správní jest za všech okolností mírnější, nežli odsouzení pro přestupek soudní.

(Rozh. ze dne 21. července 1921, Kř I 733/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečném stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Rozsudkem okresního soudu lichevního v Bezručicích ze dne 8. září 1920, pokud jím byl obžalovaný pro přestupek správní dle § 6 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. odsouzen podmíněčně, a potvrzujícím jej rozsudkem lichevního jako odvolacího krajského soudu v Chebu ze dne 11. listopadu 1920, porušen byl zákon v ustanovení § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n., dále §§ 5, 9 a 10 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n. a §§ 6 i 10 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a § 1 tr. ř.; rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Bezručicích se ukládá, aby spisy postoupil předsedovi soudu lichevního jako zástupci příslušného úřadu správního k novému řízení proti obžalovanému.

Důvody:

Rozsudkem okresního jako lichevního soudu v Bezručicích ze dne 8. září 1920 odsouzen byl obžalovaný T. pro přestupek správní dle § 6 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., spáchaný překročením nejvyšší ceny živé váhy masa telecího, do vězení na jeden týden a ku peněžitému trestu vězení v trvání 5 dnů a dle § 389 tr. ř. k náhradě útrat řízení trestního.

Odsouzení prohlášeno podmíněčným dle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. na zkušební dobu jednoho roku. K odvolání veřejného žalobce byl rozsudek ten rozhodnutím lichevního jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 11. listopadu 1920, s poukazem na důvody prvního soudu a s dalším odůvodněním v plném znění potvrzen. Rozsudky obou stolic porušují zákon ve dvou směrech a sice: 1. Nesrovnávají se uvedené

rozsudky se zákonem v tom směru, že obžalovaný odsouzen byl pro přestupek správní dle § 6 zák. čís. 568 podmíněčně. Zákon o podmíněčném odsouzení ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. nestanoví sice výslovně, že podmíněčného odsouzení lze užítí pouze pro delikty, soudní pravomocí podléhající, tedy při zločinech, přečinech a přestupcích, ale vyplývá to z celého obsahu tohoto zákona, z jeho vzniku, jeho tendence a z přičlenění jeho ku systému trestního zákona. Také v jiných zemích, kde podmíněčné odsouzení již dříve bylo v užívání, vztahuje se instituce tato výhradně jen na trestné činy, pod pravomoc trestních soudů spadající. Předpisy rázu policejního, pokud nejsou obsaženy v trestních zákonech, nepřicházejí nikdy pro podmíněčné odsouzení v úvahu. Tomu svědčí také důvodová zpráva, kterou zákon sborům zákonodárným byl předložen. Dle § 1 cit. zák. může jen soud odložit výkon trestu. Zřízením soudů lichevních podle zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n. jsou tyto ovšem soudy ve smyslu zmíněného § 1, leč soudem v tomto smyslu není předseda soudu lichevního, jenž vedle § 5 zák. čís. 567/19 rozhoduje jen jako zástupce příslušného úřadu správního v případech, kde řízení je přikázáno správním úřadům. Jak také ve zmíněné důvodové zprávě jest uvedeno, nepojí se k odsuzujícímu výroku pro delikty správní ztráta zachovalosti a ostatní následky soudního odsouzení. Následkem toho nesmí odsouzení pro přestupek správní býti zapsáno do trestního rejstříku, který dle nař. min. sprav. ze dne 8. prosince 1897 čís. 47 ř. zák. se vede jen pro soudem vyslovené odsouzení pro zločin, přečin nebo přestupek. Dle § 9 zákona o podmíněčném odsouzení a § 8 prováděcího nařízení k němu ze dne 11. listopadu 1919 čís. 598, musí býti i tresty, podmíněčně odložené, v patrnosti vedeny úřady, vedoucími záznamy o trestech, třeba že do záznamu o trestech smějí býti takové tresty zapsány teprve, až došlo k jejich výkonu. Dle § 38 prov. nařízení jest úřad, vedoucí záznamy o trestech, povinen, uvědomiti ihned soud, jakmile zví, že podmíněčně odsouzený byl znova odsouzen. Tato kontrola při přestupcích správních nebyla by tedy vůbec možná, poněvadž, jak uvedeno, přestupky správní do trestního rejstříku se nezapisují. Dle § 7 zákona má býti výrok o podmíněčném odsouzení zpravidla pojat do rozsudku a jen když to není možno, rozhodne soud usnesením. O přestupcích správních nevynášejí se však rozsudky, nýbrž nálezy. Dále rozeznává též zákon o trestání válečné lichvy čís. 568/19 v § 6 sám mezi přestupky správními a přestupky soudně trestnými. I z těchto zákonných ustanovení lze dovozovati, že podmíněčné odsouzení mimo soudně trestný čin není přípustným.

2. Překročily oba rozsudky meze své příslušnosti tím, že okresní soud lichevní v řádném svém obsazení předsedou a dvěma přísedícími dle § 10 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n. rozhodoval o přestupku správním dle § 6 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., o němž dle § 5 onoho zákona čís. 567 rozhodovati měl předseda soudu lichevního jako zástupce příslušného úřadu správního bez přísedících, a dále odvolací soud lichevní tím, že v řádném svém obsazení předsedou a čtyřmi přísedícími dle § 10 odstavec druhý cit. zák. čís. 568 rozhodl o odvolání veřejného žalobce, kdežto o odvolání v přestupcích správních rozhodovati má dle § 9 cit. zákona čís. 567 odvolací senát sborového soudu složený ze soudce z povolání jako předsedy a dvou

přisedících. Jeví se proto rozsudky ty, pokud se týkají přestupku správního dle § 6 cit. zák. čís. 568, ježto vyneseny byly soudem věcně nepřislusným, absolutně zmatečnými dle § 1 tr. ř. Dlužno ještě se zmíniti o otázce, má-li ohledně obžalovaného protizákoně vyneseny rozsudek býti zrušen či pouze vysloveno, že zákon byl porušen. Za všech okolností jest odsouzení pro přestupek správní mírnější než odsouzení pro přestupek soudní, neboť onen nemá zneuctujících následků tohoto. Příznivější pro obžalovaného jest tedy eventuelní odsouzení správní a náleží tudíž dle § 292 tr. ř. obnovení řízení nařídit.

Čís. 514.

V tom, že porotcové nemohli pro jazykovou neznalost zcela sledovati chod hlavního přelíčení, nelze spatřovati důvod zmatečnosti dle čís. 1 § 344 tr. ř.

Souvisí-li spolu několik hlavních otázek, nelze obmeziti řízení opravovací na zodpovězení jedné otázky, nýbrž dlužno je nařídití ohledně všech otázek spolu souvisejících. Nesprávné právní poučení předsedovo v tomto směru zakládá důvod zmatečnosti dle čís. 8 § 344 tr. ř.

(Rozh. ze dne 21. července 1921, Kr II 444/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 7. června 1921, jímž byl obžalovaný podle § 334 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločiny pozdvížení dle § 68 tr. zák., těžkého ublížení na těle dle § 157 tr. zák. a pro přestupky dle §ů 32 a 36 zbroj. pat., výrok porotců a rozsudek na něm spočívající zrušil a odkázal věc do nejbližšího porotního sezení téhož sborového soudu k opětovnému projednání a rozsouzení.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvody zmatečnosti § 344 čís. 8, 9 a 1 tr. ř. Neodůvodněna jest ovšem v obou směrech posléze uvedených. Neboť, byl-li shledán rozpor v odpovědi porotců proto, poměradž zodpověděli I. a II. hlavní otázku 4 hlasy »ano« a 8 hlasy »ne«, tedy záporně, kdežto na III., těsně s těmito otázkami související hlavní otázku, dali 12 hlasy odpověď kladnou, byl tento rozpor odstraněn monitorním řízením, jež mělo za výsledek, že i otázka tato zodpověděna byla souhlasně s prvými dvěma otázkami hlavními záporně (4 ano, 8 ne). Jelikož výrokem tím, vyšlým z řízení opravného (monitorního) původní verdikt byl nahrazen, nelze z vnitřního rozporu tohoto původního výroku odvozovati zmatek dle § 344 čís. 9 tr. ř. Že by však výrok, jak vyšel z řízení opravného, sám o sobě obsahoval zjištění, jež by logicky vedle sebe zároveň nemohla obstáti, zmateční stížnost sama netvrdí. Pokud jde o zmatek dle § 344 čís. 1 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost z původního sobě odporujícího výroku porotců, že prý porotci jednak výpovědem polských svědků nerozuměli, následkem toho chod průvodního řízení nemohli řádně sledovati a jeho výsledky pochopiti, jednak, že též otázkám německým náležitě obsazen, což opodstatňuje zmatek dle § 344, čís. 1

tr. ř. Nehledíc k tomu, že by z důvodu uvedeného nemohlo žádným způsobem jíti o náležité obsazení soudu (§ 344 čís. 1 tr. ř.), nýbrž mohlo by snad padati v úvahu jen, že lavice porotců nebyla plně obsazena, neb že všichni porotci nebyli přelíčení (duševně?) přítomni — (viz vývody Löfflerovy ku rozhodnutí čís. 310 Öster. Rechtssprechung; proti tomu toto rozhodnutí a rozh. čís. 495 tamtéž) — nelze přece z nesprávné odpovědi porotců usuzovati bezpečně, jak to činí zmateční stížnost, jiného důvodu proto neuvádějí, že by porotci výpovědem svědeckým neb otázkám nebyli porozuměli. Protokol o porotním přelíčení podobného zjištění neobsahuje, neuvádí také, že by z některé strany pochybnosti ve směru tom bývaly vysloveny, nebo že by snad některý z porotců závady té byl se dovolával. Není proto pro tvrzení zmateční stížnosti vůbec ve spisech podkladu. Měl-li zástupce veřejné obžaloby v této příčině důvody ku pochybnosti, bylo na něm, aby možným nepříznivým následkům buď způsobilými návrhy neb jinými jemu příslušejícími procesuálními prostředky (právo odmítací) v čas předešel. To se však nestalo a nelze proto nyní domnělý zmatek dle § 344 čís. 1 tr. ř. dodatečně uplatňovati. Odůvodněna jest však stížnost, pokud uplatňuje zmateční důvod § 344 čís. 8 tr. ř. Dle dodatku ku protokolu o hlavním přelíčení poučil předseda za příčinou zahájení opravovacího řízení porotce pro odpor v jejich výroku, »že se mají zabývatí ještě jednou zodpovězením III. hlavní otázky«, načež se odebrali porotci znovu ku poradě a po jejím skončení vrátili se do soudní síně, kde vrchní porotce novou odpověď ku III. hlavní otázce — původně zodpověděna kladně, nyní záporně — přečetl. V protokolu o porotním přelíčení, z něhož ostatně nevychází na jevo, že by opravovací řízení bylo zahájeno pro odpor ve výroku (nálezem sboru soudního) § 331 tr. ř., není sice výslovně uvedeno, v čem zmíněný tam vnitřní odpor ve výroku porotců byl shledán. Dle stavu věci a vzhledem ku souhlasnému udání jak státního zastupitelství, tak obhajoby ve zmateční stížnosti a odvodu k ní spatřen byl odpor, jak již shora naznačeno v tom, že porotcové I. a II. hlavní otázku na zločin pozdvížení dle § 68 tr. zák. a na zločin těžkého poškození na těle §u 157 tr. zák. zodpověděli záporně, naproti tomu III. hlavní otázku na přestupek zbrojního patentu kladně, jakkoli slovy »při tom« v této otázce uvedeny byly všechny tři otázky v takovou spojitost, že nemohla dle náhledu soudu kladná odpověď ku třetí otázce logicky obstáti vedle záporné odpovědi ku první a druhé otázce hlavní. Zůstaniž stranou, zdali skutečně byl tu jinak nerozřešitelný rozpor odpovědi porotců ve směru uvedeném. Jisto jest však, že jakmile, a to bez odporu z kterékoli strany, ku zahájení monitorny z uvedeného důvodu došlo, nesměla tato obmezena býti na třetí hlavní otázku, nýbrž musila pojmuti všechny tři hlavní otázky. Neboť rozpor ve výroku porotců mohl míti právě tak svou příčinu v nesprávném pojetí a zodpovězení I. a II. hlavní otázky, jako v nesprávném zodpovězení hlavní otázky III. O tom, která z obojích sebe vylučujících odpovědí byla správná a která nesprávná, rozhodnouti mohli v řízení opravovacím toliko porotci sami, k čemuž jim právě řízením tím poskytnuta býti měla příležitost, nikoli sbor soudní nebo předseda porotního přelíčení. Obmezením monitorny pouze na otázku III. bylo však neoprávněně zasaženo se strany nepovoláné do tohoto výhradního oboru porotců. Tito byli svémocně vedeni k tomu, aby shledali potřebným přivoditi soulad mezi obojími

výroky tím, že změnili kladnou odpověď ku hlavní otázce III. v odpověď zápornou, jakkoli státi se to mohlo také změnou záporné odpovědi k prvým oběma otázkám hlavním v odpověď kladnou. Dal-li pak předseda, jak zjištěno dodatkem k protokolu porotcům před opětnou jich poradou poučení, že mají se zabývatí ještě jednou zodpověděním III. hlavní otázky, pak poučil je nesprávně o předpisech nesoucích se ku hlasování (§ 325 tr. ř.), kteréžto nesprávné právní poučení opodstatňuje zmatek dle § 344 čís. 8 tr. ř.

Čís. 515.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Pojem »zadostiučinění« ve smyslu § 4 jest širší, nežli v § 396 tr. ř., pokud se týče v XXX. hlavě obč. zák. Má-li býti uloženo obžalovanému věnování ve prospěch třetích osob, dlužno předem slyšetí toho, kdož byl činem trestným dotčen, o tom, zda ve věnování tom spatřuje pro sebe dostiučinění.

(Rozh. ze dne 21. července 1921, Kr II 467/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečn. stížnosti generální prokuratury na zástítu zákona.

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu ve Znojmě ze dne 31. prosince 1920, porušen byl zákon v ustanovení § 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.; rozsudek ten se zrušuje a jmenovanému soudu se ukládá, by šetře zásady § 293 tr. ř., odstavec druhý, ve věci znova rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Mor. Krumlově ze dne 4. prosince 1920 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti dle § 488 tr. zák., spáchaným tím, že dne 24. října 1920 více četníků stanice O. křivě vinil z nepočetného činu, totiž ze zbabělosti, a byl dle § 493 tr. zák. odsouzen k pokutě 500 Kč; podmíněný odklad mu v první stělice povolen nebyl. Krajský jako odvolací soud ve Znojmě výhověl v neveřejném sezení rozsudkem ze dne 31. prosince 1920 odvolání obžalovaného a povolil mu dle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., ustanoviv jednorocní zkušební dobu, podmíněný odklad výkonu trestu pod podmínkou, složí-li do měsíce jako zadostiučinění 300 Kč ve prospěch čsl. červeného kříže. Na rozdíl od nalézacího soudu shledal odvolací soud dostatečné důvody pro podmíněný odklad výkonu trestu, uložil však obžalovanému, aby usmíření bylo zjednáno, zadostiučinění ve formě věnování pro čsl. červený kříž. Ze spisů nikde nevyplývá; že podobné zadostiučinění se strany uražených bylo žádáno nebo že uražení četníci v takovém věnování jakési zadostiučinění shledávali. Dlužno proto oprávněnost samovolného takového určení soudu zkoumati ze znění zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. V § 4 se ustanovuje, že soud může podmíněčně odsouzenému uložití, aby podle sil svých nahradil škodu a aby dal zadostiučinění. Zákon tu zřejmě rozlišuje mezi faktickou škodou, jež má býti nahrazena a případným jiným odškodněním nikoliv ve smyslu ná-

hrady škody, nýbrž ve smyslu morálního zadostiučinění tomu, kdo byl trestným skutkem poškozen. Má proto slovo zadostiučinění v § 4 cit. zákona význam širší než mu je dán v třicáté kapitole občanského zákona a v § 369 tr. ř., neboť jinak by oběma výrazy vyřčena byla jen tautologie, které tu však není. Může-li soud uložití podmíněčně odsouzenému nejružnější obmezení i co do způsobu života, není přičiny upírati mu oprávnění, aby mu uložil věnování ve prospěch osob třetích, pakli toto věnování jest zadostiučiněním poškozenému či uraženému, o něhož jediné jde. To plyne ze slov »škodu nahradil« a »dal zadostiučinění«, jak jsou vedle sebe v textu zákona, která naznačují, že nejde pouze o náhradu skutečné škody materiální, nýbrž i o škodu immateriální, která trestným činem byla poškozenému způsobena a že tedy tomuto poškozenému náleží zadostiučinění a nikoliv snad porušenému řádu právnímu. Má-li proto při podmíněčném odsouzení uloženo býti obviněnému nějaké věnování ve prospěch osob třetích, nelze se obejítí bez slyšení poškozeného či uraženého o tom, shledává-li v takovém věnování pro sebe zadostiučinění, neboť jinak mohlo by se státi, že věnování by se zvrhlo v pravý opak toho, co mělo mu býti zadostiučiněním. V tomto případě, jak uvedeno, nikterak není zjištěno, že uraženým četníkům věnováním 300 Kč ve prospěch čs. červeného kříže mělo se dostati a dostalo nějakého zadostiučinění. Soud má sice právo uznati na podmíněčné odsouzení bez jakéhokoliv zadostiučinění, shledá-li však jeho určení za prospěšné, nutno obíratí se otázkou, zdali takové věnování ve prospěch osoby třetí jest zadostiučiněním tomu, kdo byl trestným činem poškozen. Nezodpověděním této otázky nebylo rozhodnuto podle zákona.

Čís. 516.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) vztahuje se též na výrok, jímž byl odsouzený vypovězen z oblastí republiky Československé.

(Rozh. ze dne 21. července 1921, Kr II 468/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečn. stížnosti generální prokuratury na zástítu zákona:

Rozsudkem okresního soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. dubna 1921, porušen byl zákon v ustanovení § 323 tr. zák. a § 5 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n.; rozsudek ten se zrušuje a obžalovaná se sprostuje podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek dle § 323 tr. zák., jehož se dle obžaloby dopustila tím, že, byvši rozsudkem krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 20. května 1920 z oblastí Československé republiky vypověděna, do Vítkovic se vrátila.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 20. května 1920 odsouzena byla obžalovaná pro zločin krádeže do těžkého žaláře na jeden měsíc, jakož i ku ztrátě práva volebního a dle § 25 tr. zák. vysloveno vypovědění obžalované z veškerého území republiky Československé. Dle

zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., povolen obžalované podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou 2 let. Rozsudek tento nabyt právní moci. Nedopatřením uveřejněno bylo vyhoštění obžalované v ústředním pražském policejním věstníku, čímž se stalo, že byla dne 25. dubna 1921 pro návrat do území republiky zatčena a rozsudkem okresního soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. dubna 1921 pro přestupek dle § 323 tr. zák. odsouzena. Odvolání se vzdala a trest také hned po rozsudku odpykala. Rozsudek okresního soudu v Mor. Ostravě jest zmatečný. Dle § 5 zákona o podmíněném odsouzení ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. jsou odkladem trestu odloženy také tresty vedlejší, které rozsudek spojuje s odsouzením a proto i rozsudkem vyslovené vypovědění obžalované při platnosti podmíněného odsouzení jest bezúčinné, takže její odsouzení pro přestupek proti veřejným zřízením a opatřením dle § 323 tr. zák. odporuje zákonu.

Čís. 517.

Zjednanou vraždu (§ 135 čís. 3 tr. zák.) páše každý, kdo k ní navádí.

(Rozh. ze dne 23. července 1921, Kr I 594/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované Julie M-ové do rozsudku krajského jako výjimečného soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. dubna 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem vraždy dle §§ 134 a 135 čís. 1 a 3 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 10 a 11 § 281 tr. ř. míní stížnost, že činnost obžalované, nevykazující prý ničeho, co by bylo lze nazvat zjednaním vraždy, neměla být podřaděna pod ustanovení § 135 čís. 1 a 3 tr. zák., nýbrž pod sankci § 137 tr. zák., který stihá jen činnost vzdálenější, o jakou prý tu nanejvýše jde, a v němž je stanoven trest těžkého žaláře mezi 10 a 20 roky, jenž by přicházel v úvahu. Na to dlužno však odvětit, že pojmu zjednané vraždy odpovídá vzhledem ku znění zákona: »kdo k ní (vraždě) byl najat neb jiným způsobem od něho pohnut«, každá vražda spáchaná z návodu a že v § 5 tr. zák. příkladmo jen uvedená činnost toho, kdo zlý skutek nastrojil nebo k němu úmyslně přičinil (tak zv. intelektuelního původce), spadá nepochybně pod pojem zjednaní. Tomu nasvědčuje zřejmá souvislost § 135 čís. 3 tr. zák. s § 119 tr. zák. z roku 1803, zejména však s dvorním dekretem ze dne 10. října 1807 sb. z. s. čís. 820, vydaným k poslednějšímu paragrafu, kde se prohlašuje každý způsob intelektuelního původcovství za případ zjednané vraždy. Správností hořejšího názoru neodporuje nikterak ustanovení § 137 tr. zák., naopak jen ho potvrzuje; staví tento paragraf napomáhání k vraždě jiným, v § 5 tr. z. obsaženým, vzdálenějším způsobem na rozdíl od návodu a přímého spolupachatelství, o nichž je řeč v § 136 tr. zák. Z toho plyne, že zjednaná vražda jest vraždou spáchanou z návodu a že návod k ní dlužno tudíž pokládati za zjednaní. Vůči zjištěním rozsudku nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že obžalovaná

naléháním, vyzýváním, přemlouváním a vyhrůžkou, že sobě a dětem udělá smrt, pohnula (navedla) Františka T-a-k tomu, by spáchal vraždu na jejím manželé, tudíž ho dle mluvy zákona k ní zjednala. Nalézací soud použil proto na jednání stěžovatelčino správně ustanovení § 136 tr. zák. a odsoudil ji právem k trestu tam vyslovenému. Za tohoto stavu věci nemůže přicházeti v úvahu ustanovení § 9 tr. zák., ježto svádění obžalované nezůstalo bez výsledku.

Čís. 518.

Prudké hnutí myslí, vytrysknuvší z obyčejného citu lidského, není důvodem, vylučujícím trestnost.

(Rozh. ze dne 23. července 1921, Kr I 647/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Hoře Kutné ze dne 19. května 1921, jímž stěžovatel uznán byl vinným zločinem úkladné, loupežné vraždy dle §§ 134 a 135 čís. 1 a 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Přisvědčiti jest zmatečnou stížnosti, že by bylo bývalo povinností soudu dáti porotcům z moci úřední dodatkovou otázku ve směru pomatení smyslů — důvod zlý úmysl vylučující dle § 2 lit. c) tr. zák. — kdyby tu byly bývaly podmínky § 319 tr. ř., že totiž tvrzen byl stav trestnost vylučující, porušení této povinnosti pak by opodstatňovalo zmatečnost dle §u 344 č. 6 tr. ř. A byť se i stížnost tohoto zmatku ciferně nedovolávala, vychází přece z jejich vývodů, že vlastně zamýšlí tento zmatek uplatniti. Než ve směru tom nelze označiti stížnost za odůvodněnou. Zmatečnou stížnost sama opírá svůj názor o povinnosti soudu ku položení zmíněné otázky dodatkové o hájení se stěžovatelovo, že došlo mezi ním a Antonínem Z. k prudké hádce, za níž padaly četné urážky a nadávky; tyto nadávky ze se ještě stupňovaly, když obžalovaný šel na vyzvání Antonína Z. s tímto do sklepa, aby se tento přesvědčil o tom, zda tam mají P-ovi nějaké maso; rozlícen téměř nadávkami, že uchoopil obžalovaný na straně ležící sekeru a udeřil jí Antonína Z. tak, že klesl do kouta sklepu, k čemuž stěžovatel při hlavním přelíčení ještě dodal, že rozčilení jeho bylo tak velké, že si připadal jako zvíře. (Protokol zní: »Sekyrkou mi předloženou udeřil jsem Z-a do hlavy; zda čepelem či ostřím, již nevím, byl jsem tehdy úplným zvířetem«.) Platný trestní zákon uvádí v § 46 lit. d) »prudké hnutí myslí«, dal-li se jim pohnouti pachatel k zločinu, jako okolnost polehčující, vzniklo-li z obyčejného citu lidského. Budiž ponecháno stranou, zda hnutí myslí čistě fyziologické, nespocívající na podkladu patologickém, vůbec může míti za účinek pomatení smyslů toho stupně, jaký předpokládá § 2 lit. c) tr. zák., aby totiž zbavilo pachatele vůbec vědomí jeho činu. Zákon sám dodatkem »vzniklo-li z obyčejného citu lidského« dáva na jevo, že jen tehda neshledává v prudkém hnutí myslí něco jiného, než pothou

okolnost polehčující, jestliže nevzniklo »z obyčejného citu lidského«, nýbrž jde-li o afekt chorobný, nebo snad stupňovaný vlivem zevnějším, na př. nemírným požitím alkoholu. V tomto případě dovolával se obžalovaný ve svém zodpovídání toliko rozčilení vzniklého vztekem po předchozí hádce. Dodatek, že byl obžalovaný tehdy úplným zvířetem, naznačuje jen, že rozčilení dostoupilo dle jeho tvrzení stupně tak vysokého, že veškerý cit lidský v něm překonalo. Že by však obžalovaný nebyl býval sobě vědom svého jednání, toho při svém výsledku vůbec netvrdil, ba vyvrací to přímo tím, že dosti přesně líčí jednotlivosti provedení svého vražedného útoku na Antonína Z. Tomuto zodpovídání stěžovatelovu zajisté úplně dle zákona vyhověl soud porotní tím, že z moci úřední položil porotcům eventuální otázku na zločin zabití, maje patrně na mysli, že snad člověk u vysoké míře rozčilení neuvědomuje sobě jasně, zda jde právě o to, aby odpůrce svého usmrtil. Než ku zodpovězení této otázky porotci vůbec nedošlo, poněvadž ti zodpověděli již kladně otázku na vraždu. Skutkový stav, který by opodstatňoval stav bezvědomí ve smyslu § 2 lit. c) tr. zák., přičetnost vylučujícího, nebyl ani stěžovatelem samým ani kýmkoli jiným za porotního přelíčení tvrzen, ba ani napověděn. Soud porotní nebyl proto povinen podle § 319 tr. ř., aby dal porotcům otázku dodatkovou ve směru § 2 lit. c) tr. zák. a nepoložením této otázky nemohl tudíž též porušiti předpis zmíněného paragrafu, jak předpokládal by v tomto případě zmatek dle § 344 čís. 6 tr. ř. Lze naopak tvrditi, že by soud byl pochybil a vedl porotce přímo na dráhu pochybnou, kdyby jim byl dal otázku, nemající ve výsledcích porotního přelíčení zákonitého podkladu. Ostatně dali porotci kladným zodpovědním otázkám na úkladnost vraždy a loupežnou její povahu zcela zřejmý projev svému přesvědčení, že vražda obžalovaným byla předem nastrojena a promyšlena. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 519.

Není škodou na majetku (§ 197 tr. zák.), měl-li býti ten, kdo byl uveden v omyl, zkrácen pouze o neoprávněný zisk.

(Rozh. ze dne 26. července 1921, Kr II 180/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 29. ledna 1921, kterýmž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200, 201 a) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Skutková podstata podvodu ve smyslu § 197 tr. zák. vyhledává zlý úmysl pachatelův, směřující k tomu, by stát, obec nebo jiná osoba utrpěla škodu na svém majetku neb na jiných právech. Pojmu škody na majetku nutno rozuměti ve smyslu hospodářském. Ve smyslu tom však o škodě

na majetku nelze mluviti již tehdy, když ten, kdo byl uveden pachatelem v omyl, tímto omylem byl svěden k tomu, by ohledně určité části svého jmění učinil nějaké opatření, k němuž by se bez omylu nebyl odhodlal, nýbrž jen tehdy, zmenšilo-li toto opatření cenu (hodnotu) jeho jmění, jinými slovy, stala-li se celková cena (hodnota) jmění následkem tohoto opatření menší, než byla před opatřením; zůstala-li celková cena jmění nezměněna, není tu poškození ve smyslu hospodářském a právním, byť by jmění nyní sestávalo z jiných částí než dříve; vyšší případné škody určuje částka, o kterou stav jmění, hodnota téhož se ztenčily. Záleží-li tedy opatření, jehož škodlivost jest zkoumati, v tom, že někdo následkem omylu dal jiné osobě úplatně předmět svého jmění, možno o škodě mluvit jen tehdy, je-li hodnota (cena) toho, čeho se mu dostalo, menší ceny (hodnoty) toho, co sám poskytl. Cenu v obou směrech nutno určití v mezích práva; nemůže býti nikdo poškozen o něco, nač dle platných předpisů práva nemá; vždyť by jinak cestou trestního řízení — ve formě náhrady škody — dosáhl něčeho, co mu právo občanské platně odpírá. Když a pokud tedy se určeni ceny předmětu, který následkem omylu dal ten, kdo v omyl byl uveden, přiči platným předpisům, byl by poškozen pouze o onen obnos, o který cena předmětu, jehož se mu dostalo — tedy v případě, že byl omylem svěden k prodeji své věci, prodejní cena — jest menší ceny onoho předmětu, který sám dal, tedy v případě prodeje vymámeného menší onoho obnosu, kterým dle stávajících předpisů směl určití cenu věci prodané. V této trestní věci bylo na vůli svědka Františka H., chce-li prodati prase čili nic; rozhodl-li se však ku prodeji, nesměl dle ustanovení zákona o válečné lichvě ze dne 17. října 1919 č. č. 568 sb. z. a n. požadovati cenu zřejmě přemrštěnou, ba ani cenu převyšující případnou nejvyšší cenu, byla-li stanovena příslušným úřadem v mezích platných předpisů — což ovšem dosud zjištěno není. Vyšší (přemrštěná) cena byla by bývala protizákonná a byla by opravňovala kupitele k požadování náhrady (§§ 1059, 1431 obč. zák.); překročení nejvyšší ceny bylo by mimo to bývalo trestné dle § 6, po případě i dle § 7 zákona o válečné lichvě; zavedeno-li trestní řízení, bylo by v případě odsouzení pachatele dle § 17 zmíněného zákona na soudu, aby dle volby poškozeného (kupitele, nyní obžalovaného) buď jednání prohlásil neplatným, nebo cenu snížil na příslušnou míru. Směřoval-li tedy úmysl obžalovaného — což tvrdí, což však rozsudkem zjištěno není — jen k tomu, aby se Františku H-ovi dostalo pouze oné ceny, která dle váhy prasete a dle případné platné ceny nejvyšší na ně připadala, nikoliv ceny, kterou obžalovaný na oko nabídl a svědek přijal, pak měl svědek býti zkrácen pouze o neoprávněný zisk, pouze o něco, nač oprávněného nároku neměl. Škody na svém jmění ve smyslu hospodářském a právním tím utrpěti nemohl, ač byl lstivým předstíráním (nabídnutím neb schválením ceny 23 K za 1 kg živé váhy) svěden k prodeji, ku kterému by snad nebyl svolil na podkladě ceny, kterou obžalovaný dával v pravdě zamýšlel. Posuzuje otázku škody se stanoviska svědkova, který si na podkladě ceny, jím požadované snad za nešetření platných ustanovení o nejvyšší ceně prasat, vypočítává subjektivní škodu na 465 K, vychází nalézací soud z nesprávného použití zákona v neprospěch obžalovaného. Zmateční stížnosti, která toto nesprávné použití zákona — uplatňujíc zmateční důvod § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. — právem vytýká, bylo

proto vyhověno dle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 č. 3 ř. z. na rok 1878 již v sezení neveřejném.

Čís. 520.

Pokud jest třeba znovu vyšetření duševní stav obžalovaného, pokud se týče vyžádati si dobrozdání lékařské fakulty.

(Rozh. ze dne 30. července 1921, Kr I 694/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Litoměřicích ze dne 24. května 1921, jímž byl uznán stěžovatel vinným zločinem zabití dle § 140 tr. zák., zrušil výrok porotců a rozsudek, na něm spočívající a poukázal věc do nejbližšího porotního sezení téhož sborového soudu k opětovnému projednání a rozsouzení.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 4 správně § 344 tr. ř. Vytýká, že obžalovaný byl zkrácen v právu obhajoby tím, že porotní soud zamítl průvodní návrh, podaný obhajcem při hlavním přelíčení, by byl vyšetřen duševní stav obžalovaného na psychiatrické klinice v Praze a vyžádáno o něm dobrozdání lékařské fakulty. Posudek, podaný soudními lékaři, prý nestačí, poněvadž byl podán na základě nedostatečného vyšetření obžalovaného (trestný čin byl spáchán dne 28. března 1921, posudek byl podán u okresního soudu v Děčíně již dne 8. dubna 1921, tedy bez nutného opětovného vyšetření obžalovaného), není sepsán vědecky, a přehlíží zejména nepoměr mezi osobností pachatelovou, který je líčen jako člověk dobromyslný, a reakcí, která se projevila v jeho činu. Soudní znalci měli prý uvážiti, že se jedná o člověka slabomyslného, který se nerozhoduje volně, nýbrž jedná pudově, poněvadž chorobné poruchy činnosti mozkové nedopouštějí, aby u něho vznikly nebo volně se vyvinuly protipředstavy jako u lidí normálních. Zmateční stížnost jest odůvodněna. Stanovisko nalézacího soudu, který návrh obhájce na dožádání dobrozdání fakulty lékařské o duševním stavu obžalovaného zamítl, není správným. Dle zásady § 134 tr. ř., již třeba dbáti dle § 248 tr. ř. i při hlavním přelíčení, jest soud povinen naříditi vyšetření duševního stavu obžalovaného, vzejdou-li mu pochybnosti o tom, zda pachatel netrpěl v době spáchání činu trestného takovými poruchami duševními, které byly způsobitelnými činiti jeho přičetnost pochybnou. V případě, o němž jde, byl ovšem duševní stav obžalovaného po návrhu veřejného obžalobce za přípravného vyšetřování prozkoumán soudními lékaři okresního soudu Děčínského, aniž by byli konstatovali na obžalovaném známky nějaké duševní poruchy. Další průběh trestního řízení vynesl však na jevo objektivní momenty, jež jsou s to vzbuditi pochybnosti o duševním zdraví a tím i o přičetnosti obžalovaného. Názor soudu nalézacího, že jde o případ jednoduchý, nezavdávající příčiny k opětovnému nálezu a dobrozdání znalců, ježto obžalovaný činil i na soud nalézací dojem člověka normálního, třeba duševně těžkopádného, nelze

sdílet. Chování se obžalovaného před i po spáchání činu, jež i nejbližší příbuzní obžalovaného, jeho matka, bratr i sestra nedovedou blíže objasnit, jest nápadné a těžko pochopitelné tím spíše, když obžalovaný, pohádav se s otcem pro malicherné založení pláště, přichází až teprve druhého dne ráno znova za otcem, dohoduje se s ním opět o zmíněný plášť a když otec uléhá, mrští po něm dvakrát kamenem, takže ho zabije, na to mrtvolu umyje, uvaří si klidně kávu a odchází z domu na ulici, kde svým neklidným, nejistým chováním upozorňuje na sebe svědka, jemuž se beze všeho doznává, že otce zabil. Již toto právě vylíčené chování se obžalovaného je s to vzbuditi pochybnosti o jeho duševním zdraví, nehledíc ani k tomu, že obžalovaného líčí zprávy četnictva jako člověka duševně méně cenného, zpráva průmyslové školy jako málo chápavého, dle zprávy školy špatně prospíval, byl slabého nadání, svárlivým a vzdorovitým. Momenty tyto pochybnosti zmíněné ovšem ještě stupňují. Tyto okolnosti, ze zpráv zmíněných vyplývající, nebyly ovšem soudním lékařům, kteří duševní stav obžalovaného prozkoumali jedenáct dnů po spáchání trestného činu, známy, a nemohly k nim proto tito vzíti náležitýho zřetele. Jejich dobrozdání jest proto také s těmito okolnostmi, dodatečně na jevo vyššími, v rozporu (§ 126 tr. ř.) a bylo proto povinností soudu nalézacího, by ve smyslu ustanovení § 126 tr. ř. zmíněné soudní lékaře znova pozval k hlavnímu přelíčení a je vyslechl anebo vyžádal si dobrozdání fakulty lékařské. Soudní lékaři, kteří posudek o duševním stavu obžalovaného podali, nebyli vůbec k přelíčení voláni. Návrh obhájce byl tedy v tomto směru po zákonu odůvodněn, poněvadž však soud nalézací jej zamítl, porušil tím právo obhajoby obžalovaného, takže jest tu důvod zmatečnosti čís. 5 dle § 344 tr. ř.

Čís. 521.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu dle § 4 jest lhostejno, zda pachatel dopomohl k neoprávněné dopravě předmětů potřeby z důvodu, by si zajistil pro jiné případy konfidentské služby vývozce.

(Rozh. ze dne 30. července 1921, Kr II 293/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 22. února 1921, jímž byl obžalovaný Vilém V. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin dle § 4 odstavec první zák. ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce hmotněprávní jest odůvodněnou zmateční stížnost, označující dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. právní posouzení činnosti Viléma V.—a vzhledem ku podloudnému vývozu masa Janem M.—em právně pochybe-

ným. Soud nalézací vyloučil skutkovou podstatu § 4 zákona o podloudném vývozu proto, poněvadž Vilém V. trpěl prý nedovolený vývoz masa Janem M—em jen proto, by si zabezpečil konfidentské služby M—ovy, jednáje tak v dobré víře, že tím hová zájmu své služby. Jest prý totiž ve finanční službě pohraniční všeobecně obvyklým, že se konfidentům v odměnu za jejich služby promíjí, když sami přenášejí zboží, ovšem v nepatrném množství, přes hranice. Právně poukazuje zmateční stížnost státního zastupitelství k tomu, že praxe tato nalézá své meze v předpisech zákona o stihání podloudného vývozu, jenž v § 4 trestem ohrožuje jako zločin, jestliže osoba, která má bdíti nad vývozem do ciziny, dopomůže porušením svých povinností k neoprávněné dopravě předmětů potřeby v ceně aspoň 50 Kč do ciziny. Týká-li se praxe ta, jejíž přípustnost soud nalézací sám uznává jen pro vývoz zboží v malém množství, předmětů potřeby v ceně aspoň 50 Kč, pak naráží na nepřestupnou hranici § 4 zák. ze dne 18. března 1920, č. 188 sb. z. a n., jenž prohlašuje takovou činnost orgánu finanční stráže pohraniční přímo za zločinnou. Neboť že trpění podloudného vývozu osobou, jejíž první služební povinností je, aby bděla nad vývozem zboží do ciziny, jest za všech okolností porušením povinností, nemůže býti sporným. Mínění však, že jest dovoleno a beztrestno, dopomáhati ať vlastním přičiněním, ať zúmyslným trpěním ku takovému podloudnému vývozu, jde-li o to, aby byly získány pro jiné případy služby konfidentské, jest nesprávným. Neznalost trestního zákona, omyl právní, nemůže býti dle všeobecné zásady § 3 tr. z. pachatelů na omluvu a zlý úmysl, ku zločinu vyžadovaný, vyloučiti. Jest tudíž právní stanovisko soudu nalézacího, vylučující vinu obžalovaného Viléma V—a ve směru obžaloby ohledně masa Janem M—em vyvezeného jen pro nedostatek zlého úmyslu uvedeným omylem právním odůvodněný, právně pochybený a dle § 281 čis. 9 a) tr. ř. zmatečným.

Čís. 522.

Ku zločinu velezrády vyhledává se úmysl nesporně velezrádný (t. zv. *dolus coloratus*).

K pojmu násilí ve smyslu § 58 lit. b) tr. zák. Činnost sama nemusí býti násilnou, jen když směřuje k násilné změně formy vládní.

Velitel legionářů není orgánem vlády ve smyslu § 300 tr. zák., požívá však ochrany čl. IV. zákona ze dne 17. prosince 1862, čis. 8 ř. zák. z r. 1863.

Výzva, by časopis nebyl předkládán k cenzuře, spadá pod skutkovou podstatu zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák.

Zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. či pouhý přečin dle § 300 neb 305 tr. zák.?

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. stačí vybízení k neposlušnosti proti opatřením úřadů bez ohledu na to, jakým způsobem jich nemělo býti uposlechnuto.

Pokud nelze považovati za odůvodněnou (§ 98 lit. b) tr. zák. stávku. Pod ochranou § 98 lit. b) tr. zák. jsou zahrnuty i případy, kdy má býti zasažen majetek, jenž jest pod ochranou toho, na němž se určitý úkon nebo opomenutí vynucuje.

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 222 tr. zák. se nevyhledává, by výzva směřovala k určitému vojínu, stačí, byla-li řízena vojínům vůbec.

(Rozh. ze dne 6. srpna 1921, Kr I 702/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. dubna 1921, pokud jím nebyli obžalováni uznáni vinnými zločinem velezrády dle § 58 lit. b) a c) tr. zák., vyhověl zmateční stížnosti Břetislava H., pokud byl uznán vinným přečinem dle § 300 tr. zák. a sprostil ho z obžaloby pro tento trestný čin, zavrhl však zmateční stížnost téhož i ostatních obžalovaných, pokud byli uznáni vinnými zločinem dle § 65 lit. b) tr. zák., dle § 98 b) tr. zák. a dle § 222 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Soud nalézací neuznal dle obžaloby, domáhající se odsouzení všech obžalovaných pro zločin velezrády dle § 58 lit. b) a c) tr. zák. podstatně z toho důvodu, že v akčním programu sociálně demokratické levice lze spatřovati pouze projev politického přesvědčení, jenž vymyká se přísnému hledisku ustanovení trestního zákona o velezradě a že provádění takového politického programu jest dovoleným potud, pokud prostředky k tomu volené neodporují platným ustanovením trestního zákona. Z úvahy té vycházejí neshledal soud nalézací v činech jednotlivých obžalovaných ani jednotlivě ani ve spojitosti, pokud činy ty nevybočily v násilnosti nebo konkrétní nabádání k násilnostem, v rušení veřejného pořádku a ve svádění vojnů ku porušení služební povinnosti, ani zločinu zemězrády ani jiného činu trestního. Pokud však jednotlivými činy obžalovaných takové vybočení se stalo, nenabyl nalézací soud přesvědčení, že jednání těchto jednotlivých obžalovaných by bylo směřovalo k násilné změně formy vládní nebo ke způsobení vzpoury a války občanské uvnitř státu. Avšak i když jednotlivé činy tohoto účelu velezrádného, tedy skutkového znaku zločinu velezrády dle § 58, b), c) tr. zák. postrádají, přestupují přece zákon, a pokud se tak stalo, uznal soud jednotlivé obžalované vinnými různými trestnými činy (§ 65 lit. b), § 87, § 98 lit. b), § 222, § 300 tr. zák.), obžalované pak, u nichž viny v tomto směru neshledal, z obžaloby sprostil. Státní zastupitelství podalo proti rozsudku — původně proti celému, později obmezilo se pouze na odsuzující část — zmateční stížnost v tom směru, že nebylo vyhověno obžalobě ve smyslu velezrády a dovolává se důvodů zmatečnosti čis. 5 a 10 § 281 tr. ř.

Pokud jde o nesprávné právní pořadí trestných činů pod zákon, uplatňuje zmateční stížnost důvod čis. 10 § 281 tr. ř., spatřujíc v jednání obžalovaných, jež dle zjištění rozsudku v odpor vzatého mělo za účel urychlení akčního programu sociálně-demokratické levice, zločin velezrády. Dlužno si nejprve objasniti pojem velezrády. Obžaloba zněla na případy b) a c) § 58 tr. zák. Zločinu dle § 58 lit. b) tr. zák. se depouští ten, kdo něco předsevezme, co bylo k tomu nastrojeno, by se forma vlády násilně změnila, a zločinu dle § 58 lit. c) tr. zák., kdo něco předsevezme, by (kromě jiných případů, o něž zde neběží), se způsobila nebo zvětšila vzpoura nebo válka občanská uvnitř. Zrušovací soud souhlasí s názorem generální prokuratury, že pro trestnost velezrády dle § 58 lit. b) tr. zák. jest lhostejno, jakými prostředky bylo postupováno, že činnost

sama nemusí být násilnou, jen když směřuje k násilné změně formy vládní. A tu třeba zabývat se otázkou, zda akční program levice sociálně-demokratické, jehož urychlené provedení zamýšlely prosincové události, obsahoval změnu formy vlády a zda změna ta měla být násilnou. K prvé otázce dlužno přisvědčiti. Slova provolání: »uchopení se politické moci«, »převzetí státní moci« zřejmě naznačují, že levici sociálně-demokratické šlo o změnu formy vládní. Leč nelze se přikloniti k mínění, že by tu šlo o změnu násilnou. Pojem násilí nelze vykládati tak široce, jak činí na př. Finger (Strafrecht II. 786), jenž pokládá za násilnou každou změnu, která se neděje cestou ústavní a již neprovádějí činitelé, kteří jsou k tomu ústavou povoláni. Tak daleko nelze jíti, naopak dlužno za násilnou změnu pokládati pouze takovou, jež by způsobem svého provedení vzala na sebe ráz násilí, totiž hrubé hmotné síly, která by brutálními prostředky přemohla odpor občanů a činitelů jinak smýšlejících. V tomto smyslu nejvíce by se přibližovala pojmu násilí slova: »akce mass«, uvedená ve zmíněném programu. Leč ani akci mass nelze všeobecně vždy a na každý způsob pokládati za násilnou. Pevná organizace mass mohla by snad docílit, že massy při provádění akce nedají se strhnouti k žádným násilnostem, nýbrž že provedou svůj úkol ukázně. Nelze tudíž po tomto omezujícím výkladu pojmu »násilné« změny formy vládní dospěti k tomu, že by akční program sociálně-demokratické levice již sám o sobě vyčerpával skutkovou povahu zločinu velezrády dle § 58 lit. b) tr. zák. Způsob velezrády dle § 58 lit. c) tr. zák., v našem případě vzpoura a občanská válka, rovněž není prokázán. V činech obžalovaných, jak byly zjištěny soudem nalézacím, nelze spatřovati jednání, mající za účel způsobiti nebo zvětšiti vzpouru neb občanskou válkou. V onom směru bylo by lze mluvit o vzpouře jen tehdy, kdyby jednání pachatelů mělo za účel postaviti se úřadům na odpor. O to však v případě tomto nejde. Jest sice pravda, že při zamýšleném provádění akčního programu mohlo dojíti ku střetnutí se s úřady, to však nebylo vlastním účelem pachatelů, a na to se po stránce subjektivní úmysl jejich nevztahoval, jenž nestačí při zločinu tomto ve formě pouhého dohlu eventálního. Totéž platí ohledně vznícení občanské války. I když snad při provádění akčního programu bylo by došlo k odporu ostatních tříd obyvatelstva, nelze přece tvrditi, že účelem jednání pachatelů bylo by bývalo vystupovati fysickou mocí proti těmto vrstvám obyvatelstva a tím vznítiti občanskou válku. Ve směru subjektivním vyžaduje se ku zločinu velezrády úmysl, přivoditi účinky, uvedené v § 58 tr. zák. Při zjišťování úmyslu toho třeba postupovati s největší obezřetností. Jde o zločin nejtěžšího rázu, kde i jednání, jež jindy je pouhým pokusem neb jednáním přípravným, stíháno jest těžkými tresty. Stát chtěl a chce chrániti svou existenci a proto přísná ustanovení o velezradě se vyskytují jak ve starších zákonnících, tak i v právu platném a v nejnovějších osnovách. Aby však mohl býti pachatel uznán vinným velezradou, jest třeba, by úmysl velezrádný byl zjištěn nade vši pochybu, musí zde býti úmysl nesporně velezrádný (ve smyslu doktriny t. zv. dolus coloratus) a nestačí pouhý dolus eventualis. Leč soud nalézací úmyslu tohoto u žádného z obžalovaných nezjistil, naopak jej výslovně vyloučil. Ve zjištění rozsudku, že obžalovaným šlo o urychlené provedení akčního programu, není ještě nikterak obsaženo, že úmysl jejich nesl se k uskutečnění cílů §em 58 lit. b) a c) tr. zák. zakázaných, jak

shora při posuzování objektivní stránky činu bylo doloženo. Soud nalézací zjišťuje pouze úmysl, nescoucí se k činům, jimiž byli obžalovaní uznáni vinnými, nikoliv však úmysl velezrádný. Nešlo dle skutkových zjištění nalézacího soudu o násilnou změnu formy vládní, nýbrž pouze o jednotlivé násilné činy, při nichž úmyslu velezrádného nebylo. Tímto skutkovým zjištěním byl i nejvyšší soud vázán a bylo tudíž zmáteční stížnost státního zastupitelství zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Zmateční stížnost obžalovaného Břetislava H. béře rozsudek soudu nalézacího v odpor v celém jeho odsuzujícím výroku, uplatňujíc důvody zmátečnosti čís. 9 a), b) a 10 § 281 tr. ř. Stěžovatel byl odsouzen pro přečin dle § 300 tr. zák. ve dvou případech. V prvním šlo o článek časopisu »Svoboda« v Kladně ze dne 8. července 1920 čís. 82 nadepsaný »K atentátu na M.«, v němž závadnými shledána slova: »Velitel olomouckých legionářů J. posílá vinníky na dovolenou, zločin schvaluje a tvrdí, kdo má v ruce moc, má i právo. Dělníci, pamatujte si toto heslo!« Nelze sice přisvědčiti názoru zmáteční stížnosti, že by nebyla dána skutková podstata přečinu pobuřování — předpokládajíc, že by šlo o osobu požívající ochrany § 300 tr. zák. Slova shora uvedená jsou způsobilá vzbuditi opovrzení a nenávisť k určité osobě, zaujímající veřejné postavení, a nelze souhlasiti s názorem zmáteční stížnosti, že by šlo o prosté konstatování fakta a o pouhé nezávadné heslo. Než osoba, o níž tu jde — velitel olomouckých legionářů J., — není orgánem vlády ve smyslu § 300 tr. zák., nýbrž osobou vojenskou a bylo by zde možno užití pouze předpisu článku IV. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863, jenž poskytuje vojsku a jeho samostatným oddílům tutéž ochranu, již požívají dle § 300 tr. zák. orgánové vlády. Přečin ten stíhati lze pouze se svolením ministerstva národní obrany, jež však není prokázáno. Soud nalézací pokládal mylně velitele olomouckých legionářů J. za orgán vlády, vyložil tudíž nesprávně zákon, jde o zmatek materiální, k němuž jest proto přihlédnuto z moci úřední, ač ve zmáteční stížnosti uplatňován nebyl.

Pro zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. byl stěžovatel uznán vinným v několika případech. Jde tu vesměs o články uveřejněné v kladenské »Svobodě«, jejímž byl redaktorem; subjektivní zodpovědnosti za obsah článků stěžovatelem není odpíráno. a) Především jde o článek ze dne 4. prosince 1920 čís. 190 nadepsaný »Konfiskace«, v němž vybízeno dělnictvo, by následovalo příkladu kladenské Svobody« a nepředkládalo časopisů k cenzuře. Zmateční stížnost, uplatňujíc důvody zmátečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. uvádí, že se v závadném článku kritizuje pouze způsobem dovoleným neoprávněnost provedené konfiskace a že ve výzvě, nepředkládati časopisy k cenzuře, bylo by možno shledati toliko vyzývání k přestupku dle § 17 zákona o tisku (§ 5 tr. zák., § 17 zák. o tisku), poněvadž ani pachatel sám nepředloženi časopisu k cenzuře nedopusťil by se žádného jiného trestného činu. Názor zmáteční stížnosti jest naprosto pochybeným; nejedná se o svádění k nepředloženi určitého nějakého čísla časopisu, a neběží tedy o přivodění konkrétně určitého činu trestného. Zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. dopouští se »kdo způsobem tam naznačeným vybízí, podněcuje nebo svádí k neposlušnosti, ke vzpouzení se nebo k odporu proti zákonům«. Při tom zákon nerozlišuje, zda jde o předpis práva trestního či práva civilního (sr. Finger II § 134

str. 846). Předpis § 17 tisk. zák. jest předpisem velmi významným, jímž má býti zamezeno zaplavování a ctravování veřejného života články, podryvajícími veřejný řád a pokoj. Vyzývá-li kdo k nešetření předpisu toho, dopouští se již tím samým rušení veřejného pokoje a řádu. Jest tudíž po stránce objektivní odsuzující výrok plně odůvodněn. Též po stránce subjektivní — již se zmateční stížnost vůbec neobírá — vysvítá z celého znění článku zřejmý úmysl pachatele, by výzvou jeho byl rušen veřejný pokoj, jak úmysl ten byl zjištěn soudem nalézacím. b) V čísle 194 ze dne 10. prosince 1920 byly ve článku »Proletáři v uniformách« shledány závadnými věty: »Státní úřady pokouší se uloupit dělnictvu majetek. Hanba buržoasním zákonům«. Zmateční stížnost, připouštějíc, že by v první větě mohla býti nanejvýše spatřována urážka dle § 312 tr. zák., tvrdí, že jde pouze o ostřejší kritiku postupu vlády při zabírání lidového domu. Druhá věta pak jest prý pouhým heslem, jež jsou při dělnických průvodech nosena na tabulkách. Leč v obou případech jest splněna skutková podstata rušení veřejného pokoje. Po stránce objektivní vybízí se tvrzením, že »státní úřady pokouší se dělnictvu uloupit majetek« přímo k odporu proti opatřením veřejných úřadů. Tvrzení takové, uveřejněné v době plné kvasu ve velmi rozšířeném denníku jest zápalnou látkou, jež snadno najde odezvy a skuteční tak cíl, k němuž jí bylo použito, totiž vzepření se proti opatřením úřadů. O pouhé kritice nelze mluvit, bylo-li výroku takového užito vědcmě k rozvášněnému davu. Zrušovací soud připouští, že pachatel měl na mysli odebrání lidového domu socialně demokratické levici, leč ve stylisací výroku nelze spatřovati pouhou kritiku, nýbrž zřejmý úmysl ve směru právě vyličeném. Totéž platí ohledně výroku: »hanba buržoasním zákonům«. Provolá-li se někomu hanba, vybízí se tím k odporu proti němu. Zákony buržoasními rozumí se dle názorů směru stěžovatelova zákony nyní platné, bylo tudíž i touto výzvou vybízeno k odporu proti platným zákonům. Poukaz zmateční stížnosti k tomu, že hesla podobná bývají nosena při dělnických průvodech, pachatele nijak neomlouvá. I takové činy jsou trestny. Úmysl pachatelův byl zjištěn soudem nalézacím a jest proto odsouzení odůvodněno. c) V čísle 195 ze dne 11. prosince 1920 vyzývá se v článku »Zemědělskému dělnictvu« k různým opatřením, zejména k ustavení dělnických rad, jež zaberou velkostatky, nedovoluje se až na další vývoz obilí a zakazuje zcizování ostatního inventáře. Zmateční stížnost mluví zde nejprve způsobem naprosto nejasným o jakési nepřipustné konkurenci zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. se zločinem dle § 222 tr. zák. Zmateční stížnost však přezírá, že odsouzení pro § 65 lit. b) týká se části článku »Zemědělskému dělnictvu«, kdežto odsouzení pro § 222 tr. zák. týká se zcela jiného článku v témže čísle uveřejněného, o němž bude řeč později. Ohledně výzvy k zemědělskému dělnictvu uvádí pak zmateční stížnost, že nelze v ní spatřovati zločinu rušení veřejného pokoje, ježto jde pouze o sdělování programu určité politické strany. S názorem tímto nelze souhlasiti. Ve výzvě, jak v článku byla uvedena, jest zcela zřejmě vybízeno k neposlušnosti proti zákonům (zabrání velkostatků) a k opatřením úřadů (znemožnění rozdělování plodin zemědělských zákazem vývozu obilí) a nelze trestnost činů těch vyloučiti tvrzením, že postup takový byl obsažen v programu určité politické strany. d) Totéž, co sub c) uvedeno, platí též o dalším článku uveřejněném v čísle 196 ze

dne 12. prosince 1920, v němž vybízeno k obsazení továren a zabrání velkostatků, neboť jde zde o činy odporující zákonu, a vybízení k nim zakládá skutkovou podstatu zločinu dle § 65 b) tr. zák. Zmateční stížnost uplatňující v případech b) c) d) též důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. uvádí, že v právě vyličených činech stěžovatele bylo by lze spatřovati nejvýše přečin dle § 300 tr. zák. Leč tomu není tak. Přečin dle § 300 tr. zák. týká se zlehčování nařízení úředních, popuzování k nenávisti a opovrhování úřady, a liší se od § 65 lit. b) tr. zák. tím, že pachatel přestává na tomto zlehčování atd., nemaje hlubšího úmyslu vybízeti, podněcovati nebo sváděti k neposlušnosti, ke vzpuzení se nebo odporu proti zákonům a nevybízí k protizákonné remedeře proti napadenému nařízení. Ve výrocích obžalovaného nelze však spatřovati této lehčí formy deliktů z důvodů shora uvedených, což platí jmenovitě též o výroku, že státní úřady pokoušejí se uloupit dělnictvu majetek.

Provádějíc důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost obžalovaného Z. rozsudku nejasnost a neúplnost především v tom směru, že nalézací soud zjistil sice, že obžalovaný sepsal a rozšířil provolání ústřední dělnické rady a že je podepsal, a zjistil inkrimovaný obsah tohoto provolání, neuvažoval však vůbec o tom, v čem konkrétně spočívalo vybízení, podněcování a svádění k neposlušnosti a odporu proti zákonům a opatřením veřejných úřadů, jehož se prý obžalovaný dopustil. Dle názoru zmateční stížnosti nelze shledávati skutkovou podstatu § 65 lit. b) tr. zák. v tom, sepsal-li a rozšířil-li obžalovaný provolání, že z kladenských dolů nesmí býti vypraven ani jeden vagon uhlí a vše musí býti sypáno na hromady, že v případě, kdyby výstraha ta nepomohla, má býti akce zostřena, a že zločin dle § 65 tr. zák. mohl by býti spatřován teprve v tom, nemělo-li býti výsledků dosaženo prostředkem dovoletným, stávkou, nýbrž neposlušností a odporem proti zákonům a opatřením veřejných úřadů, kteréžto okolnosti však nebyly zjištěny. Zmateční stížnost není odůvodněna. Dle názoru soudu kasačního již tím, že obžalovaný vybízel, by uhlí bylo sypáno na hromadu a nevyváženo z Kladna, vybízel k neposlušnosti proti opatřením úřadů správních, jimiž regulována byla správná repartice uhlí, potřebného k udržení průmyslu a provozu železničního. Bylo tedy úplně zbytečno zjišťovati dále, jakým způsobem měla býti zmařena opatření úřední, kdyžž k naplnění skutkové podstaty zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. stačí vybízení k neposlušnosti proti opatřením úřadu bez ohledu na to, jakým způsobem jich nemělo býti uposlechnuto. Obžalovaný dal svému úmyslu výraz prohlášením shora uvedeným. Dalšími pak slovy: »jsme odhodláni — dělnictvo«, bylo dělnictvo přímo vybízeno k odporu proti zákonům.

Z důvodu čís. 9 a) § 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost rozsudku, že soud nezjistil, pokud jde o zločin dle § 98 lit. b) tr. zák. pachatelova úmyslu vynutiti na ohroženém konání, trpění neb opomenutí, čímž prý není splněna skutková podstata § 98 lit. b) tr. zák., nemluvic o zákonných momentech dalších, které prý splněny nejsou. Leč v rozsudku soudu nalézacího jest výslovně zjištěno, že obžalovaný vyhrožoval Antonínu R—ovi, přednostovi okresní politické správy na Kladně, v úmyslu, by na něm vynutil opomenutí zamýšleného zavření tiskárny. Jest tudíž výrok soudu v tomto směru bezvadným. Při ústním líčení o zmateční stížnosti namítal obhájce ještě, že nelze mluvit o vydírání, poněvadž obžalovaný

hrozil zastavením práce a jeho důsledky, tudíž prostředkem, k němuž jest dělnictvo oprávněno a že nešlo o majetek Antonína R-a, proti němuž měla vyhrůžka směřovati, nýbrž o majetek cizí, nepodléhající ochraně § 98 lit. b) tr. zák. Pokud se týče prvé námitky, nelze uznati, že by stávka byla v každém případě prostředkem dovoleným, zejména ohrožuje-li základy státní správy, a jmenovitě nelze uznati za odůvodněnou stávku a s tím spojené ohrožení dolů z pouhého důvodu, že úřad chce přikročiti k úřednímu zakročení (sr. Finger II. str. 236, pozn. 231 a). Ani druhá námitka není oprávněna. Ministerský rada R. měl mocí svého úřadu pod ochranou doly, byť tyto náležely komukoliv. Jeho povinností bylo odvrátiti od nich veškeru škodu. Tím, že mu obžalovaný hrozil, bude-li zavřena tiskárna »Svobody«, že budou doly zatopeny a pece uhasnuty, působil na něho, by zlomil jeho vůli, směřující k uzavření tiskárny. Zákon v § 98 lit. b) tr. zák. neobmezuje vyhrožování pouze na ty případy, kdy směřuje přímo proti tomu, na němž má býti něco vynuceno, nýbrž zahrnuje sem i případy, kdy vyhrožované zlo mělo zasáhnouti jiné osoby (kromě rodiny atd.) pod ochranou jeho jsoucí, tedy též případ, měl-li býti zasažen majetek těchto osob. Jest úplně v duchu zákona, vztahuje-li se ochrana i na majetek, jenž jest pod ochranou ohroženého, třebas by osoby, jichž majetek jest vlastnictvím, samy nestály pod jeho ochranou, to tím více v našem případě, kde jde ponejvíce o osoby právnické.

Pokud jde o zločin dle § 222 tr. zák., jímž byl obžalovaný M. uznán vinným proto, že přečetl dne 11. prosince 1920 na táboru lidu v Kladně svolání výkonného výboru levice sociálně-demokratické, ve kterém se obrací výkonný výbor na vojáky a legionáře, uváděje, že nevěří, že tito proletáři dají se buržoasi, vládou a pravici poštvati k novému prolévání krve, k čemuž obžalovaný sám dodal, že v boji tom musí býti zdůrazněna solidarita dělnictva a vojska: Zmateční stížnost proti tomu namítá, že schází skutkové zjištění o tom, že by svolání to se bylo stalo vůči vojákům, a dále, že obžalovaný je pouze přečetl, pročez je nelze pokládati za jeho projev, nýbrž za prohlášení ústředního výkonného výboru v Praze a že po stránce subjektivní nebyla řešena otázka, zda vůle předčítatelova směřovala k tomu vykonati zločinnou činnost naznačenou v § 222 tr. zák. Při ústním líčení pak obhájce uvedl ještě, že vojini jsou nyní postaveni v životě občanském úplně na roveň osobám nevojenským a že proto lze k nim mluvit ve člancích novinářských a v svoláních. V onom směru dokládá zmateční stížnost, že zločin dle § 222 tr. zák. předpokládá nezbytně, by činnost, tam naznačená, směřovala přímo k vojínům a aby se na něm žádalo porušení povinností vojenských. Leč dle názoru nejvyššího soudu není této bezprostřednosti třeba. Stačí úplně, směřovalo-li prohlášení k vojínům vůbec, a bylo-li takovým způsobem proneseno, že se tito mohli o něm dověděti. Nejvyšší soud dospěl k tomuto názoru úvahou, že vojsko jako předúležitá ochrana státního organismu nejenom proti nepřátelům zevním, nýbrž i proti škůdcům vnitřním má býti uchráněno vlivů působících naň rozkladně a hubivě a že nutno ochranu zákonnou poskytovanou v tom směru ustanovením § 222 tr. zák. vykládati co nejširše. Pokud se druhé výtky týče, jest úplně lhostejno, zda stěžovatel předčítal projev usnesený výkonným výborem strany. V činnosti jeho jest spatřovati výzvu k vojínům a to po stránce objektivní postačuje

vzhledem k právě uvedenému právnímu názoru soudu zrušovacím. Pokud zmateční stížnost postrádá zjištění otázky, zda vůle předčítatelova směřovala k tomu vykonati zločinnou činnost, naznačenou v § 222 tr. zák., budiž poukázáno k tomu, že obžalovaný tím, že svolání přečetl a k němu ještě dodatek připojil, dal zřejmě na jevo, že s ním souhlasí, čímž projevil svůj úmysl ve smyslu § 222 tr. zák.

Obžalovaný F. byl uznán vinným zločinem dle § 65 lit. b) tr. zák. proto, že na schůzi pronesl slova: »Když vám to nedávají sami, jděte a vezměte si to. Naši armády se bátí nemusíte, ta do vás stříleti nebude, ta je znemravnělá a znekažněná«. Zmateční stížnost uplatňuje proti odsouzení důvod čís. 10 § 281 tr. ř. spatřujíc v jednání stěžovatelově pouze přečin dle § 305 tr. zák., ježto prý jde o pouhé všeobecné schvalování a nabádání k trestným činům, kdežto k § 65 lit. b) tr. zák. jest třeba výslovného vyvolávání vzpoury nebo odporu proti zákonům a nařízením veřejného úřadu. Zrušovací soud neshodil tohoto názoru. Zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. a přečin dle § 305 tr. zák. jsou trestnými činy, jež směřují proti státu. Líší se od sebe tím, že v oblast § 305 tr. zák. spadají všechna všeobecná vyzvání, vztahující se sice k zapovězeným činům, jež však jsou proto méně nebezpečná, poněvadž jednání, k nimž vyzýváno, nejsou blíže označena. Výzva ve smyslu § 305 tr. zák. může vzbuditi náladu směřující proti zákonům, výzva dle § 65 lit. b) tr. zák. má však vyvolati rozhodnutí, by nebylo uposlechnuto určitého zákona. § 305 tr. zák. vychází z toho hlediska, že mají zůstatí nedotčenými jisté společenské a mravní zásady obyvatelstva, jež tvoří pevnou oporu právní jistoty. Směřuje-li však výzva k neposlušnosti proti určitému zákonu, jest v ní spatřovati zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. (sr. Finger II. str. 849). V případě, o němž jde, bylo užito tak význačných slov, že v imperativní výzvě: »Když vám to nedávají sami, jděte a vezměte si to!« nutno spatřovati útok proti autoritě určitého zákona a jde zde tudíž o zločin dle § 65 b) tr. zák.

Čís. 523.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Kdo předmět potřeby pro jiného teprve odjinud opatřil nebo jinému přenechal ze zásob, pro sebe zjednaných, není s hlediska přemrštěnosti požadované ceny zodpověden z přemrštěnosti nákupní ceny a může započísti si své zvláštní nabývací náklady.

(Rozh. ze dne 9. srpna 1921, Kr I 290/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Chebu ze dne 26. ledna 1921, kterýmž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudit prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Na stěžovatelku byla podána obžaloba, že roku 1920 zaslala poštou ze Žlutice Ludvíku G-ovi do Teplic 2 bochníky chleba o 3½ kg s do-

bírkou 70 K za chleby a 6 K za poštovné. Před hlavním líčením došlo nalézacího soudu písemné podání stěžovatelčino, ve kterém mimo jiné bylo uplatňováno, že stěžovatelka obstarala chleby k žádosti dvou dívek, tehdy u ní na letním bytě dčících, dcery a neteře imenovaného G-a, tím způsobem, že ješla na venkov, opatřila si tam mouku po 7 K za 1 kg a dala chleby upéct u pekaře; jak se samo sebou rozumí, musela prý zaplatit za upečení chleba a mimo to dáti pekařskému tovaryši zpropitné a doutníky; vzešly prý jí tyto výlohy: za 7 kg mouky, jež dala pekaři, 49 K, za upečení chleba 6 K, zpropitné 2 K (doutníky), za 2 archy papíru a za motouz, jichž bylo třeba k zabalení zásilky, 2 K a 1 K; za dočesání balíku na poštu 2 K, za průvodku 40 h a na poštovním 6 K 80 h; za účelem opatření mouky musela prý jeti železnicí na venek a zaplatila jízdného 1 K 60 h, nehledě ani k námaze a k opotřebením šatstva a obuvi. Při hlavním přelíčení hájila se stěžovatelka tím, že upekla chleby sama, že koupila mouku po 7 K za kg, že spotřebovala k chlebům 7 kg mouky a že zaplatila za upečení chleba 6 K odměny a 6 K 80 h poštovního. Rozsudek, kterýmž stěžovatelka byla uznána vinnou přečinem dle § 7 čis. 3 zákona o válečné lichvě, uvádí v rozhodovacích důvodech, že stěžovatelka dobrala, zasílajíc chléb poštou, za chléb 70 K a za poštovné 6 K a že, vypočítají-li se náklady nabývací dle udání stěžovatelčino, objeví se za chléb cena zřejmě přemrštěná, že stěžovatelka udává, že koupila na 2 bochníky chleba mouku po 7 K za kg a že zaplatila za upečení odměnu 6 K; nabývací náklady činí tedy 55 K; docílila-li stěžovatelka při dvou chlebech zisku 15 K, jest zisk ten neoprávněným a přemrštěným, takže již z tohoto důvodu dlužno považovati cenu 70 K za přemrštěnou; avšak náklady udané stěžovatelkou nelze prý vzít za prokázané, ježto je soudu známo, že na 7 kg chleba jest zapotřebí méně než 7 kg mouky a že odměna za upečení chleba 6 K jest přemrštěná; nehledě k tomu jest cena 70 K přemrštěnou, protože i v obchodu podloudném v době největší nouze o chléb nebyl chléb prodáván za tuto cenu; stěžovatelka musila si tudíž býti vědoma, že požadovala cenu zřejmě přemrštěnou. Zmatečn stížnost odporuje tomuto rozsudku, dovolávajíc se zmatečných důvodů § 281 čis. 5 a čis. 9 a) tr. ř. Stížnost dovozuje, že výrok nalézacího soudu jest neúplným v rozhodujících okolnostech, ježto nerozobírá obhajoby stěžovatelčiny, že chléb neprodala, nýbrž pouze obstarala k žádosti dívek u ní ubytovaných, a ježto líčením pomíjí údaje stěžovatelčiny o výlohách, vzešlých jí mimo nákupní cenu mouky a odměnu pekaři a ježto nerozobírá rozporu jednak mezi tvrzením obžaloby a svědkyně Alžběty G-ové, že stěžovatelka dobrala 70 K za chleby a 6 K za poštovné, jednak mezi obhajobou stěžovatelčino, že poštovné 6 K, pokud se týče 6 K 80 h bylo již započteno v dobraných 70 K; konečně prý rozsudek, neuváděje důvodů, běře za prokázané, že dva chleby, o které se jedná, měly váhu po 3½ kg. Stížnost jest důvodná. Nelze ovšem přisvědčiti názoru stížnosti, že nelze použití ustanovení § 7 zákona o válečné lichvě, když pachatel předmět potřeby neprodal, nemá takového zboží na prodej, nýbrž k žádosti odjinud obstaral, ať prý pak pachatel nepožaduje ceny, nýbrž žádá náhradu svých výloh. Vždyť i ten, kdo, byv požádán o obstarání předmětu potřeby, předmět z ochoty nebo z jiné pohnutky si opatří, žadatelí dodá a současně nebo později se domáhá odplaty, buď imenováním úhrnné jednotné částky aneb

výpočtem jednotlivých různých položek, výloh a tak dále, požaduje to, čím v penězích se jeví hodnota předmětu, tedy cenu jeho, a liší se případ takového dodatele od obvyklých případů předražování pouze tím, že při těchto dodavatel jest již v držení předmětu, v onom v držení ještě není a předmět teprve si opatří; v tom i v onom druhu případů je možná zřejmá přemrštěnost ceny a lze též využítovati mimořádných poměrů vyvolaných válkou. K rozdílnosti povahy toho a onoho druhu případů nelze však nepřihlížeti při výkladu přemrštěnosti ceny a využitkování mimořádných poměrů. Kdo předměty potřeby koupil a chová v zásobě za účelem dalšího zcizení, tedy za účelem zisku, využítuje mimořádných poměrů válkou vyvolaných a požaduje zřejmě přemrštěné ceny již tehdy, když tato přemrštěnost prodejní ceny jest výsledkem nikoli toho, že si počítá přílišný, nemírný zisk, nýbrž toho, že již nákupní cena byla přemrštěná; vždyť v přemrštěnou nákupní cenu se uvolil, věda, že i tuto přílišnou cenu s osobním ziskem přesune na kupitele, spotřebitele, kteří, isouce k tomu nuceni mimořádnými poměry, i tuto cenu zaplatí, by došli ukojení svých potřeb, a jedná tudíž nejen při prodeji, nýbrž již při nákupu v úmyslu, by využíval mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Kdo předmět potřeby si opatřil teprve k žádosti jiného za účelem dodání žadatelí, jest jaksi zmocněn žadatelem, aby věc koupil i tehdy, žádá-li její držitel cenu přemrštěnou, ježto žadatel, znaje poměry poválečné, svolil svou žádostí k tomu, by obstaratel opatřil předmět po případě i za cenu upřílišněnou, nespokojí-li se držitel s cenou nižší; takový obstaratel využije mimořádných poměrů a požádá cenu přemrštěnou teprve tehdy, když přemrštěnost ceny není výsledkem upřílišněné ceny nákupní, nýbrž výsledkem jeho osobní chamtivosti, tedy když nežádá pouze nákupní cenu, zvýšencu o vlastní výlohy, ať účelné či neúčelné, a po případě, zejména je-li oprávněným živnostníkem, o přiměřenou odměnu a mírný zisk, nýbrž stupňuje cenu a zdražuje zboží též připočtením nepřiměřené odměny nebo nadměrného zisku. Nežádá tudíž přemrštěné ceny a nevyužívá zmíněných poměrů mimořádných obstaratel, zvyšuje-li cenu nákupní pouze o své další náklady nabývací, tedy o peníz odpovídající tomu, co všechno vynaložil, účelně nebo neúčelně, za tím účelem, aby žádaný předmět potřeby opatřil a dodal. Obstaratelí, dodatelí, ve smyslu zmíněném jest na roveň postaviti držitele, který si předměty potřeby svého času opatřil nikoli za účelem dalšího zcizení, nýbrž za účelem spotřeby jich ve vlastní domácnosti a ze své zásoby z ochoty přenechá jiné osobě, ježto i u něho scházely při nákupu vědomí a úmysl shora vytčené. Vzhledem k obhajobě stěžovatelčine bylo tudíž při správném použití zákona na soudu nalézacím, aby rozebral a zjistil: 1. opatřila-li si stěžovatelka mouku teprve po žádosti či měla-li mouku již v zásobě, a v případě druhém, koupila-li svého času mouku za účelem dalšího zcizení či pro vlastní spotřebu; 2. v případě, když přenechala stěžovatelka mouku ze zásob, pro vlastní spotřebu pořízených, neb opatřila mouku teprve následkem žádosti na ni vznesené, požadovala-li pouze součet svých výloh nebo více, při čemž by bylo též zjistiti, dobrala-li stěžovatelka na zásilku chleba pouze 70 K po případě 70 K 80 h či mimo to i poštovné 6 K a po případě, bylo-li skutečně upotřebeno mouky 7 kg, a čím se stalo, že chléb vážil pouze 7 kg. Soudu nalézací se první otázkou (bod 1) vůbec nezabýval; k bodu 2 uváživ pouze nákupní cenu mouky a

odměnu pekaři pomínil mlčením ostatní tvrzené výlohy a nezjistil, zdali dobírkou bylo požadováno 70 K či více. Rozsudek jest tudíž ohledně rozhodných skutečností neúplným a nejasným, a proto zmatečným (§ 281 čís. 5 tr. ř.), byl proto zrušen.

Čís. 524.

Zneuctí ve smyslu § 506 tr. zák. nelze ženu, která dobrovolnou mimomanželskou souloží pozbyla již pohlavní neposkvrněnosti.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1921, Kr I 736/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Rozsudkem okresního soudu v Trutnově ze dne 18. listopadu 1920 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 22. ledna 1921 porušen byl zákon v ustanovení § 506 tr. zák., rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Trutnově se ukládá, aby šetře zásady § 293, odstavec druhý, tr. ř. ve věci znovu rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Trutnově ze dne 18. listopadu 1920 odsouzen byl Jakub F. pro přestupek proti mravopočestnosti dle § 506 tr. zák., jehož se dopustil tím, že slibem manželství, jež nesplnil, svedl a zneuctil Annu G-ovou. K odvolání obžalovaného byl rozsudek ten rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 22. ledna 1921 s poukazem k odůvodnění prvě stolice v plném znění potvrzen. Okresní soud odůvodňuje odsuzující výrok v podstatě tím, že Anna G-ová svedena byla ku souloží slibem manželství a že ku splnění zákonem vyžadované náležitosti »zneuctění« nevyžaduje se panenství, ježto stačí výkon mimomanželské soulože, předpokládajíc, že dotýčná osoba jest neposkvrněné pověsti, kterýžto náhled zastupován jest právníky spiscovateli nejčastěji. Byť i, dovozuje dále rozsudek, Anna G-ová již před Jakubem F-em měla známost, směřující k manželství, s jiným mužem, o čemž Jakubu F-ovi hned prvního dne učinila sdělení, a byť i mezi nimi by bylo došlo k souloží, důkazy o tom při hlavním přelíčení obhájcem nabídnuté nebyly pro nerozhodnost připuštěny — nemůže pro to býti řeči o zmenšené její vážnosti v očích jiných — a toliko to dlužno rozuměti slovem »zneuctění« — ježto Anna G-ová se těší nejlepší pověsti. S touto argumentací nelze souhlasiti. Zákon v § 506 tr. zák. vyžaduje vedle svedení též zneuctění. Způsobem, jež nelze bráti v odpor, zjišťuje rozsudek okresního soudu svedení Anny G-ové slibem manželství. Naproti tomu obě stolice berou za prokázané i zneuctění, kterémužto zákonnému znaku však, shledávajíc panenství při jinak dobré pověsti bezvýznamným, podkládají v konkrétním případě názor právně mylný. V literatuře jest ovšem zastupován též náhled, jež zaujaly obě stolice. Tak zejména Herbst II. díl str. 244 vyslovuje, že netřeba, aby osoba svedená byla také nevinnou. Altmann, Oesterr. Gesetzeskunde str. 261 prohlašuje sice náhled ten za rozšířený, leč přimlouvá se za to, by ochrana zákona přiznána byla jen ženám pohlavně zachovalým. Lam-

masch, Grundriss str. 91 žádá dosavadní zachovalost, nikoliv však panenství, ježto přestupek dle § 506 tr. zák. spáchán býti může i na vdově. Z toho arcif zdá se vysvítatí, že u osob svobodných jest panenství i podle Lammasche podmínkou. Dle Fingra Strafrecht II. str. 760 jest panenství nutným. Jiní komentátoři, jako Stoss, Janka o této otázce se nevyslovují a ve sbírce rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského, jakož i ve sbírce Oesterr. Rechtsprechung in Strafsachen o ní pojednáno není. Dle poslední osnovy k novému trestnímu zákonu bývalého Rakouska z roku 1909 § 274 — 2 jest svedení, docílené slibem manželství, trestné jen u ženy pohlavně zachovalé, k nimž — (viz erläuternde Bemerkungen zum Vorentwurfe str. 241) — čítati dlužno nejen dívky, nýbrž i vdovy a ženy rozvedené. Říšskoněmecký trestní zákon v § 182 ohrožuje trestem svedení zachovalé (unbescholten) dívky, jež věku 16 let ještě nedosáhla. Liszt »Lehrbuch des deutschen Strafrechtes« str. 389 k tomu učí, že slovem Unbescholtenheit — bezúhonost rozuměti nelze panenství, neboť toto třeba znásilněním nebo podobným způsobem mohlo býti pozbyto, aniž tím však bezúhonost přestala. Z uvedeného plyne, že při posuzování skutkové povahy § 506 jen v případech výjimečně vzácných lze upustiti od požadavku pohlavní neposkvrněnosti, kdežto pravidlem zůstává, že panenství osoby svedené jest nezbytným. Za současných společenských názorů i za nynějšího zákonného stavu jest totiž každá mimomanželská soulož smilstvem a nastává jí zneuctění ve smyslu zákona, neboť jediná legální forma, ve které soulož pokládá se za bezzávadnou, jest soulož manželská. Proto vdova a žena rozvedená, jež nepozbyla svého panenství, leč se svým manželem, jest pohlavně neposkvrněnou, neboť soulož manželskou přirozeně zneuctění přivoděno nebylo. Stejně není ve smyslu zákona zneuctěna nevinná dívka, jež byla znásilněna, neboť soulož, k níž došlo mimo její vůli, nemůže míti pro ni před zákonem škodlivých následků tak, aby pozbyla ochrany § 506. Naproti tomu pohlavní čest dívky pozbyvší svého panenství, rehabilitována býti může pouze potomním manželstvím s jejím svůdcem. Nedojde-li z jakýchkoli příčin k tomuto manželství, o pohlavní zachovalosti takové dívky nemůže býti řeči a táž, dávši se světsi pod slibem manželství ku souloží s jiným mužem, nepožívá již ochrany § 506. I jinak bdi zákon nad zachovalostí pohlavní. V § 132 IV stíhá se kuplířství jako zločin, když svedena byla osoba nevinná. Na rozdíl od svedení ke smilstvu dle § 132 — III. a kuplířství dle § 132 — IV. (případ druhý), kde nevyžaduje se než svedení a kde pohlavní neposkvrněnost jest úplně bezvýznamnou, takže i prostitutka by mohla býti předmětem těchto zločinů, žádá § 506 vedle svedení též zneuctění a ze srovnání toho plyne, že ke skutkové povaze tohoto přestupku, jak bylo dovozeno, zpravidla panenství jest zákonnou náležitostí. V tomto smyslu nalezl také již jednou nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 4. září 1920 Kr I 650/20 uznáv, že zneuctěním dle § 506 tr. zák. jest porušení panenské cti zahájením mimomanželských styků pohlavních. Pozbyla-li dívka již panenské své neporušenosti, pohlavní její zneuctění bylo již provedeno a nemůže se opakovati při nějaké souloží následující. V případě, o který se jedná, obě stolice, stojíce na stanovisku, že panenství pro přestupek § 560 tr. zák. jest bez významu, nezabývaly se touto otázkou u Anny G-ové a v nedostatku přesného tohoto zjištění nelze proto ve věci ihned rozhodnouti.

Čís. 525.

Podlouný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.) jest soudně trestným jen tehdy, činí-li cena předmětů potřeby aspoň 50 Kč, třebaž byl pachatel již před tím soudně potrestán pro podlouný vývoz.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1921, Kr I 754/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Rozsudkem krajského soudu v České Lípě ze dne 20. dubna 1921 porušen byl zákon v ustanovení § 2 odstavec b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.; rozsudek ten se zrušuje, a obžalovaný spracštuje se dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 2 odst. b) cit. zákona, jehož se podle obžaloby dopustil tím, že, byv již jednou pro přestupek podlouného vývozu potrestán, dne 1. června 1920 bez povolení oprávněných činitelů dopravoval do ciziny 4 l kmínky v ceně 48 Kč.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu v České Lípě ze dne 20. dubna 1921 odsouzen byl obžalovaný, jenž byl již před tím odsouzen pro přestupek podlouného vývozu, pro přečin dle § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., spáchaný tím, že dne 1. června 1920 podlouně vyvážel 4 l kmínky v ceně 48 Kč. Podřadění podlouného vývozu 4 l kmínky v ceně 48 Kč pod ustanovení § 2 b) cit. zákona jest právně mylným, neboť dopravování předmětů potřeby do ciziny jest soudně trestné jen tenkrát, když cena jich činí aspoň 50 Kč, a nezáleží na případném již dřívějším soudním potrestání pro podlouný vývoz, nedosahuje-li cena ta aspoň 50 Kč. To plyne jasně z ustanovení § 2 b) cit. zákona, dle něhož potrestán buď soudem pro přečin, kdo již jednou byl potrestán pro přestupek podle předchozího odstavce. Předchozí odstavec a) § 2 cit. zákona však ustanovuje, že tresce se soudem pro přestupek podlouný vývoz předmětů potřeby, činí-li jich cena aspoň 50 Kč. Tomu nasvědčuje ostatně také doslov § 6 zmíněného zákona, dle něhož při výpočtu ceny předmětů potřeby dlužno přihlížeti jen ke všem předmětům cenu aspoň 50 Kč převyšujícím. Poněvadž v tomto případě cena kmínky, o niž šlo, 50 Kč nedosahuje, soudní příslušnost byla vyloučena.

Čís. 526.

»Shromážděním« více osob ve smyslu § 83 tr. zák. myslí se prostě současné objevení se pokud se týče současná přítomnost více osob vedených týmž úmyslem. Není třeba, by »násilí« ve smyslu téhož paragrafu narazilo na překážky a musilo je vskutku překonati. Poměr § 98 k § 83 tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. září 1921, Kr. I 636/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 9. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 98 lit. a) tr. zák.

Důvody:

Hledě k zjištěnému skutkovému ději přiklonil se zrušovací soud k právnímu názoru generální prokuratury, dle něhož skutek obžalovaných stělesňuje veškeré pojmové znaky zločinu veřejného násilí dle § 83, prvý případ, tr. zák., že na tento trestný čin obžalovaných dopadala by trestová sazba § 84 tr. zák. těžkého žaláře od jednoho do pěti let, tudíž těžší trest, než kterého bylo dle § 100 odstavec prvý tr. zák. na stěžovatele použito, a že proto obžalovaní nemají důvodné příčiny ku stížnosti, kdyžž jejich čin posuzován byl dle mírnějšího trestního zákona než toho, jehož následkům svým počinem vlastně propadli. Nalézací soud, podřaduje čin obžalovaných pod trestní zákon, zabýval se pouze násilností a jejím vlivem na svobodnou vůli správce dvoru Gustava A., nechal však nepovšimnutu další stránku věci, zračící se v tom, že násilností proti osobě řečeného správce měla v konečném výsledku býti rušena a byla také skutečně rušena správceva pokojná držba dvoru V. A právě hlavně tím, že násilnost na osobě držitele má dle pachatelova zámyslu býti prostředkem násilného rušení pokojné držby, vyhraněn jest zločin násilného vtržení do cizího nemovitého statku proti zločinu vydírání, vymezěnému šem 98 tr. zák. Spočívá skutková podstata zločinu dle § 83 prvý případ tr. zák. v tom, že pomnutím vrchnosti více shromážděnými lidmi ruší se násilným vtržením pokojná držba půdy nebo práv k ní se vztahujících. Shromážděním více osob rozumí se zde prostě současné objevení se, pokud se týče současná přítomnost více osob, vedených týmž úmyslem. Na tom, zda předem o úmyslu svém se smluvili, nezáleží právě tak, jako jest lhotejno, zda úmysl ten všichni projeví slovem či počinem, jenž neopouští o úmyslu tom pochybnosti. Takovýmto počinem může zejména býti, jak stalo se v tomto případě, mlčky projevený souhlas s projevem té nebo těch ze shromážděných osob, jež vystupovala nebo vystupovaly jako mluvčí ostatních. Neprávem proto odmítají ostatní stěžovatelé trestnou spoluzodpovědnost za výroky pronesené k správci A-ovi obžalovaným R-em. Nalézací soud nevychází, pak vytýkají mu shora řečení stěžovatelé s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. ze skutkového předpokladu, že by zjištěné výroky bývaly proneseny všemi stěžovateli. Jediným mluvčím byl i dle rozsudečných důvodů spolubžalovaný R. Ovšem ať činí rozsudek za výroky ty trestně spoluzodpovědnými i ostatní stěžovatele. Tímto zřejmým právním stanoviskem vysvětluje se dostatek mluva rozsudečných důvodů. Právě pak jest toto stanovisko veskrze ve shodě se zákonem. Zjištěno, že stěžovatelé k R-ovi se připojili, s ním před správcem dvoru předstoupili a zde po dobu jednání setrvali. Stěžovatel Č. R-ovi přikyvoval, ostatní stěžovatelé chovali se sice trpně, neprojevíli však ani slovem, že by se s R-ovou řečí nestotožňovali. Dlužno proto o všech stěžovatelích usuzovati, že uznávali R-a za svého mluvčího. Jsouce vedeni týmž úmyslem a nechavše platiti R-ovy výroky i za své výroky, byli s R-em spolupachatelé a jeden každý ze stěžovatelů jest trestně práv z celkového vý-

sledku. Tímto výsledkem bylo, že dostavení se stěžovatelů k správci A-ovi vytvářelo se v násilné vpádnutí do dvoru V., předsevzaté za účelem rušení a vyvrcholivší v rušení pokojné držby dvoru. Činnost stěžovatelů zvrhla se v násilnictví. Stačít s hlediska § 83, první případ tr. zák., když více osob s výslovně nebo konkludentními činy projeveným úmyslem, použití po případě násilí, vkročí na cizí půdu za okolností, jež činí odpor proti případně hrozícímu násilí marným, ba snad dokonce nebezpečným. Dost na tom, že držitel byl postaven před přesilu, jež jest s to a o níž právem musí předpokládati, že by byla dosti mocnou, by odkládala překážky, jež by se snad vyskytly. Nevyhledává se však, by násilí narazilo na překážky a musilo je vskutku překonati. V případě, o který se jedná, dostavilo se ku správci dvora všech pět stěžovatelů, tedy zajisté větší počet lidí, tito lidé vystupovali jako zástupci stávkujícího dělnictva a dali nepochybně na jevo, že čin jejich jest jedním z těch násilnických činů, jež tehda činily celkovou situaci ve státě nebezpečnou. Stěžovatelé dali ústy svého mluvčího způsobem, jemuž nebylo lze nerozuměti, na srozuměnou, že úmysl svůj, t. j. zábor dvoru, provedou i přes případný odpor prostředky jim po ruce jsoucími. Vůči této přemoci cítil se správce dvoru a musil se cítiti bezmocným. Prohlásivše dvůr za zabraný a učinivše na místě různá opatření, týkající se správy dvoru, porušili obžalovaní pokojnou držbu dvoru, t. j. pokojný výkon majitelských a držitelských práv správcem A-em. Nešlo tu tedy — jak v odporu se zjištěným stavem věci míní stížnost Josefa R-a — o pouhé informativní jednání a o předběžné vyjednávání. Násilným osobením si držitelských práv byla pokojná držba dvoru porušena a čin dokonán. V tom, že obžalovaní nevyužili později držitelských práv, jež násilně byli na sebe strhli, nelze spatřovati upuštění od zamýšleného záboru. Tento se byl již stal, jen ovoce ze záboru ušlo stěžovatelům.

Čís. 527.

Jednání věžňovo, jímž umožněn byl spoluvězni útěk z vazby, spadá, splněny-li ostatní podmínky, pod skutkovou podstatu zločinu dle § 217 tr. zák. i tehdy, jednal-li pachatel též v zájmu vlastním.

(Rozh. ze dne 1. září 1921, Kr II 420/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku expositury krajského soudu novojičínského v Mor. Ostravě ze dne 15. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 217 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska § 281 čis. 9 a) tr. ř. uplatňuje stížnost (poukazujíc k rozhodnutí Vídeňského Nejvyššího soudního dvoru č. 3861), že zločinu dopustí se vězeň, ať už sám také uteče čili nic, jedině tenkrát, když jednání, kterým umožní útěk spoluvězni, jest pro jeho vlastní uniknutí z vazby úplně bezvýznamným a jedině jeho druhu jest na prospěch; dohodnou-li se však spoluvězňové na společném útěku, učiní společně přípravy, k tomu

potřebné, jež jsou ku prospěchu všem dohromady a každému z nich zvláště. pak dlužno prý na ně pohlížeti jako na jednu osobu a společně jich jednání není než disciplinárním poklesem, stejně jako jest při útěku jednoho vězně; neboť úmyslem každého jest prý především osvoboditi sebe, nikoliv druhé, a ta okolnost, že vlastní osvobození umožnilo současně osvobození druhých, nemůže prý z jednání, trestně právně nezavadného, učiniti delikt, podléhající normám práva trestního. Stížnost jest na omylu. Jak vyslovil zrušovací soud již ve svém rozhodnutí ze dne 19. června 1920 č. j. Kr II 144/20, č. 217 sb., jest ovšem použití předpisu § 217 tr. zák. vyloučeno při zločinci, jenž pro svou osobu podnikne útěk z vazby, poněvadž již díkce § 217 tr. zák. předpokládá různost osob pachatele a zločince, jehož útěku bylo nadržováno; táž závada ovšem vylučuje jiné než disciplinární potrestání účastníka společného útěku, pokud směřuje jen ku vlastnímu sproštění, nebrání však podřadění pod § 217 tr. zák. po stránce druhé, pokud totiž činnost účastníka, sloužíc vlastnímu jeho útěku, usnadňuje zároveň útěk spoluvězňů; vždyť opáčné, stížností hájené stanovisko nepostihlo by pro výkon spravedlnosti daleko nebezpečnější povahu spolčení se více osob, uvězněných pod tíhou podezření ze zločinů, by zmařen byl průběh a účel trestního řízení, oproti činnosti, obmezené pouze na vlastní útěk jednotlivců, která i z legislativního stanoviska odůvodňuje různé nakládání s dotčnými pachateli. Správně ve svých úvahách praví rozsudek, že trestná pomce předpokládá sice bezprávný čin, nikoliv však čin v konkrétním případě pro hlavního pachatele trestný. Poukazuje-li stížnost k tomu, že při takovém výkladu zákona při společném útěku dvou vězňů, z nichž byl jeden pro zločin, druhý pro přešupek uvězněn, onen se dopustí přestupku § 307 tr. zák., tento zločinu § 217 tr. zák., přehlíží, že různé posouzení obou činů podmíněno a ospravedlněno jest růzností právní povahy toho, komu bylo nadržováno, růzností zlého úmyslu, z kterého nadržování se zrodilo, a růzností stupně, jakým právní pořádek jest ohrožen a rušen, když bylo nadržováno zločinci a když bylo nadržováno osobě, která se dopustila přečinu neb přestupku. Správně proto nalézací soud podřídil zjištěný skutkový děj — že útěk čtyř obžalovaných se stal po předchozí domluvě, že všichni se účastnili činně příprav (vylámaní mříží a spojování příkrývek), že si navzájem pomohli k uniknutí a že nepracoval každý jen pro sebe, — any i ostatní známky zločinu (lesť a násilí, zatčení pro zločin a znalost toho) jsou nepopřeny a jasny, trestnému ustanovení § 217 tr. zák.

Čís. 528.

Jest »násilným vpádem« ve smyslu § 83 tr. zák., když větší počet osob bezprávným způsobem — byť by si nebyl vynutil vstup přímými násilnostmi proti lidem nebo věcem — si na cizím pozemku počíná tak, že jakýkoliv odpor osob oprávněných již předem jeví se býti marným.

Není třeba, by doznání obžalovaného (§ 46 lit. h) tr. zák.) bylo upřímné.

(Rozh. ze dne 10. září 1921, Kr I 698/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu

v Praze ze dne 14. dubna 1921, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí násilným vpádem do cizího nemovitého statku dle § 83 tr. zák. a zamítl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství do výroku o trestu.

Důvody:

S hlediska zmatečného důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. vytýká stížnost nalézacímu soudu, že zneužívá pojmu násilí, vytčeného v § 83 tr. z.; rozsudek prý prohlašuje, že k pojmu tomu není třeba skutečného násilí, nýbrž že postačuje pouhá možnost, že pachatel silou přemůže vůli majitele statku nebo domu; tento výklad odporuje prý jednak § 11 tr. zák., jednak v rozporu s čl. IV. uvozovacího zákona k tr. zák. nepřipustně prý rozšiřuje ustanovení § 83 tr. zák., neboť, byť by pojem násilí, jehož třeba ku splnění všech skutkových podstat §§ 76 až 100 tr. zák., nebyl theoreticky jednotně v zákoně definován, přece prý jest dle doslovu §§ 76, 81, 93, 96 a 98 a), b) tr. zák. zjevně, že zákon pojem násilí ve smyslu širším rozděluje: 1. v násilí fyzické či skutečně vztažení ruky, 2. násilí psychické neboli nebezpečným vyhrožováním, vzbuzujícím důvodný strach, 3. násilí lstivým předstíráním anebo omámením; vyžaduje-li § 83 tr. zák. násilný vpád, tož prý tím vyhledává násilí fyzické, anť násilný vpád jest myslitelný pouze jako fyzický a poněvadž zákonodárce, kdyby se byl uspokojil s násilím jiným než fyzickým, byl by tento »zmatek« vyslovil, jak učinil v ostatních zmíněných paragrafech. Ale, i kdyby prý se za to mělo, že § 83 tr. zák. se spokojuje pojmem násilí jinakého, tedy psychického, není prý v tomto případě vykonání takového násilí dokázáno; rozsudek prý v tomto směru pouze nepřímou naznačuje, že úředníci statku byli v menšině a že měli strach, že by se obžalovaní mohli dostavit v případě odepření jejich přání v počtu větším, při tom však prý přehlíží, že tento domnělý strach nebyl vyvolán činností obžalovaných a nebyl důvodným, poněvadž slovům obžalovaného Františka T. — že nechťejí násilí, ale že by si to vynutili — lze spíše rozumět tak, jak politické strany své požadavky vynucují a vynutí na vládě a u zákonodárce, totiž nařízením vlády. Než tyto důvody jsou mylny a bezdůvodny. Vždyť nelze mluvit o myšlenkách a o pouhém vnitřním úmyslu bez předsevzetí zevních činů ve smyslu § 11 tr. zák., kdyžtž obžalovaní, jak nalézací soud zjistil, ve vzájemně dohodě hromadně se dostavili do cizího statku ve značném počtu a kategoricky vystoupivše činili na funkcionáře statku nátlak, by jim vydány byly klíče a přenecháno vykonávání kontroly v různých směrech správy velkostatku, kterémužto nátlaku bylo ústy mluvčího, obžalovaného Františka T-a dodáváno důrazu slovy, že sice násilí nechťejí, ale že by si to, co žádají, vynutili, kdyby jim nebylo vyhověno. I výklad § 83 tr. zák., z něhož vychází nalézací soud, jest správný a nelze v něm spatřovati obdobné rozšiřování pojmu násilí, příčíci se zákazu čl. IV. uvoz. zák. k tr. zák. Ovšem trestní zákon, ač v deváté hlavě (§§ 76—100) pod společným záhlavím »o veřejném násilí« shrnuje řadu rozličných skutkových podstat, nepodává nikde jednotného výkladu pojmu násilí; neučinil toho, ježto skutkové podstaty, normované v hlavě deváté, jsou rozličny co do druhu právních statků, které mají býti chráněny, a ježto proto bylo rozlišováno i v tom, čeho jest zapotřebí k ochraně toho

kterého právního statku co do způsobů a prostředků, kterýmiž naň možno útočiti. Z okolností, že zákon v různých paragrafech deváté hlavy používá různých výrazů co do způsobu, jakým zločin se páše; nelze proto ničeho dovozovati pro rozbor pojmu toho kterého výrazu, jehož používá zákon k označení způsobu, jimž se zločin páše, nýbrž tento rozbor se musí díti ze smyslu toho kterého výrazu dle obecné mluvy, při čemž ovšem jest hleděti k povaze právního statku, jehož poškození (po případě i ohrožování) má býti zákonem čeleno. Ustanovení § 83 tr. zák. chrání pokojné držení nemovitostí (pokud se týče i práv, na nemovitosti se vztahujících), tedy právní statky, jichž povaha, zejména větší prostorová rozsáhlost jednak činí útoky jednotlivců méně nebezpečnými, ba přímo nepravděpodobnými, jednak ale též stěžuje účelnou jich obranu; držení nemovitosti neb práva k němu se vztahujícího může býti přerušeno jen na místě samém osobami, do nemovitosti neb na ni se dostavivšími; o fyzické překážky, vstup na nemovitost znemožňující neb stěžující, zpravidla není již předem postaráno. Těchto hledisek jest proto dbáti při výkladu pojmu násilného vpádu; jim odpovídá i obecná mluva. Dostaví-li se zástup lidí, který dle stávajících okolností jest v přesile, na pozemek neb statek, aby si osvojil právo na př. cesty neb pěšiny nebo čerpání vody — ať si pro domnělý nárok na toto právo neb z pouhého záští — a je-li z chování zástupu patrné, že je odhodlán zdolat odpor, kdyby byl kladen, i násilím, označuje obecná mluva takovýto nenadálý, bezprávný, nepřátelský postup jako násilný vpád; násilnost spočívá v množství osob, v jich spojení, v bezprávném jich úmyslu; jakýkoliv odpor byl by marný, ba snad i povážlivý, rád či nerad ustupuje majitel pozemku takového zástupu, který mu sice tělesně neublíží, který však jest mocí svou silnější a proti němuž, aby chránil neporušenost svého majetku, není s to vystoupiti. Dle obecné mluvy jde tudíž o násilný vpád již tehdy, když větší počet osob bezprávným způsobem, byť by si nebyl vynutil vstup přímými násilnostmi proti lidem nebo věcem, si na cizím pozemku počíná tak, že jakýkoli odpor osob oprávněných již předem se jeví marným. Správně tedy podřadil nalézací soud činnost obžalovaných pojmu násilného vpádu, kdyžtž zjistil, že hromadně dostavení se tak značného počtu osob a kategorický způsob jich vystupování vzhledem k situaci a panujícím poměrům v době, kde na různých místech zabírány byly dělnictvem velkostatky, považovány byly všemi orgány velkostatku, vědoucími, že proti jednání takového počtu lidí by se ničeho nesvedlo a že tudíž každý odpor by byl marným, za nátlak, jemuž dodávání byl důraz ústy mluvčího prohlášením shora zmíněným a kterému orgánové velkostatku podlehnouti musili z důvodné obavy, aby nedošlo ke skutečným násilnostem.

Státní zastupitelství vytýká v odvolání, že prý bylo neprávem použito mimořádného práva zmírňovacího dle § 54 tr. zák. a poukazuje mimo jiné též k tomu, že tu není polehčující okolnosti doznání (§ 46 lit. h) tr. zák.), poněvadž obžalovaní nedoznali upřímně trestného činu, nýbrž doznávali pouze skutkové okolnosti. Než nalézací soud zjistil, že všichni obžalovaní doznali podstatné okolnosti činu, zejména také úmysl a společně jednání a doznání to bylo nalézacímu soudu jedním z průvodních prostředků, na nichž založil svoje přesvědčení o jejich vině. Právem proto přiznal všem obžalovaným polehčující okolnost doznání dle § 46 lit. h) tr. zák., neboť, by doznání to bylo upřímné, jak odvolání mylně za to má, zákon nežadá.

Pokud dlužno vyžádati posudek lékařské fakulty o duševním stavu obžalovaného.

(Rozh. ze dne 10. září 1921, Kr I 817/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v České Lípě ze dne 31. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II. a), c), 176 II. c), 179 tr. zák., zločinem nedokonaného násilného smilstva dle §§ 8, 125 tr. zák., loupeže dle § 190 tr. zák., úkladné loupežné vraždy dle §§ 134, 135 čís. 1 a 2 tr. zák., loupežné vraždy dle §§ 134, 135 č. 2 tr. zák. a přestupkem dle § 32 čís. pat. ze dne 24. října 1852, č. 223 ř. z.

Důvody:

Dovolávajíc se zmatečného důvodu § 344 čís. 5 tr. ř., uplatňuje zmateční stížnost, že porotní soud porušil, zamítнув návrh obhájce, aby byl vyžádán posudek lékařské fakulty o duševním stavu stěžovatelově — zásady trestního řízení, jichž šetření káže podstata řízení, kterým se zabezpečuje obhajování, a provádí tuto výtku takto: Stěžovatel, osoba dosud bezúhonná, jest obviněn z trojí vraždy loupežné, nedokonaného násilného smilstva, loupeže a zločinných krádeží v 23 případech, tedy z nejtěžších trestných činů, které trestní zákon zná a na které jest použit nej přísnějšího trestu; již tento souběh většího počtu deliktů u osoby bezúhonné jest nanejvýše nápadným; pochybnosti o tom, zdali stěžovatel může býti činěn zodpovědným za zmíněné činy ve smyslu trestního práva, vyvolávají prý i tyto okolnosti: 1. dědičné zatížení stěžovatelovo; zrodil se z matky, která, asi rok po jeho narození, zavraždila čtyřleté nevlastní dítě; otec stěžovatelův skončil sebevraždou, oběsiv se, a nebyl dle pověsti nesúčastněn na smrti své první ženy, která se oběsila; zplozenému tak zvrhlými rodiči dostalo se v domácnosti rodičů výchování velmi zanedbaného; přes to choval se bezúhonně až do doby, kdy nastoupil vojenskou službu; ve válce pak viděl na rozličných frontách ohavnosti a zločinné skutky a súčasně se jich; vrátivšího se z vojny nechala vlastní matka, ač byl jediným jejím dítětem, hladověti, prodávajíc výrobky svého hospodářství cizím lidem; 2. nedostává se pochopitelných pohnutek, z kterých by byl stěžovatel jednal; beze všeho důvodu a bez jakéhokoli podnětu, bez příčiny k zášti neb jinému vzplanutí náruživostí útočil stěžovatel na osoby, kterých neznal, ba jichž nikdy před tím neviděl. 3. proti všem svým obětem jednal stěžovatel týmž způsobem; náhlý útok bez předchozí příčiny, náhlé sáhnutí rukama po krku oběti, zařazení a náhlé upuštění od útoku; tak tomu bylo v případě Marie G., kde stěžovatel dlouho ležel nebo seděl vedle děvčete; tak tomu bylo také v případě Army H., od které upustil k poznámce, že je dcerou staré chudé vdovy, a podobně asi bylo tomu v případě Johanny L., kde lze pouze tušiti, jak byla usmrcena. Soud sám prý uznal v předběžném vyšetřování, že stěžovatelova osobnost a povaha činů vzbuzují pochybnosti o jeho přičetnosti, a

nařídil, aby soudní lékaři vyšetřovali duševní stav stěžovatelův. Byl též vyšetřován, ovšem ne specialisty z oboru soudního lékařství nebo psychiatrie, nýbrž venkovskými lékaři, kteří za 4 až 5 neděl celkem 4 až 5krát po jednu hodinu mluvili se stěžovatelem a to jen o běžných příkladech početních a o činech jemu za vinu kladených. Nespolehlivost posudku, který podali ti venkovští lékaři v ten smysl, že stěžovatel má úplnou schopnost úsudku o svých činech a že jest plnou měrou zodpovědným za své činy, znázorňuje chatrnost nálezu a způsob, jakým odůvodněn posudek; tak prý jeden ze znalců odvětil k otázce po případném dědičném zatížení, že mohou pocházeti ze zločinných rodičů hodné a z hodných rodičů zločinné děti, jako kdyby prý nebyla všeobecně známa theorie dědičnosti a jako kdyby se nezabývala již po drahnou dobu celá řada učenců a politiků otázkou, zda nemají býti učiněny neškodnými osoby povahy zločinné a zda nemá býti zamezeno, aby se tací lidé rozmnožovali. Návrh obhájců na vyžádání posudku lékařské fakulty byl prý proto v tomto případě, velmi důležitém a nesnadném, s hlediska §§ 125, 126 tr. ř. zcela odůvodněn, takže zamítnutím návrhu nebylo dbáno zásad řízení, jichž šetření káže podstata řízení, zabezpečujícího obhajování obžalovaného. Než výtku není důvodna. Dle druhého odstavce § 126 tr. ř. může soud vyžádati si posudek lékařské fakulty, je-li posudek znalců lékařů nejasný, neurčitý, odporuje-li sám sobě nebo zjištěným skutkovým okolnostem, obsahuje-li závěry, které z toho, co předesláno, důsledně nevycházejí a nelze-li pochybnosti odstraniti opětným slyšením znalců; soud má tak učiniti, shledá-li toho potřebu pro důležitost neb nesnadnost případu; těmto slovům jest ovšem rozuměti tak, že případ jest důležitým a nesnadným právě co do úkolu znalců, ne co do trestní věci jako takové. V této trestní věci udali soudní lékaři souhlasně a jasně, že stěžovatel jest osobou duševně úplně normální, u níž ani oblast intelektu, ani oblast vůle nevykazují nižádných patologických zjevů, že stěžovatel jest úplně schopen poznati trestuhodnost svých činů a že jest proto úplně zodpovědným za to, co učinil. Znalci odůvodňují (ač při hlavním líčení neopakovali vše, co ve svém písemném nálezu zjistili) svůj posudek dosti přesně a důsledně výsledky, k nimž dčšli pozorováním stěžovatele, vyčerpali jak oblast intelektu, tak i oblast vůle, neopomenuli ani přihlížeti k případnému dědičnému zatížení, k případným dřívějším nemocem a úrazům, k pohlavnímu životu a pohlavním výstřednostem stěžovatelovým, zejména k udánlivým záchvatům, o nichž se zmínila manželka stěžovatelova, k okolnosti, že stěžovatel byl dlouho v poli a k oblasti citové. Znalci si tudíž ve svém posudku neodporovali; v posudku jejich nebylo ani jiných vad ani nedůsledných závěrů; co do vyšetřování a posuzování duševního stavu stěžovatelova nebyl případ, při jasném, přesném a určitém posudku znalců již slyšených, ani důležitým ani nesnadným. Nebylo tedy v této trestní věci předpokladů § 126 tr. ř., to tím méně, když stěžovatel nikdy netvrdil a ani nenaznačil, že by byl duševně abnormálním neb chorým, a dle svých údajů ani nepřestál nemocí, ani neutrpěl úrazů, které mívají nebo mohou mít za následek poruchu mozku, a když ani výslechem manželky stěžovatelovy (kromě intenzivnějších záchvatů zlosti, poněvadž mu nebyla ihned po vůli), ani šetřením četnictva, ani zprávou školní, ani jinak nevyšly na jevo okolnosti, které by nasvědčovaly domněnce, že stěžovatel není úplně při zdravém rozumu. Nemůže býti proto

ani nejmenší pochybnosti o tom, že zamítnutí návrhu na vyžádání posudku lékařské fakulty nemohlo mít na rozhodnutí účinku obžalovanému škodlivého. K vývodům stížnosti budiž podotknuto ještě toto: dědičné zatížení může, ale nemusí mít v zápětí duševní nemoce, jak ostatně i soudní znalci připomenuli: vždyť dle zkušeností vady stejně jako i jiné vlastnosti rodičů někdy intermitují, totiž přeskakují jedno neb více pokolení; dědičné zatížení tvoří zpravidla jen základ, na kterém vlivem zevnějších příčin, zejména nemocí a úrazů, neb alkoholismu vyvíjejí se duševní vady a choroby snáze a nebezpečněji než u osob nezatížených. Vývody stížnosti pod č. 2 a 3 uvedené nesrovnávají se s tím, co vychází ze spisů a co zjistil výrok porotců; budiž jen připomenuto k případům krádeže, že stěžovatel dle svého udání krádežemi si opatřoval prostředky k výživě a k nákupu nábytku, k případu M-ovy a S-ové pak, že i zde nasvědčuje loupežnému úmyslu stěžovatelovu okolnost, že nebyla nalezena u mrtvoly M-ovy nová tobolka s hotovostí nejméně 100 K, kterou M. pravděpodobně u sebe měl v den, kdy byl usmrčen; pohnutka zločinů stěžovatelových jest tudíž zřejmá; chtěl jimi buď si opatřit bez namáhavé práce výživu a jiné předměty potřeby, nebo ukojiti svůj chtíč pohlavní na jiných ženách než na své manželce. Trestní řád neobmezuje soud co se týče volby lékařů znalců, předpokládá patrně, že soud zvolí v tom kterém případě lékaře pro jich vědomostí a zkušeností v tom kterém oboru lékařské vědy nejzdatnější a nejspolehlivější, a že ustanovený znalec-lékař svědomitě se neuváže v úkol soudem svěřený, když dojde k přesvědčení, že dle svých vědomostí a zkušeností není s to, by se zhostil spolehlivě svého úkolu; k poměrné nesnadnosti posuzování duševního stavu vyšetřovancova přihlíží již zákon tím, když v § 134 tr. ř. — odchýlně od § 118 tr. ř. — nařizuje, aby bylo zavedeno vyšetřování duševního stavu a stavu mysli v ž d y c k y d v ě m a lékaři.

Čís. 530.

Skutkové podstaty § 98 tr. zák. a § 3 koaličního zákona nerozlišuje úmysl pachatelův, nýbrž povaha prostředků, jichž pachatel použil.

(Rozh. ze dne 10. září 1921, Kr II 363/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 22. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí vydíráním dle § 98 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se zmatečného důvodu čis. 10 § 281 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku mylné právní posouzení, uvádějíc, že stávka byla obžalovanými chápána jako stávka, zahájená za tím účelem, aby si dělnictvo vynutilo zvýšení mzdy, a že proto činnost obžalovaných nelze podřaditi pod ustanovení § 98 tr. zák., nýbrž pod speciální ustanovení koaličního zákona ze dne 7. dubna 1870 čis. 43 ř. z., který i násilné činy, směřující k prosazení stávky, prý kvalifikuje jako pouhý přestupek a nikoli jako zločin

(§ 3 cit. zák.). Avšak okolnost, že stávkou mělo býti vynuceno dělnictvem zvýšení mzdy, v rozsudku není zjištěna a byla by též bezvýznamnou, neboť právní vývody stížnosti jsou mylné. Zákon ze dne 7. dubna 1870, čis. 43 ř. z. stanoví v § 3 výslovně, že činy, tamtéž uvedenými, pachatel se dopouští přestupku, nespadá-li jeho činnost pod přísnější ustanovení trestního zákona; při právním rozboru určitého děje jest tedy srovnati zmíněný zákon s trestním zákonem a ustanovení § 3 koal. zákona může přijíti v úvahu pouze, nesplní-li zjištěná činnost skutkové podstaty některého trestného činu, v trestním zákoně vyznačeného a přísněji trestného, při čemž samozřejmě ani ustanovení § 98 tr. zák. není vyloučeno. Srovnáme-li však skutkové podstaty § 98 tr. zák. a § 3 koal. zákona, nemůže býti pochybnosti o tom, že podstaty tyto rozlišuje nikoliv úmysl pachatelův, nýbrž povaha prostředků, jichž pachatel použil; neboť zbraňování dělníkům ve volném rozhodování o přijetí práce rovná se nesporně vynucení opomenutí; když pak prostředky, jichž bylo použito, skutečně násilí nebo pohrůžka, jsou takové povahy, jaké vyžaduje § 98 tr. zák., zakládá činnost skutkovou podstatu § 98 tr. zák., nikoliv onu § 3 koal. zákona. Rozsudek v odpor vzatý zjišťuje, že obžalovaní vyhrožovali ublížením na těle a že vyhružky byly způsobilé, aby v osobách ohrožených vzbudily důvodnou obavu. Vyhrůžky byly tedy rázu, v § 98 tr. zák. vytčeného. Správně proto nalézací soud shledal v činnosti obžalovaných skutkovou podstatu zločinu vydírání dle § 98 lit. b) tr. zák.

Čís. 531.

Ke skutkové podstatě zločinu utrhání na cti se vyžaduje, by si byl pachatel vědom nepravdivosti svého udání.

(Rozh. ze dne 13. září 1921, Kr I 30/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Jičíně ze dne 30. září 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem utrhání na cti podle § 209 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ke skutkové povaze zločinu utrhání na cti dle § 209 tr. zák. se po subjektivní stránce vyžaduje, by pachatel byl si vědom nejen dosahu svého jednání, nýbrž též toho, že jeho udání u vrchnosti není pravdivým. K přičítání zmíněného zločinu obžalované bylo by proto zapotřebí, by jí bylo známo, že Josef Š. vraždý, z níž byl viněn, nespáchal, a by přes toto vědomí a proti vlastnímu přesvědčení obvinila ho u vrchnosti ze spáchání vraždy. Naproti tomu by nebylo oprávněným odsouzení obžalované pro uvedený zločin, kdyby bylo jisto, že udání proti Š-ovi učinila snad z nerozváženosti nebo lehkomyšlnosti, nicméně však bezelstně. Takováto lehkomyšlnost opodstatňovala by sice hrubé zavinění, nedosahovala by však stupně zlého úmyslu, jakého je zapotřebí ku zločinu dle § 209 tr. zák. Vědomost o nepravdivosti udání je právě rozlišujícím zna-

kem mezi zločinem dle § 209 tr. zák. a přestupkem neodůvodněného obvinění ze zločinu dle § 487 tr. zák. Beztržnou by byla obžalovaná jen tehdy, kdyby se byla obmezila pouze na sdělení toho, co slyšela od lidí ve vlaku o věci té vypravovati. Ona však šla dále, dovozovala ze slyšeného vypravování samostatné důsledky, tváříc se, jako by mohla o pachateli a jeho činu udati důležité okolnosti, ačkoli pachatele vůbec neznala a o jeho činu z vlastní zkušenosti ničeho nevěděla. Pro podřadění jejího činu pod § 209 tr. zák. neb pod § 487 tr. zák. jest proto rozhodno, jednala-li při tom ve zlém úmyslu, učinivši na Š-a udání z vraždy přes to, že věděla, že Š. vraždy nespáchal, či jen z lehkomyšlnosti, nerozumu neb nerozvážnosti, považujíc to, co slyšela, za pravdivé. Napadený rozsudek nepodává v tomto směru jasného obrazu i bylo zmatečnii stížnosti, dovolávající se číselně sice důvodů čís. 9 a 10 § 281 tr. ř., uplatňující však svými vývody ve skutečnosti formelní důvod čís. 5 § 281 tr. ř. pro nejasnost výroku soudcovského vyhověti.

Čís. 532.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Krámské zařízení jest předmětem potřeby. Pod citované nařízení nespádá však úplatné postoupení výdělečné možnosti, pokud se týče úplatný postup najatých obchodních místností.**

(Rozh. ze dne 13. září 1921, Kr I 923/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmatečnii stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního nalézacího soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 9. června 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování podle § 20 odstavce první cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nelze sice přisvědčiti názoru zmatečnii stížnosti, že krámské zařízení, nejsouc statkem spotřebním, nespádá pod pojem předmětů potřeby ve smyslu § 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. Dle doslovu tohoto paragrafu jsou předměty potřeby věci movité, sloužící přímo nebo nepřímou životním potřebám lidí a domácích zvířat. Dle toho nemůže býti pochybnou, že i z movitých statků výrobních zejména stroje, nástroje, nářadí, zařízení a pod., sloužící výrobě nebo distribuci statků spotřebních, nepřímou slouží i životním potřebám lidí a domácích zvířat a požívají proto ochrany cís. nařízením. Než v tomto případě vskutku je dle obecné zkušenosti pochybnou a zůstalo nevyšetřeno, šlo-li při závadných převodech krámu, pokud se týče obchodu se zařízením a stanovení cen postupných pouze o prodeje krámského zařízení a zásob či a v jakém poměru spolu též o úplatné postoupení výdělečné možnosti, o úplatný postup nájmu místnosti k provozování živnosti obchodní. Sluší tu uvážiti, že již v úplatě vyjednané při převodu krámu se zařízením s Anny Š.

na stěžovatele zahrnuta a soudem nalézacím uznána byla náhrada za immobilisované investice Š-ové do zařízení místnosti za krám. Za platnosti cit. cís. nařízení nebyla pak trestna ani činnost spadající nyní pod sankci § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Čís. 533.

I v řízení zrušovacím může býti obžalovaný zastupován více obhájci. Nemůže však býti překročen počet spisů, zákonem určený.

(Rozh. ze dne 13. září 1921, Kr II 407/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmatečnii stížnost obžalovaných, pokud byla podána obhájcem Dr. Františkem K-em.

Důvody:

Podle druhého odstavce § 40 tr. ř. jest obviněnému dovoleno, by užil více obhájců než jednoho. Není tudíž ani v opravném řízení zásadně vyloučeno spolupůsobení několika obhájců téhož obžalovaného; tito mohou zejména společně vyhotoviti a podepsati podání, obsahující provedení zmatečnii stížnosti. Ale právě tak, jako dle druhého odstavce § 40 tr. ř. nesmí, má-li obžalovaný více obhájců než jednoho, při hlavním přelíčení vzejítí z toho rozmnožení obhajovacích řečí, přednášených za obžalované, nesmí ani v řízení opravném překročen býti počet spisů, zákonem určený.

Dne 6. března 1921 došlo k nalézacímu soudu ohlášení zmatečnii stížnosti Františka R., sepsané i podepsané JUDrem. Josefem L.; dne 7. března 1921 došlo k témuž soudu ohlášení zmatečnii stížnosti Jana K. staršího, Viléma P. (podepsané zaň jeho manželkou Boženou) a Cyrila V., sepsané i podepsané JUDrem. Karlem P. Tyto zmatečnii stížnosti byly také v čas provedeny. Dne 8. března 1921 došlo k soudu ohlášení zmatečnii stížnosti týchž čtyř obžalovaných, sepsané i podepsané JUDrem. Františkem K. V dotyčném podání není ani prokázáno ani tvrzeno, že zastupování jmenovaných čtyř obžalovaných v řízení opravném bylo nyní dle § 44 tr. ř. pouze JUDru. K-ovi svěřeno. Toto ohlášení zmatečnii stížnosti ze dne 8. března 1921, jež došlo k soudu v době, když už právo jmenovaných čtyř obžalovaných, zmatečnii stížnost ohlásiti, bylo konsu-mováno dřívějším ohlášením, je tudíž, pokud jde o jmenované 4 obžalované, nepřipustno a právě tak nepřipustno jest i provedení jeho těmito čtyřmi obžalovanými, sepsané a podepsané JUDrem. K-em. V důsledku toho byla uvedena zmatečnii stížnost dle § 4 čís. 1 a § 1 čís. 1 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. z roku 1878 zavržena hned v zasedání neveřejném.

Čís. 534.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Zákaz použití mimořádného zmírňovacího a změnovacího práva ve smyslu § 7, odstavec druhý, cit. zákona platí i tehdy, byl-li pachatel uznán vinným pouze pokusem podloudného vývozu.

(Rozh. ze dne 15. září 1921, Kr I 535/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 31. března 1921, pokud jím byl obžalovaný pro přečin dle § 8 tr. zák. a § 2 čís. 1 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. odsouzen do vězení na jeden týden, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovaného do vězení na šest měsíců.

D ů v o d y:

Výrokem rozsudku, který použil při výměře trestu na přečin dle § 8 tr. zák. a § 2 čís. 1 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. práva zmírňovacího dle § 266 tr. zák. a uložil obžalovanému trest vězení jednoho týdne, porušen byl zákon. Podle druhého odstavce § 8 tr. zák. nutno užití ve všech případech, kde zákon nenařizuje zvláštních výjimek, veškerých ustanovení, pro zločiny vůbec daných, i na pokusy zločinné a trestati jest pokus zlého skutku za použití § 47 a) tr. zák. tímž trestem, jenž uložen jest na zločin dokonáný. Toto ustanovení vztahuje se dle § 239 tr. zák. i na přečiny a přestupky. Okolnost, že trestný čin nebyl dokonán a že zůstalo při pokusu, jest okolností polehčující (§ 47 a, 264 g) tr. zák.), k níž soud přihlíží při výměře trestu zpravidla v mezích sazby trestní, na trestný čin, o němž jde, zákonem ustanovené (§§ 48, 265 tr. zák.), nezměňuje se tím základ, na němž trest se vyměřuje, nýbrž stanoveno jako pravidlo, že pro okolnosti polehčující nelze změnit ani druh ani trvání trestu; dobu trestu možno zkrátit jen v mezích, jež připouští zákon v §§ 53 a 265 tr. zák. (pravidlo, z něhož výjimky jsou stanoveny v §§ 54, 55, 260, 261, 266 tr. zák., kteréžto výjimky však o pokusu se nezmiňují). Veškerá ustanovení určující a rozšiřující neb omezující trestní moc soudů ohledně dokonáných trestných činů, platí tedy, nejsou-li v jednotlivých případech zvláštní výjimky zákonem nařizeny (na př. v §§ 138, 145 tr. zák.), neztenceně pro tresty činů nedokonáných. Zásada tato, vyplývající z ustanovení všeobecného trestního zákonníka, vztahuje se ovšem sama sebou jen na trestné činy, upravené v tomto zákonníku; nemůže však býtí pochybností o tom, že jest jí užití i v oboru zákonů, jimiž během doby všeobecný trestní zákonník byl doplněn, tedy i pro obor zákona ze dne 18. března 1920, č. 188 sb. z. a n. Ustanovení § 7 odstavec druhý tohoto zákona, že tresty na svobodě, v tomto zákoně uložené, nelze ani snížit pod nejnižší sazbu v tomto zákoně ustanovenou, ani zaměnit za trest jiného druhu, jest proto, — ježto zvláštních předpisů o trestání pokusu v zákoně není, — použití bez rozdílu, zdali trestný čin byl dokonán či zůstalo-li při pokusu. Použil-li tedy v této trestní věci nalézací soud mimořádného práva zmírňovacího a uložil-li trest jednoho týdne vězení, ač nejnižší sazba, zákonem v § 2 čís. 1 lit. b) stanovená, činí 6 měsíců vězení, učinil tak proti výslovnému zákazu zákona a vykročil tím z mezí svého práva zmírňovacího a změňovacího. Výrok nalézacího

soudu jest tedy zmatečným, ve smyslu § 281 čís. 11 tr. ř. a byl proto k zmateční stížnosti veřejného žalobce zrušen.

Čís. 535.

**Zločin rušení domovního pokoje dle § 83 tr. zák.
I vyhrůžka může býtí zákonně předpokládaným násilím.
Zákonné ochrany dle § 83 tr. zák. nepozbývá místnost tím, že dle svého určení jest (na př. jakožto bankovní, obchodní a p. místnost) přístupna širokému, individuálně neurčitému kruhu zájemníků.**

(Rozh. ze dne 15. září 1921, Kr II 326/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 15. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §§ 83 a 98 b) tr. zák. a přestupkem dle § 333 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Proti rozsudkovému výroku, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 83 tr. zák., namítá stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., že nalézací soud mylně považuje zjištěné jednání stěžovatelovo za násilí, kterémužto pojmu dle názoru stížnosti odpovídá pouze skutečné (fysické) násilí na osobě nebo na majetku tak, že by dle toho nestačila ani nebezpečná vyhrůžka, o které prý však v tomto případě rovněž řeči býtí nemůže. Nalézací soud shledal dle rozhodovacích důvodů násilí, vykonané stěžovatelem na řediteli »Všeobecné dopravní banky« R., v tom, že stěžovatel, vniknuv proti vůli jmenovaného ředitele do úřadovny banky v úmyslu, aby na něm vynutil zavření banky a vydání klíčů od pokladny, jménem »revolučního výboru« mu nařizoval, aby úřadovnu opustil, a že mu pro případ, nebude-li banka uzavřena, pohrozil, že to ohlásí »revolučnímu tribunálu«. Povahy činu násilného dodává tomuto stěžovatelovu jednání dle názoru nalézacího soudu okolnost, že se stěžovatel při svém hrozivém vystupování opíral o zástup asi 35 lidí před bankou čekajících a se stěžovatelem vědomě spolupůčinkujících, který chtěl zavření banky za každou cenu dosíci. Uváží-li se dále, že stěžovatel předsevzal vylíčený skutek dle rozsudkových důvodů v rámci protistátní akce, zahájené téhož dne v H. komunistickou stranou, do jejíhož pětičlenného akčního výboru předchozího dne byl zvolen, že jednání stěžovatelovo, který hned, když poprvé do banky přišel, vůči úředníkům prohlásil, že se v bance pracovatí nesmí, směřovalo k tomu, aby činnost banky byla zastavena, že, když se dostavil do banky po třetí, a řediteli poručil, aby vydal klíče pokladny důvěrníku úřednictva, se tak stalo v průvodu asi 5 mužů, že stěžovatel byl při tom velmi rozčilen a stále křičel, pak dlužno závěr rozsudku, dle něhož stěžovatel vykonal na řediteli násilí, označiti jako oprávněný. Trestní zákon nepodává sice v žádném ze svých četných ustanovení, jichž pojmovým znakem je násilí, jeho definice. Než v celé řadě těchto ustanovení (§§ 76, 81, 98, a), b), 125, 174

I b), 190) postaveno je skutečnému násilí na roveň nebezpečné vyhrožování. Z toho lze právem usuzovati, že ani tam, kde trestní zákon mluví všeobecně o násilí (v §§ 68, 83, 90, 96), použití tělesné síly předpokladem násilí není. Odpovídá tedy pojmu násilí dle § 83 tr. zák. zcela nepochybně zejména i vyhrožování, které v jednání stěžovatelovu, jak zřejmě hlavně z rozsudkového výroku, shledal soud nalézací. Stížnost sice namítá, že v tomto případě nemůže být řeči ani o nebezpečné pohružce. Blíže této námitky neobjasňuje, má-li však při tom snad na zřeteli okolnost, že stěžovatel nehrozil řediteli výslovně ublížením na oněch statcích, které vypočítává § 98 b) tr. zák., stačí podotknouti, že ani tato zdánlivá nejasnost výroku stěžovatelových neodnímá jeho jednání rázu pohružky, neboť o smyslu a dosahu toho kterého výroku nerozhoduje jeho doslov, nýbrž význam, který v něj na jedné straně vkládá pachatel, a který mu na druhé straně přikládá může ten, komu výrok platí. S tohoto hlediska nebylo závady, by nalézací soud ve slovech stěžovatelových a v jeho hrozivém vystupování vůbec neshledal pohružku, odpovídající pojmu násilí. Padá v tom směru na váhu i skutkový závěr rozsudkový, dle něhož ředitel, vida nezbytí, odevzdal klíče důvěrníku úřednictva a dle něhož na opětné vyzvání stěžovatelovo musil kancelář uzamknouti a z banky odejít. Stížnost namítá dále, že se v tomto případě nejednalo o vniknutí do soukromého bytu, nýbrž do všeobecně přístupných místností bankovních. Námitka je bezpodstatná. Nehledíc k tomu, že rozsudek mluví o úředních místnostech banky a o zadní kanceláři, což se zdá nasvědčovat tomu, že stěžovatel vnikl až do místností, které nejsou určeny ani pro styk s obecními, nelze pojmy »dům« a »byt« dle § 83 tr. zák. brátí jen z úzkém, obvyklém smyslu těchto slov, nýbrž dlužní ochrany dle tohoto místa zákonného činiti účastnými i takové místnosti těles hromadných, spolků, obchodních závodů a pod., které jsou dle svého určení přístupny také osobám cizím, jde-li z okolností na jevo, že není volno vstupovati do nich bez omezení komukoli. Tomu je tak zcela nepochybně, pokud jde o místnosti bank a podobných ústavů, které jsou dle samozřejmě vůle jich držitelů přístupny pouze těm, kdož v nich v záležitostech, týkajících se ústavu, co činiti mají, tak že může býti zločin dle § 83 tr. zák. spáchán i vniknutím do místností takovýchto ústavů, ač ovšem jen tehdy, došlo-li k němu proti vůli těch, kdož se v pokojné držbě jich nalézají.

Čís. 536.

Zatajení nálezu (§ 201 lit. c) tr. zák.) nestává se krádeží, zvěděl-li pachatel p o nálezu, komu nalezená věc náleží.

(Rozh. ze dne 17. září 1921, Kr II 58/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 28. prosince 1920, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II a) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a uznal obžalovanou vinnou zločinem podvodu dle §§ 197, 201 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvody:

Odůvodněna jest stížnost, pokud dovolávajíc se § 281 čis. 10 tr. ř., dovozuje, že skutek její, soudem nalézacím zjištěný, neprávem podřaděn byl pod trestní ustanovení o zločinu krádeže, ježto opodstatňuje toliko skutkovou podstatu zločinu podvodu dle §§ 197, 201 lit. c) tr. zák. Neboť soud nalézací, zjistiv, že obžalovaná nalezla na cestě do L. u samé Odry hodinky s řetízkiem v ceně 957 K, které krátce před tím ztratil Josef N., jenž seznav ztrátu, ihned po nich hlasitě se sháněl, shledává v jich přivlastnění skutkovou podstatu zločinu krádeže jen z toho důvodu, že majitel věcí nalezených byl obžalované znám. Než rozsudek nezjišťuje, že by majitel těchto věcí býval nálezkyňi znám již v době nálezu a pojetí úmyslu, nález ten si přivlastnit. Naopak vyplývá z důvodu rozsudku v jich souvislosti, že obžalovaná hodinky a řetízek našla a si přivlastnila, neznajíc ještě osoby majitelovy, a teprve potom, byť i po krátké chvíli, z povyku, Josefem N-em způsobeného nabytí vědomostí, že on to byl, jenž nalezené předměty ztratil. Za takovýchto okolností nelze mluvit o tom, že by byly hodinky odňaty z držení a bez přivolení majitelova. Že nalezené hodinky majiteli, seznavši ho, nevrátila, tvoří jen zatajení nálezu, náležející ku předpokladům § 201, lit. c) tr. zák. Dověřenou skutkovou podstatu tohoto méně trestného zločinu okolnost ta přeměnit nemůže ve zločin krádeže. Podřazení stěžovatelčina skutku pod §§ 171, 173, 174 II a) tr. zák. jest proto právně mylným.

Čís. 537.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Pořizovací náklady nejsou výlučně směřodaty pro posouzení, zda jde o cenu zřejmě přemrštěnou.

(Rozh. ze dne 17. září 1921, Kr II 177/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soude ve Znojmě ze dne 18. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 7, odstavec prvý zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu své stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281 čis. 9 a) tr. ř., vytýká zmateční stížnost nalézacímu soudu, že nesprávně použil zákona, 1. rozbořem otázky přiměřenosti nebo přemrštěnosti ceny jen na podkladě nákladů nabývacích, 2. tím, že zjišťuje výši nákladů nabývacích nepřehlížel k námaze stěžovatele a jeho výlohám při ošetřování koně a ku ztrátě, která vzešla stěžovateli tím, že i druhého svého koně po 40 dní nemohl upotřebiti, 3. výrokem, že stěžovatel jednal, využitkovav mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Stížnosti dlužno částečně přisvědčiti. Nalézací soud zjišťoval zřejmou přemrštěnost ceny obžalovaným za koně po-

žadované podle všeobecně užívané zásady o výrobních nákladech, režii a občanském zisku, a musil pak ovšem uznati obžalovaného vinným, když zjistil, že obžalovaný koupil klisnu za 4200 K a že ji v lednu 1920 prodal za 10.500 K, tedy s hrubým ziskem 6300 K, uváživ, že zisk nedovolený nečiní 2000 K. Leč zásada o výrobních nákladech není zásadou výlučně směrodatnou, jak je to zřejmo i ze zákona, který se právě vy-
stříhal, aby tuto zásadu ve své dikci uplatnil. Tato zásada nehodí se zejména pro posouzení případů, kde v podstatě rozhodná skutečná hodnota věci samé v poměru ke konkrétním nákladům pořizovacím by vůbec nepadala na váhu, jak tomu jest na př. při prodeji věci darované, kde nabývacích nákladů v užším smyslu vůbec není. Dále nevystačilo by se s mechanickým používáním zásady o nákladech pořizovacích v případech, kdy náklady, za něž věc sama byla získána, nevyjadřují hodnotu věci, jak by se tato — předpokládaje působení vlivů hospodářsky odůvodněných a právně respektovaných — vytvářela mezi dvěma činiteli, kteří při vyjednávání o jejím prodeji mají stejné postavení a volnost hospodářského chtění. Tak tomu jest při výhře věci ze sázky a při prodeji věci za nízkou cenu, kdež by se po případě mohlo mluvíti buďto o částečném darování, neb kde tato nízkost ceny jest výsledkem úvah prodávajícího vůči kupujícímu, který snad právě od tohoto prodávajícího zasluží si zvláštního ohledu osobního, jak by tomu bylo na př. při prodeji věci za velmi nízkou cenu z pouhé ochoty nebo na vyrovnanou ztrátu utrpěných kupujícím při obchodech předchozích. Konečně může býti přivoděna nepatrnost prodejní ceny také okolnostmi, které neodvisle od vůle prodávajícího nastaly, přece ho však nutí, aby se věci zbavil za nízkou cenu. Tak jest tomu v případě, kde prodávající nemůže z nějaké příčiny věci prodávané vůbec upotřebiti, neb že se nalézá v takové tísnivé situaci, že se nutí věc prodati. Může tedy nastati prodej za nízkou, skutečnou hodnotou věci neodůvodněnou cenu na základě určitých okolností, které se shlukly v osobě prodávajícího neb kupujícího a znamenají pro prodávajícího efektivně ztrátu, pro kupujícího pak náhodnou osobní výhodu, již bráti za směrodatný podklad, za měřítko při posuzování oprávněnosti ceny kupujícím dále požadované není hospodářsky odůvodněno, ležíc mimo oprávněný zájem spotřebitelů. Dlužno totiž uvážiti, že v poměru k ostatním případům, kde cena vytváří se za působení hospodářských zákonů obecně platných, jde v případech povahy shora uvedené o výjimky celkem ojedinelé, jež tedy též nemohou míti vlivu na tvoření se cen dotyčných předmětů potřeby. Kdyby pravidlo o posuzování zřejmě přemrštěnosti ceny podle pořizovacích nákladů s připočtením režie a občanského zisku mělo platnost bezvýhradnou, všeobecnou, znamenala by takováto ochrana spotřebitelů, že se na ně přenáší osobní výhody kupitelovy, které platily jen pro něho a pro nikoho jiného a na něž další nabyvatel nemá proto hospodářského nároku. To však nebylo účelem zákona o lichvě, jenž chrání spotřebitele jen před cenou zřejmě přemrštěnou, tedy skutečně hodnotou věci neodůvodněnou. Pouhé mechanické vypočítávání nákladů pořizovacích a připočtení režie a občanského zisku, nevede tedy vždycky k rozřešení otázky po zřejmě přemrštěnosti ceny a nevedlo tam ani v tomto případě. Nalézací soud vypočítal přemrštěný zisk pod 2000 K, připustiv, že si stěžovatel mohl přirazit k nákupní ceně 4200 K ještě 600 K za živění kobyly, 3000 K za hříbě a občanský zisk

700—800 K. Právem sice přihlížel k těmto částkám, leč pominul vzítí zřetel na okolnost, že cena, za kterou stěžovatel kobyly koupil, byla právě vyvolána okolnostmi, které se sběhly v osobě prodávajícího Františka N-a. Tento potvrdil jako svědek, že koupil kobyly prodanou stěžovateli za 8400 K, a že ji prodal stěžovateli lacino proto, že neměl krmení a že se proto nutil koně prodati. Tato okolnost jistě snižovala pro prodávajícího cenu prodávané kobyly pod skutečnou užítkovou její hodnotu a byla výhodou pro stěžovatele — mimo výhodu, že kobyly byla shřebná — který nebyl povinen, aby ji na druhého kupce přenášel. Uvážili se původní nákupní cena 8400 K, lze zajisté i tuto výhodu, stěžovateli patřící, vyjádřiti určitou částkou peněžní, kterou pak dlužno k ceně 4200 K přirazit. Při tom ovšem jest závažno posouditi, zda cena 8400 K byla přiměřenou čili nic, a to zejména v uvážení, že znalec připustil, že i cena 10.500 K za shřebnou kobyly nemusí býti přemrštěna. Dále dlužno uvážiti, že pro posouzení zřejmě přemrštěnosti kobyly přichází také v úvahu, že stěžovatel kupoval kobyly ve velmi špatném stavu, a že na sebe bral zvláštní risiko podnikatelské pro případ, že o ni přijde. Také toto risiko bylo by lze určitou částkou peněžní vyjádřiti a připadalo by k dobré stěžovateli.

Čís. 538.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu § 12 lichvevního zákona stačí, že předmět potřeby byl ukrýván a uschován k vůli prodeji pod rukou jen některým zákazníkům, třeba nikoli v úmyslu, by byly zvýšeny ceny.

Pokud jest vysloviti ztrátu živnostenského oprávnění.

(Rozh. ze dne 19. září 1921, Kr I 193/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichvevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 5. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však odvolání obžalovaného, že vyloučil z rozsudku soudu nalézacího výrok, jímž byla vyslovena ztráta živnostenského oprávnění.

Důvody:

Dle čís. 4 § 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že byl obžalovaný zkrácen v právu obhajoby tím, že nalézací soud zamítl návrh podaný obhájcem při hlavním přelíčení, by byly vyslechnuty svědkyně Marie P. a Anastazie J. o tom, že obžalovaný, vrátiv se do svého stánku, hodlal čekajícím u krámu svědkyním prodati hovězí maso 1 kg za 17 K a to dříve ještě, nežli občanská kontrola zakročila. Avšak soud právem zamítl tento návrh, poněvadž okolnost, o níž měly býti svědkyně slyšeny, není rozhodna pro otázku viny, jde-li o přečin dle § 12 zák. lich. Toto trestní ustanovení směřuje totiž dle zprávy právního výboru o vládním návrhu zákona o trestání lichvy (tisk 1697) proti živnostníkům, kteří omezují veřejný prodej zboží tím, že je prodávají pod rukou svým známým

odběratelům, třeba nikoli za cenu zřejmě přemrštěnou. Dle slov zpravodaje Dra Boučka ve schůzi Nár shromáždění ze dne 17. října 1919 (těsnopisecká zpráva o 84. schůzi str. 2521) postihuje § 12 sabotáž v zásobování, i když není dokazatelný úmysl zvyšovati ceny. S tohoto stanoviska jest lhostejno, chtěl-li obžalovaný prodati maso čekajícím dvěma svědkyním, čili nic a za jakou cenu, jakmile jest výsledky průvodního řízení prokázáno, že maso pod pultem schovával, aby tak prováděl privilegované zásobování jedněch na úkor druhých. Po stránce věcné čís. 9 a) § 281 tr. ř. dovozuje stížnost, že pouhé uložení masa do přihrádek pod pultem není nic trestného. Takovým způsobem se vždy ukládalo maso dovezené z lednice do stánků (na pultě, na hácích pod pultem). Není ani možno uložiti všecko maso k prodeji připravené na pultě v prodejní místnosti. Pouhé schování nestačí k naplnění skutkové podstaty přečinu dle § 12 zák. o lichvě. Musilo by se státi za tím účelem, aby veřejný prodej určitého zboží byl zastaven vůbec nebo podstatně omezen. Obžalovaný prý neměl úmyslu, prodávati maso za cenu zvýšenou, opačné zjištění prvního soudu jest prý nesprávné a formálně vadné. Stížnost přehlíží, že ustanovení § 12 zák. o lichvě směřuje proti živnostníkům, kteří podstatně omezují veřejný prodej zboží tím, že je schovávají nebo pod rukou prodávají pouze svým známým odběratelům, třeba za ceny nezvýšené, že se tedy obrací proti privilegovanému zásobování některých osob na újmu druhých. V daném případě jest zjištěno, že obžalovaný měl ve škeré hovězí maso ve stánku ukryto z části pod pultem, z části na hácích přikryté kabátem a zástěrou; že tedy neměl vyloženo k veřejnému prodeji na pultě žádného masa. Rozsudek také zjistil, že obžalovaný uschoval a ukryl maso v úmyslu, by vzbudil u zákazníků zdání, že je ho malé množství, by je tak výhodněji prodal, tedy pod rukou a za zvýšené ceny. V tomto poslednějším ohledu nevystihuje však rozsudek správně § 12 zák. o lichvě; k subjektivní skutkové podstatě zmíněného paragrafu vyhledává se totiž ukryvání a uschování zboží v úmyslu, by bylo prodáváno pod rukou jen některým zákazníkům byt i neza ceny zvýšené nebo dokonce zřejmě přemrštěné. Pojem uschování je pak v rozsudku správně vystižen, ježto obžalovaný popřel členům kontroly, že má maso; tomu není nikterak na závadu, že obžalovaný chtěl prodati maso dvěma svědkyním, ježto, k § 12 zmíněného zákona stačí favorisování jedněch na úkor druhých. Pokud stížnost brojí proti zjištěnému úmyslu obžalovaného s hlediska materiálního právního důvodu zmatečnosti, není provedena dle zákona; pokud vykládá náležitosti objektivní skutkové podstaty přečinu dle § 12 cit. zák. způsobem od hořejšího stanoviska odchylným, není odůvodněna.

Trest ztráty živnostenského oprávnění na dobu tří měsíců, který byl uložen obžalovanému ještě vedle trestu tuhého vězení, postihl by citelně obžalovaného, jelikož by hluboko zasáhl do hospodářských poměrů jeho a ohrozil hospodářskou situaci jeho rodiny. Zrušovací soud má za to, že tento velice citelný trest vedlejší je na místě v případech křiklavých prohřešků proti zákonu o trestání válečné lichvy, zejména trvalého zneužívání provozování živnosti k poškozování zájmů spotřebitelstva, že však v tomto případě vzhledem na zjištěný rozsah činu a jeho ojedílnost již hlavním trestem bylo zavinění obžalovaného náležitě postiženo, pro-

čež vyhověno bylo odvolání obžalovaného do výroku, že ztrácí živnostenské oprávnění.

Čís. 539.

Zastavení porot (zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 268 sb. z. a n.).

Doba, po kterou má býti činnost porot zastavena, nemusí býti určena ve vládním nařízení, vyslovujícím zastavení. Účinnost nařízení takového není podmíněna tím, by je vláda neprodleně předložila Národnímu shromáždění.

(Rozh. ze dne 23. září 1921, Kr II 406/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 9. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvižení dle § 68 tr. zák. atd. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečná stížnost obrací se proti příslušnosti výjimečného soudu, před nimž trestní věc byla projednána, domáhajíc se rozhodnutí soudem porotním jako soudem dle čl. VI. b) čís. 3 úvodovacího zákona k trestnímu řádu příslušným, ježto nařízení vlády ze dne 30. prosince 1920 čís. 697 sb. z. a n. o zastavení působnosti porot, nevyslovujíc, že by působnost porot zastavena byla na určitou dobu, nevyhovuje zákonu ze dne 15. dubna 1920, čís. 268 sb. z. a n. a ježto nebylo též, o čemž nabízen důkaz dotazem u předsednictva Národního shromáždění, nařízení o zastavení porot předloženo neprodleně Národnímu shromáždění ku schválení a v předepsané lhůtě tímto schváleno. Avšak nepřislušnost výjimečného soudu uplatňovati bylo obžalovaným, ježto provedení přelíčení před tímto soudem navrženo bylo již ve spisu obžalovacím, ve stadiu dání v obžalovanost. Uplatňování nepřislušnosti zmatečnou stížností brání předpis § 219 tr. ř. a okolnost, že výtka ta nespadá pod žádný z taxativně v § 281 tr. ř. vypočtených důvodů zmatečnosti. Budiž proto jen mimochodem podotčeno, že zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 268 sb. z. a n. naprosto nepředpisuje, že by doba trvání zastavení porot musila býti předem určena již v dotčeném vládním nařízení (§ 3 a contrario), že dále neprodleně předloženi Národnímu shromáždění nebo výboru dle § 54 ústavní listiny jest sice dle § 2 zákona povinností vlády, ježž porušení činilo by ji ústavně zodpovědnou, nikoliv však podmínkou účinnosti nařízení o zastavení působnosti porot, jež podmíněna jest jen usnesením podle § 2 a vyhlášením podle §§ 4 a 5 zákona. Proto také nebylo třeba konati šetření, zda povinností shora uvedené bylo přesně vyhověno.

Čís. 540.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

K »dopomáhání« ve smyslu § 4 cit. zákona se vyhledává, by pachatel přispěl třetí osobě k uskutečnění podloudného vývozu.

(Rozh. ze dne 24. září 1921, Kr I 904/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 26. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 4 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost jest s hlediska uplatňovaných důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) a 5 tr. ř. odůvodněna. Obžaloba viní stěžovatele, že dne 1. května 1920 jako poštovní sluha vlakové pošty Trutnov-Libava, tedy jako zaměstnanec veřejného dopravního podniku, prohřešiv se na svých povinnostech, neoprávněnou dopravu 20 litrů kořalky v ceně 360 Kč, tedy předmětu potřeby v ceně větší než 50 Kč, z Trutnova do Libavy, tudíž do ciziny, způsobil a že tím dopustil se zločinu dle § 4 zákona z 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. Napadeným rozsudkem byl pak stěžovatel skutečně uznán vinným zločinem dle tohoto § 4 a potrestán za to v rámci zákonné sazby trestní. Soud nalézací zjistil, že obžalovaný, nemaje dopravního povolení, zmíněnou kořalku do Libavy, která jest v Německu, když tam jel jako zřízenec vlakové pošty, s sebou vzal, aby ji odtud poslal svému bratru, který bydlí v Berlíně. Toto zjištěné jednání obžalovaného zakládá po názoru nalézacího soudu skutkovou podstatu zločinu dle § 4 zákona z 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. Tento právní názor soudu nalézacího jest však mylným. Především nutno předeslati, že ustanovení zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., o stíhání podloudného vývozu předmětů potřeby do ciziny jsou rázu výjimečného. Zpráva právního výboru a výboru zásobovacího Národního shromáždění (tisk 2568) i zpravodaj v plenu označují také skutečně zákon tento výslovně jako »výjimečný zákon trestní«, vývolaný vážnou a obtížnou situací zásobovací. Z motivů k zákonu tomuto, zde právě citovaných, vysvítá pak, že úmysl zákonodárcův nesl se hlavně k tomu, aby pokud možno nejrychlejším a nejpřísnějším stíháním a trestáním bráněno bylo neoprávněnému podloudnému vývozu předmětů potřeby do ciziny, který hlavně na základě průkazů, povolení a osvědčení padělaných, falešných anebo takových, kterých bylo dosaženo úplatky, dosáhl největší výše. Výjimečnost ustanovení tohoto zákona ukládá soudům povinnost, aby při výkladu jeho postupovaly s největší obezřetností a přesností, majíce vždy při tom na paměti ustanovení čl. IV. vyhlášovacího patentu k trestnímu zákonu, dle něhož mohou soudy trestní považovati a trestati jako zločin, přečin anebo přestupek pouze to, co v zákoně trestním výslovně jako zločin, přečin anebo přestupek jest označeno. Obzvláště nesmějí soudy trestní tvořiti nových skutkových povah trestných, o nichž v zákoně se nemluví a jichž se ustanovení zákonů trestních netýkají. Ustanovení § 4 zákona o podloudném vývozu, které vzhledem k jeho doslovu nutno vykládati v souvislosti s předchozími paragrafy téhož zákona, stíhá zaměst-

nance veřejného dopravního podniku, úřadu neb ústavu, oprávněného vydávati listiny vývozní, neb úřední osobu, která má bděti nad vývozem zboží do ciziny, tehdy, dopomohou-li tyto osoby porušením svých povinností k neoprávněné dopravě. Užívá-li zákon slova »dopomáhati«, nelze tomuto ustanovení rozuměti a je vykládati jinak, než že má na mysli činnost, t. j. podloudnou a neoprávněnou dopravu osob jiných, ku kteréžto dopravě úřední orgán porušením svých povinností dopomáhá, t. j. k jejímu uskutečnění přispívá. Toho však nelze o stěžovateli tvrditi. Zjištění soudu nalézacího zdá se spíše nasvědčovati tomu, že stěžovatel kořalku sám dopravoval; neoprávněnou dopravu předmětu potřeby nelze však, jak právě doveděno, podřaditi sankci § 4 zákona. Rozsudek soudu nalézacího neobsahuje potřebných skutkových zjištění, aby mohlo býti hned rozhodnuto, zdali a kterého jiného trestného činu než zločinu § 4 zákona čís. 188 obžalovaný se dopustil; zejména nedostává se potřebných skutkových zjištění po stránce subjektivní.

Čís. 541.

Při odsouzení pro přestupek dle § 523 tr. zák. lze uložit i tuhé vězení pouze tehdy, jsou-li splněny obě podmínky poslední věty citovaného paragrafu.

(Rozh. ze dne 24. září 1921, Kr I 102/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 5. října 1920, pokud jím byl stěžovatel odsouzen pro přestupek dle § 523 tr. zák. do tuhé vězení, napadený rozsudek v tomto směru zrušil a vyměřil stěžovateli pouze trest jednoduchého vězení.

Důvody:

Nalézací soud, zjistiv o stěžovateli, že čin, zakládající objektivní skutkovou podstatu zločinu dle druhého odstavce § 157 tr. zák., spáchal ve stavu úplné opilosti, do které se připravil, nemaje v úmyslu spáchat zločin, uznal ho vinným přestupkem dle § 523 tr. zák. Trest byl vyměřen dle poslední věty § 523 tr. zák. tuhým vězením v trvání čtyř měsíců, zostřěným čtyřmi tvrdými ložemi. Tento výrok odůvodněn je v rozsudku tím, že čin spáchán byl při těžším zlém skutku, kterým Františku K-ovi způsobena byla značná škoda. Jak stěžovatel správně namítá, dlužno dle poslední věty § 523 tr. zák. vězení zostřiti tehdy, bylo-li opilci ze zkušenosti známo, že je v opilosti podroben prudkým hnutím myslí, kdežto na tuhé vězení uznati jest při větších zlých činech, ale i to pouze tenkrát, byla-li zjištěna zároveň i ona podmínka, za níž dlužno trest zostřiti. Rozsudek nejen neobsahuje naprosto žádných skutkových zjištění, která by nasvědčovala tomu, že obžalovanému bylo ze zkušenosti známo, že jest v opilosti podroben prudkým hnutím myslí, zmínka rozsudku, dle níž nevyšlo na jevo, že by se obžalovaný oddával opilství, nasvědčuje spíše opaku, z odůvodnění výroku o trestu pak dlužno souditi, že nalézací soud vycházel při výměře trestu z mylného názoru, jakoby jedinou pr.d-

mínkou, za níž dlužno uznati na tuhé vězení, bylo, že jde o větší zlý čin, kdežto podmínky, za které má trest zstřeven býti, rozsudek, jak již zmíněno, vůbec nezjišťuje. Nalézací soud tudíž překročil při výměře trestu svou trestní pravomoc a hranici zákonné trestní sazby, je tedy rozsudek v tom směru dle § 281 čís. 11 tr. ř. zmatečným.

Čís. 542.

»Vzetím z držby« (§ 171 tr. zák.) jest každé jednání, jímž se věc převádí z dispozice dosavadního držitele v detenci pachatele neb osoby třetí.

Služební poměr pachatelův není okolností přitěžující, je-li jim již založena zločinná kvalifikace trestného činu.

Podmínečný odklad výkonu trestu jest zásadně vyloučen, jde-li o železniční krádeže spáchané železničními zřízenci.

(Rozh. ze dne 26. září 1921, Kr I 519/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 a 176 II. c) tr. zák., vyhověl však odvolání státního zastupitelství do výměry trestu a změnil rozsudek soudu své stolice v ten rozum, že obžalovanému zvýšil trest a nepovolil mu podmínečný odklad výkonu trestu — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné namítá stížnost, že cinkové koryto nebylo vůbec z držení dráhy odňato a převedeno v držení obžalovaného (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) a kdyby tomu tak bylo, že nastala beztrestnost dle § 187 tr. zák., poněvadž bylo vráceno dobrovolně dříve než se vrchnost dověděla o činu. Stížnost není v právu. Vzetím z držby rozumí se každé jednání, jímž se věc převádí z dispozice dosavadního držitele v detenci pachatele neb osoby třetí. Krádež je dokonána již samým odnětím, t. j. převedením z posavadního držení v držení jiné. Kdy se tak stalo, jest posouditi dle okolností případu. Není třeba, aby věc byla odnesena z místa, na němž se dosud nalézala a rovněž ne, aby panství pachatelovo nad věcí ukradenou bylo již zcela zabezpečeno. Také pouhé uschování věcí na místě činu nebo poblíže něho stačí, odnímá-li se tím dosavadnímu držitelovi možnost věcí disponovati. Tak tomu bylo v případě, o němž jde. Dal-li obžalovaný svémocně naložiti cinkové koryto na rampě ležící do soukromého vozíku, ukrytí je nasypáním uhlím s rozkazem, by nenápadně bylo dopraveno do jeho bytu — pak nutno tvrditi, že tímto ukrytím byla železniční správě odňata možnost s věcí disponovati, že tedy věc byla z držení dráhy odňata. K vrácení ukradené věci došlo dle rozsudečného zjištění následkem přímého zakročení přednosty stanice, který při služební obchůzce cinkové koryto na voze objevil a vrácení jeho na rampu nařídil. Poněvadž tedy obžalovanému bylo tímto dopadením při krádeži patrně nemožno věc přivésti do bezpečí, nelze mluvit o vrácení dobrovolném, z účinné lítosti a není zde základního předpokladu pro uplatňo-

vání beztrestnosti dle § 187 tr. zák., nehledíc ani k tomu, že se obecní strážník o krádeži služebně hned dověděl.

Státní zastupitelství brojí proti svrchu uvedenému rozsudku jednak proto, že byl obžalovanému vyměřen nízký trest, jednak proto, že mu byl povolen podmínečný odklad trestu. Odvolání jest v obou směrech odůvodněno. Nelze sice přisvěditi odvolání, že obžalovanému přitěžuje okolnost, že jako železniční zřízenec porušil své povinnosti ve větším rozsahu (§ 43 tr. zák.), neboť okolnost, že obžalovaný jest železničním zřízencem, kvalifikuje právě zmíněnou krádež jako krádež zločinnou a nemůže proto ještě jedenkrát jako přitěžující okolnost býti uvažována v neprospěch obžalovaného. Rovněž nelze vyloučiti polehčující okolnost částečného doznání, poněvadž skutkový děj byl obžalovaným skutečně doznán. Přes to tedy, že poměr přitěžujících a polehčujících okolností zůstává nezměněn, a že jest tudíž na místě použití § 54 tr. zák., jakož i dále přes to, že i použití § 55 tr. zák. jest odůvodněno, což vlastně odvolání státního zastupitelství ani nepopírá, jest trest obžalovanému vyměřený nízký, uváží-li se, že krádeže na dráze jsou zvláště nebezpečné a že proto vyžadují také zvláště přísného potrestání. Bylo proto odvolání státního zastupitelství vyhověno a trest obžalovanému přiměřeně zvýšen. Při rozhodování o podmínečném odkladu trestu dlužno sice uvážiti obě okolnosti, ke kterým přihlížel již nalézací soud, že totiž obžalovaný jest zachovalý, a že jest duševně méněcenný; leč přes to nejsou tyto dvě okolnosti tak důležité, že by v tomto případě mohly odůvodniti podmínečný odklad trestu. Železniční krádeže náležejí již od delší doby ke krádežím zvláště nebezpečným a jest tato jejich povaha již také všeobecně známa. Nehledíc k tomu, bylo však železničním zřízencům zvláště a opětovně na srdce kladeno, aby se těchto krádeží vyvarovali. Žádá to důvěra veřejnosti v nerušenou a bezpečnou dopravu zboží dráze svěřeného. Obžalovanému musilo tedy býti známo, že se dopouští činu zvláště odsuzovaného a jeho úřední povinnosti zvláště porušujícího. Nedbal-li toho obžalovaný, dal na jevo, že méně přísné prostředky nestačí, aby ho od spáchání zlych činů uvarovaly, a že jest potřebí, aby byl trest na něm vykonán, má-li v budoucnosti vésti pořádný život. Touto úvahou jest vyvrácen význam zachovalosti obžalovaného. K jeho chorobě nelze pak přihlížeti, poněvadž v tomto případě hledě i k dřívějšímu disciplinárnímu řízení proti obžalovanému, padá na váhu více jeho nemravná povaha, nežli vliv jeho nemoci. Byl mu proto podmíněný odklad trestu odepřen a bylo odvolání i takto vyhověno.

Čís. 543.

O různých trestních udáních, týkajících se téhož žalobního děje, jež byly podány jednak orgánem veřejným jednak soukromým obžalobcem, jest vynésti jediný rozsudek.

Nezachoval-li se ten, jemuž bylo ublíženo, jsa slyšen jako svědek o obžalobě veřejné, ohledně soukromožalobných urážek, obžalovaným mu při téže příležitosti učiněných, dle § 263 tr. ř., nemůže se po té domáhati, by obžalovaný byl též za ně potrestán.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr I 755/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na zástitu zákona:

Rozsudkem okresního soudu ve Varnsdorfu ze dne 9. února 1921 a rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu v České Lípě ze dne 2. dubna 1921, porušen byl zákon v ustanovení §§ 56 a 263 tr. ř.; rozsudky ty se zrušují a obžalovaná se sprostuje podle § 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 496 tr. zák., jehož se prý dopustila tím, že dne 12. prosince 1920 ve Varnsdorfu Robertu P-ovi a Františku D-ovi před více lidmi nadávala a nahlas, aby byla slyšena, zlým nakládáním jim vyhrožovala.

Důvody:

Dle četnického trestního oznámení ze dne 18. prosince 1920, podaného u okresního soudu ve Varnsdorfu, byl Robert P. dne 12. prosince 1920 po předcházející slovní potyčce Marií F-ovou ranami rukou do obličeje lehce poraněn. Robert P. podal dne 18. ledna 1921 u okresního soudu ve Varnsdorfu soukromou trestní obžalobu na Marii F-ovou pro přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný dne 12. prosince 1920 zlým nakládáním. Hlavní líčení konalo se dne 7. ledna a 19. ledna 1921. Rozsudkem ze dne 19. ledna 1921, odsouzena byla Marie F-ová pro přestupek proti bezpečnosti těla dle § 411 tr. zák. podmíněčně se zkušební dobou jednoho roku. Rozsudkem ten byl rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v České Lípě ze dne 18. dubna 1921 v plném znění potvrzen. Po vynesení rozsudku první stolice a sice dne 20. ledna 1921 podali Robert P. a František D. další soukromou obžalobu trestní na Marii F-ovou pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 496 tr. zák., spáchaný tím, že při výše uvedeném výstupu dne 12. prosince 1920 jmenované soukromé obžalobce slovy urazila. Rozsudkem okresního soudu ve Varnsdorfu ze dne 9. února 1921 byla proto Marie F-ová na novo podmíněně se zkušební dobou jednorocní odsouzena pro přestupek dle § 496 tr. zák. Podotýká se, že na ustanovení § 265 tr. ř. se odvoláno nebylo, jakož i, že soukromí obžalobci při projednání svrchu uvedené trestní věci pro § 411 tr. zák. byli přítomni a slyšeni jako svědci a že mimo to Robert P. byl jako soukromý účastník i právně zastoupen. Také posléz uvedený rozsudek byl rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v České Lípě ze dne 2. dubna 1921 potvrzen. Z uvedeného plyne, že též žalobní děj, totiž výstup mezi Marií F-ovou a Robertem P-em i Františkem D-em ze dne 12. prosince 1920 stal se předmětem tří trestních udání na Marii F-ovou, totiž četnického oznámení, soukromé trestní obžaloby Roberta P-a a soukromé trestní obžaloby Roberta P-a a Františka D-a, ohledně nichž vyneseny byly dva rozsudky, totiž ze dne 19. ledna 1921 a ze dne 9. února 1921. Tento způsob vyřízení odporuje předpisu § 56 tr. ř., dle něhož o všech souběžných činech trestných vydán býti má jediný konečný rozsudek. Kdy z pravidla toho učiniti lze výjimku, obsahuje § 57 tr. ř.; § 263 tr. ř. pak ustanovuje, která si počínati, když teprve při hlavním přelíčení nějaký jiný skutek se klade obžalovanému za vinu. Při tom jest úplně nerozhodno, v jaké funkci jest oprávněný obžalobce hlavnímu přelíčení přítomen. V tomto případě jest soukromou trestní obžalobou Roberta P-a zjištěno, že též stíhal pouze urážku na cti, způsobenou zlým nakládáním ze dne 12. prosince 1920, a že se o slovních uráž-

kách ani nezmiňuje. Nutno proto za to míti, že Robert P. pro slovní urážky potrestání Marie F-ové vůbec nežádal, tím více, že, byv slyšen jako svědek v trestní věci pro § 411 tr. zák., taktéž slovních urážek se nedotýkal. Není proto přípustno, by pro ně po vynesení rozsudku ze dne 19. ledna 1921 Robert P. žádal potrestání Marie F-ové, poněvadž stíhání to dle § 263 tr. ř. zvláště vyhrazeno nebylo. Také František D., byv slyšen jako svědek při hlavním přelíčení dne 19. ledna 1921 a uváděje při něm výslovně, že bylo mu Marií F-ovou dne 12. prosince 1920 vynadáno a zlým nakládáním vyhrožováno, aniž si vyhradil současně dle § 263 tr. ř. zvláštní trestní stíhání Marie F-ové, pozbyl tím práva, by dodatečně trestný tento skutek stíhal.

Čís. 544.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák.).
Pletichy mohou býti spáchány i tenkrát, prodal-li pachatel pouze z ochoty předměty potřeby, jež byl koupil původně pro sebe. Po stránce subjektivní vyžaduje se vědomí pachatelovo, že činnost jeho jest způsobila stupňovati ceny předmětů potřeby.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 8/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 1. prosince 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 23 čis. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Lichevní soud vzal za prokázáno, že obžalovaný koupil několik drů před 4. srpem 1919 od neznámého vojína 800 kusů cigaret jednak samopaných, které platil po 22 h, jednak egyptských, které platil po 28 h a jednak »dámének«, které platil po 48 h za kus. Dále, že cigarety tyto koupil obžalovaný jednak pro vlastní potřebu, jednak pro svého švagra, že však na prosbu svých hostů v hotelu prodal jim z nich, ačkoliv věděl, že obchod s cigaretami není volný, nýbrž vyhrazen jest jako monopol státu, celkem 65 kusů jednak egyptských, jednak dámének, při čemž dal si zaplatiti za egyptské po 60 hal a za dáménky po 50 h, takže na jednom kuse vydělal 2 h. Lichevní soud třeba měl dále za prokázáno, že cigarety jsou předmětem potřeby, přece ve skutkovém ději takto zjištěném neshledal skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu ve smyslu cit. cís. nařízení, ježto obžalovaný tím, že z 800 cigaret pro sebe nakoupených z ochoty přepustil hostům jen 65 kusů za nepatrný výdělek, neprovozoval ještě v pravém smyslu obchod s cigaretami ve velkém, jak to míní dotýčné nařízení, nýbrž vyhověl jen prání svých hostů. Právním uplatňuje zmatečnou stížnost státního zastupitelství s hlediska č. 9 a) § 281 tr. ř., že osvobozující výrok spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Zrušovací soud vyslovil v přechetných rozhodnutích, že neoprávněné obcho-

dování kuřivem, předmětem to státního monopolu a tudíž vyloučeným z volného obchodování, u využitkování nedostatku kuřiva je o sobě již pletichou, jež spadá pod ustanovení § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., jakmile je způsobilé ceny předmětu tohoto zvyšovati. O této způsobilosti nemůže býti pochybnosti vzhledem k tomu, že obžalovaný prodával kuřivo dražší, než ho koupil, byť i o peníz poměrně nepatrný, a zejména vůči platným a jedině směrodatným cenám za dotyčné druhy kuřiva. Nezávážno je, zda obžalovaný ze závadného obchodu něco pro sebe vyzískal, poněvadž mu pro neoprávněnost obchodování nelze přiznati vůbec nějakého zisku. Pro právní posouzení věci je též nerozhodno, neprovozoval-li obžalovaný obchodování ve větším měřítku, poněvadž zákon v příčině této nerozeznává. Nejsou tudíž z trestní sankce vyloučeny ani případy, kde třeba ojedinele a co do malého množství předmětů potřeby je obchodováno takovým způsobem, jenž nevychovuje obchodování normálnímu a přípustnému. Neboť i v takových případech může nastati zdražení, jemuž čeliti je právě úkolem zákona o lichvě. Uvádí-li rozsudek, že obžalovaný přepustil část cigaret kupující jen z ochoty neb k jich žádosti, dlužno v tom spařovati jen pojmání jen z ochoty neb k jich žádosti, která však je pro kvalifikaci činu a otázku hnutku, z jaké k obchodu došlo, která však je pro kvalifikaci činu a otázku viny bez právního významu. Skutková povaha přečinu dle § 23 čís. 4 cit. čís. nař. je proto po objektivní stránce dána, byť i ve formě pletich, jež při obchodování předměty potřeby vyloučenými z volného obchodování přicházejí v první řadě v úvahu. Zrušovacím soudu nelze však rozhodnouti ihned ve věci samé. Nalézací soud zjistil sice, že obžalovaný věděl, že obchod cigaretami není volný a že byl si tudíž vědom nedovolenosti svého jednání. Než v subjektivním směru vyžaduje se s hlediska pouštění se do pletich krom toho, by si pachatel byl též vědom, že činnost jeho měla způsobilost ceny předmětů potřeby stupňovati. V příčině této chybí však v rozsudku dotyčné zjištění, kterážto otázka, jsouc rázu skutkového, je vyhrazena toliko posouzení soudu nalézacího.

Čís. 545.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězového obchodu (pletich) i přímého předražování může se dopustiti i služebník prodatelův, třebaš neměl sám z prodeje zisku.**

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 111/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Brně ze dne 28. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem řetězového obchodu podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. a přestupkem předražování podle § 7, odstavce první téhož zákona.

Důvody:

Zmateční stížnosti Anny H-ové vytyká především z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. výroku, odsuzujícímu stěžovatelku pro přečin řetězového

obchodu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona, nesprávnost, poněvadž to, co první stolice zjistila ohledně stěžovatelky, nevyčerpává pojmu obchodu, natož řetězového obchodu. Nelze prý činiti stěžovatelku, pouhou služebnou, nikoli číšnici v kavárně Marie M-ové, právě tak zodpovědnou jako její zaměstnavatelku, když nečinila nic jiného než, že v nepřítomnosti M-ové, jež jinak sama své hosty obsluhovala, hostům na jich požádání a z příkazu své paní z jejich zásob doutníky neb cigarety prodávala za ceny M-ovou jí předepsané, sama nemajíc na zisku žádného podílu. Než zmateční stížnost není odůvodněna. Soud nalézací zjistil, že stěžovatelka musila si býti vědoma, že obžalovaná M-ová není trafikantkou a, nemajíc tudíž povolení ku prodeji tabákových výrobků, obchoduje jimi neoprávněně. Rovněž zjistil, že si stěžovatelka byla vědoma, že tímto postupem vsunuje se v řadu oprávněných obchodníků tabákovými výrobky a jich přechod na spotřebitele stěžuje. Byl i rozsudek nezjišťoval, že by stěžovatelka jako pouhá osoba služebná byla měla podíl na zisku z prodeje tabáku, přece postačují shora uvedené zjištění k tomu, by shledána byla ve stěžovatelce osoba, která, ať již jako číšnice nebo jako pouhá služebná, M-ové při provozování řetězového obchodu vědomě vypomáhala a tímto přečinem stala se tudíž alespoň jako nepřímá pachatelka spoluvinnou. Každým způsobem tvoří tato stěžovatelčina činnost pouštění se do jiných pletich, způsobilých, by cena předmětů potřeby byla jimi stupňována, zvláště vzhledem ku zjištění, že i stěžovatelka, využívajíc, byť snad v cizí prospěch, mimořádných poměrů válkou vyvolaných, za kuřivo požadovala ceny zřejmě přemrštěné. Ježto pak tato forma přečinu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona jest provozování řetězového obchodu úplně na roveň, nemůže se stěžovatelka činiti důvodně stíženou, i kdyby snad výrok odsuzující ji přímo pro provozování řetězového obchodu jevil se býti co do přesnosti pochybným. Že obžalovaná, osoba to pinoletá (25 let), byla jako služebná na prvobžalované Marii M-ové do jisté míry odvislou, může přijíti, jak ostatně zmateční stížnost ve svých vývodech, čelících proti odsouzení pro přestupek dle § 7 lichevního zákona sama připouští, při výměře trestu — ovšem v rámci § 16 lichevního zákona — v úvahu jako okolnost polehčující, trestní zodpovědnosti stěžovatelčiny to v žádném směru nevyhlučuje. Aby pak pachatelka přestupku dle § 7 lichevního zákona z prodeje předmětů potřeby měla osobní zisk, zákon nevyžaduje, stačí, když zřejmě přemrštěnou cenu, ať již pro sebe nebo pro osobu třetí, požaduje neb dává si poskytovat.

Čís. 546.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězový obchod aspirinem.**

Ku řetězovému obchodu vůbec — na rozdíl od pletich — není třeba vědomí pachatelova o tom, že jednání jeho je způsobilé působiti na ceny zboží ve směru vzestupném. Stačí vědomí pachatelovo, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do spotřeby ztěžuje nebo zdržuje.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 154/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském soudu v Opavě ze dne 25. ledna 1921, jímž byli obžalovaní sprostěni dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalované z obžaloby pro přečin řetězového obchodu s odůvodněním, že nelze jim přičítati jejich činnost pro neznalost závažných okolností, ježto zlý úmysl jejich »neproniknul«, jak se praví v rozhodovacích důvodech »způsobilst jejich počínání, zvyšovati cenu aspirinu«. Právním stížnost v tomto výroku shledává nesprávné použití zákona. Nalézací soud přehlíží, že ustanovení čís. 4 § 11 zákona o válečné lichvě stanoví dvojí skutkovou podstatu s rozdílným obsahem objektivním a rozdílnými náležitostmi po stránce subjektivní; ke skutkové podstatě obchodování řetězového nevyžaduje se na rozdíl od jiných plechtích výslovně zjištění, že jednání pachatelovo je s to, působiti na ceny dotyčného zboží ve směru vzestupném, a tím méně vědomí pachatelova o této způsobilsti; vždyť obchodování řetězové jest formou plechtí, při které neprospěšnost a přímo nebezpečnost nerealního, neskladního, řádnému obchodu se přičiňujícího nakládání se zbožím sama sebou tkví již v tomto způsobu obchodování; stačí proto ke skutkové podstatě řetězového obchodu, aby zde byl způsob obchodu, potřebě normálního obchodování nevyhovující, aby se pachatel vsunul neúčinným způsobem mezi výrobce (nebo prodávatele) a spotřebitele (nebo detailisty) a aby měl vědomí, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do konsumu stěžuje nebo prodlužuje. Bezvýznamnou jest při tom okolnost, zda ceny, které pachatel požadoval, byly nižší cen, za které se zboží v téže době prodávalo řádnými oprávněnými obchodníky (lékárníky a droguisty); rozhodnými jsou individuální složky cenového vývoje a výhledku, ježto zajisté spotřebitelé musí míti možnost koupiti levně, koupili-li výhodně držitelé zboží, a ježto spotřebitel byl by o tuto výhodu připraven nejen v případě, kdyby při prodeji byly žádány ve smyslu § 7 zákona o vál. lichvě ceny přemrštěné, nýbrž i kdyby se mu dostalo zboží zbytečně více rukama prostředního, zdraženého takto zisky překupníků. Bezvýznamnou jest konečně okolnost, že zboží činností druhého překupníka — obžalovaného — se dostalo přímo do rukou spotřebitele (správně detailisty), lékaře a droguisty, ježto jí není vyloučena zbytečnost a neúčinnost vsunutí se obžalovaných, které zmařilo přímý a nezdražený přechod zboží z rukou osob, od kterých obžalovaní koupili, do rukou detailistů (lékaře, droguisty). Jak již svrchu dovedeno, nevyžaduje se nějakého zlého úmyslu ke skutkové povaze obchodování řetězového, poněvadž nejde ani o zločin ani o delikt, k jakému by se dle speciálního zákona vyžadoval zlý úmysl; stačí po subjektivní stránce ve smyslu § 238 tr. zákona úplně, že obžalovaní si byli vědomi neprospěšnosti své činnosti. Nalézací soud opomenul však dle výše uvedeného okolnost tuto náležitě zjištit. Co se týče obchodování obžalovaných, tu bylo toto netoliko ne-

zdravé, ježto neplnilo hospodářské funkce nejkratšího a nejlacinějšího převodu zboží z výroby do spotřeby, poněvadž zaměstnávalo více činitelů, než je nejnütnější třeba, ale i neoprávněné, poněvadž aspirin nesmí nikdo jiný prodávati než lékárník, nebo v případě zvláštního ministerského povolení také drogerie, kterážto okolnost dle údajů rozhodovacích důvodů rozsudkových musila obžalovaným býti známa.

Čís. 547.

»Násilným vztažením ruky« (§ 81 tr. zák.) míněny jsou jakékoliv činy pachatelovy, které vnucují vrchnostenské osobě alternativu, by buď od úředního zákroku upustila anebo odpor pachatelův přemohla.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 485/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 20. května 1921, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, která odporuje rozsudku pouze potud, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným zločinem dle § 81 tr. zák., dovolává se jedině zmatečnického důvodu § 281 čís. 10 tr. ř., domáhá se však sprostění stěžovatele z obžaloby pro zmíněný zločin, přehlížeje patrně, že zjištěný děj by zakládal při nejmenším skutkovou povahu přestupku § 314 tr. zák., kdyby bylo lze přisvědčiti právním vývodům stěžovatelovým. Stížnost uvádí: Nalézací soud shledal skutečné násilné vztažení ruky v tom, že stěžovatel vytrhoval, tahaje ho za límec kabátu, Františka H-a z rukou úředních osob, které držely H-a, by byl zatčen. Tuto činnost nelze prý považovati za násilné vztažení ruky; vztažení ruky musí prý býti konáno přímo, bezprostředně na vrchnostenské osobě, nemají-li býti znásilněny doslov a smysl zákona, který by prý byl užil pouze slova »násilí«, kdyby chtěl trestati jakýkoli způsob odporu (zprotivení se), slova »skutečné násilné vztažení ruky« nepřipouštějí jiného než zmíněného výkladu užšího; zákon, vycházející ze zásady, by slová jím použitým bylo porozuměno všeobecně a aby takto každý věděl, co je zapovězeno jakožto zločin, bere své pojmy ze života všedního a osoba, která jest daleko toho, aby vztáhla ruku po vrchnostenské osobě, neshledává ničeho závadného v tom, když popadla za límec osobu, kterou drží vrchnostenská osoba, protože si, zvláště, je-li jako stěžovatel prostým mužem z lidu, nemůže býti vědoma toho, že se takto dopouští skutečného násilného vztažení ruky vůči vrchnostenské osobě. Než stížnost je na omylu. Ustanovení § 81 tr. zák. chrání nedotknutelnost vrchnostenské osoby po dobu, kdy vykonává rozkaz vrchnostenský anebo koná svůj úřad nebo svou službu; povinnosti obyvatelstva a zejména osob, úředním či služebním úkonem postižených jest, aby poslouchaly vrchnostenské osoby a nemařily její činnosti; této povinnosti přiči se zejména jakékoliv protivení se násilím; aby toto násilí ohraničil co do poměru jeho k jinému odporu (pasivnímu odporu a od-

poru nedotýkajícímu se osoby vrchnostenské), vyhledává zákon v § 81 tr. zák., aby se pachatel zprotivil buď skutečným násilným vztažením ruky nebo nebezpečnou pohrůzkou (obdobně dělí také § 190 tr. zák. násilí ve skutečné ublížení a v pohrůzku); jak pohrůzka tak i vztažení ruky porušují nedotknutelnost vrchnostenské osoby, ona nitro, toto tělo; jak pohrůzka, tak vztažení ruky nutí vrchnostenskou osobu, by, nechce-li upustiti od toho, co jí velí rozkaz, úřad nebo služba, překonala odpor a to v případě pohrůzky zmužilostí a vytrvalostí, v případě vztažení ruky vynaložením tělesné síly. Slovík »násilné vztažení ruky« nelze proto rozuměti jinak, než že jimi míněny jsou jakékoli činy pachatelovy, které vnucují vrchnostenské osobě alternativu, by buď od svého úmyslu a počínání upustila neb odpor, jí kladený, tělesnou silou přemohla. Před tuto alternativu staví odpor pachatelův vrchnostenskou osobu bez rozdílu, zdali se dotýká vrchnostenské osoby přímo a bezprostředně, nebo jen nepřímo tím způsobem, že činnost pachatelova zasahuje přímo osobu neb věc, kterou vrchnostenský orgán uchopil a drží a která takto s tělem vrchnostenského orgánu v bezprostředním spojení se octla; vždyť ani věcně nelze činiti rozdílu mezi tím, když pachatel uchopí a odtrhne ruku vrchnostenského orgánu od osoby nebo věci, kterou tato rukou drží a tím, když pachatel uchopí a z rukou vrchnostenského orgánu vytrhne tuto věc neb osobu. Právem proto nalézací soud shledal v zjištěné činnosti stěžovatelově skutečné násilné ruky vztažení; rozuměl-li nebo rozumí-li stěžovatel slovík zákona jinak než shora uvedeno, dovolává se tím jen mylného výkladu zákona, jehož neznalostí nemůže se omlouvat (§ 3 tr. zák.).

Čís. 548.

Souběh zločinu podvodu s přečinem řetězového obchodu.

(Rozh. ze dne 30. září 1921, Kr II 631/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 4. srpna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na přečinu řetězového obchodu podle § 5 tr. zák. a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a m. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje, uplatňujíc jedině zmateční důvod § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř., že stěžovatel jest pro týž čin, totiž že podvedl rotmistra V. o 14 kg tabáku a jej prodal, stíhán dvakráte, jednou pro zločin podvodu, jednou pro přečin řetězového obchodu, tak že by byl pro týž čin vlastně trestán dvakráte. Stížnost je na omylu. Nehledě ani k tomu, že o obžalobě pro zločin podvodu, na stěžovatele podané, rozsudek dosud vynesena nebyl a že tudíž napadeným rozsudkem nebyla porušena zásada, že pro týž čin pachatel nemůže býti souzen dvakráte, jest čin, stíhaný obžalobou pro zločin podvodu, podstatně jiný, než čin, stíhaný obžalobou ve směru přečinu řetězového obchodu; podstatou onoho činu jest škoda způsobená na majetku Karla V-a listivým vylákáním tabáku; kdežto podstatu spoluviny na řetězovém obchodu tvoří skutečnost, že

stěžovatel byl převzetím a prodejem tabáku nápomocen Karlu V-ovi, ač věděl, že V. vsunul se jako zbytečný a škodlivý článek mezi výrobce a spotřebitele na úkor tohoto. Nejsou tedy činnosti v té které z obou obžalob uplatňované, pokud se týče v druhém případě rozsudkem uplatněné, úplně totožny a byl by ostatně i při totožnosti činu jím porušen zákon ve dvou různých ustanoveních, jejichž porušení nemůže býti uplatňováno jednou obžalobou, když pro trestné činy proti zákonu o válečné lichvě příslušnými jsou jiné než řádné soudy, příslušné pro zločin podvodu. Řetězový obchod, po případě trestná pomoc k němu, byl k stíhání v obou směrech dal podnět týž příběh, nepřestal proto býti trestným tím, že byla podána obžaloba i pro zločin podvodu.

Čís. 549.

Pokud jest seškrabování pryskyřice s lesních stromů za účelem jejího zcizení pouhým lesním pychem a kdy stává se trestným dle obecného trestního zákona.

(Rozh. ze dne 1. října 1921, Kr I 175/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chručimě ze dne 10. ledna 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje po stránce věcné, že výrok odsuzující jest právně pochybeným, ježto jde u stěžovatele toliko o sbírání pryskyřice seškrabováním jí se stromů a to ještě ve množství poměrně nepatrném, což neopodstatňuje vůbec krádeže dle všeobecného trestního zákoníka, nýbrž pouze lesní pych, jež tresce úřad politický. Po stránce subjektivní poukazuje na to, že stěžovatel vzhledem k tomu, že smůla v panských lesích lidmi houfně byla sbírána a veřejně prodávána a vzhledem k ujišťování soudruhů, že sbírání smůly je všeobecně dovoleno, i v lesích panských, byl v omylu, z kteréžto příčiny ve svém jednání nemohl spatřovati ani přestupku, natož zločinu krádeže. Po stránce posléze uvedené sluší ovšem poukázati k tomu, že tento omyl stěžovatelův není soudem nalézacím zjištěn, ba ze zjištění rozsudku, že sbírání pryskyřice lesními správami veřejně bylo zakázáno a ani soukromníky nebylo dovoleno, spíše vyplývá, že soud nalézací neuznává omylu na straně obžalovaných. Přisvědčiti však sluší zmateční stížnosti, že sbírání pryskyřice neopodstatňuje, byť i šlo u jednotlivých pachatelů o množství dosti značné v ceně prodejní i 50 Kč převyšující, za daných okolností nutně skutkovou povahu krádeže ve smyslu trestního zákona, nýbrž že může tvořiti i jen politicky trestný lesní pych. Zákon lesní ze dne 3. prosince 1852, čís. 250 ř. zák.

v § 60 výslovně označuje za puch, čili škodu lesní pod čís. 5, »když by kdo sbíral mizu stromovou (pryskyřici, terpentín, mizu březovou a javorovou), úrodu lesní (semeno dřevní, ovoce lesní, borůvky, jahody a pod.), houby a dcutnačku čili shnilé dřevo.« Ovšem obsahuje § 60 lesního zákona skutkové podstaty, které se provedením kryjí s krádeží dle trestního zákona a sám vyslovuje, že dotyčné činnosti jsou lesním puchem jen tehda, pokud se na ně nevztahuje obecný zákon trestní. Hranici shledává praxe pravidelně v nepatrné ceně přivlastněných lesních produktů, která ovšem nynějšími všeobecnými poměry cenovými rovněž doznala poměrného zvýšení. V tomto případě ovšem cena pryskyřice obžalovanými při jednotlivých pochůzkách do panských lesů nasbíraná byla dosti značná. Odnášelí při svém přistižení dne 4. ledna 1920 stěžovatel František J. 24 kg a spoluobžalovaný 25 kg pryskyřice. Avšak nelze též přehlédnouti jakost lesního produktu, o který jde v tomto případě. Jde totiž v § 60 lesního zákona o výrobky lesního hospodářství majitelem zvláště vypěstované a hájené (dříví drobnějšího druhu, sazenice, místy tráva), jichž majitel lesa sám po případě zamýšlí zužitkovati a v nichž vidí součást pravidelného výnosu lesního hospodářství, po větším však i výrobky, které pravidelně bez přičinění majitelova v lese rostou nebo jinak se vyvíjejí a na jejich zužitkování tento vůbec nereflktuje (houby, jahody, pryskyřice). Tyto posléze uvedené výrobky mívaly celkem za dob normálních cenu nepatrnou, která vlastně vytvořena byla teprve činností na jejich sbírání a dopravu na místo spotřeby vynaloženou. Za nynějších mimořádných poměrů cena ta ovšem značně stoupla, nejen stoupnutím ceny práce, nýbrž částečně též tím, že produkty ty nabyly významu jako požitaviny nebo staly se ceny nepřiměřeně zvýšené snad i jen v množství nepostačujícím lze zjednat. Sbíráni takovýchto produktů bylo dříve namnoze majiteli lesa mlčky trpěno. Tam, kde bylo zakazováno neb závislým učiněno na zvláštním povolení, nebyla pravidelně příčina toho, že by snad majitel lesa spatřoval v přivlastňování si takových předmětů o sobě zasahování do své sféry majetkové, nýbrž poněvadž sbírání to spojeno bylo s poškozováním vlastní lesní kultury neb stěžováním dozoru nad dřívím. Ani zákonodárce neshledával ve zcizování těchto lesních výrobků krádeže ve smyslu trestního zákona. Nasvědčuje tomu nejen předpis § 60 lesního zákona, nýbrž i předpis § 174 II. d) tr. zák., jenž za kvalifikovanou krádež označuje toliko krádež dříví — ne plodin lesních vůbec — v lesích zahájených, jakkoli by i cena těchto, zvláště sečtou-li se obnosy z většího počtu útoků, snadno mohla překročiti peníz v § 174 II. tr. zák. uvedený. Ne bezvýznačným ve směru uvedeném jest i předpis § 175 II. a) tr. zák., jenž za zločinnou krádež označuje odcizení listí stromů morušových, jímž krmí se bourci, jen v těch zemích, kde chování bourců činí část průmyslu a venkovského hospodářství, klada je tam na roveň krádeži úrody na poli a ovoce na stromech. Sbíráni a prodej uvedených lesních výrobků jest notoricky tak rozšířeným obyčejem zvláště méně majetné třídy venkovského obyvatelstva, že by se přičilo přímo právnímu jeho citu a vědomí, kdyby se i jen tam, kde bylo lesním úřadem neb majitelem lesa zakázáno, trestalo jako krádež, zvláště po případě jako zločin krádeže. To, co tuto uvedeno, platí též o sbírání pryskyřice. Jakkoli nabyla tato v době nynější značné ceny,

přece bude míti zákaz jejího sbírání pravidelně již z důvodu šetření lesního stromoví důvod svůj ne v tom, že by majitelé lesa zamýšleli sami ji ve svůj prospěch zužitkovati, nýbrž v okolnosti, že seškrabováním pryskyřice, vytrysklé z poškození stromů vysokou zvěří, poškozují se ještě značněji tyto stromy a brání se jejich vývinu. Z úvah shora uvedených nelze ve sbírání tom, i když se dalo beze svolení majitele lesa a ve větším rozsahu, spatřovati ještě bez bližšího zjištění individuálních poměrů ihned krádež. Tam, kde majitel vyhradil si sám zužitkování tohoto výrobku lesního, sám jeho vývoj snad nasekáváním stromů za tím účelem podporuje, jej sám sbírá neb sbíráti dává a zpeněžuje, spadalo by ovšem i sbírání pryskyřice bez svolení majitele, byly-li poměry ty pachatelé známy a nešlo-li o množství zcela nepatrné, pod hledisko krádeže, po případě i zločinné. Jinak mohla by činnost ta spadati pod hledisko zlomyslného poškozování cizího majetku ve smyslu všeob. trestního zákona, zvláště neobmezoval-li se pachatel pouze na seškrabování a sbírání pryskyřice bez jeho přičinění vytrysklé, nýbrž poškozoval-li snad sám zúmyslně stromy, ku př. nasekáváním, by tvoření se její podporoval a rozmnožoval, nebo konečně způsobem dobývání pryskyřice bez jeho přičinění ze stromů vyprýštilví. Není-li tu však těchto okolností, nelze podřaditi sbírání a seškrabování pryskyřice, ani tehda, dělo-li se bez svolení majitele lesa a ve větším rozsahu, vůbec pod trestní zákon, nýbrž sluší spatřovati v něm lesní puch, jež trestati povolán jest úřad správní. V případě, o který se jedná, spokojuje se rozsudek k odůvodnění výroku odsuzujícího pro krádež nejen ohledně stěžovatele, nýbrž také ohledně obžalovaných pro krádež spoluodsouzených toliko zjištěním, že pryskyřice, jimi ve větším množství a značnější ceně seškrábaná a nasbíraná pocházela z panských lesů, kde sbírání její bylo lesní správou zakázáno a že zákaz ten v okolí všeobecně byl znám. Soud však nezabýval se vůbec dalšími okolnostmi shora uvedenými, jež jsou rozhodny pro kvalifikaci nedovoleného sbírání podobných lesních výrobků jakožto krádeže na rozdíl od pouhého lesního puchu, po případě zlomyslného poškozování cizího majetku, zvláště, měl-li zákaz sbírání pryskyřice toliko důvod jen v ohledu na ochranu lesního stromoví, či zamýšlelo-li podnikání tohoto lesního produktu samo využitkovati a bylo-li to obžalovaným známo. Proto jeví se rozsudek ve výroku odsuzujícím obžalované pro krádež právně mylným a dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. zmatečným.

Čís. 550.

Trestní sazba § 138, druhá věta, tr. zák. jest jednotnou. Stačí, byly-li okolnosti, zakládající vyšší trestnost, pojety do otázky hlavní, není třeba, by byla porotcům v tomto směru dána otázka dodatková.

(Rozh. ze dne 1. října 1921, Kr II 607/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Uherském Hradišti ze dne 3. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané vraždy podle §§ 8, 134, 135 čís. 1 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se zmatečných důvodů § 344 čis. 6 a 11, pokud se týče 12 (správně 6 a 12) tr. ř., dovozuje zmateční stížnost, že byla porotcům mimo otázku hlavní dána pouze jedna otázka dodatková o pohnutkách trestného činu; následkem toho mohlo se bez zvláštní dodatkové otázky jednati pouze o trestní sazbu první věty § 138 tr. zák., poněvadž čin stěžovatelův byl namířen proti vlastní manželce; dle § 322 tr. ř. má však býti dána otázka dodatková, má-li býti uznáno na okolnosti přitěžující, které mohou míti v zápětí změnu sazby trestní nebo způsobu trestu; o takových zvláště přitěžujících okolnostech nebylo však v celém řízení zmínky; veřejný obžalobce nenavrhl dodatkové otázky v tomto smyslu, soud se neusnesl na takové otázce a proto také porotci nemohli se o ní vysloviti; tím prý byl porušen předpis § 322 tr. ř.; důsledkem toho překročil soud svou pravomoc při výměře trestu, ježto odpověď porotců v té podobě, jak byla dána, nedostačuje k použití třetí sazby § 138 tr. zák. Stížnost jest bezdůvodná. První část druhé věty § 138 ustanovuje slovy »bud vyměřen trest těžkého žaláře pachatelů ..... mezi desíti a dvaceti lety, a jsou-li okolnosti zvláště přitěžující, doživotně« pouze jedinou trestní sazbu, neboť zákon nenaznačuje ani zde, ani na jiných místech, kde mluví o okolnostech přitěžujících nebo velmi nebo zvláště přitěžujících, určitých okolností skutkových, jichž zjištění zavazuje soud, by bez ohledu na střetnutí se okolnosti polehčující použil vyšší trestní sazby, nýbrž v takovýchto případech uloží soud — uváže dle § 48 tr. zák. veškeré okolnosti, jak přitěžující, tak i polehčující, po případě vyšší trest, dospěje-li k závěru, že značně převyšují okolnosti přitěžující. Není tedy třeba zjištění výrokem porotců, že jsou tu okolnosti zvláště přitěžující, nýbrž zákonitý formální podklad pro výměru trestu v mezích těžkého žaláře desítiletého až doživotního jest již zjednan, bylo-li výrokem porotců zjištěno, že jsou tu okolnosti v druhé větě § 138 tr. zák. výslovně uvedené. Ptáti se po těchto okolnostech bylo ovšem povinností soudu, když obžaloba uplatňovala úkladnost vraždy a že čin byl spáchán na manželce pachatelově a když obžaloba navrhla potrestání pachatele dle třetí sazby § 138 tr. zák. Nebylo však třeba učiniti úkladnost činu a manželský poměr pachatelův k oběti předmětem zvláštní (dodatkové) otázky, nýbrž stačilo, pojmouti tyto okolnosti do hlavní otázky; vždyť druhý odstavec § 323 tr. ř. ponechává uvážení soudu, které skutečnosti mají se pojmouti v otázku jednu neb o kterých se mají dáti otázky zvláštní, a § 322 tr. ř. stanoví pouze předpoklady, za kterých jest učiniti okolnosti přitěžující nebo polehčující předmětem otázek, aniž by však nařizoval, by byla o takových okolnostech dána otázka zvláštní. Soudní dvůr vyhověl tedy úplně předpisu § 322 tr. ř., pojal-li do otázky hlavní, že pokus vraždy byl spáchán způsobem potměšilým na manželce pachatelově. Tím, že porotci přisvědčili k otázce hlavní, takto upravené, v její celistvosti, aniž by doložili kterékoliv obmezení, byly zjištěny, a to výrokem porotců, též přitěžující okolnosti, podmínující dle první části druhé věty § 138 tr. zák. trest těžkého žaláře od 10 let až doživotně. Na soudním dvoru bylo pak, by vyměřil trest v mezích této sazby, a mohl soudní dvůr, dospěl-li k přesvědčení, že tu jsou okolnosti zvláště přitěžující, uložiti trest i v nejvyšší

výměře doživotního těžkého žaláře, aniž tím vykročil z mezí trestní sazby, zakládající se na přitěžujících okolnostech, v zákoně jmenovitě uvedených.

Čís. 551.

Urážka na cti dle § 491 tr. zák. jest činem úmyslným, byť se nevyžadoval úmysl, uraženému ublížiti.

(Rozh. ze dne 3. října 1921, Kr I 765/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 12. května 1920, jímž byl obžalovaný podle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti dle §§ 491 a 493 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečního důvodu dle čis. 9 a) § 281 tr. ř. vytýká stížnost, že není správným názor rozsudku, jako by soukromému obžalobci náleželo prokázati, že obžalovaný znal obsah letáků, a uplatňuje dále, že jsou tu takové pŕtahy, že na jejich základě lze takřka s jistotou usuzovati, že obžalovaný obsah letáků, když je rozšiřoval, znal. Než stížnost prezírá, že soud výslovně zjišťuje, že žádný svědek této okolnosti nepotvrdil a že hodnotěním výsledků průvodních dochází k přesvědčení, že pro zjištění takového obsahu schází jakýkoliv podklad. Stížnost poukazuje k tomu, že bylo zjištěno, že obžalovaný letáky rozšiřoval, a vyvozuje z toho, že se přímo vnucuje další závěr, že je od někoho za účelem rozšiřování převzal, a vyslovuje právní názor, že obžalovaný, jehož povinností vzhledem na volební agitaci prý bylo, by si obsah letáků uvědomil, jednal neopatrně a kulposně když se tak nezachoval, což prý již vyčerpává skutkovou podstatu přečinu urážky na cti dle §§ 493, 491 tr. zák. Než názor tento jest právně pochybeným. Vždyť tento trestný čin jest činem dolosním a nikoliv kulposním, formou jeho viny jest úmyslnost, třebaže by nějaký další zvláštní animus iniuriandí, uraženému ublížiti, jemu křivdu způsobiti, se nevyžadoval (srovnej Lamasch: »Grundriss des Strafrechts« str. 66, Finger: »Das Strafrecht«, 3. vydání, 2. díl str. 264, Stooss: »Lehrbuch des Östr. Strafrechts«, II. vydání str. 332). Správně tedy soud první stoly, vyloučiv, že by byl obžalovanému obsah letáků znám, sprostil ho pro nedostatek subjektivních pojmových znaků z obžaloby pro uvedený trestný čin.

Čís. 552.

Krádež. Lhostejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zda-li se věcí obohatí.

(Rozh. ze dne 3. října 1921, Kr I 250/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne

13. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že Vilém K. roznášel dne 30. dubna 1920 v Ch. pozvánky ku shromáždění, svolanému stranou národně socialistickou, že Albín F. celý balíček pozvánek v ceně 12 K K-ovi z rukou vytrhl a obžalovanému Jiřímu J. předal, že J. s balíčkem pozvánek utekl a pozvánky pak zahodil; jednání své omlouval J. tím, že prý byl toho mínění, že národně sociální strana květnové slavnosti uspořádá v Ch. nesná, nýbrž že to smí pouze strana sociálně demokratická. K otázce, jednal-li J. pro svůj užitek, přisvědčil nalézací soud v úvaze, že užitek nemusí záležeti ve vlastním materiálním prospěchu (užitku) pachatelově, nýbrž že jím může býti též ideální užitek (cui prodest); J. chtěl bezprávným odnětím a zničením pozvánek prospěti své straně, tak že byla krádež nepřimo v jeho prospěchu. Tomuto výroku odporuje stížnost, dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. Dovojuje, že skutková podstata krádeže požaduje zistný úmysl; úmysl pachatelův musí prý směřovati k vlastnímu užítku, zákon požaduje nejenom vlastní užitek, nýbrž přímo užitek materiální (hmotný), prospěch na jmění; v této trestní věci však nemůže prý býti o tom řeči, že obžalovaný hleděl opatřiti ideální užitek své straně a tím nepřimo i sobě; jednání obžalovaného prý ani nebylo s to, by přivodilo takový účinek; nesprávné jest prý tvrzení, že odnětí jakéhosi množství letáků jedné politické strany prospěje jiné politické straně, naopak prý nerozvážné jednání obžalovaného mohlo býti jeho straně jen na újmu. Právní pojetí zmatečného stížnosti jest mylné. K pojmu odnětí pro svůj (pachatelův) užitek ve smyslu § 171 tr. zák. stačí odnětí věci movité z cizího držení za účelem nakládání jí jako vlastní. Úmysl pachatelův směřuje k tomu, by protiprávně přivlastnil si movitou věc, jež je v držení jiného proti vůli jeho. »Užitek« nebo »zisk«, jenž charakterisuje úmysl pachatelův, spočívá ve skutečném přivlastnění si věci, v jejím získání, nějakého dalšího užítku se nevyžaduje. Užitek ten tkví v možnosti a vůli, nakládati cizí věci movitou jako svou vlastní, aniž se k pojmu jeho vyžaduje, by z činu pachatelova mělo po úmyslu jeho nastati rozmnožení jeho jmění, jeho obohacení se. Jak pachatel věcí, již odejmul z držení a bez přivolení třetí osoby v úmyslu, by jí jako vlastní nakládal, pak skutečně naloží, zda jí jmění svoje rozmnoží, neb jmění jiného, neb jinému ji daruje, neb dokonce ji zničí, aneb, jak se to stalo v tomto případě, ji zahodí, jest lhostejno. Dle zjištění nalézacího soudu měly pozvánky cenu 12 K, obžalovaný je trvale odňal z držení a proti vůli majitele v úmyslu, aby s nimi nakládal jako věci vlastní, a jsou proto splněny všechny pojmové znaky krádeže, nehledě ani k tomu, že obžalovaný patrně prospěch své strany považoval za prospěch svůj.

Čís. 553.

Výhrůžka ve smyslu § 98 b) tr. zák. nemusí býti pronesena přímo ku ohroženému, stačí, byla-li pronesena v úmyslu, by byla ohroženým slyšena.

Vyvolání stávky jest »nebezpečím« po rozumu § 87 tr. zák. pouze tehdy, stalo-li se v úmyslu, by jí byla způsobena škoda na cizím majetku ve větším rozsahu.

(Rozh. ze dne 3. října 1921, Kr I 295/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 28. ledna 1921, pokud jí byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 98 lit. b) tr. zák., vyhovět jí však, pokud byl stěžovatel zmíněným rozsudkem uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 87 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc soudu první instance, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti správnosti odsuzujícího výroku pro zločin dle § 98 b) tr. zák. namítá zmatečnou stížnost z důvodů § 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř., že výrok »My živíme . . . . atd.« obsahuje v sobě nanejvýš přečin dle § 305 tr. zák., nikoliv však zločin dle § 98 lit. b) tr. zák., poněvadž jí nebylo řediteli L-ovi hrozeno přímo. Než zákon v § 98 lit. b) tr. zák. sám výslovně poukazuje na to, že zločin spáchán býti může i vyhrůžkou nepřimou. Stačí, že výhrůžkou, způsobitou vzbuditi důvodné obavy, někomu zlem v zákoně uvedeným a v úmyslu tamtéž označeném vážně bylo hrozeno. Jelikož výzva ku davu »Ředitele musíme oběsiti« u přítomnosti ředitele L-a, jenž na dvoře továrny s důvěrníkem dělníků vyjednával, může obsahovati ovšem i výhrůžku, jakmile pronesena byla v úmyslu, by byla ohroženým slyšena, což nutně vychází ze zjištění, že slovy stěžovatelovými na ředitele zastavení práce mělo býti vynuceno, a jelikož též ostatní zákonné podmínky v rozsudku jsou zjištěny, nelze shledati odsuzující výrok právně pochybeným. Pouhý přečin dle § 305 tr. zák. nemůže již proto přijíti v úvahu.

Odůvodněnou však jest stížnost do odsouzení pro zločin veřejného násilí dle § 87 tr. zák. Nebylo by ovšem zásadně vyloučeno, že by vyvolání stávky, samo o sobě bez trestné, nemohlo opodstatniti zločin dle § 87 tr. zák., poněvadž zákon sám praví, že zločinu toho dopustí se každý, kdo jakýmkoli ze zlomyslnosti předsevzatým činěním přivodí nebezpečí rázu § 85 b) tr. zák. Aby však vyvolání stávky mohlo býti uznáno za tento zločin, musilo by se státi v úmyslu, by jí byl výsledek § 85 b) tr. zák., zde škoda na cizím majetku ve větším rozsahu, jak na ni výpověď svědka L. poukazuje, byla vyvolána. Úmyslu toho však nalézací soud, jenž se nezabývá ani otázkou, byla-li stěžovateli možnost takové škody, přesahující pravidelné následky stávky, povědoma, v rozsudku nezjistil. Za takových okolností jest však výrok odsuzující stěžovatele pro zločin dle § 87 tr. zák. právně pochybeným. Bylo proto rozsudek ve shora uvedeném rozsahu jako zmatečný zrušiti a další dle § 288 čís. 3 tr. ř. naříditi.

Čís. 554.

Jde o zlomyslné poškození cizího majetku ve smyslu § 85 tr. zák., spáchal-li je manžel na věcech, přinesených manželkou věnem.

(Rozh. ze dne 3. října 1921, Kr II 434/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 9. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85 a) tr. zák.

Důvody:

Zmatečnou stížnost obžalovaného uplatňuje důvod § 281 čís. 9 a) tr. ř., ježto prý tu není skutkové podstaty zločinu dle § 85 a) tr. zák., nýbrž jde jen o poměr soukromoprávní. Než neprávem. Nesejde na tom, byli-li nábytek, o němž jde, v době činu vlastnictvím nezletilého dítěte Anny P. Rozhodujícím jest jen, že nebyl vlastnictvím obžalovaného. Soud nalézací zjišťuje, že nábytek koupen a zaplacen byl Františkou W. z vlastních peněz pro její dceru Annu P., čímž stal se vlastnictvím posléze jmenované. I kdyby tedy skutečně, jak zmatečnou stížnost uvádí, nábytek ten narováním mezi manželi P-ovými za sporu o rozvod nebyl přešel do vlastnictví nezl. Anny P-ové, přece byl jen jako vlastnictví Anny P-ové matky pro obžalovaného cizím majetkem a tudíž způsobilým předmětem zločinu dle § 85 tr. zákona. Neprávem poukazuje stížnost na ustanovení § 1218 obč. zák. a judikaturu, dle nichž nábytek nebyl prý výbavou Anny P-ové starší, nýbrž věnem a tudíž po dobu manželství v užívání obžalovaného jako manžela. Dle §§ 1227, 1228 obč. zák. zůstal by i tak vlastnictvím manželčiným a jeho zlomyslné poškození manželem jest trestným dle § 85 tr. zák. Úmyslné poškození předmětů věna není jich používáním, jež jediné po dobu trvání manželství manželé přísluší. Těž právního omylu ohledně vlastnictví nábytku dovolává se zmatečnou stížností neprávem. Rozsudek podobného omylu obžalovaného nezjišťuje a neměl k tomu ani příčiny, ježto se obžalovaný na omyl vůbec neodvolával. Jen mimochodem budíž proto poukázáno k tomu, že sám obžalovaný dotyčný nábytek své manželce vrátil, čímž jasně dal na jevo, že se za jeho vlastníka nepokládá. Soud nalézací zjistil též v rozsudku, že veškeré poškození nábytku stalo se zlomyslně a že škoda způsobená přechází 200 K. Nelze proto uznati vzhledem ku zásadě §§ 258, 288 čís. 3 tr. ř. další zmatečnou důvod § 281 čís. 10 tr. ř., jímž domáhá se obžalovaný pouhého odsouzení pro přestupek § 468 tr. zák., ježto poškození skříňe stalo prý se jen nahodile, a ostatní škoda zmíněné výše nedosahuje, podle zákona za provedený.

Čís. 555.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V tom, že někdo za jiného věc prodával nebo byl při prodeji nápomocen méně zkušenému, by docílil výhodnějších cen, nelze ještě spatřovati plečtychy.

(Rozh. ze dne 4. října 1921, Kr II 550/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského jakožto na-

lézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 29. listopadu 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnou stížností, uplatňující důvody zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upřítí oprávněnosti. Rozsudek uznává obžalovaného Josefa N. vinným přečinem plečtych, jehož se dopustil při prodeji jatečného vola Josefu S-ovi. Zároveň bere však za zjištěno, že Josef S. koupil od obžalovaného N-a onoho vola na chov. V tom jest nitřní rozpor, neboť buď koupil S. vola na chov, pak to nebyl vůl jatečný, nebo prodal N. vola na porážku, pak to nebyl vůl určený k chovu. Tento odpor činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř., jelikož okolnost, zda šlo o vola jatečného či o vola na chov, jest rozhodující. Nelze totiž přisvědčiti mínění nalézacího soudu, že obžalovaný, vyjednav sám za majitele s kupujícím kupní cenu za vola, ačkoliv byl přítomen syn majitelův, a vmísiv se do prodeje proto, by byl dosažen co možná největší zisk, dopustil se plečtych ve smyslu § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Co obžalovaný učinil, samo o sobě není zakázáno a nevybočuje z mezí řádného obchodování. Není zakázáno, by někdo za jiného něco prodával, neb aby méně zkušenému svou zkušeností při prodeji byl nápomocen, by docílil výhodnějších cen. Jednání obžalovaného mohlo by býti trestáno jen podle § 7 obč. zák., kdyby cena, již požadoval za vola, byla zřejmě přemrštěna a obžalovaný si byl přemrštěnosti ceny vědom. V té příčině nedostačující zjištění nalézacího soudu, by vina obžalovaného mohla býti spolehlivě posouzena. Nalézací soud zjišťuje sice, že obžalovaný požadoval za 1 kg živé váhy 15 K a zjišťuje též, že nejvyšší cena hovězího masa nejlepší jakosti činila 10 K 50 h za 1 kg. Tato nejvyšší cena platí však jen pro jatečný dobytek. Zda cena 15 K za 1 kg živé váhy byla přemrštěna, byli-li vůl určen na chov, kolik činí neoprávněný zisk a zda si obžalovaný byl vědom, že požaduje přemrštěnou cenu, nebylo nalézacím soudem zjištěno.

Čís. 556.

Zatajování zásob (§ 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Osoba, jednající v zastoupení osoby, k vysvětlení povinné, nemusí k ní býti v poměru plinomocenském.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 802/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 30. srpna 1920, jímž byla obžalovaná sprostěna dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin zatajování zásob dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství běře rozsudek nalézacího soudu jen potud v odpor, pokud jim byla obžalovaná Růžena H. sprostěna z obžaloby pro přečin zatajování zásob dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Nalézací soud vzal po skutkové stránce za prokázáno, že dne 21. května 1920 prováděl výkupní komisař Julius Ž. s četnickou asistencí prohlídku hospodářských místností Josefa H-a, by mu z rozkazu obilního úřadu nuceně odebral nedodanou část kontingentu. Za nepřítomnosti Josefa H-a byla jeho manželka, obžalovaná Růžena H-ová četnickým strážmistrem vyzvána, by veškeré zásoby chlebovín a mouky, má-li jaké ukryty, vydala, jinak že budou zabaveny. Když obžalovaná ukázala komisi jen trochu žita, pšenice a ovsa, byly místnosti prohledány a nalezeno na půdě pod senem a pod podlahou na různých místech 133 kg ovsa, 159 kg chlebové mouky, 342 kg žita, dále pod podlahou komůrky na půdě množství nevyčištěné pšenice v plevách, z níž získáno 307 kg čisté pšenice. Ve stodole a pod kůlnou nalezeno ve 3 pytlích 116 kg ječmene, v komoře 49 kg žita a 49 kg ječmene. Úhrnná hodnota nalezených zásob, které byly zabaveny, činí dle zjištění rozsudku 753 K 70 h. Soud vzal dále na základě doznání obžalované za prokázáno, že věděla o skrytých zásobách krcmě ječmene na humně a žita v komůrce na půdě, o kterých jí muž neřekl, a že zatajila zásoby ty komisi proto, že se bála, že jim komise veškeré obilí sebere a že jim nezbude nic na stravování dělníků při stavbě, kterou právě chtěli započít. Nalézací soud neshledal v takto zjištěném ději skutkové povahy přečinu zatajování zásob ani ve smyslu § 2 odstavce první a druhý ani dle odstavce čtvrtého a druhého §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. V onom směru proto, že obžalovaná není spoluvlastnicí usedlosti Josefa H. a zatajených zásob ani neměla ani neuschovávala, v tomto pak směru proto, že nebyla svým manželem k jeho zastoupení zmocněna a tudíž nejednala v jeho zastoupení. Zmateční stížnost státního zastupitelství dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a b) § 281 tr. ř.; v úvahu přichází však jen onen důvod, poněvadž nalézací soud nezjišťuje okolností, které by trestnost daného jinak přečinu zrušovaly neb trestní stíhání jeho vylučovaly, nýbrž neshledává v jednání obžalované vůbec skutkové povahy přečinu, z něhož je viněna. Stížnost, jejíž vývody soustřeďují se v tvrzení, že jednání obžalované opodstatňuje skutkovou povahu zatajování zásob dle § 2 odstavce čtvrtý zákona o lichvě, je odůvodněna. V odstavci prvním citovaného § je stanovena zodpovědnost osob, jež zásoby mají neb uschovávají a tedy jako držitelé zásob jsou dle zákona k vysvětlení o existenci a množství zásob povinny, kdežto odstavec čtvrtý stanoví trestnost těch, kdož jednají toliko v zastoupení osob k vysvětlení povinných. Ani doslov tohoto odstavce aniž co jiného opravňuje k názoru, že by osoba, jednající v zastoupení osoby, k vysvětlení povinné musila k ní býti v poměru plnomocenském, naopak stačí pouhá skutečnost, že za osobu, k vysvětlení povinnou, vystupuje a podává za ni a místo ní pátrajícím úřadu na jeho zvláštní vyzvání žádaná vysvětlení. Nějaké formální zmocnění nelze požadovati zejména pro manželku majitele hospodářství, v níž již dle názorů všedního života spatřovati dlužno spolurepresentantku domácnosti a hospodářství a zástupkyni manželovu. Jako

na takovou obrátila se také komise na obžalovanou a obžalovaná též jsouc si vědoma tohoto svého postavení vystupovala a jednala. Tim, že na výzvu komise, by vydala veškeré zásoby chlebovín a mouky, má-li jaké ukryty, reagovala a komisi zásoby ukazovala, jednala fakticky v zastoupení svého manžela, majitele usedlosti a držitele zásob, tudíž osoby dle zákona k vysvětlení povinné. Bylo proto povinností její, by ukázala veškeré zásoby, které její manžel v držení měl a o kterých měla vědomost. Ukázala-li jen část zásob těch, ačkoli je dle vlastního doznání sama s děvečkou schovala, provinila se proti ustanovení odstavce čtvrtého § 2 zákona o lichvě.

Čís. 557.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Peníze nejsou úkojnými statky potřeby.**

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 12/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 3. listopadu 1920, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle § 7 čís. 1, a dle § 6, téhož zákona, napadený rozsudek zrušil a obžalované z obžaloby sprostil.

D ů v o d y:

Vůči vývodům zmateční stížnosti obžalovaných dlužno především podrobiti úvaze základní otázku, stížností nadhozenou, lze-li niklové mince, jimiž obžalovaní obchodovali, považovati za předměty potřeby po rozumu § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Tu pak dlužno uznati, že názor nalézacího soudu, postavivšího se na stanovisko kladné, je právně mylným. Ve smyslu § 1 citovaného zákona jsou předměty potřeby věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a zvířat domácích. § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o soudech lichevních mluví rovněž o činech proti zákonům neb nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by zástupci obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno. Tato ustanovení, jakož i dříve platný předpis § 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. nasvědčují zjevně tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí a zvířat domácích, ani věci, které mají význam jen jako prostředky, jimiž se věci sloužící za předměty potřeby opatřují. Peníze jakéhokoliv druhu jsou dle své podstaty a svého určení vždy jen prostředky, pomocí jichž se provádí sice převod a oběh předmětů potřeby, totiž statků úkojných, ale jimiž statky tyto nevznikají ani se nerozmnoužují. Pro tuto jejich povahu nelze o nich říci, že náležejí mezi ony věci, které k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží nepřímo, neboť těmito rozuměti dlužno věci takové, jež jsouce jako ku př. stroje, nástroje, suroviny nebo součástky, samy sebou a v původní své podobě nezpůsobitelné,

Trestní rozhodnutí III.

sloužit k ukojení potřeb oněch, slouží k výrobě nebo přípravě takových věcí, jimiž se potřeby ty ukájejí přímo. I nauka národohospodářská, která definuje peníze jako statek hospodářský, jenž obecně slouží za míru směnných hodnot, za měnidlo, platidlo a uchovatele směnných hodnot, potvrzuje správnost názoru, že nelze v penězích spatřovati úkojně statky potřebě lidské sloužící.

Čís. 558.

Jest »vyhrožováním« ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák., bylo-li v době jarní setby řediteli velkostatku hrozeno, že vypukne stávka zemědělského dělnictva a že nikdo nebude smět krmiti dobytek.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 141/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. prosince 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle § 98 lit. b) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Nálezací soud zjistil, že obžalovaný, vyjednávaje 25. března 1920 jako vůdce zemědělského dělnictva s ředitelem panství o požadavcích dělnictva, žádal ředitele, by požadavky ty přijal a je podporoval, že se ředitel proti tomu bránil, žádaje lhůtu na rozmyšlenou, že však obžalovaný prohlásil, »že »jak to nepodepíše« bude zítra zahájena generální stávka na všech dvorech, že nikdo nebude smět krmiti dobytek, že stávka bude rozšířena na okolní dvory a na celou republiku, a že ředitel za to ponese zodpovědnost«. Rozsudek dále zjistil, že ředitel, obávaje se, že by skutečně vypukla ve dvorech stávka, která by měla za následek nesmírné škody pro panství, a pak také proto, že dělníci, kolem něho shromáždění křičeli, že ho nepustí, dokud nepodepíše, požadavky obžalovaných předložené podepsal. První soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin vydírání s odůvodněním, že pohrůzku stávkou nelze pokládati za násilnou hrozbu ve smyslu § 98 b) tr. zák., poněvadž stávka je dovoleným bojovným prostředkem dělnictva ku zlepšení mzdových poměrů, a že zlo, jímž bylo hrozeno, nesměřovalo proti řediteli panství ani jeho příbuzným ani osobám pod jeho ochranou. Toto právní posouzení věci je mylné a činí rozsudek zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. K zločinu vydírání se vyhledává násilí — v tomto případě psychické — t. j. vyhrůzka ublížením na těle, svobodě nebo majetku, způsobila vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu před splněním, bylo-li jí použito k tomu, by ohrožený byl donucen k rozhodnutí vůle, k němuž by se jinak nebyl odhodlal. Že pohrůzka stávkou je vyhrůzku ublížením na majetku, je nepochybné. Hromadné zastavení práce na velkostatku v době jarního setí a zastavení krmení dobytka ve dvorech nutně musí míti pro zaměstnavatele za následek ztrátu na majetku, případně zmenšení výnosu velkostatku, v každém případě

tedy ztrátu majetkového prospěchu, jehož bylo lze oprávněným způsobem se nadíti. Lhostejno jest, že stávka o sobě není trestná; pro zaměstnavatele, pokud se týče jeho zástupce je vždy těžkým zlem a pohrůzka stávkou zajisté jest způsobila vzbuditi v ohroženém důvodně obavu. Nutno podotknouti, že i pohrůzka jednáním o sobě snad dovoleným a přípustným stává se vyhrůzkou ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák., jakmile se jí použije, by na ohroženém bezprávně bylo vynuceno jisté jednání nebo opomenutí, jak tomu bylo i v přítomném případě, kde obžalovaný vynucoval pohrůzkou plnění v rozsudku nálezacího soudu podrobně uvedené, na něž mu právo nepřislušelo. Ostatně nelze přehlédnouti, že dle zjištění prvního rozsudku nebylo vyhrožováno pouze stávkou, t. j. zastavením práce, nýbrž bylo hrozeno, že nikdo nebude smět krmiti dobytek, což nesporně má ten význam, že nebude nikomu dovoleno, i kdyby stávkovati nechtěl, ve dvoře pracovati. Dle zákona musí sice pohrůzka směřovati buď přímo nebo nepřímo proti tomu, kdo má býti donucen, naproti tomu ublížení, jímž se vyhrožuje, nemusí se týkati ohroženého, nýbrž může se týkati osoby třetí, od ohroženého rozdílné. Poměr mezi ředitelem velkostatku, který zodpovídá za řádnou jeho správu, a mezi majitelem jest zajisté poměr, jaký má na mysli § 98 b) tr. zák., mluvící o osobách pod ochranou ohroženého, čímž dlužno rozuměti osoby, jichž zájmy jest ohrožený povinen hájiti. V tomto případě směřovala pohrůzka proti řediteli velkostatku, újma majetková měla postihnouti majitele jím zastupovaného. Nelze proto vylučovati tuto skutkovou podstatu vydírání poukazem, že zlo, jímž bylo hrozeno, nesměřovalo proti ohroženému řediteli velkostatku.

Čís. 559.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
I komisionář může se provinit řetězovým obchodem.
Plnomocníka oprávněného obchodníka, jehož činností by se předmět potřeby nezdražil, nelze pokládati za všech okolností za článek neužitečný.**

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 277/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 14. února 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. a dle § 11 čís. 4 téhož zákona, napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost bere v odpor rozsudek, pokud jím byl obžalovaný Alois B. sprostěn z obžaloby pro přečiny dle §§ 7 čís. 3 a 11 čís. 4 zákona o lichvě a to z důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Vytýká po stránce formální nejasnost, neúplnost a odpor se spisy rozsudečného výroku, že obžalovaného dlužno pokládati za komisionáře dle článku 360

a násl. obch. zák., přes to, že neměl živnostenského oprávnění, a to proto, že dostal rozkaz od Emila M-a, by mu dodal dva vagony sušené čekanky a že se dle tohoto rozkazu zachoval. Z domnělého postavení obžalovaného a že se dle tohoto rozkazu zachoval. Z domnělého postavení obžalovaného jako komisionáře usuzuje soud, že jeho činnost nebyla zbytečná a hospodářsky neodůvodněná. Dotyčný výrok rozsudku jest opravdu nejasný. Dle obchodního zákona jest komisionářem ten, kdo provozuje obchody po živnostensku vlastním jménem na účet příkazatelův. Jedná-li však jménem příkazatelovým, jest zde případ odstavce třetího čl. 360 obch. zák. t. zv. příkaz zmocňovací. Že by tím neb oním způsobem obžalovaný byl jednal, rozsudek nezjistil. Ze svědecké výpovědi M-ovy, seznání obžalovaného a svědecké výpovědi P-ovy, k nimž rozsudek nepřihlíží, a v tom směru zůstal neúplným, vychází na jevo, že se obžalovaný, povoláním hostinský a kramář, který teprve po činu ohlásil obchod uhlím a polními plodinami a výrobky z nich, provozováním obchodů po živnostensku vůbec nezabýval a že uzavřel obchod s družstvem v T. vlastním jménem a na vlastní účet. Tato okolnost vychází na jevo ze svědecké výpovědi M-ova, který obžalovanému nedal žádného příkazu a nestanovil ceny čekanky, nýbrž vyzval ho toliko, by mu čekanku opatřil. Že obžalovaný nekoupil čekanku na účet M-ův, vyplývá i ze skutečnosti značného rozpětí mezi cenou jím placenou a cenou M-ovi účtovanou. Ke všem těmto závažným okolnostem, v hlavním přelíčení projednávaným, opomenul soud přihlížeti a lze za to míti, že by byl dospěl k jinému zjištění ohledně postavení obžalovaného, kdyby na uvedené okolnosti vzal zřetel. Ostatně rozsudek sám jest v rozporu, zjišťuje-li na jednom místě, že obžalovaný byl M-em pouze vybičnuto, aby mu opatřil čekanku a vyslovuje-li na jiném místě, že dostal rozkaz a jednal jako komisionář. Pro otázku viny při řetězovém obchodu jest sice okolnost, jednal-li obžalovaný jako komisionář či jako samostatný obchodník, lhostejnou, poněvadž ani komisionář nesmí uzavírat obchodů, při nichž je jeho činnost zbytečná a hospodářsky neodůvodněná, isa v tom směru podroben týmž omezením jako každý jiný obchodník. Pro správné posouzení věci jest však nutno, by bylo bezvadně zjištěno, zda obžalovaný jednal jménem vlastním (ať již jako komisionář či samostatný obchodník) či jako plnomocník M-ův. Plnomocníka oprávněného obchodníka, jehož činností by se předmět potřeby nezdražil, nebylo by nutno pokládati za všech okolností za článek neúčinný. Po stránce věcné jest rozsudek právně mylný a zmatečný dle čis. 9 a) § 281 tr. ř. v tom, že pokládá za dovolenou a beztrestnou činnost obžalovaného jen proto, že jednal »jako komisionář z rozkazů M-ova«. Bylo již řečeno, že také komisionář, právě tak jako každý legitimní obchodník se může proviníti řetězovým obchodem, vsunul-li se do obchodů neúčinně a přispěl-li tak ke zdražení zboží a zdržení oběhu. Tvořil-li obžalovaný článek užitečný či škodlivý, hospodářsky nutný či zbytečný, dlužno posouditi dle okolností případu. V případě, o který se jedná, koupil obžalovaný dle nepřesného zjištění rozsudku »jako komisionář« neisa k obchodování vůbec a požívatelkami zvláště oprávněn, od producenta 2 vagony sušené čekanky a převedl celé množství nikoli do konsumu, nýbrž velkoobchodníku M-ovi za cenu o 15 K na 1 q zvýšenou. Tato činnost obžalovaného, kterou zboží bylo zdraženo a na cestě do spotřeby zdrženo, byla by jistě zbytečná a hospodářsky neodůvodněná.

Čís. 560.

**Predražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).
Možnost zdražení a zdržení zboží (§ 11 čis. 4 cit. zák.) není vyloučena tím, že pachatel nemá v době činu dispozice nad zbožím, o něž jde.**

(Rozh. ze dne 7. října 1921, Kr I 921/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Jaroslava B-a a Josefa V-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 8. listopadu 1920, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11, čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečního důvodu § 281 čis. 9 lit. a) tr. ř. dovozuji obě zmateční stížnosti, že činnost stěžovatelů nenaplnjuje skutkové podstaty přečinu pletich dle § 11 čis. 4 zákona o válečné lichvě, ježto tato předpokládá, že pachatel má zboží po ruce, máje buď již disposiční právo, neb aspoň formální a právoplatný, vydobitelný a uskutečnitelný nárok, by zboží držitelem bylo vydáno; neboť nemá-li pachatel možnosti a moci, aby určité zboží nejen prodal, nýbrž i odevzdal, nemůže býti ani zboží zdraženo ani jeho přechod na spotřebitele zdržen a prodloužen; této možnosti tu prý nebylo, ježto nalézací soud ani nezjistil, byl-li vskutku líh v Terstu, kolik ho bylo, u koho byl, měl-li Alois S. možnost tento líh z Terstu obdržeti a jej do republiky dovésti; nestačí, že zboží toho druhu vůbec bylo na světě, nýbrž je nutno, aby pachatel určitým množstvím zboží vládl, právně a fakticky jím mohl disponovati nebo zboží toto si opatřiti, máje nárok na vydání věci držiteli. Stížnosti jsou na omylu. Ustanovení § 11 čis. 4 lichevního zákona čelí zdražení zboží a i pouhému zdržení jeho (prodloužení jeho přechodu z výroby do spotřeby) jednáním osob při tomto přechodu zbytečných, vybočujících z kolejí řádného obchodu. Možnost zdražení a zdržení zboží hy byla vyloučena pouze, kdyby zboží, jímž obchodováno, vůbec neexistovalo nebo nebylo věcí právního obchodu, není však vyloučena, když zboží existuje a není věcí vyloučenou z právního obchodu, poněvadž v tomto případě pachatel zboží, jímž pokoutně obchoduje, dodatečně si může opatřiti a dodati, byf by v době nabídky a prodeje neměl disposičního práva nad určitým množstvím zboží. Nelze tedy v této trestní věci o této možnosti pochybovati, ježto rozsudek zjišťuje, že bylo jakési množství líhu, asi 14 hl, k dostání u Rudolfa T., že i jinak byl v republice dostatek tuzemského líhu, že podloudné obchody líhem se skutečně přiházely, že bylo K-ovi snadno lze pod rukou si opatřiti také benzin, a ježto v obchodě nezáleží na tom, aby se dodal určitý předmět, nýbrž pouze na tom, aby se dčdalo zboží toho množství, toho druhu a těch vlastností, které byly ujednány. Dle téhož čisla § 281 tr. ř. namítá stížnost Jaroslava B. dále, že tu není skutkové podstaty trestných pletich, předpokládající zvyšování cen, poněvadž není zjištěno, že by byl Jaroslav B. cenu líhu zvýšil, nebo že by ji byl zvyšoval, tím méně, když cena líhu v korespondenci vůbec není uvedena. Avšak skut-

ková podstata pletich nevyžaduje, by nastalo zvýšení cen nebo, by byla pachatelem určita cena již požadována; stačí, že činnost pachatelova byla způsobila, stupňovati cenu; že tato způsoblost tu byla také ohledně stěžovatele, zjišťuje nalézací soud výrokem, »že si B. byl vědom, že už značným ziskem N-ovým cena líhu musí se stupňovati a že je vyloučeno, že by byl nabídl a prodal líh bez osobního zisku«.

Čís. 561.

Ustanovení § 222 tr. zák. platí i ohledně příslušníků československé armády. Souběh se zločinem pozdvížení.

Násilí, jehož bylo použito proti brzdáři nebo strojvůdci, by vynucena byla jízda s lokomotivou, směřuje přímo proti dopravnímu úřadu (§ 76 tr. zák.), jemuž přísluší řízení provozu železnic. Souběh zločinu veřejného násilí dle § 76 tr. zák. se zločinem pozdvížení.

Pobuřování (§ 70 a násl. tr. zák.) nemusí se státi slovem, nýbrž prostředkem jakýmkoliv, zvláště také vlastním příkladem. Působení pachatelovo na okolí zůstane pobuřováním, i když se minulo pozitivním účinkem. I ten, kdo byl sveden, může býti pobuřovatelem. O »setrvání v odporu...« ve smyslu § 70 tr. zák. lze mluvit pouze tehdy, setrvali-li pachatelé v odporu i potom, když se ze skutečného dalšího zakročení vrchnosti neklamně přesvědčili, že vrchnost hodlá přes kladený jí odpor převést svou vůli.

Není třeba, by »odpor« ve smyslu § 68 tr. zák. byl vrchnosti kladen právě v době, o níž jde, stačí, byl-li účelem sročení.

(Rozh. ze dne 7. října 1921, Kr II 407/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně jako soudu vyjimečného ze dne 5. března 1921, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvížení dle §§ 68 a 69 tr. zák., pokud se týče zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák. a zločinem svádění vojinů k porušení služebních povinností dle § 222 tr. zák., pokud napadly výrok o vině, vyhověl jim však, pokud napadly výrok o trestu, jenž jim byl vyměřen dle vyšší, pokud se týče nižší sazby § 70 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vyměřil jim trest dle vyšší, pokud se týče nižší sazby § 71 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Františka R-a obrací se především z důvodu § 281 čis. 9 a) tr. ř. proti odsouzení stěžovatelovu pro zločin dle § 222 tr. zák., poněvadž § 222 tr. zák. mluví jen o mužích, kteří jsou povinni ku c. a k. službě vojenské a nemá tudíž prý místa při svádění vojinů československé armády ku porušení služebních povinností. Na vyvrácenou stačí poukázati na zákon ze dne 28. října 1918 č. 11 sb. z. a n., čl. 2 o souvislosti dosavadního právního řádu se stavem novým, nastávším zřízením samostatného státu Československého, jemuž nelze rozuměti jinak, než že ustanovení vydaná ohledně c. a k. armády platí od převratu ohledně armády

československé, právě jako na příklad předpis § 58 c) tr. zák. nepřevzat byl do republiky na další ochranu neporušenosti území neexistujícího více císařství rakouského, nýbrž na ochranu území republiky. Další námitka, že voláno bylo na vojiny pozdravem »Na zdar« všeobecně a že výzva ku složení zbraně byla nezpůsobila ku svádění vojinů ku porušení služebních povinností, není blíže provedena a nemá též podkladu ve skutkových zjištěních rozsudku a nelze k ní proto při posuzování správnosti rozhodnutí po stránce právní hleděti. Mohla by nastati otázka, zda odsouzení podle § 222 tr. zák. může obstáti vedle odsouzení stěžovatelova dle § 68, 69 tr. zák., ježto rozsudek sám vyslovuje, že výzva stěžovatelova ku vojinům měla za účel, by se usnadnilo odzbrojování vojsko. Než ani tu nelze shledati závady, ježto teprve později nastavši násilné odzbrojování vojinů sročeným davem spadá do rámce násilného odporu proti vrchnosti, jež zodpovídati jest pachatelům dle předpisů o zločinu pozdvížení. Předchozí výzva obžalovaného měla však právě za účel předejiti tomuto násilnému odporu ohledně oné části mužstva, jež by dobrovolně porušila služební své povinnosti a zbraně vydala. Jde tudíž o samostatný trestný čin v rámci všeobecného odporu proti státní moci, jež pachatelé zvláště sluší jako zločin přičítati.

Týž důvod zmátečnosti (§ 281 čis. 9 a) tr. ř.) spatřuje zmáteční stížnost v tom, že stěžovatel odsouzen byl pro zločin dle § 76 tr. zák., poněvadž brzdář N. a strojvůdce V., jimž stěžovatel rozkázal vydati lokomotivu, pokud se týče jeti s lokomotivou do I., nejsou úřadem, a nelze jich proto znásilniti takovým způsobem, jak má na mysli § 76 tr. zák. Než tu sluší poukázati na zvláštní ráz provozu služby železniční, jenž tomu brání, by shledáváno byla v jednání stěžovatelově pouhé násilí proti jednotlivému orgánu veřejné služby po způsobu § 81 tr. zák. Tyto jednotlivé orgány, vykonávající jen nařízení úřadu železničního, nemohou disponovati samovolně lokomotivou, poněvadž taková dispozice dle povahy služby železniční obsahuje v sobě nutně dispozici s celou tratí a zasahovala by rušivě do celého provozu železnice. Proto nečelí násilí proti brzdáři nebo strojvůdci za účelem vynucení jízdy s lokomotivou jen proti osobě těchto železničních zřízenců, nýbrž nutně též proti dopravnímu úřadu vůbec, jemuž řízení provozu železnice přísluší a jemuž se tím v jeho působnosti násilně překáží. S tohoto stanoviska však právem spatřovati bylo v násilném zabránění odjezdu vlakové garnitury, zmocnění se lokomotivy a ve vypravení jejím do I. a zpět přímo akt zmocnění se lokální dráhy, vyhovující podmínkám § 76 tr. zák. I zde ovšem nastává otázka bylo-li toto jednání pachatelům přičítati jako zvláštní zločin, sbíhající se se zločinem pozdvížení, to tím spíše, že § 76 tr. zák. v poslední větě výslovně obmezuje působnost tohoto paragrafu na případ, není-li čin těžším zločinem, čemuž bylo by tak alespoň tehdy, kde pozdvížení, v jehož rámci násilí se stalo, spadalo pod přísnější předpis § 70 po příp. § 71 první sazby tr. zák. Tu pak sluší uvážiti, že v násilném odporu, k němuž se pachatelé s ostatními účastníky srotili, nastala po odzbrojení vojska a četnictva ve vlaku i elektrárně a obsazení této a před příchodem nového vojska dne 14. prosince přestávka, které ovšem pozdvíženíci použili k připravování případného dalšího odporu. Byl i násilné zasahování do působnosti úřadů v této přestávce sloužilo též jen připravování tohoto případného dalšího odporu, až by nové vojsko

k uklidnění a znovuzavedení pořádku došlo, přece jen, pokud spadalo do doby mezi obojím násilným odporem, což platí alespoň ohledně násilné vynucené jízdy s lokomotivou do I. a nazpět, nebylo více součástí skutkové podstaty zločinu pozdvižení, odsouzením pro tento zločin vyčerpaného a nebylo závad, aby zvláště jako zločin § 76 tr. zák. pachatelům nebylo přičítáno.

Stížnost odporuje konečně z důvodu § 281 čís. 11 tr. ř. výroku o trestu tvrzením, že trest vyměřen byl neobyčejně přísně a zvláště že neprávem použito bylo vyšší trestní sazby, platící pro pobořovatele. Výtka prvuvedená nespadá vůbec pod žádnou formu zmatku dle § 281 čís. 11 tr. ř. a mohla by toliko přijíti v úvahu pro opravný prostředek odvolání. Vlastnost stěžovatelovu jako pobořovatele odůvodňuje rozsudek poukazem na to, že obžalovaný svým obzvláště pobořujícím vystoupením v domě a úmyslně působil k tomu, by ostatní sročené dělnictvo vojsku a četnictvu kladlo odpor. Ovšem vyžaduje pojem pobořování intelektuelní působení na jiné nejen ku kladení, nýbrž i ku zesílení nebo zvýšení odporu. Toto nemusí se právě státi slovem, nýbrž prostředkem jakýmkoli, zvláště také vlastním příkladem, byl-li na straně pachatelově úmysl, příkladem působení na soudruhy způsobem vzněcujícím a povzbuzujícím. Takový úmysl však rozsudek ohledně stěžovatele výslovně zjišťuje, a nelze tudíž shledati právně pochybeným, shledal-li soud na základě tohoto zjištění ve stěžovateli pobořovatele. Zmateční stížnost Jana K., Viléma P. a Cyrila V. shledává z důvodů § 281 čís. 11 tr. ř. překročení hranice trestní, pokud tato odůvodněna jest v zákoně jmenovitými okolnostmi přitěžujícími, v tom, že nalézací soud použil proti stěžovatelům vyšší sazby § 70 tr. zák. místo nižší sazby § 71 tr. zák. Pokud jde o otázku použití trestní sazby § 70 tr. zák. vůbec, bude o ní později zvláště pojednáno. Vyšší sazby tohoto paragrafu použito bylo toliko u stěžovatelů Jana K. a Viléma P. a jen těchto dvou — a nikoliv také Cyrila V. — může setýkati uplatňování § 281 čís. 11 tr. ř. Již shora bylo vytknuto, že pobořování vyžaduje pojmově intelektuelní podněcování jiných ku zločinné činnosti, t. j. v tomto případě ku kladení, nebo také jen ku zvýšení a zesílení odporu vrchnosti. Neprávem označuje stížnost za další požadavek, by určitá zločinná činnost jiného, zde tedy odpor nebo jeho zvýšení, byla bezprostředním účinkem tohoto pobořování. Sama zmateční stížnost vyvrací toto své tvrzení, mluvíc o »pobořování«, jehož bezprostředním účinkem má býti zločinná činnost pobořovaného. Působení pachatelovo na okolí zůstane pobořováním, i když se minulo pozitivním, účinkem, nebo když účinek takový alespoň nemůže býti prokázán. Zjištěním rozsudku odporuje tvrzení stížnosti, že činnost stěžovatelů nijak nevybočovala z mezí kolektivní činnosti massové, kterou soud prostě subsumoval pod pojem pozdvižení. Rozsudek výslovně vytknul ohledně jednotlivých obžalovaných zvláště význačnou činnost, již nad průměr činnosti massy vynikla a o níž márně snaží se stížnost dovoditi, že byla jen nahodilou (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.). Rozsudek ohledně obou stěžovatelů výslovně zjišťuje vzhledem ku této vynikající činnosti, že oba stěžovatelé svým příkladem v domě a úmyslně působili k tomu, by ostatní sročený lid vojsku a četnictvu kladl odpor. Již shora bylo dovozeno, že takovéto zjištění úplně oprávněuje, by dotčení pachatelé byli označeni jako pobořovatelé. Shledává-li stížnost negaci tohoto význačného postavení

stěžovatelů v tom, že rozsudek zároveň přiznal jim, jako všem ostatním spoluobžalovaným, polehčující okolnost »svedení k činu následkem štvavého vystoupení nesvědomitých vůdců tehdejšího hnutí«, přehlíží, že i stěžovatelé právě jako ostatní spoluobžalovaní, mohli býti svedeni se strany třetí ku pozdvižení vůbec, že však při tom, když se jednou ku pozdvižení dali svěsti, počínali si v provedení odporu způsobem na bezprostřední okolí vznětlivě působícím, což ovšem stačilo, aby — jakkoli sami svedení — stali se pobořovateli. Odůvodněny jsou však stížnosti všech obžalovaných, pokud napadají použití zvláštní trestní sazby § 70 tr. zák. Vytkají rozsudku, že nesprávně vykládá § 70 v pojmu »setrvání v odporu« proti osobám vrchnostenským nebo strážím »k utišení nepokoje přicházejícím« a provádí tím zmatek § 281 čís. 11 tr. ř., že totiž soud nalézací při výměře trestu překročil hranice zákonitě sazby trestné, pokud závislou jest na přitěžujících okolnostech v zákoně zejména uvedených. Nejvyšší soud měl již v trestní věci Kr II 243/21, týkající se téhož pozdvižení, příležitost precizovati v tomto ohledu své právní stanovisko. Vyslovil, že jako »stráže k utišení nepokoje přicházejícím« v úvahu přichází vojsko, které dne 14. prosince pod vedením podplukovníka Š. do O. došlo, aby po událostech ze dne předchozího obnovilo v O. pokoj a pořádek. S tohoto hlediska jeví se ovšem nesprávným všeobecné stanovisko rozsudku, že všichni stěžovatelé v odporu setrvali, poněvadž »se neobmezili pouze na pouhá připojení ku sročenému davu, nýbrž přímo se utkali v boji s ozbrojenou státní mocí«. Rozsudek přehlíží, že ne setrvání v odporu vůbec, nýbrž setrvání v odporu proti osobám vrchnostenským neb strážím k utišení nepokoje přicházejícím jest podmínkou trestní sazby dle § 70 tr. zák., o čemž nemůže býti řeči, ježto se stěžovatelé utkali v boji toliko dne 13. prosince s ozbrojenou státní mocí ku ochraně elektrárny určené a na posilu jí dne 13. prosince vlakem přijedší. Dle toho odpadá použití trestní sazby dle § 70 tr. zák. u Jana K. ml. a Matěje S. Než rozsudek v dalším odůvodnění poukazuje ohledně jednotlivých stěžovatelů, a to Františka R., Josefa F., Jana K. st., Viléma P., Ladislava Š. — také na to, že nespokojili se svou společností při odzbrojování vojska, pokud se týče četnictva, dne 13. prosince dopoledne, nýbrž, že i odpoledne téhož dne, znásilňující úřady, disponující železniční lokomotivou, rozeslavující hlídky a pod. v odporu proti státní moci pokračovali. V tomto směru vyslovuje se zmíněný již rozsudek Nejvyššího soudu, že celá akce zahájená po zdolání četnictva i vojska v O. dne 13. prosince zde i v okolí čelila nepřímě k tomu, aby další odpor proti vojsku, jehož zakročení po událostech tohoto dne ovšem nutně musilo býti očekáváno, byl připraven. Ale právě proto, že šlo tu jen o přípravu dalšího odporu pro případ, ovšem očekávaný, že vojsko k uklidnění nepokoje bude vysláno, nešlo ještě o setrvání v odporu proti tomuto vojsku jakožto strážím přicházejícím za účelem utišení nepokoje, jak předpokládá to § 70 tr. zák. Sluší míti za to, že, činí-li zákon vyšší trestnost dle § 70 tr. zák. závislou na setrvání v odporu proti strážím, k utišení nepokoje přicházejícím, má na očích zvláštní vzdor pozdviženců, který jeví se v tom, že setravají ve svém odporu i tehdy, když se ze skutečného dalšího zakročení vrchnosti nekla mně přesvědčili, že se tato se stavem následkem pozdvižení nastalým nemíní spokojiti, nýbrž přes odpor pozdviženců hodlá provésti svou vůli. Even-

tualita § 73 tr. zák. musí zde zůstatí ovšem stranou, ježto zde není opravdového prostředku veřejného obžalobce, jenž by zkoumání skutku s tohoto hlediska umožňoval. Nebylo proto z uvedených důvodů odůvodněným použití trestní sazby § 70 tr. zák., což platí též ohledně Cyrila V., tím spíše, že přišel dne 13. prosince do O. teprve v době, když vojsko a četnictvo bylo již odzbrojeno. Zbývá ještě zkoumati otázku správnosti použití trestní sazby u obžalovaných Františka R., Viléma P. a Ladislava Š., ježto, dle skutkových zjištění rozsudku mohla by v úvahu přijíti účast jejich na odporu dne 14. prosince, kde nepochybně byly tu předpoklady § 70 tr. zák. Ohledně Františka R. poukazuje rozsudek na to, že i dne 14. prosince 1920 »řídil a gend« na nádraží v O. Ohledně Viléma P. zjišťují důvody rozsudkové, že »i konečně druhého dne (t. j. 14. prosince) opět šel na elektrárnu, kde setrval až do příchodu vojska«. Ohledně Ladislava Š., že »po oba dva dny byl na elektrárně« a že »zůstal na elektrárně ještě i dne 14. prosince 1920, kdy tam došlo k boji s vojskem«, a že pak ve svém bytě uschoval strojní pušku, která byla dělníky odňata odzbrojenému vojsku. V této činnosti právě uvedených stěžovatelů nelze však spatřovati »setrvání v odporu proti vrchnosti«, jak je má na mysli zákon v § 70 tr. zák., a neprávem použil tedy nalézací soud sazby dle tohoto ustanovení.

Pokud jde o obžalovaného Cyrila V. není správnosti odsouzení jeho pro zločin pozdvižení na újmu okolnost, že dne 13. prosince 1920, když vojsko v elektrárně a na nádraží násilně bylo odzbrojováno, nebyl v O., nýbrž že teprve odpoledne, jak zjištěno, ovšem věda, co se dopoledne na elektrárně stalo, k sročení se připoil, na elektrárně ozbrojen puškou až do večera hlídku konal a vedl večer hlídku ozbrojených dělníků do P. Neboť i když v době V-ova příchodu do O. bylo vojsko, jež chránilo elektrárnu a přijelo na posilu, sročeným dělnictvem již zdoláno a nebylo zde tudíž a více orgánů vrchnosti, jimž by byl mohl býti odpor kladen, přece tím nebylo sročení za účelem kladení odporu vrchnosti skončeno, jelikož dělnictvo zůstalo sročeno a připravovalo další odpor proti novému vojsku, jehož příchod očekávalo a jež se také druhého dne dostavilo. Proto nutno v připojení ku sročení ještě i v tomto období násilím kladen byl statu zločinu pozdvižení, ježto obrat, aby vrchnosti násilím kladen byl odpor, v § 68 tr. zák. označuje již dle doslovu toliko účel sročení, nikoli však, aby odpor ten skutečně právě v době, o níž jde, byl kladen. Proto dopouští se dle § 69 tr. zák. zločinu pozdvižení i ten, kdo se »teprve v dalším průběhu« ku sročení přidá až do té doby, kdy odpor vrchnosti definitivně byl zdolán aneb od úmyslu, jej klásti, konečně bylo upuštěno. Mínil-li zmáteční stížnost, že se již dle výroku rozsudkového nedopustil zločinu pozdvižení dle § 68 tr. zák., nýbrž toliko dle § 69 tr. zák., čemuž příkládá význam pro trestní sazbu, již při výměře trestu bylo použito, vyplývá lichost tohoto tvrzení z toho, co řečeno bylo shora o vzájemném poměru §§ 68 a 69 tr. zák.

Čís. 562.

Krádež bankovek opatřených padělanými kolky.

(Rozh. ze dne 8. října 1921, Kr I 311/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. prosince 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II c), 176 II c, 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost vytýká, že bankovky, opatřené padělanými kolky, dlužno postaviti na roveň bankovkám neokolkovaným, tyto však že dle sdělení bankovního úřadu na pražské burse (jediném to středisku obchodně-finančním v československé republice) znamenány nebyly, ježto obchod neokolkovanými bankovkami nebyl dovolen; pro okruh republiky československé prý neokolkované bankovky vůbec neexistovaly a byly úplně bezcennými, ježto jediným platidlem na území republiky byly bankovky, opatřené platnými kolky československými. Nemůže prý proto vůbec býti řeči o krádeži. Zmateční stížnost není odůvodněna. V tomto případě nezáleží na tom, zda byly ukradené bankovky zákonným platidlem, čili nic, poněvadž nalézací soud z tohoto stanoviska nevychází, nýbrž oceňuje ukradené bankovky týmiž úvahami jako každou jinou movitou věc, uváživ, že bankovky, opatřené padělanými kolky lze vyměňovati za bankovky neokolkované a že tyto lze podle běžného kursu zpeněžiti. Vyjadřuje tedy nalézací soud hodnotu ukradených bankovek platnými penězi, což jest způsob, kterým se směnná hodnota v peněžním hospodářství zásadně určuje. Jest tedy vlastně jen otázkou, zda bankovky, opatřené padělanými kolky, mohou býti oceněny v tuzemsku penězi čili nic. Skutkový děj, v rozsudku zjištěný, svědčí pro tuto okolnost. Podle zjištění nalézacího soudu vyměňovaly se bankovky, opatřené padělanými kolky, za bankovky neokolkované a neokolkované bankovky měly v kritické době kurs 43 Kč 50 h za 100 Kč neokolkovaných. Takto si opatřil nalézací soud správnou základnu pro hodnocení bankovek ukradených jako movitých věcí. Poukazuje-li stížnost k tomu, že podle přípisu bankovního úřadu ministerstva financí ze dne 5. října 1920 obchod s neokolkovanými bankovkami nebyl na pražské burse, tedy v tuzemsku, dovolen, a že tedy bankovky ukradené neměly v tuzemsku vůbec směnné hodnoty, seyššeobecně sdělení bankovního úřadu, který naopak ve svém přípisu ze dne 6. dubna 1920 výslovně připustil, že tisícikorunové bankovky neokolkované lze prodati v některé obchodní bance za denní kurs. Výslovně jest tedy připuštěna možnost směnit je za peníze. Takto jest pro tuzemsko, a to jest jedině rozhodným, poněvadž běží o místo činu, zjištěna objektivní hodnota bankovek, stěžovatelem ukradených. Podle kursu, který nalézací soud položil za základ svého rozhodnutí a jemuž ani stěžovatel dále ničeho nevytýká, jest nepochybně, že hodnota ukradených bankovek převyšuje 2000 Kč, pročež jest výrok o vině obžalovaného na zločinu krádeže plně odůvodněn. Bez významu jest veškeré další tvrzení zmáteční stížnosti, že vývoz bankovek nebyl podle zákonných předpisů možným, dále, že byl zakázán dovoz a zaslání neokolkovaných bankovek rakousko-uherské banky do tuzemska a proto, že byl zakázán i vývoz neokolkovaných bankovek z tuzemska do ciziny, neboť, jak již svrchu dovozeno,

záleží pouze na tom, zda ukradené bankovky měly v tuzemsku směnnou hodnotu, a to bylo skutečně právem dovoděno.

Čís. 563.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Pro trestnost podloudného vývozu jest lhostejno, zda měla být státní způsoba škoda.

(Rozh. ze dne 8. října 1921, Kr II 352/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 29. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920, č. 188 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vychází z právního názoru, že zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., se vztahuje pojmově jen na takové případy, ve kterých vznikla státní podloudným vývozem nějaká škoda, přičemž oporu pro správnost svého názoru hledá ve vysokých trestech zákona, a namítá, že stěžovatel dopravoval koně do Rakouska jen proto, že již dříve dopravil do Československé republiky tajně koně lepšího, tak že prý Československé republice nejen nevzešla z jeho jednání škoda, nýbrž jí tím naopak přibyla jistá vyšší hodnota. Námitka je bezpodstatná. Již rozsudek obírá se touž obranou stěžovatelovou, odmítá ji však a činí tak prostým poukazem na zákon o stíhání podloudného vývozu, který zakazuje vývoz každého předmětu bez úředního povolení. Stanovisko nalézacího soudu dlužno označiti správným a dodat, že bylo věci stěžovatele, pokud se týče majitele koně, který jej stěžovateli za účelem podloudné dopravy do Rakouska odevzdal, aby byl, žádaje o předepsané povolení, na podporu své žádosti poukázal na skutečnost, které se stěžovatel nyní za trestního řízení dovolává, a bylo by bývalo na příslušném činiteli, by onu okolnost byl uvážil a dle výsledku úvahy povolení buď udělil nebo je odepřel. Nebylo-li o povolení zažádáno, nabylo stěžovatelovo jednání, poněvadž dopravoval koně do ciziny bez povolení, vydaného oprávněnými činiteli, povahy dopravy podloudné, na niž ani ona skutečnost, které se nyní dovolává, již ničeho nemůže změnit.

Čís. 564.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ani tehdy, nakoupil-li prodávatel za neobvykle nízkou cenu, nemůže požadovati více, než-li činí nabývací náklady včetně hospodářsky odůvodněného zisku.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr I 742/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mladé Boleslavi ze dne 4. září 1920, pokud jím byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin předražování dle třetího odstavce § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství odporuje rozsudku první stolice, kterým byl obžalovaný Alois H. dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin řetězového obchodu a předražování ve smyslu §§ 11 čís. 4 a 7 odstavce třetího zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. pouze potud, pokud jde o výrok, sprostující obžalovaného z obžaloby pro přečin předražování. Rozsudek zjišťuje o obžalovaném, že krávu, jemu dne 3. května 1920 Karlem L-em za 3400 K prodanou, dne 12. května 1920 z obžaloby pro přečin předražování, uvádí se v rozhodovacích důvodech rozsudku, že Karel L., chtěje se krávy zbaviti za každou cenu a neznaje skutečných cen, přijal cenu, mu obžalovaným nabídnutou, a že se teprve později zejména z toho, že mu řezník za krávu hned za několik dní po jejím odvedení nabízel 7000 K, přesvědčil, že ji prodal za cenu neobyčejně nízkou. Nelze prý tudíž tvrditi, že obžalovaný prodal krávu za cenu nepřiměřeně vysokou. Zmateční stížnosti, která se číselně dovolává důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., ve skutečnosti však uplatňuje důvod zmatku dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze aspoň potud, pokud vytýká, že nalézací soud následkem nesprávného posouzení věci neshledal v jednání obžalovaného při nejmenším skutkové podstaty přestupku předražování, upříti oprávnění. Z dosti kusého odůvodnění rozsudkového výroku, zejména ze zmínky o »skutečných cenách« dlužno souditi, že nalézací soud nepovažuje peněz 5800 K, za který obžalovaný krávu prodal, za cenu zřejmě přemrštěnou (rozsudek mluví o ceně »nepřiměřeně vysoké«) patrně proto, že nevybočovala buď vůbec nebo ne příliš z oněch cen, které se v kritické době za krávu platily, a že zejména ani nedosahovala oné výše, jež za touž krávu o několik dní později nabídnuta bylo L-ovi. Stanovisko nalézacího soudu je zřejmě nesprávné. Pro posouzení otázky přiměřenosti či zřejmě přemrštěnosti ceny jsou v konkrétním případě směrodatnými především nabývací náklady, takže zásadně není prodávající, nemá-li přijíti do kolise s trestním ustanovením o předražování, oprávněn požadovati nebo přijati za předmět potřeby cenu, která by převyšovala jeho vlastní náklady nabývací včetně případného slušného, t. j. hospodářsky odůvodněného výdělků. Od zásady této se uchýliti není dovoleno ani v takovém případě, ve kterém podařilo se prodávajícímu opatřiti si předmět potřeby ať již z příčiny jakékoli lacino t. j. za cenu, nedosahující cen, které jsou při onom předmětu potřeby cenami běžnými. Povinností jeho jest, by při dalším prodeji předmětu toho neužil získané výhody k ukojení svého sobeckého zájmu, nýbrž by ji požadováním ceny, přiměřené vlastním nákladům nabývacím, přesunul na prospěch celku, neboť jen takovýto postup může výdatně spolupůsobiti při uskutečňování snah,

nesoucích se k tomu, by ceny, vyhnané do výše vlivem mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, doznaly opět zádočního poklesu. Také ten, kdo za předmět potřeby, jím samým bez jakéhokoli důvodu lacino získaný, požaduje nebo si poskytnouti dá daleko vyšší cenu běžnou, žádá nebo přijímá cenu zřejmě přemrštěnou, a jednáje takto u využitkování oněch běžných cen, vytvořených válkou, využívá zároveň mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Kdyby podobné jednání mělo býti beztrestně trpěno, vedlo by postupně klesání cen, válkou do výše vyhnaných. Rozsudek zjišťuje, že obžalovanému vzešly vedle vlastního nákupního nákladu další výlohy pouze živěním krávy po 7 dní ve výši nejméně 500 K tak, že rozdíl mezi jeho nabývacími náklady včetně výloh živěním a cenou jím požadovanou činil asi 1900 K neb o něco méně, což nasvědčuje tomu, že cena, kterou obžalovaný za krávu požadoval, byla cenou zřejmě přemrštěnou.

Čís. 565.

Pokud jest trestným manžel, odděleně žijící, jenž přisvojil si proti vůli manželky plodiny z jejího pole.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr II 57/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Ondřeje W. do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 15. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 IIa) a 175 II a) tr. zák.

D ů v o d y :

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným, že odcizil ve společnosti spoluzloděje na poli Anny C-ové brambory v ceně 125 K; dle rozhodovacích důvodů byl spoluzlodějem František C., manžel Anny C-ové; manželé žijí již asi rok odděleně. Zmateční stížnost uvádí, že § 1238 obč. zák. stanoví, dokud manželka neprojevila odporu, právní domněnku, že manželka svěřila manželu správu svého volného majetku; dle § 1239 obč. zák. jest manžel práv pouze z kmenového statku nebo kapitálu, není však povinen skládati účty o užitečích, které bral po dobu správy, nebylo-li vyúčtování výslovně vymíněno; naopak pokládá se za to, že jest účet spraven až do dne, kdy správa se končí; bylo prý tedy na soudu, aby byl zjištěn, zdali Anna C-ová odporovala správě svého manžela, aby byl zjištěn, zdali si vymínila, že František C. jeťku manželem Františkem C-em, a zdali si vymínila, že František C. podá účet o užitečích jejího majetku; neprojevila-li Anna C-ová odporu a nevymínila-li si súčtování, byl by prý býval František C., kdyžžte okolností, že s manželkou nežije, je bezvýznamna, oprávněn, aby si přisvojil brambory, pročž by pak ani súčastnění se stěžovatelovo na jejich odejmutí nebylo krádeží. Mělo prý se též výslovně zjištěti, nebyla-li mezi manželi C-ovými ujednána smlouva manželská (smlouva, kterou upravili manželé vzájemně své majetkové poměry); všeobecné prohlášení Anny C-ové v tom směru nestačí, neboť dle zkušeností panuje prý v těchto věcech mezi venkovským obyvatelstvem nápadná neznalost významu a dosahu

takových smluv. Těmito vývody hledí stížnost dokázati, že jde v této třetině věci o t. zv. putativní delikt, dovozujíc, že František C., byť by stěžovatel dle zjištění nalézacího soudu nejednal v předpokladu, že pole jest majetkem Františka C-a, nebo že Anna C-ová svolila, aby si František C. brambory vzal, měl právo, brambory vykopati a že brambory oddělením od orné půdy se staly majetkem Františka C-a a že i pro spolčníka Františka C-a, to jest stěžovatele, nebyly věci cizí. Vývody jsou mylny. Ustanovení § 1238 obč. zák. neobsahuje domněnky, že manžel jmění manželčino spravuje, nýbrž domněnku, že mu manželka správu svěřila; předpokládá se tedy zřejmě pro užití této domněnky, že manžel ve správu jmění manželčina se uvázal a jmění manželčino skutečně spravuje. Pojem správy nevyčerpává však pouhé brání důchodů, užitků, a výtěžků věci spravované, nýbrž činnost správce jest činností pokračující po delší dobu a záležející v tom, že správce zajišťuje věc spravovanou (kmenové jmění, kapitál) tak, aby nebrala újmy, že koná všechny práce a přípravy, kterých je třeba, aby bylo docíleno užitků, že na příklad obdělává spravované polnosti, pečuje o zdárný vývoj podmínek výtěžků a že včas sklízí užitek, zkrátka v tom, že správce předsebere vše nebo se stará o vše, čeho je zapotřebí dle zásad řádného pečlivého hospodářství jak za účelem zachování věci samé (kmenového jmění nebo kapitálu), tak za účelem docílení co největších užitků. Že by se byl uvázal František C. v tomto smyslu ve správu jmění, zejména polností své manželky a že by byl spravoval v tomto smyslu v době činu, o němž jde, jmění manželčino, pokud se týče pole, o které se jedná, stížnost ani netvrdí, a ani stěžovatel netvrdil při hlavním přelíčení, nehledíc ani k tomu, že rozhodovací důvody poukazují k udání Anny C-ové, že nepřisluší Františku C-ovi nižádná práva k jejímu jmění. Ježto tu není předpokladu, že František C. jmění manželčino spravoval, jsou okolnosti, jejichž nezjištění stížnost vytýká, pro posouzení trestnosti činu, o němž jde, úplně bezvýznamné, a jsou závery, které stížnost z nich dovozuje, nemístné. O t. zv. putativním deliktu nelze v této věci mluvit. Právem proto nalézací soud okolností těch nezjistil, a právem uznal stěžovatele vinným, když neuvěřil jeho obhajobě a tím zjistil, že stěžovatel si byl vědom toho, že pole není majetkem Františka C-a a že Anna C-ová nesvolila k odnětí bramborů. Bezdůvodnou jest i výtka shora posléze uvedená; nezdálo-li se stěžovateli dostatečným všeobecné prohlášení svědkyně Anny C-ové, bylo na něm, by se byl vhodnými návrhy domáhal přesnějšího zjištění, čehož však neučinil.

Čís. 566.

Jest právem každého občana, by zadržel osobu podezřelou z trestného činu.

Ustanovením § 98 tr. zák. jsou chráněna pouze jednání neb opomenutí právně závazná. Sem náleží zadržetí osoby podezřelé z trestného činu.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr II 232/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Josefa a Jana S-ových do rozsudku kraj-

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 2 čis. 1 lit. c) zákona ze dne 18. března 1920, čis. 188 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečního důvodu § 281 čis. 9 b) správně 9 písm. a) tr. ř. vytýká stížnost nalézacímu soudu, že se nezabýval otázkou, není-li trestnost činu obžalovaného vyloučena ve smyslu § 2 lit. c) tr. zák. tím, že obžalovaný byl toho mínění, že nedovolený vývoz jest činem, jež trestají finanční úřady, nikoliv činem soudně trestným; vždyť prý omyl obžalovaného, byť by byl omylem právním, vylučuje trestnost, ježto se ustanovení § 3 tr. zák. dotýká pouze všeobecného trestního zákoníka. Stížnost jest na omylu. Trestní zákoník z roku 1852 upravuje v prvních pěti hlavách prvního dílu (§§ 1—55), pokud se týče v korespondující první hlavě druhého dílu (§§ 233—268) otázky všeobecné; tato ustanovení platí i pro obor zákonů, jimiž napotom trestní zákoník byl doplněn. To plyne jasně z úvahy, že tyto pozdější zákony neobsahují obdobných všeobecných ustanovení, ač úprava dotyčných všeobecných otázek jest nepostrádatelnou i pro obor těchto zákonů, dále že tyto pozdější zákony operují s týmiž druhy trestu jako trestní zákoník a že se některé novější zákony, zejména též zákon o podloudném vývozu viděly nucenými, zvláštěními výslovnými předpisy ustanoviti, že práva mimořádného zmírnění a práva záměny trestu, jinak soudům zaručeného předpisy §§ 54, 55 tr. z., se nesmí použiti v oboru těchto zákonů, což by tyto zákony nebyly učinily, kdyby vycházely ze stanoviska, že by jinak i pro jejich obor platila všeobecná ustanovení trestního zákoníka. Tomuto závěru nebrání, že § 3 tr. zák. mluví o »neznalosti tohoto zákona«; vždyť v době, kdy trestní zákoník nabyl účinnosti, nebylo jiných vedlejších zákonů, upravujících trestné činy, k právomoci soudů příslušející, mimo tiskový řád ze dne 27. května 1852 (současně s trestním zákoníkem v účinnost vstoupivší) a zákony proti lichvě, o nichž bylo, čeho zapotřebí, nařízeno čl. II., pokud se týče VI. uvozovacího zákona k trestnímu zákoníku. Nelze tedy pochybovati o tom, že všeobecná ustanovení trestního zákoníka, zejména též ustanovení § 3 mají platnost i pro obor zákonů, trestní zákoník doplňujících, tedy zejména též pro obor zákona o podloudném vývozu ze dne 18. března 1920 čis. 188 sb. z. a n., takže nezalostí těchto zákonů nemůže se nikdo omlouvati. Kdyžž tedy ve stížnosti uplatňovaný omyl obžalovaného nemohl ho trestní zodpovědnosti sprostiti a zlý jeho úmysl vyloučiti, nelze spatřovati porušení ani nesprávné použití zákona v tom, že nalézací soud v rozhodovacích důvodech nejedná o omylu, jímž se obžalovaný hájil.

Čís. 569.

»Veřejným« ve smyslu § 65 lit. b) tr. zák. jest výrok, byl-li pronesen na takovém místě a za takových okolností, že mohl býti postřehnut osobami třetími. Před více lidmi znamená alespoň ku dvěma osobám, byť i ku

každé zvlášť. Lhostejno, zda ten, ke komu bylo mluveno, byl náchylným ku svodům pachatele.

(Rozh. ze dne 14. října 1921, Kr II 202/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 21. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti čis. 9 a) § 281 tr. ř., shledává zmateční stížnost nesprávnost výroku, jímž byl čin, daný v obžalobu, podřaděn pod § 65 b) tr. zák., především v tom, že prý schází skutková náležitost »veřejnosti«. U zločinu rušení veřejného pokoje nelze prý pojem veřejnosti vykládati tak úzce, jak to činí nalézací soud. Zákon prý má na mysli veřejně pronesené řeči, nikoli však soukromé rozprávky mezi dvěma osobami. Stížnost je na omylu. Za veřejně pronesený ve smyslu zákona považovati dlužno výrok tehdy, byl-li učiněn na takovém místě a za takových okolností, že mohl býti osobami třetími postřehnut. V této postřehnutelnosti osobami jinými spočívá právě charakteristická známka veřejnosti. V tomto smyslu pojímá nalézací soud správně zmíněný znak, jež po stránce skutkové je též úplně kryt zjištěnými skutečnostmi. Zjišťuje soud, že výrok byl pronesen na veřejné silnici před továrnou, kolem 1. hodiny odpolední, když dělníci a úředníci chodili do práce. Byv pronesen obyčejným hlasem, že by se tak bylo stalo potichu, rozsudek nepraví, mohl býti lehce někým z kolemjdoucích zaslechnut. Aby byl někým skutečně slyšen, se dle zákona nevyžaduje. Tento názor odpovídá také obyčejné mluvě, dle níž výrok tehdy je pronesen veřejně, učiněn-li takovým způsobem, že mohl býti vnímán neurčitým počtem osob. Právě tuto možnost zjišťuje rozsudek v tomto případě s ohledem na vedlejší okolnosti, za kterých výrok byl pronesen. Dospívá-li pak rozsudek k závěru, že závadný výrok stal se veřejně, nelze nalézacímu soudu vytýkati nesprávné právní pojetí pojmu »veřejnosti«, vyžadované ke skutkové podstatě zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. Tomu, že zákonodárce neměl na zřeteli jen veřejně pronesené řeči, nasvědčuje okolnost, že veřejnosti činu klade na roveň spáchání jeho »před více lidmi«, kterýžto podklad je dán již přítomností více než jedné osoby, tudíž při nejmenším osob dvou, při čemž ani nerozhoduje, byly-li tyto osoby přítomny současně, či byl-li výrok přednesen před každou zvlášť. Mohou proto nejen přednášky, veřejné řeči a podobně, nýbrž také příležitostně a jen vůči soudruhu projevené myšlenky, hledící zvláště k panujícím právě politickým poměrům míti způsoblost, by u jiných osob vyvolaly účinky zákonem zapovězené. Je proto bez právního významu, že závadná slova byla pronesena jen vůči jedné osobě a nikoli k většímu počtu lidí. (Viz ostatně § 308 tr. zák. a contr.) Nezáleží též na tom, zdali osoba, s kterou obžalovaný mluvil, byla vhodným objektem ku podněcování nebo svádění. Zločin § 65 lit. b) tr. zák. patří totiž k oněm trestným činům, při kterých nesejde na tom, vyvolají-li určitý výsledek; podstata těchto trestných činů záleží

naopak v tom, že pachatel předsevezme jakýkoliv čin, jenž jest objektivně způsobilým k tomu, by vedl k neposlušnosti, ke vzpouzení se, neb odporu proti zákonům, nařízením atd. A tu není pochyby o tom, že přihlídnutí se ku celkové situaci, která dne 13. prosince 1920 byla zejména v T. velmi napjata, dále k vážné době, za níž viděla se okresní politická správa nucena vydati výjimečná opatření, že výrok obžalovaného byl v tehdejší pohnuté době způsobilý, u osob snad nerozhodných, revoluční hnutí podporujících nebo s ním sympatisujících oživit a posílit psychickou jejich disposici ku neposlušnosti, vzpouzení se neb odporu proti zákonům a vydaným nařízením. V té příčině není v právu též zmateční stížnost, popírá-li zejména, že v tomto případě není opodstatněn znak podněcování, nalézacím soudem jedině přijatý. Možno připustiti, že podněcování bude míti zpravidla za předpoklad domnělou disposici podněcovaných, avšak skutečné této dispozice není třeba, ježto lze, jak již uvedeno, podněcovati i lidi zcela neznámé. S hlediska hořejšího výkladu podstaty zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. nemůže obžalovaného ospravedlniti, že svědek, k němuž závadná slova byla promluvena, je přívržencem protivné strany politické a že je i fysicky značně starším nežli obžalovaný.

Čís. 570.

Slavnost sice na oko lidová, mající však pozadí politické, spadá pod ustanovení zákona shromažďovacího.

Pod skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák. spadá činnost při slavnosti takové tehdy, měla-li ráz směřující proti státu pokud se týče proti druhé národnosti; v případě tom nelze v ní však spatřovati též přestupek dle § 3 zákona shromažďovacího.

(Rozh. ze dne 15. října 1921, Kr II 48/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. listopadu 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle § 305 tr. zák. a přestupkem podle § 3 zák. ze dne 15. listopadu 1867 č. 135 ř. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný shledán vinným přestupkem dle § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák., a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento čin trestný; jinak však zmateční stížnost zavrhl. Po právní stránce uvedl

v důvodech:

Po stránce věcné namítá stížnost proti odsouzení pro přečin dle § 305 tr. zák., že veřejný průvod, k němuž obžalovaný vyzýval, byla dovolená lidová slavnost, ve smyslu § 5 shrom. zák., konaná každoročně bez předchozího schválení úředního a nepodléhající předpisům zákona o právu shromažďovacím. Shromáždění na náměstí bylo jen částí celého podniku; obžalovaný neměl úmyslu vyzývat k jednání v zákoně zakázanému, ani vědomí, že tak činí; chtěl pouze, by se zástupy lidu dostaly v klidu do města a promluvil několik slov po ukončení průvodu na náměstí, když se

dověděl o scéně s invalidou. Proti odsouzení pro přestupek § 3 zák. o právu shromažďovacím uplatňuje stížnost, že nelze mluvit o »shromáždění« ve smyslu cit. zákona, trvalo-li pouze 1 až 2 minuty a nešlo-li o samostatný podnik (shromáždění pod širým nebem), nýbrž o zakončení průvodu do města. Leč stížnost není odůvodněna. § 5 zákona o právu shromažďovacím vylučuje se působnosti zákona lidové slavnosti a průvody pouze tenkrát, konají-li se způsobem ode dávna obvyklým. Zákon předpokládá, že se zvyklostí a tradicí, ode dávna zachovávanými, vytvářelo pravidlo, že se určitý průvod nebo slavnost při určité příležitosti koná spontánně bez dalšího uspořádání a usnášení pořadatelů. Tomu v tomto případě tak nebylo. Rozsudek zjišťuje, že se slavnost slunovratu v Jihlavě po šest let následkem válečných událostí vůbec nekonala a že poprvé zase byla uspořádána v roce 1920 německými spolky, jimž bylo k jejich žádosti úředně povoleno, pouze, aby zapálily oheň a aby se účastníci shromáždili za městem u hostince »U Stunce«. Z rozsudečných zjištění, zejména obsahu pronesené štvavé řeči K-ovy je patrné, že šlo o slavnost politickou, k níž den slunovratu poskytl vhodnou záminku. Nešlo tudíž o slavnost a průvod dle § 5 shrom. zák., který má na mysli veřejné radovánky, průvody svatební, pohřby, pouti, slavnosti a průvody církevní, nýbrž o demonstrační průvod politický; nešlo o lidovou slavnost, poněvadž se průvod nekonal spontánně, nýbrž byl pořádan z usnesení německých spolků a na základě úředního povolení; slavnost sama nebyla konána dle starodávné zvyklosti, poněvadž jí poprvé předcházelo úřední povolení, které jí dovolovalo jen v míře omezené a ve výměru přesně vytyčené. Vzhledem k tomu a úplně změněným politickým poměrům ve státě i ve městě po státním převratu jest úplně lhotežno, že se podobné slavnosti konaly již dříve, tím spíše, že po více let se vůbec nekonaly a že se v nových poměrech směly konati přesně dle úředního povolení. Samo o sobě by pořádání průvodu, zákonem nedovoleného, nebylo přečinem podle § 305 tr. zák., avšak nalézací soud zjistil mimo to objektivní i subjektivní náležitosti tohoto přečinu. Podle zjištění nalézacího soudu měl průvod nejvýše provokativní tendenci a stěžovateli šlo podle dalšího zjištění nalézacího soudu o to, aby aranžoval demonstraci státu i Čechům nepřátelskou. Těmto zjištěním nelze po formální stránce ničeho vytýkati a jsou proto pro kasační soud závazná. (§ 288 čís. 3 tr. ř.) Může jíti proto pouze o to, zda v nich nalézací soud správně spatřoval výzvu k zákonem zakázaným jednáním. Ustanovení § 305 tr. zák. tresce takové výzvy, jichž zvýšená nebezpečnost záleží v působení na vůli neurčitého počtu lidí ve směru nezákonném a představuje pokus, by tito lidé byli uvedeni v omyl o správnosti a zákonitosti svého jednání, pokud se týče, by v nich vzbuzen byl názor, který by byl způsobilým ohrožiti zachování veřejného pokoje a pořádku. Veškeré tyto náležitosti měla výzva obžalovaného, neboť nalézací soud opětovně zdůrazňuje, že obžalovaný, který je rodákem jihlavským, měl v Jihlavě významné postavení a že jeho vlivu jeho sourodáci stejné národnosti podléhali. Jest tedy trestno, že v takovémto směru na shromážděné lidi působil, a nezáleží na tom, zda věděl, co se pak v průvodu skutečně provokativního a státu a Čechům nepřátelského stalo. Soud nalézací zjistil ještě více, než že si byl obžalovaný vědom obsahu svého jednání, totiž že šlo mu o to, by průvod s tendencí svrchu uvedenou uspořádal. Uplatňujíc zmateční důvod podle čís. 9

b) § 281 tr. ř. namítá stížnost, že obžalovaný jako bývalý příslušník rak. uher. mocnárství nesmí býti dle § 92 mírové smlouvy St. Germainské stíhán pro politické chování projevované v době od 28. července 1914 do uznání státní svrchovanosti čsl. státu nad územím, »na které původně činilo nárok »Německé Rakousko« a které teprve čl. 54 mírové smlouvy postoupilo čs. republice«. Stížnost tu přehlíží, že Jihlava leží v historickém území českého státu, nad nímž vykonává čs. republika státní svrchovanost již od státního převratu z října 1918 a přehlíží, že cit. § 92 mírové smlouvy mluví o politickém chování, kdežto obžalovaný je stíhán pro čin spadající pod zákon trestní. Pokud se jedná o přečin podle § 305 tr. zák., bylo zmatečnící stížnost zavrhnouti. Jinak dlužno zmatečnící stížnosti přisvědčiti. Odsouzení pro přestupek podle § 3 shrom. zák. není potud odůvodněno, pokud byl obžalovaný obviněn, že odbýval shromáždění pod širým nebem na náměstí. Jak vyplývá ze zjištění nalézacího soudu, ukončil se průvod na náměstí, a nelze proto mluvit o tom, že by zde bylo se odbývalo nějaké shromáždění, a zejména, že by zde znova obžalovaný byl takové shromáždění uspořádal. Zbývá proto jenom faktum, že uspořádal průvod z K. do Jihlavy. Nehledě ani k tomu, že nalézací soud zjistil jenom faktické pořadatelství veřejného průvodu se strany obžalovaného, nelze tu mluvit ještě o zvláštní jeho činnosti proti shromážděvacímu zákonu, poněvadž po objektivní stránce jest veškerá činnost, zapovězená zákonem shromážděvacím, obsažena již v činnosti, ve které byla shledána skutková podstata podle § 305 tr. zák. Jedná se i zde o průvod zakázaný, k čemuž přistupuje jen, že tento průvod měl tendenci provokativní, protistátní a protičeskou.

Čís. 571.

Schvalovati lze (§ 305 tr. zák.) nezákonné a nemravné skutky též činy konkludentními.

(Rozh. ze dne 15. října 1921, Kr II 55/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnící stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 26. listopadu 1920, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle § 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nesprávné právní posouzení věci shledává stížnost v tom, že soud první stolice neprávem shledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák., který předpokládá, by pachatel úmyslně se pokoušel zvíklati druhé osoby v jejich etických a právních náhledech. První soud prý neodůvodňuje, jak dospěl k přesvědčení, že obžalovaný tím, že míchal holi v kalužině krve zavražděného vojína a posupně se při tom smál, schvaloval vraždu. Jednání to lze v nejnepříznivějším případě dle názoru stížnosti obžalovaného kvalifikovati jako policejní přestupek. Stížnost není odůvodněna. Jest zjištěno, že v Jihlavě byly v době demonstrací, jímž padly za oběť i lidské životy, dva tábory, z nichž

jeden dával na jevo soustrast a soucit s nevinými oběťmi bouří, druhý buď zřejmě nebo mlčky se s demonstracemi stotožňoval a jednání těch, jichž vinou byly zmařeny lidské životy, schvaloval. K těmto druhým patřil také obžalovaný. Tím, že míchal holi v kaluži krve zavražděného vojáka, ačkoliv viděl, že je z piety k mrtvému ozdobena věnci a že obočím, v jisté vzdálenosti opodál stojící, projevuje památce mrtvého úctu — že se obžalovaný při tom kousavě (posupně) smál a dokonce i vyplivnul, dal zřejmě na jevo opovržení k zavražděnému, projevil, že nezaslouhuje soucitu a soustrastí pro tragický osud, naznačil, že správně jednali ti, kdož život jeho zmařili, čili jinými slovy, schvaloval jednání těch, kdož usmrcení vojínovo přivodili, vyjádřil uspokojení nad vraždou, činem v zákoně zapovězeným, a to takovým způsobem, že jednání jeho mohlo zvíklati mravní nebo právní názory jiných. Oproti vývodům stížnosti dlužno zdůrazniti, že jednání obžalovaného daleko vybočuje z mezí pouhého hrubě beztaktního chování nebo demonstrativního jednání, zakládajícího přestupek policejní. Po stránce subjektivní zjistil první soud a také odůvodnil, že obžalovaný jednal v plném vědomí, že schvaluje čin zákonem zapovězený. Jako formálně vzdělaný absolvent střední školy musil si býti vědom toho, že jeho čin může zvíklati osoby ve smýšlení dosud neustálené neb osoby mravně mělce založené vůbec v přesvědčení a názoru na to, co je mravné a v zákoně dovolené a co, nikoliv. První soud neposoudil věc nesprávně, shledal-li v činu obžalovaného objektivní a subjektivní náležitosti skutkové podstaty přečinu dle § 305 tr. zák. a bylo proto zmatečnící stížnost obžalovaného jako neodůvodněnou zamítnouti.

Čís. 572.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Veškeré hospodaření cukrem jest podroběno vlivu státní správy.**

(Rozh. ze dne 17. října 1919, Kr I 964/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnící stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 11. září 1920, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný nakoupil od neznámých lidí cukr po 6, 8 a 10 K za 1 kg, že jej, aby nevzbudil zdání, jakoby prodával aprovisační cukr dražší, než bylo předepsáno, chtěl prodati se zcela nepatrným ziskem v Karlových Varech a že jej proto Oskar P. naložil dne 10. června 1920 v bedně s označením »prací prášek« a v bafochu na svůj vůz, aby s ním jel do Karlových Var, při čemž obžalovaný jel sebou, že však cestou stávkující dělníci vůz zastavili a bednu i bafoch zabavili, při čemž vyšlo na jevo, že v tom i onom byl cukr. Skutkové podstaty přečinu

pletich, pro který byla na obžalovaného vznesena obžaloba, soud ve zjištěném jednání neshledal. Dle rozhodovacích důvodů rozsudku nestalo se tak jedině proto, že dle rozsudkového zjištění obžalovaný chtěl cukr v Karlových Varech prodati jen, aby si opatřil nepatrný výdělek. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, jež odporuje rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., nelze upříti oprávnění. Stížnost zdůrazňuje přemrštěné ceny, za něž obžalovaný cukr nakoupil, jakož i okolnost, že obžalovaný kupoval cukr, předmět to potřeby, jímž hospodaří stát, pod rukou a konečně i moment, na který bere zřetel arcí i nalézací soud, že totiž obžalovaný chtěl cukr prodati s jistým, byť dle rozsudkového zjištění zcela nepatrným ziskem, by si opatřil výdělek rovněž nepatrný. Stížnost dovozuje správně, že každé pokoutní obchodování předmětem potřeby, jímž hospodaří stát, je pletichami, při čemž způsobilosti, stupňovati cenu cukru, nabylo jednání obžalovaného tím, že cukr koupený jím samým za cenu převyšující značně ceny, stanovené pro cukr, určený ke spotřebě, vládním nařízením ze dne 20. ledna 1920, čís. 41 sb. z. a n., chtěl prodati se ziskem a za účelem výdělku. V době činu bylo v platnosti vládní nařízení ze dne 23. září 1919, č. 519 sb. z. a n., o úpravě obchodu řepovým cukrem ve výrobním období 1919/20. Je ovšem pravda, že předpisy tohoto nařízení vztahují se po výtce na cukr nezdaněný, jakož i na cukr cizozemský, přesto však je z něho patrnou snaha, pořádati veškeré hospodaření cukrem vůbec dalekosáhlému vlivu státní správy za tím účelem, by bylo zabezpečeno zásobování obyvatelstva cukrem za ceny přiměřené. Proti snahám státní správy, nesoucím se k tomu, by zabráněno bylo zdražování cukru, a jím odpovídajícím úředním předpisům jednal tudíž obžalovaný tím, že cukr, nakoupený od neznámých lidí za vyšší ceny, než byly ceny úředně stanovené, snažil se pod rukou se ziskem dále prodati. Na výši tohoto zisku naprosto nesejde a nalézací soud dovolává se té okolnosti, že snad zisk ten měl býti nepatrný, zcela nepravěrn jako momentu, který by odnímal jednání obžalovaného povahu pletich.

Čís. 573.

Není třeba, by »vědomost vrchnosti« (§ 187 tr. zák.) dosáhla jakéhosi vyššího stupně podezření, stačí již vzdálené pŕtahy.

Není neodolatelným donucením (§ 2, lit. g) tr. zák.), spáchal-li svědek křivou přísahu, by se vyhnul trestnímu stíhání.

(Rozh. ze dne 17. října 1921, Kr I 275/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 20. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. zák. a zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 lit. a) tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se zmatečního důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká stížnost nalézacímu soudu, že nesprávně použil zákona výroky: 1. že zpronevě-

ření se nestalo beztrestným tím, že stěžovatel zpronevěřené peníze dne 22. června 1920 poštou Karlu W-ovi odeslal, protože již dne 19. června 1920 okresní soud, tedy vrchnost o provinění stěžovatelově se dověděla tím, že tohoto dne svědkyně Anna A. u soudu seznala, že, tvrdí-li W., že onoho peníze neobdržel, je na snadě domněnka, že stěžovatel peníze zpronevěřil, 2. že stěžovatel, spáchav zločin křivého svědectví, nejednal v neodolatelném donucení, protože bylo na vůli stěžovatelově použití dobrodiní § 153 tr. ř., o němž byl soudcem výslovně poučen.

K prvé výtce uvádí stížnost, že zmíněné seznání A-ové nebylo takové, že bylo by lze tvrditi, že jím soud nebo jiná vrchnost se dověděla o provinění stěžovatelově; toho nejlepší důkazem je prý okolnost, že trestní řízení proti stěžovateli bylo zahájeno značně později, takže prý patrně v oné výpovědi nebyl shledán důvod podezření. Stížnost, která ani nenačňuje, proč by ona svědecká výpověď nebyla dostatečným zdrojem vědomostí soudu o provinění stěžovatelově, jest na omylu. Doslov § 187 tr. zák. neposkytuje cporu pro požadavek, by vědomostí musela dosáhnouti jakéhos vyššího stupně podezření; dle úvodu § 188 tr. zák. stačí naopak již vzdálené pŕtahy. Nad to svědkyně A-ová výslovně naznačila i jinak zjevnou domněnku, že stěžovatel peníze zpronevěřil; učinila tak u okresního soudu, v jehož obvodu obviněný a poškozený bydleli a zpronevěra spáchána byla; na tomto soudu bylo dle § 89 tr. ř., by neodkladně zahájil přípravné vyhledávání; neučinil-li tak, nelze z tohoto opomenutí ničeho dovozovati v tom směru, jakoby byl okresní soud ve zmíněné výpovědi neshledal důvodu k podezření. Druhou výtku opírá stížnost o vývody, že povinnost svědka, by udal pravdu, nevyžaduje, by po případě sám sebe vinil ze zločinu; stěžovatel měl prý volbu, by buď vypovídal a, poví-li pravdu, sám ze zločinu se vinił, nebo by se výpovědi vzdal s odůvodněním, že by se v případě pravdivé výpovědi vinil z trestného činu nebo by jako svědek vědomě potvrdil tvrzení objektivně nepravdivé, by taktó vyvázl z tísně; stěžovatel byl prý tudíž ve stavu neodolatelného donucení. Jest jasno, že tyto vývody dovolávají se okolností, vylučujících dle § 2 lit. g) zlý úmysl, a že jimi není uplatňován zmatečný důvod § 281 čís. 9 lit. b), nýbrž zmatečný důvod § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. Avšak bezdůvodně. Tvrzené neodolatelné donucení u svědka-stěžovatele nestávalo. Mohl se svědectví vzdáti a toto své rozhodnutí odůvodniti všeobecnou poznámkou, že by mu vydání svědectví bylo k hanbě; bližšího odůvodnění by soudce na něm nebyl požadoval, aniž byl o ději výpovědi svědkyně A-ové a ostatními podklady a výsledky řízení, v němž A-ová a stěžovatel slyšeni byli, zpraven; donucovacími prostředky stěžovatelí hrozeno nebylo. Mohl tedy vydání svědectví bez jakékoli újmy odpírati; beze všeho nátlaku bral břímě, vypovídati jako svědek na sebe. Správně proto nalézací soud otázku, jednal-li stěžovatel z neodolatelného donucení, zodpověděl záporně.

Čís. 574.

Předražování (cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.). Pletichy mohou býti spáchány nejen obchodem, nýbrž každým nekalým, nereelním jednáním, byť jednálo se při tom o jednání ojedinelé.

(Rozh. ze dne 17. října 1921, Kr II 35/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Jihlavě ze dne 24. listopadu 1920, jímž byla obžalovaná dle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin dle § 23 čis. 4 cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu pojednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle rozhodovacích důvodů nenabyl lichevní soud přesvědčení, že by jednání obžalované bylo činností, vybočující z mezí řádného obchodu a prodlužující přechod zboží od výrobce na spotřebitele, nebo vůbec nějakým nekalým nebo podkladným obchodem. Doslov tohoto závěru, jakož i důraz, který naň klade rozsudek, zdají se nasvědčovati tomu, že nalézací soud vychází z právního názoru, jakoby skutkovou podstatu pletich zakládalo za ostatních pojmových předpokladů tohoto trestného činu pouze takové jednání, které odpovídá pojmu obchodu, obchodování. Právní názor, který takto nalézací soud, ostatně, jak stížnost vhodně podotýká, nedostí jasně, v rozsudku projevil, jest zřejmě mylným. Ani doslov ani smysl § 23 čis. 4 cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z., ani konečně tendence předpisů o trestání válečné lichvy vůbec a trestního ustanovení o pletichách zvlášť nenasvědčují správnosti názoru, z něhož zdá se vycházeti nalézací soud. Odpovídáť pojmu pletich každé úmyslné jednání, které, vybočujíc z mezí řádného a solidního obchodování, je způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby, tedy zcela nepochybně i jednání takové, které obchodem v právním a technickém smyslu slova není. Stejně nesprávným je názor, který projevuje rozsudek tím, že klade důraz na nahodilost počinu obžalované, jakoby snad pojmovým předpokladem pletich bylo opakování dotyčného jednání. Ani tento názor nenalézá opory ani v doslovu trestního ustanovení o pletichách ani v jeho vnitřním smyslu. Můžeť také jednání jen jedenkrát předsevzaté býti způsobilé, by jím cena předmětu potřeby byla stupňována, v této způsobilosti pak spočívá těžiště skutkové podstaty pletich. Je sice pravda, že rozsudek oněch mylných názorů výslovně nevyjadřuje tak, že ani zmateční stížnost jich s hlediska hmotně-právního důvodu zmatečnosti dle § 281 čis. 9 a) tr. ř., jí číselně rovněž uplatňovaného, nenapadá, vytýkajíc příslušné části rozhodovacích důvodů nejasnost a spatřujíc v této vadě rozsudku vzhledem k tomu, že se netýká skutečností (§ 281 č. 5 tr. ř.), nýbrž právních úvah, důvodu zmatku dle § 281 čis. 5 tr. ř. Než věcně je výtka opodstatněna, neboť z rozsudku není opravdu jasně patrno, zda lichevní soud měl při tom, když vyslovil onen shora citovaný právní závěr, na mysli skutečný obchod, či stál-li na jedině správném, shora rovněž vyznačeném právním stanovisku, že pletichami může býti každé nekalé, nereelní jednání. Pro případ však, že lichevní soud zaujal skutečně ono prv uvedené, jak dořčeno, právně mylné hledisko, lze všim právem souditi, že hlavně následkem tohoto svého mylného právního názoru opomenul zjišiti v rozsudku také subjektivní stránku případu, čímž pak přivoděna byla i ona neúplnost a nejasnost rozsudku, kterou mu zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatku dle § 281 čis. 5 tr. ř. právem vytýká.

Čis. 575.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Předražování (§ 7 cit. zák.) lze spáchatí i tím, že byly za nedostatku drobných peněz na placenou bankovku dány jako přelatek zpět předměty potřeby v přemrštěné ceně.

(Rozh. ze dne 17. října 1921, Kr II 76/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při expositaře krajského novojičimského soudu v Mor. Ostravě ze dne 15. ledna 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování dle § 7 odstavec prvý zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že, využívaje mimořádných válkou vyvolaných poměrů, dával sobě poskytnouti za předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu a to za jednu cigaretu sportku 70 h. Po stránce skutkové zjistil soud, že obžalovaný jako platící číšník v hotelu více hostům, kteří za jedno pivo, jež stálo tehdy 1 K 30 h; platili 2 K, místo by vrátil 70 h, dal jednu cigaretu sportku; že tímto jednáním si chtěl v pomoci v nouzi o drobné, že však, ježto sportky, jež režijní cena činí 16 h, koupil po 40 h, vydělal na jedné cigaretě 30 h, čili 75 procent; že cena 70 h, ježto obžalovaný mimo ceny nabývací jiné režie neměl, jest přemrštěna a že obžalovanému, jenž jako číšník jakost a cenu sportek jistě znal, muselo býti zřejmým, že, žádaje za sportku 70 h, žádá cenu přemrštěnou. Výrok nalézacího soudu, jímž na základě těchto zjištění byl obžalovaný odsouzen pro přestupek § 7 odstavec prvý zákona o válečné lichvě, napadá zmateční stížnost s hlediska zmatečného důvodu čis 9 it. a) § 281 tr. ř. Stížnost dovozuje, že předražování jest deliktem dolosním, že pachatel chce za předměty potřeby dosíci nepřiměřeného zisku, vyžítkuje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, kdežto v tomto případě nelze za to máti, že obžalovaný takový úmysl měl, to tím méně, ano se obžalovanému nejednalo o to, by docílil přemrštěného zisku, nebo by vyhlal do výše ceny kuřiva, nýbrž o to, by si vypomohl z nouze o drobné způsobem, jenž se mu zdál vhodným; v trestním řízení prý nevyšlo na jevo, že obžalovaný hostům cigarety prodával, nýbrž bylo pouze zjištěno, že hostům, aniž by s tím projevíli souhlas, vraceł místo drobných peněz po cigaretě; skutková podstata předražování byla by však dána jen tehdy, kdyby byl obžalovaný požadoval nebo sobě dal poskytnouti od hosta, jenž by požádal o cigaretu, nepřiměřenou cenu. Vývody zmateční stížnosti jsou mylny. Pojem předražování vyžaduje pouze, by cena, za kterou předmět potřeby pachatelem na jinou osobu převeden byl nebo se převáděl, byla zřejmě přemrštěna, by pachatel přemrštěnosti si byl vědom a by přemrštěností ceny vyžítkoval mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Není zapotřebí, by osobní zisk pachatelův byl přemrštěným, ani by pachatel nepřiměřeného zisku se domáhal; nezáleží ani na tom, jakou soukromoprávní smlouvou předmět byl převeden, ani na tom, proč

ku převodu došlo. Že cena 70 h byla zřejmě přemrštěna a že obžalovaný této přemrštěnosti si byl vědom, rozsudek výslovně zjistil; zjistil nad to 75 proc. výdělek obžalovaného; jsou tedy v tomto směru vývody stížnosti jen nepřipustným brojením proti skutkovým zjištěním v rozsudku obsaženým. Ovšem převod cigaret se nestal z právního titulu koupě, pokud se týče prodeje, nýbrž jako dání věci na místo placení; avšak ani doslov, ani smysl § 7 zákona o válečné lichvě, ani účel tohoto zákona neposkytují opory pro úzký výklad zmíněného zákonného ustanovení, vyslovený zmateční stížností a obmezující použití tohoto ustanovení na smlouvy tržové; vzhledem k využitkování mimořádných poměrů poválečných a docílení přemrštěných cen jest zajisté možno i tehdy, dává-li dlužník, by se sprostil svého dluhu, na místě hotových peněz předměty potřeby. Neuze o drobné byla podnětem jednání obžalovaného; nouze o drobné byla však i příčinou toho, že hosté neplatili odpočítanými penězi, rovnajícím se ceně piva, nýbrž většími penězi, na které bylo obžalovanému vráceno přebytek; v nouzi o drobné však byl stělesněn jeden z následků války, poněvadž za trvání války a i po jejím ukončení z různých příčin byla stažena a z oběhu zmizela část kovových mincí, jež byly v oběhu. S tím, že obžalovaný svým jednáním mimořádných poměrů poválečných úmyslně využíval, rozhodovací důvody ovšem podrobněji se nezabývají; avšak rozsudečný nálezn a rozhodovací důvody tvoří jeden navzájem se doplňující celek; zjišťuje-li nálezn rozsudečný veškeré známky přestupku předražování podle § 7 čis. 1 zák. o válečné lichvě, v soulase se zněním tohoto paragrafu, zjišťuje tím i úmysl využívat mimořádných poměrů poválečných; podrobněji toto zjištění odůvodňovati, nebylo povinností soudu ani s hlediska § 270 tr. ř., ježto obhajoba neuvědla skutečností, jež by činily pochybným závěr o úmyslu pachatelově, to tím méně, protože za normálních poměrů nikdo by na myšlenku, jednati tak, jak obžalovaný, nepřipadl a obžalovaný v nouzi o drobné si mohl pomoci i jiným způsobem.

Čis. 576.

Byla-li při hlavním přelíčení přes odpor obžalovaného přečtena výpověď svědka, jehož výslechn byl předseda zařídil teprve po vznesení obžaloby, lze proti tomu brojiti pouze z důvodu zmatečnosti dle čis. 4 § 281 tr. ř., nikoliv však z důvodů čis. 2 neb 3 téhož paragrafu.

Odborné vědomosti přísedčícího lichevního soudu nenahrazují posudku znaleckého.

(Rozh. ze dne 18. října 1921, Kr I 934/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem § 3 čis. 1 druhá věta zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaný shledává důvod zmatečnosti čis. 2 a též čis. 3 § 281 tr. ř. v tom, že výpověď svědka Josefa V., který, když již byla proti stěžovateli vznesena obžaloba, byl z usnesení předsedy hlavního přelíčení vyslechnut soudem dožádaným, ale k hlavnímu přelíčení nebyl obeslán, byla při hlavním přelíčení přečtena k návrhu státního zástupce, ačkoli obžalovaný svým obhájcem se ohradil proti jejímu přečtení. Oproti tomu sluší předem uvést, že tvrzení obsažené ve zmateční stížnosti, že byl při hlavním přelíčení přečten protokol svědka Jana V., neodpovídá protokolu o hlavním přelíčení, jelikož dle znění tohoto protokolu byla čtena svědecká výpověď Josefa V. Pokud jde o věc samu, jest ovšem pravda, že dle § 252 tr. ř. odstavec čtvrtý mchou svědecké protokoly býti při hlavním přelíčení přečteny pouze tehdy, když jak obžalobce, tak i obžalovaný jsou s tím srozuměni, ale vzhledem k obsahu čis. 3 § 281 tr. ř., v němž § 252 tr. ř. není citován, není tím, že přes nesouhlas jedné z uvedených stran byl při hlavním přelíčení přečten protokol svědecký, dán důvod zmatečnosti čis. 3 § 281 tr. ř. Důvod zmatečnosti čis. 2 § 281 tr. ř. byl by odůvodněn jen tehda, kdyby sepsání svědecké výpovědi v předběžném vyhledávání nebo vyšetřování bylo samo sebou zmatečným (viz §§ 151, 152, 170 tr. ř.); takováto sankce není však uložena na sepsání protokolu o výslechn svědka, jež zařídil předseda hlavního přelíčení po vznesení obžaloby, a nelze zde proto mluviti o zmatečnosti dle čis. 2 § 281 tr. ř. Důvod jeho odpor byl přečten při hlavním přelíčení svědecký protokol Josefa V., jednak že byly lichevní soudem zamítnuty důkazy, nabídnuté o tom, že následkem krupobití, které mu zničilo žito úplně, pšenici a ječmen z polovice, a oves více než z polovice, vymlátil pšenice pouze 7 q, žito 1 q, ječmene 38 q a ovsu 27 q, a že na osevu obilnin (tvrdého obilí) na 24 korců spotřeboval 18 q 24 kg. Oprávněnost tohoto důvodu zmatečnosti závisí na otázce, zda vytýkaným postupem nalézacího soudu byly pomínuty nebo nesprávně vyloženy zákony nebo zásady trestního řízení, jichž šetřiti káže podstata řízení, zabezpečujícího trestní stíhání a hájení. Předpisy trestního řádu, pokud jde o hlavní přelíčení, jsou ovládány zásadou ústnosti a bezprostřednosti a jest jejím důsledkem jednak, že nejen členové nalézacího soudu, nýbrž i účastníci líčení (strany) mohou osobám vyslýchaným klásti otázky (§ 249 tr. ř.), jednak že nalézací soud je povinen dbáti výjimky z této zásady, stanovené v § 252 tr. ř. Lichevní soud porušil ji ve dvojnásobném směru, jednak tím, že přes odpor obžalovaného dal přečísti svědecký protokol Josefa V., a jednak tím, že k odůvodnění zjištění, mnoho-li obžalovaný obilí sklídl, a mnoho-li ze sklizeného obilí spotřeboval, užil odborných vědomostí jednoho ze svých přísedčících z rolnického stavu. Jmenovitě v tomto poslednějším směru jde tu vlastně o znalecký posudek nekontrolovatelný, a poněvadž ani ve směru prvnějším lichevní soud neuvědln pro své usnesení žádných důvodů, ač k tomu dle § 238 tr. ř. byl povinen, dlužno postup lichevního soudu, kterým bylo obžalovanému znemožněno, dotázkami ve smyslu § 249 tr. ř. věc objasniti, pokládati s hlediska čis. 4 § 281 tr. ř. zmatečným.

Čís. 577.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Přečin dle § 23 čís. 4 cís. nařízení jest povahy podpurné vůči ostatním
trestným činům téhož nařízení.**

(Rozh. ze dne 18. října 1921, Kr II 73/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci ze dne 22. srpna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování ve smyslu § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek uznává obžalovaného vinným přečinem předražování pouštěním se do pletich, způsobilých zvyšovati ceny předmětů potřeby ve smyslu § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Po stránce subjektivní náleží ke skutkové podstatě tohoto přečinu vědomí pachatelovo, že jednání jeho je způsobilé zvyšovati ceny předmětů potřeby. Rozsudek tohoto zjištění neobsahuje a vůbec se otázkou subjektivní neobírá ve směrech právně rozhodných. To stížnost též vytýká. Již proto je stížnost odůvodněna. Než rozsudek pochybil také v ohledu právního posouzení případu. Spatřuje v objektivním ohledu skutkovou podstatu pletich v tom, že obžalovaný platil přemrštěné ceny maximální daleko převyšující ceny za selata, a že selata zase za ceny ještě zvýšenější prodával dále. Rozsudek vyvozuje z tohoto stavu skutkového, že činnost obžalovaného byla způsobilou, aby cena selat, předmětů potřeby, byla zvýšena. Oprávnění obžalovaného k obchodu selaty rozsudek nevyklučuje. Jest arci správné, že každá forma předražování vede k zvyšování cen a že tedy i předražování t. zv. přímé vyznačuje se v podstatě způsobilostí účinkovati na ceny ve směru vzestupném. Než rozsudek přehlédl, že deliktová forma § 23 čís. 4, odstavec druhý, cit. nař. je povahy podpurné, která ustupuje před deliktovou formou speciální, jakou má na mysli zejména zákaz § 20 téhož cís. nař. Co rozsudek zjišťuje a obžalovanému k tíži klade, nepoukazuje na činnost, která by nemohla být postižena již dle ustanovení § 20. Bez dalších zjištění, jež by rámec tohoto paragrafu přesahovala, je tedy použití § 23 čís. 4 cís. nař. pochybeno.

Čís. 578.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pletichy spáchané obchodováním líhem. Pachatelem jest i ten, kdo
určil prodejní cenu v zastoupení druhého. Lhostejno, zda zboží přes právní
předpisy zůstane zevně u prvního článku a jím se předá přímo článku
poslednímu.**

Není »prodejem pod rukou« (§ 12 cit. zák.), děl-li se prodej v krámě veřejně, aniž by byli kupci vybíráni.

(Rozh. ze dne 21. října 1921, Kr I 470/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku liehevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 17. ledna 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečního důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. dovozuje stížnost, že není předpisů o obchodu líhem, zejména ne předpisu, že se smí prodávati jen určité množství, a že nejsou zavedeny odběrné lístky na líh; stěžovatel byl oprávněn a povinen líh prodati, a ježto nejsou stanoveny náležitosti, za nichž líh co do množství zboží a do osoby směl býti prodán, nelze shledati trestný čin v tom, že nalézací soud nepokládá množství zboží a osobu kupce za námitek prosté. Stížnost jest na omylu. Byť by přimyslu lihovarského a hospodaření líhem neobsahovalo podrobných předpisů druhu vytčeného, ani nezavádělo lístků odběrných, označuje přece v § 6 úkolem čs. komise líhové jakožto pomocného státního orgánu, aby byla tuzemská potřeba líhu dle jednotlivých druhů upotřebení nejúčelněji kryta, a v § 11 úkolem předsednictva této komise, stanoviti individuální přiděly pro spotřebu všeobecnou a průmyslovou a dozírati na použití líhu pro spotřebu tuzemskou; zásadě individuálního přidělu přiči se však nepochybně, odnímá-li se líh, který byl uvolněn a přidělen za účelem rozprodeje spotřebitelům, to jest osobám, jímž je ho třeba v domácnosti neb v maloživnosti, tomuto účelu a uvede-li se líh takový znova do obchodu, čímž povstává nebezpečí, že se ho konečně upotřebí k jinému účelu, než k jakému byl uvolněn, po případě dokonce k vývozu. Zásady, že jest nepřipustno, upotřebiti líhu k jinému účelu, než pro který byl přidělen, jest četiti zejména i obchodníku živnostensky oprávněnému, tím spíše, kdyžť obchodnictvo čerpá oprávnění k byti a zisku překupnickému z úkolu opatrovati obyvatelstvu předměty potřeby co nejvydatněji, co nejrychleji a co nejlaciněji, a proto jest se mu uvarovati všeho, co přechod zboží prodávajícího zdražuje. Líh, o nějž jde, byl stěžovateli přidělen, aby jej rozprodal spotřebitelům. Nebylo tedy zapotřebí dalšího článku překupnického mezi držitelem zboží a spotřebitelem; zvyk řádného obchodu naopak vyžadoval, aby líh byl bezprostředně v drobném rozprodán. Nelze proto přes živnostenské oprávnění stěžovatele míti za právně mylné, shledal-li soud řetězový obchod a trestné pletichy v tom, že stěžovatel v úmyslu, směrujícím ku zvýšení vlastního zisku, přenechal líh, přidělený mu k rozprodeji na spotřebitele, třetí osobě, aby tato dalším prodejem vydělala. S hlediska téhož hmotněprávního důvodu § 281 čís. 9 a) tr. zák. dovozuje stížnost Vladimíra S-a, že se nedopustil ani řetězového obchodu ani pletich, ježto nebyl smluvníkem, nebyl subjektem obchodu, nevyjednával, nýbrž vydal pouze k příkazu otcovu zboží a přijal peníze. Avšak stížnost nevychází při tom z celého skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného. Rozsudek nezjišťuje pouze, že stěžovatel vydával zboží a přijímal peníze, nýbrž zjišťuje též, že stěžovatel Vladimír S. určil cenu 53 Kč, později 65 Kč; cena jest podstatnou částí kupní smlouvy, určením

ceny vystupoval a jednal tedy stěžovatel jako smluvník (byť snad v zastoupení otcově), a zúčastnil se tak jako subjekt jednání o řetězovém obchodě a pletichářském přechodu zboží. Zákon v § 11 čís. 4 zák. o válečné lichvě nerozeznává, v jaké roli a v kterém období pachatel do jednání, směřujícího k protizákonnému nakládání se zbožím, zasáhl; stačí, když byl vědomě součinným za tím účelem, aby způsobem, vymykajícím se z kolejí řádného obchodu a rozmnožujícím počet osob, při přechodu zboží činných, o další zbytečný článek, zboží se dostalo do rukou třetí osoby, zdražené o neoprávněný zisk zcela zbytečného překupníka. Že však Vladimír S. takovým způsobem byl činným, jest rozsudkem zjištěno. K dalším vývodům, připojeným k předpokladům, že zboží bylo bez zásáhnutí B-ova prodáno spolubžalovanými přímo J-ovi a R-ovi, že B. nebyl článkem řetězu, nýbrž pouhým přimluvčím, že B. řekl, že líh potřebuje pro známé, což si stěžovatelé vykládali tak, že jimi známí spotřebitelé mají býti zaopatřeni líhem, a že byla požadována pouze cena 45 Kč za litr, nelze rovněž bráti zřetel; tyto předpoklady se přiči zjištěním scudu, stížnosti však při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečného § 281 čís. 9 a) tr. ř. jest vycházeti ze skutkového děje nalézacím soudem zjištěného a zrušovací soud dle § 288 čís. 3 tr. ř. rozhoduje na základě skutečností, které zjistil soud první instance. Budiž jen podotčeno, že pojmu řetězového obchodu a trestných pletich není na závalu, nebylo-li zboží také skutečně převedeno do rukou překupníků; naopak jest způsob, kdy přes právní převody zboží zevně zůstane v držení prvního článku a jím se předá teprve přímo poslednímu článku řetězu, tím nebezpečnější, poněvadž zmenšuje možnost objevení takovýchto rejdů, danou jinak několikerým faktickým převážením nebo přenášením zboží. Výroky ohledně zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř. doplnil obhájce při líčení v ten rozum, že jednání Františka S-a mohlo by býti snad právně podřazeno ustanovení § 12 zákona o lichvě, poněvadž o Františku S-ovi lze toliko tvrditi, že líh prodával pod rukou. Tento právní názor stěžovatele nelze rovněž sdíleti. Pojem prodávání pod rukou předpokládá totiž, že prodej se děje nevěřejně, tajně, tím způsobem, že prodávatel si kupce vybírá, některým z nich zboží prodává, jiným však neprodává a tak prodejem pod rukou veřejný prodej předmětů potřeby podstatně obmezuje aneb jej zastavuje. To však nelze tvrditi o Františku S-ovi, kdyžž, jak ze zjištění soudu nalézacího vyplývá, líh byl prodáván v jeho obchodě veřejně, aniž by byli kupci nějak tajně vybírání a tak prodej líhu obmezován aneb snad zastaven.

Čís. 579.

Rušení míru domovního (§ 83 tr. zák.).

Spadá sem i vstup zaměstnanců do kanceláře, nestal-li se ani v záležitostech pracovních ani služebních.

»Lidmi domácími« jsou všechny osoby, které se dle vůle majitelovy zdržují trvale nebo přechodně v domě.

»Násilím« jest též násilí psychické.

(Rozh. ze dne 22. října 1921, Kr I 98/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 13. prosince 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle § 83 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce objektivní vytýká stížnost, provádějíc důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř., že v domě, o něž jde, jsou jen kanceláře, do nichž mají volný vstup jak úředníci, tak i dělníci, na dole zaměstnaní, že svědek M., jakož i těžiči (majitelé dolu) bydlí mimo tento dům, pročez nelze prý počítati onoho svědka k domácím lidem majitele domu, a že nebylo vykonáno násilí ani na osobě svědka ani na majetku. Stížnost jest na omylu. Byli-li stěžovatelé zaměstnanci dolu, což ostatně rozsudkem není výslovně zjištěno, byl jim vstup do kanceláře volný pouze, chodili-li tam v záležitostech pracovních nebo služebních; nemohli však předpokládati, že majitel nebo zmocněný jím zástupce souhlasí s tím, aby vstupovali do kanceláře, když tak učinili v úmyslu násilném za účelem vynucení v rozsudku zmíněných rozhodnutí dozorčího úředníka; nehledíc k tomu, že rozsudek zjišťuje, že si stěžovatelé, zejména v době vtrhnutí do kanceláří, byli vědomí bezprávnosti svého jednání. Stížnost přehlíží dále, že, nehledíc k tomu, že svědek M. jakožto úředník, pověřený majitelem dolu dozorem nad dolem, byl zástupcem majitelky dolu a že proto násilí, vykonané na tomto zástupci, bylo násilím vykonaným na majiteli, pojem »lidé domácí« (§ 83) jest rozsáhlejší než pojem »společníci domácnosti« (§§ 176 II. b), 210, 281, 504 tr. zák.), a zahrnuje v sobě všechny osoby, které se dle vůle majitelovy zdržují trvale neb přechodně v domě, zejména dlí-li v domě, aby v místnostech, jim v domě majitelem přikázaných konali práce, majitelem domu jim uložené, jak tomu bylo u svědka M-a. Násilím ve smyslu § 83 tr. zák. není jen násilí fyzické, t. j. násilné bezprostřední vztažení ruky, nýbrž násilím jest i násilí psychické, nátlak na vůli osoby přepadené, zejména nebezpečné vyhrůžky, jež zákon nejen v §§ 81, 98, 125, 174 I. b) tr. zák. staví na roveň násilnému vztažení ruky, skutečnému násilí, skutečně vykonanému násilí, nýbrž v § 190 tr. zák. uvádí přímo jako násilí; správně proto nalézací soud použil zákona, shledal-li násilí také v nebezpečném vyhrožování a v tom, že svědek byl těmito výhrůžkami a celou situací, stěžovatelé přivoděnou, nucen odvolati výpověď dělníka a vypověděti dozorce, k čemuž by se byl neohodňoval, kdyby nebylo bývalo nátlaku výhrůžkami a zlým nakiádáním.

Čís. 580.

Předpisu § 187 tr. zák. nelze použití, jde-li o zločin zneužití moci úřední.

(Rozh. ze dne 22. října 1921, Kr I 213/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 24. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití moci úřední podle § 101 tr. zák. — mimo jiné z těchto

Trestal rozhodnutí. III.

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje s hlediska zmatečního důvodu čís. 5 § 344 tr. ř., že nebylo vyhověno návrhu obhájcovu, by dána byla dodatečná otázka ve smyslu § 187 tr. zák. Jelikož porušení zákonitých předpisů o kladení otázek tvoří samostatný důvod zmatečnosti dle § 344 čís. 6 tr. ř., nelze dotčenou výtku uplatňovat jako všeobecný důvod zmatečnosti dle § 344 tr. zák. čís. 5. Než i uplatňování s hlediska zmatku dle § 344 čís. 6 tr. ř. brání předpis předposledního odstavce § 344 tr. ř. Neboť dobrodlní § 187 tr. zák. nepřichází v úvahu pro beztrestnost v případě zločinu § 101 tr. zák., nýbrž bylo by přišlo toliko v úvahu v případě odsouzení pro krádež. Ježto však porotcové zodpověděli již první hlavní otázku, znějící na zločin zneužití moci úřední, kladně, takže ku zodpovězení eventuelní otázky na krádež vůbec ani nedošlo, jest nepochybným, že nepoložení otázky ve smyslu § 187 tr. zák. nemohlo býti obžalovanému na újmu.

Čís. 581.

Pod skutkovou podstatu § 65 a) tr. zák. spadají po případě i útoky proti vládě odstouplé, má-li býti jimi popuzováno proti státní správě vůbec.

(Rozh. ze dne 22. října 1921, Kr II 262/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 11. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. a) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc porotnímu soudu v Brně, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytyká rozsudku zmatek dle § 281 čís. 9 a) b) tr. ř., ježto zjištěný výrok stěžovatelův na schůzi: »že republika pro dělnictvo nic neudělala, že ministři soudruzi dělníky zradili a že je třeba ze strany je vyloučiti«, nejsou trestnými vůbec, nýbrž jen ve smyslu ústavních zákonů (§ 117 ústavní listiny) republiky dovolenou kritikou. Uvedený paragraf ústavní listiny zásadně povoluje volný projev mínění slovem, písemem, tiskem, obrazem a pod. »jen v mezích zákona« a vylučuje tedy projev mínění, přesahující meze § 65 tr. zák. Dlužno ovšem přisvědčiti stížnosti, že předpis § 65 a) tr. zák., který s hlediska absolutistické doby vydání zákona postihoval by téměř každou nepříznivou kritiku vládních výkonů, v době ústavou zaručených práv státního občanstva vyžaduje výkladu méně doslovného, liberálnějšího. Slova shora uvedená obsahují jistě nepříznivou kritiku výkonů vlády, ovšem vzhledem k tomu, že v době schůze zástupci sociálně demokratické strany ve vládě již nebyli, spíše vlády odstouplé. Než ani to nevylučovalo by ještě zásadně použití předpisu § 65 a) tr. zák., kdyby bylo bezvadně zjištěno, že dle úmyslu řečníkova útokem proti vládě odstouplé a jejím členům popuzováno býti mělo k opovržení a nenávisti proti státní správě vůbec, k čemuž by za

poměrů tehdejších ani útok takový nemusil býti nezpůsobitelným. Než po stránce subjektivní dává rozsudek jen výraz názoru soudu, že si byli obžalovaní trestných činů dobře vědomi, »což prý nejlépe z výsledků průvodního řízení jest vidno, aniž tvrzení obžalovaných vyvráceno jest jmenovanými svědky«. S tak málo význačným obsahem výroku, v němž soud shledal popuzování k opovržení a nenávisti proti správě státu, nelze řešiti otázku, zda šlo v tomto případě skutečně o zločin dle § 65 a) tr. zák., jak vyslovuje rozsudek, či jen o velmi nepříznivou kritiku dřívější vlády, ani způsobem pozitivním, ani negativním, a nutno výrok odsuzující, o tento nedostatečný podklad se opírající, nazvatí právně pochybeným.

Čís. 582.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Hostinský není oprávněn, by překročil nejvyšší cenu piva z důvodu, že poskytl bez úplaty vyhrazenou místnost.**

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kr I 599/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 2. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 7, odstavec první a třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Výrok, odsuzující stěžovatele pro předražování piva, má stížnost za právně pochybený, ježto prý tu nebylo využití mimořádných poměrů válkou způsobených a nešlo též o cenu přemrštěnou. Bylať prý cena piva zvyšována pouze příslušníkům organizace národně sociální, konavším v hostinci stěžovatelově schůzi, aniž organizace platila nějaké úplaty za používání hostinské místnosti, jak prý obvyklo. Vůči dnešním poměrům dělnictva je prý zvýšení ceny sklenice piva o 10 haléřů zcela nepatrným a nebylať prý cena piva zvýšena ani o tolik, co činil by příspěvek za používání místnosti. Rozsudek především odmítá hájení se obžalovaného při hlavním přeličení, že by býval měl obžalovaný ujednáno s předsednictvím organizace požadování příplatku, a připouští jen, což ale s hlediska § 7 lichevního zákona je nerozhodno, že členové organizace ničeho proti němu nenamítali, poněvadž zákon tresce i pouhé přijetí přemrštěné ceny dobrovolně poskytnuté. Jinak však přisvědčiti jest právnímu názoru soudu lichevního, že by ani takové ujednání nebyvalo opravňovalo stěžovatele požadovati za pivo cenu, převyšující značně cenu vládním nařízením ustanovenou. Byl-li obžalovaný toho mínění, že mu návštěva členstva organizace při schůzi větším odbytem piva náklad propůjčení hostinské místnosti nenahradí, — že by byla vyhrazena zvláštní místnost pro členy organizace, nebylo nikde tvrzeno, — bylo na něm, by si s pořadatelstvem přiměřenou úplatu vyjednal. Cenu vzhledem ku ceně úřední zřejmě přemrštěnou ani pod titulem úplaty za místností od členů požadovati neměl, ježto v tom spočívá obcházení cenového nařízení na újmu jednotlivých

spotřebitelů, jež alespoň dává na jevo snahu využítovati mimořádných poměrů válečných. Jelikož pak soud nalézací dospěl na podkladě výsledků hlavního přelíčení skutečně ku přesvědčení, že se toto požadování ceny, zřejmě přemrštěné, stalo v úmyslu, na újmu spotřebitelů co nejvíce využití pro svůj užitek mimořádných poměrů válkou přivoděných, nelze shledati podřadění pod § 7 odstavec první a třetí lichvevního zákona právně pochybným.

Čís. 583.

Jde o krádež, nikoliv o zpronevěru, zadržel-li si správce lesa peníz za dřevo, k jehož prodeji nebyl oprávněn.

Starosta obce není vždy »vrchností« ve smyslu § 187 tr. zák.

Pro posouzení beztrestnosti dle § 187 tr. zák. jest rozhodno, kdy se stalo ujednání o náhradě škody; lhůstojno, kdy ujednání to bylo příslušným činitelem schváleno pokud se týče kdy na dotvrzení jeho zřízena byla zástava; nezáleží na tom, komu patřily věci dané do zástavy.

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kt I 257/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 14. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 179 tr. zák. a zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu prodal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční důvod č. 10 § 281 tr. ř. provádí stížnost taktó: správce lesa, jehož dohledu je svěřen les a jehož oprávnění k prodeji dříví jest omezeno, nedopouští se trestného činu již tím, že překročuje meze svého oprávnění; teprv tím, když se rozhodne, že peníze, odevzdané mu kupujícími za tím účelem, by je odvedl tomu, kdo ho ustanovil k dohledu, neodvede, nýbrž že jich jinak upotřebí a sice pro sebe, vyčerpá se skutková povaha trestného činu, nikoliv však krádeže, nýbrž zpronevěry. Stížnost stromů získané bylo stěžovateli svěřeno v tom smyslu, že byl oprávněn, aby nakládal, po případě prodejem dříví, s dřívím takovým způsobem, že se jím dříví vybavuje z mezí dosahu faktické moci majitelovy; nalézací soud naopak zjistil, že dříví v lese jsou, byť bylo svěřeno péči a dohledu stěžovatelově, zůstalo v držení obce Ž., že stěžovatel nebyl oprávněn prodávati větší a cennější množství dříví, že mu bylo pouze mlčky po případě dovoleno, by prodával menší množství méněcenného dříví a aby výtěžek odváděl pokladně obecní, že stěžovatel nemohl býti v pochybnosti o tom, že k tomu, co učinil, nemá práva, že stěžovatel jednal při prodeji dříví proti svému nejlepšímu vědomí, to tím spíše, kdyžž mezi dřívím, které stěžovatel prodal, bylo také dříví větší ceny, na př. stavební dříví v ceně 3027 K 50 h, ohledně kterýchžto položek nemohl býti stěžovatel v pochybnosti, že zcizuje dříví bezprávně. Z těchto zjištění nalézacího soudu plyne,

že stěžovatel jednal vědomě bezprávně, tedy v úmyslu trestném, zákonem stíhaném nikoliv pouze v době, kdy predejně ceny zadržoval, nýbrž již v době, kdy dříví prodával, že si tedy osvojil nikoliv prodejní ceny, nýbrž dříví, jež pak prodával, a že odcizil dříví za účelem těchto prodejí z držení obce Ž. O tom, že dříví bylo a zůstalo v držení obce až do doby, kdy si je osvojil stěžovatel, nemůže býti pochybnosti, kdyžž zjištěno, že stěžovatel nebyl oprávněn k prodeji, že tedy držel dříví jen z příkazu a v zastoupení obce, by péčí o les a dohledem na dříví uchránil obec od újmy. Stěžovatel porušil tedy držbu obce, nikoliv důvěru v něho kladenou. Správná jest proto kvalifikace činnosti stěžovatelovy, k níž dospěl nalézací soud, nikoliv kvalifikace, již se domáhá stížnost. Má-li se však výtce rozuměti tak, že se jí napadá nepřesný postup soudu, který nezjišťuje, ve kterých případech se stěžovatel mohl pokládati za oprávněna k prodeji a ve kterých jednal vědomě bezprávně, jest výtka bezpředmětna, poněvadž nalézací soud uznal bez bližšího označení stěžovatele vinným krádeží dříví v ceně 2000 K převyšující a tato cena jest překročena již cenou dříví shora uvedeného, takže se nepřesným postupem nalézacího soudu nestala stěžovateli křivda, nehledíc ani k tomu, že doslov rozhodovacích důvodů nasvědčuje závěru, že nalézací soud měl za to, že si byl stěžovatel vědom bezprávnosti prodejí.

Bez-trestnost obžalovaného pro účinnou lítost vyloučil nalézací soud, vzav prokázaným, že se četnictvo dovědělo o poklescích stěžovatelových již dne 16. ledna 1920, že však stěžovatel dal zástavu za náhradu škody teprve později, že bylo narovnáno, o něž jde, schváleno městskou radou teprve 25. ledna 1920 a že nábytek, daný zástavou, nebyl výlučným majetkem jeho manželky, takže nemůže se dle mínění nalézacího soudu stěžovatel dovolávati ustanovení § 187 (správně § 188 tr. zák.), nehledíc ani k tomu, že nejen četnictvo, nýbrž i starosta města Ž., tedy vrchnost ve smyslu § 187 tr. zák., se dozvěděli o provinění stěžovatelově dříve, než všechna škoda byla napravena. Tomuto výroku odporuje stížnost, dovolávajíc se zmatečnických důvodů § 281 č. 9 lit. b), po případě č. 5 tr. ř. a to právem. Nelze především přisvědčiti mínění soudu nalézacího, že bez-trestnost obžalovaného vyloučena jest proto, že starosta zvěděl o provinění obžalovaného dříve, nežli škoda byla nahrazena. »Jinou vrchností« uvedenou v § 187 tr. zák. souřadně vedle soudů, jsou orgány veřejné správy, jež mají pečovati o bezpečnost stíhaným deliktů s hlediska nápravy porušeného veřejného právního řádu. Takovým orgánem, aspoň nutně a za všech okolností, není představený obce. Není zákona, jenž by to stanovil, a nelze toho dovoditi ani z obecního zřízení. Čl. V. zákona ze dne 5. března 1862, č. 18 ř. zák. a souhlasně § 28 obecního zřízení pro Čechy ze dne 16. dubna 1864, č. 7 z. zák. uvádí »péči o bezpečnost osoby a majetku« mezi záležitostmi samostatné působnosti obce, t. j. záležitostmi, jež se jejího zájmu po výtce dotýkají a jež obec ve svém obvodu vlastní svou mocí opatřiti a provésti jest s to, čímž zásadně omezena jest tato péče na preventivní policejní opatření proti poškození osoby a majetku, zejména když obecní řád v dalších ustanoveních v této příčině na tom přestává, uložiti jednak obecnímu výberu povinnost, povolití peněžní prostředky, potřebné pro vykonávání místní policie (§ 36), a ručiti za škodu, vzešlou zanedbáním této povinnosti (§ 37), jednak zavazuje představeného obce, by v čas učinil potřebná opatření a zařízení k vykoná-

vání místní policie a staral se o opatření peněžních prostředků k tomu potřebných (§ 59). Stíhání deliktů s hlediska represivního vůbec vypadá z rámce samostatné působnosti obce, vymezené obecním zřízením, aniž jest představenému obce zvláště uloženo, buďsi obecním zřízením, buďsi jiným zákonem. Nelze tudíž uznati, že by představený obce za všech okolností vybaven byl mocí vrchnosti ve smyslu § 187 tr. zák. a tudíž vždy za vrchnost považován býti musil. V odpor vzatý rozsudek neuvádí důvodů pro mínění, že představený obce skutečně jako vrchnost zvěděl o poklescích obžalovaného. Odůvodnění toho bylo tím více potřebí, ježto představený obce již svým úřadem pověřen jest správou jmění obecního (§ 57), v kteréžto vlastnosti vůbec není vrchností, tím méně vrchností ve smyslu § 187 tr. zák. Nesprávné jest dále mínění, uvedené pro odepření beztrestnosti obžalovaného, že zástava byla zřízena teprve po tom, když četnictvo již bylo zvědělo o provinění obžalovaného; sejde jen na tom, kdy smlouva ohledně náhrady, nesporně v dané lhůtě splněná, byla ujednána; vyžaduje-li schválení, nabývá právní účinnosti dnem ujednání, nikoliv dnem, kdy smlouva obecním výborem v Ž. byla schválena (25. ledna 1920). Zřízením zástavy bylo plnění smlouvy toliko zajištěno, nikoliv smlouva o náhradě zřízena. Konečně jest nerozhodno, komu patřily věci v zástavu dané, jen když pachatel, nikoli však třetí osoba za něho škodu napravil. Důsledkem vytknutých právních omylů, z nichž vycházel nalézací soud při řešení otázky, je-li zde beztrestnost obžalovaného po rozumu § 187 tr. zák., opomenul nalézací soud zjistiti, kterého dne ujednána byla náhrada mezi obžalovaným a zástupcem poškozené obce, zejména bylo-li narovnání učiněno, třeba s výhradou schválení obecního výboru, kdo byl zástupcem obce při onom narovnání a stalo-li se toto před 16. lednem 1920, kdy četnictvo důvěrně se dovědělo o poklescích obžalovaného.

Čís. 584.

Třebas nebylo lze podřaditi jednání pachatelovo skutkové podstatě § 373 tr. zák., přichází v úvahu ještě všeobecný předpis § 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kr I 365/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 1. března 1921, pokud jím obžalovaný sprostěn byl dle § 259 č. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §§ 373, 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem dle § 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, brojící proti výroku, osvobozujícímu obžalovaného od obžaloby pro přečin dle §§ 373, 335 tr. zák. jest odůvodněna. Jisto jest sice, že v první řadě byl to usmrcený Antonín K., otec obžalovaného, sám, jenž, zacházeje neopatrně se zbraní, o níž se dříve nepřesvědčil, není-li nabita, smrt svou zavinil. Než ani obžalovaného nelze důvodně uznati viny prostým, že by vlastní neopatrností nebezpečí, vzešlé z neopatrnosti otcovy, nebyl zvětšil. Ani on nepřesvědčil se spolehlivě,

zda není opakovací pistole italského původu, tedy systému zde nevšedního, kterou v bytě svých rodičů na stůl položil, nabita a nevybídli otce k opatrnosti, když tento pistolí v jeho přítomnosti do rukou vzal a neopatrně s ní zacházel. Ovšem staví se rozsudek, vycházející ze zjištění, že obžalovaný pokládá pistolí za nenabitou, poněvadž magacínek s náboji uschován byl ve zvláštní schránce koženého pouzdra na pistolí, na stanovisko, že obžalovaný mohl pokládati důvodně pistolí za nenabitou. Avšak okolnost ta vylučuje toliko, by opomenutí obžalovaného podřaděno bylo speciálnímu ustanovení § 373 tr. zák., nikoli však, aby nebylo podřaděno všeobecnému ustanovení § 335 tr. zák., dle něhož bylo nebezpečí neopatrností pachatelovou přivedeno nebo zvýšeno. Smrtelný výsledek, nastávší v tomto případě, dokazuje bezpečně, že okolnost, pro kterou dle zjištění soudu obžalovaný pokládá pistolí za nenabitou, neposkytovala spolehlivé záruky pro tuto domněnku a že nesprávným jest proto názor rozsudku, že obžalovaný mohl důvodně pokládati pistolí za nenabitou. Je-li však tomu tak, dlužno shledati neopatrnost dle § 335 tr. zák. trestuhodnou a spolu s vlastní neopatrností Antonína K. staršího smrt tohoto přivodivší v tom, že obžalovaný, nepřesvědčiv se dříve spolehlivě o skutečném stavu zbraně, tuto prostě na stůl položil, kde osobám neopatrným, neb spoléhajícím se na opatrnost obžalovaného stala se přístupnou, a otce svého ani k opatrnosti nevybídli. Dle toho jest výrok osvobozující obžalovaného od obžaloby protizákonným.

Čís. 585.

Podlouný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.)

Pojem spolupachatelství na podlouném vývozu nevyžaduje, by byla společnou činností pachatelů i ohledně oněch činů, jimiž se vyvážené předměty pro vývoz opatřují, pokud se týče po vývozu zpeněžení.

Obecnou cenou (§ 6 cit. zák.) jest tržní cena, obvyklá v době a místě, kdy a kde byl čin spáchán.

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kr I 452/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. února 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem nedokonaného podlouného vývozu dle § 8 tr. z. a § 2 lit. b) zákona ze dne 18. března 1920, č. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se zmatečného důvodu § 281 čís. 10 tr. ř. a dovozuje, že trestný čin, o nějž tu jde, zakládá pouze skutkovou podstatu přestupku dle § 2 čís. 1 lit. a) zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n., neboť 1. stěžovatelé nejednali ve vědomém spolupůsobení, byť byli přistiženi společně a byt oněch 600 vajec, o nějž jde, bylo pro nedostatek

jiné schránky v jednom koši, který nosili oba střídavě; vždyt prý každý z obou stěžovatelů byl vlastníkem jen 300 vajec, každý je koupil na svůj účet, každý je chtěl prodati na vlastní účet, každý prý je proto zodpovědným pouze za podloudný vývoz 300 vajec, jichž cena 500 Kč nedosahuje. 2. Dle § 6 zmíněného zákona zjišťuje se cena vyvážených věcí podle cen maximálních, a, není-li jich, podle obecné hodnoty věcí; směrná cena vajec činila v době činu 80 h; okolnost, v trestním oznámení uvedená, že tehdy bylo placeno 102—105 Kč za kopy, nemůže mít vlivu na zjištění ceny, poněvadž tento peníz nesouhlasí ani se směrnou cenou ani neodpovídá obecné hodnotě vajec. Dlužno prý přihlížeti k tomu, že cen takových za vejce mohlo býti docíleno pouze na hranici, kde byla právě příležitost k tomu, by vejce byla dopravena do cizozemska a tam prodávána draže. Obecná hodnota vajec je prý vlastně ještě nižší než cena směrná, což vyplývá z okolnosti, že finanční stráž docílila prodejem zabavených 600 vajec jen 240 Kč. Než napadený rozsudečný výrok, jež s důvody považovati dlužno za jeden celek částí, vzájemně se doplňujících, zjišťuje, že stěžovatelé ve vědomém oboplném spolupůsobení předsevzali činy, vedoucí ke skutečnému vykonání činu, dopravy 600 vajec v ceně 500 Kč převyšující do cizozemska; ovšem nalézací soud tento svůj výrok odůvodňuje pouze poukazem na doznání obžalovaných, na oznámení a na výpověď svědka J.; přesnějšího odůvodnění nebylo však ani dle § 270 č. 5 tr. ř. (v novém znění) třeba, kdyžž obžalovaní ani spolupachatelství ani cenu nebrali v pochybnost, doznávajíce, že vejce koupili po 98 K za kopy a udali, že se pokusili o vývoz vajec. Nedbajíc těchto zjištění nevychází stížnost bezvýhradně ze skutkového děje, zjištěného nalézacím soudem. Avšak i jinak jsou vývozu stížnosti bezdůvodny. Spolupachatelství při podloudném vývozu nevyžaduje společného úmyslu a společné činnosti pachatelů i ohledně oněch činů, jimiž se opatřují předměty, jichž se trestný skutek dotýká, anebo jimiž tyto předměty se zpeněžují po vývozu. Je proto lhostejno, či majetkem vejce byly, kdo je koupil, a kdo je měl v cizozemsku prodati. Stačí, stala-li se doprava pokud se týče pokus dopravy společnou činností stěžovatelů, což nalézací soud výslovně zjišťuje a sama stížnost připouští, uvádějíc, že stěžovatelé šli společně a nosili vejce, že si tedy při trestné činnosti, nedovolené dopravě předmětů potřeby do cizozemska, ve smyslu § 5 tr. zák. navzájem pomáhali. Směrné ceny nejsou totožny s cenami maximálními. Že by v době činu byly ceny maximální pro vejce, ani stížnost netvrdí. Cenu vyvážených věcí bylo proto dle § 6 zmíněného zákona zjišťovati dle obecné hodnoty vajec. Obecná cena (t. j. zjištěná hodnota, § 304 obč. zák.) věci jest dle § 305 obč. zák. cena, již se věc odhaduje podle užitku, který poskytuje obyčejně a všeobecně vzhledem k době a místu. Výrazem tohoto odhadu jsou tržní ceny, obvyklé v ten který čas, na tom kterém místě. Příčiny výše těchto cen jsou lhostejny, prohlásil-li tyto ceny sám zákon pro rozsah své platnosti směrodatnými, a lhostejna jest též výše výtěžku, docíleného při veřejném prodeji těchto věcí úřadem; výtěžek takového úředního prodeje jest pravidelně nižší skutečné hodnoty, pokud se týče obecné ceny. Správně tedy zjistil nalézací soud obecnou cenu vajec, přihlížeje k trestnímu oznámení, v kterém se uvádí, že se, což stížnost sama připouští, prodávala vejce v místě, jež je nejbližší místu činu, po 102 až 105 Kč za kopy, a k udání stěžovatelů, že koupili vejce po 98 Kč za kopy.

Čís. 586.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.).

Pouhé trpné chování se pachatelovo nestací.

Dolus superveniens prospívá pouze tomu, kdo již nabyt za předpokladů § 367 obč. zák. vlastnictví věci kradené.

Není třeba, by podílník měl zjištěného úmyslu.

Vůči všeobecnému ustanovení § 214 tr. zák. jest předpis § 185 tr. zák. ustanovením zvláštním.

(Rozh. ze dne 24. října 1921, Kr II 337/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku trestního oddělení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 30. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a), b) tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že Amalie T. donesla ve 3 kufrech ukradené věci v ceně asi 9600 Kč, jež koupila od zlodějí: jednou odpoledne (6. března 1920), do bytu svého švagra, stěžovatele, že mu při tom řekla, že koupila věci v L. a že má strach, by V., s nímž žije, toto zboží jí neprodal a výtěžek neprohrál a že proto prosila obžalovaného, by zboží u sebe schoval, což též učinil. Když pak v neděli na to (7. března 1920) stěžovatel se dozvěděl, že u Amalie E. provedena byla domovní prohlídka a u ní nalezeny byly ukradené věci, pojal ihned podezření, že i věci u něho uschované, pocházejí z krádeže, a odnesl ihned ony 3 kufry ku svému švagrovi W.; stěžovatel nabyt vědomosti o tom, že zboží pochází z krádeže, později, než zboží k němu bylo doneseno, a sice, jak byla provedena prohlídka u Amalie E. a uschoval zboží, věda, že pochází z krádeže, u W., by nemohlo býti u něho nalezeno. Soud dovozuje z těchto zjištěných okolností, že stěžovatel stížil svým jednáním majitelům znovunabytí moci nad odcizenými věcmi. Stěžovatel nemůže se dovolávati toho, že by se u něho jednalo pouze o zločin nadržování zločincům dle § 214 tr. zák., neboť pomoc, zločinu poskytnutá (§ 6 tr. zák.) u krádeže tím, že pachatel věci ukryje, spadá pod speciální ustanovení § 185 tr. zák. i v tom případě, když pachatel ukrývá ukradené věci nikoli v úmyslu ziskuchtivém, nýbrž pouze v úmyslu, by zatajil pátrající vrchnosti vypátrání zločinu nebo pachatele, tedy v tomto případě, aby chránil Amalii E.-ovou; neboť zde jde o přímé jednání, týkající se ukradené věci samé, a jednání takové podléhá jedině ustanovení § 185 tr. zák. Zmateční stížnost napadá rozsudek, dovolávajíc se zmatečnických důvodů § 281 č. 9 lit. b) a č. 10 tr. ř. Stížnost uvádí: pojem podílnictví na krádeži předpokládá samostatnou, přímo na ukradenou věc se vztahující činnost, stěžovatel však prý vůbec nepředsevzal žádné činnosti, neukryl vědomě kradených věcí, nepřivedl jich na sebe, aniž je prodával; trpěl pouze, že švagrová věci u něho uschovala. Skutková podstata podílnictví na krádeži vyhledává »pohnutky« ziskuchtivé, jedinou pohnutkou stěžovatelovou však bylo, že chtěl nějak pomoci své švagrové. Zločin je spáchán úmyslně jen tehdy, když pachatel již při činu jeho znal

a chtěl veškeré, pro ten který zločin charakteristické příznaky; stěžovatel však v době, kdy věci byly přineseny do jeho bytu, nevěděl, že jsou ukradené. Okolnost, že nabytí této vědomosti později, nemůže mu býti na újmu; ovšem donesl pak věci k W-ovi, avšak nechtěl je tím ani ukrýti, ani převést na sebe, nýbrž chtěl je »odklidit od sebe«, když slyšel, že četnictvo po nich pátrá. Na trestný skutek pachatelův bylo tedy použiti nikoliv ustanovení § 185 tr. zák., nýbrž ustanovení § 214 tr. zák. a stěžovatel měl jakožto švagr Amalie E-ové vzhledem k ustanovení § 216 tr. zák. býti sprostěn z obžaloby. Je zřejmo, že těmito vývody stížnost uplatňuje věcně jediný zmatečný důvod § 281 čís. 10 tr. ř., ježto by otázka, jsou-li zde okolnosti, pro které trestný skutek stěžovatelův nemůže býti trestán, vzhledem na ustanovení § 216 tr. zák. přišla v úvahu jen tehdy, kdyby v činnosti stěžovatelově při správném použití zákona spatřoval se jiný trestní čin, než který v něm shledal nalézací soud, totiž zločin nadřování zločincům dle § 214 tr. zák. Přisvědčiti jest však stížnosti pouze potud, že skutkovou podstatu podílnictví na krádeži nevyčerpává pouhé pasivní chování se pachatelovo, nýbrž že k této skutkové podstatě vyhledává se činnosti pachatelovy, týkající se věci samé, a to v případě ukrytí ukradených věcí činnosti, kterouž se znemožňuje neb aspoň stěžuje, by majitel sám nebo prostřednictvím vrchnosti, jejíž pomoci se dovolal, znova nenabytí moci nad věcí odcizenou; za takovou činnost však nepochybně dlužno považovati jednání stěžovatelovo, nalézacím soudem zjištěné, že odnesl věci ze svého bytu do bytu W-ova, by nemohly býti u něho nalezeny. Vědomosti o tom, že věci jsou ukradené, nabytí před touto činností, byť později, než věci přišly do jeho bytu. Tato okolnost jest v této trestní věci bezvýznamnou; dolus superveniens, pozdější nabytí vědomosti o vlastnosti věci jakožto věci ukradené má právní význam toliko u osoby, pro niž věc v době, kdy nabyta tohoto vědomí, již není věcí cizí; kdo za předpokladů § 367 obč. zák. nabytí věci, byť byla ukradena, o čemž však v době nabytí neví, stane se jejím vlastníkem; pro něho nestane se tato věc, i kdyby se později dověděl, že byla ukradena, věcí cizí; on drží věc i na dále z důvodu svého vlastnictví a původní majitel nemůže žádati na něm vrácení věci. Takovýchto předpokladů však u stěžovatele nebylo; vždyť držel věci nikoli z důvodu vlastnictví, nýbrž z důvodu, že u něho byly uschovány, neměl více práva než jeho švekrůše, která věci u něho uložila. Pro něho byly věci věcmi cizími a proti němu měl majitel věci veškerá práva, která plynou z vlastnictví, zejména právo, žádati vrácení věci. Pro názor, jakoby skutková podstata účastenství na krádeži vyhledávala zjištěného úmyslu, neposkytuje zákon opory; takový požadavek přičil by se ostatně účelům zákona, který ustanovením § 185 tr. zák. hledí zameziti, by nebylo znemožňováno nebo stěžováno pátrání po ukradené věci oddálením věci od osoby stěžovatelovy neb od osoby, které ji zloděj svěřil anebo předal. Ustanovení § 214 tr. zák. nemůže se stěžovatel dovolávat, poněvadž ukrytí ukradené věci, stalo-li se i v úmyslu, by zatajením jejím byly zatajeny půtahy, kteréž by mohly vésti k objevení pachatele, jest zvláštním druhem pomoci, poskytnuté po spáchání zločinu, pokud se týče nadřování zločincům, upraveným zvláštním ustanovením § 185 tr. zák., před kterýmžto speciálním ustanovením ustupuje všeobecné ustanovení § 214 tr. zák. K tvrzení stěžovatelovu, že věc nechtěl ukrýti, nýbrž jen se jí zbavití (»ji odklidit od sebe«), budiž jen podotknuto, že se

mohl, aniž by se stíjel se zákonem, věci zbavití tím, že by ji byl vrátil švekrůši nebo donesl pátrající vrchnosti. Právem proto shledal nalézací soud v činnosti stěžovatelově skutkovou podstatu zločinu podílnictví na krádeži.

Čís. 587.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Skutková podstata § 11 čís. 4 zákona lichevního nevyžaduje, by pletichářské jednání bylo předsevzato opětovně.
Tabák jest předmětem potřeby.**

(Rozh. ze dne 27. října 1921, Kr I 405/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. února 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., uplatňuje, že 1. stěžovatelka opatřila si kuřivo pouze jednou, kdežto pojem pletich vyhledává podloudný (správně pokoutný) způsob obchodu, to jest opakované kupování; 2. není vyloučeno, naopak je na nejvýše pravděpodobno, že vojín, od něhož se jí cigaret dostalo, obdržel cigarety od vojenské správy jako svůj přiděl, tedy jich dosáhl způsobem řádným, nikoliv podloudným (správně pokoutným), takže nebylo tu zboží, pokoutně získaného, jak vyhledává pojem pletich, 3. kuřivo není předmětem potřeby; potřebami, jež měl na mysli § 1 zákona o válečné lichvě, jsou životní potřeby v objektivním smyslu; kouření není životní potřebou lidskou, nýbrž pouze zlovykem bytí všeobecně rozšířeným, jemuž každý bez újmy zdraví může odvyknouti; kouření nejen že nemá příznivých fyziologických účinků, jeví přímo, zvláště u osob postrádajících dostatečné výživy, účinky na nejvýše škodlivé; mluví-li § 1 lich. zák. o potřebách, dlužno tomuto slovu rozuměti ve smyslu objektivním, nikoliv subjektivním; neboť ve smyslu subjektivním slouží jakákoli věc něčí potřebě, takže by bylo, kdyby byl subjektivní výklad správným, stačilo v § 1 zák. lichevního za předměty potřeby prohlásiti prostě všechny věci hmotné nebo aspoň všechny věci movité; 4. činnost stěžovatelčina nebyla způsobila, by stupňovala cenu kuřiva; prodá-li někdo cigarety za 30, místo za 28 h, nemůže to stupňovati cenu kuřiva; neboť cenu zboží stupňuje kupování, nikoliv prodej; obchodů určitým druhem zboží musí býti celá řada, by na cenu měly nějaký vliv; ostatně jest cena tabákových výrobků, zejména cigaret stanovena finančním erárem, takže jakékoli stupňování cen výrobků tabákové reže soukromými obchody je vyloučeno. Vývody stížnosti jsou právně mylny. Skutková podstata přečinu § 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě nepožaduje opakování činu pletichářského; zdražování předmětu potřeby, jemuž zmíněný zákon se snaží čeliti, může nastati také ojedinelým splněním skutkové povahy pletich, jimiž jest každá činnost, která

vybočujíc z kolejí řádného, zejména z kolejí dle stávajících předpisů dovoleného obchodu; prodlužuje přechod zboží z výroby do spotřeby a dává těžiti osobám, při řádném obchodu naprosto zbytečným. Činnost stěžovatelčina, rozsudkem zjištěná, příčí se platným předpisům o obchodování tabákem; vždyť stát uznává za jediného prostředníka prodeje výrobků tabákové režie mezi touto a spotřebiteli koncesované trafikanty; veškerý prodej a nákup těchto výrobků mimo zmíněnou, správními předpisy arčeno-nou cestu, děje se pod rukou, způsobem pokoutním a jest již tím pletichami, tudíž i tehdy, byly-li výrobky tabákové režie již vydány spotřebitelům, kteří, nespotebovavše jich, prodávají neb úplatně přenechají je osobám, které je zcizují dále s výdělkem. Činnost stěžovatelčina dala těžiti netoliko jí, jež prodávala za ceny vyšší, než byly její ceny nabývací, nýbrž i osobám jiným, neboť převzala cigarety uherky za cenu po 28 h, tedy za cenu, více než třikrát vyšší než cena režijní (8 h). Zákon nepožaduje, by pletichy byly způsobily, stupňovají cenu všeobecně neb v rozsáhlejší oblasti. Stačí, nastal-li nebo mohl-li nastati tento účinek u onoho množství zboží, které bylo zasaženo činností pachatelovou. Že tomu tak bylo při činnosti stěžovatelčině, zjišťuje soud nalézací; vždyť dle jeho zjištění stěžovatelka opatřila si cigarety uherky (jichž režijní cena jest po 8 h) za nadměrnou cenu 28 h za účelem dalšího zcizení a prodala je, stupňujíc prodejní cenu nad cenu nabývací o peníz, jenž nebyl přesně zjištěn, jenž však činí nejméně 2 h při jedné cigaretě. Zákon nerozeznává při definici pojmu předmětů potřeby, je-li potřeba nutná, čili nic; rozhodným jest proto pouze, zda-li obyvatelstvo nebo jeho část má potřebu, která se ukojí tím kterým předmětem; že předmětem potřeby v tomto smyslu jest kuřivo, nelze zejména vzhledem k jeho fyziologickým účinkům, v rozsudku první stolice případně uvedeným, bráti v pochybnost, to tím méně, když jest v nejširších vrstvách obyvatelstva zakořeněnou tou měrou, že leckterý kuřák, než by se zřekl kouření, raději si odepře jiné předměty potřeby, byť pro život nutnější a prospěšnější; a když sám stát uznával potřebu kuřiva pro převalnou část obyvatelstva tím, že se zařízením tabačenek staral o to, by se nedostatečné zásoby kuřiva co nejstejnoměrněji a nejspravedlivěji rozdělovaly mezi všechny spotřebitele. Že kouření za jistých poměrů, zejména při přespřílišném hovění náruživosti účinkuje škodlivě na ústroj lidský, jest pro pojem předmětů potřeby lhostejno, tím spíše, že odvyknutí a škodlivé účinky jsou možnými i u jiných požívatin a pochutin. V činnosti stěžovatelčině, bezvadně nalézacím soudem zjištěné, jsou tudíž veškeré známky přečinu pletich dle § 11 č. 4 zákona o vál. lichvě.

Čís. 588.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.).

Pro zločinnou kvalifikaci dle § 186 lit. a) tr. zák. jest rozhodnou hodnota věcí odcizených, nikoliv pouze hodnota věcí, jež podílník na sebe převedl.

(Rozh. ze dne 27. října 1921, Kr I 601/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích

ze dne 25. března 1921; pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186 lit. a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. Dovojuje, že obžalovaný měl býti uznán vinným toliko přestupkem podílnictví na krádeži, nikoliv zločinem, poněvadž mu rozsudečný výrok dává za vinu, že převedl na sebe odcizenou věc, z jejíž hodnoty mu bylo známo, že krádež byla spáchána způsobem zločinným, kdežto v důvodech rozsudku se zjišťuje, že hodnota 3 m látky, kterou na sebe převedl, činí pouze 150 K, tedy nepřesahuje hranice zločinu, stanovené v § 173 tr. zák. I když je správné, co stížnost uvádí, zejména, že hodnota věcí, obžalovaným přijatá, nepřevyšuje 200 Kč — není stížnost odůvodněna, ježto pro zločinnou kvalifikaci dle § 186 a) tr. zák. rozhodnou jest hodnota věcí odcizených, nikoliv pachatelem na sebe převedených. Stížnost přehlíží, že rozsudečné důvody uvádějí, že obžalovanému bylo nejen z hodnoty odcizených věcí, nýbrž i z příběhu známo, že krádež byla spáchána způsobem zločinným. Zjišťuje rozsudek, že oba pachatelé krádeže, rozdělivše kořist v hodnotě, převyšující 200 K na tři díly, odevzdali je dle dílu (v hodnotě 150 Kč) svému představenému, vrchnímu posunovači s podotknutím, že látku odcizili (jako spoluzlodějové) ze železničního vozu (uzamčeného) a s žádostí, by jí přijal a o věci pomlčel. Z tohoto zjištění vyplývá, že obžalovanému bylo známo, že krádež byla spáchána železničními zřízenci na zaměstnavateli, na věci uzamčené a ve společnosti, tedy způsobem, který jí činí zločinnou. Poněvadž však obžaloba kvalifikovala podílnictví jako zločin pouze dle hodnoty věcí odcizené, stačí uvést, že dle rozsudečného zjištění obžalovaný věděl, že dostává pouze část odcizených věcí v hodnotě 150 K, že tudíž hodnota všech věcí je nejméně trojnásobná (ve skutečnosti 757 K 65 h), a 200 K daleko převyšuje.

Čís. 589.

Skutková podstata zločinu krádeže nevyžaduje, by škoda, způsobená odnětím věci byla trvalou.

Jest krádeží na prostředcích dopravních (§ 175, I b) tr. zák.), bylo-li odňato uhlí z lokomotivy za provozu pokud se týče ze zásob, jimiž stroj byl vytápěn.

(Rozh. ze dne 27. října 1921, Kr II 135/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných dle rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 10. ledna 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže podle §§ 171 a 175 I. b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Bez důvodnou jest zmateční stížnost, pokud s hlediska čís. 4 § 281 tr. ř. vytyká, že nalézací soud zamítl návrh obhájcův, by byla slyšena Justina

S-ová jako svědkyně o tom, že obžalovaní odcizili uhlí, by za ně dostali výměnou mléko a že chtěli uhlí nahradití dráze později ze svých zásob. Zamítnutí důkazního návrhu mohlo by býti na újmu stěžovatelům jen tehdy, kdyby byly okolnosti, které navrženým průvodem měly býti zjištěny, rozhodnými pro posouzení, dopustili-li se stěžovatelé trestného činu; tomu však v této trestní věci tak nebylo. Stěžovatelé hájili se tím, že v době činu měli úmysl, že vrátí dráze později totéž množství uhlí a nahradí takto škodu. Úmysl, škodu nahradití, nevylučuje úmyslu, — škodu, byť přechodně, způsobití, ba předpokládá přímo vědomí pachatelovo, že škodu způsobuje nebo způsobí. Úmysl, nahradití škodu, způsobenou krádeží, má právní význam, pokud se týče nabývá ho jen nebo teprve, když a kdy byl uskutečněn, a to pouze s hlediska §§ 187, 188 tr. zák. jakožto okolnost, pro niž krádež přestává býti trestnou. Zákon nepožaduje v § 171 tr. zák., by škoda, způsobená odejmutím věci, byla trvalá; zákon pouze předpokládá, by pachatel jednal pro svůj užitek; užitek spočívá v možnosti a vůli pachatelově, nakládati s věcí odejmutou jako se svou vlastní; že pak stěžovatelé s uhlím, jež svémocně, bez dovolení odejmulí, vědomě a úmyslně jako se svým majetkem nalcžili, je zřejmo, kdyžž uhlí zcizili a odevzdali osobě třetí směnou za mléko a tím vybavení uhlí z dosahu fyzické moci majitelovy učinili trvalým. Úmysl, že vrátí totéž množství uhlí, byl, pokud nebyl uveden ve skutek, úplně bezvýznamným; zamítnutí návrhu, směřujícího k zjištění tohoto bezvýznamného úmyslu, nemohlo míti na rozhodnutí nalézacího soudu účinku, stěžovatelům škodlivého.

Zločinnou kvalifikací dle § 175 I b) tr. zák. shledává nalézací soud v tom, že uhlí je nutně zapotřebí k provozování dráhy a že vzhledem na špatný druh uhlí, zde v úvalu přicházejícího, i nepatrné množství zejména schodek 4 g, bylo s to, by uvedlo provoz v nebezpečí. Stížnost napadá tento výrok: 1. dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281 čís. 5 a uvádějíc, že otázka, zda nastalo krádeží nebezpečí pro provoz dráhy, není svědeckou, nýbrž »vážně« znaleckou otázkou, že není jisto, zda si byl svědek vůbec vědom dosahu otázky, že výrok »nebezpečí pro provoz« je příliš nejasným a neurčitým a že není odůvodněno, v čem záleží toto nebezpečí; 2. dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281 čís. 9 lit. a), správně čís. 10 tr. ř. a namítajíc, že soud nezjistil, že stěžovatelé měli v době svého činu vědomí nebezpečí, v § 85 tr. zák. vytčeného; stěžovatelé nemohli prý míti tohoto vědomí, to tím méně, že se jednalo o odnětí nepatrného množství. Avšak i v tomto směru jsou vývody stížnosti bezdůvodny a právně mylné. Nalézací soud odůvodňuje svůj výrok náležitě poukazem na výpověď svědka N., jenž jako vrchní revident dráhy má nepochybně s dostatek vědomostí, zkušeností a schopností správného úsudku v těchto věcech, a z jehož spolehlivé výpovědi výrok soudu dle zásad logického myšlení plyne; výrok není nejasným, vždyť zvláště vzhledem na druh uhlí a menší jeho výhřevnost šlo zřejmě o nebezpečí, že se nedostane topiva a že následkem toho uvázne doprava vlaku, s jehož stroje uhlí bylo ukradeno. Že si stěžovatelé byli toho vědomi, že může nastati krádeží nebezpečí pro provoz jízdy, nalézací soud ovšem výslovně nezjišťuje; avšak tohoto zjištění nebylo třeba. Krádež se stala na železnici za jízdy se stroje, v pohybu jsoucího, pokud se týče ze zásob, jimiž stroj ten se vytápějí, tedy na prostředcích dopravních a na věcech, jichž se k provozu železniční jízdy užívalo tedy na věcech, které jsou jmenovitě uvedeny v § 85 c) tr.

zák., citovaném v § 175 I b) tr. zák., a ohledně kterých zákon sám předpokládá, že odcizení jich se stává za poměrů zvláště nebezpečných; stáčílo tedy zjištění, že stěžovatelé si byli vědomi, že krádeží se dotýkají věci, jichž se užívá k provozu železniční jízdy; toto vědomí však zjišťuje nalézací soud v rozsudečném výroku slovy: »jsem vinni, že . . . . . bez přivolení a z držení správy čsl. drah státních věci, jichž se k provozu jízdy užívá, odňali«; zvláštní odůvodnění tohoto výroku mohl nalézací soud, aniž tím porušil předpis § 270 čís. 5 tr. r., pomínouti, když šlo o obžalované, kteří jako strojvůdce a topič dráhy jsou vyškoleni a zkušeni ve věcech provozu drah, a když stěžovatelé za hlavního líčení neuvedli ničeho, čím by bylo bráno v pochybnost, že věděli, že šlo o uhlí, určené již k provozu jízdy, ba přímo doznali, že odcizili uhlí se stroje za jízdy do K., pokud se týče na zpáteční jízdě z K.

Čís. 590.

V tom, že byly padělanými razítky orazítkovány odběrné cukerní lístky a za ně nakoupen cukr, jest spatřovati zločin podvodu dle § 199 tr. zák., nikoliv pouze přestupek dle § 320 lit. f) tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. října 1921, Kr I 729/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jicině ze dne 26. dubna 1921, jímž byli obžalovaní Jindřich F. a František L. uznáni vinnými přestupkem podle § 320 lit. f) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Jindřich F., kancelářský oficiál v T., opatřil u dvou libereckých rytců dvě razítka, jedno s nápisem »Brotkommission T.«, druhé se slovy: »Brotkommission K.«, že pak společně s druhým obžalovaným Františkem L., úředním sluhou okresní politické správy v T., orazítkovali jistý počet cukerních lístků, které odcizil ze zásilek lístků těch, došlých poštou na okresní politickou správu, a z balíků, které v úřadě porůznu volně ležely, a že F. na tyto lístky nakoupil u obchodníka H. cukr, z něhož část obdržel L. V takto zjištěném jednání obžalovaných neshledal nalézací soud skutkové podstaty zločinu podvodu ve smyslu §§ 197, 199 d) tr. zák., na který zněla obžaloba, nýbrž uznal oba vinnými pouze přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením ve smyslu § 320 f) tr. zák. K odůvodnění tohoto výroku uvádí se v rozhodovacích důvodech rozsudku především, že jednáním obžalovaných nebylo zásobování cukrem poškozeno, jelikož, jak zjišťuje rozsudek, cukerní ústředna v Praze přiděluje každému okresu ke krytí úbytku a pro případ, že by se spotřebitelé rozmnožili, 10procentní cukerní rezervu, takže prý ani materiální poškození jiných zájmů nevzešlo. I dospívá rozsudek k závěru, že se nedostává ani subjektivních předpokladů zločinu podvodu, poněvadž prý nemohlo býti prokázáno, že úmysl obžalovaných směřoval

k tomu, by řádné zásobování cukrem bylo poškozeno. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, která se proti tomuto rozsudku dovolává číselně důvodu zmatku dle § 281 čis. 9 a) tr. ř. vlastními vývody svými a konečným návrhem však dává jasně na jevo, že ve skutečnosti má správně na mysli důvod zmatečnosti dle § 281 čis. 10 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Základní právní názor, z něhož vychází rozsudek, je ovšem správný; podstatě úmyslu škoditi, jak jej vyžaduje zločin podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. zák., neodpovídá pouhé poškození státního práva dohlédacího, tedy v tomto případě abstraktního práva státu na rovnoměrné rozdělení cukru, nýbrž jen poškození účele, státním dohledem, v tomto případě zavedením cukerních lístků sledovaného. Nalézací soud však jen nesprávným použitím této zásady na případ, o němž jde, dospěl k závěru, že nedošlo k poškození zásobování cukrem ani jiných zájmů a že tudíž ani úmysl obžalovaných nesměřoval k tomu, by řádné zásobování cukrem bylo poškozeno. Hospodářské poměry doby válečné i poválečné, zračící se především v nedostatku jednotlivých předmětů potřeby, přiměly státní správu k tomu, že ve snaze, zabezpečiti pokud možno dostatečné a zejména stejnoměrné zásobování všeho obyvatelstva, omezila nároky obyvatelstva na jeho zaopatření dotyčnými předměty potřeby na t, zv. spotřební dávky. Tak je tomu i v příčině cukru; bylať Šem 1 vládního nařízení ze dne 17. února 1920, čis. 96 sb. z. a n. spotřební dávka zdaněného cukru, připadající na každou jednotlivou osobu v období jednoho kalendářního měsíce, stanovena, nehledíc k výjimkám, vyčleněným v §§ 2 a 3 — stejnoměrně na 1 kg, Šem 4 pak zavedeny byly na cukr lístky, které se vydávají úředně, platí pro jednu osobu a na dobu jednoho kalendářního měsíce, na lístku uvedenou; lístky na cukr opravňují zásadně k odběru cukru pouze v obci, ve které spotřebitel má své bydliště, ztracené nebo zničené lístky na cukr se nenahraňují. Tyto přesné předpisy byly nutny, mělo-li dosaženo býti účelu, jehož státní správa úpravou hospodaření cukrem a převzetím zásobování obyvatelstva tímto předmětem potřeby docíliti hleděla, a je na snadě, že, nemá-li dosažení tohoto cíle, kterým je dle možnosti dostatečné a jmenovitě stejnoměrné zásobování obyvatelstva cukrem, býti ohroženo nebo poškozeno, je nezbytno, by předpisy ony byly přesně zachovávány a by nebylo podnikáno nic, co by, směřujíc proti předpisům těm, účel úpravy zásobování obyvatelstva cukrem poškozovalo. Poškozuje pak tento účel zcela nepochybně každý, kdo si jakýmkoliv způsobem, přičicím se oněm úředním předpisům, dopomáhá k větší dávce cukru, než na kterou má dle předpisů těch nárok. Možnost tohoto poškození nemusila pak v tomto případě nikterak vyloučena býti již tím, že cukerní centrála přiděluje každému okresu onu 10procentní cukerní rezervu. Nehledíc k tomu, že rozsudek nezjišťuje výslovně, že se této cukerní rezervy dostávalo pravidelně a v neztenčené výši také okresu t-skému a že okres, pokud se týče město, měly v kritické době opravdu po ruce nějaké zásoby nebo přebytky cukru, pocházející z cukerní rezervy, rozsudek sám připomíná, že tyto rezervy určeny jsou ke krytí úbytku a pro případ, že by se spotřebitelé rozmnožili. Vždyť není vyloučeno, že tento úbytek nebo toto rozmnožení počtu spotřebitelů vzejde, a to po případě nenadále v takovém stupni, že ke krytí nově vzešlé potřeby bude zapotřebí poměrně značné zásoby cukru; je proto příkazem nutnosti, by s cukerními rezervami bylo hospodařeno opatrně, a aby zejména nebyly ztenčovány manipulacemi,

přičicím se jich vlastním určením a úředním předpisům, jimiž hospodaření cukrem je upraveno. Je tudíž nepřipustno zneužívatí rezerv těch k tomu, aby si z nich někdo na úkor oněch účelů, jimž ony určeny jsou, opatřil dávky cukru, na něž nemá nároku. Je tedy zřejmo, že výrok nalézacího soudu spočívá na nesprávném výkladu zákona, pročez bylo odůvodněno zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a v odpor vzatý rozsudek jako zmatečný dle § 281 čis. 10 tr. ř. zrušiti. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacím soudu možno, neboť rozsudek a jeho rozhodovací důvody neobsahují zjištění, jednali-li obžalovaní v úmyslu, stát poškoditi a bylo-li jednání jejich způsobily, jemu nějakou škodu způsobiti.

Čis. 591.

Tím, že projevil souhlas se spisem obžalovacím, v němž bylo navrženo čtení svědecké výpovědi, vzdal se obžalovaný práva odporovati ve hlavním přelíčení čtení této výpovědi.

Zločinu rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. c) tr. zák. dopouští se každý, kdo účastní se jakýmkoliv způsobem — třebaš nečinně a bez předchozí úmluvy — schůze, v níž s jeho souhlasem usneseno spojení ve smyslu § 65 lit. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1921, Kr II 194/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 12. února 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 65 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti výroku, kterým stěžovatelé uznáni byli vinnými zločinem dle § 65 c) tr. zák., dovolává se zmateční stížnost především důvodu zmatku dle § 281 čis. 4 tr. ř., namítajíc, že nalézací soud položil neprávem za základ rozsudku obsah protokolu Jana K., proti jehož čtení se stěžovatelé při hlavním přelíčení výslovně ohradili. Jde tu o protokol, sepsaný o výslechu jmenovaného jako obviněného, jehož čtení při hlavním přelíčení bylo v obžalov. spise navrženo za předpokladu, budou-li s tím obvinění srozuměni. Obvinění, mezi nimi i všichni stěžovat., prohlásili dne 27. ledna 1921, když jim byl spis obžalovací oznámen, že s návrhy, ve spise tom dle § 252 prvního odstavce tr. ř. uvedenými, tedy i se čtením onoho protokolu souhlasí. Vzhledem k tomuto prohlášení a, poněvadž stěžovatelé ani později ani před hlavním přelíčením proti čtení protokolu odporu nevznesli, dlužno odpor, který přednesl obhájce stěžovatelů teprve bezprostředně před nastávajícím čtením protokolu hledíc k § 222 tr. ř., odstavec druhý, označiti jako opožděný, takže odpor nemohl již čtení jeho ve smyslu § 252 čis. 4 tr. ř. býti na závađu.

Trest vývodů, jimiž stížnosti provádějí zmateční důvody limotně-právní, lze shrnouti v toto: Soud se vůbec ani nepokusil zjišiti, že by byli obžalovaní, zejména stěžovatelé G. a V., předem věděli, o čem má býti na

schůzi v bytě V-ově jednáno, pokud se týče nezjistil, že by byli stěžovatelé druhé skupiny předem věděli, že má ve schůzi té být zřízeno nějaké spojení. Rozsudek pak prý neodůvodňuje, proč má soud za zjištěno, že se stěžovatelé u obžalovaného V. sešli za tím účelem, aby zřídili spojení, které si vytklo za úkol některý z trestných činů, naznačených pod a) a b) § 65 tr. zák., ani nezjišťuje, že se na schůzi u V. dohodli na tom, že mají tvořit nějaké takové sdružení, pokud se týče že by byli měli v úmyslu, spolupůsobiti ke zřízení nějakého spojení. Pouhá přítomnost stěžovatelů v bytě V-ově nezakládá prý skutkové podstaty zločinu dle § 65 c) tr. zák., nestačí však ani pouhá pasivní účast na schůzi tam konané, byť i protizákonné, a byť i na ní i něco protizákonného bylo bývalo usneseno; nutno naopak zjistiti, že a jakým způsobem měli stěžovatelé účast na skutcích, uvedených v § 65 c) tr. zák. O stěžovatelích G-ovi a V-ovi prý však není zjištěno, jakou účast měli ten či onen na oné schůzi, zejména, jakým způsobem hleděli ono trestné spojení zříditi, a také o ostatních stěžovatelích prý soud nezjistil, že by byli na schůzi brali účast nějakým aktivním způsobem. Zejména prý nebylo zjištěno, že se stěžovatelé usnesli, by bylo vybízeno, podněcováno a sváděno k neposlušnosti, vzpouzení se nebo k odporu proti zákonům, nařízením (nálezhům neb opatřením soudu a jiných veřejných úřadů). Rozsudek prý nebyl dále s to, odůvodniti a uvést, na jakém podkladě zjistil soud, že se obžalovaní, zejména G. a V., usnesli na tom, by »provolání k pracujícím lidu« napsal obžalovaný L., a nezabýval se jejich obhajobou, že ono svolání uvádělo toliko myšlenky, které měly být zdůrazněny na zamýšleném táboru lidu. O stěžovatelích nebylo zjištěno, že s nějakými cíli, které má na zřeteli § 65 tr. zák., souhlasili, obžalovaní L. a D. prý naopak s plánem, obsazením v onom svolání, které prý bylo do schůze již přineseno, vůbec nesouhlasili. Druhý plán, totiž plán na obsazení úřadů, byl prý napsán G-em samotným podle nástinu, jemu hotově předloženého, a soud prý nezjišťuje, z kterých okolností nabyt přesvědčení, že se stěžovatelé na plánu tom usnesli; okolnostmi, kterých se v tom ohledu dovolávají rozhodovací důvody rozsudku, není prý to zjištěno. Zmateční stížnost Jana L-a a soudr. spatřuje odpor v tom, že rozsudek na jedné straně zjišťuje, že plán na obsazení úřadu napsal z návodu nějakého komunisty G., přes to však uvádí, že se na plánu tom usnesli stěžovatelé. Stížnost obžalovaných G-a a V-a pak dovozuje, že, nemá-li soud za zjištěno, že plán byl také veřejně na schůzi sdělován a všemi stěžovateli schválen, nemůže být řeči o tom, že tu došlo ke spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák. Ani ten ani onen plán nebyl prý tudíž výsledkem nějaké porady, zejména porady obžalovaných v bytě V-ově. Vůbec prý soud pouze zjistil, že na schůzi u V-a bylo rokováno, není prý však zjištěno, kdo z obžalovaných rokoval.

Také prý nestačí zjištění, že si G. na schůzi něco, byť to bylo obsahu protizákonného, opsal. Zmateční stížnost Jana L. a soudruhů kenčí závěrem, že, i kdyby byli stěžovatelé tvořili nějaké spojení, mohli by být činěni zodpovědnými pouze dle §§ 285 a násl. tr. zák., a uplatňuje tím důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř. Již prosté zaznamenání skutkových zjištění napadeného rozsudku vede k poznatku, že stížnosti nejen opouštějí půdu skutkových zjištění rozsudku, nýbrž že, pokud v jednotlivostech, byť namnoze jen nepřímou, vycházejí z určitých právních názorů, postrádají vesměs i právní podstaty. Rozsudek zjišťuje, že se dne 13. prosince

1920 konala v bytě obžalovaného Josefa V. schůze ostatních stěžovatelů, na které G. z návodu neznámého komunisty, který se schůze rovněž účastnil, napsal plán, dle něhož měli stěžovatelé za pomoci jiných ještě účastníků obsaditi státní úřady v H., totiž okresní hejtmánství; poštu a četnickou stanici, zajmouti plukovníka vojenské posádky, jakož i zabráti obchody zbraněmi a některé průmyslové závody, kdežto L. napsal ve schůzi svolání k pracujícím lidu, jež má podpis »revoluční výbor« a v němž se praví, že pracující lid chápe se svépomoci a chce kromě jiných věcí zabráti bez náhrady velkostatky a dáti je do rukou pracujícího lidu. Rozsudek zjišťuje dále výslovně, že jednak L. napsal toto svolání podle usnesení všech účastníků schůze, jednak že se všichni na schůzi usnesli i na onom plánu o obsazení úřadů, a dospívá k závěru, že se tím snažili zříditi spojení, ktedé mělo za účel podněcovati, vybízeti a sváděti k neposlušnosti, ke vzpouzení se a odporu proti zákonům a nařízením a sváděti jiné k účastenství na spojení tom. Ve svémocném obsazení státních úřadů živly nepovolanými dlužno právě tak, jako v zajmutí velitele posádky a v zabírání soukromých obchodů, průmyslových závodů a velkostatků a odevzdání jich do rukou kruhů neoprávněných spatřovati zcela nepochybně projev neposlušnosti, vzpouzení se a odporu proti zákonům i nařízením. Znamenat obsazení státních úřadů rušení orgánů státní správy v jich úřední působnosti, upravené příslušnými zákony a nařízením, pokud se týče překážení jim v této působnosti, tudíž jednání, zakládající skutkovou podstatu zločinu dle § 76, po případě i dle § 68 tr. zák.; obsazením měly se úřady ty dostat pod dozor živlů, k tomu nepovolaných, a býti takto omezeny ve svém styku s okolím, který by si nebyly mohly upravit podle pravomoci, již jsou oněmi zákony a nařízením vybaveny, a podle potřeby úřadu, nýbrž podle svémocné vůle těch, jimiž obsazeny býti měly. Právě tak je tomu v příčině obžalovanými chystaného zajmutí plukovníka vojenské posádky, jehož cílem bylo zřejmě, učiniti posádku tím, že by pozbyla vedení, neškodnou a odkliditi takto předem nejvážnější z překážek, které by byly jinak ohrožovaly úspěch, ba i samu možnost provedení plánů, obžalovanými pojatých. Zabraní cizího majetku pak znamená rovněž zcela nepochybně čin, příčíci se zákonům, jednání, způsobilé založiti skutkovou podstatu, ne-li také jiných trestných činů, tedy především zločinu dle § 83 tr. zák. Jde tu o uskutečnění neposlušnosti, vzpouzení se a odporu proti zákonům, zabezpečujícím vlastníkům soukromého majetku právo, tímto majetkem dle platných zákonů volně nakládati, neboť chystaným zabráním mělo jim buď toto právo dle zřejmé vůle obžalovaných vůbec býti odňato, neb oni ve výkonu jeho býti podrobeni omezením, která s pojmem vlastnictví nelze uvést v soulad; a takto do jich majetkové sféry zasaženo býti způsobem protizákonným. Ve všech uvedených směrech jde tudíž o činy, směřující a také způsobilé k otřesení státní autority, o odpor proti základům právního pořádku ve státě, došedším vnějším výrazu v zákonech a nařízeních, jimiž ona zřízení jednak povahy veřejné, jednak rázu soukromého jsou upravena. Nelze tedy důvodně pochybovati o tom, že konečným cílem jednání obžalovaných mohlo býti a dle přesvědčení nalézacího soudu také skutečně bylo, dosíci účelů, naznačených v § 65 b) tr. zák. Odpověď na otázku, zda rozsudkem zjištěné počínání stěžovatelů mohlo směřovati a také opravdu směřovalo k tomu, by bylo podněcováno, vybízeno a sváděno k nepo-

slušnosti, ke vzpouzení se a k odporu proti zákonům a nařízením, jest však výhradně věcí přesvědčení nalézacího soudu, jež, vyznělo-li kladně, v odpor brátí stěžovatelům volno není. Bezpodstatny jsou dále i námitky, jimiž se stížnosti snaží dovoditi, jakoby rozsudek nezjišťoval, pokud se týče neodůvodňoval, proč má soud za zjištěno, že úmysl stěžovatelů směřoval k tomu, aby zřízeno bylo spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák., a že se na spojení takovém opravdu dohodli. Právně mylným je především názor, uplatňovaný stížnostmi v ten smysl, jakoby pojem spojení dle § 65 c) tr. zák. předpokládal předchozí vědomí pachatelů o tom, že ke zřízení spojení takového má dojít. Tento názor nenachází nejmenší opory ani v doslovu ani ve vnitřním smyslu § 65 c) tr. zák., jehož skutkovou podstatu zakládá naopak již i pouhá účast kteréhokoliv způsobu na spojení, tedy zajisté i účast, která přišla k místu teprve v době, kdy se již spojení zakládá. Pro tento případ stačí tudíž v tom ohledu úplně rozsudkové zjištění, dle něhož se stěžovatelé ve schůzi na svých plánech usnesli, neboť již takovéto usnesení, t. j. společně pojatý úmysl odpovídá plně pojmu spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák. Nesejde tudíž naprosto na tom, věděli-li či nevěděli stěžovatelé nebo snad jednotliví mezi nimi již předem, o čem má býti na schůzi jednáno a že ono spojení má ve schůzi býti zřízeno.

Proto se však také zbytečně zdůrazňuje ve stížnostech, že ani pouhá přítomnost ani pouhá pasivní účast na schůzi nestačí, nesejde dále na tom, zda se který z přítomných účastnil rokování a jakou vůbec který z nich měl na schůzi účast, bral-li na ní zejména účast nějakým způsobem aktivním; zejména bylo by zbytečno rozeznávat mezi těmi, kdož se rokování na schůzi účastnili, a oněmi, kdož na něm účasti nebrali, neboť jako základ spojení má význam pouze (konečné) usnesení, nikoli jemu předcházejší rokování účastníků schůze. Požadavku, aby bylo zjištěno, že stěžovatelé měli v úmyslu spolupůsobiti ke zřízení onoho spojení, že se na schůzi dohodli na tom, že mají tvořiti nějaké sdružení takové, a jakým způsobem hleděli ono spojení zřídit, a aby konečně bylo zjištěno, že a jakým způsobem měli účast na skutečích uvedených v § 65 c) tr. zák., vyhovuje s dostatek opět ono rozsudkové zjištění, dle něhož se stěžovatelé na svých plánech usnesli.

Čís. 592.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Nedostatek živnostenského povolení k obchodování nezakládá ještě sám o sobě skutkové povahy přečinu dle § 11 čís. 4 lich. zák.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1921, Kr I 105/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 29. září 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Ke skutkové povaze přečinu řetězového obchodu vyhledává se, by zde byl způsob obchodu nevyhovující potřebě normálního obchodování, by se pachatel vsunul neužitečným způsobem mezi vyrabitele a spotřebitele a by měl vědomí, že se neprospěšným vsunutím stěžuje normální přechod zboží do konsumu. Toho však o činnosti obžalovaného nelze říci a to vzhledem ku zjištěním rozsudku, že obžalovaný selata, od producentů koupená, prodával přímo konsumentům. Ne lze tudíž o obžalovaném důvodně říci, že by byl takto přechod zboží od výrobce ku spotřebiteli zbytečně stížíl nebo zdržel a nelze proto shledati v činnosti obžalovaného řetězového obchodu. Co se pak týče přečinu pletich, jest pletichou každé úmyslné jednání, jež, hledíc k mimořádným poměrům, válkou vyvolaným, vybočuje z mezí řádného obchodování. Jak vysvitá ze spisu obžalovacího a rozhodovacích důvodů nalézacího soudu, spatřovaly se pletichy obžalovaného v tom, že bez povolení, pokud se týče bez oprávnění obchodoval s podsvinčaty. Že obchodování s podsvinčaty není pletichou, jest samozřejmo. Obchod s podsvinčaty jest volnou živností a řádné provozování jeho podmíněno jest opovědi u příslušného živnostenského úřadu (§§ 11—13 živn. ř.). Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný v době, do které spadá závadná jeho činnost, takové opovědi neučinil a tudíž neměl oprávnění k živnostenskému obchodování. Tento nedostatek nezakládá však ještě skutkové povahy pletich ani řetězového obchodu a činí obžalovaného zodpovědným toliko dle předpisů živnostenského řádu. Činnost obžalovaného nevymyká se však z mezí řádného obchodování; také v míru prodávala se tak selata. Obžalovaný nevybočoval z tohoto řádného obchodování a není činnost jeho snad zbytečnou, nýbrž jest normální — třeba ne po smyslu živnostenského oprávnění — činností obchodní, která po případě může způsobiti větší konkurenci na trhu a zlevnění zboží. Nevetřel se tudíž obžalovaný do správného obchodování a nerozmnožoval svým jednáním zbytečně počet překupníků selat, jak dovozuje rozsudek. Obžalovaný prodával podsvinčata i po 18. březnu 1920. Ani státní zastupitelství, jež nežalovalo obžalovaného pro toto jeho další jednání, ani soud nespátřuje v této činnosti obžalovaného vybočení z řádného obchodu a nepovažuje ji za pletichy a to proto, ježto obžalovaný dne 18. března 1920 u příslušného úřadu živnost tu ohlásil. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným pletichami jen proto, že neměl povolení k nákupu podsvinčat, a nejsou obsažena v rozsudku žádná jiná zjištění, která by naznačovala, že jednání obžalovaného jsou pletichami. Než s hlediska pletich jest úplně nerozhodno, jednal-li obžalovaný se stanoviska živnostenského řádu správně čili nic, ježto nikde není v zákoně předepsáno, že by jen oprávněný obchodník mohl obchody uzavřít, jakož naopak živnostenské oprávnění nechrání obchodníka před zodpovědností, prohřešil-li se proti ustanovením zákona lichevního. Že obžalovaný obchodoval, nemaje k tomu jako obchodník povolení, nemůže tudíž dodati jeho jednání povahy obchodování, vybočujícího vzhledem k mimořádným poměrům, válkou vyvolaným, z mezí řádného obchodu. Dle vylíčeného není zde ani zákonných předpokladů skutkové podstaty přečinu pletich.

Čís. 593.

K pojmu totožnosti trestného činu (§ 262 tr. ř.). Lhostejno, že výroky, v obžalobě uvedené, nekryjí se úplně s výroky, jak je zjistil nalézací soud.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1921, Kr I 703/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 5. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nesprávně posuzuje zmatečnou stížnost stav věci a zneužívá podstatu ustanovení §§ 262 a 267 tr. ř., tvrdíc, že obžalovaný byl odsouzen pro docela jiný čin, nežli ten, na který zněla obžaloba a že tudíž nalézací soud, překročiv obžalobu, dopustil se zmatečnosti dle § 281 čís. 8 tr. ř. Předmětem obžaloby jest konkrétně určitý skutek a nikoli určitá právní kvalifikace jeho. Předmětem obžaloby v daném případě byly závadné části řeči obžalovaného dne 12. prosince 1920 na schůzi v K. Vylíčení skutkového děje v obžalobě je pro nalézací soud jen potud závazným, pokud se dotýká individualisace trestného činu. Naproti tomu je nalézacímu soudu plně zůstaveno, by zjistil, oceniv volně výsledky veškerého průvodního řízení, skutečný průběh dotyčné události samostatně a zejména zcela neodvisle od údajů obsažených v obžalobě a by dotyčnou událost, položiv za základ skutkový děj jím za prokázaný vzatý, prozkoumal ve všech jejích směrech a ve všech pro výsledek příčinných momentech a by pak rozsudkem odpověděl na otázku obžalobou položenou, zda a pokud obžalovaný svou účastí na příběhu, v obžalobě označeném, dopustil se trestného činu a kterého zákona dlužno naň použití. Pro totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž rozsudkem bylo uznáno, záleží tudíž jen na tom, zda obžalovací spis dle celého svého obsahu namířen jest právě tak, jako rozsudek, proti účasti obžalovaného na určitém příběhu neb určité události, z níž vzešel též trestný výsledek. S hlediska tohoto jest úplně nezávažno, že výroky obžalovaného v obžalobě uvedené nekryjí se úplně s výroky nalézacím soudem po provedeném řízení průvodním zjištěnými, poněvadž se tím ničeho nemění na události v obžalobu dané. Odlišnost pak v právním nazírání na tento děj mezi obžalobcem a nalézacím soudem jest, jak naznačeno, pro otázku totožnosti činu nezávažna a neměl proto nalézacím soudem ani vyneseno býti rozsudek, obžalovaného z obžaloby pro zločin dle §§ 9 a 68 tr. zák. sprostující, poněvadž sprostění to netýká se činu, nýbrž jen právní kvalifikace. O překročení obžaloby nemůže býti proto řeči a proto není zde důvodu zmatečnosti čís. 8 § 281 tr. ř.

Čís. 594.

Příslušnost dle § 56 tr. ř. nepomíjí tím, že odpadl důvod spojitosti. Lze však i po té trestní věc vyloučiti a odevzdati soudu dle § 51 tr. ř. příslušnému.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1921, Nd I 619/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl záporný spor o příslušnost mezi krajskými soudy v Jihlavě a v Kutné Hoře v ten smysl, že uznal příslušným soudem posléz jmenovaným.

Důvody:

Dle § 51 tr. ř. jest soud spáchaného skutku sice soudem pravidelně příslušným, avšak po rozumu § 56 tr. ř. nastává příslušnost soudu věci spojitých v tom případě, že se obviněnému přičítá více trestních činů, spáchaných v různých obvodech. Ježto pak tato příslušnost není pouze podpůrnou, nýbrž pro dotyčné případy bezvýjimečně předepsanou, nepomíjí odpadnutím důvodu spojitosti a trvá i potom dále. Dle toho zůstal krajský soud v Jihlavě, i když dne 29. září 1921 trestní řízení pro trestné činy v jeho obvodu spáchané proti obviněným zastavil, i nadále příslušným ku stíhání týchž obviněných pro činy spáchané v obvodu krajského soudu v Kutné Hoře. Než tato zásada připouští z důvodů vhodnosti a účelnosti vyjimku, v §§ 57 a 58 tr. ř. vyloučenou, a tato vyjimka není ve smyslu citovaných právě předpisů vázána na žádné období trestního řízení a může tudíž, jsou-li její podmínky jinak dány, kdykoliv až do ukončení trestní věci býti uplatněna. Proto není zákonné překážky, aby trestní věc, o kterou se jedná, od druhé trestní věci i po jejím zastavení byla odloučena a soudu spáchaného skutku jako soudu dle §§ 51, 57 a 58 tr. ř. příslušnému odevzdána. Ježto pak vylučovací usnesení krajského soudu v Jihlavě ze dne 1. října 1921 bylo zákonitě odůvodněno a nabylo moci práva, bylo ve smyslu § 64 tr. ř. krajský soud v Kutné Hoře příslušným uznati.

Čís. 595.

Predražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Zločinná kvalifikace § 7, odstavec čtvrtý, lichevního zákona jest zde i tehdy, byl-li pachatel potrestán před tím pro přečin dle § 11, čís. 4 lich. zák. (§ 23 čís. 4 cis. nař. čís. ř. zák. 131/1917).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1921, Kr I 335/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemské trestní soudu v Praze ze dne 13. ledna 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle § 11 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zločinem dle § 7 odst. 4 cit. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost uplatňuje zmatečnou důvod čís. 10 § 281 tr. ř. v tom směru, že se stěžovatelka mohla dopustiti nanejvýše předražování, a, poněvadž pro zločin anebo přečin »předražování« dosud trestána nebyla, nýbrž jen pro »pletichy«, mohla přý býti nyní odsouzena jen pro přečin předražování vězením od 6 neděl výše a nikoliv žalářem v trvání jednoho roku; vývody tyto vztahují se patrně na výrok, že stěžovatelka jest vinná zločinem

podle čtvrtého odstavce § 7 zákona o válečné lichvě, uplatňující, že měla být uznána vinnou pouze přečinem dle § 7, odstavec třetí, tohoto zákona. Avšak stížnost přehlíží, že i ustanovení § 11 zmíněného zákona jest zařazeno pod záhlaví »předražování«, které se nepochybně vztahuje na §§ 7 až včetně 13 zmíněného zákona, stejně jako bylo ustanovení § 23 čís. 4 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. zařazeno pod záhlaví předražování, obsahující §§ 20 až včetně 23 tohoto císařského nařízení, a že tudíž i odsouzení pro přečin pletich, vytklý v odstavci čís. 4 § 11, pokud se týče v § 23 čís. 4 zmíněného císařského nařízení, jest odsouzením pro přečin předražování. Správně proto shledal nalézací soud, když stěžovatelka odpykala si trest, rozsudkem ze dne 2. července 1919 pro přečin § 23 čís. 4 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. jí uložený, v době od 17. do 27. října 1919, v činnosti stěžovatelčině, spadající do měsíců října a listopadu 1920 a zakládající jinak skutkovou podstatu přestupku nebo přečinu dle § 7 zákona o válečné lichvě, skutkovou podstatu zločinu v odstavci čtvrtém § 7 tohoto zákona vytklého.

Čís. 596.

K řízení »předchozímu« ve smyslu § 247 tr. ř. dlužno počítati i hlavní přelíčení v téže věci konané, k zmateční stížnosti však dle § 261 tr. ř. zrušené.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1921, Kr II 482/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského jakožto porotního soudu v Uherském Hradišti ze dne 6. června 1921, jímž byli uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost opírá se o důvod zmatečnosti dle čís. 4 § 344 tr. ř. a spatřuje jej v tom, že při hlavním přelíčení nebyli všichni svědci dle § 247 tr. ř. vzati do přísahy. Jde o svědky Josefa L. a Františka K. Stížnosti nelze přiznati oprávnění. Svědci uvedeni byli v této trestní věci již přísežně slyšeni u hlavního přelíčení, jež se konalo před krajským soudem v Uh. Hradišti jako sborovým soudem první stolice dne 8. ledna 1921. Dle § 247 tr. ř. nemají býti svědci, kteří byli v řízení předchozím pod přísahou vyslyšáni, bráni znovu do přísahy, nýbrž mají býti jen na složenou již přísahu upozorněni. Zachoval se tedy porotní dvůr soudní podle tohoto předpisu, když jmenované svědky nevzal do přísahy, nýbrž je pouze na složenou již přísahu upozornil; jde o tutéž trestní věc, jejímž podkladem je též trestný čin spáchaný těmitěž obžalovanými a nemůže na tom ničeho měniti okolnost, že nové líčení konalo se na podkladě nového spisu obžalovacího, podaného podle předpisu § 261 tr. ř. před soudem porotním jako příslušným soudem, poněvadž skutečnosti, jež byly základem původního spisu obžalovacího, zůstaly nezměněny a jen podřadění jich pod zákonné ustanovení se změnilo a tím i příslušnost soudu porotního byla vyvolána. Postupem tím totožnost věci

trestní původně před sborovým soudem první stolice, později před soudem porotním projednávané zůstala nedotčena a nelze pochybovati o tom, že k řízení »předchozímu« ve smyslu § 247 tr. ř. dlužno počítati hlavní přelíčení v téže věci konané, k zmateční stížnosti však zrušené, poněvadž zmatečnosti rozsudku neodčítuje se skutečnost, že svědek v řízení o téže trestní věci konaném byl již do přísahy vzat. Důvodem citovaného ustanovení § 247 tr. ř. jest, by přísahy nebyly zbytečně hromaděny. Za tohoto stavu věci zachoval porotní dvůr soudní, nevzav L-a a K-a do přísahy, nýbrž upozorniv je na složenou přísahu, postup šem 247 tr. ř. předepsaný.

Čís. 597.

Veřejné násilí dle § 76 tr. zák.

Tím, že pachatelé vynutili na četnictvu vydání zbraní, překázeli mu v jeho působnosti.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1921, Kr II 367/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 14. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 76 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. napadá stížnost rozsudek, pokud shledává ve zjištění vystoupení obžalovaných skutkovou podstatu zločinu dle § 76 tr. zák., a) ježto prý tu nebylo ani skutečného násilí, ani nebezpečného vyhrcování a, b) ježto nebylo prý četnictvu překáženo v jeho působnosti. V onom směru poukazuje stížnost na to, že pouhá žádost za vydání zbraní není ani násilím ani nebezpečnou vyhrůžkou. Než tu přehlíží stížnost zjištění soudu nalézacího, že stěžovatelé přivedli k četnickému velitelství dav asi 40 dělníků, by žádosti své dali náležitý důraz a případně, kdyby ani to nepomohlo, pomocí lidí, venku stojících, skutečným násilím zbraní se zmocnili, a že tento dav zaujímal stále hrozivější posici, takže nijak nešlo o pouhou žádost za vydání zbraní, nýbrž o žádost vyhrůžkou násilného zakročení davem zdůrazněnou. Ve směru b) neprávem zdůrazňuje však stížnost, že četnictvo tehdy nevyvíjelo resp. nechtělo vyvíjeti, pokud zjištěno, nějaké služební činnosti, takže mu v jeho působnosti vůbec překáženo býti nemohlo. Působnost veřejného úřadu ve smyslu § 76 tr. zák. nelze obmezovati na jednotlivý konkrétní výkon úřední po způsobu §§ 68, 81 tr. zák., nýbrž sluší jí rozuměti jako souhrn úředních jeho povinností. K těmto však náleží u četnictva dle § 1 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. v první řadě, udržovati veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, za kterýmžto účelem opatřeno jest četnictvo zbraní (§ 3 četn. zák.). Že v konání těchto povinností, tedy ve hlavním oboru své působnosti, za tehdejších nepokojů obzvláště naléhavé, četnictvu násilným odzbrojením resp. vynucením slibu, že zbraně nepoužije, bylo překáženo, jest na snadě, ježto mu tím měla býti odňata mož-

nost, aby v zájmu pozdvižením dělnictva tak citelně porušeného veřejného pořádku vůbec s úspěchem zakročilo.

Čís. 598.

Sprostil-li nalézací soud obžalovaného proto, že obžalobce podřadil žalobní čin nesprávné skutkové podstatě, lze proti tomu brojiti pouze z důvodu § 281 čís. 9 a) nikoliv čís. 7 tr. ř.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1921, Kr II 650/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 8. července 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin spoluviny a účastenství na krádeži, po případě pro zločin nedokonaného svádění ke krádeži dle §§ 5, 9, 171, 173, 174 I a), II a), c), 179 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvního stupně, aby ji znovu rozhodl, a uvedl — mimo jiné v

důvodech:

Odsuzujícímu výroku pro zločin podílnictví na krádeži dle § 185, 186 a) tr. zák. není na závadu — jak mylně uvádí rozsudek — že obžaloba naň nezněla, ani naň nebyla dodatečně rozšířena. Předmětem obžaloby jest trestný čin, nikoli právní kvalifikace. Soud má při právním posouzení skutečností žalobních úplnou volnost a může podřaditi skutek pod jiný trestní zákon než obžaloba. I když zněla v tomto případě obžaloba na spoluvinu a účastenství na zločinu krádeže dle § 5 tr. zák., §§ 171, 173 etc. tr. zák., může soud uznati obžalovaného vinným podílnictvím na krádeži dle §§ 185 a 186 a) tr. zák., přihlížeje k okolnostem, které se objevily teprve při hlavním přelíčení, jakmile totožnost skutku žalobního zůstala nezměněna (§§ 262, 267 tr. ř.). Neprávem vytýká stížnost prvnímu soudu zmatečnost dle čís. 7 § 281 tr. ř., protože prý nevyřídil obžaloby, neshledav obžalovaného vinným zločinem dle §§ 185, 186 a) tr. zák., s odůvodněním, že obžaloba na tento čin nezněla. Zmatek dle čís. 7 byl by zde tenkrát, kdyby soud ve svém rozhodnutí pominul mlčením s k u t e k, který byl předmětem obžaloby. Toho první soud neučinil, ale ovšem vyřídil obžalobu nesprávně (čís. 9 a) § 281 tr. ř.), sprostiv obžalovaného z obžaloby z důvodu, že žalobce nesprávně čin žalobní subsumoval, ačkoliv správná subsumpce je věcí soudu nalézacího.

Čís. 599.

Pokus zločinu dle § 83 tr. zák. či pouhé přípravné jednání k tomuto zločinu?

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr I 783/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního jakožto na-

lézacího soudu v Praze ze dne 6. června 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločiny nedokonaného veřejného násilí dle §§ 8 a 83 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Napaden jest toliko bod II. rozsudečného výroku. Zmateční stížnost obžalovaných dovolává se sice číselně důvodů zmatečnosti čís. 9 a 10 § 281 tr. ř., tvrdíc však, že činnost obžalovaných neopodstatňuje skutkové povahy zločinu dle §§ 8 a 83 tr. zák. vůbec, doličuje věcně toliko prvější důvod. Po skutkové stránce zjistil nalézací soud v napadeném směru, že dne 11. prosince 1920 ráno přišel obžalovaný Antonín H. a hlásil správci dvora v K. Aloisu K-ovi, že je stávka, že se nepracuje a že jde na Kladno. Večer téhož dne k 6. hodině vstoupili do kanceláře velkostatku K. stěžovatelé v počtu 7 osob. Mluvčím byl obžalovaný H., který správce jménem závodní rady žádal, by dovolil postavit hlídky ve dvoře, aby se nic nevyvezlo, a nic neztratilo, aby tam byl pořádek, že už to všude jinde provedli, že to chtějí udělati také. Správce K. jim to odpíral a za rozhovoru přišel strážmistr S., kterému na otázku, co se děje, dělníci žádost opakovali, ale on jim řekl, že za pořádek ve dvoře ručí správce a za bezpečnost on, načež dělníci se sebrali a odešli. Po dobu celého jednání stál před kanceláří ve dvoře zástup asi 50 dělníků. V tomto zjištěném ději shledal nalézací soud skutkovou povahu zločinu nedokonaného veřejného násilí dle §§ 8 a 83 tr. zák. Jako již v řízení před první stolicí, namítají obžalovaní i ve zmateční stížnosti, že jednání jejich nepřekročilo hranice beztrestného přípravného jednání. Než nelze se přikloniti k jejich stanovisku, naopak dlužno sdíleti náhled soudu nalézacího. O přípravném jednání může se mluvit jen, pokud zákonem zapovězený úmysl nedošel výrazu v nějaké konkrétní činnosti (§ 11 tr. zák.); projevil-li se však úmysl, vykonati čin, zákonem zakázaný, již na venek jednáním předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ke skutečnému vykonání vedoucím, je tu již pokus. Rozlišení pokusu na rozdíl od pouhého jednání přípravného nespočívá ve větším či menším přiblížení se k cíli, zákonem trestním zakázanému, ani v tom, obsahuje-li čin pachatelův více či méně podmínek pro dosažení cíle, nýbrž jen v tom, projevil-li se k dosažení cíle trestného nesoucí se úmysl pachatelův zcela zřetelně v zevním ději pachatelem předsevzatém. Uvážil-li se pak, že jednání obžalovaných bylo jedním z četných zjevů revolučního hnutí prosincového, jehož účelem bylo uskutečniti program strany komunistické a v jeho rámci provésti zejména socialisaci podniků průmyslových a zemědělských, že převzetí podniků takových do správy dělnictva bylo právě úkolem závodních rad, jichž jménem obžalovaní vystupovali a usilovali o postavení hlídek, které měly omeziti vlastníka dvoru pokud se týče jeho zástupce, správce K-a, ve volném nakládání majetkem, pak dlužno plně přisvědčiti nalézacímu soudu, že v jednání obžalovaných došel na venek zmatečného a nepochybného výrazu úmysl jejich, zabráni velkostatek v K., to jest odniti jej jeho majiteli a převésti do správy dělnictva. Tím podnikli obžalovaní vše, co by bylo bývalo způsobilým, založiti skutkovou podstatu dokonaného zločinu dle § 83 tr. zák., kdyby nebyla přišla v to překážka odjinud, totiž energické vystoupení četnického strážmistra S-e, jenž se dostavil ještě

za rozhovoru mezi správcem K-em a obžalovanými. Činnost obžalovaných vybočila proto již z období beztrestného jednání přípravného. Tvrzení stížnosti, že jednání mezi správcem K-em a obžalovanými bylo již skončeno, když se četník dostavil, ztroskotává o shora uvedené zjištění rozsudku, že četník přišel ještě mezi debátou, a je tím odňata též páda pro uplatňování trestnosti vylučujícího důvodu dobrovolného odstoupení od spáchání trestného činu.

Čís. 600.

Jest po případě spolupachatelstvím zločinu dle § 68 tr. zák., nikoliv pouhou spoluvinou na něm (§ 5 tr. zák.), účastnil-li se kdo pozdvižení v místě, rozdílném od místa, kde ku pozdvižení došlo.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr II 409/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního jakožto vyjimečného soudu v Brně ze dne 12. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem pozdvižení ve smyslu §§ 68 a 69 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přímé pachatelství zločinu pozdvižení, namítá stížnost s hlediska § 281 čís. 9 a), pokud se týče čís. 10 tr. ř., že o přidání se ku sročenému davu, jak je předpokládá § 68—69 tr. zák., nemůže být řeči, když stěžovatel vůbec ani k davu se nepřipojil a v O. nebyl; v poslání rozbouřeného lidu do O. lze prý shledati nanejvýše skutkovou podstatu dle § 5, 68 tr. zák., nikoliv přímé pachatelství. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Rozsudek postavil se chledně stěžovatele na stanovisko, že byl ve spojení s dělnickým pozdvižením na Oslavansku a měl úplnou znalost příběhů dne 13. prosince 1920 v Oslavanech se udávších, a že zorganizoval sročení dělnictva na Zastávce, by vyzbrojeno zbraněmi, na pokyn stěžovatelův četnictvu a soukromníkům tamtéž odebranými, táhlo na pomoc soudruhům v Oslavanech za účelem shora naznačeným. Činnost tato na Zastávce nepřichází proto dle rozsudku v úvahu jako činnost samostatná, nýbrž jako součást pozdvižení dělnictva na Oslavansku, v jehož zájmu stěžovatel vědomě byl činným, byť i činnost ta ve svých cílech jevila se činností pomocnou, přece jen nespadá pod hledisko § 5 tr. zák. jako pouhá spoluvina na pozdvižení Oslavanském, nýbrž právem posuzuje ji rozsudek jako spolupachatelství při tomto pozdvižení, poněvadž se stěžovatel, byť i místně oddělen, činně a u vědomém spojení s pořadatelem pozdvižení účastnil za účelem uskutečnění společného cíle, totiž zdolání vojska; přicházejícího do Oslavan k utišení nepokoje. Tím stal se trestně spoluzodpovědným za vše to, co se společným přičiněním v rámci uskutečnění společného zlého úmyslu v Oslavanech událo. Neobyčejným rozsahem prosincového pozdvižení jest též odůvodněno, že činnost spolupachatelů se mohla odehrávat na místech růz-

ných. Nelze proto uznati pochybeným, vyslovil-li rozsudek o stěžovateli, že se »přidal« (§ 69 tr. zák.) ku sročení, byť i sám se sebraným a vyzbrojeným dělnictvem do Oslavan netáhl.

Čís. 601.

Shluknutím ve smyslu § 283 tr. zák. jest i takový sběh většího počtu osob, k němuž došlo z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu.

»Hádkou« ve smyslu § 284 tr. zák. jest i pouhá odmluva, pokud se jí projevuje názor, přičící se vůli vrchnosti.

Po stránce subjektivní stačí ku přečinu dle § 305 tr. zák. vědomí pachatelovo o protizákonnosti jeho činu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr II 497/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinu dle §§ 283, 284 a 285 tr. zák. a přestupkem dle § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost shledává rozsudek vadným především proto, že prý není vyšetřeno, zda obžalovaný patřil k davu vůbec a zejména v době, kdy bylo davu přikázáno, by se rozešel; dále prý není zjištěno, zdali si obžalovaný byl též subjektivně vědom toho, že rozkaz, daný davu, platí též pro něho, jehož úmysl se přičil přímo úmyslu davu. Stížnost je bezdůvodná. Rozsudek výslovně zjišťuje, že obžalovaný patřil k davu, a odůvodňuje to jednak poukazem na výpovědi svědků, že dlel občas mezi davem a dále úvahou, že nepatřil k osobám úředním a neměl na nádraží co činiti. Odpor stížnosti proti tomuto předpokladu je jen nepřipustným brojením proti přesvědčení soudu nalézacího (§§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř.) a je tím méně na místě, když stížnost sama uvádí, že obžalovaný přišel na nádraží jako důvěrník dělnictva. Nehledě k tomu, jest námitka stížnosti právně nezávažna, poněvadž ze sankce § 283 tr. zák. není vyloučen ani případ, když pachatelova přítomnost při shluknutí byla snad jen nahodilou, ježto tím, že se k davu přidruží, je tím jeho příslušnost k němu zjištěna. Nabývá proto ve smyslu § 283 tr. zák. rázu shluknutí i takové sběhnutí se většího počtu osob, k němuž došlo i z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu. Zjištěno pak je nejen, že dav lidu byl k rozchodu miřně vyzván, nýbrž že obžalovaný osobně byl několikrát veliteli stráže vyzván, aby odešel z nádraží, že však neposlechl. Napadajíc tento předpoklad, zasahuje stížnost jen nepřipustně do oblasti volného ocenění průvodů soudem nalézacím (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Vůči skutkovým zjištěním a jasnému znění a smyslu zákona jsou

splněny všechny podmínky přečinu dle § 283 tr. zák. a není zde proto důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Z vyloženího právního stanoviska bylo by bez právního významu, zda obžalovaný tehda skutečně působil na lid, by uposlechl úředního rozkazu a opustil nádraží, poněvadž, i kdyby tomu snad tak bylo, nemohlo by to odčinit zjištěnou jeho trestnost dle § 283 tr. zák. Zamítl proto nalézací soud právem důkazní návrh obhájcův o oné okolnosti pro nezávažnost, nehledě ani k tomu, že soud považoval na základě svědeckých výpovědí za vyvráceno tvrzení obžalovaného, že měl v úmyslu svým chováním lid pouze utišiti a zabrániti krveprolití. Zamítnutím dotyčného návrhu nebylo proto porušeno právo obžalovaného na obhajobu, i není tu oprávněného podkladu pro uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř. (nesprávně čís. 5). Pro dovolávání se důvodu zmatečnosti dle čís. 9 b) § 281 tr. ř., jenž je povahy hmotněprávní, nedostává se již formelních předpokladů. Neobsahuje rozsudek výroku o nepřiznání některého z důvodů, trestnost činu vylučujících nebo rušících, a ve zjištěných rozsudku nelze též shledati skutkových okolností, které by opodstatňovaly některý z takových důvodů, zejména skutkový omyl, jaký má na zřeteli § 2 lit. e) tr. zák., takže schází jakýkoli skutkový podklad, jež bylo by lze porovnat se zákonem. Stížnost není proto v uplatňovaném směru po zákonu doličena. V té příčině pak, že obžalovaný by byl neuposlechl výzvy k rozejití se vědomě, nevzbuzují zjištění rozsudku nejmenších pochybností, i jest jakýkoliv odpor v tomto směru nepřipustným. Nalézací soud uznal též správně, že shora probrané neuposlechnutí stráže dle § 283 tr. zák. jest u obžalovaného kvalifikováno přitěžující okolností § 284 tr. zák. Zjištěno, že obžalovaný nejen výzvy k odchodu z nádraží neuposlechl, nýbrž i, že veliteli stráže namítal, že lidé půjdou sami z nádraží, poněvadž již zatčení nejsou ve vlaku a že není třeba bajonetů a že na slova velitele stráže: »Pane řediteli, vy jste nebyl na vojně, vy tomu nerozumíte,« dal v odpověď, že, i když nebyl na vojně, má životní zkušenosti a může rozuměti tomu více, než kdo na vojně byl. Těmito výroky dal se obžalovaný nepochybně do hádky se stráží, v kterémžto ohledu dle zákona stačí již pouhá odmluva, pokud se jí projevuje názor, přičítací se vůli vrchnosti, tudíž již skutečnost, že proti výzvě stráže k rozchodu se vznášejí námitky. Větší nebo menší prudkosti těchto námitek se k opodstatnění pojmu hádky (Wortstreit) nevyžaduje. Nerozhodno je při tom, byla-li slova obžalovaného snad způsobilá, uklidnění davu, v nádraží se nalézající, třeba že proti tomuto náhledu stížnosti svědčí již přirozený smysl užitých výroků. S tvrzením, že hádku vyvolal vlastně velitel stráže sám a že obžalovaný k němu ani přímo nemluvil, nýbrž všeobecně vyjádřil svoje mínění, ocitá se stížnost v rozporu s hořejším zjištěním soudu nalézacího a nelze k ní vzhledem k ustanovením §§ 258 a 288 č. 3 tr. ř. míti zření. Ani co do výroku dle § 284 tr. zák. není proto dovolávaný důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. opodstatněn, kdežto citované důvody čís. 5 a 9 b) tohoto § zůstaly zde vůbec nedoličeny. Správně bylo použito dále zákona na skutkový děj, nalézacím soudem ve směru § 305 tr. zák. zjištěný. Neboť, uváží-li se situace, za jaké závažná slova byla pronesena, že se tak stalo, jak rozsudek zjišťuje, před rozčleněným davem (prvý výrok obžalovaný před davem vykřikl), jenž dostavil se na nádraží, by odjezdu zatčených zabránil, jich propuštění vymohi a jenž také svou vůli v tom ohledu prosádl, že od eskortování zatčených

dotyčným vlakem musilo býti upuštěno, pak opravňují prokázané výroky k závěru, že jiní obžalovaní násilný odpor davu proti vrchnostenským orgánům, službu konajícím, tudíž protizákonné počínání demonstrantů, i když snad nevychvaloval, tedy aspoň omlouval, dávaje tak na jevo, že postup demonstrantů není závažný a že není příčiny, by proti nim se zakročovalo způsobem, jakého se nepoužívá ani proti takovým provinilcům, jakými jsou v očích obžalovaného lichváři. Na věci ničeho nemění, že obžalovaný nevyřknul přímo, že lidé jsou v právu, když se vzpírají odjezdu zatčených a neposlouchají rozkazu k rozejití se, poněvadž stačí, když se to podává nenuceně a logicky i z té formy výroků, v jaké byly proneseny, to tím více, když v oblast § 305 tr. zák. spadají jen všeobecná omlouvání protizákonných skutků, aniž jednáni, jež je omlouváno, musí býti blíže označeno. Ke skutkové povaze § 305 tr. zák. postačí též, že v obžalobu dané výroky jsou o sobě, tedy objektivně způsobily, názor osob druhých o nedovolenosti jednání otrásti neb zviklati. Tuto způsobilost nelze výroky obžalovaného odepřiti. Při tomto stavu skutkovém a právním nebyly by důkazy, obžalovaným nabídnuté, soudem však zamítnuté, s to, přivoditi nějakou změnu ve prospěch obžalovaného. Tvrzení stížnosti, že výroky »to je příšerně viděti strojní pušky, na lichváře se se strojními puškami nejde« a »tím se lid jen dráždí« byly proneseny v úředních místnostech pouze v přítomnosti úředníka a důstojníka v takové vzdálenosti od demonstrantů, že na tyto nemohly působiti, nekryje se zcela se zjištěními rozsudku; praví se o prvejším výroku, že ho učinil obžalovaný ve dveřích u kanceláře staničního úřadu, a z rozsudku nelze též nikterak seznati, že demonstranti se nalézali ve vzdálenosti, stížnosti tvrzené. Rozsudek vyslovuje naopak, že i tyto dva výroky byly proneseny před davem, kteréžto zjištění má svůj podklad zejména ve výpovědi svědka majora Václava H. Zákonný moment veřejnosti resp. »před více lidmi« je proto dán. Co se týče otázky subjektivního zavinění, může zlý úmysl k § 305 tr. zák. vyžadovaný záležeti i ve vědomí pachatelově o protizákonnosti jeho činění. Toto vědomí nalézací soud výslovně zjišťuje a po zákonu (§ 270 č. 5 tr. ř.) odůvodňuje, i jest brojení stížnosti proti tomu nepřipustno (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.).

Čís. 602.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) nelze obmeziti pouze na trest klavní.

K zadostiučinění nelze odsouzenému uložití věnování ve prospěch osob třetích nebo nezáúčastněného fondu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1921, Kr II 786/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti na záštitu zákona mimo jiné takto právem:

Usnesením okresního soudu ve Velké Bytšči ze dne 30. prosince 1919,

porušen byl zákon v ustanovení § 5 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ve Velké Bytčici ze dne 16. října 1919 odsouzen byl obžalovaný pro přestupek dle § 21 čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. do vězení na 24 hodin s 1 tvrdým lůžkem a mimo to k pokutě 300 K, pro případ nedobytnosti do vězení na další 3 dny. Uznáno též dle § 45 cit. cís. nařízení na uveřejnění rozsudku na obecních deskách v obcích B. a H. Rozsudek tento vešel v moc práva. Odsouzený žádal protokolárně dne 30. prosince 1919 za povolení podmíněného odkladu trestu ve smyslu nově vydaného zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., o kteréžto žádosti bylo ihned rozhodnuto usnesením ze dne 30. prosince 1919 a žádaný odklad byl ohledně trestu na svobodě se zkušební dobou 1 roku povolen, ohledně ostatní části rozsudku odklad však povolen nebyl. Dle obsahu zmíněného protokolu byl obžalovaný s rozhodnutím tím spokojen a složil k zákonem požadovanému zadostiučinění pro místní legionářský fond 40 K. Souhlas veřejného žalobce jest na protokole podpisem funkcionáře státního zastupitelství osvědčen. Usnesení ono písemně vyhotoveno nebylo. Usnesení to je právně mylné. Byť i se považovalo za přípustné, by v řízení pro přestupek ve smyslu druhého odstavce § 451 tr. ř. na protokolární žádost odsouzeného za podmíněný odklad trestu hned v přítomnosti veřejného žalobce o žádosti té bylo rozhodováno a by za souhlasu stran ve smyslu § 458 tr. ř. (nové znění) upuštěno bylo od vyhotovení a odůvodnění dotyčného usnesení soudního, jak je v důsledku § 7 cit. zák. požaduje prováděcí nařízení ze dne 14. listopadu 1919, čís. 598 sb. z. a n., zřejmou jest přece protizákonnost svrchu uvedeného usnesení v tom směru, že povolen byl odklad trestu pouze ohledně hlavního trestu vězení, nikoli však ohledně ostatní části rozsudku a že bylo povoleno, aby odsouzený složil jako zadostiučinění 40 K pro legionářský fond jako zákonem požadované zadostiučinění. V prvním ohledu dlužno uvést, že uložená pokuta peněžité a nařízené uveřejnění rozsudku na obecních deskách jsou dle povahy své trestem vedlejším a ježto dle § 5 cit. zák. s odkladem trestu hlavního odloženy jsou i tresty vedlejší, musil s povoleným odkladem trestu vězení povolen býti i odklad peněžité pokuty, jakož i odklad uveřejnění rozsudku. V ohledu druhém nebylo uvedeno, komu se věnováním zmíněných 40 K má dostati zadostiučinění, což jest nutné, neboť jedině trestným činem poškozenému neb uraženému náleží ve smyslu zákona zadostiučinění, nikoli však porušenému řádu právnímu. Tak uznal již nejvyšší soud svým rozhodnutím ze dne 21. července 1921, č. j. Kr II 467/21/4, č. sb. 515, dle něhož, má-li při podmíněném odsouzení uloženo býti obviněnému nějaké věnování ve prospěch osob třetích, nelze se obejíti bez slyšení poškozeného neb uraženého. V tomto případě však skutečně by šlo jen o zadostiučinění uraženému řádu právnímu, neboť přímého poškozeného zde vůbec není, ježto osoba, které obžalovaný úředně stanovenou cenu přeplácel, sama odsouzena byla za to, že si přemrštěnou cenu poskytnouti dala. Z uvedeného plyne, že za daných okolností vůbec nebylo lze přimět obžalovaného k zadostiučinění věnováním ve prospěch osob třetích nebo nezúčastněného fondu.

Čís. 603.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
»Zcizením« ve smyslu § 21 rozumí se pouze zcizení úplatné.
Nákup obilí nakupovačem za účelem další jeho dodávky není ještě odstraněním obilí ve smyslu § 32 čís. 2 nař. z 25. května 1917, čís. 235 ř. zák.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1921, Kr I 359/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných Františka H. a Josefa L. do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 11. prosince 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečiny podle § 21 čís. 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a dle § 32 čís. 2 a 4 nař. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. zák. a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečným stížnostem nelze upříti důvodnosti, pokud se dovolávají zmatečného důvodu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. Pokud jde o přečin dle § 21 čís. 2 cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., zjišťuje nalézací soud, že stěžovatelé vystupovali vůči prodávacím obilí jako zástupci okresní vyživovací úřadovny, nekoupili však obilí ani pro sebe ani pro úřadovnu, jimi zastoupenou, nýbrž dodali je a mouku z obilí získanou dále ústeckoteplické dráze; rozsudek vyslovuje dále, že je pro skutkovou povahu přečiny bez významu, zda stěžovatelé dodali obilí dále ústeckoteplické dráze za nákupní cenu a zda obilí koupili na vlastní účet, či na účet ústeckoteplické dráhy; v každém případě prý jsou dány zmíněné známky skutkové podstaty. Nalézací soud vychází tím zřejmě z nesprávného použití zákona. Již rozsudkem zrušovacího soudu ze dne 21. února 1920 bylo rozsudku tehdy v odpor vzatému vytýkáno, že se nevyslovil o tom, kupoval-li obžalovaný L. na účet svého bezprostředního příkazatele H-a či vlastní, aby obilí dále prodal, či přímo na účet dráhy; přes to i nyní napadený rozsudek, nehledě ku předpisu § 293, odstavec druhý tr. ř. nezjišťuje, ba prohlašuje přímo za bezvýznamné, která z těchto eventualit nastala; nezjistil ani, bylo-li obilí L-em nebo H-em dále zcizeno, správně bylo-li toto další zcizení již při nákupu zamýšleno, nýbrž omezuje se v tomto směru na nepřesný výraz, že obilí bylo dále dodáno. Přestupku neb přečinu § 21 zmíněného cís. nařízení se dopouští, kdo nakupuje předměty potřeby, které hodlá zciziti; zákon omezil trestnost na nákupy, předsevzaté v úmyslu dalšího zcizení; pro pojem zcizení ve smyslu zmíněného § přichází v úvahu pouze zcizení úplatné, tedy prodej nebo směna. Že tu byl další prodej, pokud se týče předchozí smlouva o úplatném dodání, tvrdila obžaloba; stěžovatelé to popírali a hájili se tím, že L. nakupoval pouze v zastoupení dráhy jako nákupní agent na provisi, že tedy mezi stěžovateli a dráhou nebylo smlouvy kupní, nýbrž smlouva námezdní, pokud se týče u H-a, jednajícího bez odměny, splnomocnění, při čemž obilí již v okamžiku nákupů, L-em provedených, se stalo — byť ne právně, tož hospodářsky a ve smyslu trestního zákona — věcí dráhy,

takže v převodu (dalším dodáváním) obilí dráze nebylo obsaženo zcizení, nýbrž pouhé plnění povinností, pro L-a a H-a ze smlouvy vyplývajících. Soudu nalézacímu bylo zjištěno, je-li skutečností opodstatněno tvrzení obžaloby, či hájení stěžovatelů. Toho však soud neučinil. Otázka tato není řešena ani zjištěním, že obilí bylo převedeno (dále dodáno, na dráhu — vždyť tohoto převodu bylo zapotřebí i při smlouvě námezdní nebo splnomocnění, ani tím, že L. a H. nakupovali vlastním jménem — vždyť ani komisionářství nejen nevylučuje, nýbrž přímo předpokládá, že agent (komisionář) jedná vlastním jménem, ovšem na účet příkazatelův (komitentův), a předstíraná prodávacím okolnost, že se nakupuje pro okresní vyživovací úřadovnu, jest bez významu pro posouzení poměrů mezi stěžovateli a skutečným příkazatelem — dráhou. Zjištěnými skutečnostmi tedy rozsudečný výrok, že stěžovatelé obilí dráze dále zcizili, opodstatněn není; k tomu bylo — jak zrušovací soud již v prvním svém rozhodnutí přesně vytkl — zapotřebí zjištění, na čí účet se nákupy děly. Závažnými v tomto ohledu byly by zejména okolnosti, co bylo ujednáno mezi stěžovateli a dráhou o ceně obilí a mouky a případném vyúčtování peněz, kterýmiž dráha Františka H-a a po případě tento L-a založil; jak později toto vyúčtování bylo provedeno, byly-li dráze účtovány obilí a mouka pouze oněmi nezvýšenými cenami, které stěžovatelé rolníkům zaplatily, byly-li dráze účtovány i ostatní výlohy, zejména případné výlohy dopravní a případné platy mlynářům za semletí části obilí a za schování obilí ve mlýně; co se stalo s otrubami, semletím obilí získanými, a co se stalo s 662 K, o které součet částek dráhou Františku H-ovi zaslanych (25.000, 10.000 a 10.000 K) převyšuje součet kupních cen (44.338 K). Vycházejí z mylného výkladu zákonného výrazu »zcizení« v § 21 zmíněného cís. nař. opomenul nalézací soud zjištění, jichž jest nutně zapotřebí k řešení otázky, zcizili-li stěžovatelé obilí dále, pokud se týče správně, měli-li při nákupu obilí úmysl, zciziti je dále. Rozsudek v odpor vzatý byl proto ve výroku, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem dle § 21 cís. 2 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čis. 131 ř. z., zrušen jako zmatečný z důvodu § 281 čis. 9 lit. a) tr. ř. Dalšímu výroku, kterým byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem podle § 32 čis. 2 a 4 nař. čis. 235/17 ř. zák., odporují oba dva obžalovaní. Obžalovaný L. dovolává se přímo důvodu zmatečnosti § 281 čis. 9 a) tr. ř., obžalovaný František H. pak popírá aspoň věcně tuto skutkovou podstatu. Obžalobou byli oba dva obžalovaní obviňováni, že úmyslně odstranili zabavené zásoby obilí a mlýnských výrobků, z nich získaných. Rozsudek praví, zabývají se tímto přečinem, že obžalovaní, jsouce si vědomi, že obilí je zabaveno, nakupovali obilí a dodali mouku z něho získanou Ústecko-Teplické dráze a že již tím jest dána skutková podstata zmíněného přečinu, když úmyslnost jednání obžalovaných jest dokázána. Nalézací soud vychází tu z nesprávného právního názoru, podřaduje-li již nákup obilí a dodávku obilí a mouky Ústecko-Teplické dráze skutkové podstatě, v obžalobě uvedené. Že nákup zabaveného obilí nerovná se odstranění jeho, vychází na jevo z porovnání cís. nař. ze dne 11. června 1916, čis. 176 ř. zák. s nařízením ze dne 26. května 1917, čis. 235 ř. zák., které nabývání zabaveného obilí vyloučilo ze soudní pravomoci a přikázalo pravomoci správní. Že také dodávka nakoupeného zabaveného obilí nebo mouky není ještě odstraněním jejich, vysvitá z textu § 32 čis. 2 nařízení čis. 235/17 ř. zák., které v tomto čísle

uvádí vedle sebe několik skutkových podstat, totiž vedle odstranění ještě nedovolené zpracování, skrmění nebo zcizení zabavených zásob obilí nebo mlýnských výrobků, z nich získaných. Z tohoto textu jde na jevo, že odstraněním nelze v tomto případě rozuměti již činnost, která má převéstí prodané (zcizené) zásoby obilí a mouky od dosavadního vlastníka do dispoziční moci nabyvatelovy, tedy na př. do mlýna ku semletí, neb do nějakého skladiště, jak se to stalo podle zjištění nalézacího soudu u obžalovaných H-a a L-a: Odstraněním dlužno rozuměti podle obecné řeči neoprávněnou činnost, jejímž účelem je zatajení zásob. S tohoto hlediska dlužno proto činnost obžalovaných posuzovati i po stránce právní, při čemž ovšem, hledíc k § 262 tr. ř., jest nalézací soud vázán jen skutkovým podkladem obžaloby, nikoliv právním jejím názorem, a jest proto i tu možno, uvažovati o skutkovém podkladě obžaloby i s jiného právního hlediska, zda totiž nejde v tomto případě o nedovolené zpracování nebo zcizení zabavených zásob obilí nebo mouky. Při tom ovšem, pokud jedná se o oha dva obžalované, bylo by bráti zřetel na tu okolnost, jak dalece sahala oprávnění obžalovaného Františka H-a, aby povoloval úředně zpracování a zcizení zabavených zásob obilí a mouky. Po objektivní stránce ovšem bude také dlužno uvážiti veškerá zjištění nalézacího soudu, že jak nákup obilí, tak i odstranění zásob mouky daly se skutečně způsobem, jenž byl vhodným, aby tyto zásoby utajil.

Čís. 604.

Zařazení do legie československého vojska má účinky vykonané vojenské přísahy.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1921, Kr II 780/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečnou stížností generální prokuratury na záštitu zákona: Rozsudkem trestního oddělení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. srpna 1920, pokud se vztahuje na Emila, false Emanuela K-a, byl porušen zákon v ustanovení § 1, 60 tr. ř. a § 11 odstavec osmý voj. tr. ř., rozsudek se v tomto objemu zrušuje a trestního oddělení krajského soudu v Mor. Ostravě se ukládá, aby spisy postoupil čsl. vojenskému prokurátorovi v Bratislavě.

Důvody:

Emil — false Emanuel — K. byl rozsudkem trestního oddělení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. srpna 1920 uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a) tr. zák., spáchaný tím, že dne 15. března 1920 v P. ve společnosti s druhým spoluzlodějem pro svůj užitek cizí movité věci a to 14 láhvi koňaku v ceně přes 200 Kč z držení a bez přivolení severní dráhy odňal.

Dle sdělení vojenského prokurátora v Bratislavě ze dne 11. června 1921, jak doloženo to jest též příloženými spisy divisiního soudu v Bratislavě, sběhl Emil K. dnem 13. června 1919 od čs. vojska, do něhož a sice do čs. dobrovolnického sboru v Padui v Itálii dle přípisu evidenčního úřadu čsl. zahrani. vojsk, italská legie, ze dne 22. září 1921 vstoupil dne 12. října 1917 a byl dle opisu evidenčního lístku dne 26. dubna 1918 do italské legie

číslo pluku 35 zařazen. Dle § 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 9 sb. z. a n. má zařazení do ozbrojené moci čs. státu účinky vykonané vojenské přísahy služební. Ze svazku čs. vojska nebyl Emil K. dle svrchu citovaného přípisu ještě propuštěn a nachází se ve vyšetřovací vazbě vojenské v Bratislavě. Z uvedeného plyne, že Emil K. byl pro svrchu naznačenou krádež odsouzen soudem dle §§ 1, 60 tr. ř. a § 11 odstavec sedmý voj. tr. ř. nepřislusným a jest proto citovaný rozsudek a b s o l u t n ě z m a t e č n ý m.

Čís. 605.

Spatřuje-li lichevní soud nalézací v trestném činu nikoliv, jak bylo žalováno, čin stíhaný soudem, nýbrž pouhý přestupek správní, nemůže o něm věcně rozhodovati, nýbrž má, sprostiv obžalovaného pro čin soudně stíhaný, postoupiti spisy předsedovi příslušného lichevního soudu.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1921, Kr I 584/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství v Chebu do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chebu ze dne 5. února 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem dle § 6 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a nařídil soudu nalézacímu, by postoupil spisy předsedovi příslušného lichevního soudu při okresním soudě jako zástupci úřadu správního k dalšímu řízení a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, čelící proti odsouzení obžalovaného pro přestupek překročení nejvyšších cen dle § 6 zákona o trestání válečné lichvy, uplatňuje zmateční důvod § 281 čís. 1 tr. ř., kterýž ovšem není dán, poněvadž nalézací lichevní soud byl řádně obsazen; avšak svými vývody poukazuje stížnost zřetelně k tomu, že vytýká nalézacímu soudu, že tím, že obžalovaného uznal vinným přestupkem § 6 zákona o válečné lichvě, nesprávně použil zákona co do otázky, je-li skutek obžalovanému za vinu kladený činem trestným před soud příslušejícím. Stížnost uplatňuje tedy věcně zmateční důvod § 281 čís. 9 a) tr. ř. a to právem. Podle § 95 ústavní listiny (zákon ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.) přísluší soudní moc ve věcech trestních občanským soudům trestním, pokud není zvláštním zákonem přikázána trestním soudům vojenským nebo pokud záležitosti tyto nemají býti podle všeobecných předpisů projednávány v trestním řízení policejním nebo finančním. Řízením policejním jest míněno ve smyslu výnosů ministerstva vnitra a spravedlnosti a nejvyššího úřadu policejního ze dne 3. dubna 1855, čís. 61 ř. z. a ze dne 30. září 1857, čís. 198 ř. z. řízení před okresními úřady (okresními hejtmanstvími, politickými správami okresními), pokud se týče městských úřadů měst se zvláštním statutem, pokud se týče v těch městech, kde jsou zřízeny státní úřady policejní, před těmito. Dle prvního odstavce § 6 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. bude potrestán pro s p r á v n í přestupek, kdo za předměty potřeby požaduje nebo sobě nebo jinému dává poskytnouti nebo slíbiti vyšší cenu než jest nejvyšší cena, příslušným úřadem stano-

vená. Dle § 5 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. rozhoduje v případech, kde řízení je přikázáno s p r á v n í m úřadům, předseda soudu lichevního jako zástupce příslušného politického správního úřadu bez předsedících. Právomoci lichevního soudu na místě úřadu správního, tudíž právomoci předsedy lichevního soudu přikazuje (podle § 1 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.) nařízení vlády republiky československé ze dne 3. září 1920, čís. 517 sb. z. a n. také zmíněný přestupek překročení nejvyšších cen dle § 6 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Nepříslušnost soudů a zejména též soudů lichevních (v řádném jejich obsazení dle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.) jest tedy jasná. Příslušným k rozhodování o tomto přestupku se nestane soud ani dle § 262 tr. ř., když — jednáje o obžalobě pro trestný čin, podléhající právomoci soudů — dojde k přesvědčení, že skutečnosti, objevivší se při hlavním přelíčení, tvoří skutkovou podstatu nikoli činu v obžalobě uplatňovaného, nýbrž přestupku překročení nejvyšších cen, ježto i v těchto případech dbáti jest soudu mezi příslušnosti soudů (srovnej čl. I a VIII zákona ze dne 23. května 1873, čís. 110 ř. z., §§ 1 a 9 čís. 1 tr. ř.). Kterou cestou jest se bráti soudu v takových případech, káže správně třetí odstavec § 20 nařízení vlády ze dne 11. listopadu 1919, čís. 597 sb. z. a n., když stanově, že se přestupek správní, sbíhá-li se s trestnými činy, přikázanými soudům lichevním, z řízení soudního vyloučí a ohledně něho, jde-li o takový přestupek správní, jehož potrestání přikázáno soudu lichevnímu na místě úřadu správního, — provede řízení dle §§ 5—9 zákona o soudech lichevních, totiž předsedou lichevního soudu bez předsedících. Dospěl-li tedy nalézací soud ku přesvědčení, že tu není skutkové podstaty přečinu předražování, jak obžaloba uplatňovala, měl se omeziti na výrok, sprostující obžalovaného z obžaloby pro tento přečin, a postoupiti spisy předsedovi lichevního soudu u okresního soudu místně příslušného, k dalšímu řízení proti obžalovanému pro přestupek překročení nejvyšších cen. Neučinil-li tak, osvoji-li si rozhodnutí i co do tohoto přestupku, uznal-li obžalovaného vinným tímto přestupkem a odsoudil-li ho pro tento přestupek ku trestu, porušil tímto odsuzujícím výrokem zákon co do otázky, je-li překročení nejvyšších cen činem trestným, příslušejícím ku právomoci soudů. Výrok jest zmatečný dle § 281 čís. 9 a) tr. ř.

Čís. 606.

Ke skutkové podstatě zločinu podílnictví na krádeži dle § 185 tr. zák. nestačí po stránce subjektivní vědomí pachatele, že se věc do držení toho, od něhož jí nabyl, nedostala způsobem poctivým.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1921, Kr I 160/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 13. prosince 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži ve smyslu §§ 185, 186 a) b) tr. zák., spáchaným tím, že, koupiv 4 stoly v ceně 7600 K, ukradené několika pachateli Emilu G-ovi, převedl na sebe věci ukradené a odbyt jich opatřil, při čemž mu dle hodnoty věci bylo povědomo, že krádež spáchána byla způsobem takovým, který jí činí zločinem. V rozhodovacích důvodech rozsudku uvádí se o stěžovateli nejprve, že doznává faktické okolnosti, »z nichž plyne jeho vina«, v zápětí však se dodává, že se stěžovatel hájí tím, že mu známo nebylo, že se jedná o věci kradené. Na to pak soudní dvůr již na základě tohoto doznání v souvislosti s ostatními okolnostmi dospěl k přesvědčení, že stěžovatel, když stoly kupoval, dobře věděl, že jde o věci kradené (ceny vyšší než 200 K). Zjišťuje, že stěžovatel projevil pochybnost o původu oněch stolů, že je však přece koupil, aniž zjistil, odkud prodávající jich je mají, že proto dle přesvědčení soudu věděl, že poctivým způsobem do držení obyčejných dělníků se nedostaly, což prý ostatně také z ceny jich bylo patrným. Zmateční stížnosti, která se dovolává důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 5, 9 a), po případě čís. 10 tr. ř., nelze upřítí oprávnění. Skutková podstata podílnictví na krádeži nebo na zpronevěře předpokládá na rozdíl od skutkové podstaty přestupku dle § 477 tr. zák. pachatelovo vědomí, že věc, kterou ukrývá, na se převádí nebo jejíž odbyt opatřuje, byla ukradena nebo zpronevěřena. Zjištění tohoto vědomí nelze tudíž nahraditi zjištěním vědomí, že se věc do držení toho, od něhož jí bylo nabyto, nedostala způsobem poctivým. Lzeť si zajisté cizí věc opatřiti také jiným způsobem nepoctivým, pravidelně ovšem zároveň i trestným, který však nemusí nezbytně býti právě krádeží nebo zpronevěrou. Kdyby byl stěžovatel na příklad věděl, že osoby, od nichž stolů nabyl, si je opatřily podvodem, jeho činnost, převedení stolů na se a opatření jich odbytu, nikdy by se samozřejmě nebyla stala činem, trestným ve smyslu § 185 tr. zák. Bylo tudíž povinností nalézacího soudu, aby náležitou pozornost věnoval zjišťování otázky, byli-li si stěžovatel toho vědom, že jde o věci kradené; povinnosti té však dbáno nebylo.

Čís. 607.

Vniknutí do úřadovny zakládá dle okolností případu zločin dle § 68 neb § 76 nebo dle § 83 tr. zák. Skutková podstata zločinu dle § 68 tr. zák. nepředpokládá předchozí úmluvy pachatelů aniž úmyslu jich vykonati násilí, ani násilí fyzické.

Pro skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 87 tr. zák. jest lhostejno, zda ohrožený neměl za to, že čin pachatelův jest s to, přivoditi nebezpečí, vzešlo-li nebezpečí i jen pro jediného člověka; nevyhledává se vědomí pachatelova přivoditi nebezpečí; stačí v tomto směru i pouhá neobalost.

Zločinu dle § 93 tr. zák. dopouští se i ten, kdo stěžuje nebo zhoršuje stav, jež lze kvalifikovati jako omezování osobní svobody.

Přestupku § 312 tr. zák. dopouští se cizí osoba, jež vytýká úředníku v úřadě, že zahálí.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1921, Kr I 421/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 5. března 1920, pokud jim byli obžalováni uznání vinnými zločiny dle §§ 68, 83 a 97 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jim někteří z obžalovaných byli sprostěni z obžaloby pro zločin dle § 93 tr. zák., pokud se týče pro přestupek § 312 tr. zák., napadený rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by jí znovu projednal a rozhodl. Mimo jiné uvedl po právní stránce v

důvodech:

Proti výroku nalézacího soudu, jímž byli obžalováni uznáni vinnými zločinem dle § 68 tr. zák., stížnost jejich již v rámci vývodů, kterými formálně provádí důvod zmatku dle § 281 č. 5 tr. ř., vznáší námitku, která je v pravdě uplatňováním hmotně-právního důvodu zmatku dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Stížnost označuje způsob, kterým rozsudek prý jen povšechně zjišťuje pojmové znaky zločinu pozdvižení, jako nepostačující a namítá, že mělo především býti prokázáno, že politická strana, která prý se dle svědectví různých osob demonstrace svými příslušníky většinou účastnila, jednala o tom, že bude provedeno sročení, že lid potáhne před okresní hejtmanství a tam že si přijetí svých požadavků vynutí násilím, dále pak, že měla býti prokázána předchozí úmluva, týkající se násilného vynucování oněch požadavků. Stížnost poukazuje jednak k tomu, že není prokázáno ani, že došlo k onomu jednání, ani, že byla tu podobná úmluva, a zdůrazňuje, že prý naopak ani úředníci okresní politické správy o nějaké takové předchozí úmluvě ničeho nevěděli. Názor, který takto stížnost uplatňuje hlavně v ten rozum, že pojmovým předpokladem sročení je jakási předchozí úmluva účastníků pozdějšího sročení, je zřejmě mylný. Již z doslovu definice zločinu dle § 68 tr. zák. je patrné, že se ke skutkové podstatě tohoto zločinu podobná úmluva nevyžaduje, že naopak skutková podstata založena jest již sročením se více lidí za tím účelem, aby vrchnosti násilím činěn byl odpor, tedy již tím, že je tu celek lidí, odhodlaný k násilnému odporu proti vrchnosti. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje zejména i ustanovení § 69 tr. zák., dle něhož pozdvižením stává se vinným každý, kdo se k sročení ať již hned z počátku či teprve v dalším průběhu přidruží. Stačí tudíž plně rozsudkový závěr, dle něhož dav vtrhl do budovy okresní politické správy, ovládnutím jednotným, souhlasným úmyslem, vykonati oproti vrchnosti (vrchnostenským osobám) násilný odpor. Nepochopitelným je však požadavek stížnosti, že mělo dokonce býti zjištěno předchozí jednání určité strany o podnikání, k nimž dle rozsudkového zjištění došlo, a podiv, který stížnost, mluvic tu arci nedůsledně pojednou o vážné demonstraci, vyslovuje nad tím, že se úředníci okresní politické správy dověděli o ní od jakéhosi hocha teprve v den demonstrace v 8 hodin ráno, že tedy okresní politická správa nebyla o ní zpravěna předem. Připomenouti dlužno, že rozsudek, mluvic všeobecně o dělnictvu, co do příslušnosti účastníků davu k té či oné straně nijak nerozlišuje. Z hořejších úvah vyplývá zároveň i bezpodstatnost obdobné námitky,

uplatňované s hlediska důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a), pokud se týče 10. tr. ř. Stížnost vycházející z názoru, zásadně arci správného, že pojmovým znakem sročení je vzájemná dohoda jeho účastníků, aby vrchností násilím kladen byl odpor, a dovolávajíc se skutkového závěru samotného rozsudku, dle něhož předem smluven byl pouze demonstrační průvod, zdůrazňuje, že smluvití podobný průvod znamená něco jiného, než dohodnouti se o násilném odporu vůči vrchnosti. Tu nutno předem podotknouti, že názor, z něhož stížnost vychází, že předpokladem pojmu sročení je dohoda výslovně smluvená, je právně mylný, nenalézáje opory ani v doslovu ani ve vnitřním smyslu ustanovení § 68 tr. zák., který naopak nezavdává nižádné příčiny k pochybnostem v tom směru, že stačí i dohoda uzavřená mlčky, po případě i taková, která se projevila činy konkludentními. Jinak stačí opět poukázati k rozsudkovému závěru, dle něhož — byt hned od začátku průvodu, pořádaného za účelem dosažení určitých požadavků, nebylo zde úmyslu; zjednatí požadavkům těm platností násilím, — sročený dav vtrhl potom do budovy okresní politické správy ve společném a jednotném úmyslu, vystihujícím podrobnostmi, tamtéž jednotlivě uvedenými, v několika různých obměnách dotýčný předpoklad skutkové podstaty zločinu pozdvižení. Tento skutkový závěr opírá rozsudek o řadu skutečností, v něm zjištěných, v této souvislosti v něm ještě zvlášť vytčených, takže i výtky, že závěr ten nebyl v rozsudku nijak odůvodněn, postrádá veškeré podstaty, právě tak jako další námitka, že rozsudek nerozeznává mezi stejným úmyslem a úmyslem společným. Naprosto pak nesejde na tom, byli-li v přítomném případě úmysl, klásti vrchnosti násilím odpor, pojat a byla-li dohoda, směřující k uskutečnění tohoto úmyslu, uzavřena účastníky průvodu, sledovavšího snad z počátku dosažení oněch požadavků prostředky po stránce trestněprávní nezavadnými, teprve v pozdějším průběhu. Dalšími vývody snaží se zmateční stížností dovoditi nesprávnost výroku, odsuzujícího obžalované pro zločin pozdvižení, ohledně každého jednotlivého stěžovatele zvlášť a dospívají k závěru, že činnost každého jednotlivého z nich nezakládá buď skutkovou podstatu trestného činu vůbec, nebo zakládá nanejvýše skutkovou podstatu některého přečinu nebo přestupku, naimě přečinu dle § 305 tr. zák. nebo přestupků §§ 312, pokud se týče 314 tr. zák.; opětovně při tom připomíná, že pouhé vniknutí do kanceláře samo o sobě ještě za čin trestný pokládati nelze. K tomuto důsledku mohla však stížnost dospěti jen tím způsobem, že vykládá mylně pojem společného úmyslu při sročení, rozeznávajíc vždy znovu nepřipadně nejen mezi stejným úmyslem a úmyslem společným, nýbrž jednotlivě dokonce zřejmě nesprávně i mezi společným činem a společným smluveným úmyslem a že porůznu zdůrazňuje opět jako pojmový znak sročení předchozí úmluvu jeho účastníků. Ze tyto názory jsou právně mylné, bylo dovoděno již v hořejších povšechných úvahách, netřeba tudíž právní bezpodstatnost hledisek, zaujatých stížností znovu při posuzování otázky viny každého jednotlivého ze stěžovatelů, znova zvlášť doličovatí. Rozsudek, který v rozhodovacích důvodech nejprve všeobecně zjišťuje, že sročený dav vtrhl do budovy okresní politické správy ve společném a jednotném úmyslu a za účelem, tamtéž blíže doličeným, dovazuje v dalším ohledně každého jednotlivého obžalovaného zvlášť a velmi podrobně, na základě kterých výsledků průvodního řízení a právních úvah dospěl soud k přesvědčení, že se účastnil sro-

cení ve smyslu § 68 tr. zák. Výkřiky a jiné projevy i činy jednotlivých stěžovatelů uvádí rozsudek jako momenty, nasvědčující tomu, že stěžovatelé byli účastníky sročeného davu, že jednali v témž úmyslu a za tímž cílem, který dle rozsudkového závěru byl společným, jednotným úmyslem davu a cílem sročení, klásti totiž násilím vrchnosti odpor. Účastí na tomto sročení bylo by počínání stěžovatelů, kteří dle rozsudkového zjištění vtrhli do budovy okresní politické správy, pokud se týče vnikli do úřadovny berního úřadu v onom společném úmyslu a za cílem shora vytčeným, i tehdy, kdyby oněch výkřiků, projevů a činů jednotlivých stěžovatelů ani nebylo bývalo. Stejně lze říci, že by naopak počínání sročeného davu nebylo bývalo pozbylo povahy sročení ani tehdy, kdyby nebylo provázeno bývalo vtrhnutím do budovy okresní politické správy a vniknutím do úřadovny berního úřadu; skutková podstata zločinu dle § 68 tr. zák. zůstala by tím nedotčena. Je tedy bezpředmětnou námitka stížnosti, že pouhé vniknutí do kanceláře o sobě ještě nebylo činem trestným, jest však zároveň i právně bezpodstatnou, neboť ono vtrhnutí, vniknutí, mohlo, kdyby k němu nebylo došlo za předpokladů skutkové podstaty zločinu pozdvižení, založiti naopak skutkovou podstatu jiného, samostatného zločinu, totiž zločinu dle § 76, pokud se týče § 83 tr. zák. Pokud konečně stížnost svými vývody, týkajícími se jednak obžalovaného Josefa M-a, jednak Antonína K-a, zdůrazňuje, že o onom není dokázáno, že by se byl dopustil násilí, u tohoto pak se není prokázáno společné vědomí neb ujednání s ostatními, dopustiti se násilí na úředních osobách, zdá se uplatňovati názor, že pojmovým předpokladem zločinu dle § 68 tr. zák. jest úmysl, vykonati na vrchnosti násilí fyzické nebo dokonce skutečný výkon takového násilí, stačí připomenouti, že, je-li cílem sročení ve smyslu § 68 tr. zák., aby vrchnosti kladen byl odpor násilím, pojmu tomuto odpovídá nejen násilí fyzické, nýbrž i násilí psychické; spatřuje tudíž rozsudek násilí správně v tom, že z davu, blížícího se k budově okresní politické správy, byly pronášeny různé výkřiky a že z něho proti budově se zařatými bylo hrozeno, dále v hrozivém chování a rozvášněnosti lidí, vniknuvších do budovy, kteří nad to měli oporu v davu, hlúčícím před budovou, čímž zástupcové (úředníci) okresní politické správy byli donuceni přislíbiti splnění přednesených požadavků, poněvadž chovali důvodnou obavu, že by v případě jich nesplnění došlo k dalším násilnostem, po případě k provedení vykřikovaných výhrůžek. Nehledě tudíž k dalším rozsudkovým zjištěním, dle nichž na jednotlivých vrchnostenských osobách vykonáno bylo účastníky davu i násilí fyzické, spatřuje nalézací soud i ve shora dle rozsudku vylíčeném počínání sročeného davu kladení násilného odporu vrchnosti, za něž zodpovědnost nesou všichni, kdož se sročení účastnili, bez rozdílu, zda se ten který jednotlivý z nich sám svojí osobou oněch skutků násilných dopustil čili nic; jeť kladení násilného odporu vrchnosti nikoli pojmovým znakem, nýbrž jen cílem sročení, jak tomu zřejmě nasvědčuje již samo slovné znění § 68 tr. zák.

Výroku, odsuzujícímu jednotlivě obžalované pro zločin dle § 87 tr. zák. odporují obě zmateční stížnosti. U Karolíny D-ové shledal nalézací soud skutkovou podstatu tohoto zločinu ve dvojím různém slovním výroku. Také tu byla stížnost, pokud uplatňovala důvod zmatečnosti dle § 281 č 5 tr. ř., zavržena již v zasedání neveřejném. Provádějíc důvod zmatečnosti dle § 281 č. 9 a) tr. ř., namítá stížnost, že Otakar V., proti němuž

dle rozsudkového zjištění směřoval prý výrok obžalované: »Hodte ho dolů, jděte na berňák a vyflučte tam všechno.« se nepokládal za ohrožena na svém životě nebo na své bezpečnosti, neboť prý sám potvrdil, že s ním dav necloumal, nýbrž že sám ustupoval k výpravě a odešel; mimo to prý pronesl sám jako svědek úsudek, že shromáždění lidu na hejtmanskví mělo za účel manifestaci k uplatnění aprovisačních požadavků, a vyplývá prý tudíž z jeho výpovědi, že zvýšené nebezpečí pro jeho život ani nastati nemohlo. Námitka je především právně pochybena, pokud uplatňuje názor, že posouzení otázky, bylo-li pachatelovým jednáním přivedeno některé z nebezpečí ve smyslu § 85 b) tr. zák., bylo odvislým od úmyslu toho, proti němuž jednání to směřovalo. Vznik nebezpečí jest objektivním předpokladem skutkové podstaty zločinu dle § 87 tr. zák., a soud zjišťuje jej uvážením poměrů a okolností, za nichž jednání bylo předsevzato, takže může dospěti k závěru, že jednáním tím nebezpečí ono přivedeno bylo, po případě i přes opačný úsudek ohroženého. Nejinak je tomu v příčině druhého výroku obžalované, který dle rozsudkového zjištění zněl: »Lidé, pojdte mi pomoci, půjdeme na toho kluka B-a, on mne okradl o pole, on má vztek, že jsem se s ním nechtěla k . . . .« Je snad sice pravda, že rozsudkové zjištění, dle něhož se lid tehdy také již k tomu chystal, že bude pléniti obchody, nenachází opory v údajích vyslechnutých svědků, z nichž, jak uvádí stížnost, žádný nepotvrdil, že by se lid byl na plénění chystal; než nehledě k tomu, že se v rozsudkovém závěru, dle něhož výrok obžalované mohl snadno způsobiti u větší míře nebezpečnosti pro majetek stavitele B-a, proti němuž směřoval, poukazuje zároveň případně na tehdejší nebezpečnou situaci a že spočívá mimo to zřejmě také na ostatních výsledcích řízení než na svědeckých údajích, jde tu o skutečnost pro posouzení činu obžalované potud nerozhodnou, že výrok mohl již sám sebou býti způsobilým, přivoditi ono nebezpečí i tehdy, jestliže se lid, k němuž obžalovaná výrok dle rozsudkového zjištění pronesla (vykřikla), právě na plénění nechystal. Je pak bezpředmětnou konečnou námitka stížnosti, že prý vzhledem k tomu, že pro majetek b-ských občanů žádné nebezpečí nevzešlo, výrok nalézacího soudu ani po stránce právní není odůvodněn, neboť rozsudek, který v rozhodovacích důvodech mluví pouze o způsobení nebezpečnosti pro majetek stavitele B-a, má jen ohrožení majetku tohoto jednotlivce na zřeteli také ve svém výroku, kde je řeč o způsobení nebezpečí cizí majetnosti. Avšak ke skutkové podstatě zločinu dle § 87 tr. zák. stačí, bylo-li nebezpečí, tam naznačené, přivedeno i jen pro jediného člověka, o čemž nezdá se pochybovati ani zmatečnou stížností. Druhá z obou stížností odporuje výroku, jímž zločinem dle § 87 tr. zák. byly vinnými uznány obžalované Františka S-ová a Barbora Ch-ová, námitkou, že v rozsudku není uveden, pokud se týče odůvodněn úmysl obžalovaných, přivoditi některé z nebezpečí, naznačených v § 85 b) tr. zák., nebo jich vědomí, že svým jednáním (svými výroky) podobné nebezpečí přivoditi mohou. Stížnost zejména dovozuje, že ve výroku Františky S-ové nespočívá nic více než pouhá nadávka. Námitka jest ohledně obou stěžovatelek neodůvodněna. O Františce S-ové zjišťuje rozsudek, že, vniknuvši s davem do budovy okresní politické správy, vybízela lidi, aby ženské pomocné kancelářské síly vyházeli oknem, o Barboře Ch-ové pak, že křičela k davu před budovou okresní politické správy: »Mužští, jděte, který iste kurážný, nahoru a

sházejte to všechno dolů, a ty slečinky, co tam jsou, také vyházejte, ať idou dělat děvky, ať idou mlátit, teď musejí býti ony děvky.« Především je mylný právní názor, uplatňovaný námitkou nepřímou v ten rozum, že pejmovým předpokladem zločinu dle § 87 tr. zák. jest pachatelův úmysl, přivoditi svým jednáním některé z nebezpečí, naznačených v § 85 b) tr. zák. Již z doslovu § 87 tr. zák. vyplývá zcela zřetelně, že úmysl pachatelův, jeho zlomyslnost, musí směřovati pouze ke zločinnému jednání samotnému, nikoli tedy se také vztahovati na přivodění nebezpečí: v tomto směru stačí pouhá nedbalost, tím spíše tedy pachatelovo vědomí, že jeho jednáním nebezpečí přivedeno býti může. Jest ovšem pravda, že se v rozhodovacích důvodech rozsudku toto vědomí obžalovaných výslovně nezjišťuje, než nehledě k tomu, že, jak právě uvedeno, stačí v tom směru i pouhá nedbalost, mohlo takovéto výslovné zjištění a odůvodňování jeho odpadnouti, aniž by proto rozsudek musil nezbytně býti zmatečným ať již s hlediska důvodu zmatečnosti dle č. 9 a), 10 či dle č. 5 § 281 tr. ř., neboť obžalované nemohly si jednak již vzhledem k obsahu svých výroků mimo to pak i vzhledem na rozsudkem zjištěnou nebezpečnou situaci dosahu svého jednání a nebezpečí, které jim přivedeno bylo pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost těch, proti nimž jejich výroky směřovaly, býti nevědomy.

Oprávnění nelze upřiti zmatečnosti stížnosti státního zastupitelství. V odpor vzatým rozsudkem byli někteří obžalovaní sprostěni z obžaloby pro zločin dle § 93 tr. zák. Dle rozhodovacích důvodů vycházel nalézací soud při svém rozhodování o vině jednotlivých obžalovaných ve směru tohoto zločinu z právního hlediska, že pro zločin omezování osobní svobody může býti volán k zodpovědnosti pouze ten, kdo způsobil někomu stav, který lze kvalifikovati jako omezování osobní svobody, pokud se týče kdo ho v tomto stavu udržuje. V rozhodovacích důvodech se dovozuje, že i sebe větším počtem ran, ráznými osobami zasazených, osobní svoboda omezována býti nemůže. Než dále uvádí se tamtéž sice, že jednání kteréhokoli druhu, které nepůsobí ani udržování, po případě prodlužování onoho stavu, který lze kvalifikovati jako omezování osobní svobody, jako v tomto případě zlé nakládání lidmi z davu, V-ův povzch doprovázejícího, nutno označiti jen jako stěžování a zhoršování tohoto stavu, označuje se však zároveň jako nesporné, že dav, proti V-ovi se valící, z něhož bylo mu vyhrožováno a nadáváno a jímž byl potom týrán, značně oslabil jeho schopnost odporu a že V. následkem toho přiveden byl do stavu, ježž nutno označiti jako omezování osobní svobody, a to činy, které by za normálních poměrů takového účinku nezpůsobily. Přes to však dospívá rozsudek k závěru, že v těch, kdož se dopustili zlého nakládání s V-em, nelze spatřovati spolupachatele, nýbrž že lze zločinem omezování osobní svobody vinnými uznati pouze ty, kdož za tohoto stavu věci a, znajíce tento stav, dopustili se činů, jimiž způsobili a udržovali stav, ježž nutno kvalifikovati jako omezování osobní svobody. Jak patrně, nerozeznává rozsudek mezi činnostmi těch, kdož způsobili někomu stav, který lze kvalifikovati jako omezování osobní svobody, nebo ho v tomto stavu udržují, na straně jedné, a činy takovými, kterými se stav ten stěžuje a zhoršuje, na straně druhé. V činnosti oněch nalézací soud spatřuje skutkovou podstatu dle § 93 tr. zák., v jednání těchto však nikoli. Takovéto rozeznávání

je však zřejmě nemístné a nelze nikterak seznati, proč by ve stěžování a zhoršování stavu, který lze kvalifikovati jako omezování osobní svobody, neměla býtí spatřována skutková podstata zločinu dle § 93 tr. zák., když rozsudek sám pro tento případ dovozuje, že dav, z něhož bylo V-ovi vyhrožováno a nadáváno a jímž byl týrán, značně oslabil jeho schopnost odporu, a že právě následkem toho **uveden** byl do stavu, jejž nutno označiti jako omezování osobní svobody, a to, jak opět rozsudek sám výslovně zdůrazňuje, činy, které by za normálních poměrů takového účinku nezpůsobily. Nelze-li pak dle zásadně správného názoru nalézacího soudu ani v sebe větším počtu ran, různými osobami zasazených, spatřovati omezování osobní svobody, platí to tím spíše o vyhrožování a dokonce o nadávání; rozsudek sám v tom směru nijak nerozeznává. O shora jmenovaných obžalovaných rozsudek vesměs zjišťuje, že s V-em za doby, po kterou se nacházel ve stavu kladeném rozsudkem na roveň omezování osobní svobody, skutkem zle nakládali. Předpokladem trestnosti činů jednotlivých obžalovaných jako zločinu dle § 93 tr. zák. jest arci především, že byly jimi předsevzaty jako účastníky celku, jehož činností V. byl uveden do stavu, rovného omezování osobní svobody, tedy davu, v jehož počínání soud dle rozhodovacích důvodů spatřuje skutkovou podstatu zločinu dle § 93 tr. zák. Rozsudek nevylučuje toho u žádného z nich, vyličení skutkového děje v rozhodovacích důvodech nasvědčuje naopak tomu, že soud považuje všechny za účastníky davu toho; o Karlu F. dokonce zjišťuje výslovně, že byl v davu kolem vozu. Dalším předpokladem je zjištění, že si byli jednotliví pachatelé toho vědomi, že svými činy spolupůsobí při počínání davu, jímž dle rozsudkového zjištění V. měl býtí omezován a také skutečně omezení se proto správně zdůrazňuje, že zločinem dle § 93 tr. zák. lze vinčován býtí na své osobní svobodě, pokud se týče, že jejich činy je tento stav V-ův udržován (prodlužován) nebo stěžován a zhoršován. V rozsudku se proto správně zdůrazňuje, že zločinem dle § 93 tr. zák. lze vinnými uznati pouze ty, kdož se činů dopustili, znajíce stav věci, tam podrobně vyličený. Než v oněch částech rozhodovacích důvodů, v nichž se nalézací soud obírá otázkou viny jednotlivých obžalovaných, se ono vědomí, pokud se týče tato znalost stavu věci nikde nevylučuje. Zmateční stížnost tudíž právem dovozuje, že při správném právním posouzení věci není na místě vytrhávat činy jednotlivých obžalovaných z celku a posuzovat je samostatně, nýbrž že sluší posuzovat je jako části činnosti davu, jehož účastníky byli a v jehož celkové činnosti sám nalézací soud shledal skutkovou podstatu zločinu omezování osobní svobody.

V dalším odporuje zmateční stížnost výroku nalézacího soudu, kterým byla obžalovaná Růžena S. sproštěna z obžaloby pro přestupek § 312 tr. zák. Soud shledal ve výroku, proneseném obžalovanou dle rozsudkového zjištění vůči pomocné kancelářské síle okresní politické správy, když tato, svou službu konala, »že má 200 zl. měsíčně, že tam nic nedělá a že se baví jen s pány«, spíše bezvýznamnou výtku než urážku. Zmateční stížnost namítá stručně, ale případně, že závadná slova nejsou pouhou výtku, nýbrž urážkou. Dodati dlužno, že předmětem ochrany dle § 312 tr. zák. není soukromá čest osoby, vůči níž čin (výrok) směřuje, nýbrž veřejná autorita, kterou jí propůjčuje její úřední nebo služební postavení, tuto autoritu pak snižuje v tomto případě zcela nepochybně výrok,

kterým byla jmenovaná úřední osoba nařknuta, že v úřadě zahálí, pokud se týče v něm čas tráví způsobem, s jejím postavením a povinnostmi služebními se nesrovnávajícím. Stejně je samozřejmo, že obžalovaná nebyla naprosto oprávněna k podobnému nařknutí oné úřední osoby, takže o nějaké pouhé výtce tu vůbec nemůže býtí řeči.

Čís. 608.

Ke skutkové podstatě zločinu vydírání podle § 98 b) tr. zák. se nevyhledává, by ve výhrůžce zlo, kterým hrozeno, bylo určité vyjádřeno jednak dle předmětu, který má býtí zlem zasažen, jednak jakožto zlo, bezprostředně hrozící.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1921, Kr I 849/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. května 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 98 b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost — dovolávajíc se jedině zmatečního důvodu č. 281 č. 9 lit. a) tr. ř. — dovozuje 1. že ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák. je nutno, by pronesená hrozba obsahovala v sobě náznakování újmy na těle, svobodě, cti anebo jmění, že hrozba musí mítí určitý obsah a určitý předmět, pročež prý závadné výroky nemohou býtí vůbec považovány za nějakou hrozbu; neboť tato všeobecná rčení neměla vztahu k bezpečnosti tělesné, ke cti nebo k majetku úředníků, nýbrž mohla mítí vztah jedině k tomu, že se dělníci považovali odložením výplaty a naznačováním, že svá práva budou povždy hájiti; výrok »budete toho litovati« mohl se proto vztahovati jedině na kroky, které dělnictvo k hájení svých práv provádí cestou organizace; 2. že, ježto obžalovaní nehrozili zlem, které by mělo bezprostředně nastati, nýbrž pronesli povšechné výroky, nemůže býtí ani řeči o tom, že by bylo hrozeno obzvláště závažným zlem, a neplyne nějaký důvod k obavě ani z osobních vlastností obžalovaných, ani ze zvláštních okolností, kterých tu není. Zmateční stížnost je v obojím směru bezdůvodna. Skutková podstata zločinu § 98 b) tr. zák. požaduje psychické násilí, totiž nátlak na vůli napadené osoby, dosti důrazný k tomu, aby se vůle této osoby pod tímto nátlakem brala směrem pachatelem chtěným, kterýmž by se nebyla nesla, kdyby tu nebylo nátlaku; nátlak ten vykonává se dle § 98 b) tr. zák. výhrůžkami ublížení na těle, na cti nebo na majetku, tedy předpovědáním, že pachatel způsobí ohrožené osobě nějaké zlo; vyhrožováno může býtí dle slov zákona přímo nebo prostředně, písemně neb ústně, nebo jiným způsobem; zákon nerozeznává, bylo-li zlo přesněji či méně určité označeno, a nerozeznává, bylo-li předpověděno pro bezprostředně nastávající dobu či pro bližší nebo vzdálenější budoucnost; rozhodným jest pouze, zdali projev, že nastane zlo, byl pro napadenou osobu zřejmý a zároveň způsobitý, aby ve smyslu shora zmíněném

účinkoval na vůli napadené osoby; nelze proto — jak mylně tomu chce stížnost — ze zákona dovozovat pro skutkovou podstatu zločinu vydírání požadavek, že ve výhrůžkách musí býti zlo, kterýmž hrozeno, naznačeno jednak určitě dle předmětu, který má býti zlem zasažen, jednak jakožto zlo bezprostředně nastávající.

Čís. 609.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro trestnost pletich postačí již způsobilost, stupňovati cenu i jen toho množství zboží, jímž pokoutně obchodováno.

Pletichy podloudným vývozem cukru a vajec do ciziny.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1921 Kr II 757/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě ve Znojmě ze dne 19. července 1921, pokud jim byla obžalovaná Anděla Sch. uznána vinnou přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a obžalovaná Terezie L. přečinem dle § 5 tr. zák. a § 11 čís. 4 dotčeného zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávního zmatečního důvodu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. dovozují stížnosti, že trestné pletichy dle § 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě vyžadují způsobilost stupňovati cenu všeho zboží, tedy tržní neb obvyklé ceny zboží toho druhu, jakým bylo obchodováno; činností obžalovaných tržní ceny cukru a vajec stupňovány býti nemohly a to ani nákupem, poněvadž pro cukr byly úředně stanovené ceny a nabídka vajec stačila pro všechny účely, takže si kdokoli ve volném obchodě mohl nakoupiti libovolné množství vajec, ani prodejem, protože tento měl býti proveden v cizozemsku; na tvoření cen v cizozemsku však stát lichevním zákonodárstvím působiti ani nemůže ani nechce. Vývody jsou mylné. Pro požadavek způsobilosti pletich, stupňovati cenu všeho zboží toho druhu, jakým bylo obchodováno, tedy obecné, tržní jeho ceny, neposkytuje opory ani slovní znění, ani smysl § 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě, ani účel tohoto zákona. Přisnost a výše trestních sazeb tohoto zákona — na které poukazují stížnosti — mají příčinu v tom, že se mírnější trestní sazby dřívějších obdobných zákonů minuly výsledkem; zákon o válečné lichvě čelí proti jakémukoli zbytečnému zdražování předmětů potřeby v zájmu spotřebitelů, bez ohledu, jsou-li zdražováním stíženi všichni spotřebitelé, či jen jednotlivci; větší nebo menší počet spotřebitelů jest však nepochybně — byť obecné ceny snad nestoupaly — poškozen stoupaním ceny onoho množství zboží, jímž pachatel obchoduje, nehledě ani k tomu, že větší počet takovýchto rejdů sesiluje poptávku, zmenšuje nabídku zboží, legitimnímu obchodu dosažitelného, a účinkuje tím ve směru vzestupném na ceny vůbec, při jejich tvoření jsou podstatnými složkami rozsah poptávky a nabídky; při správném výkladu pojmu »způsobilé stupňovati cenu předmětu« stačí však již způsobilost stupňovati cenu a to onoho množství zboží, jímž ne-

oprávněně, pokoutně bylo obchodováno. Úředně stanovené ceny uplatňují se pouze v obchodě legálním; vedle tohoto bylo však — zejména též cukrem — obchodováno pokoutně, a pokoutní obchod nedbal cen úředně stanovených, nýbrž domáhal se a docílil vyšších nadměrných cen, ku kterým se odběratelé pokoutních překupníků, spotřebitelé, uvolili tím spíše, když úřední přiděly cukru pro mnohé spotřebitele nepostačovaly. Udánlivý nadbytek vajec byl snad místní a přechodný. Výroba vajec jest v různých krajích — co do množství — různá, takže výrobou výnosnějších krajů kryje se i potřeba ostatních, zejména průmyslových krajů a velkých měst. Vejce jsou potraviny, tedy zboží, při kterém poměrným nadbytkem jednoho druhu nahrazuje se nedostatek jiných druhů, a jsou potraviny, při nichž rozsah výroby a ceny v různých ročních obdobích bývají značně rozličny, takže v dobách větší nabídky a levnějších cen i přímí spotřebitelé nakupují vejce do zásoby pro doby menší výroby a vyšších cen. Ostatně i za poměrného nadbytku zboží mají změny rozsahu poptávky v zápětí změny cen, ježto výrobci a obchodníci používají každého zlepšení své police, nastavího sesílením poptávky, ku zvýšení svých požadavků, takže nákupy překupníků, rozmnožujících počet koupěchtivých a sesilujících tím poptávku, účinkují i za poměrného nadbytku zboží na ceny ve směru vzestupném, nehledě k tomu, že odběratelům překupníků zdražuje se zboží zbytečně o zisk překupnický. Jest sice přisvědčiti stížnosti potud, že účelem zákona o válečné lichvě není též ochrana cizozemských spotřebitelů. Avšak činností obžalovaných byly dotčeny a poškozeny také zájmy spotřebitelstva tuzemského. Neboť cukru jest, poněvadž dle § 11 vládního nařízení ze dne 23. října 1920, č. 581 sb. z. a n. (po případě ze dne 23. září 1919, čís. 519 sb. z. a n.) k ukojení potřeby (scilicet tuzemské) uvolňuje cukerní komise jen potřebné množství — tuzemskému spotřebitelstvu dosažitelná jen omezená zásoba; také vejce jsou — přes případný místní a přechodný nadbytek — tuzemskému spotřebitelstvu po ruce jen v omezeném množství. Zmenšení tuzemských zásob, jaké nastává zejména i pletichářským nákupem a podloudným vývozem zboží do ciziny, povzbuzuje tuzemskou poptávku, obávající se, že nedojde ukojení, k nabízení zvýšených cen, takže rejdy toho druhu, jakých se dle zjištění nalézacího soudu dopustily obžalované, účinkují i na ceny cukru a vajec v tuzemsku ve směru vzestupném, zejména nabývají-li většího rozsahu pro svou výnosnost. Ostatně jest na snadě, že pokoutní obchodníci, docílující v cizozemsku nepoměrně větších cen, požadují také na tuzemských spotřebitelích, kteří z těchto nekalých pramenů odbírají, tytéž nadměrné ceny, ku kterým se cizozemští obyvatelé ve své citelné nouzi, zejména o cukr, rádi uvolují. Dle toho, co dovedeno, nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud má činnost stěžovatelky Anděly Sch. za způsobilou, stupňovati ceny předmětů potřeby; zjištěná její činnost obcházela platné předpisy o veřejném hospodaření cukrem a o vývozu předmětů potřeby, vybočovala tudíž z kolejí řádného obchodu, směřujíc dle zjištění nalézacího soudu k tomu, aby normální přechod zboží od výrobce k spotřebiteli byl zmařen.

Čís. 610.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Automobilové pneumatiky jsou vždy předmětem potřeby.

Pro otázku výše přípustného zisku prodávatele jest lhotejno, že kupitel je bohatcem.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1921, Kr I 142/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 1. prosince 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 20, čís. 2 b) cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné namítá stížnost, že zde není náležitosti skutkové podstaty přečinu předražování. Pneumatiky pro automobily v tomto případě nelze prý pokládati za předměty potřeby, ježto byly určeny pro přeprychový automobil bohatého továrníka, používaný k osobnímu jeho pohodlí, nikoliv k potřebě při výkonu povolání. Nelze prý také mluvit o požadování ceny patrně přemrštěné, prodal-li obžalovaný pneumatiky o 2.000 K dražší, než zač mu je H. přenechal (13.000 K — 11.000 K). Nutno prý přihlížeti k nákladům montování, odměně šoferovi, dále k tomu, že obvyklý hrubý zisk činí v živnosti obžalovaného 33¹/₃ proc., že při zboží neběžném a, jde-li o kupce milionáře, jest odůvodněn zisk vyšší. Nutno prý přihlížeti i k tomu, že obžalovaný za sprostředkování výměny pneumatik mezi M-em a H-em ničeho nedostal. Běžná cena pneumatik byla vyšší než 15.000 K, takže ani požadování tohoto peníze nebylo trestné. Stížnost není odůvodněna. Především nelze pokládati pneumatiky za předmět přeprychový. Svědek R. uvedl sice, že koupil pneumatiky pro své osobní auto, rozsudek však nezjišťuje, šlo-li o auto luxusní, používané výhradně k pohodlí majitelovu. I kdyby tomu tak bylo, nebylo by lze pneu-
m a t i k á m upřítí vlastnosti předmětu potřeby, poněvadž nikdo nemůže brániti, by jich majitel kdykoli nepoužil u auta, sloužícího k dopravě osob nebo nákladů. To, co činí automobil předmětem luxusním (přeprychová výprava), chybí zcela u pneumatik, jichž lze použiti stejně u osobního auta přeprychového jako u auta, sloužícího potřebám dopravy osob i nákladů. Správně uvedl dále soud nalézací, že nelze přihlížeti k běžným cenám, ježto jsou zpravidla výsledkem úspěšných snah předražovacích. Nutno vycházeti z nabývacích nákladů, zde z prodejní ceny 11.000 K určené prodávajícím H-em a odpovídající jeho nákladům na opatření pneumatik. S hlediska tohoto nabývacího nákladu jest požadovaná cena 15.000 K za všech okolností přemrštěná, i když se přihlíží k nákladům montování, v rozsudku nezjištěným, které však dle vlastního seznání obžalovaného nikterak nevyklučovaly čistého zisku obžalovaného při prodeji pneumatik za 13.000 K, tím spíše nutno trvati na tom, že obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, žádaje původně 15.000 K a že tak zamýšlel dosáhnouti neodůvodněného zisku přes 2000 K. Odměnu 500 K šoferovi kupitele právem první soud vyloučil z kalkulace obžalovaného, poněvadž není přípustno odměňovati na útraty kupitele třetí osobu za to, že svého zaměstnavatele na pneumatiky upozornila. Jaký byl jindy obvyklý hrubý zisk u prodávaců potřeb automobilových jest lhotejno. První soud

správně dovedl, že obžalovanému jako pouhému sprostředkovateli přísluší pouze nárok na zisk 5 proc. Poněvadž šlo o pneumatiky, jichž se dosavadní majitel chtěl zbaviti, nemoha jich sám upotřebiti, a poněvadž cena jich byla zvýšena provedenou výměnou mezi M-em a H-em, což bylo obžalovanému známo, jest zde o důvod více, by odměna obžalovaného byla vyměřena spíše nižším procentem než vyšším, jak se snaží dovésti stížnost. Za žádných okolností nelze v požadované ceně přesunovati na kupce pneumatik odměnu za sprostředkování výměny mezi M-em a H-em. Poněvadž zákon chrání stejně konsumenta bohatého i chudého, jest pro otázku výše přípustného zisku úplně lhotejná okolnost, že kupujícím byl bohatý továrník, milionář.

Čís. 611.

**Zločin podvodu dle § 199 lit. c) tr. zák.
Neposkytnutím předstíraného přivažku není kupitel ve svých právech poškozen.**

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1921, Kr I 272/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. února 1921, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 lit. c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnou stížností obou obžalovaných do rozsudku, odsuzujícího je pro zločin podvodu dle §§ 197, 199 c) tr. zák., dovozuje z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř., že výrokem tím porušen byl zákon a že ho nesprávně bylo použito. Nesprávným jest sice náhled stížnosti, že kupitelé v konsumním spolku nemohou býti nesprávnosti váhy poškození, jelikož spolek prodává zboží pouze svým členům, jímž i jakýkoli zisk, tedy i zisk ze špatné váhy přichází k dobru, jelikož stížnost sama netvrdí a přirozeně též tvrditi nemůže, že by při rozdělení zisku jednotlivému členu připadl právě takový peníz případně podíl na zisku, o jaký byl nesprávným vážením na dotyčných vahách poškozen. Také nemůže omlouvat obžalovaného tvrzení, že, nebyv v době činu zodpovědnou osobou v prodejně, musil používatí zařízení, jež bez jeho přičinění a jeho zodpovědnosti dodáno bylo do prodejny. Neboť, jakmile zvěděl o nesprávnosti váhy, nesměl jí používatí, aniž by se vydal trestně zodpovědnosti pro podvod ve veřejné živnosti na škodu kupitelů. Nicméně přisvědčiti jest tvrzení stížnosti o právní nesprávnosti rozsudku, poněvadž i skutková podstata podvodu dle § 199 c) tr. zák. vyžaduje zlý úmysl, dle § 197 tr. zák. ku podvodu vůbec vyžadovaný, jenž v rozsudku není náležitě zjištěn. Tím úmyslem ovšem nelze rozumněti zvláštní úmysl, někoho listivým jednáním uvést v omyl, nýbrž zlý úmysl, někoho poškoditi. Neboť zlý úmysl, uvést v omyl, dán jest zjištěním, že stěžovatelé v ě d o m ě užívali nesprávné váhy, jelikož při veřejném dozoru státu nad vahou může a musí každý kupitel právě se správností váhy, ve

veřejné živnosti užívané, počítati a v této své důvěře jest používáním ne-správné váhy přirozeně klamán. Právě proto nepřichází však jako zvláštní úmysl podvodný ve smyslu § 197 tr. zák. v úvahu úmysl, poškozovati stát na jeho právu veřejné důvěry, o němž ve výroku rozsudkovém činí se zmínka, nýbrž jen úmysl, poškozovati materiálně kupitele převažováním menšího množství zboží. V této příčině opírá se rozsudek v důvodech toliko o zjištění, že nebyla prokázána omluva obžalovaných, že váhu při vážení vyvažovali a proto nikoho nemohli poškoditi, neboť svěd-kové jimi uvedení potvrdili toliko, že oni sami váhu vyrovnávali, když jí užívali, nevyšlo však na jevo, že by to též stěžovatelé byli činili. K tomu dodává rozsudek, že i v tom případě, kdyby tak stěžovatelé skutečně byli činili, nebyla by vyloučena skutková podstata podvodu, ježto kupující vyrovnáním váhy mohl se domnívati, že zaplacením určité ceny tržové za určité množství zboží, které váha ukazovala, dostane skutečně toto množ-ství zboží, t e d y p ř í v a ž e k, kdežto ve skutečnosti toho množství, jež váha ukazovala, neobdržel. Avšak tato argumentace není správná, jelikož kupitel na p ř í v a ž e k nemá práva, nýbrž má právo jen na to množství zboží, jež požadoval a zaplatil, a není proto ve skutečnosti neposkytnutím předstíraného přivažku v právech svých neb na majetku poškozen. Okol-nost však, že nebylo prokázáno tvrzení stěžovatelů, že váhu vy-važovali, t. j. vyrovnávali domnělým přivažkem, neobsahuje ještě zjištění, že tak úmyslně nečinili, čehož bylo by třeba, by dán byl úmysl poškoditi, předpokládaný pro podvod.

Čís. 612.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Trestní zodpovědnost požadovatele přemrštěné ceny není vyfoučena tím, že tak činí z návodu a v zájmu jiné osoby.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1921, Kr I 1100/21.)

Nejvyšší soud vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Táboře ze dne 8. srpna 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Odůvodněna je zmáteční stížnost ve směru sprostění z obžaloby pro přečin dle § 7 lich. zák. Jediný důvod pro sprostění, že totiž obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěnou cenu 10.000 K za 17 q hrachu od Karla F. jen ku vyzvání a v zastoupení své snachy, není způsobilý, by při správném právním pojmání věci byla u obžalovaného vyloučena skutková podstata uvedeného přečinu. Rozhodnou jest pro trestní zodpovědnost pachatele dle § 7 lich. zák. jen okolnost, že on to byl, jenž za okolností, tamtéž uvedených, požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, nechť stalo se to pro něho či pro jiné. Že snad požadována byla cena tato z návodu a v zájmu

jiné osoby, může zakládati spoluodpovědnost osoby té dle § 5 tr. zák., odpovědnosti požadujícího okolnost ta nevyklučuje. Vyplyvá to nejen z do-slovu § 7 lich. zák., nýbrž zvláště také z předpisu § 24 lich. zák. o ručení majitele podniku za pokuty a peněžité tresty, uložené zřizenci, zmocněnci, zástupci neb jinému orgánu podniku.

Čís. 613.

Ten, na něhož byla podána obžaloba pro lichvu, jest nezpůsobilým, by vykonával úřad přisedícího lichevního soudu. K tomu, by zachováno bylo právo, vytýkati zmáteční stížností tuto vadu, stačí, — nebyla-li při hlavní-m přelíčení známa, — že byla zmáteční stížnost v zákonné lhůtě ohlá-šena a provedena.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1921, Kr I 68/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zma-teční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Mostě ze dne 27. října 1920, jímž byli obžalovaní spro-štěni z obžaloby pro přečin podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství jest odůvodněna z důvodu zmátečnosti čís. 1 § 281 tr. ř. Podle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. koná se řízení o přečinech a zločinech před příslušným sborovým soudem první stolice, jenž rozhoduje v senátě, složeném ze soudce z povolání a čtyř přisedících. Ve smyslu § 22 cit. zákona jest k úřadu přisedících při soudech lichevních nezpůsobilým mimo jiné, kdo jest obžalován pro trestný čin, spáchaný z pohutek zjištěných nebo jiných nečestných, až do právoplatného ukončení trestního řízení (čís. 7). Dle záznamů protokolu o hlavním přelíčení, konaném dne 27. října 1920 před lidovým soudem lichevním, zasedal v senátě, který vynesl napadený roz-sudek, jako přisedící Josef K., obchodník v M. Nehledíc ani k tomu, že přisedící tento nebyl k úřadu svému jmenován oprávněným k tomu jediné předsedou sborového soudu, jak káže druhý odstavec § 21 cit. zák., byv přibrán toliko předsedou senátu lichevního, byla proti němu v době ko-naného hlavního přelíčení vznesena u krajského soudu v T. obžaloba pro přečin lichvy dle § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. To vychází na jevo z trestních spisů krajského soudu v T., dle nichž byla proti Josefu K-ovi u tohoto soudu podána obžaloba dne 19. června 1920 a jemu doručena dne 6. července 1920. Lichva, pro kterou byl přisedící Josef K. dán v obžalobu, je již povahou svou trestným činem, spáchaným z po-hutek nízkých a nečestných, i zakládá podání obžaloby pro čin ten dle čís. 7 § 22 zákona čís. 567/19 nezpůsobilost K-ovu k úřadu přisedícího. V důsledku toho scházela mu požadovaná zákonem kvalifikace pro vyko-návání soudcovského úřadu a nelze ho považovati ve smyslu zákona za soudce vůbec, takže lichevní soud, v němž zasedal, nebyl řádně obsazen.

Tato vada opodstatňuje dle § 281 čís. 1 tr. ř. důvod zmatečnosti. Vyučovací důvody §§ 67 a 68 tr. ř., jichž existence může dle čís. 1 § 281 tr. ř. zakládati arci též důvod zmatečnosti, nepřichází zde v úvahu, poněvadž předpokládají jinak u soudce, jimi stíženého, způsobilost pro vykonávání soudcovského úřadu, kdežto u K-a této způsobilosti vůbec nebylo. Citované vylučovací důvody opodstatňují právě jiný důvod zmatečnosti dle čís. 1 § 281 tr. ř., než-li o jaký jde v tomto případě. V poslední větě tohoto odstavce se arci stanoví, že zmateční stížnost nelze vznésti, byla-li skutková okolnost, zakládající zmatečnost, známa stěžovateli ještě před hlavním přelíčením nebo za něho, nebyla jím však uplatňována ihned při zahájení hlavního přelíčení neb ihned, jakmile o okolnosti té zvěděl. V tomto případě tvrdí stížnost, že zástupce státního zastupitelství, účinkující při hlavním přelíčení, zvěděl o nezpůsobilosti K-ově teprve po vynesení rozsudku. Opak tvrzení tohoto prokázán není. Na námitku obžalovaných, že u státního zastupitelství v M. bylo notorickým, že Josef K. je stíhán pro předražování, dlužno odvětit, že vzhledem ku předpisu čís. 7 § 22 zákona čís. 567/19 by byla rozhodnou jen vědomost o dání Josefa K-a v obžalobu, že tato však byla naň vznesena státním zastupitelstvím v T., tedy úřadem cizím, takže již z této příčiny nelze notoričnost o zmíněném úkonu u státního zastupitelství v M. beze všeho předpokládati. Nevěděl-li však veřejný obžalobce o nezpůsobilosti K-ově před skončením hlavním přelíčením, pak neměl zajisté možnosti, by tuto skutečnost ještě před skončením hlavního přelíčení uplatnil, a neopoměl tudíž učiniti zadost podmínce, od jejíhož splnění činí zákon odvislou přípustnost zmateční stížnosti. Legislativní důvod předpisu poslední věty čís. 1 § 281 tr. ř. dlužno pak zajisté hledati v úvaze, že nemá přijíti opravný prostředek zmateční stížnosti k dobru tomu, kdo neuplatnil známé mu vady neprodleně při hlavním přelíčení, aby ještě v řízení před prvou stolicí mohla býti odstraněna. V takovém však případě, jaký je zde, nebylo již možno napravit věc ještě v první stoličce, takže k zachování si práva stížnosti pro vadu, o níž jde, stačí, když zmateční stížnost byla ve všeobecně platné zákonitě lhůtě ohlášena a provedena.

Čís. 614.

Městský lesní jest úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1921, Kr I 632/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II a) tr. zák. a přestupkem § 311 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávního zmatečního důvodu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. dovozuje stížnost, že město je vlastníkem lesů nikoli jako korporace veřejnoprávní, nýbrž jako subjekt scukromoprávní, právem soukromým, že tedy svědek Josef B. jako lesní města K. neobstarává záležitosti vlády,

neplní povinnosti úřadu veřejného, nýbrž službu soukromou, a nemůže proto býti objektem § 311 tr. zák.; stěžovatel nemohl ostatně Josefa B-a — byť by byl úředníkem — sváděti k porušení úřední povinnosti nebo k stranictví, žádaje ho, aby oznámení ne učinil; neboť dle § 86 tr. ř. jest, kdož se doví o trestném činu, z úřední povinnosti stíhaném, oprávněn, aby o něm oznámení učinil, není však k oznámení povinen, nejedná-li se o trestné činy, jichž oznámení zákon výslovně prikazuje; k těmto trestným činům přestupek § 311 tr. zák. (správně zajisté krádež) nenáleží a není zákonem zakázáno, přiměti k opomenutí nějakého oznámení osobu, která k oznámení byla pouze oprávněna. Tyto vývody jsou mylny. Dle druhého odstavce § 101 tr. zák. jest úředníkem, kdo jest povinen z příkazu veřejného, přímo nebo nepřímo daného, obstarávati záležitosti vlády. Podle již ustálené judikatury dlužno rozuměti vládcu souhrn oněch veřejnoprávních zařízení, jimiž jsou upravovány veřejné záležitosti a jimiž státní občané jsou donucováni, aby se podrobili nařízením, ke zmíněnému účelu vydaným. Jest si proto položiti otázku, zda městský lesní Josef B. byl v případě, o který jde, činným z veřejného příkazu a zda obstarával právě v okamžiku, když se setkal s obžalovaným, záležitosti vlády. Nelze popřít, že pojem úředníka podle § 101 tr. zák. jest úžeji vymezen, než-li týž pojem, obsažený v § 68 tr. zák. Nelze proto zdůrazňovati jenom, že Josef B. byl obecním úředníkem, nýbrž nutno zkoumati, zda obor jeho působnosti vztahoval se na záležitosti vlády. Lesní zákon ze dne 3. prosince 1852, čís. 250 ř. z. nasvědčuje kladné odpovědi na tuto otázku. V úvodě jeho praví se doslovně: »Die Sicherstellung den in alle Lebensverhältnisse eingreifenden Holzbedürfnisse hat der Regierung stets die Verpflichtung auferlegt, für den besonderen Schutz des Eigentumes, der Erhaltung und der Pilege der Wälder und Holzpflanzungen durch eigene Gesetze und Vorschriften Sorge zu tragen, welche in den einzelnen für die verschiedenen Teile unseres Reiches erlassenen Waldordnungen aufgenommen sind«. Po té následují speciální ustanovení lesního zákona o hospodaření v lesích. Zde se tedy přímo hned v úvodě zákona lesního označuje jako povinnost vlády, aby se starala o zvláštní ochranu lesního vlastnictví, udržení lesů a péči o ně. Skutečně pak dále obsahuje lesní zákon celou řadu předpisů, kterýmiž jsou vázáni všichni majitelé lesů při lesním hospodaření. Předpisy tyto vycházejí z veřejného zájmu, jenž sice tam, kde běží o prospěch majetkový, z lesního hospodářství vyplývající, splývá se zájmem soukromým, avšak tam vystupuje do popředí, kde obsahuje zákon ustanovení rázu policejního (§ 52—58 lesn. zák.). Tato ustanovení vydávají nejlepší svědectví o tom, že osoby obstarávající obecní lesní hospodářství, obstarávají záležitosti vlády. Leč i jiná úvaha vede k důsledku, že obecní úředník při správě obecního lesa obstarává záležitosti vlády. Náleží sice správa obecního jmění do samostatného oboru obecní působnosti, to však nikterak nevylučuje obstarávání záležitostí vlády. Správa obecního jmění dotýká se jak zájmu státu, tak i zájmu velkého a neurčitého počtu občanů, v té které obci bydlicích, ježto má význam na druhé straně pro břemena, která se obci, a tedy jejím občanům ukládají. Veřejný zájem na tomto hospodářství projevuje se dozorem nad ním a poskytuje mimo to obci práva, která se u soukromníků nevyskytují. Jest proto správa obecního jmění stejného rázu jako veškerá její působnost v přeneseném oboru její činnosti, kdež veřejný zájem jest na první pohled docela jasný. Zde i tam jsou vše-

obecně závazná ustanovení, kterým se musí občané, v té které obci bydlicí, podrobiti. I když tedy obec samostatně spravuje obecní jmění, přece úkony obecních orgánů v této příčině nemohou býti na rovně stavěny úkonům práva soukromého, nýbrž jsou vykonáváním veřejnoprávních oprávnění, vykonáváním vrchnostenské moci a vztahují se na předmět, který náleží k záležitostem vládním. Běží tedy již jen o to, zda Josef B. jednal z příkazu veřejného. Při zřízení obecních nestojí proti sobě dvě rovnocenné subjekty smluvní, nýbrž do popředí vystupuje veřejnoprávní povaha obce a odpovídající tomu zvláště slíbené úřední povinnosti obecních zřízenců. Tímto vztahem jest charakterisován poměr obecního zřízence neb úředníka k obci, a obecní zřízenec neb úředník není proto pouhým soukromým smluvním zřízencem neb úředníkem obce, nýbrž součástí veřejnoprávní organizace obce a výkonným orgánem jejích vrchnostenských práv, tedy úředníkem, který z veřejného příkazu nepřímého obstarává záležitosti vlády. I svědek Josef B. obstarával tedy úkoly vlády, když jako lesní města K. vedl dozor nad lesy tohoto města a konal, čeho jinak bylo zapotřebí k účelné správě těchto lesů a k tomu, aby nebraly újmy bezprávnými činy škůdců. Městský lesní Josef B. byl tudíž úředníkem ve smyslu §§ 101 a 311 tr. zák. K jeho úředním povinnostem náleželo zejména též, aby bránil jakémukoliv poškození lesů a oznámil osoby, o nichž zjistil, že lesní majetek poškodily, jednak městskému úřadu (obecnímu představenstvu) za účelem domáhání se náhrady, jednak úřadu, ku stíhání škůdců povolanému, za účelem jich případného potrestání. Namítá-li nyní zmateční stížnost, že Josef B. nemohl býti sváděn k porušení úřední povinnosti, nemá pravdu. Podle §§ 52—58 lesn. zák. jest lesní povinen, zakročiti proti lesnímu pychu, a jest to jeho úřední povinností, která měla býti právě činem obžalovaného porušena. Poukazuje-li zmateční stížnost na § 86 tr. ř., že učiniti trestní oznámení jest právem, nikoliv však povinností, přehlíží nejen zvláštní ustanovení lesního zákona o trestání lesního pychu, nýbrž i speciální ustanovení § 84 tr. ř., které mluví o povinnosti učiniti trestní oznámení u osob úředně k tomu povinných. Z toho, co dovozeno, plyne, že nelze označiti právně mylným, když nalézací soud — zjistiv, že stěžovatel nabízel cigarety městskému lesnímu Josefu B. ovi v úmyslu, aby ho přiměl, by neučinil oznámení o krádeži, stěžovatelem v městském lese spáchané — uznal, že sváděl darem úředníka k porušení úřední povinnosti.

Čís. 615.

Promlouvání o věcech politického života při úkonu náboženském zakládá samo o sobě skutkovou podstatu přečinu dle § 303 tr. zák. nově znění.

Zasáhnouti do volebního zápasu lze i nepřímým označením protivné strany.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1921, Kr II 375/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavřel po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 16. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 303 tr. zák. a čl. I zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n.

Důvody:

Dovolávajíc se jediného důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. vychází zmateční stížnost především z právního názoru, že duchovní, promlouvajíc při náboženském úkonu o věcech státního nebo politického života, může býti trestán pro přečin ve smyslu § 303 tr. zák. a čl. I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n. pouze tehdy, jednal-li zároveň proti některému z ostatních, v témže zákonném ustanovení taxativně vypočtených předpisů. Stížnost dále zdůrazňuje, že citovaným zákonným ustanovením stíháno je pouze brojení proti určitým politickým organizacím nebo stranám, a namítá, že stěžovatel ve svém kázání jen všeobecně varoval před volbou mužů nepřátelských církví, že naproti tomu neuváděl jmén žádně určité politické strany, zejména jména strany sociálně demokratické, a že také jeho slova nesměřovala proti žádné určité straně politické, zejména ne proti straně sociálně demokratické. Zmateční stížnosti nelze v žádném směru přiznati oprávnění. Především nelze uznati správným názor stížnosti, že promlouvání o věcech státního nebo politického života při náboženském úkonu činí duchovního dle § 303 tr. zák. a čl. I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n. trestným jen tehdy, jednal-li zároveň proti některému z ostatních, v témž zákonném ustanovení dále vypočtených předpisů. Slovné znění druhého odstavce čl. I. citovaného zákona nasvědčuje zcela nepochybně správnosti názoru opačného, že totiž promlouvání o věcech státního nebo politického významu prohlašuje se tu vedle ostatních, tam uvedených činů a projevů, a neodvisle od nich za přečin samostatný, takže již takové promlouvání samo o sobě tvoří skutkovou podstatu přečinu, tedy také tehdy, není-li v něm současně obsažen žádný z oněch činů nebo projevů, jimiž se dle dalších vět rovněž zcela samostatně zakládá skutková podstata téhož přečinu. Nalézací soud shledal tudíž správně skutkovou podstatu přečinu dle § 303 tr. zák. a čl. I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n. především v tom, že stěžovatel jako duchovní promlouval při úkonu náboženském o věcech politického života, totiž, jak blíže naznačeno v rozhodovacích důvodech rozsudku, o volbě do poslanecké sněmovny, toho dne konané. Stěžovatel ostatně prohřešil se i proti jednomu z oněch dalších předpisů citovaného zákonného ustanovení tím, že při onom náboženském úkonu zasáhl dle rozsudkového výroku do volebního zápasu (poslední věta druhého odstavce čl. I. zákona), čímž stává se vlastně námitka, o které posud zde uvažováno bylo, bezpředmětnou. Že stěžovatel svými slovy do volebního zápasu zasáhl, toho nepopírá ani stížnost. Jedná se pouze o odpověď na otázku, stalo-li se tak, jak předpokládá zákon, ve prospěch či ke škodě některých kandidátů nebo některé strany. Stížnost to popírá, namítajíc, že stěžovatel ve svém kázání jmén určité strany politické neuváděl a že jeho slova proti žádné takové straně nesměřovala. Rozsudek v rozhodovacích důvodech v tom směru mezi oběma skutkovými podstatami, jež v činu stěžovatelově shledal, přesně nerozeznává a následkem toho dospívá sice k správnému závěru, že skutkovou podstatu přečinu zakládá již stěžovatelovo promlouvání o věcech politického života samo o sobě, aniž by bylo zapotřebí, aby při tom byla činěna nálada pro určitou politickou stranu nebo proti ní, opomenuť však obíratí se v důvodech otázkou, zasáhl-li stěžovatel do volebního zápasu ve prospěch či ke škodě někte-

rých kandidátů nebo některé strany. Než mezera tím vzniklá není na újmu správnosti postupu nalézacího soudu, pokud podřadil čin stěžovatelův i skutkové podstatě ve smyslu poslední věty druhého odstavce čl. I. zákona. V rozhodovacích důvodech poukazuje se v tom směru na údaje svědků, kteří souhlasně potvrdili, že si z promluvy stěžovatelovy odnesli dojem, že jí chtěl agitovati proti straně sociálně demokratické, která byla za volebního boje označována jako církvi nepřátelská; vznik tohoto dojmu vysvětlili pak svědkové místní konstelací stran, při níž stranou církvi nepřátelskou mohla býti míněna pouze strana sociálně demokratická. Z obsahu těchto svědeckých údajů, které, i když to snad v rozhodovacích důvodech výslovně není řečeno, dlužno zároveň považovati za skutkové slovy zasáhl do volebního zápasu ke škodě jmenované strany a tím nepřímou i ve prospěch strany protivně. Na věci ničeho nemění okolnost, že stěžovatel dle znění svých slov, jak zjištěna jsou rozsudkem, mluvil proti nepřítelům církve, náboženství a víry, tedy na pohled snad proti jednotlivcům, když sám hned v zápětí doplnil svoje slova dodatkem »ať jde o nepřítel rozeného či takového, jenž náleží straně, která je zásadně proti právům církve«. Za tohoto stavu věci nemají významu ani okolnosti, zdůrazňované stížností, z části i rozsudkem zjištěné, že totiž stěžovatel jednak ve volebním zápase jako řečník jinak nevystupoval, pokud se týče se ho vůbec nesúčastnil, jednak svojí promluvu zahájil slovy, že o politice tu mluvíti nemůže ani tak činiti nechce, když v prvním směru ke skutkové podstatě přečinu, mu za vinu kladeného, plně stačí to, čeho se dopustil při onom úkonu náboženském samotném, a když na druhé straně ve vlastní promluvě pak o věcech politického života skutečně promlouval. Připomencuti sluší, že stěžovatel závěrem promluvy, který dle rozsudkového zjištění zněl, že chce raději 14 dní seděti v žaláři, než za nedbalé plnění povinností věčně v pekle, sám jasně naznačil, že si je nedovoleností a trestností svého počínání dobře vědom.

Čís. 616.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.)

Pletichy spáchané vývozem dobytka nebo masa z jednoho okresu do druhého.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1921, Kr I 416/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 22. prosince 1920, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Obě zmateční stížnosti jsou ohledně přečinu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. veskrze bezdůvodny. Obchod hovězím dobytčím, včetně telat, byl v době trestného činu, o který jde, upraven ministerským nařízením ze dne 27. srpna 1917, čís. 367 ř. z. Na

základě tohoto nařízení vydalo místodržitelství pro Čechy v Praze nařízení ze dne 29. srpna 1918, čís. 19 z. zák. pro Čechy, které — až na částečné změny §§ 6 a 7 — ponechalo v platnosti nařízení místodržitelství ze dne 26. srpna 1916, čís. 76 z. zák. pro Čechy. K tomu dlužno uvést ještě nařízení místodržitelství v Praze ze dne 5. dubna 1917, čís. 29 z. zák. pro Čechy. Z těchto předpisů je zřejmo, že maso, získané poražením dobytčat (včetně telat) — i z nouze poražených — bylo určeno výhradně pro spotřebu občanského obyvatelstva okresu, v němž byl usedlý řezník, jemuž dobytčata byla přidělena neb okresním politickým úřadem poukázána. Zakázanými a trestnými byly zejména nejen koupě dobytka a telat mimo přiděl, porážení dobytka taktó svémocně opatřeného a prodej masa taktó získaného, nýbrž také prodej masa z dobytčete (telete) úředně přiděleného nebo na základě úřední poukázky opatřeného do cizího okresu, t. j. do okresu jiného, než v kterém řezník provozoval živnost, poněvadž i takový prodej přiči se zásadě, že dobytek má býti spotřebován v okresu, v němž je usedlý řezník, jemuž se přidělil nebo poukázky dostalo. Zapovězeným a trestným bylo dále, opatřil-li z jiného okresu — byť u řezníka tam usedlého — a prodával-li ve své živnosti řezník jiné maso nebo maso z jiného dobytčete (telete), než které mu bylo přiděleno nebo poukázáno orgány shora zmíněnými. Veškerá jednání, v obou posledních větech označená, dlužno proto pokládati za pletichy, ježto obcházejí platné předpisy, upravující obchod hovězím dobytčím a tím také hovězím masem a vybočují tak z kolejí řádného zákonného obchodu, prodlužují přechod masa od výrobců na spotřebitele a způsobují další náklady dopravní, nehledě k tomu, že z pravidla dávají těžití osobám, při obchodu tom úplně zbytečným. Jsou pletichami zejména i tehdy, dopustila-li se jich osoba, jinak dle své živnosti k nákupu dobytka a k výseku masa oprávněná, poněvadž také, ba zvláště, oprávnění živnostníci jsou, či byli podrobeni zmíněným předpisům, jichž býti poslušnými bylo jejich povinností. Správně proto shledal nalézací soud v činnosti stěžovatelů, kterou maso, pocházející z dobytčete a telete, určených pro spotřebu pol. okresu Votického a přidělených nebo přikázaných řeznické živnosti Vojtěcha Č. v O. (okres Votický) usedlého, Vojtěch Č. prodal a Josef V. koupil pro živnost, v Praze provozovanou, tedy pro spotřebu obyvatelstva jiného, cizího okresu, pletichy, zvláště když obžalovaní, jak rozhodovací důvody uvádějí, ani netvrdili, že měli úřední povolení k vývozu masa a když pro zaslání masa volili způsob, který zřejmě měl za účel, aby zůstalo utajeno, že doprava se týká také masa hovězího a telecího. Je lhotejno, byl-li Č. zúčastněn na dopravě masa do Prahy, nebo záležela-li jeho činnost pouze v tom, že maso V-ovi přenechal; vždyť se již přenecháním, prodejem, dopustil pletich. Je dále lhotejno, řekl-li Č. V-ovi, že maso pochází z povolené porážky, a uvěřil-li V. tomuto sdělení; vždyť se dopustil pletich i za tohoto, ostatně rozsudkem nezjištěného předpokladu. Jest konečně také lhotejno, nebyla-li v O. nouze o maso, či dostatečná poptávka po maso; vždyť maso, či dobytčata se měla spotřebovati pro obyvatelstvo okresu V-ského a nebylo-li nedostatku masa v O., byl takový nedostatek pravděpodobně v jiných obcích, zejména ve městech tohoto okresu. Dle toho, co dosud uvedeno, jest pro posouzení, dopustil-li se stěžovatelé pletich, úplně bezvýznamno, pocházelo-li maso, o které se jedná, z dobytčat, s úředním svolením nebo bez takového svolení nebo z nouze

porazených. Nemohlo míti proto na rozhodnutí účinku, stěžovatelům škodlivého, že nalézací soud návrhu na slyšení svědků o tvrzených, dle hořejších vývodů bezvýznamných okolnostech nevyhověl, čili správně o návrhu nerozhodl. Z hořejších vývodů plyne však i bezvýznamnost výtek zmatečných stížností co do nejasnosti a neodůvodnění či nedostatečného odůvodnění výroku, že maso, o němž se jedná, bylo z dobytčat svémocně, neoprávněně a pokoutně porazených. Pletichy stěžovatelů, shora uvedené a rozsudkem zjištěné (prodej resp. koupě masa z okresu Votického do Prahy), zakládaly by samy o sobě pouze skutkovou podstatu činu, trestného správním úřadem dle zmíněného ministerského nařízení. Pletichy ty vybočují však z rámce pouhého správného přestupku a stávají se přečinem dle § 11 č. 4 zákona o vál. lichvě, jakmile jsou způsobily, účinkovati na cenu masa ve směru vzestupném. Nalézací soud zjišťuje tuto způsobilost výrokem, že oba stěžovatelé si byli vědomi, že jednání jejich bylo způsobilým cenu masa zvyšovati, a odůvodňuje tento výrok (nehledě k ostatním poukazům, týkajícím se masa z dobytčat pokoutně porazených) tím, že jak nedovolený zisk sám o sobě, tak i náklady, s činností stěžovatelů spojené, vykonávaly vliv na cenu ve směru vzestupném, a že Vojtěch Č. sám udal, že prodal maso za 8 K za 1 kg, tedy za cenu vyšší než byla cena v drobném, při čemž — což budiž mimochodem podotknuto — nesprávně nebylo přihlíženo k tomu, že maso nebylo prodáno výrobcem, pokud se týče spotřebitelům, nýbrž řezníkem a hostinským řezníkem, který, jak plyne z povahy jeho živnosti, dalším rozprodejem chce dosíci nejen náhrady nákladů, nýbrž i zisku. Snaží-li se stížnost Vojtěcha Č. vyvrátiti tento výrok a jeho předpoklady, zvláště i poukazem na různé okolnosti, které při hlavním líčení nevyšly na jevo, neprovádí tím ani dovolávaného čis. 9 a) ani žádného jiného zmatečného důvodu v § 281 tr. ř. vytčeného, nýbrž brojí pouze způsobem, dle §§ 258, 288 č. 3 tr. ř. nepřipustným proti přesvědčení, kterého nalézací soud nabyt, uváživ vše, co hlavní líčení zjevilo, a proti zjištěním, k nimž soud na základě svého přesvědčení dospěl. K vývodům stížnosti budiž jen podotknuto, že zákon v § 11 č. 4 lich. zák. nerozeznává, bylo-li zvýšení ceny značné či nepatrné, nýbrž čelí jakémukoli zvyšování ceny, a že v této trestní věci již nastalé zvýšení ceny bylo nepochybně značné, kdyžž bylo za maso (hovězí i telecí) placeno 8 K za kg, kdežto nejvyšší cena telecího masa v drobném prodeji, t. j. při prodeji spotřebitelům mimo Prahu činila za zadní (tedy cennější) maso 7 K (nařízení ze dne 22. ledna 1919, č. 22 sb. z. a n.) a dle nařízení ze dne 19. března 1919, čis. 26 z. z. pro Čechy (zrušeného teprve nařízením ze dne 2. ledna 1920, č. 22 sb. z. a n.) pro hovězí maso v drobném prodeji (vyjma ve větších městech a střediscích spotřeby) stanoveny byly nejvyšší ceny od 5 K 40 h do 7 K.

Čís. 617.

Ke skutkové podstatě zločinu podvodu dle § 199 lit. c) tr. zák. nestačí ještě, že bylo ve veřejné místnosti používáno falešných nebo méně obsažených měr a vah, nýbrž dlužno po stránce subjektivní zjistiti, zda měl pachatel úmysl, poškoditi třetí osobu na jejím majetku nebo jejích právech.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1921, Kr I 1133/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, jednaje v neveřejném sezení o zmatečném stížnosti obžalované do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Č. Budějovicích ze dne 27. srpna 1921, kterýmž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ 197, 199 lit. c) tr. zák., zrušil dle § 290 tr. ř. napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Všeobecné skutkové známky podvodu dle § 197 tr. zák., totiž listivé předstírání nebo jednání a uvedení v omyl, jsou obsaženy v popisu skutku dle § 199 lit. c) tr. zák., čili jinými slovy, tento speciální předpis trestního zákona ohledně nepravých, pokud se týče méně obsažených měr a vah, užívaných ve veřejné živnosti, nahrazuje všeobecné známky podvodu, uvedené v § 197 tr. zák. slovy »kdo listivým předstíráním nebo jednáním jiného uvede v omyl«. V tomto speciálním předpisu zákona není však obsažena hlavní známka podvodu, týkající se podvodného úmyslu, vyjádřená ve všeobecném předpisu § 197 tr. zák. slovy »jímž někdo, budiž to stát, obec nějaká neb jiná osoba, na svém majetku neb na jiných právech škodu trpěti má«. Tento podvodný úmysl, k skutkové podstatě zločinu podvodu dle §§ 197, 199 lit. c) tr. zák. nutný, musí býti zvláště zjištěn. K skutkové podstatě uvedeného zločinu nestačí užívání nepravých neb méně obsažených měr a vah ve veřejné živnosti, tato skutková podstata by tvořila nanejvýše skutkovou podstatu přestupku proti řádu cejchovnímu, pokud se týče živnostenskému. Ke skutkové podstatě zločinu podvodu jest potřebí v prvé řadě zjištění podvodného úmyslu, směřujícího k poškození osoby třetí na jejím majetku neb právech. Ani spis obžalovací ani napadený rozsudek se však touto skutkovou náležitostí zločinu podvodu ani ve výroku ani v důvodech nezabývají. Ani zmatečnou stížností se tímto nedostatkem skutkové podstaty činu, pro něž stěžovatelka byla odsouzena, nezabývá a napadenému rozsudku nedostatek zjištění a důvodů v tomto směru nevytýká. Soud zrušovací, zkoumajе vzhledem ke zmatečnou stížnosti spisy, shledal, že bylo zákona trestního na škodu obžalované nesprávně užito (§ 281 čis. 9 a) tr. ř.) a z povinnosti úřední tak rozhodl, jako by dotčená příčina zmatečnosti byla bývala uvedena a dle § 290 tr. ř. rozsudek zrušil.

Čís. 618.

Ke skutkové podstatě § 305 tr. zák. se nevyhledává ani slavnostní formy vychvalování činů zákonem zakázaných anebo nemravných, ani, by vychvalované činy byly již předsevzaty.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1921, Kr I 371/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 23. února 1921, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle § 305 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nálezací soud zjistil, že obžalovaný, známý jako organisátor dělnictva, který rád řeční na schůzích, projevil v druhé polovici prosince 1920 na obecním úřadě v U. u přítomnosti Josefa Ch. ml. a Josefa Ch. st., tedy před více osobami, způsobem v § 303 tr. zák. naznačeným, svou nelibost nad úředním zákazem tábora, který se měl konati v H., slovy: dělníci to provedli špatně, měli v noci obklopiti město H., ze čtyř stran zapáliti a pak by se při tom dalo něco dělat (rabovat). První soud neshledal v citovaném výroku objektivní skutkové podstaty přečinu dle § 305 tr. zák., s odůvodněním, že obžalovaný nevychvaloval nezákonného činu způsobem slavnostním, jak žádá § 305 tr. zák., nýbrž pouze projevil »osobní názor prostého dělníka za osbního rozhovoru se sousedem«, a poněvadž dále vychvalování neb ospravedlňování nezákonných činů je trestno jen tenkrát, týká-li se činů, které se již někdy nebo někde skutečně staly, kterážto náležitost zde chybí. I ten i onen náhled rozsudku jest právně mylným. Pokud jde o způsob, jak se má státi výrok, vychvalující činy nemravné a nezákonné, stanoví § 305 tr. zák. poukazem na § 303 tr. zák., že výrok musí býti pronesen veřejně nebo před více lidmi. V daném případě byl pronesen výrok před dvěma, tudíž více lidmi a jest zde tedy tato zákonná podmínka splněna. Druhý případ § 305 tr. zák. zahrnuje jednak schvalování činů nemravných nebo nezákonných (v zákoně: slova »vychvaluje, omlouvá«) jednak vyzývání k nim (v zákoně: »vybízí, podněcuje, svéstí hledí«). Že by se schvalování musilo státi způsobem slavnostním, nelze dovozovati ani ze znění zákona ani z významu použitých výrazů. Nestačilo by ovšem, kdyby pachatel výrok pronesl pouze pro sebe a ve stavu opilém, kterýž případ má na mysli rozhodnutí (čís. 875), o něž se rozsudek opírá, stačí však pronesení výroku ve stavu střízlivém vůči dvěma osobám, výkladům obžalovaného naslouchajícím, jejichž etické a právní názory mohly býti takovou řečí zviklány. Ze všeobecného znění § 305 tr. zák. nelze dále dovozovati, že zákon omezuje trestnost vychvalování nezákonných a nemravných jednání na vychvalování činů trestných, skutečně již spáchaných. Právě z rozdílu, mezi § 305 a 9 tr. zák. dlužno dovozovati, že oním ustanovením postihuje zákon trestem všeobecné vyzývání ku spáchání činů trestných, individuálně neurčitých, nebo jich vychvalování, v tomto případě bez ohledu na to, byly-li spáchaný čili nic, kdežto druhé ustanovení předpokládá svádnění k činu trestnému individuálně určitěmu. Poněvadž motivem zákonodárcovým při § 305 tr. zák. nepochybně bylo zabrániti, aby výchovou vstřípeným názorem občanů o zavržitelnosti a špatnosti činů zákonem zakázaných a nemravných nebylo otfárááno a úcta k zákonům byla zachována a poněvadž dále vychvalování činů nezákonných a nemravných, které nebyly spáchaný, jest pro stát stejně nebezpečným jako vychvalování trestných činů spáchaných, dlužno podřadovati pod všeobecné znění § 305 tr. zák. wszeliké vychvalování činů nezákonných, ať již byly spáchaný čili nic. Že pak v tomto případě schvaloval obžalovaný svým výrokem zhářství a plnění (krádeže) při požáru, tedy činy nejen zákonem zakázané a nemravné, nýbrž i trestné, netřeba blíže dovozovati. Budiž ještě podotčeno, že po stránce subjektivní stačí vědomí pachatele, že svým činem — způsobem pro jiné seznatelným (»veřejně, před více lidmi«) schvaluje nebo omlouvá

činy zákonem zapovězené. Poněvadž se prvý soud vycházejí z nesprávného právního posouzení věci otázkou subjektivní viny vůbec nezabýval, jest odůvodněno rozsudek zrušiti a uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 619.

Není zmatečností dle čís. 7 § 281 tr. ř., nebylo-li částečné sprostění obžalovaného pojata do rozsudečného výroku, jakmile jest patrné z rozsudečných důvodů.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1921, Kr I 372/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověv po ústním líčení z jiných důvodů zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 10. března 1921, pokud jím obžalovaný nebyl uznán vinným přečinem § 284 tr. zák. — uvedl též v

důvodech:

Naproti tomu není stížnost odůvodněna, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti č. 7 § 281 tr. ř., dovozujíc, že soud nevyřídil obžalobu, nepojav sprostující výrok ohledně přečinu dle § 284 tr. zák. do výroku rozsudku. Stížnost má sice pravdu v tom, že § 284 tr. zák. obsahuje předpis práva materiálního, stanově podmínky, za nichž nastupuje pro přečín § 283 tr. zák. vyšší sazba trestní. Bylo-li pro toto materiální ustanovení žalováno, musí se arci soud žalobním dějem také po této stránce zabývat. To se v tomto případě stalo. Okolnost, že částečné sprostění obžalovaného nebylo pojata do rozsudečného výroku, jest sice poklesem proti formálnímu předpisu § 259 tr. ř., avšak nečiní rozsudek zmatečným, jakmile jest sprostění patrné z rozsudečných důvodů a tím dána obžalovanému záruka, že nebude znova pro týž čin stíhán.

Čís. 620.

Úkon náboženský nepozbývá ochrany § 303 tr. zák. tím, že se duchovní při něm nechová zcela přistojně napadaje najmě jednotlivce. Tomu, kdo byl duchovním při náboženském úkonu uražen, není dovoleno, by na bohoslužebném místě na urážku reagoval.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1921, Kr II 292/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, vyhověv po ústním líčení z jiných důvodů zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 28. srpna 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle § 303 tr. zák. — uvedl též

v důvodech:

Uplatňujíc důvody zmatečnosti dle § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., dovozuje stížnost, že § 303 tr. zák. poskytuje náboženskému služebníku ochranu

jen potud, pokud koná nějaký náboženský úkon, a že tedy nemá nároku na tuto zákonnou ochranu kazatel, který počne, jako prý tomu bylo v tomto případě, nejen vyprávěti o sobě, nýbrž i napadati určité osoby, jelikož prý, počínaje si takto, nevykonává dle názoru stížnosti úkonu náboženského, nýbrž stává se soukromou osobou. Stížnost míní, že, stíhá-li zákon (druhý odstavec článku I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n.) duchovního, který při náboženském úkonu brojí proti určitým politickým organizacím nebo stranám, není mu zákonem dovoleno ani napadati jednotlivé osoby proto, že jsou členy určité strany, i dospívá stížnost k závěru, že, i když není veřejný obžalobce s to, by duchovního pro podobné útoky pohnal k zodpovědnosti, dlužno přec napadenému, po případě, jako je tomu v tomto případě, jeho zákonnému zástupci, v kostele přítomnému, dovoliti, aby se ihned hájil. Stížnost pak dovozuje důsledně, že dle toho k činu obžalované nedošlo v čase veřejného výkonu náboženství, takže i skutkové podstatě dle třetí věty § 303 tr. zák. podřaděno bylo její jednání neprávem. Stížnost dovolává se svědeckých údajů, dle nichž farář Jan P. kázal o rozsěvači, který nasej koukole do pole svého přítele, načež převedl řeč na důležitost kazatelského úřadu a konečně na to, že je špiněn v časopise »L.«, že jeden pisatel do »L.« se již přiznal, a že do »L.« píšou také synové starostovy (totiž synové obžalované), načež dodal, že taková věc je trestná, i dovzuje stížnost ve smyslu právního názoru, jí hájeného, že obžalovaná slovy »To není pravda«, jimiž dle rozsudkového zjištění potom na kazatele v kostele po třikráte zvolala, hájila jen čest svých nezletilých dětí, na něž prý kazatel svými slovy ukazoval jako na lidi zlé, kteří seji koukol do pšenice. Stížnost spatřuje proto neúplnost rozsudku a tedy jeho zmatečnost ve smyslu § 281 čís. 5 v tom, že rozsudek nezjišťuje oněch skutečností, podávajících se z výpovědi svědků, a jež dle názoru stížnosti jsou pro posouzení případu rozhodné, tak že prý tím, když v rozsudku po minuty byly mlčením, porušen byl předpis § 270 čís. 5 tr. ř. (v novém znění). Názor, z něhož stížnost vychází, je právně mylný. Předmětem ochrany dle druhé věty § 303 tr. zák. není čest náboženského služebníka jako osoby soukromé, nýbrž náboženská a církevní autorita, kterou je vybaven při výkonu bohoslužebných obřadů. Vlastností vykonavatele úkonu náboženského a tedy nositele oné autority nepozbývá a osobou soukromou se nestává náboženský služebník ani tím, že se snad při výkonu bohoslužebných obřadů sám nechová zcela přistojně, zejména ani tehdy ne, dovolí-li sobě nemístné výpady, ba i urážlivé útoky proti jednotlivcům, po případě i proti osobám, v kostele přítomným. Pak arci důsledně ani na tom nesejde, zda věcný obsah takovýchto nájezdů či útoků shoduje se se skutečností čili nic. Poukaz stížnosti na ustanovení druhého odstavce čl. I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n., není případný; tím, že zákon stíhá duchovního za určité činy nebo projevy, k nimž došlo při náboženském úkonu, nikterak není řečeno, že by duchovní takto zbaven byl pro přechodnou dobu trvání podobného činu nebo projevu své vlastnosti a tím i své autority jako náboženský služebník a že by se snad po touz dobu stával osobou soukromou. Citovaným zákonným ustanovením stíhán je duchovní naopak právě proto, že se činů tam uvedených dopustil jednak ve své vlastnosti jako duchovní, jednak při úkonu náboženském, který tudíž této své povahy rovněž nepozbývá ani tím, chová-li se při něm duchovní v tom kterém ohledu nepřistojně. Ani požadavek, že by mělo býti

temu, kdo byl náboženským služebníkem při výkonu bohoslužebných obřadů, tedy zejména kazatelem v kázání, napaden, dovoleno, aby se proti útokům ihned hájil, není na místě. Obdobně, jako není beztrestnou ani urážka cti, kterou někdo, byv sám na cti uražen, tomu, kdo jej urazil, splácí, nelze jednání beztrestné, zejména přípustnou obhajobu spatřovati v počínání toho, kdo na nepřistojné chování se náboženského služebníka při bohoslužebných obřadech reaguje neb útoky jím naň podnikané odráží činem, který odpovídá pojmu urážky ve smyslu druhé věty § 303 tr. zák. Nelze pak důvodně říci, že snad ten, kdo na útok takto proti němu podniknutý hned na místě nereaguje, se tím připravuje o jedinou možnost obrany proti útku takovému. Ustanovení trestního zákona o trestných činech proti bezpečnosti cti zabezpečují napadenému zajisté ochranu dostatečnou v takových případech, kde přímo napadena byla čest určitých osob; tam však, kde nejde právě o zjevné útoky tohoto rázu a stupně, je vždy možno dovolati se ochrany u povolaných orgánů ať již světských či církevních. Jakási ona »sebeobrana«, na kterou pro sebe nárok činí obžalovaná, zůstává za všech okolností dle zákona nepřipustnou a nelze se tudíž pro ni důvodně dovolávati beztrestnosti. Za správnosti názorů, zde právě rozvinutých, postrádají arci jakéhokoli významu ony shora zmíněné skutečnosti, zdůrazňované stížností, a nelze proto rozsudku činiti ani s hlediska důvodu zmatku dle § 281 čís. 5 tr. ř. právem výtky z toho, že se skutečnými těmi nezabývá.

Čís. 621.

Zločin vydírání dle § 98, písm. b) tr. zák. Vyhrůžka udáním pro služební poklesek, jež pravděpodobně mělo by v zápětí úřední vyšetřování proti veřejnému zaměstnanci, jemuž bylo vyhrožováno, jest s to, by vzbudila v něm důvodnou obavu, třeba si byl plně vědom své nevinny.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1921, Kr I 615/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 22. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem vydírání dle § 98 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Zmatečnou stížnost napadá, dovolávajíc se zmatečného důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř., výrok nalézacího soudu, že vyhrůžka stěžovatelů, — že oznámí úřadu, že svědek H. porušil prý dříve své povinnosti (propouštěje slečnu, kterou mu předvedl strážčů S. s 3 kg slaniny a 2 kg másla), — byla způsobila, vzbuditi ve svědku H-ovi důvodnou obavu, dovozuje, že se přiběh, jehož oznámením bylo vyhrožováno, vůbec neudál, že orgán pohraniční stráže S. vůbec neexistuje, že proto svědek H. již předem musil věděti, že přes oznámení nemůže dojíti k zavedení disciplinárního řízení, a proto nebylo se mu obávati žádných nepříjemností. Stížnost jest na omylu. Úřad, jemuž svědek H. byl podřízen, byl by zajisté — vzhledem k závažnosti služebního poklesku, z něhož svědek by byl nařknut, kdyby bylo

došlo oznámení zmíněného obsahu, — nařídil při nejmenším šetření za účelem zjištění, zda-li a pokud se oznámení zakládá na pravdě, ježto teprve tímto šetřením mohla by býti zjištěna důvodnost nebo bezdůvodnost oznámení, zejména i okolnost, existuje-li udánlivý svědek provinění H-ova (totiž svědek S., o němž stěžovatel — jak mimochodem budiž podotknuto — ještě za trestního řízení tvrdil, že byl vojínem pohraniční stráže, po případě že slouží u 3. setniny 26. pluku). Nelze pochybovati o tom, že již pouhá možnost takového předběžného šetření — pro nejistý jeho výsledek — může znepokojevati a pravidelně též znepokojuje postiženého úředníka, byť by si nebyl vědom nížádného provinění a byť by i proto se vši pravděpodobností očekával, že šetření prokáže jeho nevinu, — nehledě ani k tomu, že již pouhým oznámením vážnost a čest postiženého úředníka může býti aspoň přechodně zkalena v očích nadřízeného mu úřadu a oněch osob, které se pověřují předběžným šetřením. Dlužno proto nepokoj, do něhož byl dle své výpovědi svědek H. výhrůžným dopisem uveden, očekáváje, že oznámení nadřízenému úřadu bude míti v zápětí při nejmenším vyšetřování, pokládati za důvodný, pročez nelze spatřovati právní omyl v tom, že nalézací soud přihlížejí k okolnostem a k osobní povaze svědka H-a, jakož i k důležitosti zla, jímž bylo pohroženo, měl za to, že pohrůžka byla taková, že mohla v tom, komu bylo vyhrožováno, vzbuditi důvodnou obavu.

Čís. 622.

Ku pokusu (§ 8 tr. zák.) stačí po subjektivní stránce, by se pachatel vážně rozhodl, způsobiti zlo, jež jest se zločinem spojeno. Pokus nerozlišuje se od přípravného jednání větší silou pachatelovy zločinné vůle.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1921, Kr I 619/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. ledna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 174 II a), c), 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se jedině zmatečného důvodu § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř.; bylo jí tedy vycházeťi ze skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného v jeho celistvosti, ježto jen srovnáním tohoto děje se zákonem lze přezkoumati, zda-li nalézací soud výrokem o vině stěžovatelů zákon porušil nebo nesprávně vyložil. Nalézací soud zjistil, že by byli obžalovaní bez příchodu Josefa F-a v provádění krádeže pokračovali, že od své činnosti (vniknutí do vyhlédnuté místnosti) upustili nikoli z vlastního rozhodnutí, nýbrž proto, že byli vyplašeni; že obžalovaný Hugo S. ihned se vzdálil před Josefem F-em a že obžalovaný Jaroslav S., vida se v provedení činu ohroženým, s římsy seskočil. Stížnost dovozuje, že rozsudkem první stolice zjištěná činnost stěžovatelů zakládá pouze beztrestné přípravné jednání; rozdíl mezi tímto a mezi trestným pokusem dlužno přýšhledávati v různém stupni intenzity vůle jednajících vzhledem k činnosti

rozhodné; je-li prý vůle pachatelova tak neurčitá, že nedopouští bezpečného úsudku o tom, že pachatel v rozhodném okamžiku bude stejně chtíti, jest prý co činiti s pouhým jednáním přípravným; k udání svědka Josefa F-a, že na mladíku, jenž seskočil s římsy, bylo znáti, že má strach, že byl bledý, že dvakrát vydechl a že se podíval na svědka s vyvalenými očima, jakož i z udání obžalovaného Jaroslava S-a, že se začal třásti dříve, než byl zpozorován, je prý zřejmo, že vůle S-ova byla ještě zcela neurčitá, že nelze říci, že by byl v rozhodném okamžiku stejně chtěl. Okolnosti uvedené nejsou však rozsudkem první stolice zjištěny a byly by i úplně bezvýznamny, neboť právní vývody stížnosti jsou mylny. Přípravné jednání nerozlišuje od pokusu ve smyslu § 8 tr. zák. větší nebo menší intenzita pachatelovy vůle, nýbrž okolnost, zda-li předsevzatý zevní čin vede ke skutečnému vykonání zločinu, t. j. směřuje způsobem, poznatelným i pro jiné osoby, k účinku, zákonem zakázanému. Po subjektivní stránce požaduje proto pokus — jak vyplývá ze slova zlomyslník (§ 8 tr. zák.) ve spojení s ustanovením § 1 tr. zák. — toliko, aby se pachatel vážně rozhodl, způsobiti zlo, jež jest se zločinem spojeno —; zákon neposkytuje opory pro požadavek, nejasnými poněkud vývody stížnosti hájený, aby si byl pachatel uvědomil veškeré překážky a obtíže, které mu bude zdolati, a aby přes toto vědomí na zlém úmyslu setrval; požadavku takovému příčí se naopak zejména, že ustanovení § 8 tr. zák. zmiňuje se slovy: »pro překážku odjinud v to přišlou nebo náhodou« o takových okolnostech, střetnutích se s vůlí a činností pachatelovou, které obecně, tedy ani pachatelem, nedaly se předvídati. Na druhé straně však nelze vážnost rozhodnutí a zločinného úmyslu vyloučiti ani tehdy, když pachatel přikročuje k zevním činům v obavě, že nebude s to přemoci překážky a obtíže, nebo ve strachu, že bude při činu přistižen. Stačí proto po subjektivní stránce, že stěžovatelé — jak nalézací soud zjistil — na krádež se umluvili, zvláště když o vážnosti zlého úmyslu jejich svědčí zjištěná skutečnost, že si opatřili poměrně značným nákladem nástroje, způsobilé k vypáčení silné nedobytné pokladny.

Čís. 623.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata přečinu dle § 11 čís. 4 lichovního zákona nepředpokládá opětování nebo provozování obchodu po živnostensku.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1921, Kr II 192/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichovního soudu při krajském soudě v Novém Jičíně ze dne 14. ledna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečného důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. uplatňuje stížnost, že stěžovatelka prodala cukr jen jednou, že však zákon stihá pro přečin Trestní rozhodnutí, III.

řetězového obchodu jen toho, kdo řetězový obchod provozuje, t. j. předměty potřeby kupuje a prodává opětně, vícekrát, tedy jen osoby, které provozují takové zakázané obchody živnostensky. Avšak — nehledě k tomu, že předpoklad jediného prodeje přiči se zjištěním rozsudku, který slovy »také delší dobu před tím« ve výroku, a »nakupovala a . . . . . prodávala« v důvodech zjišťuje, že prodeje a koupě byly stěžovatelkou opakovány —, nepožaduje zákon v § 11 čís. 4 lich. zákona cpětování nebo provozování obchodu po živnostensku, ježto již ojedinelým splněním skutkové podstaty může nastati zdražování předmětu potřeby, jemuž zákon chce zabrániti a ježto zákon užívá pokračovacího (iterativního) tvaru slovesa i na jiných místech (§ 7 »využívaje, žádá, dává«, § 9 »přepláci«, § 10 »smlouvá«), kde dle povahy normovaného tam trestného činu opětovnost a živnostenský způsob jednání nesporně nepřichází v úvahu.

Čís. 624.

Podvod spáchaný tím, že bylo dosaženo přijetí do československé armády v určité hodnosti lstivým předstíráním hodnosti v bývalé armádě rakouské.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1921, Kr II 149/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného opírá se číselně toliko o § 281 čís. 9 a) tr. ř., co do věci provádí však též zmateční důvod § 281 čís. 10 tr. ř., dovozujíc eventuelně, že jde toliko o přestupek, nikoli o zločin podvodu. Jest však bezdůvodna. Vůči přesnému předpisu § 197 tr. zák. nemůže býti pochybností a neprávem hledí stížnost bráti v odpor stanovisko rozsudku, že podvod ve smyslu platného trestního zákona není omezen na pouhé zúmyslné poškození majetkové, nýbrž pojmá i činy, čelící ku poškození státu neb kohokoli na právech imaterielních. Ve zjištěném úmyslu stěžovatelově, lstivým předstíráním, že před převratem v bývalé rakouské armádě měl hodnost ohňostrůjce, vymoci si převzetí do čl. armády v téže hodnosti spatřovati jest poškození státu v jeho právu, udělení hodnosti v armádě jen osobám dle platných předpisů kvalifikovaným, což nazývá výrok rozsudečný právem »na udržení pořádku ve věcech vojenských«. S tohoto hlediska nelze rozsudek, pokud shledává v stěžovatelově jednání podvod ve smyslu § 197 tr. zák., vůbec shledati právně pochybeným. Avšak i odsouzení pro zločin podvodu vzhledem ke škodě, převyšující 200 K, jest odůvodněno. Vždyť nalézací soud zjistil, že stěžovatel po dobu svého neoprávněného konání služby jako ohňostrůjce bral též plat tohoto na místě platu prostého dělostřelce, ačkoliv jak při první výplatě, tak i při pozdějších výplatách byl si toho vědom, že svým jednáním poškozuje stát na hmotném majetku, z čehož zřejmě vychází na jevo, že jeho úmysl

směřoval též k neoprávněnému brání platu, při čemž škoda, jak rovněž prvním soudem bezvadně bylo zjištěno, převyšuje 200 K. Tím není snad vysloven, jak zmateční stížnost má mylně za to, pouhý nepřímý zlý úmysl, nýbrž přímý zlý úmysl, jelikož nejde jen o účinek, který ze skutku o b y č e j n ě pochází nebo snadno povstati může, nýbrž o zlo, které ze skutku jak pachateli bylo povědomo, nevyhnutelně povstati musí. Zjištěním svým vylučuje rozsudek toliko, že by poškození vojenského eráru bývalo konečným cílem, jedinou pohnutkou jednání obžalovaného, čeho však ze stanoviska § 1 tr. zák. není potřebí. Budiž proto, pokud se týče výše škody hmotné, 200 K převyšující, poukázáno na to, že již ze znění § 203 tr. zák. vyplývá, že ohledně tohoto momentu, kvalifikujícího skutek na zločin, stačí s hlediska přičitatelnosti již pouhý dolus eventualis. Neprávem poukazuje však stížnost i na okolnost, že majetkové poškození státu vyloučeno jest skutečností, že stěžovatel konal státu službu jako ohňostrůjce. Neboť hmotněprávní nároky veřejného úředníka proti státu nejsou pouhou odplatou za konanou práci ve smyslu soukromoprávním, nýbrž výronem jeho veřejnoprávního poměru vůči státu, nezávislým přímo na skutečně konané práci, nýbrž na postavení ve státní službě, založeném aktem jmenovacím. Proto nemůže pro posouzení výše hmotněprávního poškození státu přijíti v úvahu kvalifikace práce, stěžovatelem skutečně konané, nýbrž toliko akt jmenovací, stěžovatelem podvodně vylákaný.

Čís. 625.

Shluknutím (§ 283 tr. zák.) stává se i nahodilý sběh většího počtu lidí, k němuž došlo původně z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1921, Kr II 288/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 22. března 1921 a to, pokud jím byli uznáni vinnými přečinem dle § 283 tr. zák. z těchto

důvodů:

Pokud jde o přečin dle § 283 tr. zák., jímž byli obžalovaní uznáni vinnými, není stížnost téměř vůbec provedena ve smyslu zákona. Neboť její tvrzení, že vyzvání četnictva k rozchodu lidu vztahovalo se pouze na výrostky, shromážděné na nádvoří zámku, nikoliv však na důvěrníky dělnictva, kterými byli obžalovaní, dále, že obžalovaní, jsouce četnictvem obklopeni, nemohli odejít, nekryje se se zjištěními rozsudku a nelze v něm spatřovati věcného dolíčení žádného z důvodů zmatečnosti, nýbrž jen nepřipustné brojení proti přesvědčení soudu založenému na volném hodnocení průvodů (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.). Totéž platí o údajích stížnosti, že obžalovaní uklidňovali a varovali dělnictvo, nehledíc k tomu, že by to bylo bez právního významu, jakmile o nich je zjištěno, že nevyhověli výzvě četnictva k rozchodu i jim platící a že dále zůstali na místě státi. I kdyby bylo správně, že obžalovaní nahodile se namanuli k dotýčnému výjevu, ač ani toho rozsudek nezjišťuje, bylo by to pro právní posouzení nezá-

važno. Není ze sankce § 283 tr. zák. vyloučen ani případ, kde přítomnost pachatele při shluknutí byla snad jen nahodilou, ježto tím, že se k davu přidruží, je jeho příslušnost k němu zjištěna. Nabývá proto ve smyslu § 283 tr. zák. rázu shluknutí i takové sběhnutí se většího počtu osob, když k němu došlo z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu.

Čís. 626.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Předchozí odsouzení pro předražování kvalifikuje pozdější čin na přečin i tehdy, stalo-li se ještě dle dřívějších předpisů o předražování. Lhostejno, že byla ohledně dřívějšího odsouzení podána žádost o obnovu.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1921, Kr I 136/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 25. října 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska hmotněprávních důvodů zmatečnosti namítá stížnost, že nalézací soud nesprávně podřadil jednání obžalované skutkové podstatě přečinu předražování ve smyslu § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a to především prý již proto, že ku dřívějšímu odsouzení obžalované pro předražování došlo nikoli dle právě citovaného zákona lichevního, nýbrž na základě cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo to pak i proto, že prý obžalovaná obnovou trestního řízení dovodí, že se nedopustila ani onoho přestupku předražování, pro který dříve byla odsouzena. Jak patrně, uplatňuje stížnost svými vývody ve skutečnosti pouze důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., důvodu zmatku dle čís. 9 a) vůbec neprovádějíc. Než i důvodu zmatku dle čís. 10 dovolává se stížnost neprávem. Především je právně mylným názor stížnosti, jakoby kvalifikaci předražování na přečin dle § 7 čís. 3 lich. zák. zakládalo pouze dřívější odsouzení na základě téhož zákona. Stížnost, která zdůrazňuje v tom směru pouze větší přísnost tohoto zákona u srovnání s cís. nařízením ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., neuvádí jinak ani jediného momentu, který by nasvědčoval správnosti jejího názoru, jakoby byl i zákonodárce jako podmínku kvalifikace předražování na přečin předpokládal dřívější odsouzení dle lichevního zákona, nikoli tedy i odsouzení dle dřívějších předpisů lichevních. Rozhodným může tu býti v první řadě doslov § 7 čís. 3 lich. zák. V něm se však praví zcela všeobecně, že »pachatel bude potrestán pro přečin . . . ., byl-li již jednou právoplatně odsouzen pro předražování«. Nerozeznává se tedy nikterak mezi odsouzením pro předražování dle lichevního zákona a dle dřívějších předpisů lichevních a ani jinak nic neskytá opory stanovisku stížnosti a zejména názoru, jakoby byl v tom směru rozeznávati zamýšlel zákonodárce. Ne-

jinak je tomu ohledně druhé výtky. Žádost o obnovu trestního řízení nemění ničeho na faktu, že došlo v určité trestní věci k právoplatnému odsouzení, tak, že odsouzení pro přečin předražování nebylo by v tomto případě na závadu, i kdyby snad řízení o podobné žádosti bylo opravdu v běhu.

Čís. 627.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Činnost toho, kdo prodává v cizině za přemrštěné ceny zboží, nakoupené v tuzemsku, může po případě spadat pod trestní ustanovení § 23 čís. 4 cit. nař.

Pokud může pachatelova bída přivoditi beztrestnost.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1921, Kr II 340/21.)

Nejvyšší soud zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelstva, pokud směřovala proti výroku lichevního soudu při krajském soudě v Jihlavě ze dne 13. října 1920, jímž byla obžalovaná sprostěna z obžaloby pro přestupek dle § 20 čís. 1 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., vyhověl jí však, pokud směřovala proti téměř rozsudku, pokud jim byla obžalovaná sprostěna z obžaloby též pro přečin dle § 23 čís. 4 téhož cís. nař., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku shledal sice nalézací soud v jednání obžalované skutkovou podstatu jak přečinu řetězového obchodu a pletich dle § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., tak přestupku předražování ve smyslu § 20 čís. 1 téhož cís. nař., sprostil jí však přes to z obžaloby, na ni v obou směrech vznesené. Tento výrok odůvodněn je v rozsudku v ten smysl, že u obžalované nemůže býti řeči o zlém úmyslu, pokud se týče není pro úmysl takový dostatečných důkazů, jelikož obžalovaná, dávši se k činu svěsti nouzí, jednala prý ve stavu neodolitelného donucení. Mimo to poukazují rozhodovací důvody k nepatrné inteligenci obžalované a k příznivému dojmu, kterým působila na senát při hlavním přelíčení, a konečně označuje rozsudek i doznání obžalované jako moment, nasvědčující prý správnosti rozsudkového závěru, dle něhož se obžalované zlého úmyslu nedostávalo. Zmateční stížnost státního zastupitelství směřuje především proti výroku nalézacího soudu, jímž obžalovaná dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna byla z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 čís. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. Nutno v první řadě řešiti otázku, zdali je trestným prodej předmětů potřeby za přemrštěné ceny do ciziny nebo v cizině, tedy v tomto případě v rakouské republice, kdež dle objektivních zjištění nalézacího soudu potraviny, obžalovanou v tuzemsku nakoupené, byly prodávány. K otázce této dlužno zaujati stanovisko toto: Trestní ustanovení § 20 čís. nař. nevztahuje se na případy, v nichž cena, zřejmě přemrštěná, požadována nebo poskytnuta byla, byť i za ostatních pojmových před-

pokladů citovaného trestního předpisu, za předmět potřeby, prodaný do ciziny nebo dokonce, jak jest tomu v tomto případě, v cizině samé. Na rozdíl od trestního ustanovení § 23 č. 4 cís. nař., kterým mělo být čeleno takovým rejdám, které mohou mít nepříznivý vliv na všeobecnou cenovou úroveň domácího trhu, má předpis § 20 cís. nař. na zřeteli takové jednotlivé případy, v nichž někdo využívá mimořádných, válek vyvolaných poměrů v ten způsob, že za předmět potřeby požaduje nebo si poskytnouti dá cenu zřejmě přemrštěnou, chrání tedy ceny jednotlivého předmětu potřeby před přílišným zdražováním bez ohledu na to, zda je nabytí zboží a jeho zcizování trestným podle jiných ustanovení cís. nař. Samotným prodejem předmětu potřeby do ciziny nebo v cizině — jak se stalo v tomto případě — byt k němu došlo jinak za předpokladů § 20 zmíněného cís. nař., však zájmy domácího obyvatelstva, jež chrániti jest účelem cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., ve směru, chráněném ustanovením § 20 cís. nař., nepříznivě dotčeny nebo ohroženy nejsou, ochrana pak cizozemských spotřebitelů, k jejich škodě prodejem podobným je využíváno mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, jest zdejším předpisům o stíhání válečné lichvy cizí. Arci poškozují neb ohrožují prodej předmětů potřeby do ciziny zájmy domácího spotřebitelstva ve směru snižování zásob zboží a tudíž i nabídky ve vlastní zemi, dále zpětným vlivem cen, dosahovaných při vývozu do ciziny, na ceny za předměty potřeby ve vlastní zemi požadované a je tudíž u vysoké míře způsobilý přispívati ku zvyšování cen předmětů těch na úkor domácího spotřebitelstva. Zachytiti tuto trestní stránku činnosti osob, ve vlastní zemi předměty potřeby skupujících a je za hranice způsobem nedovoleným vyvážejících, je však možno a správně s hlediska čís. 4 § 23 cit. cís. nař. Přehlížejíc vytčený tuto rozdíl mezi obojí skutkovou povahou, je zmateční stížnost státního zastupitelství ve směru přestupku dle § 20 cit. cís. nař. právně bezdůvodna a musila být zavržena, aniž se bylo obrátiti jejími vývody. Pokud obžalovaná nedovoleně obchodovala, podléhá ovšem předpisům živnostenským a finančním.

Naproti tomu odůvodněna jest zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud bere v odpor sprostění obžalované z obžaloby pro přečin dle § 23 čís. 4 výše zmíněného cís. nař. Ze nepatrná inteligence obžalované, dojem, kterým působila při hlavním přelíčení a doznání její, nejsou s to, aby at již každý pro sebe, at již ve vzájemném spojení vylučovaly u pachatele zlý úmysl, leží na bíledni; zmenšená inteligence jeho a doznání mohou přicházeti v úvahu jen při výměře trestu jako okolnosti polehčující (§ 46 a), h), § 264 a) 1. tr. zák.). Ale také nouzi, kterou se obžalovaná dle rozsudkového zjištění k činu svěsti dala, staví nalézací soud neprávem na roveň takovému stavu, pro který by obžalované její jednání nemohlo být přičítáno jako čin trestný, totiž stavu neodolatelného donucení ve smyslu § 2 lit. g) tr. zák. Rozsudek v tom směru zjišťuje, že obžalované bylo následky války zvláště těžce trpěti; její manžel dlel v Rakousku, ji samu však zanechal v Československé republice bez jakékoli podpory tak, že jsouc nemajetná, musila prý za nejobtížnějších poměrů se starati o sebe, své šestileté dítě a svou chorou matku. Rozsudek poukazuje na nezaměstnanost velkého počtu mužů a zejména žen v kritické době a dovozují, že tento zjev zeslabuje případnou námitku, dle níž mohla si obžalovaná jako nádenice hledati výdělek. Nehledě k tomu, že si obža-

lovaná, jak zmateční stížnost státního zastupitelství vhodně připomíná, právě v kritické době, t. j. od dubna do srpna, v době polních prací, zaměstnaní a tím i výdělek a prostředky k výživě opatřiti mohla, rozsudek sám půdu správnosti svého původního závěru, jakoby byla obžalovaná jednala z nouze, rovnající se stavu neodolatelného donucení, podřívá tím, že v dalším dovozují, že se obžalovaná dala ke svému trestnému počínání svěsti nejen naléhavým přemlouváním se strany Františka D-a, nýbrž i snadností, s jakou lze si v obvodu »drobného pohraničního obchodního styku v okresu slavonickém« opatřiti pasy a překročiti hranice, a příkladem, který denně před očima měla, kdy sta jiných prý klidně zde (v tuzemsku) nakupují a onde (v cizině) prodávají. Rozhodovací důvody označují také jednání těchto poslednějších výslovně a správně za stejně protizákonné jako počínání obžalované. Bude na soudě, by vyslovil se o tom, zda dávala obžalovaná před výdělkem, který by jí byla skytala poctivá práce nádenická, přednost zisku, který si pohodlněji opatřovala dle rozsudkového zjištění tím, že v tuzemsku vejce a máslo nakupovala a je prostřednictvím Františka D-a přes hranici do Rakouska, jmenovitě do Vídně dopravovala, kde oba jmenovaní věci ty prodávali, při čemž docílováno bylo cen přemrštěných a obžalovanou samotnou, jak rozsudek výslovně zjišťuje, i zisku. Nouze může pachateli zaručiti beztrestnost jen tenkrát, dosáhla-li takového stupně, že jí přímo a způsobem, jemuž jinak, než spácháním trestného činu, čeliti nelze, ohrožen jest sám život pachatelův a snad i život osob, jemu zvláště blízkých. Hmotné poměry obžalované, zjištěné rozsudkem, nerovnájí se však ani z daleka tomuto zde právě nastiněnému stavu. Za účelem přesného zjištění, byla-li obžalovaná skutečně ve stavu nezbytí, jenž by ve smyslu § 2 lit. g) tr. zák. vylučoval přičitatelnost jejího počínání jako jednání trestného, třeba však zjistiti vhodným způsobem (dotazem u představenstva obce i četnictva) zejména, měla-li obžalovaná možnost si něco vydělati a jakým způsobem, příslušela-li jí podpora nezaměstnaných a brala-li jí obžalovaná, poskytoval-li jí muž něco na její výživě a na výživu jejího dítky. Teprve tehdy, kdyby se vyšetřilo, že obžalovaná nebyla s to, nikde nic si vydělati, a že odnikud nepobírala podpory, mohlo by se mluvíti o tom, že jednala v nouzi ve smyslu nezbytí. Zmíněným výrokem nalézacího soudu, že u obžalované nemůže být řeči o zlém úmyslu, ježto obžalovaná, dávši se k činu svěsti nouzí, jednala prý ve stavu neodolatelného donucení, bylo tedy nesprávně použito zákona.

Čís. 628.

**Predražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pletichy spáchané pokoutným obchodováním makem.**

(Rozh. ze dne 5. prosince 1921, Kr II 376/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 27. dubna 1921, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný koupil od překupnice 36 kg 10 dkg maku, jehož maximální cena byla 6 K za 1 kg, po 9 K 50 h za 1 kg a prodával jej po 11 K za 1 kg; sprostňuje však obžalovaného z obžaloby pro přečin § 11 č. 4 zákona o vál. lichvě s odůvodněním, že v době, o kterou jde, byla čilá poptávka spotřebitelů po máku, že nebylo lze koupiti mák od výrobců za cenu maximální, že spotřebitelé rádi platili cenu, obžalovaným požadovanou, a že tedy obžalovaný, opatřiv si mák mimo přiděl hospodářského úřadu, byl za ceny vyšší, jednal jen v zájmu veřejnosti, jejíž poptávce a potřebě takto přišel vstříc. Zmateční stížnost veřejného žalobce napadá právem tento sprostující výrok jakožto právně mylný a proto zmatečný dle § 281 č. 9 lit. a) tr. ř. Činnost obžalovaného nevyhovovala oprávněným zájmům veřejnosti, nýbrž pouze zájmům, potřebě a poptávce omezeného kruhu spotřebitelů, totiž oněch, kteří byli s to a ochotni, platiti za mák vyšší ceny obžalovaným požadované. Neochota výrobců, prodávati mák za maximální cenu, čilá poptávka po máku a ochota spotřebitelů ke placení vyšších cen jsou důsledky nedostatečné výroby a nabídky této poživatiny, tedy okolností, které byly příčinou toho, že bylo zavedeno veřejné hospodaření makem a ostatními plodinami olejnatými. Dle předpisů, platných v době, o kterou jde, byly veškeré olejnaté plodiny (včetně maku), v oblasti čsl. republiky se nalézající, zabaveny ve prospěch státu (§§ 1 a 2 nařízení z 11. června 1920, č. 390 sb. z. a n., jež vydáno bylo na základě zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 337 sb. z. a n., takže má platnost zákona); veškeré přebytky maku, kterých samozásobitelé nespotřebovali, musily býti dodávány státnímu obilnímu úřadu (§ 2 nařízení ze 24. září 1920, č. 499 sb. z. a n.), vykoupnými olejnatými plodinami nakládal státní obilní ústav dle dispozic orgánů, pověřených tím, aby jimi hospodařili (§ 19 vyhlášky ze dne 28. června 1920, č. 433 sb. z. a n.); v § 1 vyhlášky ze dne 28. září 1920, č. 570 sb. z. a n. jsou stanoveny nepřekročitelné ceny. Jak pro výkup maku u výrobců (4 K 50 h za 1 kg, § 4 nař. z 25. června 1920, č. 404 sb. z. a n.), tak i pro drobný prodej (16 K za 1 kg; vyhláška ministerstva pro zásobování lidu z 21. října 1920, č. 591 sb. z. a n.). Veškeré tyto předpisy, vydané na základě nařízení ze dne 11. června 1920, č. 390 sb. z. a n., pokud se týče na základě zákona ze dne 15. dubna 1920, č. 337 sb. z. a n., takže mají platnost zákona, sledují zřejmě účel, by tukové výrobky z maku a nezpracované přebytky maku byly mezi spotřebitele rozděleny co nejspravedlivěji a za ceny co možná nejnižší a takto bylo zabráněno tomu, by ony vrstvy spotřebitelů, které v ládnou větším jmením nebo většími příjmy, nedosáhly vydatnějšího zásobování než kruhy chudší. Skutečnosti, jimiž nalézací soud svůj výrok odůvodňuje, nejsou tedy nic jiného než zjevy a nepřístojnosti, kterým veřejným obhospodařováním maku mělo býti v zájmu stejného zásobování všeho obyvatelstva čeleno, a nemohou proto sprostiti obžalovaného odpovědnosti za jeho jednání, které, obcházejíc zmíněné předpisy, vybočovalo takto z kolejí dovoleného, řádného obchodování, které dále tím, že zboží prošlo rukama překupnice, od níž obžalovaný mák koupil, prodloužilo přechod zboží od výrobce ke spotřebitelům, které dále, dávajíc těžiti osobám při tomto přechodu naprosto zbytečným, způsobilo, že spotřebitelé platili za mák ceny, maximální ceny značně převyšující, a

ve kterém proto dlužno spatřovati objektivně pletichy ve smyslu § 11 č. 4 zákona o válečné lichvě. Sprostující výrok nalézacího soudu vychází tedy z nesprávného použití zákona a byl proto z důvodu zmatečnosti § 281 č. 9 a) tr. ř. zrušen.

Čís. 629.

Příslušnost soudu věci spojených trvá jen potud, pokud nebyl vynesena rozsudek ohledně sbíhajících se trestného činu nebo setkavších se více osob na témž trestném činu zúčastněných.

Zásady § 55 tr. ř. nelze použítí, je-li vinen bezprostřední pachatel pouze přestupkem, spoluvinník nebo účastník však zločinem nebo přečinem.

(Rozl. ze dne 6. prosince 1921, Nd II 225/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal ve sporu o příslušnost mezi zemským trestním soudem v Brně a krajským soudem v Chrudimi příslušným soud psléz jmenovaný.

Důvody:

Nesprávně poukazuje státní zastupitelství v Brně ve svém návrhu ze dne 30. září 1921 a s ním i usnesení zemského trestního soudu v Brně ze dne 21. října 1921 k ustanovení § 56 tr. ř. Z ustanovení prvního odstavce tohoto §, že pravidlem se má konati o všech sbíhajících se trestních věcech jednotné trestní řízení a že jediným trestním rozsudkem má býti o nich rozhodnuto, vyplývá, že o spojitosti (konnexitě) může býti řeč pouze, pokud nebyl vynesena rozsudek ohledně sbíhajících se činu nebo setkavších se více osob, na témž činu trestním zúčastněných. V daném případě jest však ohledně pachatele Vincence M-a trestní řízení právoplatným rozsudkem ze dne 30. května 1921 ukončeno, a nelze proto pro stanovení soudní příslušnosti ohledně Jana M. použítí ustanovení zákona, vztahujících se na věci spojené. Správně sice poukazuje státní zastupitelství v Chrudimi v návrhu ze dne 4. srpna 1921, jehož názor krajský soud v Chrudimi přijímá, na ustanovení § 55 tr. ř., avšak dochází mylným jeho výkladem k nesprávnému výsledku. Pravidlo § 55 tr. ř., dle něhož ohledně spoluvinníků a účastníků jest příslušným onen soud, který jest příslušným ve příčině pachatele, může míti platnost jen potud, pokud tomu dovolují ustanovení §§ 8 a násl. tr. ř. o příslušnosti věcné. Je-li tedy bezprostřední pachatel vinen přestupkem, spoluvinník nebo účastník však zločinem nebo přečinem anebo naopak, nemůže míti ustanovení § 55 tr. ř. místa a náleží posuzovati příslušnost i v příčině spoluvinníků a účastníků zcela samostatně dle pravidel všeobecných. V tomto případě jest skutečně různost obou soudů v příslušnosti věcné: hlavní pachatel se dopustil přestupku, návodce přečinu. Dlužno tedy příslušnost ohledně tohoto stanovit dle pravidel všeobecných, ve kteréž příčině dlužno dle § 51 tr. ř. v první řadě přihlížeti k místu spáchání činu. Tím jest dle obsahu trestních spisů bydlíště Jana M., ležící v obvodu krajského soudu Chrudimského.

Čís. 630.

V tom, že bylo vinou obhájce kanceláře opomenuto podati včas opravný prostředek, nelze spatřovati neodvratitelnou okolnost ve smyslu § 364 čis. 1 tr. ř.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1921, N II 54/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání žádost obžalované za navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k ohlášení zmateční stížnosti do rozsudku lichevního soudu při zemském soudu v Opavě ze dne 30. srpna 1921.

Důvody:

Dle § 364 čis. 1 tr. ř. jest prvním předpokladem navrácení v předešlý stav pro zmeškanou lhůtu, že žadateli pro neodvratitelné okolnosti bez zavinení jeho nebo jeho zástupce bylo znemožněno lhůtu dodržeti. Tomuto požadavku v daném případě není vyhověno již dle obsahu žádosti samé. Žadatelka uvádí, že sice v advokátní kanceláři jejího obhájce ohlášení zmateční stížnosti v poslední den lhůty bylo sepsáno a vyhotoveno, že však onoho dne nebylo vypraveno, zůstavši ležeti v advokátní kanceláři. To však se mohlo státi toliko zavinením zřízenců kanceláře té, ježto nelze upříti, že při náležitě bedlivosti a pozornosti personálu kanceláře by se tak nebylo stalo. Že zavinení to stihá manipulační personál kanceláře a nikoli snad obhájce samého, na věci ničeho nemění — ač ani tu nelze tvrditi, že ho pražádná vina nestihá, neboť mohl vypravení podání toho, zvláště když se jednalo o poslední den lhůty, i přes jiné zaměstnání věnovati pozornost —, neboť obhájce zodpovídá za zavinení svého kancelářského personálu.

Čís. 631.

Obmezování osobní svobody (§ 93 tr. zák.) jest dokonáno tím, že byla odňata možnost, místo opustiti.

Při uzavření v místnosti stačí i zcela krátce trvající omezení svobody, jen když není zcela pomíjejícím.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1921, Kr I 125/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 2. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle § 93 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se číselně důvodů zmatečnosti čis. 5, 9 b) a 10 § 281 tr. ř., uplatňuje stížnost ve směru zločinu dle § 93 tr. zák. především, že prý není zjištěn a prokázán zlý úmysl obžalované. Než nalézací soud zjišťuje

výslovně, že obžalovaná, uzamknuvši dveře na klíč, jednala u vědomí, že tím omezuje osobní svobodu řídicího učitele Františka K., a odůvodňuje toto přesvědčení zejména úvahou, že obžalovaná, uzamknuvši dveře, rukou na ně ještě zahušila. Tím je zjištěn a odůvodněn zlý úmysl obžalované ve smyslu § 93 tr. zák. Snaží-li se stížnost zvrátiti věcnou opodstatněností tohoto výroku soudcovského různými protiúvahami a protiargumenty, nedolichuje tím po zákonu žádného z dovolávaných důvodů zmatečnosti, nýbrž brojí jen nepřipustným způsobem (§§ 258, 288 čis. 3 tr. ř.) proti přesvědčení soudcovskému, založenému na volném hodnocení průvodů. V objektivním směru soustřeďují se vývody zmateční stížnosti v námitce, že k skutkové podstatě zločinu dle § 93 tr. zák. nestačí tak nepatrné obmezení osobní svobody, o jaké jedná se prý v tomto případě. Na důkaz správnosti svého názoru dovolává se stížnost praxe (rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni č. 366, 364) i theorie (Lamasch, str. 79, Finger, II. díl, str. 195 a násl., Stoss str. 200). V zásadě jsou citovaná rozhodnutí i vědecká díla arci za jedno se stížností, zastávající jednomyslně stanovisko, že ke skutkové povaze uvedeného zločinu nestačí jen zcela přechodné, okamžité nebo napresto nepatrné obmezení osobní svobody. Než v konkrétním případě nebyla tato zásada porušena. Obžalované přičítá se k vině, že uzamkla řídicího K. ve třídě a že teprve asi po 5 minutách přišla jeho manželka a odemkla. Jde tu o svémocné uzavření, tedy o způsob, jež uvádí zákon jako hlavní případ zločinu obmezování osobní svobody. Spatřujeť zákonodárce v uzavření v nějaké místnosti nejtýpčtější, ale též nejintenzivnější způsob zmíněného zločinu a dlužno proto zvláště při tomto způsobu za to míti, že i krátké trvání odnětí svobody stačí ke skutkové podstatě, jakmile není zcela pomíjejícím. Při zjištění rozsudku, že uzavření trvalo v daném případě při nejmenším 5 minut, nelze stížností přisvědčiti, že omezení svobody trvalo jen zcela okamžitě a jen tak na krátko, že by pro své rychlé pominutí nebylo jako takové ani pocíťováno. Při tom je nerozhodno, že nechtěl snad napadený z uzavřené místnosti se vzdáliti a nepokoušel se tak učiniti, poněvadž záleží jen na tom, že mu byla objektivně odňata možnost z místnosti té dle své vůle se vzdáliti. Rovněž zůstává pro posouzení věci bez vlivu, že učitelova manželka výstup pozorovala a po uplynutí zmíněné doby dveře odemkla. Nelze nahlédnouti, jak by mohla obžalovaná, jež svou činností naplnila vše, čeho je zapotřebí ke skutkové podstatě zločinu dle § 93 tr. zák., sloužiti k dobru nahodilá okolnost, že osoba třetí byla svědkem jejího činu. Sdíleti též nelze náhled stížnosti, že by šlo jen o pokus. Dlužnoť považovati zločin za dokonaný, jakmile pachatel převezme čin, postačující k obmezení osobní svobody, jakmile tudíž osobě, ve svobodě obmezované, odňata byla možnost, opustiti místo. To se stalo v konkrétním případě uzamčením dveří a odchodem obžalované. Skutková povaha zločinu dle § 93 tr. z. je proto jedním obžalované jak v objektivním, tak i subjektivním ohledu stělesněna a nemůže přicházeti v úvahu pouhá urážka na cti.

Čís. 632.

Souběh zločinu veřejného násilí dle § 83 tr. zák. se zločiny veřejného násilí dle § 85 a § 98 lit. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1921, Kr I 767/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Č. Budějovicích ze dne 26. dubna 1921, pokud jim byli obžalováni Josef Č., Josef M., Josef J. a Anna Sch. z obžaloby pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 I c), II a) tr. zák. a zločin veřejného násilí dle § 98 b. tr. zák., obžalovaní Karel W. a spol. z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 98 lit. b) tr. zák., dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostění, v tom směru, že napadený rozsudek zrušil a uznal obžalované Josefa Č., Josefa M. a Annu Sch. vinnými též zločinem dle § 85 lit. a) tr. zák. a obžalované Karla W. a spol. též zločinem dle § 98 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Po skutkové stránce zjistil nalézací soud, že dne 13. prosince 1920 vnikl dav dělníků komunistického směru v počtu asi 20 až 30 osob, mezi nimi též obžalovaní Josef Č., Josef M. a Anna Sch. do tiskárny Jana Z., rozmetal tam sazbu periodického tiskopisu »Jihočecha« a odnesl hotové výtisky tohoto tiskopisu. Josef Č. pokusil se rozmetati sazbu »Jihočecha« a když se mu to nepodařilo, nechal ji rozmetati jiným neznámým důvěrníkem dělnictva. Josef M. uchopil jeden balík hotových výtisků »Jihočecha«, odnesl ho pryč a spálil. Anna Sch. pak odnesla 2 balíky, které uložila u vrátného v sousední továrně k tomu účelu, by je později zničila. Za tuto činnost odsoudil nalézací soud jmenované tři obžalované pro zločin veřejného násilí dle § 83 druhý případ tr. zák., sprostil je však z obžaloby pro zločin krádeže ve smyslu §§ 171, 173, 174 I c), II a) tr. zák., jehož se prý dopustili tím, že odňali ve společnosti jako spoluzlodějové Janu Z-ovi část periodického tiskopisu v ceně 670 K. Sprostující výrok vynesl nalézací soud z toho důvodu, že obžalovaní M. a Sch-ová, kteří odnesli celkem 3 balíky výtisků, neměli při tom úmyslu zlodějského, že jejich úmyslem bylo naopak znemožniti jen vyjítí »Jihočecha«. Jednání těchto dvou obžalovaných mohlo by prý se kvalifikovati pouze jako zlomyslné poškození cizího majetku, avšak i v tomto ohledu bylo prý je z obžaloby sprostiti, poněvadž poškození, to jest násilí spáchané na jmění a statku, obsaženo již ve skutkové povaze zločinu veřejného násilí dle § 83 tr. zák. Osвобоzení Josefa Č. odůvodnil soud tím, že se mu průvodním řízením nedalo vůbec dokázati, že se při odnesení věcí z tiskárny nějak účastnil anebo tak učiniti chtěl. Zmateční stížností státního zastupitelství proti osvebozujícímu výroku nelze upřiti částečného oprávnění. K dokonání zločinu dle § 83 druhý případ tr. zák. nestačí arci již o sobě porušení domácího práva; k ozbrojenému neb s více sebranými lidmi provedenému vniknutí do domu musí se ještě přidružiti násilí na osobách nebo věcech. Tu pak dovozuje zmateční stížnost správně, že násilí na věcech nemusí dosahovati žádné zvláštní intensity, že stačí naopak každá svémocnost, která nezakládá ještě skutkové povahy nějakého jiného trestného činu. Pojem násilí ve smyslu citovaného zákonného ustanovení nevyžaduje proto nikterak, by věci napadené byly odneseny a zničeny. V této činnosti nelze v případě, o němž tu jde, shledávati arci zločinu krádeže, poněvadž nalézací soud vyslovuje na základě výsledků průvodních, že se tak nestalo v úmyslu zlodějském. Naproti tomu jsou však obžalovaní M. a Sch-ová zodpovědni za zlomyslné zničení výtisků a škodu tím způsobenou. Jak již uvedeno, zji-

štuje nalézací soud, že dav do tiskárny Z-ovy vniknuvší, odnesl hotové výtisky, že zejména M. odnesl 1 balík a jej spálil, Sch-ová pak, že odnesla 2 balíky výtisků, chtějíc je dle zjištění rozsudku rovněž zničiti. Osoby do tiskárny vniknuvší, tudíž i jmenované dva obžalované dlužno dle prokázaného stavu věci považovati za spolupachatele, spolupůsobilí vědomě s týmž úmyslem a za týmž cílem, důsledkem čehož ručí a zodpovídá každý z nich ze celkový výsledek společné činnosti. I nalézací soud uznává v zásadě trestní zodpovědnost obžalovaných za uvedené zlomyslné poškození cizího majetku, míní však, že poškození to jest jako násilí, spáchané na jmění a statku, obsaženo již ve skutkové povaze zločinu dle § 83 tr. zák. Jak však již naznačeno, mohlo se násilí na jmění a statku jeviti též v jiném způsobě, nežli ve zlomyslném poškození cizího majetku. Ustanovení § 83 tr. zák., jehož nalézací soud jedině použil, nevyčerpává proto celého děje skutkového, v němž dochází úplného stělesnění i skutková povaha zločinu dle § 85 lit. a) tr. zák. a jímž proto oba obžalovaní musili býti uznáni vinnými.

Pro tento zločin bylo odsouditi však i obžalovaného Josefa Č., třebaže ohledně něho soud zjišťuje, že se mu nedalo dokázati, že při odnesení věcí z tiskárny nějak se účastnil, nebo tak učiniti chtěl. Neboť vzhledem k tomu, že i on vnikl spolu s davem do tiskárny Z-ovy a že i jeho dlužno považovati ve smyslu hořejších úvali za spolupachatele, padá i jemu dle zásad o spolupachatelství platných na vrub zlomyslné poškození uvedených věcí.

Ohledně obžalovaných M-a, Sch-ové a Č-y bylo proto odůvodněné dle č. 9 a) § 281 tr. ř. zmateční stížností státního zastupitelství vyhověti a uznati právem jak shora vyčteno.

Pokud jde o obžalovaného Karla W. a spol. zjistil skutkově nalézací soud, že obžalovaní Karel W., Josef M. a Alois K. vyhrožovali při zabrání H-ovy továrny tamnímu úřednictvu okamžitým propuštěním, Karel W. mimo to majitelům firmy a řediteli C-ovi zabráním i ostatního jmění, tedy ublížením na majetku, by na úřednictvu vynutili konání, t. j. splnění nových mzdových požadavků, pokud se týče převzetí závodní radou, při čemž pohrůzka byla taková, že jí mohla v ohrožených hledě na okolnosti a osobní jich povahu a na důležitost zla, jímž pohroženo, býti vzbuzena důvodná obava, při čemž škoda, již pohroženo, převyšovala 2000 Kč a škoda, která by z vynucovaného konání a dopuštění byla vzešla, převyšovala 600 Kč. Soud neshledal však v tomto jednání skutkové povahy zločinu veřejného násilí dle § 98 lit. b) tr. zák., jelikož prý jest jako násilí, spáchané na majiteli továrny a na jeho lidech domácích (úřednictvu) částí skutkové povahy zločinu dle § 83 tr. zák., kterýmž obžalování uznání byli vinnými, a nemůže prý jim proto býti ještě zvláště přičítáno. Ani zde tedy neuznává nalézací soud možnost souběhu zločinu dle § 83 tr. zák. a zločinu § 98 lit. b) tr. zák., maje nesprávně za to, že i když násilí na domácích osobách dosahuje skutkové povahy jiného zločinu, jako v tomto případě zločinu § 98 lit. b) tr. zák., je tato skutková povaha zahrnuta již ve skutkové povaze zločinu dle § 83 tr. zák. Náhled tento odporuje však ustanovení § 34 tr. zák. Skutková podstata zločinu dle § 83, druhý případ tr. zák. byla v tomto případě naplněna vtrhnutím obžalovaných do továrny firmy H. a zabráním této továrny ve prospěch dělnictva, a vydáním různých svémocných opatření, týkajících se správy této nemovitosti (sesa-

zením ředitele Jindřicha C., zabráněním jeho vstupu do továrny, obsazením telefonu, dáním rozkazů úřednictvu ohledně opatření a vyplácení peněz atd.). Zrušovací soud vyslovil již v četných rozhodnutích, že již v pouhém zabránění cizí nemovitosti a ve svémocných úkonech uvedeného způsobu dlužno shledávati násilí na jmění a statku, poněvadž se tím odnímá oprávněné osobě právo volného nakládání s jejím majetkem, jež jí dle platných zákonů přísluší, takže již takovéto protizákonné a svémocné zasahování do majetkové sféry osoby oprávněné nelze označiti jinak než jako násilí. Vyhržovali-li však obžalovaní kromě toho úřednictvu, pokud se týče majiteli továrny způsobem shora zjištěným, pak dopustili se vedle zločinu dle § 83 tr. zák. též zločinu vydírání dle § 98 b) tr. zák., jehož skutkové náležitosti nalézací soud jak v objektivním tak i subjektivním směru vzal za dány. Jde tu o dvojí trestnou činnost, z níž jedna spadá pod ustanovení § 83 tr. zák., druhá pak pod § 98 lit. b) tr. zák.

Čís. 633.

Jest úmyslným a veřejným užíváním šlechtických titulů (§ 6 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n.), byla-li poštou rozeslána v otevřené obálce svatební oznámení, obsahující šlechtické tituly rodin snoubenců.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1921, Kr I 1280/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti vznesené generální prokuraturou na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v M. ze dne 14. července 1920 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v P. ze dne 2. listopadu 1920 porušen byl zákon v ustanovení třetího odstavce § 475 tr. ř. a § 6 odstavec první čís. 1 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n.

Důvody:

Trestním oznámením četnictva předloženo bylo okresnímu soudu v M. tištěné svatební oznámení, datované dne 20. května 1920, v němž označovali otec nevěsty a bratr ženichův sňatek své dcery pokud se týče bratra, užívající při tom svých bývalých šlechtických titulů. Funkcionář státního zastupitelství navrhl potrestání pro přestupek § 6 čís. 1 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n. Rozsudkem okresního soudu v M. ze dne 14. července 1920 sprostěn byl dle § 259 čís. 3 tr. ř. otec nevěsty z obžaloby pro zmíněný přestupek, jehož se dle obžaloby dopustil tím, že v květnu 1920 v M. ve svatebním oznámení své dcery úmyslně a veřejně hleděl naznačiti své bývalé šlechtictví. Dle odůvodnění rozsudku vzal okresní soud za prokázáno, že obžalovaný v květnu 1920 v M. dal poštou rozeslati svým známým svatební oznámení svrchu uvedeného obsahu a že v dotčeném oznámení bylo naznačeno bývalé šlechtictví obžalovaného a jeho choti. Naproti tomu okresní soud nevzal za prokázáno, že by se tak bylo stalo úmyslně a veřejně, neboť jedná prý se tu o záležitost rodinnou a čistě soukromou a v zaslání tištěného oznámení poštou na adresu určitých osob nelze spatřovati nic veřejného, třeba se bylo stalo

v nezalepených obálkách, ježto slušný člověk nenahlédne ani do nezalepeného dopisu, není-li adresátem, a před neslušnými lidmi neobstojí po případě ani dopis zavřený. Proto se prý označení bývalého šlechtictví stalo soukromě a nikoliv veřejně. Ale nestalo se prý ani úmyslně, ježto trestní zákon v § 1 vyžaduje ku každému pozitivnímu přestoupení zákona úmyslnost. Vyžaduje-li zákonodárce přes to v § 6 čís. 1 cit. zákona jako náležitost tohoto nového činu trestného úmyslnost, lze označení bývalého šlechtictví pokládati jen tenkrát za »úmyslné«, má-li se uskutečniti přes tento zákaz a má-li se jím tudíž dáti na jevo nevážnost k tomuto zákonu. Konečně uvádí rozsudek, že označení šlechtictví nemělo zde jiného účelu, nežli označiti rodinu, ze které svatebčané pocházejí, jak děje se i v rodinách občanských. K odvolání veřejného obžalobce byl rozsudek ten rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 2. listopadu 1920. s poukazem na důvody prvního soudu potvrzen s tím dodatkem, že odvolací soud sám má vědomost o tom, že v Čechách jest několik rodin téhož jména a že obžalovaný nechtěl si přivlastniti titul šlechtický, nýbrž že pouze chtěl oznámiti, ze které rodiny nevěsta pochází. Rozsudky obou stolic porušují zákon. Zákonem ze dne 10. prosince 1918, čís. 61 sb. z. a n. bylo zrušeno šlechtictví a ustanoveno, že bývalí šlechtici nesmějí užívati svého rodného jména s přídomkem anebo dodatkem, vyznačujícím šlechtictví. Tato lex imperfecta obdržela doplnění zákonem ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n., dle něhož dopouští se přestupku, soudem trestného, 1. dle § 6, odstavec první čís. 1, kdo úmyslně a veřejně užívá šlechtických titulů nebo kdo takovým způsobem hledí naznačiti své bývalé šlechtictví, 2. dle téhož § odstavec první čís. 3, kdo v tisku někomu dává zákonem zrušený titul šlechtický. Proti oběma těmito zákonným předpisům prohřešuje se zřejmě tištěné a poštou rozeslané svatební oznámení tím, že otec nevěsty označuje sebe jako Jana L. z rodu říšských hrabat L., svobodných pánů z B., že označuje dále svou choť jako rozenou princeznu ze Sch. a nastávajícího svého zetě Františka Rudolfa jako syna zvěčnělého Františka Josefa, říšského hraběte ze S. a A. a jeho manželky S., rozené hraběnky z W. Stejně počíná si na též svatebním oznámení bratr ženichův, jenž označuje se jako Josef S. z rodu říšských hrabat ze S. a A. Ohledně skutkové podstaty dle § 6 odstavec první čís. 3 cit. zák. nebyl ovšem učiněn návrh veřejného obžalobce, jenž zní výslovně jen na přestupek dle odstavce prvního čís. 1 § 6 cit. zák. a ve směru tom nelze tedy rozsudku ani té, ani oné stolice ničeho vytýkati. Pokud se však týče bratra ženichova, na něhož se všeobecně učiněný návrh na potrestání pro přestupek § 6 odstavec první ve smyslu § 457 tr. ř. také vztahoval, nebyla rozsudkem okresního soudu žaloba vyčerpána (§ 281 čís. 7 tr. ř.) a odvolací soud, nezjednav nápravy, porušil tím ustanovení třetího odstavce § 475 tr. ř. Oba rozsudky pak, neshledávající v závadném jednání nevěstina oťce vůbec přestupku dle § 6 odstavec první čís. 1 cit. zák., ježto tu prý není úmyslnosti a veřejnosti, spočívají zřejmě na názoru právně mylném. Uvádí-li rozsudek okresního soudu, že šlo o záležitost čistě soukromou a že v zaslání tištěného oznámení v nezalepených obálkách poštou na adresu určitých osob nelze spatřovati nic veřejného, ježto slušný člověk nenahlédne ani do nezalepeného dopisu, není-li mu adresován, nebyla tím nikterak vyvrácena možnost, by i jiné osoby než adresáti vzaly obsah dopisu na vědomí, a přehlíží se, že po-

štovní orgány mají dokonce z důvodů fiskálních úřední povinnost, by obsah nezalepených dopisů kontrolovaly. Zasláním otevřeného dopisu poštou jest tedy obsah dopisu učiněn veřejnosti přístupným. Pokud se otázky úmyslnosti týče, vyslovuje okresní soud mylný názor, že trestní zákon v § 1 vyžaduje ku každému pozitivnímu přestoupení zákona úmyslnost a že označení bývalého šlechtictví lze pokládati jen tenkrát za úmyslné, má-li se uskutečnit přes tento zákaz a má-li se jím tudíž dáti na jevo neváznost k tomuto zákonu, takového úmyslu však že obžalovaný neměl, nýbrž že chtěl označiti pouze rodinu, ze které svatebčané pocházejí. Avšak § 1 tr. z. nelze se vůbec dovolávati při přestupcích a, vyžaduje-li § 6 odstavec první čís. 1 cit. zák. přes zásadu, v § 238 tr. zák. vytknutou, náležitost úmyslnosti pro spáchání tohoto přestupku, nemá požadavek ten jiného významu, než že dopustiti se ho nelze na př. při neznalosti zákona (§ 233) anebo ze zapomětivosti nebo roztržitosti. Jinak však ku jeho spáchání stačí, aby tu bylo vědomí, že šlechtictví jest zrušeno a že bývalí šlechtici nesmějí užívati svého rodového jména s přídomkem nebo dodatkem vyznačujícím šlechtictví. Zejména však motiv »dáti na jevo neváznost k tomuto zákonu« jest s hlediska § 1 tr. zák. zcela bezvýznamný. Odvolací soud, příkloniv se úplně k rozhodovacím důvodům prvního soudu, a dodav, že otec nevěstin chtěl asi jen oznámiti, ze které rodiny L-ských nevěsta pochází, projevil názor právně stejně mylný jako okresní soud, neboť oznámení takové nesmělo se dáti způsobem, ve svatebním oznámení voleným, kterýmž bývalé šlechtictví Jana L-a zřetelně a nepochybně jest naznačeno.

Čís. 634.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pletichy spáchané podloudným obchodem s mýdlem.**

(Rozh. ze dne 10. prosince 1921, Kr I 20/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hofe Kutné ze dne 1. prosince 1920, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již s hlediska poslednějšího důvodu zmatečnosti. Zjištěno je, že obžalovaný koupil v lednu 1920 od firmy braří V. v Praze celkem 8 beden mýdla, jež ještě v lednu a pak v únoru prodal dále dvěma konsumním družstvům a dvěma obchodníkům. V té době náleželo mýdlo k předmětům podléhajícím hospodářství vázanému. To vychází na jevo z nařízení ministerstva obchodu ze dne 25. srpna 1917, čís. 359 ř. z. resp. vyhlášky téhož ministerstva ze dne 25. srpna 1917, čís. 360 ř. z. a z nařízení vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920, čís. 502 sb. z.

a n., kterým teprve byl obchod mýdlem uvolněn. Prodáváči mýdla směli je odebírat jen na odběrný list, vyhotovený příslušným politickým okresním úřadem (§ 8 nařízení čís. 359/17) a mohli proto nakoupiti mýdlo dovoleným způsobem pouze prostřednictvím tukové ústředny. Obžalovaný nabyt však mýdla obejitím této přípustné cesty, tudíž způsobem podloudným. Podloudným byl však i prodej jeho, neboť jako kramář, jehož obchod omezen jest dle řádu živnostenského na drobný prodej, směl prodati mýdlo jen spotřebitelům na výkazní lístky (mýdlenky), kdežto on nakoupil zbcží nikoli pro takovýto obchod, nýbrž k tomu cíli, by je jako překupník prodal dále se ziskem jiným obchodníkům. Obchodování obžalovaného nebralo se proto ani při nákupu ani při prodeji zboží těmi určitými cestami, které státní správa vzhledem k nedostatku předmětů potřeby, jaký právě byl zejména ohledně mýdla, v zájmu spotřebitelstva předepsala, a dlužno proto obchodování to nazvati pokoutním a podloudným, jež tím již stává se pletichou, trestnou podle § 11 čís. 4 zákona o lichvě, jakmile je způsobilé ceny předmětu potřeby zvyšovati. Ze způsobilost tato zde byla, nemůže býti pochybnou, uváží-li se, že cena válečného mýdla téže jakosti, jako bylo mýdlo, o něž se jedná, činila v drobném prodeji 5 K, kdežto obžalovaným bylo mýdlo prodáno za cenu několikanásobně vyšší. Z trestní sankce § 11 čís. 4 zákona o lichvě nejsou vyloučeny ani případy, kde třeba ojedinele a co do malého množství předmětů potřeby bylo se pouštěno do pletich, ježto zákon v příčině té nerozlišuje. Nevyžadujeť skutková povaha tohoto přečinu, by účinek trestné pletichářské činnosti jevil se nebo byl způsobilým, jevíti se ve vlivu na utváření se cen dotyčného druhu zboží na trhu vůbec, nýbrž vyžaduje se jen způsobilost závadného konkrétního jednání ceny zvyšovati. Okolnost, nalézacím soudem zdůrazněná, že ceny mýdla, o něž se jedná, byly nižší nežli ceny za mýdlo tehda všeobecně placené, je bez právního významu, poněvadž za směrodatné lze uznati jen ceny úředně stanovené a nikoli ceny obvyklé, jež jsou namnoze výsledkem snah předražovacích u využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných. S hlediska § 11 čís. 4 zákona o lichvě nerozhoduje též, zda pachatel při závadném jednání něco pro sebe vyzíská; vyžadujeť skutková podstata pletich jen, aby jednání pachatelovo bylo způsobilým, zvýšiti ceny předmětu potřeby. V daném případě pak, kde bylo nedovolené a neoprávněné obchodování předmětem, vyloučeným z volného obchodování, nelze ostatně přiznati obžalovanému vůbec žádného zisku, an veškerý jeho zisk dlužno považovati za nepřípustný. Skutková podstata přečinu pletich ve smyslu citovaného místa zákona jest proto objektivně splněna. V subjektivním ohledu žádá se jen, by si byl pachatel vědom nedovolenosti svého jednání a pak toho, že činnost jeho měla způsobilost ceny předmětu potřeby stupňovati. V této příčině chybí však v rozsudku příslušná zjištění, kteréžto otázky, jsouce rázu skutkového, jsou vyhrazeny toliko posouzení soudu nalézacího. Názor, že proto nelze mluvíti o tom, že by se byl obžalovaný neoprávněně vmísil mezi výrobce a spotřebitele, poněvadž byl k obchodování mýdlem oprávněn a poněvadž 8 beden mýdla není takovým množstvím, by obchod obžalovaného mohl býti považován za velkoobchod, je právně mylným, neboť i osoba, mající živnostenské oprávnění k obchodování s určitým zbožím, může se zbytečně vsunouti do normálního přechodu takového zboží od výrobce ku spotřebiteli, a pojem řetězového obchodu nikterak nepřed-

pokládá, by bylo obchodováno nějakým větším množstvím zboží. I ohledně řetězového obchodu schází v rozsudkových důvodech potřebné zjištění, zda firma bratří V., od níž obžalovaný koupil mýdlo k dalšímu zcizení, byla jeho výrobcem, či je sama teprve pro svůj obchod zakoupila.

Čís. 635.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Pro trestné činy dle citovaného cís. nařízení platí promlčecí lhůty § 532 tr. zák.**

Dřívější odsouzení pro předražování zakládá kvalifikaci pozdějšího činu na přečin (§ 20 čís. 2 a) cit. cís. nař.) bez rozdílu, kdy k němu bylo došlo.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1921, Kr I 75/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 24. září 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 20 čís. 2 lit. a) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňování důvodu zmatku dle § 281 čís. 9 b) tr. ř. lze spatřovati v námitce, že čin obžalované byl promlčen. Námitku provádí stížnost v ten smysl, že prý zákon o lichvě patrně jen proto stanoví pouze ohledně přestupků, trestaných politickými úřady, promlčecí lhůtu jednorocní, jelikož dle názoru stížnosti je u soudních přestupků a u přečinů promlčecí lhůta ještě kratší. (Stížnost má tu patrně na zřeteli ustanovení § 54 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., jímž arci promlčecí doba pro trestné činy, přikázané k potrestání politickým úřadům, stanovena byla na rok.) Stanovisko stížnosti, která nenaznačuje ani oně domnělé kratší lhůty promlčecí pro přečiny a přestupky, stíhané soudem, ani předpisu, kterým by pro činy ty kratší lhůta promlčecí vůbec byla stanovena bývala, je zřejmě mylné. Je nepochybné, že i pro trestné činy ve smyslu císařského nařízení čís. 131/17 platí promlčecí lhůty § 532 tr. zák.; přečin dle § 20 čís. 2 cís. nařízení tresce se tuhým vězením, s nímž lze spojití peněžitou pokutu až do dvakrátstotisíc korun, je tedy u něho promlčecí lhůta dle poslední věty § 532 tr. zák. plný rok. Obžalovaná spáchala trestný čin, jímž byla vinnou uznána, dle rozsudku sice již v červenci 1918, než byla již dne 10. října 1918 o něm vyslychána jako obviněná; výslechem tím bylo promlčení ve smyslu druhé věty § 531 tr. zák. přerušeno. Důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř. uplatňuje stížnost tím, že vyslovuje pochybnost o tom, zda může dřívější odsouzení pachatelovo pro předražování opodstatnit přečin ve smyslu § 20 čís. 2 a) cís. nař. čís. 131/17 i tehdy, došlo-li k němu před dlouhou dobou, v tomto případě již před 5 lety. Námitka stížnosti, která sama mluví o »mezeře«, postrádá právní podstaty. Citované ustanovení císařského nařízení co do doby předchozího odsouzení vůbec nerozeznává, nemůže tudíž vzniknouti důvodná pochybnost v tom směru, že kvalifikace předražování jako přečinu dle § 20 čís. 2 a) cís. nař.

zakládá každé dřívější odsouzení proti předražování bez rozdílu, kdy k němu bylo došlo.

Čís. 636.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Přečin dle § 13 cit. zák. nestává se beztrestným tím, že pachatel sám, by mohl si opatřit požadované předměty potřeby, musel koupiti též zboží jiné, ani tím, že odběratelé byli se způsobem prodejem srozuměni. Zmíněného trestného činu může se dopustiti i komisionář.**

(Rozh. ze dne 12. prosince 1921, Kr I 181/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 21. října 1920, jímž byli obžalovaní sprostěni dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin § 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a uznal obžalované vinnými dle obžaloby.

Důvody:

Ohledně obžalovaného Waltra Q. zjišťuje rozsudek výslovně, že prodal Anně F-ové máslo jen pod tou podmínkou, že zároveň odebere jiné zboží, totiž vejce. Co se tkne obžalovaného Adolfa K. zodpovídal se tento při hlavním přelíčení v ten smysl, že měl máslo, pokud se týče vajčeka od Jaroslava B. a jiných firem jen v komisi a že mu i B. dodával uvedené věci toliko proti současnému odebrání vajec. V rozsudku je zjištěno, že K. byl komisionářem, a v předposledním odstavci důvodů se mluví o prodeji dotyčných věcí K-em. Z toho plyne, že, byť i K. vyvíjel pouze sprostředkovatelskou činnost jako komisionář, jevila se tato vůči komitentům ve formě nákupu, vůči manželům F-ovým pak ve formě prodeje, takže obžalovaný K. vystupoval na venek v obojím směru jako samostatný obchodník a dlužno ho proto považovati za přímého pachatele. Neprávem sprostil tudíž nalézací soud obžalovaného K-a zvláště z toho důvodu, že byl činným pouze jako komisionář, naopak dlužno souhlasiti se zmateční stížností státního zastupitelství, uplatňující zejména s poukazem na čl. 360 obch. zák., že o obžalovaném nelze tvrditi, že by byl jednal jen jako pouhý nástroj komitentů, bez vlastní vůle. Naprosto nemůže však před ustanovením § 13 zák. o lichvě čís. 568 z r. 1919 obstátí důvod, o který opřel nalézací soud sprostující výrok ohledně obou obžalovaných, že totiž i oni byli nuceni odebrati s máslem zároveň i vejce a že tudíž vlastně dodavatelé jejich jsou pachatelé trestného činu: Vůči jasnému znění zákona: »kdo odepre prodej předmětů potřeby, nebude-li zároveň odebráno jiné zboží, dopustí se přečinu...«, je nepochybné, že čin, obžalovaným za vinu kladený, spáchán a také dokonán byl již tím, když vůči svým odběratelům prohlásili, že, chtějí-li obdržeti máslo, musí současně odebrati i vejce, neboť tím odepřeli jim zcela nepochybně prodej másla, tedy předmětu potřeby, pro případ, neodeberou-li od nich jiné zboží, totiž vejce. Čin obžalovaných nestal se beztrestným tím, že obžalovaní také museli koupiti va-

jička, by dostali ke koupi máslo, neboť otázka trestnosti jejich jednání nemůže být činěna odvislou na okolnosti, že se též čemu dopustily i některé osoby jiné. Pro zodpovědnost obžalovaných zůstává též bez vlivu, že odběratelé obžalovaných byly se způsobem dodávky srozuměni, kdyžť, jak naznačeno, čin byl spáchán již oním jednostranným prohlášením obžalovaných, že máslo je k dostání jen proti současnému odebrání vajec. Jednání obžalovaných zakládá proto skutkovou povahu přečinu dle § 13 cit. zák. i bylo zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti.

Čís. 637.

Předražování (čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Ceny běžné nepřicházejí vůbec v úvahu při posouzení, zda požadovaná cena jest přemrštěnou.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1921, Kr II 191/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Novém Jičíně ze dne 31. prosince 1920, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek § 20 čís. 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc lichevnímu soudu při příslušném okresním soudě, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice pouze potud, pokud jím obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro přestupek předražování § 20 čís. 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z.; stížnost jest odůvodněna. Nálezací soud odůvodňuje sprostující výrok tím, že ceny obžalovaným požadované nemohou být označeny za zřetelně přemrštěné, ježto cena podobného zboží byla tehdy nejen právě taková, nýbrž ještě vyšší a ježto moravská intendance cenu tuto označila za výhodnou; ostatně prvý obžalovaný vedl K-ovi komisionářství jen z ochoty, naprosto nezištně a není tudíž myslitelné, že by se byl vydával v nebezpečení, že bude stíhán, trestán a snad zbaven svého úřadu, kdyby byl i jen tušil, že jde o čin nezákonný. Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud uplatňuje, že nálezací soud dospěl k osvobozujícímu výroku nesprávným použitím zákona. Slovy »cena podobného zboží« miní rozsudek patrně ceny běžné, vždyť se v jiné části rozhodovacích důvodů zmiňuje o tom, že hrách, čočka a mák, pokud se v kritické době objevovaly v obchodě a pokud nebyly jednotlivým obchodníkům přidělovány, byly vesměs nabízeny za ceny vyšší než za jaké obžalovaní oferovali; ceny běžné jsou však, — poněvadž jsou samy často výsledkem mimořádných poměrů válkou vyvolaných, pro které výroba a dovoz a důsledkem toho i nabídka klesly, kdežto poptávka, ne-li stoupla, tož aspoň válně se nezmenšila — bezvýznamné pro posouzení, je-li ta která cena přemrštěna čili nic; při posouzení této otázky dlužno naopak vycházeti z nákladů výrobních nebo nabývacích a nákladů režijních, při čemž ovšem — jednalo-li se o překupníka, kupujícího zboží za

účelem dalšího zřízení se ziskem, — bude přihlížeti i k tomu, nenabyli-li již zboží za cenu přemrštěnou; tomuto výkladu § 20 zmíněného čís. nařízení není na závadu ustanovení § 18 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. (jehož se dovolává odvod obžalovaného), kteréž, nevytýkajíc hlediska, z nichž jest vycházeti, pouze nařizuje, že soud není vázán, jako dříve, posudkem zkušebny cen, ani posudkem znalců, nýbrž rozhoduje podle volného uvážení všech okolností, a které poukazuje k přírůstku na jmění, tudíž k zisku pachatelově, který přece plyne z rozpětí mezi náklady nabývacími a cenami prodejními. Důsledkem bezvýznamnosti cen běžných jest bezvýznamnou i okolnost, označil-li ten který spotřebitel cenu, obžalovaným požadovanou, ze výhodnou, ježto tato výhodnost jest pouze výsledkem srovnání cen běžných a cen požadovaných.

Čís. 638.

Podmínečný odklad výkonu trestu. Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. nepůsobí zpět na trestné činy, jež spáchány byly před tím, než-li počal působiti.

Je-li výrok o podmínečném odkladu výkonu trestu zmatečným, lze použití ustanovení § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1921, Kr I 1208/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zahrnuv v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jakožto lichevního soudu v Kutné Hoře ze dne 5. října 1921, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil dle § 290 tr. ř. výrok soudu nalézacího, že podmínečné odsouzení jest u obou obžalovaných ve smyslu § 9 zák. ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. vyloučeno, jako zmatečný a vrátil věc soudu nalézacímu, by v tomto směru znovu jednal a rozhodl. Po stránce právě zmíněné uvedeno

v důvodech:

Dle zjištění rozsudku nalézacího soudu dopustili se oba obžalovaní činů, jim za vinu kladených, v říjnu roku 1920. Dle čl. IX uv. zák. k tr. zák. lze nových trestních zákonů používati na trestné činy, spáchané před působností té které normy trestní, jen potud, pokud nové normy nejsou přísnějšími než trestní zákony, platné v čase spáchaní toho kterého skutku trestného. Dle § 9 zák. ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. je vyloučen podmínečný odklad výkonu trestu při odsouzení pro trestný čin podle zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jde-li o osoby, starší osmnácti let. Dle § 12, odstavec druhý cit. zák. měl tento zákon, jemuž zpětná platnost ohledně ustanovení § 9 cit. zák. přiznána nebyla a ohledně něhož tudíž platí čl. IX uv. zák. k tr. zák., nabýti účinnosti čtrnáctý den po vyhlášení. Cit. zákon byl vyhlášen ve sbírce zák. a nař. teprve dne 5. dubna 1921 a vstoupil tudíž v platnost teprve dne 19. dubna 1921. Rozsudek však přes to prohlašuje, že podmínečné odsouzení jest u obžalo-

vaných ve smyslu § 9 zák. ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. vyloučeno. Tento výrok stížen jest vzhledem k shora uvedenému zmatečnosti dle § 281 čís. 11 tr. ř., poněvadž soud při výměře trestu porušil, pokud se týče nesprávně použil předpisu § 9 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. Nejvyšší soud jako soud zrušovací shledal, zkoumajе vzhledem k zmateční stížnosti obžalovaných proti zmíněnému rozsudku, že bylo v uvedeném směru zákona trestního na ujmu obžalovaných nesprávně užito (§ 281 čís. 11 tr. ř.) a byl proto povinen, by sám od sebe postupoval tak, jako kdyby ona zmatečnost byla bývala uplatňována. O podmíněčném odsouzení dlužno jednati při hlavním přelíčení resp. při veřejném sezení, výrok o něm podléhá týmž cpravným prostředkům, jako výrok o trestu, tedy zmateční stížnosti a odvolání. Zákon ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. z roku 1878 neznal samozřejmě ještě zákona o podmíněčném odsouzení a neustanovuje ničeho ohledně zrušení tohoto výroku soudem zrušovacím pro zmatečnost. Ježto však dle § 7 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. má se veřejně zasedání konati dle zásad, platných pro hlavní líčení, lze též při zmatečnosti výroku o podmíněčném odsouzení použiti ustanovení § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. z roku 1878, když se jeví nutnost naříditi o něm nové sezení při soudě prvé stolice.

Čís. 639.

Pod pojem »ucházení se« ve smyslu § 199 lit. a) tr. zák. spadá jakékoliv působení na vůli třetí osoby ve smyslu a k cíli, jak naznačen jest v témž zákonném ustanovení.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1921, Kr II 349/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 23. září 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 a) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zřejmě mylným jest právní názor zmateční stížnosti, jakoby pojmovým předpokladem ucházení se o křivé svědectví byl výkon jakéhosi nátlaku pachatelem na toho, u něhož se o křivé svědectví uchází. Pojmu »ucházení se« ve smyslu § 199 a) tr. zák. odpovídá každé působení na vůli třetí osoby ve smyslu a k cíli, jak v témž zákonném ustanovení je naznačen. Na způsobu a intenzitě tohoto působení nesejde, nevyžaduje se ani, aby to bylo právě jednání, odpovídající pojmu návodu ve smyslu § 5 tr. zák., stačí naopak netoliko vyzvání, naléhání, přemlouvání, nýbrž i pouhá žádost, prosba a pod. Tím méně je ovšem zapotřebí, aby působení nabylo povahy nějakého nátlaku, v jakém stížnost zdá se spatřovati prostředek, ke svedení jediné způsobilý. Dosáhlo-li působení rázu a intenzity nátlaku, nucení, pak může přijíti v úvahu i zločin vydrání.

Čís. 640.

»Děti« ve smyslu §§ 414 a násl. tr. zák. jest rozuměti pouze děti v užším smyslu, jež jsou dosud v opatrování a výchově rodičů.

Při posuzování ústní vyhrůžky (§ 99 tr. zák.) není rozhodným pouze její slovné znění, nýbrž dlužno přihlížeti ku všem okolnostem, za nichž byla pronesena.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1921, Kr II 150/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 22. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 99 tr. zák. a přestupkem proti bezpečnosti těla dle § 411 tr. zák., pokud byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle § 411 tr. zák., vyhověl jí však, pokud byl stěžovatel týmž rozsudkem uznán vinným zločinem dle § 99 tr. zák., napadený rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného čelí jak proti odsouzení pro zločin dle § 99 tr. zák., tak i proti odsouzení pro přestupek § 411 tr. zák., jest však v tomto směru bezdůvodná. Stížnost dovozuje, že v tomto případě nelze použiti trest. předpisu § 411 tr. zák., nýbrž trest. předpisu § 414 tr. zák., ježto obžalovaný jest otcem poškozené a chtěl svou dceru pokárati toliko pro zmizelé peníze. Než okolnost posléz uvedená není zjištěna v rozsudku, jenž prostě vyslovuje, že obžalovaný zúmyslně způsobil své dceři tělesné poškození způsobu, naznačeného v § 411 tr. zák., na ní zjištěné, když zle s ní nakládal. Případ § 414 a násl. tr. zák. nemůže přijíti již proto v úvahu, poněvadž má na mysli, jak zřejmě vyplývá z následků, v šech 414—416 tr. zák. vyloučených, jen děti v užším smyslu, jež jsou v opatrování a výchově rodičů, kdežto poškozená jest osoba odrostlá, 32 letá, při níž »o zbavení moci rodičů«, »odněti z výchovy a odevzdání na jiné místo ku výchování« přirozeně nemůže býti řeči. Ježto i tvrzení, že obžalovaný jednal ve stavu nepřičetném, jsa úplně opilý, nemá podkladu ve zjištěných rozsudku, jenž naopak vyslovuje, že byl obžalovaný sice ve stavu rozčilení následkem požití lihovin, nevyklučujícím však přičetnost, bylo zmateční stížnost ohledně přestupku dle § 411 tr. zák. zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Proti odsouzení pro zločin veřejného násilí namítá zmateční stížnost křivým svědectvím, jež ovšem nemůže přijíti v úvahu, jednak, že na základě výpovědi svědkyně S. nemůže býti spolehlivě posouzena nebezpečnost vyhrůžky, když se osoba ohrožená sama svědectví vzdala, jednak, že vzhledem ku prostředí, v němž se příběh odehrál, nelze bráti slova, obžalovaným pronesená, doslovně a shledávati v nich nebezpečnou vyhrůžku, nýbrž spíše jen vyhrůžku zlým nakládáním dle § 496, pokud se týče § 525 tr. zák. Ve směru prvuvedeném nelze shledati výtku stížnosti oprávněnou, poněvadž nebezpečnost vyhrůžky jest objektivní stránkou trestného činu, o níž nerozhoduje dojem ohroženého samého, nýbrž vnější okolnosti, v § 98 b) tr. zák. naznačené, jež soud nalézací dle § 258 tr. zák. zjišťuje

na základě každého způsobilého průkazu a oceňuje dle volného svého přesvědčení třeba i proti osobnímu dojmu ohroženého, jistě alespoň na něm nezávisle. I okolnosti svědkyní S-ovou dosvědčené ve spojení s osobními průkazy obviněného byly proto způsobilým podkladem pro přesvědčení soudu nalézacího o nebezpečnosti vyhrůžky. Za to však přisvědčiti jest názoru zmateční stížnosti, že při posuzování ústní vyhrůžky nelze uznati rozhodným jedině doslovné znění, nýbrž nutno hleděti k celému prostředí, jež často s sebou nese, že hrozící používá, zvláště ve stavu rozčilení, výrazů nejsilnějších, aniž skutečně právě dotyčným zlem hroziti chtěl, a aniž ohrožený výrazy ty též ve smyslu doslovném pojímal. Tak i v tomto případě nelze dle okolností, za kterých vyhrůžka »Ty kurvo, ty nás chceš zavraždit, já zavraždím tebe« byla pronesena, shledávati v ní právě nuti k vyhrůžku vraždou, jak učinil soud nalézací, aniž by zjištění to v rozsudku vůbec nějak byl odůvodnil. I slovo: »zavraždím« může dle okolností znamenati pouze hrozbu zlým nakládáním. A třebaže vyhrůžka zlým nakládáním, zvláště, byla-li provázena tak surovým nakládáním s ohroženou, jako v tomto případě, jež o vážnosti její nepřipouští pochybnosti, může vybočovati z rámce §§ 496, 525 tr. zák. a spadáti pod pojem nebezpečné vyhrůžky dle § 99 tr. zák., přece nelze beze všeho míti za to, že hrozeno bylo právě »vraždou«, na čemž zákon v § 100 tr. zák. činí závislou v vyšší trestní sazbu, dle níž obžalovaný též byl odsouzen.

Čís. 641.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Přeplicení cen při nákupu předmětu potřeby, jež koupil přeplicíci pro vlastní potřebu, nespádá pod ustanovení § 9 lich. zák.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1921, Kr II 524/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 16. září 1920, pokud jim byly stěžovatelky uznány vinnými přestupkem § 9 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a obžalované z obžaloby sprostil.

Důvody:

Skutková podstata přestupku § 9 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jímž stěžovatelky byly vinnými uznány, je zde tehdy, jestliže kdo při nákupu předmětu potřeby, jež hodlá zciziti, přeplicí prodávacem požadovanou cenu, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, cenu až dosud obvyklou. Nalézací soud shledal vinu stěžovatelek již v tom, že při nákupu předmětu potřeby, totiž cukru, přeplicely úředně stanovenou cenu, a neuvádí se ani v nálezu rozsudečném ani v rozhodovacích důvodech rozsudku, že by bylo šlo o nákup předmětu potřeby, jež stěžovatelky hodlaly zciziti, naopak zaznamenává se v rozhodovacích důvodech tvrzení stěžovatelek, že cukr koupily pro svou potřebu, a dodává se, že opak

prokázán býti nemohl. Tím učinil nalézací soud právě uvedené tvrzení stěžovatelek svým skutkovým zjištěním: skutečnost takto zjištěná je však pravým opakem skutečnosti, která je pojmovým předpokladem skutkové podstaty ve smyslu § 9 zákona o trestání válečné lichvy, aby totiž k přeplicení došlo při nákupu předmětu potřeby, jež nakupující hodlá zciziti.

Čís. 642.

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 87 tr. zák. nevyžaduje se po stránce subjektivní zvláštní zlomyslnosti, stačí vědomí pachatele, že svou činností způsobuje nebezpečí, naznačené v § 85 lit. b) tr. zák.

Rozdíl mezi veřejným násilím dle § 98 tr. zák. a mezi trestnými činy proti zákonu koalici (pokud se týče zákona o útisku) spočívá v jakosti a síle použitých prostředků.

Pořadatelem ve smyslu shromažďovacího zákona jest každý, kdo svou činností (svoláním, zahájením a pod.) umožní, by shromáždění se konalo.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr I 286/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 12. února 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými a to Karel M. zločinem dle § 87 tr. zák., Karel N. zločiny dle §§ 87 a 98 b) tr. zák. a přestupkem §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. a Vojtěch Š. zločinem dle § 98 b) tr. zák. a přestupkem §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) uplatňuje stížnost, že zde není skutkové podstaty zločinu dle § 87 tr. zák. ani po stránce objektivní ani subjektivní; obžalovaní prý nezpůsobili svými projevy na táborech v P. nebezpečí, naznačeného v § 85 b) tr. zák., zejména nevybízel obžalovaný M. k odzbrojení četnictva, nýbrž vyslovil pouze jako požadavek dělnictva, že četnictvu musí býti odebrány zbraně za to, že v Praze střelilo do dělníků. Obžalovaný N. přečtením resoluce pouze formálně ukončil schůzi; obžalovaní znali prý své posluchače a věděli, že uposlechnou výzvy ke klidnému rozchodu a nastoupení práce, nemohli prý míti tudíž vůli ani vědomí, že svou činností způsobují nebezpečí v § 87 tr. zák. předpokládané. Avšak stížnost nevychází při provedení materiálně právního důvodu zmatečnosti ze skutkových zjištění rozsudku, jak byla by při správném jeho doložení povinna, nýbrž nahrazuje je jiným dějem, v rozsudku neobsaženým, souhlasným s obhajobou obžalovaných, kterou prvý soud odmítl jako nevhodnou. Prvý soud zjistil, že obžalovaný M. vyzýval dne 13. prosince 1920 na táborech lidu v P. shromážděné dělníky k násilným činům, krveprolevání, pomstě za prolitou krev dělnickou v Praze a k odzbrojování četnictva a že obžalovaný N. jako pořadatel tábora přečetl resoluci, jím koncipovanou a vyzývající rovněž k násilným činům proti buržoasii a zejména také k odzbrojení četnictva. Dále jest zjištěno, že pořádání tábora předcházela 12. prosince 1920 schůze v hostinci u K-ů, v níž N. přečetl článek »Jihočeského

Dělníka«, vyzývající dělnictvo k násilným činům proti »buržoazii« a v níž byl také návrh na odzbrojení četnictva v P.: návrh byl přijat s voláním »Půjdeme na četníky« a měl být ihned proveden; jen s námahou se podařilo pořadatelům odvrátit pobouřené účastníky od zločinného podniku. Prvým soud právem uznal, že za těchto okolností — bylať pohnutá doba prosincových bouří, dělnictvo bylo rozeštváno a pobouřeno tak, že snadno se dalo strhnouti k činům násilným, — způsobili obžalovaní svými výzvami k násilnostem, zejména k odzbrojení četníků, nebezpečí pro jejich život, zdraví a tělesnou bezpečnost, neboť nelze si mysliti, že by násilný podnik skončil bez krveprolití a při naprosté převaze pobouřeného davu byli četníci vydáni skutečně nebezpečí, v § 85 tr. zák. naznačenému. Po stránce subjektivní se však neřádá ani v tomto případě (§ 87 ve spojení s § 85 b) tr. zák.) nějaké zvláštní zlomyslnosti, stačí tak zvaný úmysl ohrožovací, t. j. vědomí pachatele, že svou činností naznačené nebezpečí způsobuje. Toto vědomí rozsudek u obou obžalovaných bezvadně zjišťuje a náležitě odůvodňuje; poukazuje zejména k tomu, že oba obžalovaní jako lidé inteligentní, M. dokonce jako starosta obce, dobře věděli, za jaké situace a nálady davu svou nebezpečnou činnost podnikají, a jako účastníci schůze u K-ů z vlastní zkušenosti se přesvědčili, jaké mají posluchače, jak snadno se dal rozeštvaný lid strhnouti požadavkem odzbrojení četnictva k násilí proti četnictvu, přikázanému službou v P. Odpovídá tudíž právní posouzení věci zjištěnému stavu věci i zákonu.

Proti odsuzujícímu výroku pro zločin vydírání dle § 98 b) tr. zák. uvádí zmatečnou stížnost po stránce věcné, že výroky, které pronesli obžalovaní v továrně vůči majiteli a dílovedoucímu: »Za pořádek neručíme, když to rozbijou, tak si to přičítejte sám« a »Opusťte práci« — »Tak ji neopustíte, tak vy neuposlechnete — tamhle je dav lidí, já vám neručím, co by se vám mohlo stát, to by byly následky vaše«, dále: že nedovolí, aby se pracovalo, že neručí za pořádek, že by přišli lidé, kteří jsou venku a že by se mohli chtít s ním prát — že se odpoledne přijde podívat, zda se nepracuje, neobsahují vůbec výhrůžku nějakým určitým zlem, naznačeným v § 98 b) tr. zák., proti určité osobě směřující, nýbrž jsou pouhými zastrašovacími prostředky, jaké má na mysli § 3 zák. koal. Není prý zde výhrůžky té kvality, jakou předpokládá zločin vydírání, nelze mluvit ani o způsoblosti vzbuditi důvodnou obavu; jednání obžalovaných naplňuje prý v nejhorším případě skutkovou podstatu přestupku § 3 zák. koal. Stížnost není odůvodněna. Zjistiti znění a smysl závadných výroků jest věci nalézacího soudu. Z jeho skutkových zjištění v obou směrech dlužno vycházeti při přezkoumávání právní stránky jeho rozhodnutí. Soud nalézací vyslovil a náležitě také odůvodnil, že obžalovaní svými výroky hrozili v továrně majiteli a dílovedoucímu ublížením na těle a na majetku. Dlužno podotknouti, že zakročení obžalovaných v továrně bylo doprovázeno hlučícím davem, z něhož se ozývaly výkřiky: »Rozbijte to«, a jenž se již dral do dílny a na něž se oba obžalovaní k zdůraznění svých pohrůzek odvolávali (»tamhle je dav lidí, já vám neručím« — »přišli by lidé, kteří jsou venku a mohli by se chtít prát«). Soud také zjišťuje, že výhrůžky směřovaly přímo proti osobám, po případě majetku ohrožených a že jich bylo použito v úmyslu, aby na nich bylo vynuceno jisté opomenutí, totiž zanechání práce. Jest tudíž bezvadně zjištěno, že obžalovaní donucovali jmenované osoby psychickým násilím, předpokládaným

v § 98 b) tr. zák., k rozhodnutí vůle, k němuž by se jinak nebyli odhodlali. Že by pohrůžky byly způsobily vzbuditi v ohrožených důvodnou obavu, vyplývá z dalších zjištěných okolností. Pohrůžka citelným zlem (poškozením těla, zdraví a majetku) vycházela od organisátorů a vůdců stávky, za nimiž šlo stávkující dělnictvo. Účinek výhrůžek byl sesilován poukazem na hlučící dav, jenž pachatele doprovázel a z něhož se ozývaly výkřiky, vybízející k násilí (»vyndejte nám dělníky z továrny, my je rozpáťeme«, »rozbijte to«); věc se sběhla v pohnuté době t. zv. prosincové generální stávky, správně pokusu o násilný státní převrat, kdy rozeštvané a pobouřené dělnictvo snadno se dávalo strhovati k násilnostem oproti zaměstnavatelům a stávkokazům; osoby ohrožené byly nuceny podrobovati se násilnému diktátu vůdců rozvášněného davu v důvodné obavě, že by došlo ke splnění pohrůžky, kdyby se nepodrobili bez námitek. Dlužno proto za těchto okolností souhlasit s nalézacím soudem, že pohrůžka byla kvalifikována dle § 98 b) tr. zák. a že byla způsobila vzbuditi v ohrožených důvodnou obavu, a že proto jednání obžalovaných zakládá skutkovou povahu zločinu vydírání. Trestní ustanovení § 3 zákona koaličního (nahrazené nyní § 1 a 2 zák. o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.), jest povahy podpůrné, přichází v úvalu jen v těch případech, v nichž pachatel hledí sjednati, rozšířiti nebo provésti výluky, stávky nebo kartel zastrašováním (nadávkami, bojkotem nebo násilím, § 2—4 zák. ze 7. dubna 1870 č. 43 ř. z.), jež nelze podřaditi pod pojem výhrůžky ve smyslu § 98 tr. zák. Oba trestné činy mají též cíl (jde-li také při vydírání o vynucování stávky, výluky nebo kartelu). Rozdíl je v kvalitě a intenzitě použitých prostředků. Bylo-li použito násilí at fyzického nebo psychického, směřujícího přímo proti osobám donucovaným a je-li násilí (pohrůžka) kvalifikováno dle § 98 b) tr. zák., jako v tomto případě, jest čin zločinem vydírání, nikoli pouhým přestupkem koaličního zákona. Obžalovaný Karel N. brojí také proti odsuzujícímu výroku pro přestupek § 3 shrom. zák. a to důvodem zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. zák., dovozuje, že, nejsa pořadatelem tábora, neměl býti odsouzen pro uvedený přestupek. Stížnost přehlíží, že přestupku § 3 cit. zák. se dopouští, kdo koná (abhalten) shromáždění pod širým nebem, neopatřiv si k tomu jako pořadatel úředního povolení. O obžalovaném zjistil rozsudek, že tábor (k němuž písemně zval obžalovaný S.), zahájil, na něm slovo udílel a shromáždění přečtením resoluce zakončil. Tím však předsevzal činnost, která ho činí pořadatelem tábora; nejen kdo na tábor zve a jej svolává, nýbrž každý, kdo svou činností konání shromáždění umožní, zejména tedy, kdo tábor zahajuje, řídí, zakončuje, na něm řeči pronáší, jest pořadatelem dle obvyklého smyslu tohoto slova podle zákona. Obžalovaný byl pořadatelem, konal tábor bez úředního povolení, provinil se proti zákonu §§ 3 a 19 shrom. zák.

Čís. 643.

Zlehčování právního pojmu vlastnictví spadá pod skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák. a neomlouvá pachatele, že jeho politická strana neuznává soukromého vlastnictví.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr I 1005/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 16. prosince 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže a přečinem dle § 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin dle § 305 tr. zák. uplatňuje stěžovatel, že je v rozsudku vnitřní rozpor, shledává-li soud ve výroku »až dostanou dělníci dvůr v B., že mají celý okres« jednou vyzývání ke krádeži, po druhé přečin dle § 305 tr. zák., ačkoli v něm nelze shledati vůbec nic trestného (čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř.), zejména ne zlehčování pojmu soukromého vlastnictví v době, kdy veškeré právní pojmy jsou zvráceny a zviklány následkem ruské revoluce. Avšak stížnost přehlíží, že rozsudek nepodřaduje citovaný výrok pod ustanovení §§ 9, 171, 173 tr. zák., nýbrž že jej uvádí v důvodech k příslušnému odstavci rozsudečného výroku jen pro souvislost s dalším výrokiem »nic jiného je (dělníky) nedělit, než sklo, v R. od ošacení«, v němž právem shledává vyzývání k páchání zločinu krádeže. Tím již odpadá výtká vnitřního odporu, vlastně nesprávného právního posouzení věci. Přečin dle § 305 tr. zák. shledává nalézací soud nejen v uvedených již slovech (až dostancu dvůr atd.), o nichž zjišťuje, že byla míněna jako výzva k svémocnému zabrání dvora dělnictvem, obsahující vybízení a podněcování k činu nemravnému a zákonem zakázanému, nýbrž i v dalších slovech obžalovaného, »že zákony neplatí, že platí právo silnějšího, že zákony patří na lině, že se uznávají nemusí, že jich vláda sama nerespektuje«, kteréž vykládá první soud ve spojení s následujícím na to vyzváním k zabrání velkostatku jako výroky, snažící se haněním zákonů, uznávajících a upravujících soukromé vlastnictví, zlehčiti právní pojmy o vlastnictví. Poněvadž § 305 tr. zák. postihuje případy, v nichž pachatel veřejně rozšiřuje náhledy, které jsou způsobilé, zviklati přesvědčení o právním trvání institucí, o nichž tento § mluví (manželsví, rodiny, soukromého vlastnictví), uznal správně soud nalézací, že se obžalovaný svým výrokiem provinil proti uvedenému § tr. zák. Obžalovaného neomlouvá, že snad v Rusku je soukromé vlastnictví odstraněno a že jeho politická strana usiluje o totéž v československé republice; pokud se u nás soukromé vlastnictví zákonem uznává a právní řád ve státě na něm zakládá (§ 109 ústavní listiny a předpisy obč. zák.) a pokud se každý pokus, otřásti touto právní institucí, prohlašuje za trestný, je-li spáchán způsobem v § 305 tr. zák. naznačeným, nutno posuzovati každou snahu veřejně zlehčovati tuto právní instituci dle cit. § tr. zák.

Čís. 644.

Ke skutkové podstatě zločinu rušení náboženství dle § 122 tr. zák. se nevyžaduje, by činem pachatelovým bylo vzbuzeno veřejné pohoršení. Stačí, byl-li závadný výrok pronesen veřejně.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr II 228/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 25. června 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení náboženství dle § 122 a), b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stěžovatel uznán byl vinným zločinem dle § 122 tr. zák. jednak pro výrok, jež pronesl na dvoře velkostatku, jednak pro výrok, jež pronesl hlasitě v hostinci. Dovojuje-li zmateční stížnost z různých okolností, že v případě prvého není tu veřejného pohoršení, které skutková povaha zločinu dle § 122 a) tr. zák. prý předpokládá, stačí poukázati na to, že veřejné pohoršení není zákonným předpokladem skutkové podstaty zločinu dle § 122 a) tr. zák. Vyplývá to zřejmě z § 123 tr. zák., jež okolnost tuto uvádí výslovně jako podmínku použití vyšší trestní sazby dle tohoto §, kteroužto podmínku rozsudek sám v případě prvého, o nějž tu jde, nepokládal skutkovým stavem za opodstatněnou. Pokud pak dle § 122 a) tr. zák. veřejnosti vůbec je zapotřebí, dána jest nepochybně tím, že stěžovatel dle zjištění rozsudku závadná slova křičel ve dvoře velkostatku na pasáka Františka M., tedy za okolností, kde je slyšela nejen přítomná šafářka B-ová, nýbrž i jiní z četného ve dvoře velkostatku hospodářského personálu je slyšetí mohli, kdyby bývali náhodou přítomni. Rovněž nestačí na vyloučení veřejnosti v případě druhém okolnost, že osoby, v hostinci meškající, jen částečně výrok stěžovatelův slyšely a potvrdily, kdyžť pronesen byl hlasitě v přítomnosti většího počtu osob v místnosti hostinské, každému přístupné. To však stačí i s hlediska § 122 b) tr. zák., který vyžaduje jen veřejné pronesení řeči, ne snad nějaké formální »řečnění«.

Čís. 645.

»Násilím« na věcech (§ 83 tr. zák.) jest jakákoliv svémoc, kterou se s věcmi nakládá způsobem, jež oprávněná osoba připustiti nechce.

»Vniknutím« ve smyslu § 83, druhý případ, tr. zák. může býti i pouhý vstup do cizího domu neb do cizího bytu. Není třeba, by pachatelé byli předem srozuměni.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr II 283/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 12. března 1921, jímž byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud sprostil obžalované z obžaloby pro zločin dle § 83 tr. zák. z těchto úvah:

1. Adolf B. nejednal při vlezení do domu a odemknutí domovních dveří úmyslně, neboť úmysl, přestěhovati svůj (své matky) nábytek, zrodil se v něm teprve, když byl v domě;

2. obžalovaní nejednali — jak § 83 tr. zák. předpokládá — dle předchozí úmluvy, sjednoceni vůlí a společným úmyslem, rušiti pokojnou držbu majetku, neboť B. se rozhodl k přestěhování věci teprve, když byl již v domě, E. byl zavolán jako svědek a Ema N. neměla o zamýšleném přesídlení vědomosti;

3. vyklizení školního nábytku z místnosti opatrovny není násilím ve smyslu § 83 tr. zák., jímž rozuměti jest — co do majetku a statku — jen poškozování věci;

4. E. nesúčastnil se násilí — a pomáhal pouze při skládání přivezeného nábytku;

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento sprostující výrok z důvodů zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) a čís. 5 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti, pokud dovozuje, že násilím ve smyslu § 83 tr. zák. bylo by bývalo již vynášení nebo vyvážení sena z domu; neboť toto by se nebylo dotýkalo věci cizí, ani věci, která dle vůle oprávněného držitele domu měla zůstat v domě, nebylo by se tedy přičilo vůli oprávněné osoby a nebylo by proto bylo svémocí. Avšak jinak nelze právním výtkám stížnosti upříti důvodnosti. Násilnost vtrhnutí do cizí nemovitosti jest známkou pouze prvního případu zločinu dle § 83 tr. zák.; pojem vniknutí dle druhé věty § 83 tr. zák. nevyžaduje než, že vstup do cizího domu nebo do cizího bytu se stal proti projevené neb i jen předpokládané vůli oprávněné osoby nebo jejího zástupce; byť by tedy domovní dvěře nebyly už zamčené, vnikli ve smyslu § 83 tr. zák. obžalovaní do domu, bylo-li jim z prohlášení svědkyně W-ové nebo jinak povědomo, že oprávněný učitel F. nebo jeho zástupkyně nesvolují, aby do domu vstoupili. Ze slov »s více sebranými lidmi« nelze dovozovati požadavek předchozí úmluvy pachatelů; jest proto bez významu, dostavili-li se Ema N. a E. před školu bez vědomí o zamýšleném přesídlení; stačí, vznikl-li třeba teprve na místě činů společný úmysl, vniknouti do domu a bylo-li pak vykonáno násilí; stačí zejména, vznikl-li tento úmysl v B-ovi teprve v domě a v spolupachatelích, když s nimi B. přivezený nábytek skládal a do domu vnášel. Násilím na majetku nebo statku ve smyslu § 83 tr. zák. rozuměti jest nejen poškozování věci, nýbrž jakákoliv svémoc, kterou se s věcmi nakládá způsobem, kterýž oprávněná osoba připustiti nechce; násilím bylo tedy i vynášení školního nábytku z místnosti opatrovny, ve které dle vůle oprávněných držitelů této místnosti a domu (školní správy a učitel F.-a) měl zůstat; vynášení tohoto a vnášení přivezeného nábytku vzájemně se doplňovaly; jedním bez druhého nebylo by dosaženo účele použití proti vůli oprávněných dosavadní školní místnosti k obývání rodinou N-ovou; kdož jednali za tímto společným účelem ve společném úmyslu, zodpovídají jako spolupachatelé za celý výsledek činnosti všech, třebaže ten neb onen pachatel seúčastnil pouze té neb oné části celého děje; jest proto bez významu, nesúčastnila-li se některá z osob, do domu vniknuvších, vynášení školního nábytku. Ježto při tomto správném právním posouzení trestného činu bude třeba zjistiti celou řadu rozhodných okolností, bylo rozsudek zrušiti a vrátiti věc soudu první stolice.

Čís. 646.

I četnické stanice jsou po případě povolány k zákazu a rozpuštění schůzí.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr II 372/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 12. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle § 13/19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 136 ř. zák.

Důvody:

Po stránce subjektivní shledává rozsudek první stolice provinění stěžovatelovo v tom, že konal schůzi, ačkoliv mu před ní řídící učitel T. v obecní kanceláři předložil cedulku expositury četnictva v N., která obsahovala zákaz schůze. Zmateční stížnost napadá tento výrok s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř., dovozuje, že subjektivní provinění stěžovatelovo není dokázáno; stěžovatel nebyl prý až do večera přede dnem schůze zpraven o tom, že okresní správa politická odvolala schválení schůze, dříve udělené; mohl cedulku, ježto nebyla opatřena úředním razítkem četnictva, považovati za klam nebo manévř protistrany; kdyby se byl obsah cedulky býval odvolával na to, že schůzi zakázala okresní správa politická, byl by prý musel stěžovatel při nejmenším pochybovati o tom, že zákaz skutečně byl vysloven; takového odvolávání se však v cedulce nebylo; cedulku mohl prý proto pokládati pouze za svémocné opatření četnictva, které není oprávněno, změníti opatření nadřízeného jemu úřadu, pročež obsah její právem považoval za nezávazný. Stížnost jest bezdůvodná. Nalézací soud nezjistil, že schůze byla úřadem schválena; povolení k ní nebylo ostatně třeba, ježto se nejednalo o schůzi pod širým nebem; ze spisů v tomto směru vychází na jevo, že sice přednosta okresní politické správy před formálním ohlášením veřejných schůzí, jež německý národní spolek pro M. a okolí chtěl dne 26. září 1920 na několika místech konati, se ústně vyjádřil, že — vyjma jednu obec — bude beze všeho možno, schůze konati, což bylo stěžovateli sděleno, že ale zmíněný úřad, jakmile ho došlo písemně ohlášení schůzí, ihned téhož dne je zakázal, o kterémžto zákazu však nemohl zástupce zmíněného spolku stěžovatele včas vyrozuměti. Stížnost přehlíží, že za jistých předpokladů vedle okresní politické správy jsou i jiné úřady, kterým jest pečovati o zachování veřejného pořádku a bezpečnosti, dle §§ 13, 17 shrom. zák. oprávněny k zákazu nebo k rozpuštění schůzí a že úřady takovými jsou také četnické stanice, ježto četnictvo dle § 1 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. určeno jest k tomu, by udržovalo veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost; znalost těchto předpisů dlužno na stěžovateli dle § 233 tr. zák. vyžadovati, zabývá-li se konáním schůzí. Měl-li snad stěžovatel za to, že cedulka může býti klamem nebo manévřem jiné politické strany, mohl své pochybnosti v tomto směru rozptýliti lehce dotazem v obecní kanceláři u řídícího učitele T.-a, a pravděpodobně i u jiných přítomných osob, zdali cedulka pochází z ruky velitele

četnické expositury v N. Konaje schůzi přes sdělený mu zákaz, jednal tedy stěžovatel při nejmenším nedbale, neuvědomiv si předpisy, o které jde, nebo neuváživ náležitě veškeré okolnosti v úvahu přicházející, po případě neodstraniv pochybnosti o původu cedulky. Ježto pak skutková podstata přestupku, o němž se jedná, po subjektivní stránce zlého úmyslu nevyžaduje (§ 238 tr. zák.), nelze v tom shledati právní omyl, že nalézací soud přisvědčil i k otázce subjektivního provinění stěžovatelova.

Čís. 647.

Pokud lze za totožnosti skutkového děje dáti porotcům otázku eventuální.

»Obzvláštní násilností« ve smyslu § 179 tr. zák. rozumí se pouze násilí na věcech.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr II 817/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského jako porotního soudu v Opavě ze dne 7. října 1921, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a), 179 tr. zák., výrok porotců k I. hlavní, k I. eventuální a k I. a II. dodatkové otázce a rozsudek porotního soudního dvoru, pokud jím byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem krádeže, spáchané na Arnoštu K-ovi, zároveň pak sprostění z obžaloby po zločin loupeže, na něm spáchané, v těchto výrocích a ve výroku o trestu zrušil a přikázal věc nejbližšímu zasedání soudu porotního, by jí v tomto objemu znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost veřejného žalobce vytýká — dovolávajíc se zmatečného důvodu § 344 čís. 5 tr. ř. — porotnímu dvoru soudnímu, že porušil předpis § 320 tr. ř. tím, že k návrhu obhájců přes odpor veřejného žalobce dal porotcům eventuální otázku, znějící na zločin krádeže, spáchaný násilností, totiž tím, že obžalovaní okradeného Arnošta K-a škrtili, porazili na zem a tam drželi. Stížnost je důvodna. Dle prvního odstavce § 320 tr. ř. jest porotcům dáti vhodnou eventuální otázku, byly-li tvrzeny skutečnosti, podle nichž — předpokládajíc jejich pravdivost — skutek, obžalovanému za vinu kladený, by spadal pod jiný zákon, který není přísnější než zákon uvedený v obžalobě. Takových skutečností tu nebylo. Skutečnosti, obsažené v I. eventuální otázce, že obžalovaní odejmuli koženou tašku s hotovostí, převyšující 2000 K, z držení Arnošta K-a bez jeho přivolení, a že tak učinili násilím, byly vesměs již předmětem I. hlavní otázky; jest bez významu, že v I. eventuální otázce bylo — vsunutím slov »že jej škrtili« — vykonání násilí označeno širěji než v I. hlavní otázce; tato otázka také neobsahuje na skutečnostech více než I. eventuální otázka. Skutkové děje, uplatňované v I. hlavní a I. eventuální otázce jsou totožné; obsah otázek rozlišuje pouze různost zákonných pojmenování, přimykajících se jednak znění §§ 190, 192, 194 tr. zák. jednak znění §§ 171, 179 tr. zák. Skutkový děj, obsažený v obou otázkách: odnětí, osvojení si cizí věci movité užitím

násilí proti osobě, v jejíž držení věc je, — naplňuje skutkovou podstatu §§ 190, 192, 194 tr. zák. a nespadá proto pod ustanovení §§ 171, 179 tr. zák., jemuž porotním soudním dvorem byl podřazen pouze na základě mylného výkladu pojmu »obzvláštní násilností«, již zákon v § 179 tr. zák. míní — jak vyplývá ze srovnání s §em 190 tr. zák., — výhradně násilí na věcech, nikoli na osobě a zejména jí nemíní násilí vykonané před odnětím věci za účelem, zdolatí vůli této osoby, vzpírající se odnětí věci. Podmínek pro položení oné eventuální otázky tedy tu nebylo; důsledkem nesprávného postupu soudního dvoru jest, jak správně zmateční stížnost i s hlediska § 344 čís. 9 tr. ř. uplatňuje, nejasnost, ne-li vnitřní rozpor výroku porotců, kteří skutečnosti v podstatě totožné na jedné straně zápornou odpovědí k I. hlavní otázce zdánlivě neberou za zjištěné, na druhé straně však je kladnou odpovědí k I. eventuální otázce zjišťují. Položením I. eventuální otázky bylo tedy porušeno ustanovení § 320 tr. ř., kteréžto porušení formy mohlo míti a zřejmě také mělo na rozhodnutí účinek obžalobě škodlivý, vzbuzujíc v porotcích domněnku, že byť na I. hlavní otázku odpoví záporně, přivádějí k platnosti a k právnímu hodnotění soudním dvorem násilí, obžalovanými na K-ovi vykonané, kladnou odpovědí na I. eventuální otázku. Kladná odpověď na I. otázku eventuální a současná záporná odpověď na I. otázku hlavní měla však též v zápětí uvedený již odpor ve výroku porotců. Ježto jest tu i formální podmínka včasné výhrady zmateční stížností žalobcem, byly výrok porotců a rozsudek první stolice, pokud vylíčený zmatek se jich dotýká, dle § 348 tr. zák. zrušeny.

Čís. 648.

Výhrada samostatného stíhání ve smyslu druhého odstavce § 263 tr. ř. není zákonným předpokladem dalšího stíhání ohledně takových činů trestných, ohledně nichž bylo vyloučení již před hlavním přelíčením navrženo, třebaš opatření, jímž vyloučení bylo formálně provedeno, se stalo teprve po té, kdy trestní řízení o prvéjší obžalobě bylo již právoplatným rozsudkem skončeno.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1920, Kr I 894/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Liberci ze dne 11. listopadu 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Především nutno obírat se námitkami, které uplatňují s hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 čís. 9 b) tr. ř. obě zmateční stížnosti v ten smysl, že obžalovaní Karel P. a František T. byli pro činy, na něž se vztahuje nynější trestní řízení a napadený rozsudek, již stíhání avšak právoplatným rozsudkem porotního soudu v Liberci ze dne 28. června 1920 osvobozeni; zmateční stížnost Karla P-a spatřuje v tomto sprostředkujícím rozsudku důvod, vylučující trestnost činu, tudíž v nynějším trestním

stíhání jmenovaného porušení zásady »ne bis in idem«; zmateční stížnost Františka T-a zdůrazňuje, že při onom porotním přelíčení nákup a prodej ovsa, pro který je stěžovatel nyní stíhán, byl již rozebírán a stěžovatel takto z činu, který se mu v nynějším řízení za vinu klade, již tehdy obviňován, aniž si byl veřejný žalobce ve smyslu druhého odstavce § 263 tr. ř. samostatně stíhání jeho pro čin ten v rozsudku vyhradil. Námitky stížností jsou však bezpodstatny, napadeným rozsudkem nebyl zákon porušen ani v jednom ani v druhém směru, jak je uplatňují stížnosti. Státní zastupitelství navrhlo dle spisů, když mu trestní oznámení podané nejen proti oběma obžalovaným, nýbrž i proti dalším dvěma osobám, bylo sděleno, zavedení přípravného vyšetřování a uvalení vyšetřovací vazby proti Karlu P-ovi pro zločin dle § 101 tr. zák. se zřetelem na přečin dle § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy a zahájení přípravného vyhledávání proti ostatním jmenovaným pro týž přečin, proti T-ovi mimo to i pro spoluvinu na zločinu dle §§ 5, 101 tr. zák. Dne 4. května 1920 podalo státní zastupitelství na Karla P-a pro zločin zneužití úřední moci ve smyslu § 101 tr. zák., na Františka T-a pak pro spoluvinu na téměř zločinu ve smyslu §§ 5, 101 tr. zák. obžalovací spis, s nímž spojilo návrh, aby řízení pro přečin ve smyslu lichevního zákona bylo ve smyslu § 57 tr. ř. vyloučeno a odděleně dále vedeno. Soudní opatření, jímž vyloučení ve smyslu tohoto návrhu formálně provedeno bylo, stalo se teprve dne 23. července 1920, tedy teprve po rozsudku porotního soudu, k němuž došlo dne 28. června 1920. Než fakticky bylo trestní řízení proti stěžovatelům i proti oněm dalším dvěma obviněným pro přečin ve smyslu lichevního zákona vyloučeno, kdy vyloučení to státním zastupitelstvím navrženo bylo; důsledek toho zračí se i v tom, že obžalovací spis podán byl pouze proti stěžovatelům a jen pro shora naznačené činy trestné. Za tohoto stavu věci nelze však tvrditi, že se rozsudek porotního soudu vztahuje na tytéž činy trestné, které jsou předmětem nynějšího stíhání stěžovatelů a napadeného rozsudku aniž lze spatřovati závadu, bránící tomuto stíhání stěžovatelů, v tom, že si je veřejný žalobce nedal v rozsudku porotního soudu dle § 263 tr. ř. vyhraditi. Nepadá na váhu, že opatření, jímž vyloučení bylo formálně provedeno, se stalo teprve po té, kdy trestní řízení o prvejší obžalobě již pravoplatným rozsudkem bylo skončeno. Rozhoduje, že k faktickému vyloučení došlo již návrhem veřejného žalobce a že se tak stalo za předpokladů § 57 tr. ř., neboť je nepochybné, že výhrada samostatného stíhání v rozsudku ve smyslu druhého odstavce § 263 tr. ř. není zákonným předpokladem dalšího stíhání ohledně takových činů trestných, které jsou již předmětem samostatného, odděleného řízení trestního, ve smyslu § 57 tr. ř. Stanovisko, zde právě uvedené, je zejména v přítomném případě plně odůvodněno. Návrh na vyloučení týkal se trestního řízení, zahájeného pro trestné činy ve smyslu zákona o trestání válečné lichvy, o nichž jest trestní řízení přikázáno dle § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. soudům lichevním. Činy ty sbíhaly se v osobách obou stěžovatelů s jinými činy trestnými, náležejícími do příslušnosti soudu porotního, i vzešel tím stav, za něhož dle § 20 vládního nařízení ze dne 11. listopadu 1919, čís. 597 sb. z. a n. ve znění dle čl. I. §. 1 vládního nařízení ze dne 3. září 1920, čís. 518 sb. z. a n. je vyloučení takových trestných činů a odstoupení jich příslušnému soudu k samostatnému projednání ve smyslu §§ 57 a 58 tr. ř. p ř e d e p s á n e. Nedopatření, spočívající v tom, že k opa-

tření, jímž vyloučení formálně provedeno bylo, došlo později, nemůže býti na újmu právním veřejné žaloby, která učinila ve smyslu § 58 tr. ř. své povinnosti tímž zadost, že navrhla vyloučení, čímž patrně dala na jevo, že na stíhání pro válečnou lichvu trvá, poněvadž by přece jinak trestní řízení v tomto směru zastavila. Z té příčiny jest také nerozhodno, byl-li při porotním přelíčení rozebírán také nákup a prodej ovsa, pro nějž jsou stěžovatelé nyní stíhání, za žádných okolností nelze však v tom, že se tak skutečně snad stalo, spatřovati »obviňování« ve smyslu prvního odstavce § 263 tr. ř., v tom pak, že si veřejný žalobce nedal v porotním rozsudku vyhraditi stíhání stěžovatelů pro ony činy trestné, které tvoří předmět napadeného rozsudku, shledávati překážku, pro kterou by stěžovatelé pro činy ty nebyli bývali směli býti dále stíhání.

Čís. 649.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Předpisy o válečné lichvě vztahují se též na kompenzační vývoz předmětu potřeby do ciziny.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1921, Kr I 968/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. srpna 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Uplatňujíc jediný důvod zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a) tr. ř., stížnost namítá, že při obchodech, sjednávaných příslušníky mezistátními, nelze na případy, kdy jde o obchod kompenzační, za měřítko bráti hospodářskou zásadu nabídky a poptávky, od níž prý nastupují při obchodu podobném (stížnost mluví o »mezistátní regulaci«) úchytky v tom směru, že poměrně drahý import zboží, do Československé republiky kompenzačně dováženého, je vyvážen úlevami, kterých může ve prospěch tohoto státu býti docíleno při kompenzačním importu zboží jiného; jednání stěžovatelovu nedostává prý se takto nejdůležitějšího pojmového předpokladu pletich i předražování, který spatřuje stížnost v příčinné souvislosti mezi stěžovatelovým jednáním na straně jedné a ohrožením (domácí) spotřeby, pokud se týče možností ohrožení jejího na straně druhé. V tomto případě bylo prý povinností veřejné obžaloby, prokázati, že dovoz dražšího boraxu nebyl paralysován jinou, ať současnou či dřívější nebo pozdější akcí importní resp. exportní, jinak prý tu ona možnost ohrožení spotřeby prokázána není. V tom, že výrok nalézacího soudu přezírá onu »korekturu zásady nabídky a poptávky mezistátní regulací«, spatřuje stížnost nesporný výklad ustanovení §§ 11 čís. 4 a 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jehož úkolem je, jak stížnost zdůrazňuje, pouze ochrana spotřeby domácí. Zmateční stížnosti oprávněně přiznati nelze. Základní myšlenku vývodů stěžovatelových lze stručně a to vlastními slovy stíž-

nosti samotné vyjádřiti v ten smysl, že jednáním stěžovatelovým nebyla ohrožena spotřeba domácí; poněvadž pak úkolem zákona o trestání válečné lichvy je pouze ochrana spotřeby domácí, bylo jednání stěžovatelovo výrokem nalézacího soudu skutkovým podstatám pletich a předražování podřadeno jen následkem nesprávného výkladu dotýčných ustanovení lichvevního zákona. Zásada, že cílem zákona o trestání válečné lichvy je pouze ochrana spotřeby domácí, je zcela nepochybně správná; jedná se však o otázku další, je-li totiž pravda, jakoby podobným jednáním, jakým bylo jednání stěžovatelovo, nebyla ba ani nemohla býti domácí spotřeba ohrožena. Zmateční stížnost vylučuje vznik i samu možnost vzniku nepříznivých účinků pro domácí spotřebu při kompenzačních obchodech s cizinou zdůrazňováním jakýchsi, v ní blíže neoznačených úlev, kterých prý může při kompenzačním importu jiného zboží býti docíleno ve prospěch tohoto státu. Námitka, ostatně zněním svým nepříliš jasná, postrádá všeho oprávnění; nelze nahlédnouti, proč by při řešení otázky, bylo-li při určitém kompenzačním obchodě s cizinou počínání cnoho ze smluvníků, který vyváží určité zboží z tuzemska, spojeno s újmou pro domácí spotřebitele nebo s ohrožením zájmů domácí spotřeby, rozhodovati měla pouhá možnost jakýchsi záhadných a dle všeho i dosti pochybných úlev při kompenzačním importu jiného zboží, jímž nad to stížnost patrně míní import zboží, k němuž dochází v důsledcích jiného kompenzačního obchodu, než o který jde v tom kterém konkrétním případě. Pro posouzení otázky škodlivosti neb aspoň nebezpečnosti určitého kompenzačního obchodu s cizinou pro domácí spotřebu mají význam výhradně okolnosti obchodu tak, že mu ráz podnikání, poškozujícího neb ohrožujícího zájmy domácí spotřeby, neodnímá možnost oněch úlev, které má stížnost na zřeteli. S tohoto hlediska pak jeví se zajisté naprosto nemístným i požadavek, aby veřejná obžaloba dokazovala, že dovoz dražšího boraxu nebyl paralysován některou jinou akcí importní či exportní. Aby vyhověno bylo jedinému oprávněnému požadavku stížnosti, aby totiž podán byl důkaz, že jednáním stěžovatelovým domácí spotřeba byla opravdu poškozena neb ohrožena, k tomu postačilo zjistiti, že jednání to, jehož podřadění skutkové podstatě pletich a předražování jinak ani sama stížnost neodporuje, bylo způsobilým stupňováním ceny předmětu potřeby. V tom směru pak případně dovozuje již rozsudek, že jednání obžalovaných bylo způsobilé, stupňováním cenu předmětu potřeby, při čemž zdůrazňuje velmi zvýšenou cenu, za níž prodali vagon montanního vosku, o němž věděli, že je určen pro export na výměnu za borax a že tedy, byl-li by si vývozce montanní vosk na výměnu za borax opatřil na cenu nižší, byl by musil v našem státě při solidním obchodování uvésti borax do konsumu rovněž za cenu nižší, než, platil-li vosk dražší. Poslednějším závěrem mělo zřejmě býti řečeno tolik, že, prodali-li obžalovaní montanní vosk pro export na výměnu za borax za cenu velmi zvýšenou, mělo to v zápětí i poměrné zdražení boraxu, určeného pro dovoz do tuzemska, tudíž poškození domácí spotřeby.

Čís. 650.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata pletich jest splněna již tím, že byla neoprávněna

provise vymíněna, třebaž k uskutečnění jednání nedošlo a provise nebyla vyplacena.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1921, Kr I 253/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním jednání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu u zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. listopadu 1920, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle č. 9 a) § 281 tr. ř. dovozuje stížnost Viktora C-a, že obžalovaný ustoupil od činu dobrovolně v období pokusu a že se následkem toho stal beztrestným. Tato námitka jest lichá. Obžalovaný byl odsouzen pro přečin § 11 čís. 4 zákona o lichvě věta druhá, který jest dokonán již pouhým poúštěním se do pletich, způsobilých stupňováním ceny předmětu potřeby. Aby byl pletichářský obchod realizován a provise vyplacena, se k pojmu pletich nevyhledává. Dle rozsudečných zjištění dopustil se obžalovaný dokonání pletich již tím, že si vymínil neoprávněně značnou provisi za opatření úředního přidělu benzínu, o kterém měla býti cena benzínu zvýšena ke škodě spotřebitelů, kterážto jednání bylo způsobilé, stupňováním ceny benzínu. Došlo-li dodatečně a to nikoliv zásluhou obžalovaného — nýbrž bdělostí úředníka ministerstva veřejných prací — ke zrušení přidělu pokud se týče k vydání povolení bez provise, čímž vyplacení požadované provise bylo zmařeno, nestalo se tím jednání obžalovaného beztrestným nejen proto, že nelze mluvit o dobrovolném ustoupení obžalovaného, nýbrž proto, že dobrovolné ustoupení od dokonání činu trestního činí pachatele beztrestným jen tam, kde to zákonodárce výslovně dopouští (§§ 62, 168, 187 tr. zák.). Pro trestné činy zákona lichevního takového ustanovení není. Stížnost uvádí konečně, že ujednání o provisi nemohlo míti vliv na běžnou cenu benzínu, poněvadž platily ceny směrné, všeobecně známé. Jest nerozhodno, mohla-li míti provise vliv na výši maximálních cen, stačí, že v konkrétním případě byla způsobilou stupňováním úřední ceny benzínu.

Zmateční stížnost obžalovaného Leona B-a uplatňuje především důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Dovozuje, že pouhé ujednání odměny za sprostředkování přidělu zboží za cenu maximální nezakládá pletich; prostřednictvím komisionářů a obchodních jednatelů jest hospodářsky odůvodněné, ba nutné; ujednaná provise nemohla míti vlivu na stanovení maximálních cen benzínu. Benzin byl určen přímo pro konsum, nikoliv pro další podloudný obchod. Než stížnost přehlíží, že obžalovaný, svým povoláním obchodník dle § 38 živn. řádu, nebyl povolán k úkonům komisionářským a jednatelským vůbec a zvláště ne v daném případě. Za úřední přiděl benzínu mohl žádati každý konsument u příslušného úřadu přímo. Každé sprostředkování osobou třetí dlužno pokládati za hospodářsky neodůvodněné a neúčinné a stalo-li se způsobem zjištěným u obžalovaného, za pletichářské a trestné. Lhostejno jest, že benzin byl určen pro konsum; pletichářské jest již zbytečné sprostředkovatelství obou nesúčastných osob za přehnaně vysokou odměnu, která zatěžuje spotřebitele.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Neoprávněné obchodování tabákem spadá pod předpisy o válečné lichvě, třebaž šlo o tabák cizozemský.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr I 943/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chebu ze dne 10. listopadu 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle § 8 tr. zák. a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění ani, pokud se dovclává důvodu zmatku dle § 281 čís. 10 tr. ř. Provádění tohoto důvodu zmatečnosti spatřuje stížnost zřejmě v oné části svých vývodů, v níž doličuje, že při správném výkladu zákona, pokud se týče při správném podřazení skutkové podstaty lze v jednání stěžovatelů shledávat pouze přestupek důchodkový, jehož stíhání přísluší jen trestnímu soudu důchodkovému. Stížnost tedy i touto námitkou uplatňuje vlastně důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Námitka je právně bezpodstatnou, jak co do zásadního stanoviska tak i pokud, pokud stížnost zdůrazňuje, že předmětem jednání stěžovatelů bylo kuřivo cizozemské. Dle rozsudkového zjištění bylo kuřivo, ohledně něhož stěžovatelé byli uznáni vinnými, jen z části původu cizozemského, kteroužto skutečnost má rozsudek na zřeteli zcela nepochybně také, mluvě později o obchodu tabákovými výrobky, tvořícími z největší části předmět státního monopolu; arci mělo tím patrně býti naznačeno, že dle názoru nalézacího soudu cizozemské kuřivo předmětem tuzemského státního monopolu není. Než názoru tomu přisvědčiti nelze; není ani nejmenší příčiny k tomu, aby s hlediska předpisů o stíhání válečné lichvy bylo rozeznáváno mezi tabákem tuzemským a cizozemským; zejména nezavádá podnětu k takovému rozeznávání zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., nanejvýše vymezení pojmu předmětu potřeby dle § 1 zákona. Ale i ono zásadní hledisko zmateční stížnosti je právně mylné. Předpisy trestního práva důchodkového (§§ 316 a 317 tr. zák. důchodkového) a § 53 předpisu pro trafikanty ze dne 10. června 1911, čís. 44.236, čís. 104 věstn. min. fin. nepřekážejí nikterak soudnímu potrestání takových jednání, která spadá pod pojem válečné lichvy, snad proto, že předmětem lichvy byl tabák či výrobky tabákové rezie, tedy předměty státního monopolu. Neoprávněné obchodování tabákem je arci deliktem finančním, ježto porušuje finanční výsost státu, stává se však i trestným činem, podléhajícím právomoci obecných soudů trestních, jakmile poškozuje obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využívání válečných poměrů. Činem obžalovaných byly porušeny dva různé, na sobě neodvislé právní statky, z nichž každý vyžaduje zvláštní ochrany. Porušení každého z obou podléhá samostatnému trestání, upravenému zvláštními předpisy.

Zavedením trestního vyšetřování pro jeden ze sbíhajících se trestných činů nepřerušuje se promlčení ostatních.

Spácháním nového trestného činu v promlčení lhůtě vyloučeno je promlčení dříve spáchaného trestného činu, byť i trestní vyšetřování pro nový trestný čin bylo následkem promlčení jeho vyloučeno. Skutečnost, že nový trestný čin byl spáchán, může býti zjištěna buď v rozsudku, zprošťujícím pachatele pro promlčení z obžaloby pro tento trestný čin, nebo v rozsudku o dříve spáchaném trestném činu.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr I 64/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 1. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 20 čís. 2 b) čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc na soud nalézací, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Pokud jde o odsouzení stěžovatele pro předražování při prodeji mouky Franku Sch-ovi, nelze zmateční stížnosti, dovolávající se smatku § 281 č. 9 b) tr. ř. upřítí oprávnění. Nelze ovšem vycházeti, jak pokouší se o to stížnost, z předpokladu, že skutek ten spáchán byl již v roce 1916 nebo 1917, poněvadž rozsudek zjišťuje dobu spáchání činu mezi srpnem a koncem října 1918 a žádost stěžovatelova za opravu protokolu, jež by umožnila uplatňování odporu se spisy ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř., právoplatně byla zavržena. Než i na podkladě v rozsudku zjištěné doby spáchání trestného činu jeví se výrok rozsudku, vylučující promlčení, právně neudržitelným. Rozsudek shledává totiž přerušeni promlčení v tom, že stěžovatel byl zemským soudem trestním poprvé dne 12. června 1919, tedy před uplynutím jednorocní lhůty zodpovědně vyslýčán. Při tom však přehlíží nalézací soud, že, jelikož z věcně se sbíhajících trestných činů promlčuje se každý samostatně, nemůže přerušiti promlčení vyšetřování pachatele (§ 531 tr. zák.) vůbec, nýbrž jen pro onen trestný čin, o jehož promlčení právě jde. V tomto případě, kde jde o dva různé případy předražování, nemohlo se býti spokojeno se zjištěním dne prvního zodpovědného výsledku vůbec, nýbrž zjistiiti bylo den, kdy stěžovatel byl vzat ve vyšetřování pro onen skutek, jehož promlčení bylo zkoumáno. Tu pak byl by soud nalézací zkoumáním spisů dospěl ku výsledku, že výslech dne 12. června 1919 týkal se jen předražování vůči Josefu R-ovi a jiných případů, jež pak nestaly se předmětem odsouzení. O předražování na Franku Sch-ovi děje se poprvé zmínka při výslechu Rudolfa Z-a dne 12. srpna 1919, podání Z-ovo, o němž vyslýčán byl stěžovatel zodpovědně 12. července 1919, zmiňuje se jen o prodeji obilí a maku — o něm pak vyslechnut byl stěžovatel zodpovědně teprve dne 22. září 1919. Zdali však do té doby uplynula již jednorocní lhůta promlčení ohledně skutku, o němž rozsudek zjišťuje jen, že spáchán byl v době »mezi srpnem a říjnem 1919«, nelze

ovšem bez bližšího omezení zodpověděti ani kladně ani záporně. Na tom však závisí správnost či nesprávnost odsouzení stěžovatelova pro tento případ předražování, kdyžt soud nalézací zjišťuje, že stěžovatelem vyhověno bylo jinak všem podmínkám promlčení dle § 531 tr. zák., již proto bylo zmatečnī stížnosti obžalovaného ve směru tímto vyhověti, aniž bylo třeba zabývat se dalšími důvody stížnosti proti správnosti odsouzení p. případ Sch-iv uplatňovanými. Jelikož pak není tu podmínek, jež by soud zrušovacím dle § 288 čís. 3 tr. ř. umožňovaly rozhodnouti ihned ve věci samé, bylo rozsudek zrušiti a věc vrátiti prvé stolici k opětnému projednání a rozsouzení. Zrušení této části napádeného rozsudku má za následek i zrušení oné části tohoto rozsudku, která se týká předražování, spáchaného na Josefu R-ovi, nikoliv ovšem z důvodů, které uplatňuje zmatečnī stížnost jako zmatečnost podle § 281 čís. 9 b) tr. ř. Staví se totiž stížnost na stanovisko, že, kdyby odsouzení stěžovatele pro předražování mouky, prodané Franku Sch-ovi po žních, než před 28. říjnem 1918 odpadlo, odpadla by tím též jediná překážka § 531 c) tr. zák., bránící promlčení přečinu předražování při uvedeném prodeji cukru, jelikož skutek ten spáchán byl déle než 1 rok před zahájením trestního řízení proti stěžovateli a podmínkám § 531 a), b) tr. zák. jak sám rozsudek připoustí, bylo vyhověno. Dle § 531 c) tr. zák. podmíněno jest promlčení krom uplynutí času též skutečností, že pachatel nedopustil se v době promlčení ani zločinu ani přečinu ani přestupku. Byť i § 526 tr. zák. právě jako § 223 a 227 tr. zák. ohledně zločinů vyslovoval, že přečiny a přestupky i tresty jejich promlčením pomíjejí, nelze tomu rozuměti tak, že by bylo pokládati za to, že činy ty vůbec nebyly spáchaný. Vždyť v podstatě totéž praví též §§ 225, 528 tr. zák. o výkonu trestů, což však nebrání tomu, by trestní zákon na jiných místech (na př. § 176 II. a) tr. zák.) nečinil onětné potrestání pro zločin podmínkou zločinné kvalifikace dalšího trestného jednání. Účinek promlčení vystihuje spíše § 531, resp. 230 tr. zák. tím, že pomíjí »vyšetřování i trest pro skutek promlčený«; tím však ještě nepomíjí skutečnost, že se pachatel dotyčného skutku dopustil, na čemž jedině zákon činí závislou přípustnost, dovolávati se promlčení. Ovšem nebránilo spáchaní nového předražování v době promlčecí, aby nová doba promlčecí nezačala běžeti od doby, kdy nový trestný čin byl spáchán. Musí však v každém případě býti skutečnost, že nějaký trestný čin v době promlčecí byl spáchán, zjištěna. Že toto zjištění musí býti učiněno soudem, jest na snadě, jest však otázkou, zda se může státi pouze výrokem soudním, kterým byl pachatel odsouzen pro trestný čin v promlčecí době spáchaný, či zda se tak může státi i jiným výrokem soudním. Okolnost, že zákon žádá jen, aby bylo zjištěno, že se trestný čin v době promlčecí stal, nasvědčuje tomu, že stačí, když i výrokem osvobozujícím bylo soudně zjištěno, že se pachatel, který činí si nárok na výhodu promlčení trestného činu, v době promlčecí dopustil trestného skutku. Stačí tedy, i když v osvobozujícím výroku soudcovském je zjištěno, že čin, spáchaný v době promlčecí a promlčení přetruhující, jest zde jak po stránce subjektivní, tak i objektivní, neb tím jest zjištěno, že se tento trestný čin stal. Tento postup souhlasí i se zásadou promlčení v trestním právu našem, poněvadž toto stojí nejen na stanovisku, že uplynutím lhůty stal se pachatel beztrestným, nýbrž žádá ještě další podmínky, by se stal beztrestným, a z těchto jest

právě viděti, že žádá jeho polepšení. Jestliže se však pachatel v době promlčecí dopustil nového trestného činu, dal tím dostatečně na jevo, že se nepolepšil, a nedbalo-li by se soudního výroku, který tento nový čin zjistil, nedbalo by se také toho, že se obžalovaný v době promlčecí nepolepšil, tedy oné druhé zásady, kterou se řídí trestní zákon v § 531 tr. zák. vedle zásady, že již uplynula určitá doba. Tento postup neodporuje také ani jinak trestnímu zákonu, ježto i jinde se podobné případy vyskytují, že třeba jest soudně zjišťovati trestný čin, ačkoliv o něm právě v tom určitém případě není rozhodováno. Tak jest tomu na př., jestliže běží o odsouzení podílníka na krádeži a jest třeba ještě zjišťovati krádež samu. Nejvyššímu soudu však právě není možno rozhodovati o té otázce, zda předražování na Františku Sch-ovi se stalo, ačkoliv rozsudkem nalézacího soudu jest zjištěno, že obžalovaný spáchal toto předražování v době mezi srpnem a říjnem 1918. Došlo totiž, jak svrchu uvedeno, ke zrušení tohoto výroku již z důvodů práva materiálního, aniž by nejvyšší jako zrušovacī soud přezkoumával právě toto zjištění po stránce formální.

Čís. 653.

Pod pojem nedbalosti ve smyslu § 335 tr. zák. spadají i případy, ve kterých si pachatel ani neuvědomil neopatrnosti svého počínání.

Příčinná souvislost není přerušena tím, že smrt poškozeného nastala nedbalým ošetřením.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr I 91/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacī zavrhl po ústním líčení zmatečnī stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 27. prosince 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stěžovatel byl uznán vinným přečinem dle § 335 tr. zák., ježto nalil Richardu L-ovi místo vína z láhve stejně vyhlížející louhu, z čehož L. onemocněl a po nějaké době zemřel. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. není opodstatněn. Dle rozhodovacích důvodů rozsudku spatřuje nalézací soud trestné zavinění stěžovatelovo jednak již v tom, že uschoval jed ve stejné láhvi, v jakých uschoval i potraviny (víno), a se přes to, když byl láhev s louhovou trestí domů přinesl, omezil na pouhý příkaz služkám, »aby tu věc odklidily«, aniž by se byl dále přesvědčil, bylo-li jeho rozkazu také skutečně uposlechnuto. Vzhledem pak k tomu, že stěžovatel dle výslovného zjištění rozsudkového věděl, že se v jeho domě ve stejných láhvích nachází nejen víno, nýbrž i jed, spatřuje nalézací soud další zavinění jeho v tom, že obsahu láhve před tím, než z ní L-ovi domnělého vína nalil, nezkoušel, a za tohoto stavu věci ukládá mu soud práven povinnost, která by se snad za jiných okolností mohla zdáti příliš dalekosáhlou, aby se byl totiž přičichnutím přesvědčil, že to, co hosti podává, jest opravdu víno. V porušení všech těchto požadavků povinné opatrnosti shledal nalézací soud trestné zavinění stěžovatelovo, vycházející ze správně

zajisté zásady, že je samozřejmou povinností hostinského, aby ohledně toho, co svým hostům podává, dbal náležitě opatrnosti a aby se byl tudíž stěžovatel, uschoval-li v stejných nádobách vedle potravin i jed, při podávání prvnějších přesvědčil, že podává skutečně potravinu. Nepodřadí tudíž nalézací soud skutkové počstatě přečinu dle § 335 tr. zák. pouze, jak by se dle slovního znění rozsudkového výroku snad zdáti mohlo, nalití louhové tresti místo vina L-ovi, nýbrž vše to, čím stěžovatel dle rozhodovacích důvodů z neopatrnosti přivodil, že došlo k tomuto konečnému úkonu, v němž jeho neopatrné počínání vyvrcholilo, a zároveň i následek, dodávající počínání stěžovatelovu povahy přečinu, bezprostředně v zápětí mělo. Nepřípadným je proto důkaz, který klade stížnost na okolnosti, rozsudkem ostatně výslovně nezjištěné, že totiž jednak láhev s louhovou trestí stávala vždy ve sklepe, jednak že se na kuchyňském stole, na němž stěžovatel láhev postavil, když ji byl domů přinesl, žádná jiná láhev nenacházela. Na konci oněch svých vývodů, jimiž provádí důvod zmatku dle § 281 čís. 9 a) tr. ř., uplatňuje stížnost názor, že, byl-li stěžovatel toho mínění, že láhev byla dle jeho příkazu skutečně uklizena, nebylo by na místě na něm požadovati, aby se byl — zejména přičinutím k láhvi před tím, nežli z ní nalil — přesvědčoval o jejím obsahu, že tudíž v dotýcném opomenutí a nalití z láhve nesluší spatřovati jednání, trestné dle § 335 tr. zák. Stížnost vychází tu zřejmě ze zásady, že ten, kdo je přesvědčen, že z jeho jednání nebezpečí vzniknouti nemůže, smí se odvolávat na nepředvídatelnost nastalých pak následků a není tudíž trestným. Toto právní stanovisko je zřejmě mylné. Spadájí pod pojem nedbalosti ve smyslu § 335 tr. zák. nejen takové případy, kde si byl pachatel neopatrností svého počínání vědom, pokládal však za to, že z těch či oněch příčin nedojde k ohrožení tělesné integrity jiných, jemuž nechtěl, nýbrž případy, ve kterých si pachatel neopatrností svého počínání ani neuvědomil, neuváživ možné kauzalitě svého jednání neb opomenutí pro škodný výsledek buď vůbec nebo ne dosti pečlivě. Nestačí proto k vyloučení přičitatelnosti kulposního jednání, že pachatel subjektivně, totiž se stanoviska oněch pozorování, jež předseval, a závěrů, k nimž svými úvahami dospěl, bezprávného účinku nepředvídal, byl-li bezprávný účinek přes to seznatelným, nepostřehl-li pachatel příčinného vztahu svého jednání neb opomenutí k onomu účinku jen proto, že nevyňaložil větší pozornosti a náležitě dbalosti, předpokládané §em. 335 tr. zák. v tom smyslu, že škodný účinek mohl býti seznán buď jako přirozeně nutný snadně kýmkoli, buď dle zvláště vydaných předpisů nebo dle stavu, úřadu, povolání, živnosti, zaměstnání nebo dle zvláštních poměrů jednajícího. Skutečnosti zjištěné dle toho, co shora na základě rozhodovacích důvodů rozsudku zde nastíněno bylo, ukládaly stěžovateli zcela nepochybně onu zvýšenou pozornost a zvláštní bdělost při nalévání tekutiny z láhve; zanedbal-li jich, shledal nalézací soud v jeho počínání právem skutkovou podstatu činu trestného ve smyslu § 335 tr. zák. Prováděje konečně důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., stížnost namítá, že v jednání stěžovatelově bylo shledati pouze skutkovou podstatu přestupku, nikoli přečinu dle § 335 tr. zák., jelikož prý ze znalecovy výpovědi vychází na jevo, že smrt L-ova nastala následkem onoho doušku, nýbrž následkem nevhodného léčení, a vytýká zároveň, že se rozsudek, pokud zjišťuje příčinnou souvislost mezi stěžovatelovým jednáním a smrtí L-ovou, nachází v rozporu se spisy,

zakládajícím prý jeho zmatečnost ve smyslu § 281 č. 5 tr. ř. Námitka, kterou se podrobně obírá již napačený rozsudek, je v obojím směru bezdůvodna. Znalec sice usoudil, že kdyby se bylo věci (t. j. L-ově nemoci) od počátku dostalo náležitého ošetření, byla by spálenina sice měla těžké následky, ale že by nebyla musila rasti smrt, která prý pravděpodobně byla přivoděna způsobem výživy a které předejiti by jinak bylo možno bývalo. Znalec prohlásil však zároveň, že příčinná souvislost mezi zraněním a těžkým výsledkem (kterým znalec míní zřejmě smrt) je nepopíratelná. Rozsudek tudíž věcně zcela správně dospívá k závěru, že L. zemřel následkem onoho doušku, tudíž na následky toho, že mu stěžovatel nalil, že je tady dána příčinná souvislost mezi jednáním stěžovatelovým a smrtí L-ovou. Závěr ten se opírá přímo o hořejší úsudek znalcův, není tudíž mezi rozsudkem a spisy, zejména výpovědi znalcovou rozporu, vytýkaného stížností a nemůže tedy býti řeči ani o zmatku dle čís. 5. Že však naprosto nesejde na tom, mohl-li L. při náležitém ošetřování býti na živu zachován, dovozuje již rozsudek, vycházející při tom ze správného hlediska, dle něhcz dlužno otázku příčinné souvislosti mezi jednáním (neb opomenutím) a výsledkem v případech § 335 tr. zák. posuzovati dle zásad, výtčených §em 134 tr. zák., dle nichž pachatel zodpovídá za výsledek (smrt) mimo jiné také tehdy, nastal-li jen následkem mezipříčin, nahodile se přidruživších, byl-li k nim jen jednáním pachatelovým samotným dán podnět. Tomu bylo tak zřejmě i v tomto případě.

Čís. 654.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.).

Bankovkový kolek jest v příčině svého porušení postaven na roveň kovovým i papírovým penězům (§ 12).

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 5 se nevyhledává, by padělané kolký byly přenechávány za účelem padělání peněz.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr I 115/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 30. listopadu 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 5 a 12 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Veřejnému roku bylo vyhrazeno rozhodnutí o zmateční stížnosti obou obžalovaných, pokud uplatňovala důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. Při rozhodování o tomto důvodu zmatečnosti platí i pro zrušovací soud ustanovení § 262 tr. ř., že totiž při posuzování trestního případu není vázán názory, projevenými o právní stránce činu ve zmateční stížnosti, a že neposuzuje trestný čin jen podle námitek ve zmateční stížnosti přednesených, nýbrž sám od sebe přezkoumává právní posouzení trestného činu v celém rozsahu. Přes to tedy, že obžalovaní ve zmateční stížnosti neuplatňovali, že zákonem ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n. obdržel

kolek sloužící k okolkování bankovek rakousko-uherské banky, zvláštní povahu a že se tedy nemůže na něj nazírat ve všech případech jako na prostředek k napodobení a falšování peněz, zabýval se zrušovací soud touto otázkou. Šem 12 právě zmíněného zákona byl postaven kolek v příčině svého porušení, ať se již děje napodobením, paděláním, nebo zfalšování, na roveň kovovým i papírovým penězům, jejichž ochrany se týká § 1 a násl. cit. zákona. V tomto §u šlo tedy o to, aby bylo zabráněno vzniku falešných kolků a jejich rozšiřování stejnou sankcí, jako tomu bylo u peněz kovových i papírových, poněvadž jinak bylo by šlo v každém případě, když byly nepravé kolky zhotovovány, neb právě kolky zfalšovány, jen o zločin podle § 5 cit. zák., což by však bylo ochráně peněz, které nyní se skládaly ze dvou součástí, z bankovky a z kolku, nevyhovovalo. Pro tyto případy ovšem pozbyl kolek povahy prostředku sloužícího k napodobení a ku zfalšování papírových peněz. Jiná jest však otázka, když kolek sám dostal se do oběhu jako nepravý a také dále jako nepravý byl vyměňován. V tomto případě nedějí se s falešným kolkem již žádné změny a není udáván také jako pravý, což se předpokládá v § 1 i v § 4 zákona č. 269/1919. (Proto také nepřichází u obžalovaných v počet § 4 odstavec první (ve spojení s Šem 12) cit. zák., jak za to má generální prokuratura, kdyžtž rozsudek právě nezjišťuje, že kolky byly vědomě z a p r a v ě udány.) V tomto případě podržel kolek povahu prostředku sloužícího k napodobení, paděláním papírových peněz, poněvadž obíhá jen jako označení bankovkové, nikoliv však jako zvláštní součástka peněz, které se má také jako peněžní součástky pcutí. Tomu bylo pak právě tak v tomto případě. Nalézací soud výslovně zjišťuje, že obžalovaný věděl, že má falešné kolky a že je také jako falešné dále svému bratru spoluobžalovanému Antonínu K-ovi odevzdal. I u Antonína K-a obsahuje rozsudek zjištění, že věděl, že běží o kolky falešné, a z rozsudku jest také viděti, že i tento obžalovaný prodával kolky jako falešné, přizpůsobiv se obchodu, který se v některých místech falešnými kolky vyvinul. Za takovýchto okolností byl kolek v rukou obou obžalovaných skutečně jenom prostředkem k paděláním papírových peněz, který jen rukama jejich prošel beze souvislosti s původním jeho padělatelem. Zbývá tedy již jenom druhá námitka, kterou činí výslovně jen Emil K., která však platí i pro Antonína K-a, že totiž rozsudek vůbec nezjistil přenechání kolků za účelem paděláním peněz. Zmateční stížnost vychází tu z předpokladu, že kolky nutno přenechatí výslovně za účelem napodobení neb zfalšování peněz a že tento vztah mezi přenechávajícím kolky a druhou osobou musí býti zjištěn. Náhled zmateční stížnosti je mylný. Znění § 5 cit. zák. přímo vylučuje, že by se ke skutkové podstatě přečinu tam vytčeného vyžadovalo, aby falešné kolky byly přenechávány za účelem paděláním peněz, neboť v jednání takovém spočívala by již skutková podstata zločinu dle § 1 cit. zák. Objektivní známku zločinu podle § 5 tr. zák. jest jen nepochybné určení ve smyslu způsobilosti prostředků k napodobení (paděláním) atd. peněz. Zjištění poměru k eventuelnímu padělateli třeba není. Jest to viděti již z té skutkové podstaty § 5 cit. zákona, kde jest trestným již ten, kdo si takové prostředky opatřuje a kde tedy vůbec ještě k nějakému vztahu k dalším osobám nedošlo. Rozsudek výslovně zjišťuje, že oběma obžalovaným bylo známo, že jde o kolky falešné, a rozsudek také praví, že tyto kolky byly nepochybně určeny k porušení peněz. Tento názor jest správný, poněvadž

se úkol falešného kolku nedá vůbec v soukromých rukách jiným způsobem určití, (vyjímaje srad případy sběratelství, což pro případ přítomný nebylo včas tvrzeno a jakožto výjimka nemůže býti předpokládáno), než-li jako nepochybný prostředek k napodobení, pokud se týče paděláním peněz. Ježto je zjištěno, že si oba dva obžalovaní takové kolky opatřili a dále je přenechali, jest tím zjištěna řádně skutková podstata zločinu podle § 5 cit. zák., jenž nepředpokládá, aby nabyvatel falešných kolků skutečně jich také k napodobení, pokud se týče k paděláním peněz použil, nebo použítí chtěl.

Čís. 655.

»Vrchností« ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí se vrchnost k tomu kterému úkonu povolána.

Ku zločinu krádeže se vyhledává, by pachatel věděl, že odcizená věc jest věcí cizí.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Kr I 385/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 28. února 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle § 83 tr. zák., vyhověti jí však, pokud byli tímž rozsudkem uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 5, 171, 173, 174 II a) tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Do rozsudku odsuzujícího obžalované pro zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák. a krádeže, pokud se týče spoluvinu na těchto zločinech, stěžují si tito, dovolávajíc se ciferně důvodů § 281 čís. 4, 5, 9 a) i b), 10 tr. ř. Důvod prv a posléz uvedené nyní vůbec proveden. Z důvodů čís. 5 a 9 b) § 281 tr. ř. vytýká stížnost rozsudek, že nepřihlížel k subjektivní stránce činu, zejména k tomu, že všichni stěžovatelé byli přesvědčeni, že pozemky, o které jde, patří obci a že je tudíž právem zabírají, že neměl zření k dotčenému omylu omlouvajícímu obžalované dle § 2 e) tr. zák. Ohledně zločinu dle § 83 tr. zák. jest tato výtka zřejmě bezpodstatna. Neboť, ježto § 83 tr. zák. označuje rušení pokojné držby nemovitostí, pokud se týče práv k ní se vztahujících opomenouc vrchnost násilným vpádem se sebranými lidmi zločinem veřejného násilí výslovně i tenkrát, když šlo pachatelům o to, aby se provedlo právo, na které si pachatelé nárok činí, jest zřejmo, že tvrzený omyl, kdyby jej rozsudek byl zjistil, nebyl by omyl skutkový, jaký jedině mohl by obžalované dle § 2 e) tr. z. omlouvatí, nýbrž neznalost trestního zákona, již se dle § 3 tr. z. nikdo na svou omluvu nemůže dovolávati. Proto nejde, pokud se týče odsuzujícího výroku pro uvedený zločin, o skutečnost rozhodující, jejíž pomínutí jedině mohlo by přijetí s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. v úvahu. Uplatňování omylu uvedeného z hmotněprávního důvodu zmatečnosti brání však okolnost, stížností samou vytýkaná, že rozsudek zmíněného omylu stěžovatelů nezjistil. Těž

okolnosti, jichž se stížnost k odůvodnění zmatku dle § 281 č. 9 a) tr. ř. dovolává, vzhledem k odsouzení pro zločin § 83 tr. zák., že totiž obžalování vykonávali jen usnesení, jež obecní výbor, překročiv svou působnost, učinil, což prý vylučuje podmínku § 83 tr. zák., že se násilný vpád stal »s opomenutím vrchnosti«, jsou zřejmě bezpodstatné. Neboť že by obecní výbor byl v tomto případě vrchností povolánou, o níž jediné dle § 83 tr. zák. může být řeči, sama stížnost netvrdí; okolnost pak, že zločin spáchán byl z návodu cizího obecního výboru, mohla by, kdyby jí tu bylo, přijít v úvahu jen jako okolnost polehčující dle § 46 c) tr. z. Že by se však zde byli nalézali obžalovaní i jen po stránce subjektivní v omylu, to soud nalézací nezjistil a neměl též příčiny v rozsudku zjišťovati, když též výslovně poukazuje v důvodech na to, že obžalovaný Josef S. byl tehdy sám obecním starostou, obžalovaný Jiří N. předsedou hospodářské rady, že posléze jmenovaný ve schůzi občanstva na podnět obecního výboru svolané, na to poukázal, že úřady o žádosti za vrácení pozemků velkostatku dosud nerozhodly, a že obžalovaný Josef Š., když ostatní účastníci schůze upozorněním Josefa F-a na nezákonnost zamýšleného jednání ve svém názoru a jeho přípustnosti byli zvikláni, zvláště důrazně se přičinil, aby je přes jich pochybnosti ku provedení činu přiměl. Ve směru § 83 tr. z. jest tudíž zmateční stížnost zřejmě bezdůvodná a byla zavržena.

Jinak má se však ohledně odsouzení stěžovatelů pro zločin krádeže. Rozsudek sám poukazuje v důvodech na to, že šlo o pozemky, které alespoň dle náhledu občanů obci patří a svého času násilím velkostatkem byly jí odebrány neb, jak na jiném místě praví, odcizeny. Za takového stavu věci a vzhledem ku předpisu § 420 obč. zák. nebylo možno uznati obžalované vinnými zločinem krádeže, pokud nebyla řešena otázka, ve směru § 83 tr. zák. ovšem bezvýznamná, zda si byli obžalovaní též vědomí, že úroda z luk byla vůči nim věci cizí. Neboť jen odejmutí věci cizí z držení a bez přivolení držitele pro svůj prospěch opodstatňuje krádež; jinak jde toliko o svémoc a poměr soukromoprávní. Rozsudek nejen otázku tu neřešil, nýbrž výslovně označuje tuto omluvu obžalovaných nezpůsobilou, aby učinila jednání jich beztrestným. Za takového stavu věci jest výrok soudu nalézacího, pokud uznává obžalované vinnými zločinem krádeže, pokud se týče spoluviny na krádeži, právně pochybeným.

Čís. 656.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ke skutkové podstatě řetězového obchodu se vyžaduje, by pachatel byl si vědom neprospěšnosti svého jednání; nestačí zda snad opomenul v tomto směru si zjednat jistotu.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr II 121/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 5. ledna 1921, pokud jím byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., tvrdíc, že obžalovaná nejsou oprávněna k obchodu moukou, vsunula se, prodávajíc mouku Františku K-ovi, mezi výrobce a spotřebitele jako neoprávněný článek, a tímto svým jednáním zdržovala a stížila přechod zboží do spotřeby. Zmateční stížnost není odůvodněna. Obžalovací spis, který vinil stěžovatelku z pletich, spatřoval tyto nejen v prodeji mouky, nýbrž i v nákupu mouky, a také zmateční stížnost, mluvíc o obchodu s moukou, stojí patrně na téměř stanovisku. Že však v tomto případě byl nákup mouky obžalovanou docela nezávadným, vysvětluje ze zjištění nalézacího soudu, že obžalovaná nakoupila veškerou mouku směšenou za kalhoty v potravním spolku na lístky za cenu úředně stanovenou. Její počínání při nákupu mouky bylo tedy úplně správné. Zbývá proto jenom otázka, zda směna mouky za kalhoty byla řetězovým obchodem čili nic. Jest sice přisvědčiti zmateční stížnosti, že obžalovaná nebyla oprávněna převáděti nespotebčovanou mouku na druhé osoby jinou cestou, nežli jak byla předepsána úpravou moučného hospodářství. Avšak samo o sobě nestačí porušení předpisu, které trestají politické úřady, k založení skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu podle § 11 čís. 4 lich. zák. Obchodování řetězové jest tu jen tenkrát, jestliže se někdo vsunul mezi výrobce a spotřebitele zboží jako neužitečný a zbytečný článek obchodu, při čemž se předpokládá, že mohlo být účinkováno na zvýšení ceny obchodovaného zboží. Těchto znaků však jednání obžalované postrádá. Nelze totiž říci podle zjištění nalézacího soudu, že obžalované bylo již předem známo, že František K. vyměňuje kalhoty za mouku jenom za tím účelem, aby mouku dále prodával. Nalézací soud neobsahuje v tomto bodě naprosto žádného zjištění. Když tedy obžalovaná směňovala s Františkem K-em mouku, nebyla vůbec začátkem neoprávněného obchodování, které přechod mouky ke spotřebiteli stěžovalo a zdržovalo, nýbrž toto začínalo teprve u Františka K-a. Podle zjištění nalézacího soudu nelze mluvit u obžalované o vsunutí se mezi výrobce a spotřebitele mouky, poněvadž převod ten dál se za okolností, které zevně právě představovaly nejkratší přechod mouky z držení obžalované k Františku K-ovi, který v okamžiku směny skutečně vystupoval jako spotřebitel, a nikoliv jak bylo o něm samém zjištěno, jako řetězový obchodník. Dalo by se říci, že obžalovaná byla povinna přisvědčiti se, zda František K. kupuje mouku pro svoji vlastní potřebu. I kdyby se však v tomto bodě přisvědčilo a povinnost obžalované uznala, bylo by tím po právní stránce zjištěno pouze opomenutí obžalované, které však ke skutkové povaze řetězového obchodu nestačí. Jest totiž nutno, aby si byl pachatel vědom neprospěšnosti svého jednání a tu právě nalézací soud zjistil, že nebylo řeči mezi Františkem K-em a obžalovanou o vyšší ceně kalhot než mouky, takže právě tímto způsobem nalézací soud zjistil, že si obžalovaná nebyla vědoma neprospěšnosti svého jednání. Objektivně tedy není dána skutková podstata řetězového obchodu.

Čís. 657.

Podává-li obžaloba obec, musí plná moc jejího právního zástupce vyhovovati druhému odstavci § 55 obecního zřízení pro Čechy.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1921, Kr I 450/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 1. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem čl. III. čís. 1 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a obžalovaného z obžaloby sprostil.

Důvody:

Závadný článek týká se dle jasného svého znění jednak obce J., jednak obecního starosty tamtéž. Obecní starosta nevystoupil jako obžalobce pro svou vlastní osobu. Šlo by tedy o otázku, zda je obec legitimována ku této žalobě. Otázkou touto obírala se též zmateční stížnost a popřel obžalovaný legitimaci žalobkyně. Nejvyšší soud jako soud zrušovací nemá však příčiny, pouštět se do řešení této otázky, ježto ku kladnému zodpovězení otázky této legitimace bylo by zapotřebí, aby byla obžaloba podána v náležité formě. Této formy zde však není. V tomto směru dlužno uvésti toto: Obecní starosta v J. nepodal ani nepodepsal za obec žalobu jako její zákonný zástupce, který až na výjimky, v zákoně uvedené, zastupuje ji na venek dle § 55 zemsk. zák. ze dne 16. dubna 1864, č. 7 z. z. pro Čechy, nýbrž žalobu podal advokát Dr. Otto K. na základě plné moci k žalobě přiložené. Vzhledem na ustanovení § 34 č. 4 a § 55 obec. zřízení pro Čechy je ku zřízení zástupce pro obec zapotřebí usnesení obecního zastupitelstva, které musí býti vykázáno způsobem, uvedeným v druhém odstavci § 55 zmíněného zákona, totiž listina dotyčná musí býti podepsána nejen obecním starostou a jedním radním, nýbrž musí obsahovati také ono usnesení obecního zastupitelstva, jímž zástupce pro obec byl zřízen, a musí dotyčně prohlášení spolupodepsáno býti dvěma členy obecního zastupitelstva. Těmto podmínkám nevyhovuje předložená plná moc, která podepsána je toliko starostou a dvěma členy obecního zastupitelstva. Nedostatek plné moci není nahrazen dodatkem na plné moci, v němž ono prohlášení je obsaženo, ježto toto podepsáno je toliko starostou. Není zde tudíž oprávněného soukromého obžalobce a měl proto nalézací soud, aniž položil otázky porotcům, obžalovaného sprostiti dle § 317 tr. ř. z obžaloby. Ježto tak neučinil, je napadený rozsudek po rozumu § 344 čís. 10 c) tr. ř. zmatečný, bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a uznati práve, jak svrchu uvedeno.

Čís. 658.

Zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák. Dorozumění spolupachatelů nemusí býti ani předchozí ani výslovné; stačí, uvědomí-li si teprve v okamžiku vniknutí vzájemnou shodu a souhlasný účel svého podnikání.

»Násilný vpád« jest předpokladem pouze při zločinu dle první věty § 83 tr. zák., při zločinu dle druhé věty téhož § stačí již pouhé »vniknutí«.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1921, Kr I 390/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 3. března 1921, jímž byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni

z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku vycházel nalézací soud při řešení případu z právního názoru, jakoby pojmovým znakem skutkové podstaty zločinu veřejného násilí dle druhé věty § 83 tr. zák. bylo jednak vniknutí ve společném úmyslu t. j. ve vzájemném srozumění, jednak vpadnutí násilné t. j. takové, že se každý odpor proti vetřelcům jeví býti marným a že v domě (nebo bytě), do něhož bylo vniknuto, bylo vykonáno násilí. O obžalovaných obsahují kusé a jak co do vylíčení skutkového děje, tak i co do právního rozboru případu neurovnané rozhodovací důvody vlastně jen jedině pozitivní zjištění skutkové, že totiž oba byli v kritické době v pracovně továrny S-ovy; naproti tomu uvádí se v rozhodovacích důvodech, že jednak nebylo prokázáno, že obžalovaný L. vnikl do místnosti, by tam učinil násilí, jednak, že se u obžalovaného J-a nedostává ke skutkové podstatě zločinu dle § 83 tr. zák. ani násilného jednání. Rozhodovací důvody, které již ve svých úvahách o otázce viny u každého z obou obžalovaných zdůrazňují nedostatek důkazu o společném srozumění s ostatními vetřelci, o společném zlém úmyslu, končí závěrem, že, poněvadž soud nemohl zjistiti, že obžalovaní jednali ve srozumění s jinými, nelze jich ani činiti zodpovědnými za násilí, vykonané snad jinými lidmi. Zmateční stížnost označuje, uplatňující důvod zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a) tr. ř., právní názor, z něhož vycházel nalézací soud, rozhoduje případ, právem za mylný. V rozhodovacích důvodech není sice blíže naznačeno, co vlastně vyrozumívá nalézací soud pod pojmem onoho »vzájemného společného srozumění«, zmateční stížnost však vychází nikoli neprávem z předpokladu, že jím míní předchozí srozumění mezi pachateli, týmž právem pak lze míti za to, že nalézací soud pod pojmem »vzájemného srozumění« vyžaduje ke skutkové podstatě zločinu dle § 83 tr. zák. výslovnou dohodu více osob, směřující ke vniknutí do cizího domu nebo příbytku. Obojí názor dlužno však označiti za právně mylný. Vniknutí více sebraných lidí ve smyslu § 83 tr. zák. nepředpokládá ani výslovné dohody, tím méně pak předchozího srozumění se pachatelů; stačí úplně, vnikne-li více lidí i jen spontánně zároveň, svědomě a protiprávně do domu nebo do příbytku jiného a uvědomí-li si teprve v okamžiku vniknutí vzájemnou shodu a souhlasný účel svého podnikání, i v lidech, takto teprve od chvíle vniknutí vědomě spolupůsobilých, dlužno spatřovati lidi, vedené společným zlým úmyslem, tedy lidi sebrané ve smyslu § 83 tr. zák. Je pak samozřejmo, že ono uvědomění si vzájemné shody a souhlasného účelu podnikání nemusí zevního výrazu dojíti nezbytně slovy, může se tak zcela nepochybně státi i pouhými činy konkludentními. Právně pochybený pak je i názor nalézacího soudu o násilném vpadnutí jako pojmovém znaku skutkové podstaty dle druhé věty § 83 tr. zák. Rozsudek, který promísene mluví jednou o vniknutí, jindy o násilném vpádu, zřejmě nerozeznává mezi obojí skutkovou podstatou § 83 tr. zák. »Násilný vpád« v užším smyslu slova toho je skutkovým předpokladem pouze při zločinu dle první věty tohoto §; ke skutkové podstatě dle jeho druhé věty stačí naproti tomu již

pouhé »vniknutí« t. j. vkročení do cizího domu nebo příbytku proti vůli oprávněného. Není pak naprosto zapotřebí, aby snad ke vniknutí došlo přes skutkem uplatňovaný odpor oprávněného, stačí nejen, byla-li vůle oprávněného, proti níž vniknutí směřuje, nebo které nedbá, vyjádřena jakýmkoli jiným způsobem, nýbrž i, bylo-li jí vnikajícím pouze předpokládati, s ní i jen počítati. Rozsudek, který zdůrazňuje, že nevyšlo na jevo, že by se byli demonstranti, vcházejíce do továrny, zprotivili nějakému protitlaku a že by jej byli musili odstraniti, vychází arci i tu opět zřejmě z mylného hlediska opácného, jemuž ostatně způsobem jakoukoli pochybnost vylučujícím propůjčuje výraz již tím, když v úvodě rozhodovacích důvodů jako pojmový znak zločinu dle druhé věty § 83 tr. zák. předpokládá vpadnutí násilné t. j. takové, že se každý odpor proti vetřelcům jeví býti marným.

Čís. 659.

Výzva k vlastníku, honícímu na vlastním pozemku, k odevzdání zbraně nezakládá ještě rušení pokojné držby pozemků. (§ 83 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 23. prosince 1921, Kr II 356/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 15. března 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 83 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle rozsudkového zjištění, zakládajícího se dle rozhodovacích důvodů výhradně na doznání obžalovaného, vpadl týž s více ozbrojenými lidmi na luku Mikuláše Ch-a, kde byl tento se svým hajným na honě, zakázali mu střílet a vyzvali ho, aby odevzdal zbraně. Nehledě k tomu, že dle protokolu o hlavním přelíčení znělo zodpovídání se stěžovatelovo v ten smysl, že šli na luku a Ch-a vyzvali, aby odevzdal zbraně, a že kdosi mu říkal, aby nestřílel, při čemž se stěžovatel nezmínil o tom, že by z osob, které na luku šly, byla některá bývala ozbrojena, stížnost, uplatňující patrně důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř., případně zdůrazňuje, že výzva k odevzdání zbraně (a stejně ani zákaz střílení) nezakládá rušení pokojné držby pozemků nebo práv se na ně vztahujících. Stížnost připouští, že by, předpokládajíc arci, že zjištěným jednáním bylo na Ch-ovi vydání zbraní (a upuštění od střílení) vynucováno, mohla býti řeč o skutkové podstatě zločinu vydírání ve smyslu § 98 b) tr. zák. Připomenouti dlužno, že výstup, o který jde, nacházel se, jak i z rozhodovacích důvodů rozsudku na jevo vychází, v souvislosti s akcí, která směřovala k tomu, aby soukromníkům byly odebrány zbraně. Ze samotných rozsudkových zjištění lze tudíž čerpat závěr, že i v tomto případě směřoval úmysl pachatelů, tedy i stěžovatelův, jen k tomu, aby Mikuláši Ch-ovi byly odebrány zbraně, pokud se týče aby byl Ch. pohnut k jich odevzdání. Že by bylo úmyslem jich bývalo, rušiti jmenovaného v pokojné držbě jeho

pozemku nebo práv naň se vztahujících, nebo že by si byli pachatelé aspoň uvědomili, že ho vkročením na luku ruší v pokojné držbě pozemku toho neb oněch práv, jak je to pojmovým předpokladem zločinu dle § 83, odstavec první tr. zák., rozsudek nezjišťuje. Arci je čin stěžovatelův způsobitelným založiti, jak i stížnost připouští, za jistých předpokladů skutkovou podstatu zločinu dle § 98 b) tr. zák.

Čís. 660.

Zločin dle § 68 tr. zák., spáchaný obsazením četnické stanice a poštovního úřadu.

Souběh zločinu dle § 83 tr. zák. se zločinem dle § 98 b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1921, Kr II 411/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 7. března 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem pozdvížení podle § 68 tr. zák. a Jan K. též zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák. a § 98 lit. b) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvody hmotněprávní zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a), 10 tr. ř. provádí stížnost ohledně všech stěžovatelů pouze z částí v ten způsob, že odporuje několika málo námitkami přímo výroku rozsudkovému, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem dle § 68 tr. zák., kdežto v ostatním sice nejprve všeobecně namítá, že by v úvahu přijíti mohla jen skutková podstata zločinu dle § 76 tr. zák., načež však ihned v zápětí opět dovozuje, že rozsudková zjištění (a výsledky posavadního řízení) ani k odsouzení stěžovatelů pro tento zločin nestačí, a končí závěrem, že pouze v jednání obžalovaných L., P. a K. na poštovním úřadě možno spatřovati skutkovou podstatu přestupku § 314 tr. zák., u Jana K. dle §§ 5, 314 tr. zák. Lze tudíž uplatňování důvodu zmatku dle § 281 čís. 10 tr. ř. shledávati jen v posléz zmíněném závěru a k němu se pojičí části vývodů zmateční stížnosti. Nehledě k námitce, opírající se o svědecké údaje Josefa L. a Františka K., z nichž prý nevyplývá, že se k srocení davu přidali obžalovaní L. a P., stížnost namítá dále, že ke srocení nedošlo ani na poštovním úřadě, kam prý jmenovaní dva obžalovaní s jakýmsi S. přišli jako jednotlivci jen za účelem kontroly. Obojí námitka mohla vzniknouti zřejmě jen následkem jednak právně mylného názoru stěžovatelů o podstatě srocení, jednak toho, že stížnost vytrhuje z celkového děje, zjištěného rozsudkem, na jedné straně události na četnické stanici, na druhé straně pak výstupy na poštovním úřadě a posuzuje je, ač následovaly dle rozhodovacích důvodů bezprostředně za sebou, beze zřetele na jich vzájemnou souvislost, zejména pak na souvislost s událostmi, které tomu, co se sběhlo na četnické stanici a na poštovním úřadě, předcházely. Jeť skutková podstata zločinu pozdvížení ve smyslu § 68 tr. zák. dána a je čin dokonán již tím, že se více lidí srotilo za tím účelem, aby vrchnosti kladen byl násilím odpor, a dlužno dle § 69 tr. zák. spatřovati pachatele zločinu v každém,

kdo se ke srocení ať již hned z počátku či teprve v dalším průběhu přidruží. V tomto případě zjišťuje rozsudek způsobem, jemuž výslovně ani stížnost neodporuje, že dne 13. prosince 1920 došlo v B. ke srocení více osob za tím účelem, aby bylo odzbrojeno četnictvo a aby byla obsazena pošta, tedy aby vrchnosti (násilím) kladen byl odpor. Rozsudek však dopívá jmenovitě i ohledně obžalovaných L. a P. dále k závěru, v rozhodovacích důvodech případně odůvodněnému, že se oba připojili ke srocenímu dělnictvu, ač si byli vědomi toho, že srocení dělnictva hodlá četníkům odebrati zbraně, je odzbrojiti. Kladení násilného odporu vrchnosti není dle slovního znění prvního odstavce § 68 tr. zák. pojmovým znakem zločinu pozdvižení, nýbrž jen cílem vlastní trestné činnosti, stačí proto ke skutkové podstatě zločinu toho ohledně obžalovaných L. a P. rozsudkové zjištění, dle něhož se oba ke srocenímu dělnictvu připojili, ač sobě cílů srocení byli vědomi. Nesejde tudíž na tom, účastnili-li se činně i samotného odzbrojování četnictva. Obsazení pošty pak účastnili se oba obžalovaní dle rozsudkového zjištění dokonce i činně tím, že na příkaz dělnického důvěrníka S. kontrolovali na poštovním úřadě telégraf i telefon, aby se četnictvo nemohlo dorozuměti s vojskem, že se zejména pokoušeli zabrániti četnickému strážmistru K. v telefonování tím, že poštovnímu úředníku Rudolfu V. brali z ruky mikrofon, který K-ovi podával, a že, když V. sám podával poštovnímu ředitelství v Brně telefonickou zprávu o obsazení pošty, se opět snažili vzít mu mikrofon z ruky; výzvy V-ovy, aby se vzdáli, obžalovaní neuposlechli. V obou obžalovaných spatřuje nalézací soud správně účastníky srocení, na němž dle rozsudkového zjištění bral účast větší zástup dělníků; sesejde tudíž na tom, dostavili-li se na poštovní úřad pouze sami dva s důvěrníkem S., a nelze o nich důvodně říci, že tam přišli jako jednotlivci, jak míní zmateční stížnost. Námitka stížnosti, že se stěžovatelům nejednalo asi o to, aby byla četnická stanice jako taková rušena nebo ve své působnosti omezena, ani o to, aby ve svém trvání nebo ve své působnosti rušen byl poštovní úřad jako takový, směřuje vlastně proti případnému podřadění zjištěné činnosti stěžovatelů pod skutkovou podstatu zločinu dle § 76 tr. zák., a stejně je tomu i v příčině další námitky, jakoby nestačilo v témž ohledu domněle zcela ojedinělé zasažení do výkonu jediného poštovního úředníka, pouhá kontrola telefonních rozmluv četnictva, a jakoby konečně nebylo v rozsudku zjištěno, že odzbrojení mělo zahrnovati četnickou stanici jako takovou a nikoli pouze četníky jako jednotlivce. Přes to dlužno vzhledem k blízké souvislosti skutkových podstat dle §§ 68 a 76 tr. zák. námitkami se obíratí, jelikož v nich spatřovati je zároveň námitku, jakoby dotčená rozsudková zjištění neodpovídala pojmu kladení násilného odporu vrchnosti ve smyslu § 68 tr. zák.; ostatně končí vývody zmateční stížnosti námitkou, směřující výslovně proti odsouzení všech stěžovatelů pro zločin dle § 68 tr. zák., blíže arci neodůvodňovanou, že jednání stěžovatelů na četnické stanici není odporem proti úřadu. Námitky dlužno i s hlediska skutkové podstaty zločinu dle § 68 tr. zák. označiti jako bezpodstatné. Odzbrojení četnictva provedeno bylo dle rozsudkového zjištění tím způsobem, že když se byl do kanceláře četnické stanice vrhl zástup dělníků, vedený S-em, vyzval S. vrchního četnického strážmistra Josefa L., aby mu vydal veškeré zbraně, kteroužto výzvu, když strážmistr odepřel tak učiniti, s důrazem opakoval, dodávaje, že jedná na vyšší rozkaz a že si za to odpoví;

že se zatím nahrnuli do kanceláře dělníci, takže stáli mezi strážmistrem L. a zbraněmi a že L., jehož odpor byl nemožný, svolil, vida nezbytí, aby zbraně byly odebrány; obžalovaný František K. odebral strážmistru L-ovi, stoje za ním, z tašky revolver; po podepsání stvrzenky odnesl zástup zbraně do místní továrny. O obžalovaném Janu K-ovi zjišťuje mimo to rozsudek zvlášť, že zakázal četníkům do 4. hodiny odpolední ven vycházeti a že strážmistru L-ovi bránil sepsati úřední hlášení o odzbrojování četnictva. V této činnosti obžalovaných, zejména v odzbrojení četnictva dlužno spatřovati kladení násilného odporu vrchnosti. Především nevztahovalo se odzbrojení na ty které četníky jako jednotlivce, nýbrž, jak patrně z výzvy, aby byly vydány veškeré zbraně, na veškeré mužstvo stanice jako celek a tím zároveň na četnickou stanici jako takovou. Výzva sama neplatila rovněž vrchnímu strážmistru L-ovi jako jednotlivci, nýbrž jakožto představitel četnické stanice. Výzvou, uskutečněnou za okolností, shora dle rozsudkových zjištění blíže doložených, mělo býti a jejím provedením také skutečně bylo četnické stanici v její působnosti násilně překáženo, jí totiž znemožněno, aby zakročila dle potřeby a podnikla to, co podle předpisů a instrukcí měla učiniti, a aby byla také s to, dostáti svému určení a svým úkolům. Totéž platí o zákazu četníkům, vycházeti ven, a o zákazu strážmistru L-ovi, sepsati úřední hlášení. Prvým zákazem bylo četníkům bezprávně bráněno v možnosti volného pohybu, nutného zejména i k předsevzetí úkonů služebních, druhým zákazem bylo strážmistru L-ovi znemožněno učiniti zadost své povinnosti, která spočívala v tom, aby byl ony mimořádné události ihned hlásil svým nadřízeným úřadům k tomu cíli, by mohly učiniti příslušná opatření. Totéž platí zásadně v příčině obsazení poštovního úřadu. Rozsudek obsahuje v tom směru vedle skutkových zjištění, shora již uvedených ještě tato další zjištění: Obžalovaný Jan K. přišel na poštovní úřad a nařídil dělnické hlídce, která tam prováděla kontrolu, aby nedovolovala četníkům mluvit (telefonicky) s vojskem; obžalovaní L. a P. byli v kontrole poštovního úřadu vystřídáni jinými hlídkami. Rozsudek zjišťuje, že četnická stanice i poštovní úřad jsou umístěny na nádraží a že odzbrojení četnictva a obsazení poštovního úřadu následovalo bezprostředně za sebou. Uváží-li se dále, že obsazení pošty mělo, dle shora vylíčeného děje za účel mimo jiné, zabrániti, aby se četnictvo nemohlo dorozuměti s vojskem, pak nutno jako případný označitel rozsudkového závěr, dle něhož obsazení pošty a postavení hlídek na poštovním úřadě bylo jen pokračováním jedné a téže činnosti srocenímu davu, k níž došlo za vedení téže osoby, důvěrníka S., za jejíhož vedení bylo sroceným davem odzbrojeno i četnictvo. Proto zjišťují rozhodovací důvody o obžalovaných L-ovi a P-ovi správně, že kladli poštovnímu úředníku Raňaeli V-ovi při konání jeho služby odpor jakožto část srocenímu davu a neméně případně dovozují i o obžalovaném L-ovi, že se účastnil srocení také v tom úmyslu, aby byla obsazena pošta. V obsazení pošty a postavení hlídek na poštovním úřadě spatřuje rozsudek vším právem kladení násilného odporu vrchnosti; úřad podroben byl těmito zřejmě protizákonnými opatřeními dozoru živlů, k výkonu podobného dozoru naprosto nepovoláných, a omezen ve svém styku s okolím, který neměl se nadále vyvíjeti podle povinnosti, pokud se týče pravomoci úřadů, podle jeho potřeby, nýbrž podle svémocné vůle těch, kdož úřad obsadili a obsaditi nařídili za tím účelem, aby se úřadování bralo v intencích jejich.

aby zejména četnictvu bylo znemožněno, ohlásiti události v místě se sběhnuvší četnickému velitelství v U., a dovolati se pomoci vojska. Násilné povahy nabývá toto kladení odporu vrchnosti i pokud jde o obsazení poštovního úřadu tím, že obžalovaní, předsevzavše dotčené činy jakožto část sročeného davu, jako účastníci sročení, uplatnili převahu masy za nimi stojící, čímž zaujali zároveň výhrůžné postavení vůči představiteli úřadu. Nesejde pak na tom, že činy ty předsevzali, jak zdůrazňuje stížnost, jen vůči jedinému úředníku a že šlo o ojedinelé zasažení do jeho úředního výkonu, neboť nehledě ani k tomu, že rozsudek nezjišťuje výslovně, že by byl na poště úřadovaný v kritické době jen úředník Rafael V. samotný, směřovaly činy obžalovaných i pak oproti poštovnímu úřadu jako takovému a byl jimi chod úřadu rušen v celém jednom, za dané situace zvlášť důležitém oboru, totiž ve službě telegrafní a telefonní a to, jak patrně z rozsudkového zjištění, po jistou dobu, byť v rozsudku přesně neoznačenou. Přímou jen proti případnému podřadění činů obžalovaných pod skutkovou podstatu zločinu dle § 76 tr. zák. směřuje námitka stížnosti, dle níž není zjištěno, že obžalovaní jednali v předchozím dorozumění se shora jmenovaným S. a že zejména obžalovaní L. a P. jednali po předchozí dohodě s ostatními obžalovanými. Netřeba tudíž zvlášť doličovat, že podobné předchozí dorozumění, takováto předchozí dohoda není ani pojmovým znakem zločinu dle § 68 tr. zák. Právě mylným je však i názor stížnosti, jakoby pojmu kladení násilného odporu vrchnosti odpovídalo jen odpírání něčemu, co vrchnost zařídila neb aspoň zaříditi zamýšlela; v přítomném případě prý však nebylo zjištěno, že ať četnická stanice či poštovní úřad vykonaly nějaká opatření, jimž mělo býti násilně odpíráno, oba úřady nacházely prý se naopak vůči nastávajícím událostem ve stavu naprosto trpném. Námitka je, pokud jde o obsazení poštovního úřadu a zejména o výkon kontroly nad jeho telegrafní a telefonní službou, vlastně bezpředmětná, poněvadž tu směřovaly činy obžalovaných, odpor jimi kladený, přímo proti určité pozitivní činnosti úřadu, totiž proti obstarávání telegrafní a telefonní služby, poslednější dokonce ve dvou rozsudkem přesně zjištěných konkrétních případech. Ale námitka je i právně bezpodstatná. Úmyslem odporu ve smyslu § 68 tr. zák. může býti dle slovního znění tohoto zákonného ustanovení také, aby bylo něco vynuceno nebo by jen jakýmkoli způsobem rušen byl veřejný pokoj. V poslednějším případě nemusí, v případě prvejších pak ani namnoze nemůže násilný odpor směřovati proti nějakému pozitivnímu zařízení, opatření vrchnosti, které na ní naopak kladením násilného odporu teprve vynuceno býti má. Odpovídá tudíž skutkové podstatě zločinu dle § 68 tr. zák. i takové sročení, které směřuje k tomu, aby násilím překonán byl odpor se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předpokládaný. V tomto případě mělo na četnické stanici vydání zbraní teprve vynuceno býti; proti tvrzení stížnosti, jakoby se byla i četnická stanice nacházela vůči stávajícím událostem ve stavu naprosto trpném, dlužno zdůrazniti rozsudkově zjištění, dle nichž vrchní četnický strážmistr L. jednak na první výzvu k vydání zbraní, odepřel tak učiniti, jednak že teprve vada nemožnost odporu a nezbytí, svolil, aby zbraně byly odebrány. Jsou tedy veškeré námitky, jimiž zmáteční stížnost odporuje ať již přímo ať nepřímou výrokem, kterým obžalovaní uznání byli vinnými zločinem dle § 68 tr. zák., bezpodstatny i netřeba zvlášť ještě doličovat, kterak neprávem dovolává

se stížnost i toho, aby jednání obžalovaných L-a, P-a a K-a na poštovním úřadě bylo podřaděno pouhé skutkové podstatě přestupku § 314, pokud se týče §§ 5, 314 tr. zák.

Jménem obžalovaného Jana K. brojí stížnost proti tomu, že čin stěžovatelův, v němž šhledal nalézací soud jinak skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., podřaděn byl mimo to, pokud jde o případ Maxe B., také skutkové podstatě zločinu dle § 98 b) tr. zák. Stížnost dovozuje, že pohrůžka, o kterou se v tomto případě jedná, směřovala stejně jako vpád do příbytku k tomu, aby na B-ovi vynuceny byly zbraně, že tedy jde o společný cíl, o činnost jednotnou, tudíž jen o jediný trestný čin. Námitka je právně bezpodstatná. Stěžovatel uznán byl vinným zločinem dle § 83 tr. zák. v pěti různých případech vniknutí do cizího domu nebo do cizích příbytků a výkonu násilí na osobách majitele domu nebo držitelů příbytků těch. Výrokem, jímž toto jednání stěžovatelovo bylo podřaděno rozsudkem skutkové podstatě zločinu dle § 83 tr. zák., stížnost neodporuje. Dle rozsudkových zjištění, jímž nebylo odporováno, liší se však výstup v příbytku (hostinci) Maxe B-a od průběhu děje v ostatních čtyřech případech velmi podstatně tím, že stěžovatel, když se B. na jeho výzvu, aby vydal zbraně, vymlouval, mu pohrozil, že se vykoná domovní prohlídka, a že bude zastřelen jako pes, nalezne-li se nějaká zbraň. Rozsudek spatřuje v těchto slovech stěžovatelových pohrůžku ublížením na těle, pronesenou v úmyslu, aby na B-ovi vynuceno bylo vydání zbraní, a způsobilou vzhledem k situaci, za které k ní došlo, vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Pojmu násilí ve smyslu § 83 tr. zák. odpovídají již pouhé akty svémoci a je zlý úmysl ve smyslu tohoto zákonného ustanovení vyčerpán již úmyslem, směřujícím k oněm aktům svémoci, pročež nalézací soud spatřuje správně skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., pokud jde o všech pět případů již v tom, že stěžovatel, vniknův s více lidmi, z části ozbrojenými, do cizího domu, pokud se týče do cizích příbytků a vyzýváje majitele domu či držitele příbytků k vydání zbraní, při čemž poukazoval na převrat, revoluci a odzbrojení četnictva, vykonal tím na nich násilí za tím účelem, aby na nich vynutil vydání zbraní. Naproti tomu nemůže býti důvodné pochybnosti o tom, že zjištěné jednání stěžovatelovo u Maxe B-a daleko přesahuje rámec činnosti; vyplňující skutkovou podstatu zločinu dle § 83 tr. zák., a že i úmysl, kterým veden byl stěžovatel v onom případě, vynutiti na jmenovaném vydání zbraní pohrůžkou ublížením na těle, podstatně převyšuje míru zlého úmyslu dle § 83 tr. zák., úmyslu to směřujícího k pouhým aktům svémoci. Ani zmáteční stížnost nevyšlovuje vlastně pochybnosti v tom směru, že ono zvláštní jednání stěžovatelovo vůči Maxu B-ovi vyčerpává samo o sobě skutkovou podstatu zločinu dle § 98 b) tr. zák. Než stížnost mylně má za to, jakoby proto, že cíl pohrůžky byl totožný s cílem vniknutí do příbytku ohrožovaného, bylo veškerou činností stěžovatelovu u Maxe B-a a vůči němu pokládati za činnost jednotnou a přičítati mu proto, že dle mylného názoru stížnosti ona pohrůžka je již obsažena v násilí jako pojmovém znaku zločinu dle § 83 tr. zák., pouze tento trestný čin. Činností stěžovatelovou byly porušeny dva rozdílné statky právní, vedle práva na pokojné držení bytu, chráněného §em 83 tr. zák., také právo na sobní svobodu, požívající ochrany §u 98 b) tr. zák. Porušení každého jednotlivého z obou těchto právních statků zakládá samostatnou, na porušení druhého nezávislou skut-

kovou podstatu a nelze zejména důvodně říci, jak činí nepřímo stížnost, že zjištěná nebezpečná pohrůžka byla tu pouhým prostředkem k výkonu násilí ve smyslu § 83 tr. zák. Právem podřadil tudíž nalézací soud dotčené trestné jednání stěžovatelovo skutkové podstatě nejen § 83, nýbrž i § 98 b) tr. zák.

Čís. 661.

Pro pojem úředníka ve smyslu § 101, odstavec druhý a § 104 tr. zák. jest lhostejno, zda služební poměr úředníkův byl upraven smlouvou a byl provisorním, jen když se zakládal na veřejném příkazu a šlo o práce podnikané veřejnoprávním subjektem v zájmu veřejném.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1921, Kr I 540/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 7. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem braní darů ve věcech úředních dle § 104 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná stížnost obžalovaných uplatňuje číselně důvody zmatečnosti čis. 9 a), 10, věcně jen 9 a) § 281 tr. ř., dovozujíc, že není v tomto případě základního předpokladu skutkové podstaty zločinu dle § 104 tr. zák., která prý vyžaduje, aby jednající osoba byla »úředníkem« v užším slova smyslu, t. j. úředníkem definitivním; obžalovaný V. byl však pouhým kancelářským pomocníkem a B. provisorním civilním strážníkem, oba tudíž jen provisorní státní zaměstnanci, kteří se nestali a nemohli státi definitivními úředníky. Stížnost není odůvodněna. Správné jest, že subjektem zločinu dle § 104 tr. zák. může býti jen úředník, t. j. osoba úřední, kteráž, vykonávajíc svůj úřad, poruší své úřední povinnosti způsobem, v tomto § blíže naznačeným. Avšak úředníkem rozumí zde zákon dle definice, obsažené ve druhém odstavci § 101 tr. zák. každého, kdo mocí veřejného příkazu, přímo nebo nepřímo daného, jest povinen opatřovati práce vlády, ať jest pod přísahou čili nic. Za »vládní práce« sluší pak považovati všechny obory činnosti, jež se podnikají subjekty veřejnoprávními v zájmu veřejném. Patří sem tedy zřízení jak státní tak samosprávní, nechtě náležejí do kategorie úředníků, podúředníků či zřízenců a nechtě jde o služební poměr trvalý či dočasný, definitivní či provisorní. Nestačil by ovšem poměr založený na titulu soukromého práva, na př. smlouvě pachtovní (a contr. veřejného příkazu). V tomto případě jest zjištěno, že oba obžalovaní byli dozorcími orgány úřadovny pro potírání lichvy potravinami v Čechách, tedy zřízení státního úřadu, a to Antonín V. jako smluvní kancelářský pomocník policejní, Josef B. jako provisorní civilní policejní strážník. Oba byli ustanoveni ve službě písemným dekretem, opatření úřední legitimací a vzati do přísahy. Jako dozorcí orgánové měli povinnosti dohlížeti na zachovávání zásobovacích předpisů, stíhat lichvu, vyšetřovati zvláštní případy, jichž zjištěním byli pověřeni, majíce při tom právo vstoupiti do obchodních a provozovacích místností, zásobáren a nahlížeti do obchodních záznamů (§ 17 nař. vlád. ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n.). O výsledcích své

činnosti byli povinni podávati zprávu buď úřadovně v Praze nebo příslušné politické správě. Jako zřízení státního úřadu, vybavení tak obsáhlou pravomocí, vykonávali oba obžalovaní beze vší pochybnosti svůj úřad ve veřejném zájmu, čili vykonávali z veřejného příkazu práce vlády, byli úředníky ve smyslu §§ 101, odstavec druhý a 104 tr. zák. Při tom jest úplně lhostejno, že služební poměr obžalovaných byl upraven smlouvou a že byl provisorní, rozhodné jest, že se zakládal na veřejném příkazu a že šlo o práce podnikané veřejnoprávním subjektem (státním úřadem) v zájmu veřejném.

Čís. 662.

Ke skutkové podstatě § 3 koal. zák. stačí prostředky zastrašovací nebo násilné vůbec; zločin veřejného násilí dle § 98 tr. zák. vyžaduje pak násilí nebo pohrůžku, která aspoň nepřímo směřuje proti osobě donucované.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr I 480/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 23. února 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločiny veřejného násilí ve smyslu § 83 odstavec druhý tr. zák. a § 98 lit. a) tr. zák.

Důvody:

Ústnímu jednání zrušovacímu bylo vyhrazeno rozhodnutí o zmatečnosti stížnosti obžalovaných, pokud uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro zločin vydírání dle § 98 a) tr. zák. důvod zmatečnosti č. 9 a), správně 10 § 281 tr. ř. Stížnost dovozuje, že obžalovaní, o nichž soud zjišťuje, že se dopustili skutečného násilí na políru Antonínu Č-ovi, obžalovaný František H. mimo to také na Tomáši R-ovi, chtějíce je takto přinutiti, aby se připojili ke stávce — se dopustili svým jednáním v nejhorsím případě přestupku dle § 3 zákona ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 ř. z., nikoliv zločinu vydírání dle § 98 a) tr. zák., to tím spíše, že v rozsudku není ani blíže uvedeno, v čem záleželo násilné jednání obžalovaných. Z výpovědí súčastněných svědků prý vysvítá, že jeden z obžalovaných Č-a pouze uhodil, druhý ho štouchl, třetí tloukl, čtvrtý hořl udeřil a R-a obžalovaný H. rovněž tloukl. Stížnost není odůvodněna. Dle § 3 zákona koal. (na jehož místo nastoupila nyní s platností od 6. září 1921 ustanovení §§ 1 a 2 zákona proti útisku z 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.), dopouští se přestupku, kdo hledí sjednati, rozšířiti nebo provésti výluky, stávkou nebo kartel (§§ 2 a 4 koal. zák.) zastrašováním (na př. nadávkami nebo násilím). K ustanovení v § 98 tr. zák. jest tento předpis v poměru podpůrném; lze ho užití jen tam, kde není těžším trestem ohrožené skutkové podstaty § 98 tr. zák. Oba trestné činy se shodují v tom, že se pachatelé jedná o vymcení určitého jednání neb opomenutí, liší se však kvalitou a intenzitou použitých prostředků. Kdežto ke skutkové podstatě § 3 koal. stačí prostředky zastrašovací nebo násilné vůbec, vyžaduje § 98 tr. zák. násilí nebo pohrůžku, která aspoň nepřímo směřuje proti osobě donucované. V tomto případě zjistil první soud, že všichni 4 obžalovaní se do-

pustili skutečného násilí na políru Antonínu Č-ovi tím, že ho tloukli, čímž mu způsobili lehké ublížení na těle. Obžalovaný H. mimo to, že se dopustil skutečného násilí také na Tomáši R-ovi tím, že ho tloukl. Jest tedy zjištěno, že násilí (zlé nakládání) směřovalo přímo proti osobě donucované, že bylo násilím, kvalifikovaným dle § 98 tr. zák. Nutno proto posuzovati čin obžalovaných jako vydírání vzhledem k tomu, že první soud zjišťuje i druhou náležitost skutkové podstaty tohoto zločinu, že totiž obžalovaní jednali v úmyslu, aby donutili pracující dělníky, políra Č-a a dělníka R-a, k zastavení práce, tedy k rozhodnutí, k němuž by se jinak nebyli odhodlali.

Čís. 663.

Pokud ke skutkové podstatě zločinu dle § 98 lit. b) tr. zák. postačí vyhrůžka zlem, jež má být uvedeno ve skutek osobou od pachatele rozdílnou.

Lhostejno, zda projevu pachatelovy odpovídá vnitřní jeho úmysl.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr I 778/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 25. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle § 98 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti, jež uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., nelze přiznati oprávněnosti. Stížnost namítá, že to, co zjištěno, nezakládá skutkové podstaty zločinu dle § 98 b) tr. zák.; při tom vychází správně z názoru, že podmínkou, aby zlo, jímž bylo hroženo, mohlo ihned nastoupiti, jest, aby pachatel měl v moci, pchrůžku ve skutek uvést. V případě, o něž jde, prý však není zjištěno, že stěžovatel jednak mohl, jednak také chtěl dáti onomu zlu nastoupiti, skutková zjištění rozsudková pak prý postrádají příčinné souvislosti mezi stěžovatelovým výrokem na straně jedné a možností, uvést jej ve skutek, na straně druhé. Jest patrné, že stížnost dvojí, slovně různou obměnou, vyjadřuje ve skutečnosti jednu a touž myšlenku. Předpokladem trestnosti pchrůžky jako zločinu vydírání dle § 98 b) tr. zák. jest, aby byla způsobilou, vzbuditi v ohroženém důvodné obavy. Vyžaduje se tedy ovšem, aby úmysl pachatelův směřoval k tomu, dáti ohroženému na srozuměnou, že, nepodrobí-li se vůli pachatele ve směru, jím zároveň naznačeném, vzejde ohroženému ono zlo, kterým mu pachatel hrozí; jest pak samozřejmo, že podmínkou, má-li toto očekávání v ohroženém vzniknouti a v něm důvodné obavy vzbuditi, jest, aby bylo v moci pachatelově, cnomu zlu dáti vzejíti. Není naproto tomu nezbytně nutno, by právě sám pachatel ve vlastní osobě byl s to, pchrůžku ve skutek uvést, naopak je zcela dobře možným také případ, v kterém pachatel naznačuje, že zlo, jímž vyhrožuje, bude uskutečněno někým jiným. Poněvadž však s účinkem, t. j. tak, by v ohroženém

vznikly důvodné obavy, hroziti lze, jak dříve již uvedeno bylo, pouze takovým zlem, které uskutečniti spočívá v moci vyhrožujícího, lež na bledni, že pchrůžka zlem, které dle jejího znění a obsahu má být uvedeno ve skutek osobou neb osobami, od osobnosti pachatelovy rozdílnými, odpovídá zákonnému pojmu pchrůžky pouze tehdy, nachází-li se pachatel k oné třetí osobě neb k oněm jiným osobám v takovém poměru, má-li ve své moci vykonávati na ně takový vliv, by sám mohl dáti důvodně na srozuměnou a by zároveň v ohroženém mohlo vzniknouti očekávání, že zlo onou třetí osobou neb oněmi jinými osobami bude ve skutek uvedeno. Dlužno tudíž v tom směru vzíti zřetel na skutečnosti konkrétního případu, směrodatné pro posouzení otázky právě naznačené. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatel žádal dne 14. prosince 1920 na disponentu tovární firmy »Bratří J.«, Juliu H-ovi, v kanceláři závodu, aby byla práce v závodě hned zastavena, poněvadž by jinak dav, venku stojící, vzal továrnu násilím a dělníci by demolovali stroje. Dále se v rozsudku zjišťuje, že když se naznačeného dne objevil před zamčenými vraty továrny jmenované firmy velký zástup dělníků, asi 600 osob, a žádal bouřlivě o vpuštění a zastavení práce, a když dílovedoucí Ferdinand Sch. žádal si promluvit s vůdci, byl to právě stěžovatel, který se vedle dalších dvou osob nejen jako vyjednavač přihlásil, nýbrž potom i za stávkující slovo vedl a v sobě vůdce poznati dával. O davu samotném uvádí se v rozhodovacích důvodech rozsudku, že byl v takové náladě, že bylo na lídech pozorovati, že jsou poštvaní a že by bylo možno všeho se od nich nadíti, a zjišťuje se jednak, že již za vyjednávání zástup, čekající venku, vylomil vrata, vrhnul se do továrního závodu, dělníky ven vyhnal, nadával a vyhrožoval, jednak, že H. byl později přijat od zástupu výkřiky, které projevovaly jasně úmysl, napadnouti a ohroziti tělesnou jeho bezpečnost. Rozsudek označuje onen zástup stávkujících dělníků, jehož mluvčím byl stěžovatel; jako odhodlaný k činům násilným a mluví o nebezpečné a velmi kritické situaci, s níž ve spojení hrozivé počínání si stěžovatelovo zastrašilo H-a tak, že žádosti vyhověl a práci zastavil. Rozsudková zjištění nasvědčují tomu, že stěžovatel byl nejen součástíkou, nýbrž i mluvčím, ba jedním z vůdců zástupu, od něhož bylo možno se všeho nadíti, odhodlaného k činům násilným, které jím ostatně také i ve skutek uvedeny byly. Za takto zjištěného stavu věci a s hlediska právního názoru k otázce, o kterou tu jde, nebylo tudíž překážky proti tomu, by nalézací soud neshledal ve výroku stěžovatelově pchrůžku ve smyslu § 98 b) tr. zák. přes to, že hroženo bylo zlem, které dle slovního znění výroku mělo být ve skutek uvedeno lidmi, od osoby stěžovatelovy rozdílnými. Otázka, stížností rovněž dotčená, zda chtěl stěžovatel zlu, jímž hrozil, dáti nastoupiti, je právně lhostejna. Pojmovým předpokladem zločinu vydírání dle § 98 b) tr. zák. není pachatelův vnitřní opravdový úmysl, ohroženému ono zlo, kterým mu hroženo, také skutečně způsobiti, nýbrž jen vnější projev odhodlání, zlo ono v případě, nepodrobí-li se ohrožený vůli pachatelově, ve skutek uvést tak, že na tom, je-li pachatel také ve svém nitru a opravdově odhodlán tak učiniti, nesejde. Rozhodným jest pouze smysl a dosah, který pachatel projevu svému zevně propůjčuje na straně jedné a ve spojení s tím význam, který dle úmyslu pachatelova jemu přikládá má a také může ohrožený, jakož i účinek, který v něm projev vyvolati má a vyvolati může, na straně druhé.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pod pojem pletich spadá též pokoutný nákup tabáku k tomu, by ho bylo použito jako úplaty za služby.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 125/20.)

Nejvyšší soudu jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Uher. Hradišti ze dne 1. března 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmatečná stížnost, která odpcruje rozsudku jedině s hlediska důvodu zmatečnosti ve smyslu § 281 čís. 9 a) tr. ř., je již od samého základu pochybena tím, že spatřujíc těžiště činu při pletichách v jednání, kterým se předmět potřeby zcizuje, zdůrazňuje, že v samotné koupi tabáku, byť předsevzata byla s úmyslem, zjištěným v rozsudku, platiti jím za povozy, nelze ještě spatřovati skutkovou podstatu pletich ani skutkovou podstatu pokusu pletich, ba dokonce ani ne jednání přípravné. Stížnost naprosto přehlíží, že předmětem trestného činu, z něhož je stěžovatel viněn, jest tabák, tudíž předmět státního monopolu, jímž obchodovati, jej za účelem dalšího zcizení nakupovati a dále prodávati, jest dotyčnými úředními předpisy vyhrazeno pouze úředně oprávněným prodejnám. Již tedy v pokoutním nákupu tabáku osobou, k prodeji jeho úředně neoprávněnou, dlužno, byl-li tabák koupen za účelem dalšího zcizení, spatřovati pouštění se do jednání, vybočujících z mezi řádného a solidního obchodování, které, je-li provázeno způsobností, by jím cena předmětu potřeby byla stupňována, nabývá zcela nepochybně rázu pletich. S tohoto jedině správného hlediska pak nelze o výroku nalézacího soudu, jímž zjištěné jednání stěžovatelovo podřadeno bylo skutkové podstatě přečinu pletich, důvodně říci, že by se zakládal na nesprávném použití zákona, jak činí zmatečná stížnost. Jednání to spočívalo dle rozsudkového zjištění v tom, že stěžovatel koupil značné množství (10—25 pokud se týče 9 kg) nezpracovaného listového tabáku za vysokou cenu 175 K za 1 kg, a že jím zamýšlel platiti povozy a to povoz, za který by jinak byl musil platiti až 50—60 K, množstvím ¼ kg tabáku, získaným za 43 K 75 h. Toto stěžovatelovo jednání odpovídá zcela nepochybně skutkové podstatě přečinu pletich a to činu dokonaného, poněvadž zákonný pojem pouštění se do pletich vyčerpává s hlediska shora vytknutého právního názoru již nákup předmětu potřeby, jímž obchodovati vyhrazeno je příslušnými úředními předpisy jen oprávněným prodejnám, byl-li provázen úmyslem, předmět ten zciziti. Je tudíž bezpodstatnou i další námitka stížnosti, pokud, kladouc těžiště trestné činnosti, opět nesprávně, v akt zcizení, dovozuje rovněž nesprávně, že opatření si předmětu potřeby, byť k němu dokonce došlo i za účelem pouštění se do pletich, ještě k založení skutkové podstaty tohoto činu trestného nestačí. Rázu pletich nepozbývá čin stěžovatelův ani tím, že tabák nezamýšlel prodati za hotové peníze, nýbrž poskytovatí jej jako úplatu

za konané práce, neboť na tom, v jakou formu právního jednání zcizení tabáku dle záměru stěžovatelova oděno býti mělo, naprosto nezáleží, rozhodnou zůstává skutečnost, že jej stěžovatel zamýšlel úplatným způsobem převésti na jiné osoby. Nesprávným jest pak i názor zmatečnou stížností, jakoby pletichami rozuměti bylo jen jednání nečestné, nepoctivé, nekale, prováděné tajně, ve skrytí, pod rouškou jiného, zdánlivě nezávadného jednání. Názor ten nenalézá opory ani v doslovu zákonného ustanovení o pletichách, ani ve smyslu slova »pletichy«, jemuž stížnost snaží se propůjčiti význam, příliš úzce vymezený; významu toho pojem pletich nemůže míti již proto, že zněním § 11 lichevního zákona jako odruha pletich vyznačen je řetězový obchod, jehož pojem zcela nepochybně nepředpokládá, aby dotyčné jednání vykazovalo vlastnosti, požadované pro pojem pletich stížností, neb aby bylo předsebráno za okolností, stížností rovněž za podmínku pletich předpokládaných. Dovolávajíc se panujícího nedostatku kuřiva a stavíc jednání stěžovatelovo na roveň poskytování zpropiťného ve způsobě kuřiva, zdůrazňuje stížnost zvýšenou ochotu kuřáků k provedení práce, dostane-li se jim odměnou kuřiva. Srovnání s poskytováním zpropiťného není však na místě v tomto případě, v němž nejednalo se o zpropiťné, nýbrž o samotnou úplatu (mzdu) za konané práce (povoznické), nehledě ani k tomu, že i poskytování zpropiťného ve formě kuřiva může za okolností, mělo-li by k němu docházeti pravidelně a ve větších dávkách, zapadati v rámcích pletich. Nedostatek kuřiva rovněž neodnímá počinání stěžovatelovo rázu pokoutního obchodování předmětem státního monopolu, jehož ono nepozbývá konečně ani tím, že stěžovatel hodlal snad poskytováním úplaty za konané práce ve formě kuřiva vyhověti dodavatelům povozů, kteří jsou kuřáky. Konečně brojí stížnost i proti rozsudkovému závěru, dle něhož jednání stěžovatelovo bylo, předpokládajíc arci uskutečnění úmyslu, s nímž stěžovatel tabák koupil, způsobilé stupňovatí jeho cenu. Namítá v tom ohledu pouze tolik, že se podobným počináním, jaké zamýšlel stěžovatel, zlevňuje vzájemné plnění, ať je jím práce, dílo či pouhá služba, které se mu tím, je-li kuřákem, zpřijemňuje. Námitka nikterak není s to, aby otrásla správnosti onoho rozsudkového závěru, který má oporu v jiném skutkovém závěru rozsudku, dle něhož byla cena, za niž stěžovatel tabák koupil, cenou tak vysokou, že i způsob, kterým tabáku dále používatí zamýšlel, byl provázen zcela nepochybně způsobností, aby jím cena předmětu potřeby byla stupňována; bylať při tom přikládána tabáku cena, rovnající se vysoké ceně nákupní, zvýšené o rozdíl mezi touto cenou a obnosy, které by byl stěžovatel musil za povozy platiti na hotovosti (tedy při ¼ kg tabáku o rozdíl mezi cenou nákupní 43 K 75 h a obnosy, za povozy hotově placenými, 50—60 K). Na tom, jak již shora zdůrazněno, ničeho změnití nemůže ani ta okolnost, že snad tím hověno bylo zájmům těch, kdož by byli stěžovateli povozy dodávali a byli zároveň kuřáky.

Čís. 665.

K pojmu účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. zák. Škodu lze nahraditi po případě též prostřednictvím osoby třetí.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 162/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 7. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171 a 173 tr. zák. —mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 tr. ř. napadá stížnost rozsudek proto, že nalézací soud nepřiznal stěžovateli beztrestnosti z důvodu účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. zák. V rozhodovacích důvodech rozsudku uvádí se na odůvodněnou tohoto postupu nalézacího soudu, že stěžovatel, byv Aloisem D-em dopaden, sice krádeže nezatajil a byl ochoten vše vydati; ale že tak učinil jen proto, že mu bylo zřejmě nemožno, přivést ukradený balík do bezpečí. Dále se zdůrazňuje, že stěžovatel, ač D-a prosil, by mu odpustil, přece prohlásil, že sám balík nevrátí, a že jeho prvním úmyslem bylo, zbaviti se balíku a podezření trestného činu pohozením pod vůz, při čemž nebylo přece jisto, že přijde balík do pravých rukou, a že konečně odčinil svůj delikt nikoli sám, nýbrž prostřednictvím Aloise D-a, jenž balík vrátil. S posléz uvedeným právním hlediskem se arci stotožniti nelze. Nehledě k požadavku lítosti je předpokladem beztrestnosti trestného činu dle § 187 tr. zák. jedině, aby pachatel dříve, než vrchnost o jeho činu věděla, celou škodu nahradil. Předpokladu tomu vyhovuje i pachatel, který nabrazuje škodu vlastními silami a prostředky, byť prostřednictvím třetí osoby, veden jsa zejména snahou, aby zůstalo utajeno, že čin spáchal. Tomu je tak i v případě, kde pachatel, byť po případě prostřednictvím nebo za pomoci třetí osoby, ukradenou nebo zpronevěřenou věc pohodí, a, stalo-li se to za takových okolností, by se dalo se zcela bezpečnou jistotou očekávati, že se věc v neporušeném stavu dostane opět v držení poškozeného. S touto jistotou směl stěžovatel bezpečně počítati, když o podstrčení balíku požádal Aloise D-a, od něhož jakožto od železničního zřízence, konajícího dle rozsudkového zjištění na nádraží službu, mohl zajisté vším právem očekávati, že bude míti jak možnost tak i ochotu, žádost stěžovatelovu splniti, ukradený balík na původní místo podstrčiti a takto náhradu škody uskutečniti. Přes to nelze důvodně říci, že by byl nalézací soud svým výrokem, jímž stěžovateli beztrestnost z důvodu účinné lítosti odepřel, zákon porušil nebo zákona nesprávně použil a že by tedy byl rozsudek zmatečným dle § 281 čis. 9 b) tr. ř. Podmínkou beztrestnosti dle § 187 tr. zák. je účinná lítost. Předpokladem této lítosti sice není, jak za to míti se zdá nalézací soud, aby pachatel čím doznał, nebo projevil slovní lítost nad ním nebo snad konečně, aby prosil o odpuštění činu. Požadavek lítosti znamená naopak zásadně pouze tolik, aby pachatel, nejsa k tomu okolnostmi nucen, tedy dobrovolně, se odhodlal škodu nahraditi. Této podmínky beztrestnosti dle § 187 tr. zák. se kroku stěžovatelovu, předpokladům citovaného místa zákona jinak vyhovujícím, nedostávalo, poněvadž byl dle případně odůvodněného závěru rozsudkového Aloisem D-em hned od místa, kde krádež spáchal, nejprve pozorován a pronásledován (následován); na konec pak dopaden tak, že dle dalšího neméně případného závěru rozsudkového bylo mu nemožno, ukradený balík přivést do bezpečí. Bezpodstatnou je tudíž námitka stížnosti, jakoby byl stěžovatel měl možnost, jednak vůči

D-ovi prohlásiti, že žádného balíku neukradl, jednak se aspoň pokusiti, přivést ukradenou věc jakýmkoliv způsobem do bezpečí. Ono prohlášení bylo by se zcela nepochybně musilo minouti úspěchem, uváží-li se, že dle rozsudkového zjištění svědek D. viděl, že stěžovatel z bafochu, který měl před tím prázdný, čouhá kousek poštovního balíku, druhou námitkou pak brojí stížnost způsobem, přičicím se ustanovení § 258 tr. ř. proti přesvědčení, k němuž byl nalézací soud dospěl v ten smysl, že stěžovateli bylo nemožno, ukradený balík přivést v bezpečí. Okolnosti, jakoby byl stěžovatel úmysl, vrátiti ukradený balík, pojal ještě dříve, než se s D-em setkal na záchodě, dovolává se konečně stížnost neprávem, neboť rozsudek podobného úmyslu stěžovatelova nezjišťuje.

Čís. 666.

Podvod spáchaný neoprávněným braním vyživovacích příspěvků. Účinná lítost (§ 187 tr. zák.) nepřichází při podvodu v úvahu.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 319/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 22. března 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ 197 a 200 tr. zák.

Důvody:

Zmatečnou stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čis. 9 a), b) § 281 tr. ř. Namítá dle čis. 9 a) § 281 tr. ř., že obžalovaná nejednala v podvodném úmyslu, přijavši vyživovací příspěvky za svého narukovaného manžela také po uplynutí jeho tříměsíční dovolené, když se do vojenské služby více nevrátil — za dobu od 15. února do 15. května 1919. Byla a jest dosud přesvědčena, že jí a jejím dětem podpora skutečně příslušela, poněvadž její manžel ležel po tu dobu doma nemocen malarií a byl k práci nezpůsobilý; má také za to, že by jí byly vyživovací příspěvky právem příslušely, kdyby byl její manžel ohlásil příslušnému vojenskému velitelství, že se po uplynutí dovolené pro nemoc nemůže vrátiti do služby. Opomenutí ohlášení nelze jí dávat za vinu. Důvody, které uvádí soud pro zjištěný úmysl obžalované, jsou slabé; zlý úmysl musel by býti zjištěn již pro dobu, kdy obžalovaná podporu přijala a nikoli odvozen z pozdějších neodůvodněných domněnek. Stížnost není odůvodněna a, pokud brojí proti zjištěnému a náležitě odůvodněnému úmyslu, v jakém dle přesvědčení prvního soudu obžalovaná jednala, není provedena dle zákona. Na vyživovací příspěvky mají dle § 1 a 2 zákona ze dne 26. prosince 1912, čis. 237 ř. zák. nárok příslušníci osob povolaných k vojenské aktivní službě, pokud se ve službě nalézají. Jest zjištěno, že manžel obžalované, byv propuštěn 7. listopadu 1918 z vojenské nemocnice na 3 měsíční dovolenou, po jejím uplynutí se k vojenské službě již nehlásil, k vojsku nenarukoval, vojenské služby nekonal, nýbrž zůstal doma. Následkem toho pozbyla obžalovaná dnem 7. února 1919 nároku na výplatu další podpory. Přes to dala si dle rozsudečných zjištění vyplácti vyživovací příspěvky ještě po dobu dalších 3 měsíců. Že obžalovaná věděla, že na podporu nemá ná-

roku, že tedy, přijímajíc ji, jednala v podvoduém úmyslu, aby stát poškodila; zjistil soud a bezvadně odůvodnil poukazem na řadu okolností i na doznání manžela obžalované, s nímž stěžovatelka žila ve společné domácnosti, na její vlastní zodpovídání, na znění písemného poučení, jež jí bylo od vyživovací komise doručeno, a na protokolární prohlášení obžalované ze dne 7. července 1919 před politickým úřadem. Nepokládá-li stěžovatelka tyto důvody za dostatečné, neprovádí tím ještě žádného z důvodů zmatečnosti § 281 tr. ř.; že by byly uvedené důvody nelogické sama netvrdí. Otázka, v jakém úmyslu jednala pachatelka, jest otázka skutková; soud nalézací jí řeší na základě volného přesvědčení, získaného z ocenění výsledků průvodního řízení; skutkové zjištění soudu o subjektivní vině pachatelově nelze bráti v odpor materielně právními důvody zmatečnosti, a dokonce ne, jak zde činí zmateční stížnost, na skutkovém podkladě libovольně vytvořeném, v rozsudku neobsaženém. V tom směru jsou vývody stížnosti zejména pokud tvrdí, že obžalovaná jednala bezelstně, majíc za to, že jí podpora skutečně příslušela, pouhým nepřipustným brojením proti skutkovým zjištěním prvního soudu a nelze k nim v řízení zrušovacím přihlížeti (§§ 258, 288 čis. 3 tr. ř.). S hlediska důvodu zmatečnosti čis. 9 b) § 281 tr. ř. dovozuje stížnost, že se obžalovaná stala beztrestncu, poněvadž z účinné lítosti prohlásila dne 7. července 1919 u úřadu, že nahradí státu způsobenou škodu, a že její závazek byl vzat úřadem na vědomí dříve než bylo učiněno trestní oznámení (20. dubna 1920); skutečně prý také vrátila celý přeplatek 712 K ovšem pro nemoc manželovu teprve po podání trestního oznámení. Avšak rozsudek neobsahuje ani výrok o domnělém důvodu beztrestnosti ani nezjišťuje okolností, z nichž je stížnost dovozuje, není zde tedy formálních předpokladů pro uplatňování důvodu k této otázce dle čis. 9 b) § 281 tr. ř. Soud nalézací neměl ani příčiny, zaujati k této otázce stanovisko, poněvadž se obžalovaná dle obsahu protokolu o hlavním přelíčení nehájila tak, jak ve stížnosti tvrdí. Jest tudíž i výtka neúplnosti, uplatňovaná v tom směru, že se soud nezabýval obhajobou obžalované, že škodu nahradila z účinné lítosti a že se opozdila se splněním závazku jen pro nemoc manželovu — neodůvodněna. Budíž ještě k uplatňované námitce podotčeno, že zločin podvodu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou, byl dokonán tím, že obžalovaná v podvoduém úmyslu uvedla v omyl úřad, poukazující výplatu vyživovacích příspěvků, listovním předstíráním, že její manžel se nalézá v aktivní vojenské službě. Zločin podvodu nenáleží k těm, jejichž trestnost pomíjí účinnou lítostí, po dokonání činu projevenou; dokonáný zločin podvodu nemůže již býti touto cestou odčiněn a státi se beztrestným. Proto jest také pro otázku viny úplně lhostejno, jak a kdy k náhradě škody došlo. Okolnost, že škoda byla nahrazena, přichází zde v úvahu jako polehčující při výměře trestu a soud nalézací k ní skutečně také přihlížel.

Čis. 667.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).
Zločinná kvalifikace dle § 11, odstavec druhý, případ druhý jest pouze tehdy spíněna, odpykal-li si již pachatel trest, přisouzený mu pro dřívější přečin neb zločin předražování.**

(Rozh. ze dne 29. prosince 1921, Kr II 892/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Uherském Hradišti ze dne 24. ledna 1921, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem dle § 11 čis. 4 zák. ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., — takto právem:

Uvedeným rozsudkem porušen byl zákon v ustanovení prvního odstavce čis. 4 a druhého odstavce § 11 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., rozsudek ten se ve výroku o vině a trestu a dalších s tím souvisejících ustanoveních zrušuje jako zmatečný, a obžalovaný se uznává vinným přečinem dle prvního odstavce čis. 4 § 11 zák. ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu v Uh. Hradišti jakožto soudu lichevního ze dne 1. března 1920 odsouzen pro přečin řetězového obchodu do tuhého vězení na 6 měsíců a k pokutě 10.000 K, v případě nedobytnosti do dalšího tuhého vězení na 14 dní. Do trestu byla mu započtena vyšetřovací vazba od 4. ledna 1920, 20 hodin, do 1. března 1920, 19 hodin; po vynesení rozsudku dne 1. března 1920 prohlásil obžalovaný, že trest přijímá, byl však propuštěn na svobodu, ježto bylo vysloveno v rozsudku, že se ohledně podmíněného odsouzení u všech tehdejších tří obžalovaných bude konati ještě šetření a v tom směru teprve později se rozhodne. Tehdejší spoluobvinění provedli proti rozsudku zmateční stížnosti a byly spisy z toho důvodu předloženy 24. dubna 1920 nejvyššímu soudu k rozhodnutí; tenkrát o zmatečných stížnostech konečně rozhodnuto ještě nebylo; což platí také ohledně podmíněného odsouzení u všech tří obžalovaných. Skutkový podklad onoho rozsudku tvoří, že obžalovaný začátkem ledna 1920, prodal asi 10 kg tabáku neznámého původu spoluobviněným po 175 K. Dle spisů krajského soudu v Uh. Hradišti obžalovaný dopustil se znova řetězového obchodu, byv přistižen v lednu 1921 s bafochem, obsahujícím 3400 cigaret sportek. Ježto již jednou pro přečin předražování byl odsouzen, — podalo státní zastupitelství, třeba že šlo vlastně o pletichy, obžalobu pro zločin řetězového obchodu ve smyslu druhého odstavce § 11 lichevního zákona a byl obviněný odsouzen rozsudkem ze dne 24. ledna 1921 pro tento zločin do těžkého žaláře na jeden rok, zostřeného jedním tvrdým ložem měsíčně a k pokutě 50.000 K, pro případ nedobytnosti do dalšího těžkého žaláře na jeden měsíc. Tímto rozsudkem byl porušen zákon v ustanovení prvního odstavce čis. 4 § 11 lichevního zák. a druhého odstavce tohoto zák., neboť zákon nevyžaduje ku kvalifikaci zločinu řetězového obchodu, aby pachatel byl již jednou odsouzen pro přečin předražování, nýbrž aby byl pro takový přečin potrestán; ku kvalifikaci zločinné jest tedy třeba, by na pachateli trest pro přečin předražování již byl vykonal. Tomuto výkladu svědčí nejen jasné znění zákona, které v §§ 7 až 11 cit. zák. důsledně a přesně rozeznává mezi odsouzením a potrestáním, nýbrž i důvodová zpráva právního výboru, která nenechává pochybnosti o úmyslu zákonodárcově, dle něhož vedoucí jeho myšlenkou bylo, že ku kvalifikaci přečinu předražování postačí, byl-li pachatel pro jakoukoli formu předražování jednou právoplatně odsouzen, ale že ke kvalifikaci zločinné je třeba, by na něm aspoň jednou

pro předražování již trest byl vykonán a že přes to ještě se prohřešil. V daném případě však uvedené podmínky není, neboť obžalovaný byl ihned po svém odsouzení pro přečin předražování propuštěn na svobodu. Do trestu započtena mu byla sice vyšetřovací vazba, ale to nebyla vazba trestní, třeba že mu tím byl vyslovený trest zkrácen. Žádným způsobem trest ten nebyl ještě odpykán.

Čís. 668.

Již v tom, že připraveny byly plakáty, jimiž měly být přelepeny úřední vyhlášky, jest spatřovati skutkovou podstatu zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. Pod totéž ustanovení spadá strhnutí vyhlášky o opatření okresní politické správy.

Pokud jest při činech spáchaných obsahem tiskopisu použití předpisu obecného trestního zákonníka. Činnost nestává se beztrestnou tím, že úřady tiskopisu nezabavily.

Vzájemný poměr skutkových podstat § 65 lit. b) a lit. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1921, Kr II 567/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 19. března 1921, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem rušení veřejného pokoje podle § 65 b), c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Z toho, že plakáty, jimiž v případě vyhlášení stanného práva měly být přelepeny dotyčné vyhlášky a dle nichž vyhlášené stanné právo prohlášovalo se dělnickou radou za zrušené, byly sice vytištěny, leč nebylo jich použito, dovozuje stížnost, že jednání obžalovaných bylo pouze přípravným a proto beztrestným. Stížnost je na omylu. O přípravném jednání může se mluvit jen, pokud zákonem zapovězený úmysl nedošel výrazu v nějaké konkrétní činnosti (§ 11 tr. zák.); projevil-li se však úmysl, vykonati čin zákonem zakázaný již na venek činěním, předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ku skutečnému vykonání vedoucím, vybočuje činnost již ze stadia beztrestného jednání přípravného. Stížnost přezírá krom toho, že zločím § 65 lit. b) tr. zák. náleží k oněm trestným činům, při kterých nesejde na tom, vyvolají-li nějaký určitý výsledek, jichž podstata záleží naopak v tom, že pachatel předsevzeme jakýkoli čin, jenž je objektivně způsobit k tomu, aby svedl k neposlušnosti, ke vzpouzení se neb odporu proti zákonům, nařízením atd. V daném případě je pak zjištěno, že závadné plakáty byly na základě usnesení dělnické rady, stavšího se za součinnosti obžalovaných, nejen vytisknuty, nýbrž že byly v dělnickém domě přístupny všem tam meškajícím osobám. Tím bylo splněno vše, což nutno ke skutkové povaze zločinu dle § 65 lit. b) tr. zák. Mohl obsah plakátů aspoň u osob, jimž byl přístupný, přivoditi účinky zákonem zakázané. Je tudíž okolnost, že plakátů nebylo skutečně použito k přelepení úředních vyhlášek, pro právní posouzení věci nezávažnou. Obžalovaní jsou činní právem zodpovědnými za usne-

sení dělnické rady, neboť, dohodnuvše se na vydání závadných plakátů a spolupůsobíce takto se stejným úmyslem a za jednotným cílem, ručí jako spolupachatelé a to každý z nich za činění ostatních a zodpovídají za celkový výsledek. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., z hořejších příčin uplatňovaný, není proto dán. Obžalovaný Viktor H. namítá dále, že strhnutí vyhlášky o výjimečném opatření okresní politické správy nelze kvalifikovati jako zločím dle § 65 lit. b) tr. zák., poněvadž prý jde o zcela obyčejnou vyhlášku policejního rázu. Nejde prý proto vůbec o nějaký čin trestný, nýbrž nejvýše o přestupek § 11 čís. patentu z roku 1857. Stížnost je bezdůvodna. Zákon mluví v § 65 lit. b) tr. zák. zcela všeobecně o opatřeních, aniž blíže rozlišuje co do jejich povahy a druhu. Vyhledává se proto jen, by opatření vyšlo od veřejného úřadu, jenž jest povolán k vydávání předpisů se závaznou mocí. V tomto případě vyšlo nařízení o výjimečných opatřeních od okresní politické správy, tedy úřadu veřejného, a obsahovalo za účelem udržení veřejného pořádku a klidu různé zákazy, všeobecně známé. Nelze tudíž popírati, že by nařízení to nebylo předmětem ochrany § 65 lit. b) tr. zák. Poněvadž pak je zjištěno i subjektivní zavinění obžalovaného výrokem, že hleděl svým činem svěsti druhé k neposlušnosti, ke vzpouzení se, resp. odporu proti dotyčným opatřením, propadl právem sankci § 65 lit. b) tr. z. a nemůže v důsledku toho přicházeti již v úvahu shora citovaný policejní přestupek.

Co se týče zvláštního vydání »Jiskry« ze dne 11. prosince 1920, přímá nalézací soud po skutkové stránce za prokázáno, že obžalovaní se na vydání tohoto čísla usnesli, obsah závadných článků znali, s ním souhlasili a jej uveřejniti dali tiskem. Z tohoto zjištění vyplývá, že zločinný výsledek byl přivoděn společnou činností všech obžalovaných na základě společného rozhodnutí. Obžalované dlužno proto pokládati za spolupachatele a jako takoví jsou právi nejen všichni vespolek, nýbrž každý z nich z celkového výsledku, s nímž je v příčinné souvislosti činnost každého z nich, ať byla více nebo méně intenzivní. Je tudíž pro trestní zodpovědnost obžalovaných Otty R-a a Viktora H-a nerozhodno, že neměli účast na sepisu dotyčného článku, poněvadž stačí, když spolupůsobili při vydání závadného čísla způsobem shora zjištěným. S námitkou, že povaha předmětného činu nemůže být posuzována dle obecného zákona trestního, že naopak zodpovědnost za trestné činy, tiskem spáchané, jest upravena zvláštním zákonem o tisku, dlužno odkázati stížnost jednak na úvodní slova § 65 tr. zák., dle nichž jako způsob, kterým zločím ten spáchan může být, uvedeny jsou též tiskopisy, jednak na jasné znění § 10 tr. zák. a § 28 tisk. zák. V prvejším mluví se o zločinech, spáchaných tiskopisy a v posledním § zdůrazňuje se, že, pokud obsahem nějakého tiskopisu spáchan byl čin trestný dle platných zákonů trestných, dlužno na použití ustanovení těchto zákonů, tudíž i obecného zákona trestního, a že dle těchto ustanovení, tedy též dle oněch obecného zákona, náleží posuzovati i trestnost těch osob, které spolupůsobily při tisku nebo rozšiřování nějakého tiskopisu. Rovněž nelze nalézt nikde opory v zákoně pro oprávněnost námitky, že činnost obžalovaných stala se beztrestnou proto, že bezpečnostní úřady, ač znaly obsah časopisu »Jiskra« a zejména závadného článku, přec jich nezabavily, resp. proto, že článek ten je vlastně opisem novinářských zpráv a úvah z jiných časopisů, které prošly bez závadny cenzurou. Musily by jinak všechny delikty, které přes bedlivost

úřadů zůstaly neobjeveny; jen z tohoto důvodu zůstati beztrestnými, což nemůže zajisté tvrditi důvodně ani zmateční stížnost. Z hořejších úvah uplatňovaná zmatečnost dle čís. 9 a) (nesprávně též 9 b) a 10 §u 281 tr. ř. není proto opodstatněna.

Pokud jde o zločin dle § 65 lit. c) tr. zák. snaží se zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dokázati, že ve zjištěných nalézacích soudu není obsažena skutková podstata zločinu podle § 65 lit. c) tr. zák., poněvadž usnesení o stávce není prý nic nezákonného. Při tomto důvodu zmatku dlužno vycházeti ze zjištění nalézacího soudu a dlužno proto uvažovati nejen, že šlo v tomto případě o stávku, nýbrž že šlo, jak nalézací soud výslovně zjišťuje, o zastavení práce v elektrárně v T., která podléhala dozoru okresní politické správy tamtéž, dále o zvláštní vydání časopisu »Jiskra« ze dne 11. prosince 1920 a o zrušení stanného práva. Jak již bylo svrchu dovedeno, šlo ve všech těchto případech o nezákonnosti, které napadený rozsudek uvádí jednotlivě a které odpovídají úplně pojmům trestných útoků, jak jsou uvedeny v § 65 lit. a), b) tr. zák. Již tím jest řečeno, že tam, kde tyto nezákonnosti byly usneseny, šlo o spojení rázu § 65 lit. c) tr. zák. Jest tedy jen otázkou, zda skutečně v tomto případě ke spojení došlo, a zda je možným scuběh mezi §em 65 lit. b) a 65 lit. c) tr. zák. Zmateční stížnost tvrdí, že dělnická rada byla úřadem trpěna, tvrdí tím zároveň, že u stěžovatelů nebylo vědomí, že jest spojením podle § 65 lit. c) tr. zák. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že stěžovatelé účastnili se právě činnosti dělnické rady, když se takovéto spojení zakládalo, a tento okamžik nespadá zajisté za jedno se založením dělnické rady vůbec, nýbrž jest dán teprve tehdy, když se u s n e s e n í stalo; společně pojatý úmysl působiti k účelům, v § 65 lit. a), b) vytknutým, odpovídá úplně spojení podle § 65 lit. c) tr. zák. Stačí proto svrchu uvedená zjištění nalézacího soudu, že se dělnická rada usnesla na zastavení práce v elektrárně, na zvláštním vydání »Jiskry« ze dne 11. prosince 1920 a zrušení stanného práva. Důsledkem tohoto spojení jest, že každý jednotlivec, beroucí na něm podíl jakýmkoliv způsobem, zodpovídá za celé konečné usnesení. V tomto případě zjistil nalézací soud výslovně, že obžalovaní se starali ještě o provádění usnesení dělnické rady, ačkoliv jim bylo známo, které účely si toto spojení kladlo, a tím jest dostatečně zjištěno, že všichni stěžovatelé s usneseními dělnické rady svrchu uvedenými souhlasili. Ve všech směrech jde o činy, které jednak směřovaly k ořesení státní autority, k odporu proti základům právního řádu ve státě, který dochází výrazu v zákonech a nařízeních, a které byly také způsobily, aby tento účinek vyvolaly. Při tom ovšem jsou ona tři usnesení dělnické rady v T., nalézacím soudem zjištěná a svrchu uvedená, důkazem nezákonností, které si spojení, z dělnické rady se utvořivši, vzalo za úkol, nikoliv však jediným účelem tohoto spojení; tato tři usnesení charakterisovala jenom všeobecně účel spojení, který směřoval nejen proti zařízením, uvedeným v § 65 lit. b), nýbrž též proti státní správě vůbec, jak to nalézací soud vyjádřil ve výroku rozsudku citací § 65 lit. a) tr. zák. Objektivně i subjektivně jsou zde proto náležitosti zločinu podle § 65 lit. c) tr. zák. Obžalovaní byli sice uznáni vinnými též zločinem podle § 65 lit. b) tr. zák., který obsahuje v sobě skutkový děj i zločinu podle § 65 lit. c) tr. zák., a to vším právem. Skutkové podstaty těchto dvou zločinů jsou různého obsahu a mohou obstáti vedle sebe, nikoliv

jenom tak, že by ustanovení posléze zmíněného § 65 lit. c) tr. zák. bylo jenom ustanovením podpůrným. V literě c) §u 65 tr. zák. zachycuje zákon již v zárodku jednání, která jsou pravidelně základem trestných činů, ohrožujících ve velkém rozsahu veřejný pořádek. Již to, že si několik lidí položilo za účel, veřejný pořádek ve státě ohroziti způsobem v § 65 lit. a), b) vytknutým, jest trestným a to bez ohledu na to, co tyto osoby pak dále podnikly, aby účelu tohoto dosáhly. A právě toto rozlišení jest ve zjištěných rozsudku provedeno. Pokud jde o zastavení práce v elektrárně, zjišťuje totiž rozsudek, že šlo o to obžalovaným, aby správu, pokud se týče dělníky elektrárny svedli k neposlušnosti, pokud se týče k odporu proti nařízením a opatřením úřadů veřejných, zejména politické správě v T. Podobné zjištění činí nalézací soud o vydání »Jiskry« ze dne 11. prosince 1920, které bylo rozneseno po venkově a vylepeno i na rozích. Konečně zjišťuje, že vytištěn byl plakát o stanném právu a že byl odpole dne přístupten většímu počtu dělníků, a také zde zjišťuje nalézací soud, že tendence byla proti nařízením a opatřením veřejných úřadů a ke svedení k neposlušnosti jich. Veškerá tato zjištění jdou dále, než by bylo potřeba, jen ke zjištění zločinu § 65 lit. c) tr. zák., a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní.

Čís. 669.

Tím, že obžalovaný, ač ohlásil opravné prostředky, nastoupil trest, zřekl se opravných prostředků.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, Kr I 156/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Čes. Budějovicích ze dne 21. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nadřzování zločincům ukrýváním dle § 214 tr. zák.

Důvody:

Do odsuzující části rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 21. prosince 1920 opověděla obžalovaná svým obhájcem dne 23. prosince 1920 zmateční stížnost a odvolání a provedla dne 17. ledna 1921 zmateční stížnost, vzavši současně zpět odvolání. Obžalovaná však mezi tím dne 12. ledna 1921 trest nastoupila a byla bez ohledu na to, že nejen ona do odsuzující části, nýbrž i státní zástupce podal do osvobozující části rozsudku zmateční stížnost, do trestu převzata a po jeho odpykání dne 23. ledna 1921 na svobodu propuštěna. Byvši dodatečně dne 1. února 1921 vyslechnuta udala, že neběře zpět zmateční stížnost a odvolání, že na nich trvá a trest že nastoupila proto, že je hloupá. Především se podotýká, že ponechává se stranou, že obžalovaná již se zřetelem ku zmateční stížnosti státního zastupitelství do osvobozující části rozsudku neměla býti, i když se sama přihlásila, do trestu vzata, a že jejím přijetím byl porušen zákon v ustanovení § 397 tr. ř. Též se nerozebírá okolnost, že obžalovaná vzhledem k tomu, že v čas jejího přihlášení se ku nastoupení trestu byly jejím obhájcem opravné prostředky již opovězeny, měla býti ihned sly-

šena o tom, zda se svých opravných prostředků vzdává a proto trest nastoupiti chce. Konečně nezkoumá se ani okolnost, proč i v době po podání provedení zmáteční stížnosti obžalované až do jejího odbytí trestu soudem žádné opatření učiněno nebylo, a předmětem dnešního rozhodnutí zůstává pouze otázka, zda za vylíčených okolností vzdala se obžalovaná právoplatně opravných prostředků, či má-li se vejíti v jejich věcné posouzení. Nejprve sluší na to poukázat, že obžalovaná při provedení zmáteční stížnosti ohlášené odvolání výslovně zpět vzala, a že následkem toho nemůže toto vzdání se odvolati. Zůstává tudíž jen řešiti otázku, zda obžalovaná za daného stavu věci může s právním účinkem trvati na své zmáteční stížnosti. Zajisté jest nesporno, že, by i vzdání se opravného prostředku pravidlem se dělo výslovným prohlášením, účinně může býti nahrazeno i způsobem jiným. V té příčině pak stačí, stalo-li se takovým projevem vůle nebo takovým činem konkludentním, kterěz žádné pochybnosti o vůli, opravného prostředku zmáteční stížnosti se vzdáti, nepřipouštějí, takže v nich vzdání se zároveň obsaženo jest. Uváží-li se, že obžalovaná, i když dříve svého obhájce zmocnila k podání opravného prostředku, vždy na vůli má, tohoto v každém období se vzdáti, dále že obhájce proti její vůli zmáteční stížnost podati oprávněn není, ježto konečně jen ona sama o podání zmáteční stížnosti a o setrvání na ní, pokud se týče o vzdání se jejím rozhoduje, dále že odpykání trestu na svobodě, o kterýž trest zde šlo, odňalo hlavní význam zmáteční stížnosti, takže tato, any ostatní výroky by jen odvoláním v odpor brány býti mohly, pouze pro právní následky s odsouzením spojené ve skutečnosti by v úvahu ještě přijíti mohla, a že konečně každému přičetnému obžalovanému, třeba i obmezeným byl, tolik soudnosti přičítati se musí, aby dosah a význam odbytí si trestu posouditi dovedl, nutno za to míti, že obžalovaná odpykáním si trestu projevila svou nepochybnou a určitou vůli, vzdáti se podané zmáteční stížnosti, následkem čehož stala se tato bezúčinnou a sluší ji pokládati za zpět vzatou konkludentním jednáním. Na tom ničeho nemění ani dodatečně vyjádření se obžalované, že na zmáteční stížnosti trvá, poněvadž projevové vzdání se opravného prostředku, jak již výše podotčeno bylo, více odvolati nelze, a obžalovaná jím bezvýjimečně vázána jest.

Čís. 670.

Zločin rušení veřejného pokoje dle § 65 písm. a) tr. zák. Pojem »státní správy«, poměr k přečinu dle § 300 tr. zák., pokus tohoto zločinu.

Zločin dle § 222 tr. zák. Není třeba, by sváděno bylo k určitému vojenskému zločinu. Stačí, bylo-li sváděno k takovému porušení přísežní povinnosti služby vojenské dle § 142 voj. tr. zák., jež tímto zákonem prohlášeno je za vojenský zločin.

Pořadatelem veřejného shromáždění je i ten, kdo ve spontánně vzniknuvším shromáždění ujme se role řečníka.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, Kr I 502/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zavrhl zmáteční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimích ze

dne 24. března 1921, pokud jim stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem rušení veřejného pokoje dle § 65 písm. a) tr. zák., pokud se týče nedokonaným zločinem dle §§ 8, 222 tr. zák., vyhověl však zmáteční stížnosti státního zástupce do téhož rozsudku, pokud byli jím obžalováni sprostěni z obžaloby pro přestupek §§ 3 a 19 shromažďovacího zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z., a uznal je, zrušiv v tomto směru napadený rozsudek, vinnými dle obžaloby.

Důvody:

Proti odsuzujícímu výroku pro zločin dle §§ 8 a 65 a) tr. zák. uplatňuje stížnost, že ve slovech, obsažených v plakátě »několik životů padlo již za obět zločinům reakční vlády Černého«, nelze shledávati, jak činí rozsudek, svádění k opovrhování a nenávisti proti vládě republiky čsl., nýbrž toliko ostrou kritiku vlády, ať již odůvodněnou či neodůvodněnou; zmíněnou větu nutno uvážiti v souvislosti s celým obsahem, nikoliv ji vytrhováti z celku. Obžalovaný nejednal v úmyslu, v § 65 a) tr. zák. předpokládaném, maje za to, že jde o přípustnou kritiku, která vyšla bez závadly v Rudém Právu. Ke skutkové podstatě zločinu rušení veřejného pokoje a řádu dle § 65 a) tr. zák. se vyhledává popuzování k nenávisti neb opovrhování nikoliv vládou, nýbrž s p r á v o u s t á t n í; podmínkou jest, že činnost byla předsevzata veřejně, před více lidmi, v tiskopisech, rozšířených spisech nebo vyobrazeních. Tato náležitost jest v tomto případě splněna, ježto obžalovaný učinil pokus rozšiřovati tiskopisy. »Státní správou« dlužno rozuměti systém čili souhrn organických zařízení, zásad, opatření a prostředků, jimiž se účely vládní ve státě uskutečňují, nikoliv však osoby, které vládní činnosti vykonávají. »Popuzováním« rozumí zákon živé podněcování k určitému čtení, smýšlení nebo konání. Směřuje-li činnost v § 65 a) tr. zák. zmíněná — veřejné popuzování k nenávisti neb opovrhování — proti úřadům nebo jednotlivým orgánům vládním, dlužno ji kvalifikovati jako přečinu pobuřování dle § 300 tr. zák. Poněvadž však toto trestní ustanovení jest rázu podpůrného, bude takové popuzování zločinem dle § 65 a) tr. zák., jakmile se jím pachatel snaží vylíčiti státní správu v celku jako předmět, který neplní svého úkolu, neslouží zájmům státu, nevyhovuje požadavku upevnění autority a právního řádu, jedná na škodu životním zájmům a občanské svobodě státních příslušníků, vykonává vládu stranicky a provádí zákony jednostranně, prokazující stranicky přízeň pouze určité třídě, stavu nebo dokonce politické straně ve státě. Takovýmto způsobem však se pokusili obžalováni popuzovati proti státní správě čs. republiky. První soud shledává skutkovou povahu zločinu dle § 65 a) tr. zák. nikoliv jen ve větě ve stížnosti citované, nýbrž v celém prvním odstavci t. zv. velkého plakátu: »Na pražských ulicích teče krev vašich bratrů-dělníků, několik životů padlo již za obět zločinům reakční vlády Černého, jednající z rozkazu dělnických zrádců Tusara, Meissnera a agrárníka Švehly. Nejedná se již o spor mezi levicí a pravicí soc. demokracie. Celá dělnická třída má býti zdeptána, pokořena a sesměšňována v jeho kruté reakci. Dělníci hlavou i rukou nesmí si nechatí tuto drzou provokaci líbiti. V odpověď na zákeřné přepadení« atd. Těmito slovy nevytýká se vládě hanlivým způsobem snad jen jednotlivý domnělý přehmat a nehaní se snad jen jednotlivé její opatření, nýbrž popuzuje se a štvře proti celé státní

správě v celku representované vládou jako nespravedlivé a stranické, sloužící jen zájmům určitých politických stran (pravice soc. dem. a agrární) a vládnoucí proti životním zájmům celé dělnické třídy (t. j. levice soc. dem.). Těmito slovy snaží se obžalovaný nepochybně podněcovati své stoupence k citění a smýšlení nepřátelskému proti státní správě, která jsouc representována t. zv. úřednickou vládou, nepříslušející k žádné politické straně, měla za úkol zjednatí pořádek ve státě a obnoviti ofřesenou úctu k zákonům. Po stránce subjektivní stačí, že si pachatel musil býti vědom výsledku, který z jeho projevu dle obvyklých zkušeností musel, pokud se týče snadno mohl nastati. Netřeba ani podotýkati, že obžalovaného neomlouvá tvrzení, že pokládal obsah plakátu za beztrestný proto, že článek stejného obsahu Rudého Práva nebyl konfiskován. Budiž ještě podotknuto, že trestný čin dle § 65 a) tr. zák. jest dokonán již tím, že se pachatel snaží vyzývati, aniž by bylo třeba, aby nastal zamýšlený výsledek. Ovšem jest možný i pokus — jak je tomu v tomto případě — nebyl-li zločin spáchán řečmi, nýbrž tiskopisem, jehož rozšiřování bylo sice předsevzato, avšak se nepodařilo. Dle § 28 tiskového zákona nutno pak v případě, že obsahem spisu tištěného spáchán byl nějaký čin trestný podle zákonů trestních užití v příčině jeho toho, co v těchto zákonech nařízeno, což se též zde stalo.

Proti odsuzujícímu výroku pro zločin dle §§ 8 a 222 tr. zák. uplatňuje stížnost, že tento zločin předpokládá, aby bylo svádkem u určitému vojenskému zločinu. Takové výzvy nelze prý shledati v příslušném odstavci závadného (velkého) plakátu. Soud neprávem shledává v něm svádkem mužů, povinných k vojenské službě, k porušení přísežně slíbené věrnosti a poslušnosti, prohlášenému vojenským zákonem trestním za zločin. Soud neuvádí důvodů pro svůj výklad závadného odstavce. Stížnost není oprávněna. Trestní zákon vojenský prohlašuje v § 142 řadu porušení přísežných povinností služby vojenské (poslušnosti, věrnosti, udatnosti, bdělosti a jiných služebních povinností) jednak za zločiny, jednak za přečiny. Za zločiny prohlašuje mimo jiné porušení poslušnosti v §§ 145 až 155, zejména násilným odepřením konání služby neb úmyslným nevykonáním rozkazu (§§ 146, 149), odboj a vzpouru (§§ 159 a násl.), sběhnutí (§§ 183 a násl.). Za přečiny jsou prohlášeny menší porušení poslušnosti v §§ 147—155 voj. tr. zák. Těchto t. zv. vojenských deliktů se mohou dopustiti jen osoby vojenské, které složily t. zv. vojáckou přísahu, t. j. přísahu na válečné články (§ 142 voj. tr. zák. a čl. III. úvoz. zák. k němu). Svádí-li osobu vojenskou osobu stavu nevojáckého k nějakému vojenskému zločinu, nebo pomáhá-li jí k němu, jest trestna dle § 222 tr. zák. V daném případě je zjištěno, že obžalovaný se pokusil rozšiřovati tiskopis obsahující mimo jiné výzvu: »Vojáci a legionáři, nevěříme, že se dáte buržoasií, vládou a zrádci dělnictva poštvati k novému prolévání dělnické krve.« První soud zjistil, že výzva má ten smysl, že vojáci a legionáři, kteří přísežně slíbili konati povinnosti služby vojenské, nepřímo, ale zřejmě měli býti těmito slovy podněcováni k porušení věrnosti a poslušnosti, čímž mlčky vyslovil, že obžalovaný hleděl vyzývati osoby, vojenskou přísahou vázané, k odepření konání služby, k neuposlechnutí rozkazu, po případě k odboji, vzpouře, nebo sběhnutí, v případě, kdyby rozkazem svých představených byli povoláni zakročiti se zbraní k obnovení pokoje a pořádku proti politické straně obžalovaného, usilující o násilný

převrat ve státě. Porušení povinností tohoto rázu jsou prohlášena ve vojenském trestním zákoně v každém případě za zločin (§§ 142 a násl. tr. z.). Snažil se tudíž obžalovaný sváděti osoby vojenské k vojenskému zločinu, což jest zakázáno v § 222 tr. zák. Výklad smyslu citovaných slov obžalovaného jest v rozsudku odůvodněn poukazem na jich znění, které je takového rázu, že jiného výkladu ani nepřipouští.

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere v odpor napadený rozsudek, pokud jím byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro přestupek §§ 3 a 19 zák. shromážděvacího. Vytýká, že jest právně mylným a zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., ježto ve sprostující části nesprávně vyložil ustanovení §§ 3 a 19 shrom. zák. Nálezací soud vzal totiž za prokázáno, že dne 13. prosince 1920 dopoledne se shromáždilo v P. několik set stávkujících dělníků, že vytáhli do města, byli však cestou zastaveni kordonem stráže a vojska a nuceni se utábořiti u pomníku před vojenským velitelstvím. Na tábor tento, spontánně vzniklý, se dostavili oba obžalovaní a pronesli řeči, které byly ve skutečnosti jediným programem úředně nepovoleného a veřejně konaného tábora. První soud neuznal obžalované za pořadatele proto, že tábor nesvolali, nýbrž teprve potom, když sám sebou se utvořil, se naň dostavili a na něm jako řečníci vystoupili; v této činnosti obžalovaných neshledal soud nic trestného. Avšak pořadatelem veřejného shromáždění pod širým nebem je nejen ten, kdo tábor lidu svolává, naň zve, shromáždění předsedá, slovo udílí, tábor zakončuje, jako pořadatel se účastní, nýbrž také kdo na něm řeči pronáší. Právě zákon o právu shrom. v § 3, že, kdo koná tábor, musí si opatřiti svolení úřadu, a v odstavci 2, že za svolení musí žádati, kdo tábor pořádá. Opatření účastníků shromáždění a pronesení řečí jsou zajisté nejpodstatnější předpoklady pro uspořádání tábora. Došlo-li v daném případě k shromáždění účastníků spontánně, a umožnili-li obžalovaní tím, že vystoupili jako řečníci, vůbec konání tábora, pak nutno pokládati je již proto za pořadatele, že teprve jejich činností byl tábor jako takový — ovšem bez úředního povolení — uspořádán.

Čís. 671.

Pro skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 83 tr. zák. jest lhostejno, že pachatelé chtěli zabráním velkostatku provésti z nařízení svých organisací agrární reformy.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921; Kr I 832/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 19. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle § 83 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaných uplatňuje podle § 281 čís. 9 lit. a) tr. ř., že zjištěný skutkový děj nezakládá skutkové podstaty § 83 tr. zák. Nelze prý předem mluvit o násilném vpádu, pokud se týče o vrhnutí více sebraných lidí a vykonání násilí, kdyžte obžalovanými nebyla překonána

ani nejmenší překážka, kladená vstupu do dvora a kdyžtž obžalovaní nemohli ani tušiti, že by vstupu jich jako důvěrníků dělnictva byli šafář a poklasný chtěli brániti, když se jich nebáli; sám šafář prý obžalované na svém povozu do dvora přivezl, v naprostém klidu prý tito obžalovaní přišli, vyjednávali a odešli; nebylo prý dále vykonáno násilí ani na osobách, ani na statku, zejména nebyla prý obmezována cizí vůle, neboť zabránění velkostatku, t. j. dosazení hlídek šafáři připustili, poněvadž se dali o účelnosti jich přesvědčiti, nikoliv k nim donutiti. Vývody jsou mylny. Pro pojem vtrhnutí, pokud se týče násilného vpádu nepožaduje se překonání fysických překážek; stačí pro první pojem, udál-li se vstup do cizího domu (k němuž patří i dvůr) nebo bytu proti projevené nebo předpokládané vůli oprávněného; vstup obžalovaných do dvora a do bytu šafářova stal se dle zjištění rozsudku — byt je šafář, vracuje se s nimi do do dvora, doprovodil a dovezl — proti vůli šafáře, zmocněného majitelem za správce domu, ježto šafář byl přes projevenou svou opáchnou vůli obžalovanými k návratu do dvoru donucen. Násilím ve smyslu § 83 tr. zák. není jen vynaložení fysického násilí, totiž bezprostřední vztázení ruky na napadenou osobu, nýbrž i násilí psychické, totiž každý útok, dostatečně úrazný k tomu, aby napadená osoba pod tlakem jeho, tedy z obavy dala své vůli jiný, pachatelem chtěný směr, kterým by se vůle její nebyla brala, kdyby útoku nebylo. A tu zjišťuje nalézací soud, že se šafář proti prohlášení zaboru velkostatku, dosazení závodní rady a vykonávání kontroly chradil, že však pod nátlakem celé situace diktátu obžalovaných se podrobil. Budiž připuštěno, že na vůli šafářovu spolupůsobila též pobouřenost doby, totiž všeobecná situace, vytvořená tehdejšími rozsáhlými hnutími komunistickým, a že obžalovaní zevně vystupovali klidně a slušně; avšak přes to bylo jich jednání násilím, poněvadž nepřipouštělo odporu a obžalovaní byli představitelé násilného, všeobecného hnutí, kteří všeobecné situace a všeobecného rozpoložení myslí, tímto hnutími vytvořených, použili místně za účelem konkrétním, by šafář se podrobil jejich diktátu, jež by byl jinak — maje volnost rozhodnutí — odmítl. Shrnuje-li se, co dosud uvedeno, a přihlíží-li se k dalšímu zjištění nalézacího soudu, že zřízencům dvora nezbylo nic jiného než podrobiti se nuceně jim vůli, nechtěli-li, by došlo k něčemu horšímu, jest v jednání obžalovaných i známka násilného vpádu, jenž při správném výkladu zákona pouze předpokládá, že větší počet osob svémocně a bezprávně vystupuje na cizí nemovitosti tak, že jakýkoliv odpor oprávněné osoby se jeví předem již marným. Že svémocně bezprávně jednání obžalovaných stělesňuje též pojem rušení pokojné držby nemovitosti (práv na ni se vztahujících) — jímž zákon rozumí každé zkracování neb obmezování faktické moci dosavadního oprávněného, — nemůže býti pochybné; bylť — jak rozsudek prvé stolice zjišťuje — šafáři, z nichž prý jeden jest majitelem pověřen správu statku — obmezení, svobodně jednati; dle prohlášení obžalovaného B. — dle něhož se ve dvoře ovšem jen krátkou dobu řídili — nesmělo se ve dvoře nic konati a nic vyvážeti bez vědomí obžalovaných; tito skutečně — byt jen krátký čas — provozovali kontrolu ve dvoře, jednak intervencí při rozdílání mléka, jednak při vydávání šrotu krmicům; přizvali-li — jak stížnost tvrdí — šafář a poklasný — zástupce dělnictva ke kontrole při vydávání šrotu, stalo se tak jediné pod nátlakem činnosti, zejména zmíněného prohlášení obžalovaných. Stížnost namítá ovšem, že ani uplatňování

důvěrnické dělnické kontroly nad zabranými velkostatky, ani vymáhání přídavek, usnesených v dělnických organizacích, ani dožadování se zvýšených přidělů mouky a mléka pod sankci zakročení dělnických, zákonem uznaných a dovolených organizací nelze považovati za nebezpečné nebo nedovolené obmezování cizí vůle a že stěžovatelé jednali jen v rámci dovolené, vládními stranami socialistickými podporované a via facti již prováděné reformy pozemkové. Avšak i tyto vývody jsou pochybeny. Soukromé vlastnictví lze omeziti jen zákonem, vyvlastnění je možné jen na základě zákona (§ 109 ústavní listiny). Ovšem zabral stát, by byla provedena úprava pozemkového vlastnictví, velký majetek pozemkový (§ 1 zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 sb. z. a n.); zábor provádí však úřad pozemkový, zejména též dle podrobných předpisů téhož zákona a zákona ze dne 11. června 1919, č. 330 sb. z. a n. Za vyličeného stavu zákonodárství nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že obžalovaní zkracovali a obmezovali svémocně, bezprávně a protizákonně faktickou moc dosavadního majitele velkostatku, pokud se týče jeho zmocněného zástupce, kdyžtž — opomenuvše pozemkový úřad jakožto vrchnost ve všech záborových záležitostech příslušnou — bez jeho příkazu nebo svolení, nejsouce tímto úřadem pověřeni dozorem nad hospodařením na tomto velkostatku, prohlásili jeho zábor (to jest převzetí do své správy), dosadili závodní radu dvora, zavedli kontrolu nad ním a kontrolu tu i v různých směrech provozovali a to vše proti projevené vůli zástupce majitele. S hlediska zmatečného důvodu § 281 čís. 9 lit. b) správně lit. a) tr. ř., uplatňuje stížnost obžalovaných, že nelze za individuální zločin považovati takové, z usnesení výkonných výborů politických stran podniknuté, třeba výstřední akce na majetku již zabraném a tudíž pro republiku, t. j. pro lid půdy postrádající určeném, vždyť prý dělníci považují svůj výkonný výbor politické strany a funkcionáře svých organizací za vrchnost, obžalovaní ocitli se prý proto ve skutkovém a právním omylu co do obsahu usnesení a co do závaznosti a dovolenosti jeho a co do pojmu »vrchnosti« a rovněž i v neodolatelném donucení co do provádění jich rozkazů, takže trestnost činnosti obžalovaných jest prý vyloučena dle ustanovení § 2 lit. e), g) tr. zák. Avšak výkonným výborům politických stran nížádná vrchnostenská moc co do provádění pozemkové reformy dle toho, co shora uvedeno, nepřísluší, nýbrž přísluší jediné a výhradně pozemkovému úřadu; zákonodárnou moc pak vykonávají politické strany pouze tím, že vysílají poslance a senátory do Národního shromáždění. Zmíněný omyl není než omylem co do dovolenosti činů, dle § 83 tr. zák. zakázaných a trestných, a co do zákonného pojmu vrchnosti, tedy neznalostí zákona, jež však § 3 tr. zák. pachatele trestní zodpovědnosti nesprošťuje. Pókynem nebo rozkazem výkonného výboru ani stav neodolatelného donucení není zjednáno, kdežto stížnost ani nenaznačuje, jaké újmy bylo se obžalovaným obávatí v případě nevyhovění udánlivému rozkazu nebo pokynu bezprávného obsahu. Právem proto nalézací soud se nezabýval okolnostmi, z nichž stížnost, ovšem mylně dovozuje, že trestnost je vyloučena dle § 2 lit. g), e) tr. zák.

Čís. 672.

Zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák.

Pro pojem spolupachatelství jest lhostejno, zda někteří z vzniklých chovali se činně, jiní trpně.

»Nebezpečnou« jest vyhrůžka, byla-li pronesena za situace, kdy ohroženému nezbylo než se podrobiti cizí vůli.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1920, Kr I 1077/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním jednání zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. března 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 83 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stížnost, že prosté vejití několika lidí do cizího statku, jímž byl dokonce vstup dovolen, není násilným v páděm, jaký vyžaduje zákon ke skutkové podstatě rušení míru pozemního. Zejména nelze tvrditi, že násilně vpadli do dvora ti z obžalovaných, kteří se nesúčastnili společného podniku dne 13. prosince, nýbrž teprve 14. prosince přišli do dvora na hlídku. K násilnému vpádu prý nestačí, že byli ve dvoře proti vůli správcově, a ke skutkové podstatě zločinu dle § 83 tr. zák. nestačí, že snad se vykonáváním kontroly dopustili násilí na osobě oprávněného, není-li zde druhé náležitosti deliktu — násilného vpádu. Poněvadž se aktivnějším způsobem podniku účastnili pouze 3 obžalovaní, nenaplnuje jednání ostatních více méně pasivních účastníků vůbec skutkové podstaty zmíněného zločinu. Nelze prý dále mluviti o tom, že se obžalovaní dopustili násilí na osobě správce L-a; poněvadž se podrobil dělnické kontrole dobrovolně a v zájmu své vlastní bezpečnosti. Ve volném pohybu byl L. obmezen následkem všeobecných nepokojů v době generální stávk, nikoliv zakročením obžalovaných, jeho disposiční práva nad dvorem státem zabraným byla prý omezena již z důvodů pozemkové reformy.

Stížnost není odůvodněna. Především přehlíží, že rozsudek uznává obžalované vinnými, nikoli jak tvrdí stížnost rušením míru pozemního, nýbrž, jak vysvítá ze znění rozsudečného výroku a srovnání jeho s důvody rozsudku, zločinem rušení míru domovního. Ke skutkové podstatě tohoto deliktu nevyhledává se, na rozdíl od rušení míru pozemního, násilného vpádu, nýbrž jen vniknutí do domu nebo do bytu osoby třetí. Stane-li se vniknutí do domu, jako v tomto případě, s více lidmi sebranými tím způsobem, že obžalovaní si vynutili o 1/2 9. hodině roční vstup do uzamčeného bytu správce L-a, když jim šafář se zdráhal otevřítí, pak jest zjištěno dokonce i násilné vniknutí, tedy více než vyžaduje zákon o porušení míru domovního, který chrání dům a byt oprávněného již proti pouhému vstoupení osoby třetí, které se stalo proti vyslovené nebo domnělé vůli oprávněného. V tomto případě zjišťuje rozsudek, že dne 13. prosince 1920 vniklo 9 obžalovaných do dvora a uzavřeného bytu hospodářského správce způsobem násilným a že následujícího dne, 14. prosince vstoupili do dvora další 3 obžalovaní, aby tam svévolně vykonávali hlídku a kontrolu. Jest tedy náležitost vniknutí do domu dána u všech 12 obžalovaných. Netřeba podotýkati, že i dvůr a hospodářské budovy i místnosti, stáje, stodoły atd. jsou pod ochranou práva domovního, stejně jako pokojné držení domu a bytu může býti předmětem rušení míru pozemního.

Pokud jde o druhou náležitost skutkové podstaty, vykonání násilí na oprávněném nebo jeho lidech domácích, jmění a statku (požadovanou k deliktu dle § 83 tr. zák.), dlužno uvést, že vykonání násilí spočívá již v tom, že oprávněná osoba byla omezena na své vůli, svobodně se rozhodovati tím, že byla podrobena vnučené jí cizí vůli a cizí kontrole, a to následkem nebezpečí pohrůžky, kterou zákon klade na roveň násilí fyzickému. K nebezpečné pohrůžce pak se nevyhledává, aby byla pronesena v každém případě zřejmě a výslovně, stačí úplně byla-li vytvořena taková situace, ve které oprávněnému nezbylo, než podrobiti se cizí vůli, jiným mu vnučené, nechce-li se vystaviti jiným, hrošším následkům. Taková situace byla dle zjištění prvního soudu v tomto případě, v němž ohroženému správci L-ovi nezbylo, než podrobiti se diktátu obžalovaných, trpěti ve dvoře dělnické hlídky, vykonávající kontrolu nad jeho hospodářstvím, snáseti omezení ve vlastním volném pohybu, podrobiti se zákonu jednání s úřady a četnictvem, podříditi se svévolným dispozicím obžalovaných, a všemu, co jimi bylo nařízeno a žádáno, poněvadž měli vetřelci při naprosté fyzické převaze dosti prostředků, by případný odpor správcův potlačili. Vývody zmatečnou stížností, odporující uvedeným zjištěním prvního soudu a obsahující libovolná tvrzení, v rozsudku nezjištěná (že se správce podrobil kontrole dobrovolně, že byl omezen ve svých dispozicích a svévolném jednání bez přičinění obžalovaných), nezasluhují povšimnutí. Na trestnosti všech obžalovaných ničeho nemění okolnost, že 3 z nich vystupovali aktivněji než ostatní, neboť rozsudek zjišťuje, že jednali všichni jako spolupachatelé na základě usnesení ve schůzi, v níž byli zvoleni za členy revolučního výboru, pokud se týče pověření konáním hlídek. I kdyby nebylo tohoto výslovného ujednání, vyplývá i jinak ze zjištění rozsudku, že všichni jednali vědomě za stejným úmyslem a vědomě spolupůsobili za tímž cílem (zabírání velkostatků pro dělnictvo). Z pojmu spolupachatelství však plyne, že všichni, kdož se k podniku ostatních přidružili, a byť i jen v některých případech při trestném jednání byli přítomni nebo na něm účastni, aniž by prohlásili, že s projevy nebo jednáním ostatních nesouhlasí, dali tím nepokrytě na jevo, že se stotožňují s jednáním ostatních a zodpovídají za celkový výsledek společné činnosti. Proto také nelze v tomto případě, pokud jde o otázku viny, činiti rozdíl mezi těmi, kdož význačným způsobem vystupovali jako mluvčí a vůdcové, aniž vylučovati ze zodpovědnosti jednotlivé obžalované, kteří při jednání vůdčů se správcem stáli v síni nebo ve dvoře a chovali se více méně pasivně, nebo kteří se účastnili pouze konání hlídek ve dvoře dne 13. prosince 1920, neboť i tyto obžalovaní svou pouhou přítomností, po případě méně význačnou činností přispěli k bezpečnému provedení trestného činu, vzešlého ze společného úmyslu — v čemž právě spočívá podstata a nebezpečná povaha spolupachatelství.

Čís. 673.

Pro použití § 9 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. jest rozhodnou doba spáchání skutku, nikoliv vynesení rozsudku.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, Kr I 1341/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na zástítu zákona právem: Rozhodnutím lichevního odvolacího soudu při krajském soudě v Chrudimi ze dne 24. září 1921 porušen byl zákon v ustanovení čl. IX. uvozovacího patentu k trestnímu zákonu, § 1. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. a § 9 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n., výrok ten se zrušuje a ukládá se odvolacímu soudu, by ve věci znovu rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem lichevního odvolacího soudu při krajském soudě v Chrudimi ze dne 2. července 1921 uznán byl 52-letý Josef R. vinným přestupkem § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jehož se dopustil tím, že dne 23. prosince 1920 v P. využívaje mimořádných válek vyvolaných poměrů žádal za 1 kg bílých říčních ryb cenu zřejmě přemrštěnou t. j. 16 event. 12 K za 1 kg a odsouzen za to do tuhého vězení na 14 dní, k pokutě 500 K, pro případ nedobytnosti do vězení na dalších 5 dnů a ku ztrátě práva volebního. K žádosti odsouzeného byl tomuto po veřejném sezení usnesením okresního soudu v Pardubicích ze dne 10. září 1921 povoleno podmíněný odklad trestu na dobu zkušební dvou let. K odvolání veřejného obžalobce bylo rozhodnutím lichevního odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 24. září 1921 odvolání veřejného žalobce místa dáno a vysloveno, že se odsouzenému Josefu R-ovi podmíněný odklad trestu nepovoluje a to jedině z toho důvodu, jelikož soud pokládal za to, že pro použití § 9 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. rozhodnou jest doba vynesení rozsudku a nikoliv doba spáchání skutku. Názer posléz uvedený jest právně mylný. Zákonem o podmíněném odsouzení ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. bylo ustanoveno, kdy a za jakých podmínek pokládá se za to, že vinník odsouzen nebyl. Tím stal se zákon ten částí materiálního zákona trestního a platí proti také čl. IX. uvozovacího zákona k zákonu trestnímu, dle něhož činy trestné, jichž se někdo přede dnem platnosti nového zákona dopustil, posuzovati dlužno podle tohoto zákona jen dotud, pokud není přísnější než právo předešlé. Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n., jenž nabyl účinnosti dne 19. dubna 1921, vylučuje v § 9 podmíněný odklad trestu při osobách starších 18 let, jde-li o odsouzení pro trestný čin podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Jeví se proto přísnějším než posléz uvedený zákon, jenž do platnosti prvéjšího podmíněné odsouzení připouštěl.

Čís. 674.

»Více osobami« nemíní se v § 68 tr. zák. značnější množství. Pachatelem zločinu dle § 68 tr. zák. jest i ten, kdo se ke sročení přidružil později, i ten, kdo činů, jimiž se kladl vrchnosti násilím odpor, ani sám nepředsedval. Není třeba, by odpor směřoval proti aktivnímu vystoupení vrchnosti. Pojem náčelníka (§ 72 tr. zák.) nepředpokládá, by měl za sebou větší zástup lidu. Pobuřovatel může působiti i pouze psychicky.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, Kr II 348/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 16. března 1921, jímž byli uznáni všichni stěžovatelé vinnými zločinem pozdvižení dle § 68 tr. zák., někteří z nich též zločinem dle § 69 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti dle § 281 čís. 5, 9 a), 10, 11 tr. ř. Uplatňování důvodu zmatku dle § 281 čís. 5 tr. ř. bylo by možno spatřovati nanejvýše v námitce, zařaděné ostatně v celek vývodů, jimiž provádí stížnost důvody zmatečnosti hmotněprávní, jakoby rozsudek nebyl odůvodněn, pokud jde o zjištění, že kritického dne došlo v L. ke sročení a jakoby nezjišťoval a neodůvodňoval, v čem sročení spočívalo. Nehledě však k tomu, že rozsudek nejen zjišťuje, že jde v tomto případě o sročení ve smyslu § 68 tr. zák., nýbrž že tento svůj výrok v rozhodovacích důvodech dosti obšírně i případně odůvodňuje, je z oné souvislosti námitky s vývody, jimiž stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti hmotně právní uplatňuje svůj odchýlný názor o podstatě sročení, zřejmé patrné, že i cnu námitkou míní stížnost říci pouze tolik, že nalézací soud ve zjištěných skutečnostech shledal dle názoru stížnosti mylně sročení a že tedy s hlediska právních názorů, hájených stížností, není jeho výrok odůvodněn. Stížnost namítá, že o sročení ve smyslu § 68 tr. zák. nemůže býti v tomto případě řeči, jelikož na četnickou stanici přišlo pouze několik osob, individuálně zjištěných, kdežto dle názoru stížnosti pojem sročení předpokládá vystoupení většího množství lidí, v němž jednotlivcova individualita úplně zaniká; na oporu tohoto svého názoru dovolává se ustanovení §§ 76, 81, 83 tr. zák. (obratů »ve spojení s jinými«, »více osob, ale bez sročení«, »s více sebranými lidmi«), které také předpokládají pluralitu osob, a dovozuje, že pluralita sama ještě pojmu sročení nezakládá. Názer, uplatňovaný stížností je právně mylný. Nevhodně dovolává se stížnost na jeho odůvodnění citovaných práv ustanovení trestního zákona, neboť, nehledě k tomu, že při skutkových podstatách dle §§ 76 a 81 tr. zák. dle slovního znění těchto zákonných ustanovení vůbec na tom nesejde, byla-li trestná činnost předsevzata jediným pachatelem nebo pachateli několika (§ 81 tr. zák.) a to po případě ve spojení s nimi (§ 76 tr. zák.), je pro posouzení otázky směrodatným výhradně doslov a smysl § 68 tr. zák. Zákon mluví v § 68 tr. zák. o sročení se »více osob«. I když ani v zákoně samotném ani jinde nelze naléztí podklad pro určení nejménšího počtu osob, který již vyhovuje pojmu »více osob«, o tom zajisté pochybnosti býti nemůže, že počet 7 osob, o který se jedná v tomto případě, odpovídá již pojmu tomu, nehledě ani k tomu, že dle rozsudkového zjištění stáli za výjevu na četnické stanici i venku lidé; rozsudek nezjišťuje sice výslovně, že i tu šlo o účastníky sročení, ale zakládá na jich přítomnosti svůj závěr, dle něhož byla situace pro mužstvo četnické stanice hroživou. Předpoklad stížnosti, že o sročení možno mluviti jen při takovém množství, v němž jednotlivcova individualita zaniká, nenachází opory ani ve slovném znění § 68 tr. zák. ani v pojmu sročení, které je myslitelné i v příčině osob, jež jsou vrchnostenským osobám, proti nimž trestná činnost směřuje, osobně známy. Rozsudek ostatně nezjišťuje, že by byli

účastníci sročení neb i jen jednotliví z nich mužstvu četnické stanice, známi bývali. Stížnost dále namítá, že k odůvodnění viny oněch ze stěžovatelů, v nichž jednání shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu dle §§ 68, 69 tr. zák., nestačí pouhé zjištění, že se ke sročenému davu připojili, naopak dlužno prý zjistiti, měli-li přímou účast na odzbrojování četnictva, pokud se týče na výzvě k četnictvu, by odložilo (dle rozsudku správně i odevzdalo) zbraně. Také tu vychází zmateční stížnost z mylného hlediska právního. Skutková podstata zločinu dle § 68 tr. zák. je dána a čin je dokonán již tím, že se více osob srotilo k tomu cíli, aby vrchnosti násilím kladen byl odpor; není tudíž jednak kladení násilného odporu vrchnosti pojmovým znakem zločinu, nýbrž jen cílem vlastní trestné činnosti, jednak dlužno pachatele zločinu spatřovati dle § 69 tr. zák. v každém, kdo se ke sročení ať již hned z počátku či teprve v dalším průběhu přidruží, a to i v takových účastnících sročení, kteří činní, jimiž vrchnosti násilím odpor byl kladen, sami svými vlastními osobami nepředsevzali. Právem spatřuje proto rozsudek spolupachatele zločinu ve smyslu § 69 tr. zák. i ve jmenovaných čtyřech obžalovaných, kteří se dle rozsudkového zjištění přidali k ostatním třem obžalovaným, ubírajícím se na četnickou stanici za tím účelem, by dle úmyslu, těmito předem smluveného, odzbrojili četnictvo, při čemž dle výslovného zjištění rozsudkového všichni věděli, oč běží, přes to však vešli, vnikli společně s nimi až do místnosti četnické stanice a tam setrvali, když obžalovaný Alois S., předloživ lístek obecního starosty, znějící: »Pověřuji člena obecní rady Aloisa S-a, aby šel s důvěrníky k místnímu četnictvu a odzbrojil je a zbraně prohlásil, že takové psaní mu není směrodatným a že proň platí rozkazy vyšších představených, navzájem prohlásil, že za nimi (obžalovanými) stojí celá masa dělnictva a všechno vojsko, a že neručí (S.) za to, že by došlo k demonstraci, kdyby četníci zbraní neodevzdali. Ve výrocích S-a ve spojení se situací, kterou označuje rozsudek jako tak hroživou, že se bylo skutečně obávati něčeho podobného, což naznačoval, čím vyhrožoval svými výroky obžalovaný S., spatřuje nalézací soud pohružku a tedy násilí, kterým četnictvu kladen byl odpor, spocívacíci v jeho odzbrojení; ony čtyry obžalované pak činí za jednání S-a i za jeho výsledek spolupodvodnými, vycházejí z úvahy, věcně i právně odůvodněné, že takto byli vědomě spoličinnými na skutku protizákonném, směřujícím proti vrchnosti, totiž na sročení, které mělo za účel, aby bylo odzbrojeno četnictvo a aby takto vrchnosti násilím byl kladen odpor. Tím pozbývá vší podstaty i výtky, činěná rozsudku zmateční stížností v ten smysl, že rozsudek nezjišťuje, v jaké míře měli jmenovaní čtyři obžalovaní na trestném činu účast, pokud se týče, že rozsudek nezjišťuje, měli-li přímou účast na odzbrojování četnictva. Připomenouti sluší nanejvýš, že o Vincenci W-ovi rozsudek zvlášť zjišťuje, že na četnické stanici také ze zástupu mluvil a že jím zejména přednesena byla žádost, by četníci odevzdali S-ovi klíček kanceláře, do níž zavřeli zbraně. Kladení násilného odporu vrchnosti spatřuje rozsudek v odzbrojení četnictva, k němuž došlo dle rozsudkového zjištění tím způsobem, že se sice četnický strážmistr F. nejprve, ač měl po slovech obžalovaného S-a dojem, že nastal státní převrat, rozhodl, že zbraní nevydá, že však na konec četníci zavřeli zbraně do kanceláře, jejíž klíček na žádost obžalovaného odevzdali S-ovi, při čemž

se výslovně poukazuje na situaci, shora dle rozhodovacích důvodů rozsudku již blíže doloženou. Zavřením zbraní do kanceláře a odevzdáním klíče jednomu z obžalovaných dosaženo bylo i cíle sročení, tak že nesejde na tom, že četníci, jak na základě příslušného rozsudkového zjištění zdůrazňuje stížnost, majíce od oně kanceláře druhý klíček, použili vlastní lsti, která jim umožnila, že si po odchodu zástupu otevřeli kancelář a si zbraně zase vzali. Bezpodstatnou je tudíž námitka stížnosti, jakoby nebylo rozsudkem zjištěno, že obžalovaní nějakým způsobem mařili působnost četnické stanice nebo jí v jejím úředním jednání překáželi; námitka jest ostatně i bezpředmětna, neboť ji stížnost uplatňuje v rámci vývodů, jimiž se snaží dovoditi, že zjištěné jednání obžalovaných nezakládá ani skutkové podstaty jiného činu trestného než zločinu dle § 68 tr. zák., při čemž má patrně na zřeteli zločin dle § 76 tr. zák. Právně bezpodstatnou je konečně námitka, kterou stížnost staví v čelo svých vývodů, že o skutkové podstatě zločinu dle § 68 tr. zák. nelze v tomto případě mluvit již proto, že se vrchnost, četnictvo, chovala pasivně, kdežto dle názoru stížnosti je pojmovým předpokladem zločinu toho aktivní vystoupení vrchnosti, kterému má násilím kladen býti odpor. Tento názor je právně mylný. Úmyslem odporu ve smyslu § 68 tr. zák. může býti dle slovného znění tohoto zákonného ustanovení také, aby bylo něco vynuceno, neb aby jen jakýmkoli způsobem rušen byl veřejný pokoj. V tomto případě nemusí, v případě onom pak ani namnoze nemůže násilný odpor směřovati proti nějakému aktivnímu vystoupení vrchnosti, které na ní naopak kladením násilného odporu teprve vynuceno býti má. Tomu bylo tak i v tomto případě, v němž dle rozsudkového zjištění mělo býti četnictvo odzbrojeno, pokud se týče donuceno k odevzdání zbraní, nehledě ani k tomu, že dle rozsudkového výroku bylo cílem sročení po případě, by rušen byl veřejný pokoj a pořádek. Odpovídá tudíž skutkové podstatě zločinu dle § 68 tr. zák. i takové sročení, které směřuje k tomu, by násilím překonán byl odpor, se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předpokládaný. Správně pořadil proto nalézací soud jednání obžalovaných skutkové podstatě zločinu dle § 68, pokud se týče § 69 tr. zák. a jest odůvodněna stížnost i potud, pokud proti výroku rozsudkovému uplatňuje důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Tím stávají se bezpředmětnými vývody, jimiž stížnost dovozuje, že zjištěné jednání obžalovaných nezakládá ani skutkové podstaty jiného činu trestného, nanejvýš zločinu dle § 76 tr. zák. Vývody těmi neprovádí arcí stížnost ani důvodu zmatku dle § 281 čís. 10 tr. ř., jehož se v úvodě číselně dovolává, což ostatně sama naznačuje svým konečným návrhem, jímž se dovolává toho, by byli obžalovaní z obžaloby vůbec sprostěni. Uplatňujíc konečně v rámci oněch vývodů, jimiž provádí se odvolání co do výroku o trestu, in eventum důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 11 tr. ř., brojí stížnost proti výroku, jímž někteří obžalovaní byli uznáni za vůdce a pobuřovatele a jímž tudíž trest vyměřen byl dle první sazby § 72 tr. zák. Stížnost namítá, že v obžalovaných nelze spatřovati náčelníky nějakého hnutí, kdyžtoto dle samotného rozsudku sestávalo z pouhých 7 osob, tak že by skoro na každou osobu připadl jeden pobuřovač a náčelník. Stížnost vychází tu opět z onoho právně mylného názoru, že pojmovým předpokladem sročení jest větší množství lidí, v němž jednotlivcova individualita plně zaniká a že tedy i vůdcem, náčelníkem ve smyslu prvé věty

§ 72 tr. z. jest pouze ten, kdo vykonává, jak stížnost dále míní, psychický nátlak na velké množství lidí, na dav, a stává se jeho vůdcem. Není-li, jak shora doličeno, pojmovým předpokladem srovnání vůbec větší množství lidí, není důsledně ani podmínkou zvýšené trestnosti dle první sazby § 72 tr. zák., role náčelníka, vůdce oproti jakémusi většímu množství lidí nebo dokonce oproti davu; pak ale nesejde ani na vzájemném poměru číselného počtu vůdců a ovšem i pobuřovatelů oproti počtu ostatních účastníků srovnání. Stejně nesprávným je názor stížnosti, že pojmu náčelníka (a patrně i pobuřovatele) vyhovuje pouze psychický nátlak na množství. Stačíť naopak k pojmu pobuřování jakékoli intelektuelní působení na jiné, směřující ke kladení odporu, které se ani nemusí uskutečnit právě slovem, nýbrž i jakýmkoli jiným prostředkem, byl-li na straně pachatelově úmysl, působiti na soudruhy způsobem vzněcujícím, povzbuzujícím, zažihajícím. Ve jmenovaných třech obžalovaných shledal nalézací soud vůdce a pobuřovatele dle rozhodovacích důvodů rozsudku proto, že oni nejen první pojali rozhodnutí k trestnému činu, nýbrž že si svým jednáním vedli jako hlavy, S. že zejména převzal vědcně funkci náčelníka, že se však také ostatní stali od počátku náčelníky celého hnutí a že v ostatních spoluobžalovaných vzbudili představu a rozhodnutí k trestnému činu, na četnické stanici pak že obžalovaní S. a D. vedli hlavní slovo. Tento rozsudkový závěr nachází v příslušných skutkových zjištěních rozsudku dostatečnou oporu, tak že i námitka stížnosti, že nalézací soud při výměře trestu překročil meze své trestní pravomoci, správně řečeno hranici trestní sazby, založené na přitěžujících okolnostech, v zákoně jmenovitě uvedené, jeví se býti bezpodstatnou.

Seznamy vypracoval
Dr. BOŘIVOJ PEKÁREK,
místotajemník nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední.*)

Agrární reformy viz násilí veřejné dle § 83 tr. zák.

Amnestie: amnestovaný dřívější trestný čin nevylučuje sám o sobě podmíněného odkladu trestu č. 345,
boj zaměstnanců se zaměstnavatelem o hmotné výhody není bojem politickým; předchozí posouzení o podmínkách amnestie přísluší soudu, u něhož se nalézají spisy za účelem vyřízení opravného prostředku č. 354,
bylo-li již právoplatně rozhodnuto o návrhu na zastavení trestního řízení, nelze rozhodnouti o později podaném návrhu z důvodu jiné amnestie, aniž by rozhodnutí dřívější bylo zrušeno č. 406.

Armáda československá: ohledně příslušníků jejich platí předpis § 222 tr. zák. č. 561.

Bankovka viz padělání peněz.

Bezpečnost tělesná: viz uškození na těle.

Beztrestnost dle § 2 tr. zák. lit. c): nezakládá ji prudké hnutí mysli, vytrysknuvší z obyčejného citu lidského č. 518,
— lit. e) a lit. g), odhodlal-li se pachatel k trestnému činu na rozkaz svého představeného, by se po případě vyhnul újmě, která mu hrozila propuštěním z práce č. 457,
— lit. g): vojína, vykonávajícího v bitevní čáře rozkaz svého představeného č. 343,
překročení mezí nutné obrany č. 400,
k pojmu neодолатelného donucení č. 456,
není tu, dopustil-li se pachatel předražování, by odvrátil od sebe a své rodiny nouzi č. 460,
nelze jí přiznati tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného č. 490,
není tu, spáchal-li svědek křivou přísahu, by se vyhnul trestnímu stíhání č. 573,
pokud jí může způsobiti bída pachatelova č. 627.

Bida viz: beztrestnost.

Corpus delicti viz uškození na těle kulposní.

Četnictvo viz násilí veřejné dle § 76 tr. zák., shromáždění.

Čtení svědecké výpovědi viz svědek.

Dodatková otázka viz otázky porotcům.

Dollčné věci viz uškození na těle kulposní.

Domácnost společná (§ 189 tr. zák.) č. 413.

Doplňující zákony viz trestní zákon.

Doznání (§ 46 lit. h) tr. zák.) nemusí býti upřímné č. 528.

*) Rozhodnutí týkající se válečné lichvy včetně zásob obilí slinutých jsou pod heslem: Předražování.

Důkaz svědecký viz svědek.

— ~~znalecký~~ viz znalec.

Duševní stav obžalovaného: podmínky vyšetření č. 428, 484, podmínky opětovného vyšetření pokud se týče vyžádání dobrozdání lékařské fakulty č. 520, 529.

Důvod zmatečnosti viz zmatek.

Eventuální otázka viz otázky porotcům.

Funkcionář státního zastupitelství viz obžalobce veřejný.

Hlavní otázka viz otázky porotcům.

Hodnocení výsledků průvodních soudem nalézacím nesmí se zvrhnouti v čírou libovůli č. 417, viz též svědek, znalec.

Hojičství nemocných (§ 343 tr. zák.); těhotné osoby nejsou ještě nemocnými; k pojmu léčení č. 340.

Ideální konkurence viz souběh.

Individualisace trestného činu viz rozsudek.

Inkorporace viz přivtělené území.

Koaliční právo: a veřejné násilí dle § 98 tr. zák. č. 448, 530, 642, ke skutkové podstatě § 3 stačí prostředky zastrašovací nebo násilné vůbec č. 662.

Kolek viz padělání peněz.

Konkurence viz souběh.

Kontrolní otázka viz otázky porotcům.

Kontrolor okresní nemocenské pokladny požívá ochrany § 68 tr. zák. č. 507.

Koupě podezřelé věci: jest vzítí zřetel též na jakost koupeného předmětu č. 329, vlastnosti předmětu činu č. 440.

Krádež (§ 171 tr. zák.) lítost účinná viz tamže, podílnictví na krádeži viz tamže, přivlastnil-li si pachatel obsah zamčeného kufru, jenž mu byl svěřen č. 326,

← spolupachatelství či spoluvina (§ 5 tr. zák.) č. 360, či zatajení nálezu č. 380,

osoba, z jejíhož držení byla věc odňata, může býti rozdílnou od osoby, jež bylo krádeží poškozena č. 402, přisvojil-li si prodavač v krámkě peněz, jež stržil za prodané zboží č. 411,

vypadly-li věci za dopravy z vagonu č. 430,

pojem »vzetí z držby« č. 542,

pokud sem spadá seškrabování pryskyřice z lesních stromů č. 549, lhotejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zdalí se věcí obohatí č. 552, bankovek opatřených padělanými kolky č. 562,

pokud jest trestným manžel, odděleně žijící, jenž přisvojil si proti vůli manželky plodiny z jejího pole č. 565,

zadržel-li si správce lesa peněz za dřevo, k jehož prodeji nebyl oprávněn č. 583.

není třeba, by škoda, způsobená odnětím věci, byla trvalou č. 589, jest třeba, by pachatel věděl, že odcizená věc jest věcí cizí č. 655, ustanovení § 525 vztahuje se pouze na přestupek, nikoliv na zločin krádeže č. 434,

dle § 174 II. a) tr. zák.: netřeba, by úmysl každého spolupachatele směřoval k jeho osobnímu prospěchu č. 370,

rozsah zodpovědnosti každého ze spoluzlodějí č. 475,

dle § 174 odst. II. lit. c) tr. zák.: obsahem zamčeného kufru č. 326,

dle § 174 odst. II. lit. d) tr. zák.: zahájení lesa musí skutečně přikázeti pachateli, by se nedostal do držby dříví č. 470,

dle § 175 odst. I. lit. b) tr. zák.: bylo-li odňato uhlí z lokomotivy za provozu pokud se týče zásob, jimiž stroj byl vytápěn č. 589,

dle § 176 odst. II. lit. a) tr. zák.: dřívější odsouzení kvalifikuje pozdější čin i po té, když uplynutím doby pomínující následky odsouzení uvedené v zák. č. 131/1867 ř. zák. č. 510,

dle § 176 odst. II. lit. b) a c) tr. zák.: lhotejno, zda službodárce nebo zaměstnavatel jest osobou fysickou či osobou právnickou č. 402,

dle § 176 odst. II. lit. c) tr. zák.: nevyhledává se, by byl pachatel na práci zjednan přímo a bezprostředně poškozeným č. 338,

dle § 179 tr. zák.: »obzvláštní násilnost« rozumí se pouze násilí na věcech č. 647,

v rodině (§ 189, 463 tr. zák.): domácnost jest společnou, dokud společenství fakticky trvá, byť i bylo dočasně přerušováno č. 413.

Křivé svědectví viz podvod dle § 199 a) tr. zák.

Kulposní ublížení na těle viz uškození na těle.

Léčení (§ 343 tr. zák.): pojem č. 340.

Legie: velitel jich není orgánem vlády ve smyslu § 300 tr. zák., požívá však ochrany čl. IV. novely z r. 1862 č. 522, zařazení do legie má účinky vykonané vojenské přísahy č. 604.

Lehké ublížení na těle viz uškození na těle.

Les viz krádež dle § 174 odst. II. lit. d) tr. zák.

Lesní pých viz pých.

— **orgán** viz úředník veřejný ve smyslu § 101 odst. 2 tr. zákona.

Lhůta §u 221 tr. ř.: jest ji zachovati pouze, pokud jde o první hlavní přelíčení č. 412.

Listiny dle § 252 odst. 2 tr. ř.: jsou jimi i protokoly o domovní prohlídce finančními úřady č. 355.

Lítost účinná: k pojmu »vědomostí vrchnosti« č. 379, 573,

narovnání ve smyslu § 188 tr. zák. musí uzavřít sám pachatel, byť i byl nesvéprávným č. 429,

nepřichází v úvahu, jde-li o zločin zneužití moc. úřední č. 580, starosta obce není vždy »vrchností«; rozhodno, kdy se stalo ujednání o náhradě škody; lhotejno, kdy bylo schváleno, zřízena zástava, komu náležely věci do zástavy dané č. 583,

pojem; škodu lze nahraditi po případě též prostřednictvím osoby třetí č. 665,

nepřichází v úvahu při podvodu č. 666.

Loupež či vydrápení č. 439,

pokud zakládá nečinná přítomnost spolupachatelství č. 441.

Manžel, jenž si přisvojil plody z pole manželky, odděleně žijící čís. 565, poškodivší zlomyslně věci přinesené manželkou věnem čís. 554.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.) skutková podstata § 1 nepředpokládá, by věřitel byl trvale poškozen čís. 447.

Městský lesní jest úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák. čís. 614.

Moniturní řízení viz řízení opravovací.

Náboženství: ke skutkové podstatě zločinu dle § 122 tr. zák. se nevyžaduje, by činem pachatelovým bylo vzbuzeno veřejné pohoršení; stačí, byl-li závadný výrok pronesen veřejně čís. 644, přečin dle § 303 tr. zák.: promlouvání o věcech politického života při úkonu náboženském; zasáhnutí do voleb. zápasu čís. 615, lhotejno, že duchovní napadl jednotlivce; uraženému není dovoleno, by na bohoslužebném místě na urážku reagoval čís. 620.

Nádraží viz násilí veřejné.

Nadržování zločincům:

dle § 214 tr. zák.: souběh s podílnictvím na krádeži čís. 377, třeba ukrývač sám přichází v úvahu jako podezřelý z hlavního činu čís. 456,

vůči § 214 tr. zák. jest předpis § 185 tr. zák. ustanovením zvláštním čís. 586,

dle § 217 tr. zák.: spadá sem jednání vězňovo, jímž umožněn byl spoluvězeňní útěk z vazby i tehdy, jednal-li pachatel též v zájmu vlastním čís. 527.

Nález věci viz podvod dle § 201 c) tr. zák.

Námítky (§ 427 tr. ř.) viz odpor.

Narovnání (§ 188 tr. zák.) viz lítost účinná.

Násilí veřejné:

dle § 76 tr. zák.: samostatná četnická stanice jest úřadem veřejným čís. 404, 416,

poštovní a nádražní úřad jsou veřejnými úřady; stačí i násilí psychické, morální čís. 416,

jest třeba, by pachatel přímo spolupůsobil čís. 438,

souběh se zločinem pozdvížení čís. 485, 561,

vynucením zbraní na četnictvu čís. 597,

vniknutím do úřadovny čís. 607,

či zločin dle § 68 tr. zák., spáchaný obsazením četnické stanice a poštovního úřadu čís. 660,

dle § 81 tr. zák.: nespadá sem »trpný odpor«; k pojmu jeho čís. 382, pochybnosti co do materiální oprávněnosti úředního výkonu neosvobozují od zodpovědnosti; ku pohrůžce se vyžaduje, by byla s to vzbuditi obavu, že pachatel vykoná hned to, čím hrozí; klacek je zbraní ve smyslu § 82 tr. zák. čís. 488,

k pojmu »nebezpečné pohrůžky« čís. 493,

pojem »násilného vztážení ruky« čís. 547,

dle § 83 tr. zák.: případ druhý může býti spáchan s více sebranými lidmi i pachatelem neozbrojeným; vpád nemusí býti násilný, stačí, bylo-li na osobě spáchano násilí psychické čís. 392,

pojem »násilného vpádu« čís. 408, 528,

pojem původce ve smyslu § 84 tr. zák. čís. 408,

prohlášením pachatele, že velkostatek jest dělnictvem zabrán čís. 427,

není třeba, by vpád stal se za skutečného přemožení překážek, týsickou námahou čís. 486,

stačí odněti dispozice vlastníku ohledně nemovitého statku, ať se zabírající skutečně držby ujali čili nic; není třeba, by násilí bylo na osobě skutečně vykonáno čís. 492,

pojem »shromáždění více osob« a »násilí«; poměr k § 98 tr. zák. čís. 526,

i výhrůžka může býti násilím, ochrana vztahuje se i na místnosti přístupné širokému kruhu zájemníků čís. 535,

spadá sem i vstup zaměstnanců do kanceláře, nestal-li se ani v záležitostech pracovních ani »služebních«; pojem »lidí domácích«; »násilím« jest též násilí psychické čís. 579,

pokus či pouhé jednání přípravné čís. 599,

vniknutí do úřadovny čís. 607,

souběh se zločiny dle §§ 85 a 98 b) tr. zák. čís. 632,

pojem »násilí na věcech«; pojem »vniknutí« ve smyslu druhého případu čís. 645,

pojem »vrchnost« čís. 655,

dorozumění spolupachatelů; »násilný vpád« jest předpokladem pouze při zločinu dle první věty čís. 658,

nespadá sem výzva k vlastníku, honičímú na vlastním pozemku, k odevzdání zbraně čís. 659,

souběh se zločinem dle § 98 b) tr. zák. čís. 660,

lhotejno, že pachatelé chtěli zabráním velkostatku provéstí agrární reformy čís. 671,

pro pojem spolupachatelů jest lhotejno, zda někteří z vniknuvších chovali se činně, jiní trpně; »nebezpečnost« vyhrůžky čís. 672,

dle § 85 tr. zák.: pojem pachatele čís. 446,

spáchané manželé na věcech, přinesených manželkou věnem čís. 554,

souběh se zločinem dle § 83 tr. zák. čís. 632,

dle § 87 tr. zák.: trestová sazba první věty § 88 tr. zák. jest jednoznačná čís. 471,

nevyžaduje se delší přípravy; stačí i okamžité rozhodnutí subjektivní stránka činu čís. 472,

stačí, vytvořil-li pachatel úmyslným jednáním stav, jenž zavdává příčinu k obavám, že bude míti v zápětí následky, vytyčené v § 85 lit. b) tr. zák. čís. 491,

pokud jest vyvolání stávky »nebezpečím« čís. 553,

lhotejno, zda ohrožený neměl za to, že čin pachatelův jest s to, přivoditi nebezpečí; stačí i pouhá nedbalost pachatele čís. 607,

stačí vědomí pachatele, že svou činností způsobuje nebezpečí čís. 642,

dle § 93 tr. zák.: pokud jest trestným i jinak oprávněné omezení osobní svobody; výhrůžka vůči osobě, jejíž osobní svoboda byla omezena, nelze podřaditi kromě toho ještě pod § 98 lit. b) tr. zák. čís. 328,

vědomí pachatelovo čís. 417,

zhoršuje nebo stěžuje-li kdo stav obmezo vaného čís. 607,

dokonáno tím, že byla odňata možnost, místo opustiti; uzavření v místnosti krátce trvajících čís. 631,

dle § 98 tr. zák.: poměr k § 83 tr. zák. čís. 526,

a činy trestné dle zákona koalicičního (o útisku) čís. 448, 530, 642, chráněna jsou pouze jednání nebo opomenutí právně závazná; sem

náleží zadržení osoby podezřelé z trestného činu č. 566, vyžaduje násilí nebo pohrůzku, která aspoň nepřímou směřuje proti osobě donucované č. 662,

lit. a) či loupež č. 439,

- lit. b) nelze sem podřadit výhrůzku vůči osobě, jejíž osobní svoboda byla omezena č. 328, vyhrůzka zastavením práce a stávkou; pokud sem spadá vyhrůzka jednáním, jež jest samo o sobě právně přípustným č. 423, lhotejno, že ohrožený dle svého udání neměl z vyhrůzky strach č. 448, není třeba, by vyhrůzka důvodnou obavu skutečně vzbudila č. 494, pokud není odůvodněnou stávkou; spadají sem i případy, kdy má být zasažena majetek, jež jest pod ochranou toho, na němž se určitý úkon nebo opomenutí vynucuje č. 522, vyhrůzka nemusí býti pronesena přímo k ohroženému; stačí, byla-li pronesena v úmyslu, by byla ohroženým slyšena č. 553, vyhrožování stávkou v době jarní setby a zastavením krmení dobytka č. 558, nevyhledává se, by ve vyhrůzce bylo zlo, kterým hrozeno, určitě vyjádřeno č. 608, vyhrůzka udáním pro služební poklesek č. 621, souběh se zločinem dle § 83 tr. zák. č. 632, 660, pokud postačí vyhrůzka zlem, jež má být uvedeno ve skutek osobou od pachatele rozdílnou; lhotejno, zda projevu pachatelovu odpovídá vnitřní jeho úmysl č. 663, dle § 99 tr. zák.: vyhrožování zlým nakládáním dle § 496 či dle § 99 tr. zák. č. 474, při posuzování ústní vyhrůzky není rozhodným pouze její slovné znění č. 640.

Nastoupení trestu viz opravné prostředky.

Návodce či pachatel č. 446.

Navrácení v předešlý stav (§ 364 tr. ř.); byla-li zmeškána lhůta ku provedení opravného prostředku č. 390, pojem překážky č. 390, 454, 630.

Návrh dle § 263 tr. ř. viz výhrada stíhání.

Nedbalost (§ 335 tr. zák.): pojem č. 653, viz též uškození na těle.

Neodolatelné donucení: pojem č. 456, jinak viz beztrestnost.

Nutná obrana viz beztrestnost.

Obhájce: z úřední moci nezřizuje se v případech jinak porotních, zastavena-li činnost poroty č. 363, i v řízení zrušovacím může jich míti obžalovaný více, nemůže však býti překročen počet spisů, zákonem určený č. 533, zavinění jeho kanceláře co do překročení lhůty k opravnému prostředku č. 390, 454, 630.

Obec: podává-li obžalobu, musí plná moc jejího právního zástupce vyhovovatí druhému odstavci § 55 obec. zřiz. pro Čechy č. 657.

Obeslání: ku hlavnímu přeměnění, pokud nezakládá záměna jména strany zmatečnost č. 509.

Obmezování osobní svobody viz násilí veřejné dle § 93 tr. zák.

Obrana nutná viz beztrestnost dle § 2 g) tr. zák.

Obžalobce soukromý: jež vede sám svou věc; pokud mu přísluší náhrada útrat č. 468.

Obžalobce veřejný: není v řízení přestupkovém povinen, by učinil návrh ve smyslu § 263 tr. ř. č. 397 viz též státní zástupce, výhrada stíhání (§ 263 tr. ř.).

Obžalovaný: nemusí být zpraven o tom, že pro odročené porotní řízení nastala změna soudního sboru č. 415, viz též obhájce, zmatečná stížnost.

Oddíl pracovní: zákon ze dne 18. března 1921, č. 129 sb. z. a n. nevztahuje se na činy, spáchané před jeho působností č. 503.

Odklad trestu podmíněný (zákon ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. z. a n.): pokud jest ho použití při odsouzení pro válečnou lichvu č. 327,

není vyloučen, byl-li dřívější trestní čin amnestován č. 345,

význam dobrého dojmu, doznání a zachovalosti pachatele č. 357, třebaš byl povolen, dlužno uveřejniti náleží o odsouzení pro válečnou lichvu č. 359,

zmatek dle § 281 č. 11 tr. ř., určena-li zkušební doba příliš krátce č. 372,

použití úvah, jež vedly soud při dřívějším odsouzení ku povolení odkladu, i při odsouzení pozdějším č. 422,

byl-li čin spáchan z pohnutek politických č. 427, 479,

pokud nelze ho navrhnouti, nabyt-li odsuzující rozsudek právní moci; dodatečné povolení nevztahuje se na rozsudky vynesené po 28. říjnu 1919 č. 44,

zapírání obžalovaného samo o sobě nebrání ještě jeho povolení č. 483,

nelze ho použití při odsouzení pro správní přestupek č. 513,

k pojmu »zadostiučinění« č. 515, 602.

— vztahuje se též na výrok, jímž byl odsouzený vypovězen z oblasti republiky Československé č. 516,

jest zásadně vyloučen, jde-li o železniční krádeže spáchané železničními zřízenci č. 542,

nelze omeziti pouze na trest hlavní č. 602,

je-li výrok zmatečným, lze použití ustanovení § 5 zák. č. 3 ř. zák. z r. 1878 č. 638,

zákon č. sb. 129/1921 nepůsobí zpět na trestné činy, jež spáchané byly před tím, než-li počal působiti č. 638,

pro použití § 9 zák. č. sb. 129/1921 jest rozhodnou doba spáchaní skutku, nikoliv, vynesení rozsudku č. 673.

Odpor (dle § 427 tr. ř.): uznává formální přípustnost rozsudku, ale omlouvá neúčast obžalovaného č. 365,

rozhodne o něm vrchní zemský soud, byla-li současně podaná zmatečná stížnost zrušovacím soudem jako opožděná odmítnuta č. 373, viz též prostředky opravné.

Odvolání: rozhodne o něm vrchní zemský soud, byla-li současně podaná zmatečná stížnost zrušovacím soudem jako opožděná odmítnuta č. 373,

spojeno-li se zmatečnou stížností, dlužno je vyříditi zrušovacímu soudu i tehdy, zavrhně-li zmatečnou stížnost dle § 4 č. 1. a § 1 č. 1 a 2 novely č. 3 ř. zák. na rok 1878 č. 482,

pokud nepřipustno do uveřejnění rozsudku o trestním činu lichve č. 506,

viz též prostředky opravné.

Ochrana veřejného úředníka viz úředník veřejný.

Okolnost přítěžující viz přítěžující okolnost.

Opilost (§ 523 tr. zák.): stačí i nahodilá č. 376, kdy lze uložit tuhé vězení č. 541.

Opravné prostředky viz prostředky opravné.

Opravitel viz řízení opravovací.

Otázky porotcům: forma otázek č. 415,

otázka dodatková: o přičetnosti č. 415,

podmínky, by byla dána č. 490,

— eventuální: náležitost č. 415,

pokud lze ji dáti za totožnosti skutkového děje č. 647,

— hlavní: nemusí se krýt s obžalobou č. 415,

stačí individualisace skutku, specialisace není třeba; pojetí skutků do otázek, jichž spoluobžalovaný sice sám nepředevzal, za něž však dle zásad o spolupachatelství jest spoluzodpovědným č. 439, stačí, byly-li okolnosti, zakládající vyšší trestnost, pojaty do otázky hlavní, není třeba by byla porotcům v tomto směru dána otázka dodatková č. 550,

— kontrolní: soud není povinen ji dáti č. 415.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, č. 269 sb. z. a n.):

činnost toho, jemuž hlavní pachatel nabídl bankovku, opatřenou nepravým kolmem, by ji za odměnu proměnil, jest pouze spoluvinnou činu, jímž byl hlavní pachatel uznán vinným č. 384, bankovkový kolek jest postaven na roveň penězům; § 5 nevyhledává, by padělané kolky byly přenechávány za účelem padělání peněz č. 654

— potraviny viz potraviny.

Pachatel či návodce č. 442.

Piná moc obce viz obec.

Pobuřování (§ 72 tr. zák.): spadají sem i činnosti, jež zahrnuje návod ve smyslu § 5 tr. zák. č. 451, viz též násilí veřejné, pozdvížení.

Podezřelá koupě viz koupě podezřelá.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.): souběh se zločinem dle § 214 tr. zák. č. 377,

ukryl-li pachatel při domovní prohlídce věci, pocházející z krádeže, by je pro sebe uchránil č. 378,

pojem »ukrývání« a »převezení na se« č. 386,

pouhé trpné chování se pachatelovo nestačí; pokud prospívá dolus superveniens; není třeba, by podílník měl zjištěného úmyslu; vůči všeobecnému ustanovení § 214 tr. zák., jest předpis § 185 tr. zák. předpisem zvláštním č. 586,

po stránce subjektivní nestačí vědomí pachatele, že se věc do držení toho, od něhož jí nabyl, nedostala způsobem poctivým č. 606, dle § 186 a) tr. zák.: rozhodnou jest hodnota věcí odcizených, nikoli hodnota věcí, jež podílník na sebe převedl č. 588.

Podloudný vývoz viz vývoz podloudný.

Podmíněný odklad trestu viz odklad trestu.

Podněcovatel (§ 71 tr. zák.): pojem č. 428.

Podvod (§ 197 tr. zák.): není třeba, by osoba, v omyl uvedená, byla totožnou s osobou poškozenou č. 352,

— a pletichy č. 356,

nelze spatřovati v tom, že bylo žalováno, třebaš listivě, na plnění nároku, jehož se byl žalobce před tím výslovně vzdal č. 383.

trestnost pokusu vyloučena jen tehdy, byl-li podniknut prostředkem zcela a bezvýjimečně nezpůsobilým č. 396,

nespadá sem šálivé jednání, třebaš z něho povstala škoda, není-li prokázán úmysl, poškodit někoho č. 505,

není škodou na majetku, měl-li býti ten, kdo byl uveden v omyl, zkrácen pouze o neoprávněný zisk č. 519,

souběh s přečinem řetězového obchodu č. 548,

bylo-li dosaženo přijetí do československé armády v určité hodnosti listivým předstíráním hodnosti v bývalé armádě rakouské č. 624,

neoprávněným bráním vyživovacích příspěvků č. 666,

dle § 199 lit. a) tr. zák.: lhotejno, mohl-li býti svědek volán k zodpovědnosti úřadem politickým pro jiný delikt; do kdy lze opravit výpověď č. 431,

pojem »ucházení se« č. 639,

dle § 199 lit. c) tr. zák.: neposkytnutím předstíraného přívazku není kupitel ve svých právech poškozen č. 611,

náležitosti subjektivní stránky č. 617,

dle § 199 lit. d) tr. zák.: a přestupek dle § 320 lit. f) tr. zák. č. 358,

byly-li padělanými razítka orazítkovány odběrné cukerní listky a nakoupen za ně cukr č. 590,

dle § 201 lit. c) tr. zák.: jde o krádež, přivlastnil-li si pachatel věc uvnitř ohrazeného obvodu, jenž náleží poškozenému č. 380,

nestává se krádeží, zvěděl-li pachatel po nález, komu nalezená věc náleží č. 536.

Pohnutky politické nejsou všeobecně pohnutkami nízkými a nečestnými č. 423, 479,

a povolení podmínečného odkladu trestu č. 427, 479.

Pokus: trestnost vyloučena jen tehdy, byl-li podniknut prostředkem zcela a bezvýjimečně nezpůsobilým č. 396,

či jedním přípravným č. 450, 500, 599,

zůstalo-li při pokusu, nelze přiznatí polehčující okolnosti, že nepovstala škoda č. 450,

náležitosti po subjektivní stránce č. 622.

Politické pohnutky viz pohnutky.

Porota: otázky viz tamže, řízení opravovací viz tamže, zmatky viz tamže,

odročení líčení č. 415,

ochuravěl-li porotce, rozhoduje předseda o sprostění a náhradě za něho č. 415,

neznalost jazyková porotců č. 514,

pokud nesprávné právní poučení předsedovo zakládá zmatek dle č. 8 § 344 tr. ř. č. 514,

doba, po kterou má býti činnost jich zastavena, nemusí býti určena ve vládním nařízení vyslovujícím zastavení; účinnost zastavení není podmíněna tím, by je vláda neprodleně předložila Národnímu shromáždění č. 539.

Poradatel viz shromáždění.

Posudek znalecký: odborné vědomosti přísedícího lichevního soudu ho ne-nahrávají č. 576,

viz též znalec.

Poškození cizího majetku zlomyslné viz násilí veřejné dle § 85 tr. zák.

— tělesné viz uškození na těle.

Pošta viz násilí veřejné, pozdvižení.

Potraviný: zákon č. 89 ř. zák. z r. 1897 nepozbyl za války účinnosti č. 346.

Poučení porotců viz porota.

Pozdvižení (§ 68 tr. zák.): předpokládá činné vystoupení vrchnosti, již má být kladen odpor č. 404, k pojmu »podněcovatele a náčelníka« ve smyslu § 71 tr. zák. č. 428, nevyhledává se zvláštní předchozí nebo dodatečné úmluvy pachatelů, násilí může být spácháno i výhrůzkami, sročení a jeho trvání není odvislo od toho, zda dosud trvá určitý služební výkon úředních orgánů č. 435, spadá sem i činnost, směřující k tomu, by násilím překonán byl odpor se strany vrchnosti, proti níž útok čelí, teprve očekávaný neb i jen předvídaný; pojem pobuřování (§ 72 tr. zák.) č. 451, pojem sročení č. 462, k pojmu »pobuřovatele a náčelníka« a k pojmu »odporu proti osobám vrchnostenským a strážím« ve smyslu § 70 tr. zák. č. 485, pojem »vrchnostenských osob« ve smyslu § 70 tr. zák. č. 487, pobuřování může se státi též vlastním příkladem; lhotejno, že se minulo s účinkem; setrvání v odporu, pojem odporu; souběh se zločinem dle § 76 tr. zák. a § 222 tr. zák. č. 561, spolupachatelství či spoluvina, zúčastnil-li se kdo pozdvižení v místě, rozdílném od místa, kde ku pozdvižení došlo č. 600, vniknutím do úřadovny; není třeba předchozí úmluvy pachatelů aniž úmyslu jich vykonati násilí ani násilí fyzické č. 607, obsazením četnické stanice a poštovního úřadu č. 660, »více osobami« nemíní se značnější množství; k pojmu pachatele; není třeba, by odpor směřoval proti aktivnímu vystoupení vrchnosti; pojem náčelníka (§ 72 tr. zák.), pobuřovatel může působiti i pouze psychicky č. 674.

Pracovní oddíl viz oddíl pracovní.

Praha: včasnost podání opravného prostředku do rozsudku zemského trestního soudu č. 567.

Promlčení: trestních činů válečné lichvy č. 635, zavedením trestního stíhání pro jeden ze sbíhajících se trestných činů nepřerušuje se promlčení ostatních; spáchání nového trestného činu č. 652.

Propadnutí zboží viz předražování, vývoz podloudný.

Prostředky opravné: možno po doručení vyžádaného opisu rozsudku provésti znovu nebo podrobněji, třeba již v opovědi naznačeny jednotlivé důvody č. 374,

posouzení včasnosti podání do rozsudku zemského trestního soudu v Praze č. 567,

nastoupením trestu vzdal se jich obžalovaný, ač je byl ohlásil č. 669,

viz též odvolání, zmateční stížnost.

Protokol: o domovní prohlídce finančními orgány patří k »listinám« ve smyslu § 252, odstavec druhý tr. ř. č. 355.

Provedení opravného prostředku viz prostředky opravné.

Provisorní úředník viz zneužití moci úřední.

Pryskyřice: pokud jest seškrabování její se stromů pouhým lesním pýchem a pokud jest krádeží č. 549.

Předchozí řízení (ve smyslu § 247 tr. ř.) č. 596.

Předražování:

1. Cís. nařízení ze dne 21. srpna 1916, č. 261 ř. zák.

Řetězový obchod (§ 21 č. 2): úmysl na straně pachatelově musí býti již v době nákupu předmětu potřeby; vědomost spoluvinníka č. 331.

2. Cís. nařízení ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. zák.

Automobilové pneumatiky jsou předměty potřeby č. 610.

Ceny běžné: nepřicházejí vůbec v úvahu při posouzení, zda požadovaná cena je přemrštěna č. 637.

Dulcin jest předmětem potřeby č. 339.

Kompensační uhlí: řetězový obchod č. 388.

Kráms viz předměty potřeby.

Kůže: předmětem pletich č. 418.

Nakupovač z úředního příkazu č. 391.

Odstánění obilí: není jím ještě nákup nakupovačem za účelem další jeho dodávky č. 603.

Peníze: nejsou předměty potřeby č. 459.

Pletichy: či pouhý administrativní přestupek dle §§ 8 a 9 nař. č. sb. 94/1919 č. 335,

nerozhodno, v jaké roli a v kterém období se pachatel vmísil; poměr ku stíhání dle nař. č. sb. 302/1918 č. 347,

nakupováno-li z úředního příkazu č. 391,

spáchané podloudným obchodem kožemi č. 418,

podloudným vývozem předmětů potřeby do ciziny č. 421,

prodal-li pachatel pouze z ochoty předměty potřeby, jež koupil původně pro sebe; subjektivní stránka činu č. 544,

mohou býti spáchány nejen obchodem, nýbrž každým nekalým, ne-reelním jednáním, byť jednalo se o jednání ojedinelé č. 574,

prodává-li kdo v cizině za přemrštěné ceny zboží, nakoupené v tu-zemsku č. 627.

Prodejní cena: lze ji též uznati za cenu přemrštěnou č. 419.

Promlčení: platí lhůty § 532 tr. zák. č. 635.

Přečin dle § 23 č. 4 jest vůči ostatním trestným činům povahy podpurné č. 577.

Předměty potřeby: dulcin č. 339,

krámské zařízení; nespadá sem úplatné postoupení výdělečné možnosti pokud se týče úplatný postup najatých obchodních místností č. 532,

automobilové pneumatiky č. 610,

nejsou jimi peníze č. 459.

Předražování (§ 20): každé jednání proti lichevním předpisům jest nejprve posuzovati z tohoto hlediska č. 419,

nedopouští se ten, kdo požaduje přemrštěnou cenu za předmět potřeby, prodaný do ciziny č. 421,

(§ 20 č. 2 lit. a): lhotejno, kdy došlo k dřívějšímu odsouzení č. 635,

(§ 20 č. 2 lit. b): každému z pachatelů lze přičítati pouze ten zisk, který vzešel nebo jehož mělo býti dosaženo z jeho trestné činnosti č. 339,

rozhoduje skutečný zisk č. 425,

lhotejno, zda kupitel je boháčem č. 610.

Přemrštěnost cen: nepřicházejí v úvahu ceny běžné čís. 637.
 Přepřeláčení cen (§ 21): není třeba, by ten, komu svědčila nabídka, měl zboží pohotově a by skutečně došlo k uzavření obchodu čís. 330, spadá sem pouze zcizení úplatné čís. 603.
 Řetězový obchod: kompenzačním uhlím čís. 388.
 Uhlí kompenzační: řetězový obchod čís. 388.
 Zatajování zásob: byl-li soupis nařízen okresní politickou správou ku přímému poukazu ministerstva čís. 366.
 Zcizení ve smyslu § 21: rozumí se jím pouze zcizení úplatné čís. 603.
 Zisk pachatelů viz předražování (§ 20 čís. 2 b).

3. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.

Lichevní soud: jest povinen uvést důvody a úvahy (§ 18) čís. 336, význam předpisu § 18 čís. 398, pokud lze použití odborných vědomostí přisedících čís. 455, postup, vyšlo-li na jevo, že jde o pouhý správní přestupek čís. 481, 513, 605, přisedícím nemůže býti ten, na něhož podána byla obžaloba pro lichvu čís. 613.

4. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Aspirin: řetězový obchod jím čís. 546.
 Byt: postoupení jeho s nabytkem za přemrštěnou cenu zakládá sice skutkovou podstatu přímého předražování, nikoliv však nezbytně též přečinu pletich čís. 453.
 Cena obvyklá viz přepláčení cen.
 — přemrštěná viz přepláčení cen, předražování.
 Cizozemský tabák: pletichy jím čís. 651.
 Cukr: veškeré hospodaření jím je podrobena vlivu státní správy čís. 572, 609.
 Dodávková povinnost (§ 3): stačí vědomé zavinění pachatelovo, že nemohl své povinnosti dostáti; porušení vůči státu ohledně určitého předmětu potřeby nelze napravití možností přispěti státu při uspokojování veřejné potřeby jiné čís. 369, zemědělec jest oprávněn, by kryl předem svou vlastní potřebu ve výměře úředně stanovené a teprve ze zbytků obilí splnil předepsanou dodávku obilnin čís. 511.
 Exportní zboží: pokud podléhá předpisům o předražování čís. 387.
 Komisionář: může se proviníti řetězovým obchodem čís. 559.
 Kompenzační vývoz předmětů potřeby do ciziny čís. 649.
 Mák: pletichy pokoutným obchodováním jím čís. 628.
 Motor: předmět potřeby čís. 497.
 Mýdlo: pletichy pokoutným obchodováním jím čís. 634.
 Nákup zboží (§ 11 čís. 3): jež delšího uschování nesnese čís. 324.
 Obmezení prodeje (§ 12): nestačí, že prodatel vyhradil předmět potřeby pro staré odběratele čís. 351, poměr k § 13 čís. 403, stačí, že předmět potřeby byl ukrýván a uschován k vůli prodeji pod rukou jen některým zákazníkům; třebaš nikoliv v úmyslu, by byly zvýšeny ceny čís. 538, není tu, děl-li se prodej v krámě veřejně, aniž by byli kupci vybíráni čís. 578.
 Obvyklá cena viz přepláčení cen.

Odepření prodeje (§ 13): poměr k § 12 lich. zák. a k § 482 tr. zák.: není obmezeno na předměty denní potřeby a vztahuje se i na případy, kdy nakupuje nespotebitel čís. 403, lhotejno, že pachatel sám musel koupiti předměty jiné a že odběratelé byli se způsobem prodeje srozuměni; může se ho dopustiti i komisionář čís. 636.

Odklad trestu podmínečný: pokud jest ho použití čís. 327.

Ohlášení zásob obilí a mlýnských výrobků čís. 342, viz též zatajení zásob.

Peníze: nejsou předměty potřeby čís. 364, 557.

Pletichy: pojem čís. 327,

třebaš skutek spadá též pod hledisko účasti na zločinu podvodu čís. 356,

třebaš ujednán obchod »nezávazně« čís. 375,

mohou býti spáchány i ohledně zboží, jež jest ve volném obchodě čís. 387,

pokud sem spadá obchod režijním uhlím železničních zaměstnanců čís. 405, 478,

není třeba, by děly se tajně čís. 436,

postoupen-li byt s nabytkem čís. 453,

projevuje-li se neobvyklá úsluha nebo ochota vůči osobě, jež jest s pachatelem v obchodním spojení čís. 455,

lhotejno, měl-li pachatel úmysl stupňovati cenu a byl-li vsunutím se jeho zdržován přechod mouky z výroby do spotřeby čili nic čís. 502,

může se jich dopustiti i služebník prodatelův, třebaš neměl sám z prodeje zisku čís. 545.

nelze ještě spatřovati v tom, že někdo za jiného věc prodával nebo byl při prodeji nápomocen méně zkušenému čís. 555,

pachatelem jest i ten, kdo určil ceny v zastoupení druhého čís. 578, podloudným obchodováním cukrem čís. 572, 609,

— — — líhem čís. 578,

— — — mákem čís. 628,

— — — mýdlem čís. 634,

— — — cizozemským tabákem čís. 651,

není třeba, by pletichářské jednání bylo předsevzato opětovně čís. 587,

nedostatek živnostenského povolení k obchodování sám o sobě je ještě nezakládá čís. 592,

stačí již způsobilost, stupňovati cenu i jen toho množství zboží, jímž pokoutně obchodováno, podloudný vývoz cukru a vajec do ciziny čís. 609,

spáchané vývozem dobytka nebo masa z jednoho okresu do druhého čís. 616,

byla-li vymíněna neoprávněná provise, třebaš k uskutečnění jednání nedošlo a provise nebyla vyplacena čís. 650,

spadá sem též pokoutný nákup tabáku k tomu, by ho bylo použito jako úplaty za služby čís. 664.

Počítací stroje: předměty potřeby čís. 477.

Porušení dodávkové povinnosti viz dodávková povinnost.

Pořizovací náklady viz přemrštěnost ceny.

Prodej pod rukou (§ 12) viz obmezení prodeje.

Propadnutí zabavených předmětů: výzok lze brát v odpor pouze odvoláním č. 372, lhotejno, zda náleží pachatel č. 401.

Provise viz pletichy.

Předměty potřeby: nejsou jimi zlaté a stříbrné šperky a peníze č. 364, 557, není jimi byt a užívací právo k němu č. 453, náleží sem tabák č. 371, 587, cizozemský tabák č. 651, počítačí stroje č. 477, motor pro pohon strojnho zařízení živnostenské dílny č. 497.

Předražování (§ 7): pokud jde o exportní zboží č. 387, přímým pachatelem jest i ten, kdo nemá z něho prázdného zisků; dokonání činu č. 414,

jest spácháno již vývěsem přemrštěné ceny č. 436, postoupení bytů s nábytkem č. 453, může se ho dopustiti i služebník prodatelův, třeba neměl sám z prodeje zisku č. 545, lze spáchat i tím, že byly za nedostatku drobných peněz na placenou bankovku dány jako přeplatek zpět předměty potřeby v přemrštěné ceně č. 575, hostinský není oprávněn, by překročil nejvyšší cenu piva z důvodu, že poskytl bez úplaty vyhrazenou místnost č. 582,

— zločinná kvalifikace jest zde i tehdy, byl-li pachatel potrestán před tím pro přečin dle § 11 č. 4 lich. zák. č. 595, lhotejno, že požadovatel přemrštěné ceny jednal z návodu a v zájmu jiné osoby č. 612, dle odstavce 3.: stalo-li se předchozí odsouzení dle dřívějších předpisů o předražování; lhotejno, zda byla podána žádost za obnovu č. 626, viz též přemrštěnost ceny, zisk pachatelův.

Překročení nejvyšších cen (§ 6): nelze přihlížeti k cenám nabývacím č. 394, viz též správní přestupek.

Přemrštěnost ceny (§ 7): stačí objektivní č. 324, za pokoutně zcizené obilí č. 367, lhotejno, že ten který kupitel byl s cenou spokojen č. 368, předpis § 18 zák. č. sb. 567/1919 jest rázu čistě procesuálního č. 398, směrné ceny dlužno zachovati i při prodeji nápojů v nevěstinci č. 480, není za ni zodpověden ten, jenž předmět potřeby pro jiného teprve odjinud opatřil nebo jinému přenechal ze zásob pro sebe zjednaných č. 523, pro posouzení její nejsou výlučně směrodatny pořizovací náklady č. 537, ani tehdy, nakoupil-li prodatel za neobvykle nízkou cenu, nemůže požadovati více, nežli činí nabývací náklady včetně hospodářsky odůvodněného zisku č. 564.

Přeplácení cen (§ 9) viz též správní přestupek: přeplatil-li pachatel vědomě a z vlastního popudu ceny, prodavači požadované, třeba cena přeplacená byla přiměřenou č. 324, dokonání činu; vědomost kupitelova o tom, že pro kupovanou věc jsou stanoveny maximální ceny, kvalifikace činu jako přečinu č. 464,

pojem ceny obvyklé č. 469, nespadá sem, koupil-li přeplácející předměty potřeby pro vlastní potřebu č. 641.

Režijní uhlí železničních zaměstnanců a pletichy č. 405, 478.

Řetězový obchod: jde-li o vývoz předmětů potřeby do ciziny č. 401, lhotejno, zda ti, jichž rukama věc prochází, jsou k právním dispozicím oprávněni č. 414, nepáše ten, kdo přepravil předměty potřeby z místa, kde jich bylo dostatek, na místo, kde se jich vůbec nedostávalo, č. 443, může se ho dopustiti i služebník prodatelův, třeba neměl sám z prodeje zisku č. 545, stačí vědomí pachatelovo, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do spotřeby stěžuje nebo zdržuje; obchod aspirinem č. 546, souběh se zločinem podvodu č. 548, spáchaný komisionářem; plnomocníka oprávněného obchodníka, jehož činností by se předmět potřeby nezdražil, nelze pokládati za všech okolností za článek neužitečný č. 559, možnost zdražení a zdržení zboží není vyloučena tím, že pachatel nemá v době činu dispozice nad zbožím, o němž jde č. 560, lhotejno, zda zboží přes právní předpisy zůstane zevně u prvního článku a jím se předá přímo článku poslednímu č. 578, nepředpokládá opětování nebo provozování po živnostensku č. 623, vyžaduje se, by pachatel byl si vědom neprospěšnosti svého jednání č. 656,

zločinná kvalifikace (druhý případ) splněna pouze tehdy, odpýkal-li si pachatel trest přisouzený mu za dřívější čin č. 667.

Směrné ceny viz přemrštěnost cen.

Správní přestupek: zmatečnost rozsudku dle § 281 č. 9 a) tr. ř., rozhodl-li o něm soud lichevní č. 481, 513, 605, nelze použiti předpisů o podmíněném odkladu výkonu trestu č. 513,

odsouzení proň jest za všech okolností mírnější nežli odsouzení pro přestupek soudní č. 513.

Šperky stříbrné a zlaté nejsou předměty potřeby č. 364.

Tabák jest předmětem potřeby č. 371, 587,

— cizozemský: pletichy neoprávněným obchodováním jím č. 651. Uhlí režijní: a pletichy č. 405, 478.

Uveřejnění rozsudku: třeba přiznán obžalovanému podmíněný odklad trestu č. 359,

přípustným jest odvolání pouze proti způsobu uveřejnění č. 506.

Vejece: pletichy podlouhým vývozem jich č. 609.

Zatajování zásob: dle § 2 lich. zák.; trestnost zatajení, povinnost ohlásiti zásoby č. 342, dokonáno úmyslně učiněným nesprávným prohlášením č. 410, §em 44 č. 1 nař. č. sb. 520/1920 byl derogován § 2 lich. zák. č. 508, osoba, jednající v zastoupení osoby, k vysvětlení povinné, nemusí k ní býti v poměru plnomocenském č. 556.

Zisk pachatelův (§ 7): není rozhodným pro posouzení přiměřenosti ceny č. 398,

nelze vzíti v úvahu zvýšené riziko při obchodu koňmi č. 433.

Ztráta živnostenského oprávnění viz živnostenské oprávnění.

Živnostenské oprávnění: pomíjí již prohlášením oprávněného u živnostenského úřadu, že se živnosti vzdává č. 433, pokud jest vysloviti ztrátu jeho č. 538.

Překážka (§ 364 tr. ř.): není v tom, přišel-li obhájce úředník na poštu s opravným prostředkem v poslední den lhůty v čase, kdy se zásilky již nepřijímaly č. 390, nelze ji spatřovati v nedopatření obhájce kanceláře č. 454, 630.

Překročení nutné obrany č. 400.

Přerušení příčinné souvislosti č. 332.

— řízení (§ 412 tr. ř.): rovná se ve svých účincích stavu, kdy řízení trestní nemůže býti vůbec zavedeno č. 466.

Přijímání darů ve věcech úředních viz zneužití moci úřední.

Přípravné jednání či pokus č. 450, 500, 599.

Prisařina svědecká viz svědek.

— vojenská viz legie.

Prisědící lichevního soudu viz posudek znalecký.

Příslušnost: dle § 51 tr. ř.: bylo-li ku podloudnému vývozu do ciziny použito poštovní zásilky č. 501,

dle §§ 55, 56 tr. ř.: spojitost může se státi důvodem příslušnosti pouze do té doby, dokud nebyl podán spis obžalovací č. 463, nepomíjí tím, že odpadl důvod spojitosti; lze však i po té trestní věc vyloučiti a odevzdati soudu dle § 51 tr. ř. příslušnému č. 594, pokud trvá; zásady § 55 tr. ř. nelze použiti, je-li vinen bezprostřední pachatel pouze přestupkem, spoluvinník nebo účastník však zločinem nebo přečinem č. 629.

Příspěvky vyživovací viz podvod.

Přítěžující okolnost: nelze spatřovati v poškození většího kruhu spotřebitelů, je-li již zahrnuto v podstatě trestního činu č. 381, není jí služební poměr pachatelův, je-li jím již založena zločinná kvalifikace trestného činu č. 542.

Přivtělené území: zákony a nařízení čs. republiky nabyly tam působnosti teprve skutečným zabráním č. 442.

Putativní delikt: pojem č. 348.

Původce (§ 84 tr. zák.): pojem č. 408.

Pych lesní: pokud jest jím seškrabování pryskyřice z lesních stromů č. 549.

Reální konkurence viz souběh.

Rozsudek: pokud dlužno individualisovati trestný čin v odsuzujícím výroku rozsudečném č. 438, jest vynésti jediný o různých trestních udáních, týkají-li se téhož žalobního děje č. 543,

— proti nepřítomnému (§ 427 tr. ř.): odpor a zmatek dle č. 3 § 281 tr. ř. č. 365.

Rozšiřování nepravdivých zpráv (§ 308 tr. zák.) či zločin dle § 65 lit. a) č. 438.

Rušení míru domovního viz násilí veřejné dle § 83 tr. zák.

— náboženství viz náboženství.

— veřejného pokoje:

dle § 65 lit. a) tr. zák.: forma výroků č. 438, spadají sem po případě i útoky proti vládě odstouplé, má-li býti jimi popuzováno proti státní správě vůbec č. 581,

pojem »státní správa«; poměr k přečinu dle § 300 tr. zák.; pokus tohoto zločinu č. 670,

dle § 65 lit. b) tr. zák.: či pouhý přečin dle § 300 neb 305 tr.

zák.; výzva, by časopis nebyl předkládán k cenzuře; stačí vybízení k neposlušnosti proti opatřením úřadů bez ohledu na to, jakým způsobem jich nemělo býti uposlechnuto č. 522,

»veřejnost« projevu; pojem »více lidí«; lhotejno, zda ten, ke komu bylo mluveno, byl náchylným ku svodům pachatele č. 569, strhování úředních vyhlášek pokud se týče připravení plakátů k přelepení oněch; vzájemný poměr k § 65 lit. c) tr. zák. č. 668, dle § 65 lit. c) tr. zák.: kdo se ho dopouští č. 591, vzájemný poměr k § 65 lit. b) tr. zák. č. 668.

Řízení opravovací (§ 331 tr. ř.): souvisí-li spolu několik hlavních otázek, nelze je omeziti na zodpovězení jedné otázky č. 514.

Sazba trestová viz trest.

Shluknutí (§ 279 a násl. tr. zák.): »odporem« jest každá na venek projevená neposlušnost č. 449,

byla-li výzva řízena na příslušníky početně silné politické strany a pronesena vůči náhodně se shluknuvšímu davu lidu č. 341, pokud je zakládá pouhé neuposlechnutí »na oko« č. 496, pojem § 283 tr. zák.; pojem hádky dle § 284 tr. zák. č. 601, stává se jím (§ 283 tr. zák.) i nahodilý sběh většího počtu lidí, k němuž došlo původně z příčiny nezávadné, jakmile nebylo vyhověno úřední výzvě k rozchodu č. 625.

Shromáždění (zákon z dne 15. listopadu 1867, č. 135 ř. zák.) svolení k pořádání jeho lze udělit pouze výslovně č. 385, spadá sem slavnost na oko lidová, mající však pozadí politické č. 570,

pojem pořadatele č. 642, 670,

i četnické stanice jsou po případě povolány k zakazu a rozpuštění schůzí č. 646.

Schůze viz shromáždění.

Schvalování (§ 305 tr. zák.) viz vybízení.

Slavnost viz shromáždění.

Smlísto dle § 129 lit. b) tr. zák.: každé bezprávné použití těla, třeba oděného, osoby téhož pohlaví k předsevzetí úkonů, jimiž mají býti ukojeny chtíce č. 395.

Smluvní úředník viz zneužití moci úřední.

Souběh: zločinů dle §§ 68 a 76 tr. zák. č. 485,

ideální spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu s přestupkem dle § 335 tr. zák. č. 323,

ideální zločinu vyhnání cizího plodu s přečinem dle § 335 tr. zák. č. 361,

zločinu dle § 214 tr. zák. s podílnictvím na krádeži č. 377,

zločinu dle obecného trestního zákonníka s přečinem podloudného vývozu č. 409,

zločinu podvodu s přečinem řetězového obchodu č. 548,

zločinu dle § 222 tr. zák. se zločinem pozdvížení č. 561,

zločinu dle § 76 tr. zák. se zločinem pozdvížení č. 561,

zločinu dle § 83 tr. zák. se zločiny dle §§ 85 a 98 b) tr. zák. č. 632,

zločinu dle § 83 tr. zák. se zločinem dle § 98 b) tr. zák. č. 660.

Soud věcí spojitých viz příslušnost.

Soudec: zodpovědnost jeho za uškození na těle viz uškození na těle kulposní.

Soukromý obžalobce viz obžalobce soukromý.

Souvislost příčinná: přerušeni její čís. 332.

Spojitosť věcí viz příslušnosť.

Spoluvina (§ 5 tr. zák.): postačí t. zv. neurčitý úmysl čís. 473,
spoluvinník na krádeži čís. 360,
pachatel či návodce čís. 446,
spolupachatelství na podloudném vývozu čís. 585,
spoluvina či spolupachatelství na zločinu dle § 68 tr. zák. čís. 600.

Starosta obce: není vždy vrchností ve smyslu § 187 tr. zák. čís. 583.

Státní zástupce: pokud je účasten ochrany § 105 tr. zák. čís. 325,
jinak viz obžalobce veřejný.

Stav duševní viz duševní stav.

Stávka viz násilí veřejné dle §§ 87, 98 b) tr. zák.

— politická: nespadá pod § 3 koal. zák. čís. 448.

Stížnosť zmatečná viz zmatečná stížnosť.

Stráž veřejná viz úředník veřejný.

Střelná zbraň viz uškození na těle.

Svádění k zneužití moci úřední viz zneužití moci úřední.

Svádění vojína (§ 222 tr. zák.): není třeba, by výzva mířila k určitému vojínu; stačí, byla-li řízena vojínům vůbec čís. 522,
vztahuje se i na příslušníky československé armády; souběh se zločinem pozdvižení čís. 561,
není třeba, by sváděno bylo k určitému činu trestnému; svádění k porušení § 142 voj. tr. zák. čís. 670.

Svědék: vzdal-li se pro hlavní přelíčení výpovědi, možno přece přihlídnouti k jiným mimosoudním údajům jeho čís. 333,
otázku nepřipustnosti vzetí do přísahy jest posuzovati dle stavu přelíčení v době výslechu čís. 344,
připuštěním vývodního svědka předsedou před přelíčením není pre-judikováno rozhodnutí o připuštění jeho při hlavním přelíčení čís. 392,

podezřívání svědka z trestního činu, o němž má vypovídati, nestačí, by opodstatnilo vylučující důvod dle § 170 čís. 1 tr. ř. čís. 483,
byla-li výpověď toho, jehož výslech byl předseda zařídil teprve po vnesení obžaloby, přečtena při hlavním přelíčení přes odpor obžalovaného, lze proti tomu brojiti pouze z důvodu čís. 4 § 281 tr. ř. čís. 576,

tím, že projevil souhlas se spisem obžalovacím, v němž bylo navrženo čtení svědecké výpovědi, vzdal se obžalovaný práva odporovati ve hlavním přelíčení čtení této výpovědi čís. 591,
k řízení »předchozímu« ve smyslu § 247 tr. ř. dlužno počítati i hlavní přelíčení v téže věci konané, k zmatečné stížnosti dle § 261 tr. ř. zrušené čís. 596.

Šlechtictví (zákon ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n.): jest úmyslným a veřejným užíváním titulů šlechtických, byla-li poštou rozeslána svatební oznámení, obsahující šlechtické tituly rodin snoubenců čís. 633.

Tělesné poškození viz uškození na těle.

Těšínsko viz vývoz podloudný.

Tisk: pokud při činech, spáchaných obsahem tiskopisu, jest použití předpisů obecného trestního zákonníka; činnost nestává se beztrestnou tím, že úřady tiskopisu nezabavily čís. 522, 668,

§ 24 tisk. zák.: stačí i uveřejnění obsahu zabaveného tiskopisu; lhotejno, že článek byl již uveřejněn jinde; dokonán teprve uveřejněním obsahu zakázaného tiskopisu čís. 349.

Tituly šlechtické viz šlechtictví.

Totožnosť trestního činu (§ 262 tr. ř.): pojem čís. 593.

Trest: dle první věty § 88 tr. zák. jest sazbou jednotnou čís. 471.
dle § 138, druhá věta jest sazbou jednotnou čís. 550.

Trestní zákon: všeobecná ustanovení jeho platí i pro obor zákonů, trestní zákonník doplňujících čís. 568.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Údátost neodvratitelná viz překážka.

Úkon náboženský viz náboženství.

Ukrývání zločinců viz nadřívání zločincům.

Urážka na cti

dle § 312 tr. zák.: nevyžaduje kvalifikace urážek dle §§ 487 až 496 tr. zák. čís. 432,

i cesta k místu určitého služebního úkonu i cesta z místa toho jsou částí úředního výkonu čís. 435,

pokud jest již spatřovati v projevu pachatelově čís. 496,

vytýkala-li cizí osoba úředníku v úřadě, že zahálí čís. 607,

dle § 491 tr. zák.: jest činem úmyslným, byť se nevyžadoval úmysl, obžalovanému ublížiti čís. 551,

dle § 496 tr. zák.: pokud sem spadá vyhrožování zlým nakládáním čís. 474,

postačuje vědomí pachatelovo, že jde o vyhrožování zlým nakládáním, lhotejno, zda pachatel vyhrožoval svým osobním zlým nakládáním či použil-li k tomu osob třetích jako nástroje; trestný čin dle § 496 tr. zák. nelze pokládati za přečin ani ve spojení s jinými činy trestními čís. 495.

Úředník veřejný:

dle § 68 tr. zák.: ochrany nepožívají občané, již se účastní dobrovolné akce občanstva na ochranu jeho majetku čís. 328,

veřejné strážní tuzemské jest přiznati ochranu i tehdy, když úřední výkon předsevzat za hranicemi čís. 334,

náleží sem kontrolor okresní nemocenské pokladny čís. 507,

dle § 101 odst. 2 tr. zák.: jest jím městský lesní čís. 614,

není jím dozorcí orgán lesní ve službách soukromých čís. 512,

lhotejno, zda služební poměr byl upraven smlouvou a byl pouze provisorním čís. 661.

Uškození na těle: tehké (§ 411 tr. zák.): pojem »následků« čís. 393,
pojem »děti« ve smyslu § 414 tr. zák. čís. 640,

— — kulposní (§ 335 tr. zák.): zodpovědnost stavitele a stavebníka; přerušeni příčinné souvislosti čís. 332,

lhotejno, zda poškozený dal podnět k činnosti pachatelově čís. 361,

souběh se zločinem vyhnání plodu čís. 323, 361,

ručení zástupce, je-li majitel podniku vzdálen vedení jeho čís. 389,

vybočení z mezí nutné obrany čís. 400,

zodpovědnost soudce a úředníka soudní kanceláře za následky, k nimž došlo, ježto nebyly řádně zaslány a opatrovány věci doličné, obsahující jed čís. 476,

třebas nebylo lze podřaditi jednání pachatelovo skutkové podstatě § 373 tr. zák. přichází v úvahu ještě všeobecný předpis

pojem nedbalosti; příčinná souvislost není přerušena tím, že smrt poškozeného nastala nedbalým ošetřením č. 653, kdy může vlakvedoucí dáti znamení k odjezdu vlaku č. 452, zanedbání včasného spuštění železničních závor č. 499, dle § 431 tr. z. ák.: nepředpokládá ohrožení konkrétních osob, stačí možnost, že lidé vkročí do ohroženého obvodu č. 474.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 309 sb. z. a n.) a veřejné násilí dle § 98 tr. zák. č. 642, 662.

Útraty: zastupování nebo obhajoby; trestní soudce není nadále povolán je určovati č. 445, dlužno je poměrně rozdělití, byl-li pachatel, obžalovaný pro různé trestní činy soukromožalobní, pro některé z nich odsouzen, pro jiné osvobozen č. 458, soukromého obžalobce viz obžalobce soukromý.

Utrhání na cti (§ 209 tr. zák.): vědomost pachatelova o nepravdivosti jeho udání č. 531.

Včastnost podání opravného prostředku viz prostředky opravné.

Velezráda: podněcování ku vzpouře dle § 58 lit. c) tr. zák. č. 424, vyhledává se úmysl nesporně velezrádný; k pojmu náslí dle § 58 lit. b) tr. zák. č. 522.

Velitel legionářů viz legie.

Veřejný obžalobce viz obžalobce veřejný.

— úředník viz úředník veřejný.

Věci doličné viz uškození na těle.

Vlakvedoucí: kdy může dáti znamení k odjezdu vlaku č. 452.

Vojín viz svádění vojína.

Vpád do domu viz násilí veřejné dle § 83 tr. zák.

Vražda: zjednanou páše každý, kdo k ní navádí č. 517, trestní sazba § 138, druhá věta, tr. zák. jest jednotnou č. 550.

Vrchnost viz násilí veřejné, pozdvížení, rušení pokoje.

Vybízení (§ 305 tr. zák.): nevyžaduje se vybízení k nějakému násilí, stačí, bylo-li vybízeno k činu protizákonnému č. 465, nevyžaduje, by pachatel vyzýval k páčení určitého trestného činu č. 491,

či zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. č. 522,

pokud sem spadá činnost při slavnosti na oko lidové č. 570, schvalovati lze nezákonné a nemravné skutky též činy konkludentními č. 571,

po stránce subjektivní stačí vědomí pachatelovo o protizákonnosti jeho činu č. 601,

nevychledává se ani slavnostní formy vychvalování činů zákonem zakázaných nebo nemravných, ani, by vychvalované činy byly již předsevzaty č. 618,

zlehčování právního pojmu vlastnictví č. 643.

Vydírání viz násilí veřejné dle § 98 tr. zák.

Vymáání plodu: souběh s přestupkem (přčinem) dle § 335 tr. zák. č. 323, 361,

stačí, byl-li plod v době zásahu živý, třeba nebyl způsobitým, by se z něho vyvinulo dítě schopné k životu č. 504.

Výhrada stíhání (§ 263 tr. ř.): předpokládá, že obžalovaný jest obviňován při hlavním přelíčení z jiného trestního činu, jenž dříve byl spáchán č. 407.

jest ji zachováti tomu, kdo byl slyšen jako svědek o žalobě veřejné, ohledně urážek; soukromožalobných mu při téže příležitosti učiněných č. 543,

pokud není předpokladem dalšího stíhání ohledně činů, ohledně nichž bylo vyloučení již před hlavním přelíčením navrženo č. 648, viz též obžalobce veřejný.

Vyhrožování nebezpečně viz násilí veřejné dle § 99 tr. zák.

Vyloučení trestní věci viz příslušnost.

Výpověď svědka viz svědek.

Vývoz podloudný (zákon ze dne 18. března 1920 č. 188 sb. z. a n.): obecná cena při předmětu monopolním č. 337,

vztahuje se též na podloudný průvoz předmětů potřeby; pojem deliktu putativního č. 348,

výměra trestu, sbíhá-li se zločin dle obecného trestního zákoníka s přečinem podloudného vývozu, propadnutí zboží může postihnouti i osobu, na trestním činu nesúčastněnou č. 409,

není jím doprava předmětu potřeby do území západně od demarkační čáry na Těšinsku č. 420,

zákaz vztahuje se i na předměty, jichž nebylo nabyto v řádném obchodování; cena mouky určené pro nesamozásobitele č. 437,

zákon netýká se vůbec šperků, klenotů atd., z předmětů potřeby vyjmouti jest svršky osob stěhujících se z tuzemska, jsou-li upotřeby a stavu přiměřeny č. 466,

hospojno, zda ten, kdo předměty potřeby podloudně přes hranice dopravuje, jest jich vlastníkem, či přepravuje-li je pro osobu třetí; líkery jsou předměty potřeby č. 489,

koně; není třeba, by pachatel jednal ze zřetnosti, zákon č. sb. 129/1921 nepůsobí zpět č. 503,

hospojno, zda pachatel dopomohl k neoprávněné dopravě (§ 4), by si zajistil pro jiné případy konfidentské služby vývozce č. 521, kdy jest soudně trestným č. 525,

zákaz § 7, odstavec druhý, platí i tehdy, byl-li pachatel uznán vinným pouze pokusem č. 534,

k dopomáhání ve smyslu § 4 se vyhledává, by pachatel přispěl třetí osobě k uskutečnění podloudného vývozu č. 540,

hospojno, zda státu měla býti způsobena škoda č. 563,

pojem spolupachatelství nevyžaduje, by byla společnou činností pachatelů i ohledně oněch činů, jimiž se vyvážené předměty pro vývoz opatřují pokud se týče po vývozu zpeněžení;

pojem obecné hodnoty (§ 6) č. 585.

Vyživovací příspěvky viz podvod.

Vzbouření (§ 73 tr. zák.): spadají sem jen trestné činy, jež byly spáchány po úředním napomenutí č. 438,

třeba, by úřední napomenutí se stalo vůči sročenému davu a by pachatel o takovém napomenutí věděl č. 461.

Vzdání se výpovědi viz svědek.

Zabrání velkostatku viz násilí veřejné dle § 83 tr. zák.

Zadostiučinění viz odklad trestu.

Zadržení osoby: podezřelý z trestního činu jest právem každého občana č. 566.

Zahájení lesa viz krádež dle § 174 ll. d) tr. zák.

Zařazení do legie viz legie.

Zásoby obilí viz pod heslem: Předražování.

Zastavení porot viz poroty.

Zatajení nálezu viz podvod dle § 201 lit. c) tr. zák.

— **zásob** viz zásoby obilí (pod heslem: Předražování).

Zbraň střelná viz uškození na těle.

Zlehčování veřejné viz vybízení (§ 305 tr. zák.).

— **vlastnictví** viz vybízení (§ 305 tr. zák.).

Zmateční stížnost viz též prostředky opravné: lhůta ku provedení neprodlužuje se žádostí za zřízení obhájce čís. 373,

obžalovaný nemá k ní důvodu, zakládá-li čin jím spáchaný dle názoru zrušovacího soudu vlastně trestný čin těžším trestem stíhaný, nežli pro který stěžovatel byl odsouzen čís. 467,

je-li zmatečným výrok o podmíněčném odkladu trestu, lze použítí ustanovení § 5 zákona čís. 3 ř. zák. z r. 1878 čís. 638,

— **pro zachování zákona**: jest přípustna i proti nálezům soudů lichevních, třebaš šlo pouze o přestupek správní čís. 394.

Znatek:

dle § 281 čís. 1 tr. ř.: stačí, nebyla-li závada při hlavním přelíčení známa, že byla zmateční stížnost v zákonné lhůtě ohlášena a provedena čís. 613,

dle § 281 čís. 3 tr. ř.: že nebylo dbáno předpisu § 170 čís. 1 tr. ř., není podmíněn návrhem obhajoby při hlavním přelíčení čís. 344, pro nedostatek formálních podmínek, za nichž lze vynéstí rozsudek proti nepřítomnému čís. 365,

dle § 281 čís. 4 tr. ř.: a ne čís. 2 a 3 tr. ř., byla-li při hlavním přelíčení přečtena přes odpor obžalovaného výpověď svědka, jehož výslech byl předseda zařídil teprve po vznesení obžaloby čís. 576, dle § 281 čís. 5 tr. ř.: jest neúplností, je-li sice určitá skutečnost zjištěna, avšak nikoliv způsobem formálně dle zákona bezvadným čís. 333,

dle § 281 čís. 7 tr. ř.: není tu, nebylo-li částečné sprostění obžalovaného pojata do rozsudečného výroku, jakmile jest patrné z rozsudečných důvodů čís. 619,

dle § 281 čís. 9 a) tr. ř.: vynesl-li lichevní soud rozsudek o přestupku správním čís. 481,

nikoliv dle čís. 7, sprostil-li nalézací soud obžalovaného proto, že obžalobce podřadil žalobní čin nesprávné skutkové podstatě čís. 598, dle § 281 čís. 11 tr. ř.: nenařizeno-li předepsané uveřejnění rozsudku čís. 359,

určena-li zkušební doba (zákon č. sb. 562/1919) příliš krátce; nespadá sem napadení výroku o propadnutí zabavených předmětů při odsouzení pro válečnou lichvu čís. 372,

dle § 344 čís. 1 tr. ř.: nelze spatřovati v tom, nemohli-li porotcové pro neznalost jazykovou zcela sledovati chod hlavního přelíčení čís. 514,

dle § 344 čís. 8 tr. ř.: nesprávné právní poučení předsedovo v řízení opravovacím čís. 514,

dle § 344 čís. 12 tr. ř.: není tu, použito-li vyšší trestní sazby na základě všeobecného poukazu zákona k okolnostem přitěžujícím čís. 353.

Znalec: lze ho slyšeti při hlavním přelíčení i telefonicky čís. 339, možno použítí i důkazu provedeného za řízení v jiné trestní záležitosti čís. 362, viz též posudek znalecký.

Zneuctění (§ 506 tr. zák.): nelze spáchatí na ženě, která dobrovolnou mimomanželskou souloží pozbyla již pohlavní neposkvrněnosti čís. 524.

Zneužití moci úřední: nelze použítí ustanovení § 187 tr. zák. čís. 580, městský lesní jest úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák. čís. 614, úředníkem smluvním a provisorním čís. 661, dle § 104 tr. zák.: úředník, jenž rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí; subjektivní stránka činu čís. 399, dle § 105 tr. zák.: jde-li o účast státního zástupce při rozhodování o zrušení vyšetřovací vazby čís. 325, pojem »veřejných záležitostí« čís. 498.

Zodpovědnost za uškození na těle viz uškození na těle.

Zpravení obžalovaného viz obžalovaný.

Zpronevěra: jest krádeží, přivlastnil-li si pachatel obsah zamčeného kufru, jenž mu byl svěřen čís. 326, není třeba, by věc byla pachateli svěřena právě vlastníkem; pozbytí vlastnictví prodatelem čís. 350, jest krádeží, přisvojil-li si prodavač v krámě peněz, jež stržil za prodané zboží čís. 411, jde o »věci svěřené«, dostane-li zákazník zboží domů na výběr čís. 426,

jde o krádež, zadržel-li si správce lesa peněz za dřevo, k jehož prodeji nebyl oprávněn čís. 583.

Zrušení šlechtictví viz šlechtictví.

Zřeknutí se opravných prostředků viz prostředky opravné.

Ztráta volebního práva: nenastává, byl-li čin spáchan z pohnutek politických čís. 423, 479.

Železniční krádeže viz odklad trestu.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto svazku vyložena.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
§ 2 lit. c)	518	§ 98 lit. b)	328, 423, 448, 494, 522,
— lit. e)	457		553, 558, 608, 621, 632,
— lit. g)	343, 400, 456, 457		660, 663
	460, 490, 573, 627	§ 99	474, 640
3	568	101	580
5	360, 446, 473, 585, 600	101 odst. 2	512, 614, 661
8	396, 450, 500, 599, 622	104	399, 661
11	450	105	325, 498
34	377, 409, 485, 561, 632, 660	122	644
35	323, 361, 409, 548	129 b)	395
43	381, 542	135 čis. 3	517
46 lit. h)	528	138	550
47 lit. c)	450	144	323, 361, 504
58	522	171	326, 360, 380, 402, 411, 430,
— lit. b)	522		434, 542, 549, 552, 562, 565,
— lit. c)	424, 522		583, 589, 655
§ 65 lit. a)	438, 581, 670	§ 174 II lit. a)	370, 475
— lit. b)	522, 569, 668	— II lit. c)	326
— lit. c)	591, 668	— II lit. d)	470
§ 68	328, 334, 404, 435, 451, 462,	§ 175 I b)	589
	485, 507, 561, 600, 607, 660, 674	176 II lit. a)	510
69	435	— II lit. b)	402
70	485, 487, 561	— II lit. c)	338, 402
71	428	179	647
72	451, 674	183	326, 350, 411, 426, 467, 583
73	438, 461	185	377, 378, 386, 586, 606
76	404, 416, 438, 485,	186 a)	588
	561, 597, 607, 660	187	379, 573, 580, 583, 665, 666
81	382, 488, 493, 547	188	429
82	488	189	413
83	392, 408, 427, 486, 492, 526,	190	439, 441
	528, 535, 579, 599, 607, 632,	§ 197	352, 356, 383, 396, 467, 505,
	645, 655, 658, 659, 660, 671, 672		519, 548, 624, 666
84	408	§ 199 lit. a)	431, 639
85	446, 554, 632	— lit. c)	611, 617
87	472, 491, 553, 607, 642	— lit. d)	358, 590
88	471	§ 201 lit. c)	380, 536
93	328, 417, 607, 631	209	531
98	448, 526, 530, 566, 642, 662	214	377, 456, 586
98 lit. a)	439	217	527
		222	522, 561, 670

	Čís.		Čís.
230	652	373	584
279	341, 449	411	393
283	496, 601, 625	414	640
284	601	431	474, 476
300	522, 670	463	413
303	615, 620	477	329, 440
305	465, 491, 522, 570, 571, 601,	482	403
	618, 643	491	551
308	438	496	474, 495
311	512	506	524
312	432, 435, 496, 607	523	376, 541
320 f)	358, 590	525	434
335	323, 332, 361, 389, 400, 452,	531	652
	476, 499, 584, 653	— lit. c)	652
337	452, 499	§ 532	635
343	340		

II. Trestní řád.

	Čís.		Čís.
2	406	§ 281 čis. 5	333
6	406, 567	— čis. 7	598, 619
33	394	— čis. 9 a)	481, 598
40	533	— čis. 11	359, 372
41	363	282	467
51	501	283	506
55	463, 629	285	373, 374, 567
56	463, 543, 594, 629	292	513
57	594	296	482
58	594	303	415
60	604	304	415
86	566	306	415
118	576	318	415, 439
126	520, 529	319	415, 490
134	428, 484, 520, 529	320	415, 647
152 čis. 1	333	322	550
170	344	323	415
170 čis. 1	344, 483	331	514
221	412, 509	344 čis. 1	514
222	392	— čis. 8	514
247	339, 596	— čis. 12	353
249	576	347	363
252 odst. 2	355	352	406
— čis. 4	576, 591	364	390
254	392	364 čis. 1	390, 454, 630
258	333, 362, 417	381	468
260	543	383	468
260 čis. 1	438	389	458
262	593	390	458
263	397, 407, 543, 648	393 odst. 3	445
281 čis. 1	613	395	445
— čis. 2	576	412	466
— čis. 3	344, 365, 576	427	365, 373
— čis. 4	576		

III. Ostatní zákony a nařízení.

Čís.		Čís.	
1811	červen 1. čís. 946 sb. z. s. (občanský zákoník) § 426 . . . . . 350 § 1238 565	1883	květen 23. čís. 78 ř. zák. (maření exekuce) § 1 447
1835	červenec 11. čís. 63 sb. zák. pol. (trestní zákon důchod- kový) § 316 . . . . . 651 § 317 651	1888	březen 30. čís. 33 ř. zák. (nemocenské pokladny) . . . 507
1852	prosinec 3. čís. 250 ř. zák. (lesní zákon) § 60 . . . . . 614 § 60 549	1889	leden 8. čís. 5 z. zák. pro Čechy (stavební řád) § 30 . . . . . 332 § 124 332
1855	leden 15. čís. 19 ř. zák. (vo- jenský trestní zákoník) § 145 . . . . . 313 § 149 . . . . . 343 § 158 b) 343	1896	leden 16. čís. 89 ř. zák. na rok 1897 (falšování potravin) § 1 346
1862	prosinec 17. čís. 6 ř. zák. z r. 1863 (tiskový zákon) § 10 . . . . . 668 § 17 . . . . . 322 § 24 . . . . . 349 § 28 668	1907	srpen 16. čís. 199 ř. zák. (živnostenský řád) § 74 389
—	prosinec 17. čís. 8 ř. zák. z r. 1863 (novela k tr. zá- konu) čl. IV. 522	1912	červenec 5. čís. 130 (131) ř. zák. (vojenský trestní řád) § 11 odst. 7 604
1864	duben 16. čís. 7 z. zák. pro Čechy (obecní zřízení) § 34 čís. 4 . . . . . 657 § 55 . . . . . 657 § 59 583	—	prosinec 26. čís. 237 ř. zák. (válečné úkony) §§ 1, 2 666
1867	listopad 15. čís. 135 ř. zák. (shromažďovací právo) § 3 . . . . . 385, 570, 642, 670 § 5 . . . . . 570 § 13 . . . . . 646 § 17 646	1916	srpen 21. čís. 261 ř. zák. (válečná lichva) § 21 čís. 2 331
—	listopad 15. čís. 131 ř. zák. (trestní novela) 510	—	srpen 26. čís. 76 z. zák. pro Čechy (obchod dobyt看em) . 616
1870	duben 7. čís. 43 ř. zák. (koa- liční právo) § 3 . . . . . 448, 530, 642, 662	1917	únor 12. čís. 57 ř. zák. . . . 337 — březen 24. čís. 131 ř. zák. (válečná lichva) § 1 . . . . . 339, 459, 532, 610 § 3 . . . . . 366 § 5 . . . . . 366 § 20 . . . . . 419, 421, 627, 637 — čís. 2 lit. a) . . . . . 635 — — lit. b) . . . . . 339, 425, 610 § 21 . . . . . 330, 603 § 23 čís. 4 335, 347, 388, 391, 418, 421, 544, 574, 577, 627 § 54 635
1877	prosinec 31. čís. 3 ř. zák. na rok 1878 (novela k trest- nímu řádu) § 1 čís. 2 . . . . . 669 § 2 posl. odst. . . . . 482 § 4 . . . . . 482 § 5 638	—	duben 5. čís. 29 z. zák. pro Čechy (obchod dobyt看em) . 616
		—	květen 26. čís. 235 ř. zák. (zásoby obilí) § 32 čís. 2 603
		—	srpen 25. čís. 359 ř. zák. (obchod mýdlem) 634
		—	srpen 27. čís. 367 ř. zák. (obchod dobyt看em) 616
		1918	březen 31. čís. 125 ř. zák. (nařízení o náhradních potra- vinách) § 4 346

	Čís.		Čís.
1918	srpen 12. čís. 302 ř. zák. (podplácení) 347	1919	§ 7 . . . . . 444 § 20 444
—	srpen 29. čís. 19 z. zák. pro Čechy (obchod dobyt看em) . 616	—	říjen 17. čís. 567 sb. z. a n. (lichevní soudy) § 5 . . . . . 481, 513, 605 § 18 . . . . . 336, 398, 455 § 22 čís. 7 613
—	listopad 2. čís. 9 sb. z. a n. 604	—	říjen 17. čís. 568 sb. z. a n. (válečná lichva) § 1 . . . . . 364, 371, 453, 477, 497, 557, 587, 651 § 2 . . . . . 342, 410, 508, 556 § 3 . . . . . 369, 511 § 6 . . . . . 394, 481, 513, 605 § 7 . . . . . 324, 367, 368, 387, 398, 414, 433, 436, 453, 480, 523, 537, 545, 564, 575, 582, 612
1919	leden 21. (amnestie) 406	—	odst. 3 . . . . . 626 — odst. 4 . . . . . 595 § 8 . . . . . 453 § 9 . . . . . 324, 464, 469, 641 — odst. 3 . . . . . 464 § 11 odst. 1 čís. 3 . . . . . 324 — — čís. 4 . . . . . 327, 356, 375, 387, 401, 405, 414, 433, 436, 443, 453, 455, 478, 502, 545, 546, 548, 555, 559, 560, 572, 578, 587, 592, 609, 616, 623, 628, 634, 649, 650, 651, 656, 664 — odst. 2 . . . . . 667 § 12 . . . . . 351, 403, 538, 578 § 13 . . . . . 403, 636 § 19 . . . . . 538 § 20 . . . . . 372, 401 § 23 . . . . . 359, 506
—	leden 31. čís. 75 sb. z. a n. (ztráta volebního práva) § 3 odst. 4 . . . . . 423, 479	—	listopad 11. čís. 597 sb. z. a n. (prováděcí nařízení k li- chevnímu zákonu) § 20 605
—	únor 19. čís. 94 sb. z. a n. § 8, 9 335	—	prosinec 18. čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920 (novela k trest- nímu řádu) čl. I. čís. 13 445
—	únor 20. čís. 111 sb. z. a n. (nové znění § 303 tr. zák.) čl. I. 615, 620	1920	únor 17. čís. 96 sb. z. a n. (hospodaření cukrem) 590
—	duben 15. čís. 268 sb. z. a n. (zastavení porot) §§ 2, 3 539	—	březen 18. čís. 188 sb. z. a n. (podloudný vývoz) § 1 . . . . . 348, 420, 437, 466, 489, 503, 563, 585 § 2 . . . . . 489, 503, 525 § 4 . . . . . 521, 540 § 6 . . . . . 337, 437, 585
—	květen 22. čís. 269 sb. z. a n. (padělání peněz a cen- ných papírů) § 4 . . . . . 384, 654 § 5 . . . . . 654 § 12 654	—	únor 17. čís. 96 sb. z. a n. (hospodaření cukrem) 590
—	červen 27. čís. 354 sb. z. a n. (zásoby obilí) §§ 9, 10, 11, 12 . . . . . 342 § 33 342	—	březen 18. čís. 188 sb. z. a n. (podloudný vývoz) § 1 . . . . . 348, 420, 437, 466, 479, 483, 513, 542 § 2 . . . . . 345, 638 § 3 . . . . . 372 § 4 . . . . . 515, 602 § 5 . . . . . 359, 516, 602
—	červenec 1. čís. 40.048 min. veř. prací (kompensační uhlí) 388		
—	červenec 22. (amnestie) . . . 406		
—	červenec 28. čís. 451 sb. z. a n. (zemský trestní soud v Praze) 567		
—	srpen 1. čís. 49.062 min. veř. prací (kompensační uhlí) . 388		
—	září 10. čís. 507 sb. z. a n. na r. 1921 (smlouva v Saint Ger- main) čl. 92 570		
—	září 23. čís. 519 sb. z. a n. (obchodování cukrem) 572, 609		
—	září 24. čís. 59.694 min. veř. prací (kompensační uhlí) . 388		
—	říjen 17. čís. 562 sb. z. a n. (podmínečný odklad výkonu trestu) § 1 . . . . . 327, 357, 359, 422, 427, 479, 483, 513, 542 § 2 . . . . . 345, 638 § 3 . . . . . 372 § 4 . . . . . 515, 602 § 5 . . . . . 359, 516, 602		

	Čís.		Čís.
1920 § 7 odst. 2	409, 534	1920 § 2, 3, 4	511
— § 12	409	— červenec 23. čís. 450 sb. z.	
— březen 23. čís. 169 sb. z. a		a n. (Valčicko a Vitorazsko)	442
nař.	342	— září 2. čís. 499 sb. z. a n.	
— duben 10. čís. 243 sb. z. a n.		(spotřeba obilí)	
(zrušení šlechtictví)		§ 2, 32	511
§ 6 odst. 1 čís. 1	633	— září 2. čís. 500 sb. z. a n.	
— duben 14. čís. 299 sb. z. a n.		§ 1	437
(četnictvo)		— září 3. čís. 516 sb. z. a n.	
—	646	§ 17	661
§ 3	597	— září 14. čís. 520 sb. z. a n.	
— květen 7. čís. 355 sb. z. a n.		§ 44 čís. 1	508
(obchod líhem)	578	1921 březen 18. čís. 129 sb. z. a n.	
— květen 27. (amnestie)	354	(odklad trestu, pracovní od-	
— červen 11. čís. 390 sb. z. a n.		díly)	
(úprava obchodu obilím atd.)		§ 8	503
§ 5	511, 628	§ 9	638, 673
— červen 28. čís. 423 sb. z. a n.		— březen 30. čís. 142 sb. z. a n.	468
§ 12, 13, 16	511	— srpen 12. čís. 309 sb. z. a n.	
— červenec 15. čís. 481 sb. z. a		(útisk)	
n. (upotřebení obilí)		—	642, 662